

MAGYAR TÖRTÉNELMI
EMLÉKEK

OKMÁNYTÁRAK

Neumann Tibor

REGISTRUM PROVENTUUM REGNI HUNGARIAE

A Magyar Királyság kincstartójának
számadáskönyve (1494-1495)

MTA
Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Történettudományi
Intézet

REGISTRUM PROVENTUUM REGNI HUNGARIAE

A MAGYAR KIRÁLYSÁG KINCSTARTÓJÁNAK
SZÁMADÁSKÖNYVE (1494–1495)

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA

DIPLOMATARIA

Redigunt
PÁL FODOR, ANTAL MOLNÁR

Tiburtius Neumann

REGISTRUM PROVENTUUM REGNI
HUNGARIAE

Liber rationum thesaurarii regni
Hungariae (1494–1495)

Institutum Historicum Sedis Centralis
Studiorum Philosophicorum
Academiae Scientiarum Hungaricae
Budapestini, 2019

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

OKMÁNYTÁRAK

Neumann Tibor

REGISTRUM PROVENTUUM REGNI
HUNGARIAE

A Magyar Királyság kincstartójának
számadáskönyve (1494–1495)

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézet
Budapest, 2019

A kötet elkészítését és megjelenését az
MTA BTK „Lendület” Középkori Magyar Gazdaságtörténet
Kutatócsoport (LP 2015–4/2015)
és az
MTA Kiválósági Együtműködési Programjának „Mohács 1526–2026:
Rekonstrukció és emlékezet” című projektje
támogatta

A szerző az MTA BTK „Lendület” Középkori Magyar
Gazdaságtörténet Kutatócsoport tagja

Lektorálta:
C. Tóth Norbert
Weisz Boglárka

Az előszót angolra fordította:
Alan Campbell

© Neumann Tibor, 2019
© MTA BTK, 2019

ISBN 978–963–416–177–6
ISSN 2063–8485

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás,
a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát,
az egyes fejezeteket illetően is.

Kiadja az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézet
Felelős kiadó: Fodor Pál főigazgató, Molnár Antal igazgató
A könyvsorozat logóját Szakács Imre festőművész készítette
Nyomdai előkészítés:
MTA BTK Történettudományi Intézet
tudományos információs témacsoport
Vezető: Kovács Éva
Borító: Böhm Gergely
Védőborító: Horváth Imre
Olvasószerkesztő: Villás Valéria
Nyomdai munka: Prime Rate Kft.
Felelős vezető: dr. Tomcsányi Péter

Tartalom

Előszó	7
A forrás keletkezésének körülményei	8
A kincstartó bukása	8
Valójában mi ez a számadás?	18
A forrás	25
A kódex rövid leírása	25
A kódex kézírásai	27
A számadáskönyv áttekintése, tételeinek értelmezése	30
Főbb politikai események 1494–1495-ben	32
A szövegkiadás	42
A főszöveg és a filológiai jegyzetek	42
A kommentárok és a függelék	44
Introduction	49
The events behind the making of the account book	50
The fall of the royal treasurer	50
What did this account book consist of?	61
The source	68
Brief description of the codex	68
Handwriting in the codex	69
Overview of the account book, interpretation of items	72
Main political events 1494–1495	75
The critical edition	77
Main text and philological notes	77
Commentaries and appendices	78
Rövidítések / Abbreviations	83
Filológiai rövidítések / Philological abbreviations	83
Levéltárak, levéltári állagok rövidítései / Archives, archival fonds	83
Forráskiadványok, adattárak / Published primary sources	84
Szakirodalmi munkák / Secondary literature	89
Textus	99
(Introitus pecuniarum 1494)	101
Introitus pecuniarum (1495)	108
Introitus contributionis unius floreni (1494)	111
Exitus in Cassovia (mensis Maii 1494)	165

Exitus pecuniarum contributionum (1494) et civitatum (1494–1495)	167
Exitus (pecuniarum 28. Iulii 1494 – 14. Iulii 1495)	187
Exitus pecuniarum et pannorum (31. Ianuarii 1494 – 15. Iulii 1495)	253
Distributio pannorum (1494–1495)	329
(Conventiones)	336
Introitus contributionis unius floreni (1495)	344
Introitus proventuum civitatum (1495)	389
Exitus pecuniarum contributionum (1495)	391
(Exitus pecuniarum 19. Iulii – 31. Decembris 1495)	423

Indices 453

Index locorum et personarum 455

Index rerum 531

Függelék / Appendices 545

1. II. Ulászló király itineráriuma (1494–1496) / The Itinerary of King Wladislaus II (1494–1496) 547
2. Ernuszt Zsigmond kincstartó itineráriuma (1494–1496) / The Itinerary of Treasurer Zsigmond Ernuszt (1494–1496) 555
3. Konkordancia a kiadás tétel- és a kézirat oldalszámaihoz / Concordance of item numbers of the edition and page numbers of the manuscript . . 559

Az 1494. és 1495. évi adókimutatások oldalszámai a megyék sorrendjében / Page numbers of the 1494 and 1495 tax accounts in the alphabetical order of counties

Abaúj 118, 365	Körös →Szlavónia	Szatmár 154, 378
Árva 148, 354	Közép-Szolnok 112, 353	Szepes 111, 352
Baranya 130, 373	Kraszna 156, 359	Szlavónia 157, 380
Bars 144, 377	Küküllő →Erdély	Tolna 133, 351
Belső-Szolnok →Erdély	Külső-Szolnok 125, 345	Torda →Erdély
Bereg 129, 352	Liptó 148, 354	Torna 144, 346
Borsod 126, 361	Máramaros 156, 362	Trencsén 116, 367
Doboka →Erdély	Moson 151, 377	Turóc 147, 355
Erdély 161, 386	Nógrád 127, 348	Ugocsa 129, 353
Esztergom 145, 350	Nyitra 134, 364	Ung 115, 349
Fehér →Erdély	Pest 138, 371	Varasd →Szlavónia
Fejér 122, 357	Pilis 140, 346	Vas 121, 379
Gömör 142, 368	Pozsega 155, 372	Verőce →Szlavónia
Győr 135, 356	Pozsony 151, 376	Veszprém 128, 347
Heves 141, 363	Sáros 137, 355	Zágráb →Szlavónia
Hont 120, 360	Solt 124, 358	Zala 149, 370
Hunyad →Erdély	Somogy 132, 375	Zemplén 117, 359
Kolozs →Erdély	Sopron 113, 385	Zólyom 146, 363
Komárom 115, 344	Szabolcs 153, 369	

Előszó

Ernusz Zsigmond kincstartó (1494–1496) számadáskönyve kétségtelenül a középkori magyar történelem egyik legfontosabb forrása, nemcsak páratlan adatgazdagsága, hanem rendkívüli historiográfiai hatása miatt is. Nincs még egy olyan kútforrás, amely ilyen részletességgel engedne bepillantást, ráadásul közel két esztendőre, a késő középkori Magyar Királyság aktuális politikai eseményeibe, gazdálkodásába, birtokviszonyaiba és nem utolsósorban a királyi udvar mindennapi életébe, miközben a korszak anyagi kultúrájának az ismeretéhez is értékes részletekkel járul hozzá. E kivételes értéke nemcsak azt eredményezte, hogy a forrás az elmúlt két évszázadban számos monográfiához és kézikönyvhöz,¹ és persze tanulmányok tömegéhez szolgáltatott alapvető fontosságú adatokat, hanem azt is, hogy egyes összefüggéseikből nem kellő óvatossággal kiragadott, egyedülálló számadataira a kutatás túl nagy terhet helyezett, és ennek hatásai mind a mai napig érezhetők, különösen a Jagelló-kor megítélését illetően.² A számadáskönyvet – sok egyéb felhasználási módja mellett – leginkább talán a demográfiai kutatások tették közismertté, noha a Magyar Királyság középkori lakosságszámának legfeljebb a bizonytalan becsléséhez tud hozzájárulni.³

Az egykor a bécsi császári könyvtárban – jelenleg a Széchényi Könyvtárban – őrzött kódexet a hazai kutatás a 18. század közepén fedezte fel: ekkoriban több másolat is készült róla.⁴ Először a könyvtár igazgatója, Kollár Ádám Ferenc írta le felépítését és tartalmát a könyvtár kéziratállományát ismertető, 1766-ban megjelent művében.⁵ Koller József 1796-ban a pécsi egyházmegyére vonatkozó részeit közölte.⁶ Az igazi áttörést ugyanakkor kétségtelenül Johann Christian Engel 1797. évi teljes kiadása hozta el,⁷ amelyet a kutatás azóta is haszonnal forgat. A forrás kiemelt fontosságát az is jelzi, hogy szövegéből kisebb-nagyobb tematikus részközlések, válogatások a legutóbbi időkhöz megjelentek.⁸

¹ Teljességre egyáltalán nem törekedve: Cs. I–V., Soltész: Királyi számadások, Főgel: II. Ulászló, Balogh: Művészet, Lex. Lat. Hung. I–VI., Arch. I–II.

² Elsősorban az ország Jagelló-kori jövedelmeire vonatkozó becslésekre, illetve ezek Mátyás király bevételeivel történő összehasonlítására utalok. Ennek historiográfiai áttekintését lásd Neumann-Pálosfalvi–C. Tóth: Helyzetkép (a vonatkozó rész C. Tóth Norbert munkája).

³ Solymosi: Az Ernusz-féle számadáskönyv, Kubinyi: Magyar Királyság népessége.

⁴ OSZK Kt. Fol. Lat. 4379. (a keszthelyi Festetics könyvtárból származó kézirat). – Klimó katalógus ms. 406. (Klimó György által 1754 előtt készített másolat), vö. ms. 226. – ÖStA FHKA, Sonderbestände, Sammlungen und Selekte: Handschriftensammlung Nr. 497. (MNL OL, Mikrofilmtár W 534.). – Vö. Jakab: II. Ulászló 83.

⁵ Kollár: Supplementum 695–698.

⁶ Koller IV. 475–490. (Koller a Festetics Pál könyvtárában lévő másolatot használta, amelyet aztán összevetett Kollár Ádám Ferenc engedélyével a császári könyvtárban lévő eredetivel.)

⁷ Engel: Gesch. 17–181. (Az eredetiről közölte a szöveget.)

⁸ A teljesség igénye nélkül: Kemény: Der Siebenbürger Landtag 109–121. (az erdélyi vonatkozások közlése a Klimó-féle másolatról, vö. uo. 114.), Jajca oklt. 104–123. (a Jajcai bánságra és Boszniára vonatkozó részek), Popisi 3–7. (a két év szlavóniai adóelszámolásai), Solymosi: Veszprém 212–213. (Veszprém megye két adóelszámolása), 2012: Fedeles: Lázadó herceg 176–222. (az Újlaki Lőrinc

Engel munkája megérdemel minden dicséretet, hiszen a korszak mércéje szerint magas színvonalat képviselt. Már régóta ismert ugyanakkor, hogy szövegét számos apró hiba terheli.⁹ A középkor végi Magyarország legnagyobb hatású kutatója, Kubinyi András 1957-ben, két ekkoriban megjelent lengyel számadáskönyv-kiadást ismertetve például így vélekedett erről: „Amikor a magyar kutató kezébe veszi ezeket a mintaszerű, modern forráskiadványokat, szomorúan kell megjegyeznie, hogy nálunk a csak igen szórványosan fennmaradt királyi számadások, amelyek pedig épp ezért sokkal fontosabbak, csak régi, hibás kiadásokban vannak meg. Legjelentősebb számadásunk, az Ernuszt Zsigmond-féle 1494–1495-ös kincstartói számadás pl. különösen megérdemelne egy modern, részletes bevezetésekkel és jegyzetekkel ellátott kritikai kiadást. Az Engel-féle, XVIII. század végi kiadásba nem egy sajtóhiba csúszott be, és – közel kétszáz éve – még mindig ezt kénytelen a kutató használni. Reméljük azonban, hogy egyszer nálunk is sor kerül királyi számadásaink új kiadására.”¹⁰

A kötet, amelyet az olvasó a kezében tart, ennek a célkitűzésnek igyekszik megfelelni. Az idézetben említett részletes bevezető tartalmának a kialakításakor arra törekedtem, hogy az ténylegesen segítse a felhasználót a forrás megértésében és használatában. Az alábbiakban ezért – historiográfiai kitérők nélkül – a számadáskönyv keletkezési körülményeit és összeállításának módját mutatom be, de igyekszem felhívni a figyelmet a forrás, illetve egyes tételeinek az értelmezése során lefelledő „veszélyekre” is. Az előszót a számadáskönyv kódexének bemutatása és a kiadás szempontjainak az ismertetése zárja.

A forrás keletkezésének körülményei

A kincstartó bukása

A történeti irodalom régóta kapcsolatot feltételez a számadáskönyv létrejöttével és az 1496. évi budai országgyűlés viharos történései között. Jóllehet a forrásban nincs erre vonatkozó utalás – már csak azért sem, mert az utolsó tétel 1495. december 31-ről való –, a korszak legfontosabb történetírójának, Antonio Bonfininek az elbeszélése, amely említi a kincstartó számadásainak a rendi felülvizsgálatát, majd sikkasztás miatti felelősségre vonását, egyértelművé tette és teszi az összefüggést.¹¹ Célszerű emiatt részletesen megvizsgálnunk az 1496. nyári eseményeket.

II. Ulászló király csaknem kilenc hónap után, 1496. május elején tért vissza Budára. Hosszúra nyúlt távollétét a fővárosban 1495 nyarán megjelenő pestis indokolta, ami miatt az udvar hónapokat töltött Bácsott, majd Pozsonyban.¹² Budához

herceg elleni hadjáratra vonatkozó részek, magyar fordítással). A szerzők az utolsó tételt leszámítva az eredeti kéziratról dolgoztak.

⁹ Erre már a jajcai oklevéltár kiadója, Horváth Sándor is utalt 1915-ben, amikor Engel kiadását a „különösen a nevekben észlelhető hibás olvasatokkal” megjegyzéssel jellemezte (Jajca oklt. 104.).

¹⁰ Kubinyi: Rachunki 566., vö. Weisz: A magyar gazdaság 491.

¹¹ Bonfini V. V. 112–118. – Az 1496. évi történéseket legutóbb Kubinyi András foglalta össze röviden (Kubinyi: Ernuszt 316–317.), vö. Fedeles: Ernuszt xi.

¹² Az adatokat lásd az I. függelékben.

való közeledése eloszlatta a kételyeket, megtartják-e a hivatalosan Szent György-nap nyolcadán (május 1.) – ténylegesen csaknem két héttel később – induló, a királyi kúria törvényszékein zajló bíróági ülésszakot.¹³ Ennek az igazságszolgáltatási fórumnak fontos szerep jut a történetekben: annyit már most érdemes tisztázni, hogy a megelőző években a nyolcadok jelentős része – a király és az urak gyakori távolléte miatt – elmaradt,¹⁴ ami természetesen azzal járt, hogy az ítéletre váró ügyek 1496 májusára rendkívüli módon felszaporodtak. A korszakban a nyolcados bíróági időszakoknak óriási politikai jelentősége volt: ilyenkor rendszerint nemcsak a peres ügyeiket intéző nemesi tömegek, hanem a főpapok és a bárók is a fővárosban tartózkodtak, és éppen emiatt az utóbbiak részvételével rendszeresen tartottak királyi tanácsi üléseket, sőt gyakran az országgyűléseket is ugyanekkorra hívták össze.¹⁵ Az uralkodó például a két 1495. évi nyolcaddal párhuzamosan tartott budai és szegedi országgyűléseken sikerrel érte el azon célját, hogy a rendek egyforintos adót ajánljanak fel a számára.¹⁶

Noha elterjedt az a nézet, hogy Ernuszt Zsigmondot az országgyűlésen ellene felhozott sikkasztási vád miatt csapták el a kincstartóságból, forrásaink egyértelműen ez ellen szólnak.¹⁷ Bonfini elbeszélése szerint a pécsi püspök a király Budára érkezése után magától mondott le, mégpedig egy királyi tanácsi ülésen (*in senatu*). A történetíró szerint döntése háttérében az állhatott, hogy a kincstartóságot „az emberek nem éppen jóindulatú suttogása közepette viselt[e] addig, ugyanis sokkalta nehezkesebb és meggondoltabb volt a kötelező járandóságok kiadásában, hasonlóképpen a közpénzek kifizetésében, mint a magánadományok osztogatásában”.¹⁸ Értesülését alátámasztja mindaz, amit a lemondás időpontjáról tudunk: Ernuszt 1496. június 7-én még kincstartóként készíti elő egy királyi parancslevél kibocsátását, négy nappal később viszont már csak pécsi püspöki méltóságát említi két, ugyancsak királyi kiadvány.¹⁹ És hogy ez nem véletlen, megerősíti az, hogy június 13-án már utódja, Vémeri Zsigmond bocsát ki nyugtát a bártfai polgároknak adójuk befizetéséről.²⁰ Mivel az alábbiakban látni fogjuk, hogy az országgyűlés

¹³ Lőcse tanácsa már 1496. április 12-én azt adta hírül Bártfa előljáróinak, hogy az udvarból visszatérő emberei szerint a nyolcadot megtartják (Bártfa I. 3256. sz.). Budán időző küldötteik kérésére Liskai Ádám ítélmester ezt később megerősítette, egyben közölte, hogy a törvényszék munkája ténylegesen György-nap 20. napján (május 13.) indul (Bártfa I. 3259. sz., 1496. május 2.).

¹⁴ Az 1494. vízkereszi nyolcad után csak az 1495. Szent György-napit tartották meg, a pestis miatt Szegedre áthelyezett 1495. Szent Mihály-napi nyolcadot pedig egy hét ülésezés után berekesztették (vö. Neumann: Királyi hatalom 49.).

¹⁵ Május 9-én Losonci Bánfi László már tudomással bírt arról, hogy Szakolyi János volt csanádi püspök, Szakolyi Albert nándorférvári bán és a nemesi előkelő Kállai János hamarosan Budára utaznak a nyolcadra (DL 82095.).

¹⁶ Neumann: Királyi hatalom 49–50.

¹⁷ Már Kubinyi András felhívta rá a figyelmet, hogy Ernuszt már bukása előtt megvált a kincstartóságtól (Kubinyi: Ernuszt 316.). Vö. Soltész: Királyi számadások 3., Engel: Szent István 297., Tringli: Az újkor hajnala 125., de a legrészletesebben Tokay: Kormányzat 143–144.

¹⁸ Bonfini V. V. 87. A fordítás: Kulcsár: Bonfini 569.

¹⁹ DF 245233., valamint DL 104049., DF 208566. Vö. Arch. I. 131. – Egy formuláriumban fennmaradt, 1496. június 9-i oklevél is említi Ernusztot kincstartói tisztség nélkül, azaz lehet, hogy már ekkorra megvált a tisztségtől. Koller IV. 493–494. (vö. Kubinyi: Ernuszt 316.).

²⁰ Bártfa I. 3276. sz.

eseményei csak júliusban veszik kezdetüket, Zsigmond püspök távozása a kincstár éléről bő egy hónappal megelőzte felelősségre vonását.

Nehéz meghatározni Ernuszt lemondásának pontos okait, mivel csak közvetett forrásokat tudunk felhasználni. Elismerve, hogy a püspök esetleges szubjektív indokai szükségszerűen rejtve maradnak, bele kell kapaszkodnunk a rendelkezésünkre álló információmorzsákba. Egyfelől több forrásunk is igazolja, hogy Ernuszt lemondása nem járt kegyvesztettséggel, hiszen az ezt követő napokban, hetekben a püspök változatlanul a király szűk környezetében mutatható ki, és látszólag továbbra is élvezte az uralkodó bizalmát.²¹ Másfelől a kincstartói hivatal vezetését adminisztrátori ranggal arra a Vémeri Zsigmond korábbi alkincstartóra bízta, akit 1494 és 1495 folyamán Ernuszt is kiemelt fontosságú feladatokkal bízott meg,²² így méltán gondolhatunk arra, hogy kijelölését a leköszönő kincstartó is támogatta, ha nem éppen az ő jelöltje volt.²³ Harmadrészt, ha figyelembe vesszük azt, hogy a nyári országgyűlés érdemi tárgyalásai július elején vették kezdetüket, akkor jól látható, hogy a kincstartó lemondása időben egybeesett az országgyűlés előkészületeivel.

Ezen a ponton érdemes visszakövetkeztetnünk az országgyűlés későbbi eseményeiből. Egyfelől, mint majd látjuk, az uralkodó elsődleges célja ezúttal is az volt, hogy elérje a rendek adófelajánlását, másfelől világosan megmutatkozott, hogy a nemesség mekkora gyanakvással fordult az ország kormányzatában rendkívüli szerepet játszó főpapok felé. Mindez segít levonni a végső következtetést: a királyi udvar tisztában volt a főpapokkal, és különösen az Ernusztal szembeni közhangulattal, és a királyi tanácsban tudták azt, hogy a pécsi püspök népszerűtlensége az adó újbóli felajánlásának komoly kerékkötője lehet. Ernusztnak a kortársak szerint is kiemelkedő gazdagsága,²⁴ ami ugyan kincstartói tisztsége gyakorlása szempontjából komoly előnyt jelentett, hiszen saját vagyonából tudott hitelezni a kincstárnak, most hátrányára vált, mivel kiemelte a kontrasztot a gazdag főpap és a szegénynek lefestett, támogatásra szoruló kincstár között. Vémeri, noha egyházi személy volt (leleszi prépost és egri kanonok), nem volt főpap, ami az elmúlt két évtized kincstartói között ritkaságnak számított,²⁵ és az udvar bizonyára abban reménykedett, hogy ez a tény személyét – korábbi alkincstartói tapasztalatai mellett – elfogadhatóbbá teheti a nemesség körében.

Ernuszt „lemondása” tehát szükséges áldozat volt, ami már hónapok óta napirenden lehetett, legalábbis ezt sugallja egy 1496. március 2-án, Pozsonyban kelt királyi kötelezvény. Eszerint Bakóc Tamás kancellár és Ernuszt Zsigmond kincstartó 5000 forintot hitelezett Ulászló királynak, amiért az uralkodó engedélyezte nekik, hogy a következő adószedés során ők szedethetik be a részére Somogy, Tolna

²¹ Az eddig felsoroltakon kívül DF 278381. (1496. július 25.), vö. Kubinyi: Ernuszt 316.

²² Lásd a számadáskönyv 20., 830., 2467., 2477., 2650. tételeit, illetve a hozzájuk tartozó magyarázatokat (a továbbiakban Szk.). 1493-ból adatolható alkincstartóságára lásd Arch. I. 131., Arch. I. kieg. – Itt szükséges megjegyezni, hogy Vémeri két 1496. évi oklevelét, amelyek még Ernuszt augusztusi eleji bukása előtt keltek, tisztségénél nélkül bocsátotta ki (DF 216066., DF 216068.), az *adminis-trator regius* megnevezés csak a következő évtől mutatható ki. 1497-ben a cseh kancellár Vémerit alkincstartónak nevezi (DL 37716.).

²³ Erre lásd alább, a kézírásokról szóló fejezetet.

²⁴ Wagner: Epistulae 188–190., Tubero 71.

²⁵ Arch. I. 130–131.

és Baranya megyék összes adóját, amelyből átvehetik a most kölcsönzött összeget, mielőtt felé elszámolnak a maradék bevételről. Az uralkodó kijelentette, hogy arra az esetre is érvényesnek tekinti kötelezvényét, ha Ernuszt az adószedés idején már nem lesz kincstartó.²⁶ A két főpap politikai szerepe miatt ezúttal érdemes megvizsgálnunk a király többi, ismert kölcsönfelvételét az elkövetkező hónapokból. Az udvar Budára érkezése után nem sokkal, május 12-én az uralkodó a Zala megyei adó beszédését engedte át hasonló módon 2000 forint kölcsön fejében a pécsi püspök testvérének, Ernuszt János lovászmesternek, illetve Bakóc sógorának, Angelus Kanzler budai polgárnak. Az uralkodó ekkor ígéretet tett az összeg visszafizetésére abban az esetben is, ha az országlakosok az adószedéssel kapcsolatban másként rendelkeznenek.²⁷ Végül egy hónappal később, immár Ernuszt Zsigmond lemondása után néhány nappal az uralkodó ismét a kancellárhoz és a volt kincstartóhoz fordult 2000 forintért, amelynek felét a hitelezők a király rendelkezése szerint ugyancsak a zalai adóból írhatták jóvá a maguk számára.²⁸ A felsorolt kölcsönök látványosan igazolják a kormányzat két erős emberének, Bakócnak és Ernusztanak korántsem csupán politikai jellegű érdekközösségét. Nem véletlenül panaszkodtak arra 1495-ben a Nyulak szigeti apácák, hogy ez a két nagy hatalmú főpap a király előtt minden ügyükben egymást támogatja, ami miatt képtelenek eredményesen fellépni az őket elnyomó Ernusztal szemben.²⁹ A pécsi püspök rendkívüli befolyása a királyi udvarban bizonyára lemondásától függetlenül is megmaradt volna, ha júliusban az országgyűlésen nem történnék meglepő események.

Az 1496. évi országgyűlésről számos beszámoló maradt fenn, de még így sem egyszerű az események rekonstruálása.³⁰ Nem tudjuk például, mikorra hívták össze.

²⁶ DF 208936., kiadása: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 88., vö. uo. 87.

²⁷ DF 272126.

²⁸ DF 208566., kiadása: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 88., vö. uo. 87.

²⁹ „Nam prefatus dominus Sigismundus episcopus est maior regni thesaurarius et prenominate dominus lauriensis episcopus est regni cancellarius, qui ambo episcopi, thesaurarius et cancellarius . . . opera et sermones apud . . . Ungarie regem unus aptat alteri et alter alteri pro vicibus”. Mon. Vesp. IV. 41., vö. Kubinyi: Ernuszt 316. – A két főpap kiemelkedő befolyását a kormányzatra, illetve az uralkodó döntéseire Bonfini is kiemeli az Újlaki Lőrinc herceg elleni háború leírásánál (Bonfini V. IV. 118–123., vö. Fedeles: Lázadó herceg 33–36.). Elég gyakran közösen szereztek zálog- és birtokjogokat: 1494 októberében Kinizsi Pál adja nekik át Hunyad várára vonatkozó zálogjogát 6000 forintért és más támogatásukért (Erdődy lt. D 11129.); 1496 februárjában a zajorjei grófok Bakócsra és Ernusztra hagyják birtokaikat örökös nélküli haláluk esetére (uo. D 944.), áprilisban pedig közösen szereznek birtokjogokat a Szekcsői Herceg vagyonban, sőt adományt is kapnak ezekre (uo. D 966., D 971.).

³⁰ Antonio Bonfini hosszúra nyúlt leírását, amely hatalmas művének lezárásául is szolgál (Bonfini V. V. 89–114.), szerencsésen egészíti ki az események idején Budán időző boroszlói követ latin nyelven vezetett naplója (Péterfi: Boroszló 29–36.), Szentgyörgyi Tamás gróf György-napi nyolcadon munkálkodó megbízottjának 1496. július 14-én, Magyaróváron kelt jelentése Miksa római király egyik bécsi tanácsosához (Reg. Imp. XIV/2. 7166., a forrás eredetijét Péterfi Bence szívésségéből használhattam: Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112–113.), az ugyancsak a nyolcadon tartózkodó késmárki követ július 17-i levele (DF 281601.), Donato Aretino augusztus 2-án kelt olasz nyelvű levelének egyik bekezdése (Beatrix oklt. 343., Domokos–Libárdi: Aretino 101., 124.), végül egy olasz nyelvű jelentés, amely az Esztergomból augusztus 12-én feltehetően Itáliába elinduló Bartolomeo Cantorehoz köthető (ASMi, Sf. Ung.b. 645/7, 21. = Vestigia 2806. Ennek értelmezésében Domokos Györgytől kaptam segítséget, amit ezúton is köszönök neki). Előbbiek az itáliai történetíró által említett események pontos időhöz kötésében is segítenek, míg az utolsó a király és a

Az bizonyos, hogy a nemesség ezúttal nem fejenkénti megjelenésre kapott meghívót, hanem csak követeket kellett küldenie. Július végén egy előkelő nemes úgy fogalmazott, hogy ő a minap Trencsén megye teljes nemességének választottjaként tartózkodott Budán a Szent György-napi nyolcadon,³¹ ami azt sejteti, hogy a követek már a bírósági ülésszakra megérkeztek a fővárosba. Éppen az igazságszolgáltatással szembeni, pontosabban annak lassúsága miatti elégedetlenség szülte első megmozdulásukat, amelyről a Budán tartózkodó boroszlói követ számol be. Elbeszélése szerint június 30-án a nemesek kétszáznál is többen a Szent János-kolostortól, ahol összejöveteleiket szokták tartani, kiabálva („Ország! Ország!”), fegyveresen az egyik püspök házához vonultak, ahol a bírósági üléseket tartották (ez alapján Kálmáncsehi Domokos váradi püspökről, személynökről lehet szó), és követelték, hogy engedjék őket haza, mert nem akarnak tovább pereskedni. Az épület ostromát csak a hirtelen zápor akadályozta meg.³² Bonfini szerint a készülülő lázadást a király azzal csillapította le, hogy elrendelte, készítsenek a lezáratlan perekről egy kimutatást.³³ Az utolsó, a Szent György-napi nyolcadra utaló oklevelet egyébként az országbíró bocsátotta ki a következő napon, július 1-jén,³⁴ de a bíróságok munkája egészen biztosan nem zárult le, mivel Lőcse és a vele tartó városok perét Kassa ellen a lerakat ügyében még július 6-án is tárgyalták.³⁵

Ha az időrendet illetően hihetünk Bonfininek, ezekben a napokban, legkésőbb július 10-én terjeszthette az uralkodó a nemesség elé az országgyűlés tárgyalási pontjait.³⁶ A történetíró szerint a király a Szent János-kolostorban beszédet is tartott a váradi püspök – Kálmáncsehi személynök – tolmácsolásában.³⁷ A király egyforintos adót kért a rendektől, méghozzá három célra: Beatrix királyné elküldésére az országból, új királyné Magyarországra hozására, valamint a török elleni háborúra.³⁸ A nemesek elutasították a kérést, legfeljebb a 20 dénáros (egyötöd forintot kitevő) kamarahaszna fizetésére voltak hajlandók, és panaszkodtak a király azon szokására, hogy évente kétszer is beszedi az egyforintos adót.³⁹ (A szegedi országgyűlésen 1495 októberében megajánlott adót 1496 első harmadában szedték

rendek tárgyalásának témaköreit részletezi. Az országgyűlés története külön tanulmányt érdemelne, ezért csak a témánk szempontjából fontos történésekkel foglalkozom. A régi összefoglalók Bonfini és Donatót használták, lásd pl. Fraknói: A magyar nemzet IV. 362–363.

³¹ Bonfini V. V. 100., DL 94607.

³² Péterfi: Boroszló 29–30.

³³ Bonfini V. V. 89.

³⁴ DL 75692. (Keltezése a nyolcad 59. napjának 4. napja). A nádor, illetve a királyi személyes jelenlét utolsó ismert bírói kiadványai jóval korábban keltek, június 15-én (DF 279770.) és 19-én (DF 234562.).

³⁵ DF 281601.

³⁶ Az olasz beszámoló a király és a rendek tárgyalása, illetve a zsidók elleni támadás között öt nap különbségről tud (Vestigia 2806.).

³⁷ Bonfini V. V. 90–101.

³⁸ Vestigia 2806. (A forrás alighanem tévesen fogalmaz, amikor azt írja, hogy a király három adót kért.) – Bonfini elbeszélése lényegében említést tesz mind a három itt említett témáról, csak más hangulatokkal.

³⁹ Bonfini V. V. 95.

be az országban.⁴⁰⁾ Figyelmen kívül hagyva most a királynéval kapcsolatos részleteket, akinek a hazaküldését egyébként nem támogatták, azzal érveltek, hogy már több hadiadót is fizettek, miközben a király nem hadakozott senkivel.⁴¹ Ha személyesen menne a török ellen, közölték, „a világ minden pénzét” a rendelkezésére bocsátanák.⁴² A tárgyalások közepette állítólag összegek is elhangoztak: Bonfini arról ír, hogy a nemesek szerint hat év alatt 16 millió, míg az olasz jelentés szerint a legutóbbi három adószedésnél (ezek mindegyike Ernuszt kincstartósága idejére esett) 3 millió 200 ezer forintot fizettek be a kincstárba – természetesen mindkét összeg irreálisan magas. A király erre azt válaszolta, hogy ő ebből csak 60 ezer (Bonfini), illetve 400 ezer (olasz forrás) forintot látott.⁴³ A felháborodott követek ezt hallva azonnal követelni kezdték a király tisztségviselőinek az elszámoltatását, mert a pénznek, mint mondták, az utolsó forintig a királyhoz kell kerülnie.⁴⁴ Az elszámoltatás ügyében a rendek ekkor nem kaptak választ a királytól.⁴⁵ A gyűlés után ezért zúgolódni kezdtek a két főpap, Bakóc Tamás kancellár és Ernuszt Zsigmond volt kincstartó, valamint Szapolyai István nádor ellen, akiket a mostani adókvetés értelmi szerzőinek, illetve bizonyára a korábbiak legfőbb haszonélvezőinek tekintettek.⁴⁶

Az adóra vonatkozó kérés, amelyet a király megelőzőleg a főpapokkal és bárókkal már bizonyosan megtárgyalt,⁴⁷ óriási felháborodást keltett a nemesség körében, ami nyilván hozzájárult a július 10-én támadt zavargásokhoz.⁴⁸ Az előkelők és nemesek kíséretét alkotó 400-500 „suhanc” ekkor a piac, majd a zsidóutca fosztogatásába kezdett. Végül a nádor fegyveresei zavarták szét őket.⁴⁹ A következő nap a király a vár előtti térre hívatta a nemeseket, és küldöttje, az erdélyi vajda útján szemrehányást tett nekik az erőszakért. A nép azt kiabálta, hogy csak egy királyt

⁴⁰⁾ A Moson megyének az adózásról szóló királyi utasítás szerint eredendően január 1-jétől kellett szedni, de feltehetően csak később küldték ki az adószedőket (Teleki gyömrői 380. sz., hibás dátummal). Sáros megyében a nagyböjtben szedték be (DL 74966–967., Bártfa I. 3255. sz.). Az év folyamán, talán nyáron Szlavóniában is szedték az adót (DF 268167., DL 20495.).

⁴¹⁾ Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r–v.

⁴²⁾ Vestigia 2806.

⁴³⁾ Bonfininál „bis decies octies centena milia nummum aureum” (Bonfini V. V. 96.), az olasz jelentésben „32 centenare de miliaria de ducati” (Vestigia 2806.) szerepel. Tekintettel arra, hogy az Alsó részek nélkül 1494-ben és 1495-ben kerekítve 200-200 ezer forint adót róttak ki az országra, az utóbbi összeget esetleg 3-szor 200 ezer forintként kellene értelmeznünk, de ez a javítás semmivel sem igazolható. A Bonfininél szereplő összeget, mivel nyolc adózásra vonatkozik, ugyanilyen megfontolásból korábban 1 millió 600 ezer forintnak értelmeztem (Neumann: Királyi hatalom 52.). Fraknói Vilmos 3 millió 600 ezernek vette (Fraknói: A magyar nemzet IV. 362.).

⁴⁴⁾ Bonfini V. V. 97.

⁴⁵⁾ Vestigia 2806.

⁴⁶⁾ Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r, Vestigia 2806.

⁴⁷⁾ A július 14-i jelentés szerint az urak támogatták az adófelajánlást. Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r.

⁴⁸⁾ Bonfini említi, hogy a zsidók utcájára támadók, mikor az egri püspök emberei igyekeztek a rendbontást megakadályozni, ellenük fordultak, mivel őt tekintették az adószedés értelmi szerzőjének: Bonfini V. V. 103. A többi forrás is említi a Bakóc háza elleni támadást (Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112v, Vestigia 2806.).

⁴⁹⁾ Bonfini V. V. 102–104., Péterfi: Boroszló 33–34., Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r, vö. Domokos–Libárdi: Aretino 124.

akarnak, nem kettőt, hármat vagy négyet, és „kutya legyen, aki adót fizet és aki adót kér”.⁵⁰ Ezt követően a nép még nagyobb erőkkkel folytatta a zsidók elleni támadást, de a németek, olaszok és csehek, kiváltképpen pedig a főpapok sem voltak biztonságban.⁵¹ A király leküldte a katonáit, akik néhány fosztogatót a helyszínen felkoncoltak. De tovább nem mentek, mert – így Bonfini – a király tartott attól, hogy a népet ezzel csak még inkább a főpapok ellen hergeli.⁵² Utóbbiak nagy része állítólag az éjszaka folyamán elhagyta a fővárost.⁵³

Másnap, július 12-én a király közhírré tette, hogy mindenki köteles beszüntetni az erőszakot és hazatérni, illetve visszavonta az egyforintos adó megajánlására vonatkozó kérését és berekesztette a nyolcadot.⁵⁴ A nemesek azonban továbbra is követelték a két főpap és a nádor elszámoltatását: a késmárkiak követe július 17-én kelt levelében úgy fogalmazott, hogy a nemesség és „a püspökök” közötti viszályok még levele megírásakor is tartottak.⁵⁵ Az elkövetkező napokban az országgyűlés feloszlott, és a királyné, valamint az adómegajánlás ügyét a Szent Mihály napjára (nyolcadára), Rákos mezejére összehívott újabb országgyűlésre halasztották.⁵⁶

A számadáskönyv összeállításának közvetlen előzményeit a Bakóccal, Ernusztal és Szapolyai István nádorral szemben felmerülő vádakra kereshetjük. Az uralkodó július közepén, feltehetően a zavargásokat követő napokban teljesíthette a rendek kérését és utasítást adott arra, hogy Ernuszt Zsigmond kincstartó számoljon el a rendek adófelajánlásaiból származó bevételek beszedéséről és felhasználásáról. Bonfini leírásából tudjuk, hogy a főpapok, a főurak és a nemesek egy-egy képviselőt küldhettek a számadások átvizsgálására kirendelt bizottságba, amely így Sánkfalvi Antal nyitrai püspökkel, Losonci László tárnokmesterrel és egy bizonyos Bornemissza Ferencsel kezdte meg munkáját (utóbbiról csak annyit tudunk, amennyit a történetíró elárul róla, hogy tudniillik az országgyűlés alatt támadt zavargásokban szerzett hírnevet magának). A feltehetően nem éppen részrehajlás nélküli vizsgálat⁵⁷ „a zavaros számadásokból” bizonyítottan találta, hogy Ernuszt és különösen helyettese, Dombai Imre alkincstartó sikkasztott.⁵⁸

Mivel a Budán tartózkodó boroszlói követ augusztus 12-én megjegyezte, hogy a király rendkívül elfoglalt a római király követével való tárgyalás és a „pécsi püs-

⁵⁰ „Canis quippe esset, qui solveret et qui postulare” (Péterfi: Boroszló 34.).

⁵¹ Bonfini V. V. 105–108., Péterfi: Boroszló 34., Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r–v.

⁵² Bonfini V. V. 108.

⁵³ A július 14-i jelentés szerint a húsz püspök közül csak a váradi tartózkodik Budán. Igaz, később elbeszéli, hogy a veszprémi, a győri és a váci püspököt Esztergomba küldték a királynéhez követségbe (Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112r–v). A kalocsai érsek és a váci püspök távozását említi: Domokos–Libárdi: Aretino 124. A kalocsai érsek az egyik, az országgyűlést követő levelében maga is utal arra, hogy elhagyta a fővárost a zavargások idején: Wagner: Epistulae 189.

⁵⁴ Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r.

⁵⁵ DF 281601.

⁵⁶ Ezt kizárólag Vestigia 2806. említi, amely ráadásul fegyveres országgyűlésre utal. – A fent már említett Trencsén megyei követ útban hazafelé július 26-án tett bevallást a nyitrai káptalan előtt (DL 94607.).

⁵⁷ Losonci László méltán okolhatta Bakócot és Ernusztot az erdélyi vajdaságról történő 1494. szeptemberi elmozdításáért, ami után azonnal szövetségre lépett az udvarban kegyvesztetté vált Bátori Andrással (Erdődy lt. D 933., 1495. évi keltezéssel kiadása: Bánffy II. 327–328.).

⁵⁸ Bonfini V. V. 112–113.

pök vétke” miatt,⁵⁹ joggal lehet azt feltételezni, hogy legkésőbb ekkorra a bizottsági munka lezárult. Ernuszt – szemben a többi püspökkel – a vizsgálat alatt feltehetően nem hagyta el Budát, úgy tűnik, hogy július 25-én is a király mellett tartózkodott a fővárosban.⁶⁰ Alighanem élt ugyanakkor a gyanúperrel, hogy a vizsgálat számára kedvezőtlen fordulatot vehet, és megtette a szükséges óvintézkedéseket: utasítására csáktornyai várnagya toborzásba fogott a közeli krajnai területeken. Miksa római király bécsi kormányshéjéhez az a hír jutott el, hogy a zsoldosokat a püspök a magyar király ellen kívánja felfogadni, ezért augusztus 22-én kelt levelükkel arra utasították a krajnai főkapitányt, hogy akadályozza meg a toborzást, mert annak engedélyezése ellentétes lenne az 1491. évi pozsonyi békeszerződésben foglaltakkal.⁶¹

Mindebből az következik, hogy július 13-tól az augusztus eleji bizottsági vizsgálatig a volt kincstartónak és alkalmazottainak alig két-három hét állt rendelkezésükre ahhoz, hogy a kincstartói hivatalban lévő különféle – mint majd látjuk, egészen más módszerek szerint vezetett – jegyzékekből előbb összeállítsák a rendek felé benyújtandó számadáskönyv alapszövegét, majd az így létrejövő szerkesztményről tisztázatot készítsenek. Ez semmiképpen sem tekinthető sok időnek: a sietség magyarázatul szolgálhat a korunkra maradt tisztázatlan megfigyelhető számos hibára.

Megismerve a bizottság jelentését, a király előtt aligha állhatott más lehetőség, mint a pécsi püspök politikai értelemben vett „feláldozása” a károk minimalizálása érdekében. Miként 1495-ben a vránai perjel esetében,⁶² ezúttal is Somi Józsa temesi ispánt bízta meg a feladattal, hogy gondoskodjon a püspök és Dombai őrizetéről. Az alkincstartót, akit a sikkasztás elsődleges értelmi szerzőjének tekintettek, fizetésektelensége miatt Temesvárra szállították,⁶³ hogy ott örök fogságra vessék, Ernuszt ugyanakkor, hogy elkerülhesse a börtönt, tárgyalásba bocsátkozott a királlyal, illetve a rendek képviselőivel.⁶⁴ Sosem fogjuk megtudni, végül mekkora összeggel vásárolta meg szabadságát: a Bonfini által említett 400 ezer,⁶⁵ vagy az évtizedekkel később alkotó Tuberónál szereplő 280 ezer forint⁶⁶ egyaránt túlzónak tűnik. A megállapodás után a püspököt az uralkodó Somi kezére adta, aki a Baranya megyei Siklóson, Bajnai Bot András várában⁶⁷ őriztette mindaddig, amíg a püspök 1496 októberében ki nem fizette a váltságdíj egészét. Fogsága ideje alatt a pécsi püspökséget minden várával együtt Somi kormányozta a király nevében. Ezeket a

⁵⁹ „Fuit enim regia maiestas sua aliis arduis implicata negotiis puta ex parte oratoris regie maiestatis Romanorum et excessu episcopi Quinqueecclesiarum” (Péterfi: Boroszló 35.). – Az augusztus 12. után kelt olasz jelentés is említi a római király két követét, akik a beszámolót készítő személy Itáliába indulása előtt három nappal, talán augusztus 9-én érkeztek a fővárosba és nem kaptak a magyar királytól kielégítő választ: Vestigia 2806. sz.

⁶⁰ DF 278381. (Bakóc a zsámbéki uradalmat Ernuszt és Schellenberg cseh kancellár kérésére adta át az uralkodónak.)

⁶¹ Reg. Imp. XIV/2. 7298.

⁶² Lásd az Szk. 1273. tételéhez írott magyarázatot.

⁶³ Bonfini V. V. 115.

⁶⁴ Uo. V. V. 116.

⁶⁵ Uo. V. V. 117.

⁶⁶ Tubero 71.

⁶⁷ Vö. Szk. 708.

részleteket maga Ernuszt mesélte el szabadulását követően a pécsi káptalan előtt tett bevallásában, amelyben röviden ismertette hányattatásainak történetét, majd a korban szokásos módon nyugtát állított ki Somi, illetve az ellene folyó „háborús eljárásban” (*bellico processu*) részt vevő emberei és a királyi katonák számára, hogy az eseményekkel és a neki okozott károkkal kapcsolatban velük szemben semmilyen követelése nincs.⁶⁸

Mint láttuk, a júliusi országgyűlésen hozott döntésnek megfelelően az adó kivetéséről és a Beatrix királynéval szemben követendő eljárásról szóló, a király és a rendek között esedékes tárgyalásokat Szent Mihály-nap nyolcadán (október 6.) kellett folytatni.⁶⁹ Nem kizárt, hogy meg is indultak az egyeztetések. Lőcse város Budán tartózkodó jegyzője október 23-án tért haza, miután kiderült, hogy a pestis miatt elmarad a nyolcados bírósági ülészak – és ez alapján alighanem a tervezett országgyűlés is. Öt nappal később a város tanácsa levélben számolt be a bártfaiaknak a budai eseményekről. Mint írták, a nyolcad azért maradt el, mert egyfelől az erdélyi vajda és az erdélyiek között viszály támadt, és ennek elsimítását az uralkodó Kálmáncsehi Domokos személynökre, valamint Dorogházi László ítélmesterre bízta, másfelől ismét elérte a pestis Budát és Pestet, ami miatt a király kénytelen volt kiköltözni Visegrádra, és nem lehet tudni, meddig marad ott.⁷⁰ A király mindenestre ezúttal jobban felkészült a nemesi tömegek érkezésére, mivel a beszámoló szerint csehek (értsd katonák) állomásoztak Budánál és Pestnél, akiknek, közli a forrás, kevés a pénzük, ezért a váci püspök – felkészülve nyilván a zsoldosok fosztogatására – megerősíttette a várait. Végül a jegyző kitért a megelőző napok legnagyobb látványosságára is: október 18-án kilenc, pénzzel és ékszerrel megrakott társzekér érkezett Pécsről, amely mind a pécsi püspöké volt. Ezeket egyenesen a várba szállították. Másnap a püspök is belovagolt a fővárosba „igen szomorúan” (*gar trwbiglich*). „Senki sem tudja, hogy áll az ügye, vajon felmentették-e és szabad, vagy nem” – adott a jegyző helyzetértékelést, majd megjegyzi: kevés püspök keresi fel mostanság a királyi udvart.⁷¹ Ernuszt talán már ekkor visszanyerte szabadságát, de sokatmondó, hogy a király november 29-én úgy hívta magához Budára, hogy saját kezű aláírásával ellátott levelet küldött neki, amelyben arra kötelezte magát, hogy a püspök a hozzá küldött Haraszti Ferenc királyi familiárral biztonságban felkeresheti, majd tőle szabadon is távozhatsz.⁷² Az uralkodó ekkor a püspököt bizonyára a december eleji királyi tanácsi ülésekre hívta meg.⁷³

⁶⁸ Iványi: Formuláskönyv 522–523.

⁶⁹ A milánói herceg viszont november elején úgy tudta, hogy Beatrix ügyét a hónap végére kitűzött országgyűlés tárgyalja majd (MTAK Kt. MS 4936. VII. 41. = Vestigia 1227. sz.). A két információ – tekintettel arra, hogy november vége tulajdonképpen a Mihály-napi nyolcad idejére esik, nem ellentétes egymással.

⁷⁰ Az uralkodó csak néhány napot tölthetett Visegrádon: október 14-én még, 20-án már Budán keltek az oklevelei (DL 65579., DL 20500.). Egy Visegrádon kelt kiadványa maradt fenn, amely bizonyára október 19-re datálható (keltezési sora sérült, DF 249496.). Mikor a lőcsei jegyző elhagyta a fővárost, az uralkodó valóban Visegrádon tartózkodhatott, és nem kizárt, hogy éppen a pécsi püspök érkezése miatt tért vissza Budára.

⁷¹ DF 216076., részleges közlése: Bártfa I. 3286. sz.

⁷² DL 20504. (Kiadása: Koller IV. 499.)

⁷³ Ezeket csupán egy december 8-án kelt oklevél említi: DF 286307.

Hogyan vonható meg ezek után az 1496. évi történések mérlege? A király szemszögéből az eredmény első pillantásra sikernek, a másodikra már felemásnak tűnik. Bonfini műve utolsó mondataiban azt ecsetelte, mennyire meglepte a rendeket az a kérlelhetetlenség és szigorúság, amivel az addig túlzottan béketűrő és visszafogott király a sikkasztó kincstartó ügyét intézte. Eljárása félelmet és tiszteletet keltett bennük, olyannyira, hogy ígéretet tettek az adó megfizetésére és mindenemű parancsai teljesítésére, hirdetve, hogy végre csak egy királyuk van.⁷⁴ A király helyzetét kétségtelenül tovább erősíthette a pécsi püspök által a királynak kifizetett hatalmas kárpótlás is. Sajnos nem tudjuk, mire fordította az uralkodó az Ernusztól származó pénzeket és kincseket. Gyanítható, hogy a pénzüsszeg egy részét a király – a katonáival, tisztségviselőivel és udvaroncáival szembeni – adósságtörlesztésre szánta, de erről vajmi kevés bizonyítékkal rendelkezünk.⁷⁵ Az egyéb vagyontárgyak – ékszerek, ötvösművek – esetében természetesen a tezaurálás lehetőségét sem lehet kizárni. Az viszont biztosnak tűnik, hogy a pécsi püspök pénzéből származott az a 6300 forint, amellyel az uralkodó kiváltotta a Zólyom megyei véglesi váruralmat a zálogbirtokos Just András kezéből, hogy aztán azt rögtön cserébe is adja a fővároshoz közeli solymári várért Ráskai Balázs kamarásmesternek. A november 1-jén írásba foglalt csere⁷⁶ nemcsak az időbeli egybeesés miatt kapcsolható össze az Ernusztól származó pénzekkel, hanem azért is, mert az uralkodó az előző években sosem szánt ekkora összegeket régen idegen kézbe került királyi birtokok kiváltására.⁷⁷

Hasonlóképpen jelentős haszonnal járt a király számára a nemeseknek a kancellárral és a nádorral szembeni fellépése. Feltételezhetően utóbbi ekkoriban engedett el 20 ezer forintot a királynak és a rendeknek ezek régi – Mátyás király halálát követően keletkezett – adósságaiból, amelyekre tekintettel évek óta az ország több harmincadát birtokolta.⁷⁸ Ha felidézzük, hogy a nádor 1494-ben és 1495-ben a birtokain összesen 21 325,5 forint adót szedhetett be,⁷⁹ könnyen elképzelhető, hogy Szapolyai a bizottsági vizsgálat után állított ki hivatalos nyugtákat erről az összegről a király és a rendek számára. (Az adót vagy annak egy részét feltehetően eleve e célból tarthatta meg.) Bakóc hatalmát sem törte meg az országgyűlés: minden bizonnyal a nemesek vádjával áll összefüggésben az a lépése, hogy júliusban – Ernuszt és a cseh kancellár kérésére – lemondott a király javára a fővároshoz közeli zsámbéki palotájáról és uradalmáról. Az ő esetében ugyanakkor az uralkodó július 25-én kiállított oklevelében kötelezte magát, hogy azonos értékű birtokokkal kárpótolja

⁷⁴ Bonfini V. V. 118.

⁷⁵ Az év végén valamilyen elszámolásra kerülhetett sor a kincstár és Battyányi Boldizsár volt jaijai között, amely szerint Battyányinak még mindig 2350 forint járt fizetési hátralékaira (Jajca oklt. 139.).

⁷⁶ DL 20501.

⁷⁷ Vö. Szk. 2770.

⁷⁸ A 20 ezer forint elengedését a nádor 1499. évi végrendeletében említi, konkrét időpont nélkül (Szapolyai oklt. 257.). Korábban felvettem annak lehetőségét, hogy a nádor ezen engedménye akár a királlyal való 1495. évi kiegyezéséhez is köthető (Neumann: Gróf és herceg 410–411.), de nem zárható ki az 1497. évi országgyűlés sem, ahol a nádor ellen a rendek ismét felléptek.

⁷⁹ Lásd a számadáskönyv megyei adóelszámolásait.

majd ezekért.⁸⁰ Úgy tűnik, Bakóc ezt követően is az uralkodó legfőbb hitelezője és bizalmasa maradt.⁸¹

A mérleg másik serpenyőjébe ugyanakkor kétségtelenül az adó megszavaztatásának a kudarca és Ernuszt Zsigmond bukásának tulajdonképpen az egész Jagelló-kori rendi mozgalmakra kiható következményei kerülnek. A trónharcokat követően, 1492-től Ulászló király teljes mértékben a „mátyási adópolitikát” követte abban a tekintetben, hogy minden évben egyszer vagy kétszer beszédette az egyforintos adót.⁸² Ezt addig, amíg az ország az Oszmán Birodalommal hadban állt, feltehetően könnyebben keresztül lehetett vinni a rendeken, akik legfeljebb azt vehették a király szemére, hogy a törökkel szemben inkább a védekezésre, mint a támadásra törekszik.⁸³ A békepolitikával szembeni türelem láthatóan akkor fogyott el, amikor az uralkodó az 1495. márciusi, három évre szóló békekötést követően immáron harmadszorra szeretne volna az adót megszavaztatni. A nemesség felfogása szerint az egyforintos adó ténylegesen hadiadó volt, és úgy gondolták, hogy ha az uralkodó nem vállalja a támadó hadjárat kockázatát, nem vagy nem ilyen mértékben szükséges támogatniuk a kincstárt. Némi túlzással ezt úgy is meg lehet fogalmazni, hogy Ernuszt és a „mátyási” adópolitika bukásához a keresztény hatalmakkal fenntartott, az ország gazdasági fejlődése szempontjából mindenképpen üdvös békeállapotok és az 1495-ben megkötött török–magyar békeszerződés vezetett el, de persze ráerősítettek azok az ellenérzések is, amelyekkel politikai ellenfeleik, főleg a nemesség a Bakóc és Ernuszt vezette udvari klikk – a kortársak szerint egyszerűsítve: a főpapok – túlzott befolyását szemlélték. Ernuszt esetleges sikkasztása az eseményekben alighanem másodlagos szerepet játszott csupán.

A számadáskönyvnek, illetve a keletkezését kiváltó 1496. évi eseményeknek különös jelentőséget kölcsönöz, hogy a nemesség valójában ekkor érte el először azt, hogy a rendi adók felhasználásának ellenőrzésében – egyelőre szerény módon – részt vehessen. Nem véletlen, hogy korábbiakról nem maradt fenn hasonló számadáskönyv: a kincstartóknak rendszeren csak az uralkodó felé kellett elszámolniuk. Az 1496. évi országgyűlés így mérőföldkönek tekinthető abban a folyamatban, amely a királyi rendes és rendkívüli (rendek beleegyezéséhez kötött) jövedelmek szétválasztásához vezetett,⁸⁴ és amelynek egyik nyilvánvaló jele, hogy a Jagelló-kor későbbi szakaszában olykor rendi kincstartókat is választottak az adó kezelésére.⁸⁵

Valójában mi ez a számadás?

Az a jelenség, hogy Ernuszt Zsigmondnak 1496-ban szokatlan módon nem az uralkodó, hanem a rendek felé kellett elszámolnia, döntően befolyásolta a szám-

⁸⁰ DF 278381. Az intézkedést az uralkodó szeptember 2-án megismételte: Erdődy lt. D 971.

⁸¹ Vö. C. Tóth: Bakóc kölcsönei 84–87.

⁸² Neumann: Királyi hatalom *passim*.

⁸³ Lásd az 1493. évi őszi, az udbinai csatavesztést követően rendezett országgyűlés eseményeit: Bonfini V. III. 89–101.

⁸⁴ Ezt a szempontot már Soltész Gyula is hangsúlyozta: Soltész: Királyi számadások 3–4.

⁸⁵ C. Tóth: Költségvetés 91.

adaskönyv összeállításának módját. Az utókor elvárásaival szemben a kincstartói hivatal alkalmazottainak egyáltalán nem állt szándékukban az, hogy a király, illetve – mai szóhasználattal – az ország jövedelmeiről hiánytalan képet fessenek. Persze erre nem is lett volna lehetőségük, mivel ezek egy része nem is tartozott a kincstartó hatáskörébe: a királyi birtokok tisztségviselői – mint a budai vár provizora és a komáromi–tatai várnagy – vagy az Alsó részek főkapitányi címét viselő temesi ispán az általuk kezelt királyi jövedelmekkel kapcsolatban csak akkor szerepelnek a számadaskönyvben, ha azokból egy-egy összeget a kincstartó rendelkezésére bocsátottak.⁸⁶ De látni fogjuk, hogy még a kincstartó által kezelt jövedelmek egy része sem jelenik meg az összeállításban. Ha megvizsgáljuk a forrás szerkezetét, a bevételek típusait, végül az ezek terhére tett kiadások néhány jellemzőjét, már előre kijelenthetjük, hogy az Ernuszt-féle számadaskönyv – minden első pillantásra ennek ellentmondó tétele ellenére – nem más, mint *elszámolás a kincstartó hatáskörébe eső rendi jövedelmekről*.

1. *A forrás szerkezete.* Az első szembetűnő szerkezeti sajátosságot a számadaskönyv két „számadási évének” az időhatárai képezik. A kiadási tételek alapján az első a kincstartó 1494. január 30-i kinevezésétől 1495. július 15-ig, a második ekkortól az év végéig tart.⁸⁷ A csaknem másfél, illetve fél évet felölelő szakaszok végén a kincstartó alkalmazottai azonos módon összegezték az addigi összes bevételt és kiadást.⁸⁸ Az eltérő hosszúságú két időszak magyarázata teljesen világos: mindkettő egy-egy egyforintos adó elszámolását tartalmazza. A második, 1495. évi adót június 14-én ajánlotta fel az országgyűlés, és július 15. utánra várták az első ebből származó bevételeket.⁸⁹ Ez indokolta az ekkor induló új „számadási év” megnyitását. Az októberben Szegeden megszavazott egyforintos adót a tervek szerint 1496. január 1-jén kezdték volna szedni,⁹⁰ ami miatt érthető, miért volt célszerű lezárni a számadásokat 1495 utolsó napján. Az 1496. júliusi–augusztusi vizsgálat idején Ernuszt kincstartóságának e harmadik adószedéséről azért nem lehetett elszámolást készíteni, mert hivatala ekkorra még nem zárta le az erre vonatkozó számadásait.

Mindebből azonban egyáltalán nem következik az, hogy a kincstartói hivatal rendes vagy mindennapi munkájának időkereteit, ha úgy tetszik, az egyes „költségvetési éveket” az egyforintos adó beszédése határozta volna meg. Sokkal inkább arról van szó, hogy a számadaskönyv összeállításakor hozták létre ezeket a mesterséges, de a rendek felé teendő elszámolás szempontjából logikus zárópontokat. Más szavakkal: a 23 hónapos elszámolási időszakot az egyforintos adó adminisztrációjának logikája szerint kétfelé osztották, és az így keletkező két egység alá sorolták be a különböző bevételeket és kiadásokat. Ennek számos jele mutatkozik a forrásban: például az első számadási időszakhoz két, városi és egyéb jövedelmeket tartalmazó fejezetet is csatoltak,⁹¹ mivel nem kívánták összekeverni az egymástól elkülönítve nyilvántartott 1494. és 1495. évi bevételekhez tartozó tételeket. Több esetben rá-

⁸⁶ Szk. 9., 52., 54. Vö. Szk. 898., 2027.

⁸⁷ Vö. Kubinyi: Kincstartók 46.

⁸⁸ Szk. 2022–2024., 3141–3143.

⁸⁹ Szk. 2038.

⁹⁰ Teleki gyömrői 380. sz. (hibás dátummal). Valójában később, tavasszal szedték be, lásd feljebb.

⁹¹ Szk. 1–38., 39–55.

adásul a második „számadási év” által lefedett időszakból helyeztek át kiadásokat az elsőhöz, bizonyára a mérleg egyensúlya érdekében.⁹² A kincstartói hivatal rendszer működése alighanem sokkalta egyszerűbb és időben is rugalmasabb elszámolási mechanizmussal működött: az alkalmazottak a hozzájuk kerülő bevételekről és az általuk tett kiadásokról elszámoltak a kincstartó felé, aki bizonyára a szükséges szerkesztés – összevonások, egyszerűsítések, magyarázatok – végrehajtása után bemutatta elszámolásait a király, illetve a királyi tanács előtt.⁹³ Abból adódóan, hogy az alkincstartó számadásai közé bemásoltak egy külön listát, amely bizonyosan a Buda város 1494. évi, 2800 forintot kitevő adója terhére tett kiadásokat sorolja fel,⁹⁴ adódik az a következtetés, hogy az elszámolásra rendszerint jövedelmenként vagy jövedelemcsoportonként került sor: a kincstartó egyszerűen bemutatta, hogy egy adott „kalapba” mennyi pénz került és azt mire fordították. Ugyanezt tanúsítja az egyik 1494. évi tétel is, mely szerint az ötvenedből származó egyes pénzekről és élő állatban beszedett bevételekről külön jegyzék készült, amit már látott az uralkodó.⁹⁵ Kizártnak tartom ezek után azt, hogy a kincstartó készített volna éves elszámolókat az összes hatáskörébe tartozó jövedelemről, ezért nem is csodálkozhatunk azon, hogy ilyenek nem is maradtak fenn a korszakból.

Ha az elszámolás korabeli folyamata ez alapján egyszerűnek is tekinthető, nem volt az a kincstartói hivatal számunkra szinte láthatatlan munkája, amelyre a szórványadatok mellett leginkább a számadáskönyv alapján tudunk következtetni. Ennek egyik szegmense, hogy ha a kiadásokat a fentiek alapján az elszámolás megkönnyítése érdekében annak megfelelően tartották számon, milyen bevételből teljesítették azokat, akkor ezt követően – vagy ezzel párhuzamosan – a különböző jegyzékek adatait át kellett vezetni a kincstárral kapcsolatban álló személyek – értsd: tisztségviselők, az udvartartás tagjai, kereskedők, katonák, mesteremberek, művészek stb. – külön-külön vezetett nyilvántartásaiba is. Ezek a jegyzékek tartalmazhatták a kincstár és a „kliens” közötti kapcsolat részleteit, azaz hogy az adott személy mire volt jogosult és milyen tényleges kifizetéseket kapott.⁹⁶ Ezek alapján állapították meg természetesen a kincstartói hivatal adósságait vagy követeléseit is. A számadáskönyv néhány helyén tetten is érhetők ezek a listák. Az udvari beszállító firenzei kereskedők felé fennálló adósságokat a király 1495 májusában, Visegrádon utalta ki az erdélyi adóból, miután a kincstartó bemutatta neki azokat a jegyzékeket, amelyek a tőlük átvett árukat sorolták fel.⁹⁷ Hasonlóképpen ilyen kimutatások alapján fizettek ki évekkel korábbi adósságokat Ráskai Balázs kamarásmesternek és Farkas Bálint váradi püspöknek.⁹⁸ Az egyes megyéknél szereplő „behajtatlanul ma-

⁹² Szk. 1315–1317., 2010–2019.

⁹³ Vö. Kubinyi: Kincstartók 48–49.

⁹⁴ Szk. 1338–1403.

⁹⁵ Szk. 35.

⁹⁶ Hasonlít ez a módszer ahhoz, amelyet az esztergomi érseki számadáskönyvek esetében Kuffart Hajnalka elemzett. Az érseki udvartartás alkalmazottainak „személyi számláit” az évente elkészített főkönyvekbe másolták be. Kuffart: Számadáskönyvek *passim*.

⁹⁷ Kubinyi András ezeket „registrum mercatorum”-nak nevezte: Kubinyi: Kincstartók 48.

⁹⁸ Szk. 655., 738. Itt persze felmerül az a lehetőség is, hogy a hitelezők egyszerűen felmutatták az adósságról szóló királyi kötelezvényeket, és ennek alapján utalták ki számukra a kölcsönösszeget.

radt” tételek jelentős részét is bizonyára átvezették a kedvezményezett, azaz az adót saját magának beszedő személy „számlájára”, mivel ez az utalványozás egyik gyakori formája volt (önmagában tehát keveset árul el a korabeli adóztatás hatásfokáról az, mekkora a százalékos arány a kirótt és a beszedett adó között).⁹⁹ De forrásunk egyik különleges része, a tisztségviselők szerződéseit felsoroló fejezet is ilyen személyi nyilvántartások éléről átmásolt szövegeket őrizhetett meg.¹⁰⁰ Az adósságállomány kezeléséről egyébként a számadáskönyv vajmi kevés információt tartott fenn, a kölcsönfelvételekről is csak akkor szerzünk tudomást, ha a bevételekből visszautalták azokat a hitelezőknek.

Mindez azt mutatja, hogy amikor 1496 nyarán megszerkesztették a számadáskönyvet, abba számos már lezárt elszámolást dolgoztak bele, még hozzá oly módon, hogy azok bevételi és kiadási oldalát egymástól elválasztották és a szerkesztmény különböző fejezeteibe másolták. Ez a jelenség leginkább a megyei adóelszámolásoknál érhető tetten, ahol az adósedők elszámolásából az ezek által királyi és/vagy kincstartói utalványra helyben kifizetett összegeket külön fejezetbe illesztették.¹⁰¹ Ez az eljárás a két mesterségesen megállapított „számadási év” miatt aztán némi korrekciót, illetve rugalmasságot követelt szerkesztőitől. Mivel a bevételi és kiadási oldalak eredendően összetartozó tételei az esetek többségében helyreállíthatatlanul elszakadtak egymástól, ez rendkívüli módon megnehezíti egyes tételek értelmezését, de legfőképpen az adatok ellenőrizhetőségét.

2. *A királyi jövedelmek.* Ha megvizsgáljuk, milyen jövedelemtípusokból könyvelt el bevételeket Ernuszt Zsigmond elszámolása, az eredményben először nehéz rendszert felfedezni. Az ugyanakkor kétségtelen, hogy összecszerúságában és a tételek számát tekintve egyaránt a rendkívüli (azaz a rendek beleegyezéséhez kötött) jövedelmek túlsúlya figyelhető meg. A korszakban e csoportba sorolták a magyarországi és az erdélyi rendek egy-, a szlavóniaiak félforintos adóját, a szászok által ugyancsak a király kérésére megajánlott rendkívüli taxát, valamint a városok rendkívüli adóját. A király állandó jövedelmeit, amelyek felett a rendek semmilyen befolyással nem rendelkezhetek, a királyi városok és a szászok rendes adója (cenzusa), a só- és nemesércbányák köré szervezett kamarák és a pénzverdek jövedelmei, a határvámok (harmincadok/huscadok), az erdélyi ötvened, a kunok és jászok adói képezték, végül természetesen ideszámíthatjuk a királyi uradalmak jövedelmeit.¹⁰²

⁹⁹ Annak okát ugyanakkor, miért nem hajtottak be egyes tételeket, a forrás nagyon ritkán közli. Haraszi Ferenc egy boszniai vár fenntartási költségeire Pest, a zágrábi püspök adósságtörlesztésre Pilis, Egervári László tárnokmester jaijai szállítmányai ellentételezésére Esztergom megyében és Szlavóniában kapott utalványokat, amelyeket birtokaik adójából szedhetek be (Szk. 363. és 668., 377., 433. és 724.). Kifejezetten gyakori lehetett, hogy a tisztségviselőknek így módon utalták ki fizetésüket vagy annak egy részét (pl. Szk. 2558., 2670., 2824.).

¹⁰⁰ Szk. 2025–2037.

¹⁰¹ Az ilyen adósedői elszámolások sokkal több részletet őrizhettek meg, mint a számadáskönyv ezekből készült megyei kimutatásai. Lásd például a Veszprém megyei adósedők 1502. évi elszámolását: Solymosi: Veszprém 214–215., amely már nem tartalmazza helységenként a birtokosokat és portáik számát, tehát már eleve egy szerkesztett kimutatás. Vö. Körös megye 1495. évi adójegyzékével: Popisi 7–15.

¹⁰² A korabeli királyi jövedelmekre lásd pl. Kubinyi: Államszervezet 104–116., Uő: Udvarbírói hivatal, Draskóczy: Királyi jövedelmek, C. Tóth: Költségvetés. A rendes és rendkívüli jövedelmek szétválasztására lásd Soltész: Királyi számadások 5–6., Kubinyi: Kincstartók 34.

(A királynak régi szokás szerint az ország lakosságától évente és háztartásonként járó 20 dénáros adó, a kamarahaszna éppúgy beépült az egyforintos adó összegébe, mint a királyi városok cenzusa ezek rendkívüli adójába.¹⁰³)

Célszerű az utóbbi csoportot szemügyre vennünk, amelynek elvileg – ha a számadáskönyvre vonatkozó fenti meghatározásunk helyes – nem kellene megjelennie a forrásban. Ernuszt a Buda környéki királyi birtokok, valamint a kunok és jászok felett felügyeletet gyakorló budai provizortól csupán egyszer könyvelt el bevételt: ekkor a provizor a két népcsoport rendkívüli adójából adott át egy jelentős összeget a kincstartónak. Ennek azonban az volt az oka, hogy a kunoktól és a jásztól éppen e kifizetés miatt nem szedték be az egyforintos adót,¹⁰⁴ azaz az ellentmondás csak látszólagos. Ugyanez a helyzet a komáromi és tatai uradalmak esetében: az itteni várnagy ugyancsak egyszer, méghozzá szintén az 1495. évi egyforintos adó pótlására fizetett be egy összeget a két uradalom földesúri adóiból.¹⁰⁵

A legtanulságosabb kétségtelenül a nagybányai kamara és az erdélyi sókamara esete: az előbbi tisztségviselőkkel ellentétben az ezek élén álló kamaraispánok a kincstartónak tartoztak elszámolással. Az innen származó jelentős jövedelmekből a számadáskönyv semmilyen bevételt nem rögzít, ami mással aligha magyarázható, mint hogy a rendek felé nem is kellett elszámolni ezekkel. Más kérdés, hogy a számadáskönyv összeállításakor több esetben felhasználták a kamaraispánok kincstartóhoz benyújtott elszámolásait, méghozzá abban az esetben, ha a kamarákhoz rendi jövedelmekből származó bevételek kerültek (például Nagybánya város rendkívüli adóját a kincstartó a bányamunkálatokra utalta ki).¹⁰⁶ Igen jellemző, hogy 1494-ben e kiadások mindegyikét egyes fejezetek elejére és végére, az időrendet megtörve illesztették be, ami jól mutatja, hogy az adott fejezeteket utólagosan egészítették ki ezekkel a tételekkel.¹⁰⁷ Ez egyfelől tökéletesen igazolja, hogy a kincstartó nem kezelte elkülönítve a hozzá kerülő rendi és nem rendi bevételeket, másfelől számos zavart okozott az előbbiekre kimutatására szánt számadáskönyv összeállításakor. Például Torda 1494. évi adóját kiadásként vagy Kolozsvár 1495. évi adóját bevételként valószínűleg nemcsak a kincstartó, hanem a kamarák számadásából is átvették (ezek az adók ugyanis a kincstartó utalványa alapján a kamarákhoz kerültek), ami miatt vélhetően kétszer is megtalálhatók a számadáskönyvben.¹⁰⁸

Sokkal inkább magyarázatra szorul az a kérdés, miért számol el a számadáskönyv rendes királyi jövedelmekből származó bevételekkel is. E csoportból 1494-ben a szászok Márton-napi cenzusa, az erdélyi huszadok bérleti díja, az ötvened, 1495-ben a szolnoki, győri és fehérvári sókamarak bevételei kerültek részben vagy egészben a bevételek listájára, a szlavóniai harmincad, illetve a szebeni kamara bér-

¹⁰³ A városi rendkívüli adók és a census kapcsolatára az 1490-es években lásd Neumann: Királyi városok 17.

¹⁰⁴ Szk. 54.

¹⁰⁵ Szk. 52.

¹⁰⁶ Szk. 31., 751.

¹⁰⁷ Szk. 751–752., 1318–1321., 2021.

¹⁰⁸ Torda: Szk. 18., 624., 1318. – Kolozsvár: Szk. 53., 2619., 2872.

leti díja pedig mindkét évben szerepel.¹⁰⁹ Ha kizárólag a bevételi oldal felől közelítünk a kérdéshez, képtelenség ebben bármilyen következetességet felfedezni, mert joggal tehetjük fel a kérdést, miért nem tüntették fel a többi harmincad vagy sókamara bevételeit is, vagy miért csak az egyik évben tették ezt.¹¹⁰ Az ellentmondás feloldása mégis egyszerű. Induljunk ki abból, hogy a kincstartói hivatal esetleg nem csupán azt kívánta igazolni, milyen célokra használta fel a rendi bevételeket, hanem azt is, hogy az adókérésről meghatározott, elsősorban az ország védelmével kapcsolatos célokra milyen kiadásokat fordított. Fentebb amellet érveltem, hogy a kiadásokat eredendően a könnyebb elszámolás érdekében jövedelmenként vagy jövedelemcsoportonként könyvelték el, ez viszont azt jelenti, hogy ha egy adott kiadást szerepeltetni kívántak a számadáskönyvben, akkor ez „bevonozta” természetesen azt a bevételt is, amihez eredetileg tartozott (például az erdélyi huszad és a szebeni kamara bérleti díjából rendezték az erdélyi vajda fizetésének egy részét).¹¹¹ Ezt persze pontosítani kell azzal az előbbi észrevétellel, hogy a kincstartó hivatalának mindennapi munkájában nem törekedtek a rendi és nem rendi jövedelmek szétválasztására, ami azt eredményezte, hogy például a kincstartó az 1494–1495 fordulóján zajló háborúk során teljesített kiadásait nemcsak a rendi, hanem a hozzá kerülő erdélyi jövedelmekből is fedezte, és ezek utólagos szétválasztása lehetetlennek tűnt. Arról van tehát szó, hogy a számadáskönyv összeállításakor a kincstartó elsődlegesen a rendkívüli jövedelmek felhasználásáról kívánt elszámolni, és ennek megfelelően a király hozzá kerülő rendes jövedelmei közül azokat, amelyek esetében erre lehetősége volt, kihagyta a számadáskönyvből. Az utóbbi csoportból azonban egyes bevételek vagy részüsszegek „egy kalapba” kerültek rendkívüli jövedelmekkel, ami miatt utólag ezeket lehetetlen volt kizárni a készülő összeállításból. (Jellemző módon 1495 második felében, a békeidőből adódóan kisebb kiadások miatt kevesebb rendes jövedelemből származó bevételt könyveltek el a számadáskönyvben.)

Ez a magyarázat több szempontra is felhívja a figyelmet: egyfelől óvatosságot igényel az olvasó részéről az, hogy a rendes királyi jövedelmekből és a különböző bírságokból¹¹² származó bevételek számadáskönyvbe való bekerülése a fentiek alapján teljesen esetlegesnek tekinthető. Nézzünk erre egy példát: forrásunk egyik tétele szerint 1495 második felében, és csak ekkor, a fehérvári sókamara az általa értékesített só után 90 forintot adott át felettetésnek.¹¹³ Ebből nem következtethetünk arra, hogy 1494-ben a kamara nem termelt hasznat, sem arra, hogy 1495-ben ez a kamara teljes bevételét jelentette volna. Az adat csupán arra utal, hogy 1495-ben a kincstartó ezt a részletet – amelyet kamarásától feltehetően még annak elszámolása előtt „kért be” – más típusú (jelen esetben rendi jövedelemből származó) bevételekkel együtt költötte el, így azt az összeállításból nem hagyhatta ki.

¹⁰⁹ Csak 1494: Szk. 19., 34–35. (ötvened), 22. (szászok rendes cenzusa), 32–33. (erdélyi huszad). – Csak 1495: Szk. 2622–2624. (szolnoki, győri, fehérvári sókamarak). – Mindkét évben: Szk. 28., 2621. (szebeni kamara), 30., 2620. (szlavóniai harmincad).

¹¹⁰ A pozsonyi és soproni harmincadok esetében a kincstartó a bérbeadásról egy kis összegű „foglalo” összeget elkönyvelt a számadáskönyvben: Szk. 16.

¹¹¹ Szk. 2031.

¹¹² Szk. 23., 36–37., 49–50.

¹¹³ Szk. 2624.

Jó hír lehetne ugyanakkor az, hogy a fenti gondolatmenet alapján a számadáskönyv – a rendes jövedelmekkel és a bírságokkal ellentétben – a kincstartóhoz került rendkívüli jövedelmek egésze után elszámolt. Ezt a megállapítást is szükséges apró, de igen fontos megjegyzésekkel árnyalnunk. 1. A forrás csak a pénzben és a könnyen „forintosítható” posztóban bevételezett tételekkel számol, azaz hiába keresünk borbán, élelmiszerben, élő állatban, a kamarák esetében esetleg munkával teljesített befizetéseket.¹¹⁴ Ez összefügg az adóelengedések kérdésével is: a kincstár például Lőcse 1494. évi vagy például Kiszében mindkét évi adóját azért engedhette el, mert a két város élelmiszert küldhetett az 1494. tavaszi lőcsei kongresszusra. Nagybánya 1495. évi adója pedig azért hiányozhat az összeállításból, mert a kincstár ezzel ellentételezhette a város közreműködését az 1495-ben komoly összegű adóutalványokkal megtámogatott bányaafelújításokban.¹¹⁵ 2. Ha a kincstár „ügyfelei” annak bármínemű követelését nem pénzben, hanem más vagyontárgyakkal, esetleg adósságleírással vagy éppen (hadi, hivatali, egyéb) szolgálattal teljesítették, annak nem kell szükségszerűen megjelennie a számadáskönyvben. Ez különösen vonatkozik az adóelszámolásokban „behajtatlan” tételekkel szereplő főpapokra, bárókra és nemesekre. Sajnos az esetek többségében e szereplők kincstartóval kötött megállapodásai homályban maradnak, jóllehet zömmel bizonyosan nem önkényes adómegtagadásról volt esetükben szó.¹¹⁶ 3. Különleges esetet képezhet a százszok 1495. évi, 23 ezer forintot kitevő rendkívüli adójának a kérdése: jóllehet az év utolsó napjaiban a szebeni polgármester ennek egy részét bizonyosan átadta az uralkodónak,¹¹⁷ mivel abból már kifizetéseket nem teljesítettek, így bevételként sem tüntették fel a számadáskönyvben.

Eddigi gondolatmenetünkől olyan következtetések is levonhatók, amelyek a számadáskönyvben található kiadások általános értékelésére vonatkoznak. Mivel a kincstartó a rendi és a nem rendi jövedelmekkel együtt gazdálkodott, magától értetődően a kiadások között is keverednek az ország védelmét és egyéb ügyeit érintő, valamint az udvari jellegű tételek. Kétségtelen tény azonban, hogy az előbbieket sokkal inkább hangsúlyos szerepet játszanak a forrásban, ami – ha felidézzük, hogy az egyforintos adó az összes bevételnek az első „számadási évben” mintegy 60, a másodikban 91 százalékát tette ki – aligha csodálható: jellemzően nem ez az adótípus volt az, amelyből az udvari méltóságviselőket és alkalmazottakat fizették, hiszen ennek döntő részét az udvari sereg és a katonai tisztségviselők fizetésére, hadi kiadásokra és a végvárak fenntartására fordították. Ez viszont fokozottan hívja fel a figyelmet arra, mennyire veszélyes e kiadások alapján a királyi udvar anyagi lehetőségeire, azaz gazdagságára vagy éppen szegénységére következtetni. Hogy egy példát említsünk,

¹¹⁴ Például a városi adó sófejtéssel való megváltására lásd DF 215542. (1490).

¹¹⁵ Neumann: Királyi városok 26–27., 35–37.

¹¹⁶ Vö. Kanizsai György esetével, akinek a kincstartó hadakozás (illetve talán pohárnokmesterei fizetése) fejében 1494-ben kiutalta birtokai adóit (Szk. 72–74.). Az adómegtagadásra, illetve az ezzel kapcsolatos utólagos elszámolásokra a kincstartóval lásd Szk. 24–27., 1547–1548.

¹¹⁷ A százszok rendkívüli adóját Csukás György szebeni polgármester szállította a királyhoz, aki legkésőbb december 26-án már az udvarban tartózkodott Bácsott (Szk. 3135.), majd egészen 1496 februárjáig a király mellett maradt, Pozsonyba is elkísérve őt (DF 245231., vö. DF 245419–420.). Az összege és forrásaira lásd Neumann: Királyi városok 23., 30.

abból adódóan, hogy e számadásokban szinte egyáltalán nem találunk adatokat a budai várban vagy más királyi ingatlanok területén zajló építkezésekre (sőt még karbantartási munkálatokra sem), esetleg különböző művészek alkalmazására, semmiképpen nem lehet ezek hiányára következtetni. Az, hogy Antonio Bonfininek a műve megírásával kapcsolatos dologi költségeire a két év alatt 22 forintot, írnoka fizetésére két forintot fizettek ki,¹¹⁸ csupán annyit jelent, hogy a számadáskönyvben elszámolás alá vont bevételekből ennyit bocsátottak mindössze a rendelkezésére. Az ilyen kiadások fedezésére alapvetően a király állandó jövedelmei szolgálhattak, különösen – miként Mátyás király idejében is – a budai provizorhoz került bevételek.¹¹⁹

Végezetül még egy jelenségről kell említést tennünk. A kincstartónak volt néhány beosztottja, akinek a feladatát egy-egy végvár fenntartásának megszervezése képezte. 1494 novemberétől ilyenek tekinthetők a zenggi kapitányok, legkésőbb ugyanekkortól a nándorfehérvári, 1495 nyarától pedig talán a jajcai provizor is.¹²⁰ Mindnyájan kezeltek királyi jövedelmeket, például a nándorfehérvári provizor alighanem a helyi főharmincadot a hozzá tartozó leányharmincadokkal, de kezén lehetett az üresedésben lévő szerémi püspökség is.¹²¹ Elszámolásait a számadáskönyvbe nem másolták be, aminek az okai most már jobban érthetőek: a magyar rendek felé nem kellett elszámolni a horvátországi királyi jövedelmekkel (ezekkel a zenggi kapitány és a horvát bán gazdálkodott), sem azzal, hogy a végvári tisztségviselőkre milyen állandó királyi jövedelmeket és királyi uradalmakat bízta feladataik ellátására. Miként az erdélyi só- és a nagybányai bányakamarák esetében, a számadáskönyv e tisztségviselőkkel kapcsolatban is csak a rendi adókból részükre átadott összegeket sorolja fel. Ennek ellenére a kincstartóban megvolt az a szándék, hogy bemutassa a rendeknek azt, mekkora összegeket fordít az uralkodó évről évre a végvárak fenntartására, illetve a rendi tisztségviselőnek tekinthető nádor fizetésére. A két számadási időszak közötti fejezet alighanem a rendek tájékoztatására szolgált, egyben igazolta, hogy az uralkodó más összegeken túlmenően 16 ezer forint értékű sőt ad át az ország védelmében részt vevő katonai tisztségviselők és a nádor fizetésére.¹²²

A forrás

A kódex rövid leírása

A 335 papírlevélből álló, az Országos Széchényi Könyvtárban Cod. Lat. 411. jelzettel ellátott kódex kizárólag Ernuszt Zsigmond kincstartó számadáskönyvét tar-

¹¹⁸ Szk. 1506–1507.

¹¹⁹ Kubinyi: Udvarbírói hivatal, különösen 256.

¹²⁰ Szk. 809., 873., 2419.

¹²¹ Szk. 2030.

¹²² Szk. 2027–2037.

talmazza.¹²³ A levelek mérete 286×217 mm, döntő többségükön látható vízjel, amely minden esetben egy kétkarú mérleg körben, kerek serpenyővel. A kötet 31, különböző terjedelmű ívfüzetből áll,¹²⁴ az utolsóból négy levelet, valamint ezt követően egy teljes ívfüzetet (sexterniót) kivágtak, bizonyára azért, mert üresek voltak. A bekötés előtt az ívfüzeteket azonos méretűre vágták, ami miatt az utolsó oldalukon, a jobb alsó sarokba frott őrszavak nagy része is eltűnt vagy csak a betűk teteje maradt meg.¹²⁵

A jelenlegi, tintával írt levélszámozás kora újkori (talán 16. századi), 1-től 333-ig terjed. A teljes levélszámhoz képest mutatkozó kétlevélnyi különbséget az okozza, hogy az első, üres levelet nem számozták be (ezen csak különböző, ceruzával írt gyűjteményi bejegyzések olvashatók), továbbá két lapra is a 88-as fóliószám került. A levelek külső sarka felül számos helyen csonka, ami miatt részben vagy egészben hiányzik a levélszám. Két későbbi kéz – a korábbi tintával, a későbbi ceruzával – a csonka levelek közül néhányra beírta a levélszámot.

Az első, beíratlan levél kivételével minden fólión látszik – bár helyenként csak nagyon halványan – a vakvonalazással jelölt keretvonalazás. Az írástükrök mérete függőleges irányban 166–171 mm. Vízszintes irányban jobb- és baloldalt két-két függőleges vonal jelöli az írástükröt, így egy szélesebb (98–101 mm) és egy keskenyebb (51–68 mm) tükrök jöttek létre. A sorok száma oldalanként 11 és 22 között változik.

A kéziratot egyszerű, barna bőrkötés védi, amelynek csak a gerincén látható vaknyomásos díszítés. Alighanem ez a kódex eredeti kötése. Az elülső kötéstáblán még látszanak a táblákat összefogó két pánt nyomai. A gerinc felső részére ragasztott hiányos papírcédulán a következő újkori felirat olvasható: „Registru[m] proven-tuu[m] regni Hunga[riae] [a]nn. 1494 et 1495.” A gerinc alsó részére ragasztott, néhol már lekopott papírcédulán újkori, részben nyomtatott, részben kézzel írott szöveg áll. A két nyomtatott sor: „[C]ODEX MS. His[t. P]rof.”,¹²⁶ alatta kézzel írott szám: „CCCCLXXXVI[I]”, amit ma már olvashatatlan kézírás követ (talán *olim*-mal kezdődik). A cédula a bécsi császári könyvtár 18. századi jelzetét adja meg,¹²⁷ amely megtalálható az első, számozatlan levél rektóján is. Ez a jelzet szol-

¹²³ Vö. Bartoniek: Codices 376. (411. sz.). – A kódexről kérésemre Kertész Balázs készített leírást, az alábbiakban az ő méréseire és megállapításaira támaszkodom. Segítségét ezúton is köszönöm.

¹²⁴ Az ívfüzetek a hozzájuk tartozó fóliószámokkal így következnek: 2 VII^{1–27} + VI^{28–39} + V^{40–49} + (VI+1)^{50–62} + VII^{63–76} + 5 V^{77–125} + VII^{126–139} + 6 V^{140–199} + VI^{200–211} + IV^{212–219} + V^{220–229} + (V+1)^{230–240} + 2 V^{241–260} + VII^{261–274} + V^{275–284} + VI^{285–296} + 3 V^{297–326} + (V+1–4)^{327–333}.

¹²⁵ A teljesen megmaradt vagy csonkasága ellenére is rekonstruálható őrszavak: Restant (39v), pro duobus centenariis pulverum (62v), [octavo] N[ovem]bris (76v), Sexto die Ianuarii Poffa nuntio (95v), Eodem die ad relationem Bradach (105v), Eodem die magistris cocorum domini regis (189v), Ad conductionem eorundem vinorum (211v), Electis nobilibus (250v), Eodem die Vencheslao (306v), Eodem die manibus M(agistri) Pauli sartoris (326v). – Csak a betűk tetejéből látszódnak vonalak: 86v, 115v, 125v, 139v, 159v, 169v, 199v, 240v, 260v, 284v, 316v. – Semmi sem látszik az ívhatáron: 13v, 27v, 49v, 149v, 179v, 219v, 229v, 274v, 296v, 333v.

¹²⁶ A *Hist. Prof.*-ből (*Historiae Profanae*) csak betűk látszódnak, a hiányzó betűket a kódex egyik, 1754 előtti másolata (Klímó katalógus ms. 406.) és a kötet első leírása (Kollár: Supplementa 695–698.) által megadott jelzetből pótoltam.

¹²⁷ Kollár: Supplementa 695., vö. Klímó katalógus ms. 226., ms. 406.

gáltatja a legkorábbi fogódzót a kódex provenienciájának meghatározásához.¹²⁸ Az elülső és hátsó kötéstáblákon csak a későbbi bécsi és a jelenlegi budapesti könyvtári jelzetek láthatók.¹²⁹ A kötet az Ausztria és Magyarország között 1932-ben megkötött velencei egyezményt követően került a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtára, a későbbi Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményébe.¹³⁰

A kódex kézírásai

Jóllehet a számadáskönyvet tartalmazó kódex kisszámú marginális megjegyzése, egyes összegzései, illetve kiegészítései több személyhez köthetők, az alapszöveg mindvégig ugyanazon írnok munkája. Kiléte nem határozható meg, de az kétségtelen, hogy a kincstartó alkalmazásában állt: jellegzetes kurzív bastarda írása ugyanis három Ernuszt neve alatt kelt levélen is felfedezhető,¹³¹ sőt két olyan királyi parancslevélen is, amely tartalma alapján a kincstartó környezetében készült.¹³² Ha megvizsgáljuk az öt levél keltezését, egyedül az 1495. március 28-án, Pécsen kibocsátott királyi levél keletkezett olyan alkalommal, amikor a kincstartó és helyettese, a budai kincstartói hivatal élén álló alkincstartó külön helyen tartózkodott. Mégis, ha ezt egybevetjük azzal a ténnyel, hogy ez a kézírás sem a korábbi, sem a későbbi kincstartók alatt nem tűnik fel a kincstartói hivatalban, igen valószínű, hogy az írnokot Ernuszt Zsigmond hozta magával kinevezésekor, akinek bukásakor ő is vele távozott. Feltehetően a pécsi püspök 1498. évi, egyházmegyéje híveihez szóló körlevelét is ő írta meg,¹³³ ami tovább erősítheti azt a gyanút, hogy Ernuszt a számadáskönyv jelenlegi formájának összeállítását egyik saját, talán Pécsről vagy környékéről származó jegyzőjére bízta. Mindazonáltal az is bizonyos, hogy abban a nyolc hónapban, amikor Ernuszt a király kíséretében járta az országot (1494 júliusa–1495 márciusa), levelezését egy másik írnok végezte,¹³⁴ következésképpen a majdani számadáskönyv másolóját a kincstartó ez idő alatt valamilyen más – pénzügyigazgatási vagy egyéb – feladatra rendelte.

Az írnok számára a számadáskönyv elkészítése elsősorban *másolási, és nem szerkesztési* feladatot jelentett. A számadáskönyv egyértelműen tisztázatnak tekinthető, nagyon kevés javítással. A számos névelírás, rontott számjegy, vagy éppen rosszul

¹²⁸ A császári könyvtár első, ún. Blotius-féle (1597) katalógusában a kötet nem szerepel (vö. Menhardt: Blotius).

¹²⁹ Nationalbibliothek in Wien, Handschriften-Sammlung 3418., Cod. Lat. medii aevi 411. (elülső kötéstábla), Cod. Lat. medii aevi Musaei Nat. Hung. Nr. 411. (hátsó kötéstábla).

¹³⁰ Bartoniek: Codices 365. (403. sz.).

¹³¹ 1494. II. 18. Buda: DF 260146., 1495. VI. 5. Buda: DF 204032., 1495. X. 25. Szeged: DL 46327.

¹³² 1494. III. 20. Eger: DF 240768., 1495. III. 28. Pécs: DF 204030. – Az egri keltezésű levél esetében bizonyosnak tűnik, hogy az oklevelet a király egri tartózkodása alatt Budán írták meg a kincstartó utasítására, majd a cseh kancellárnál lévő cseh királyi pecséttel erősítették meg.

¹³³ DL 20638. – Az írás összképe némileg változott (ez persze a különböző irattípusból is adódhat), de az egyes betűk jellegzetes írásmódja így is feltűnő hasonlóságot mutat a számadáskönyvet megíró írnokéval.

¹³⁴ Ennek a számos kincstartói levelet író kéznek az írása jelenik meg Tolnai Máté szolnoki kamarás 1494. októberi levelében is (DF 245525.). Korábbi tanulmányomban tévesen írtam róla, hogy a számadáskönyvet író kézzel azonos (Neumann: Királyi városok 20., vö. uo. 42.).

elkönyvelt összeg amellet szól, hogy az írnok az előtt álló, bizonyára különböző kezek által írott jegyzékeket mechanikusan lemásolta, és e fárasztó munka közben természetsszerűleg sokszor hibázott. Ez persze nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy az előkészítő munkálatokból – azaz a lemásolásra kijelölt jegyzékek összeállításából – is kivette a részét. Magától értetődően ő írta az ívfüzetek végére az őrszavakat.¹³⁵ A másoláson túl feladatához tartozott az oldalanként megadott lapalji összegek kiszámítása. Ezzel kapcsolatos hibái is amellet szólnak, hogy a „sikkasztás gyanús” esetek nem hozzá köthetők, hiszen a számadó kárára és javára egyaránt elkövetett számítási hibákat.

Az egyes oldalak összegét nem közvetlenül azok megírása után számolta ki, hanem valószínűleg ívfüzetenként vagy éppen munkája legvégén: egyfelől a tinta olykor az összeg esetében a szövegtől eltérő árnyalatú, máskor viszont egyértelműen látszik, hogy az oldal utolsó tételét utólag biggyesztette a lap aljára, márpedig ennek a részösszegét is tartalmazza az oldal összege. Ezeket a tételeket rendre sűrűbb sor-közzel, általában némileg kisebb betűvel illesztette be.¹³⁶ Néhány esetben mintha nem ő számolta volna ki és írta volna le a lapalji összegeket. A jelenséget mással nem tudom magyarázni, mint hogy az írnok a fejezetek, illetve a „számadási évek” végén álló összegeket a kincstartói hivatalban dolgozó munkatársaival számoltatta ki, akik miután hozzáfogtak a lapalji összegek összeadásához, pótolták a hiányzó értékeket – de más változtatást feltehetően nem végeztek a szövegen.¹³⁷

A számadáskönyv összeállítása, illetve az ívfüzetek összefűzése után egy újabb személy ellenőrizte a kéziratot vagy annak egyes részeit, és ha fontosabb hibát vagy hiányosságot talált, azt a lap szélére vagy aljára, egyszer pedig a szövegközbe írott megjegyzéseivel jelezte. Munkája elsősorban a rövid bevételi, valamint az adóelszámolásokat és -utalványokat tartalmazó fejezetek szövegén hagyott nyomot, a három terjedelmes „kiadási naplóban” csupán egyszer fedezhető fel egy általa írt szám-összeg.¹³⁸ Kézírása azonosnak látszik azzal, amely Vémeri Zsigmond leleszi prépost 1494. októberi levelében¹³⁹ tűnik fel, így az ellenőrzést bizonyára Vémeri, vagy ha levele nem saját kezű volt, esetleg a jegyzője végezte el. Az, hogy ez a

¹³⁵ Felsorolásukat lásd a 125. jegyzetben.

¹³⁶ Utólag beillesztett tételeknek tűnnek: Szk. 668., 2678., 2790., 2877., 2900., 3043., 3052., 3059. – Az utólagos beillesztések zömét feltehetően az előzte meg, hogy az írnok a másolás során kihagyott egy tételt, amelynek valahogy helyet kellett találnia. Máskor egy-egy tétel kihagyását, majd pótlását nem a zsúfoltabb elhelyezés, hanem a tartalmilag összetartozó tételek megváltozott, hibás sorrendje jelzi, nevezetesen az, hogy előrébb került az a tétel, amelyben már egy visszautaló névmás szerepel, és csak ezt követi az a sor, amelyben a névmás által jelzett személy vagy tárgy neve szerepel (pl. Szk. 1051–1052.). Jellemző módon a másoló ilyenkor sem nyúlt bele a tételek szövegébe, ami még inkább arra utal, hogy semmilyen szerkesztést nem hajtott végre a szövegen.

¹³⁷ Az első „számadási évben” mintha egy másik kéz adta volna össze a 129r, 136r, 167v és 170r oldalak értékeit. A szövegtől sokkal inkább eltérő az az írás, amely a „második évben”, a 292v–295v és 296v oldalakon látható. A közbeeső 296r oldalon a kötetet másoló írnok beszúrt egy tételt a lap aljára és ő is adta össze az oldal összegeit. A 324v–326v oldalak esetében bizonytalan, más kézírásról van-e szó.

¹³⁸ A kivétel az Szk. 1319. tétel, ahol mindenféle megjegyzés nélkül arab számmal javította az oldal összegét.

¹³⁹ DF 246518.

kézírás már Ernuszt kincstartósága előtt is megjelent a kincstartói hivatalban,¹⁴⁰ mindkét lehetőséget támogatja, hiszen Vémeri Szegedi Lukács kincstartósága idején (1492–1494) az alkincstartóságot töltötte be.¹⁴¹ Az ellenőrzést végző személy nemcsak lapalji összegeket javított (egyszer),¹⁴² fejezetvégeket pótol (kétszer),¹⁴³ vagy végzett pontosítást a szövegen (egyszer),¹⁴⁴ hanem bizonyosan összevetette az adószedők benyújtott elszámolásait a számadáskönyvbe foglalt tételekkel, és ennek során jelezte észrevételeit (kétszer).¹⁴⁵ A kincstár tisztségviselőkkel kötött szerződéseiről készített összeállításban kiegészítette a nádornak járó juttatások felsorolását (kétszer).¹⁴⁶ Emellett minden megyei elszámolás végén arab számmal megadta a behajthatlan tételek összegét, majd ezeket mindkét év adókimutatásainak a végén összegezte, immáron római számmal.¹⁴⁷ Feltűnően kevés hibára hívta fel a figyelmet, és a számítások nála sem mindig pontosak.¹⁴⁸

Tekintettel arra, hogy Ernusztot éppen Vémeri követte a kincstartóságban, éppenséggel felmerülhetne az a lehetőség, hogy a prépost az országgyűlés megbízásából ellenőrizte a számadáskönyvet. Ez ellen szól ugyanakkor az, hogy az általa tett megjegyzések rendre a számadáskönyv másolójának számítási hibáira vonatkoznak csupán, és egyáltalán nem tett erőfeszítéseket arra, hogy gyanúsabb esetekre hívja fel a figyelmet. Míg a bevételek között szereplő ezerforintos tévedés akár sikkasztási kísérletnek is felfogható lenne, a kiadások között a másoló a római számok helyi értékeinek rontásával vagy elhagyásával éppen a számadót, és nem a királyt vagy a rendeket károsította volna meg több ezer forinttal. A felülvizsgálatot végző személy részéről csupán egy megjegyzés fogható fel úgy, hogy visszaélésre gyanakodott, de itt is lehetséges más értelmezés.¹⁴⁹ Mivel Vémeri 1494–1496 között is a kincstartói hivatalban dolgozott, ahol komoly megbízatásokat kapott Ernuszt Zsigmondtól, ráadásul aligha a kincstartó akaratától függetlenül került még az országgyűlés előtt a kincstartói hivatal élére adminisztrátori rangban,¹⁵⁰ megjegyzései inkább arra szolgálhattak, hogy ezeket a nyilvánvaló hibákat ne az országgyűlési vizsgálat hozza majd felszínre. Vémeri tehát végső soron ura, Ernuszt Zsigmond érdekében járt el, ebből adódóan nem jelenthető ki teljes bizonyossággal, hogy végül a ránk maradt kéziratot terjesztették a vizsgálóbizottság elé.

A kódexben látható többi kézírás már bizonyosan az újkor évszázadaiból való. Az egyik a címlapon megadta Zsigmond pécsi püspök családnévét *Ernustum* formában.¹⁵¹ Egy másik kéz tulajdonosa Pozsony és Moson megyék adójának összevont

¹⁴⁰ Pl. DF 215874. (1493).

¹⁴¹ Arch. I. 131.

¹⁴² Szk. 35., 38., 640., illetve talán Szk. 1319. is idesorolandó.

¹⁴³ Szk. 633., 2626.

¹⁴⁴ Szk. 19.

¹⁴⁵ Szk. 708., 732.

¹⁴⁶ Szk. 2036–2037.

¹⁴⁷ Szk. 619., 2614.

¹⁴⁸ Elképzelhető, hogy hozzá köthető még az Szk. 2787. javítása, ahol a sor végéről valaki kihúzott egy ott valóban felesleges összeget, de a lapalji összegből a kihúzott értéket már nem vonta le.

¹⁴⁹ Szk. 732.

¹⁵⁰ Lásd a 22. jegyzetet.

¹⁵¹ Szk. 1. (fol. 1r).

kimutatásában fontosnak tartotta jelezni, hogy Scharfeneck és uradalma Moson megyében fekszik (*Moson.*).¹⁵² Azonos-e bármelyik a kódex lapjait beszámozó kézzel, nem tudjuk megállapítani. Az sem dönthető el, ki tett négy helyen a margóra egy-egy + jelet, így jelölve meg egy-egy számára érdekes jelenséget.¹⁵³

A kiadás jegyzeteiben az ellenőrzést végző kezet *Scriptor B*-nek neveztem. A hozzá, illetve a másolóhoz nem köthető lapalji összegzések, jelzések, illetve újkori szavak esetében csak jeleztem, hogy ezek más kéztől származnak.

A számadáskönyv áttekintése, tételeinek értelmezése

A számadáskönyv felépítését a szakirodalom – legpontosabban Kubinyi András – régen tisztázta már.¹⁵⁴ Fentebb már szóltam róla, hogy a kincstartói hivatal alkalmazottai az összeállítást a két egyforintos adó beszédéhez igazodva két számadási időszakra osztották fel, ezeken belül pedig öt bevételi és hat kiadási fejezetet különítettek el. A második „év” egyetlen kiadási fejezete ugyanakkor egyértelműen két jegyzéket takar, az adóutalványokét és egy „kiadási napló”-ét, ezeket mindenképpen érdemesnek tűnt megkülönböztetni. A számadáskönyv szerkezetét és fejezeteinek összegeit a következő táblázat mutatja be.

Sokkalta érdekesebb kérdés, mi volt a jellemző azokra a jegyzékekre, amelyekből 1496 nyarán összeállították a korunkra maradt számadáskönyvet. Teljesen világos, hogy ehhez már kész – az uralkodónak, illetve a királyi tanácsnak bizonyára már be is mutatott – elszámolásokat használtak fel, amelyeken csak kisebb változtatásokat hajtottak végre a mesterségesen létrehozott számadási időszakok miatt (lásd feljebb). A kincstartói hivatal gazdálkodásának részletes bemutatása természetesen nem lehet e bevezető tárgya, így ezúttal csak néhány szempontra szeretném felhívni a figyelmet, amelyek segíthetik az olvasót a számadáskönyv tételeinek helyes értelmezésében.

1. A bevételi fejezetekben közölt értékek gyakran több részletben bevételezett összegeket takarnak, elsősorban ezért nincs mellettük konkrét időpont. A bizonyára a kincstartói hivatal bevételi naplójában dátum szerint is rögzített részleteket a király felé tett elszámolás előtt összegezhették. A kincstartó Budától való távolléte idején magától értetődően legalább két bevételi naplóval kell számolni, amelyekben természetesen az egyforintos adó folyamatosan érkező részleteit is számon tartották.

2. A három, időrendbe szedett kiadási fejezet valójában nem nevezhető kiadási naplónak, ez indokolja a kifejezés idézőjelek közötti használatát. Arról van ugyanis szó, hogy a kincstartó és helyettese külön vezetett – leggyakrabban kisebb kiadásokat, mint útiköltségeket, borraivalókat, fizetések részleteit tartalmazó – kiadási naplói képezték az összeállítások alapjait, amelyeket aztán számos más jegyzékből származó kiadással egészítették ki, sokszor e jegyzékeknek csak a végösszegét tün-

¹⁵² Szk. 506. (fol. 39r). – A két szót csak az FHKA-ban lévő másolat (lásd a 4. jegyzetet) tartalmazza.

¹⁵³ Szk. 35., 597., 2548., 2549.

¹⁵⁴ Kubinyi: Kincstartók 46–48.

A számadáskönyv fejezetei és ezek forintban megadott összegei

Fejezet (és kezdő tételszáma)	Fejezet tartalma	Bevételek (A számadás másolója szerint)	Bevételek (A lapalji összegek eredménye)	Kiadások (A számadás másolója szerint)	Kiadások (A lapalji összegek eredménye)	Kiadások (A lapalji összegek javításával)
1. „számadási év” (1494. január 31. – 1495. július 15.)	1. (1.) Városi és egyéb bevételek 1494 2. (39.) Városi és egyéb bevételek 1495 3. (56.) Egyforintos adó 1494 4. (622.) Kassai kiadások 1494. május 5. (634.) Adóutalványok 1494 6. (750.) Kincstartó kiadásai 1494. július 28. – 1495. július 14. 7. (1322.) Alkincstartó kiadásai 1494. január 31. – 1495. július 15. 8. (1994.) Lőcsei posztójegyzék, Bu- da és Pest beszállításai, egyéb kiadások	59 039,5 12 107,5 106 158,5	60 039,5 12 107,5 106 158,5	5751* – – – –	5751 53 920,5 29 712,25 101 526,655 6040,3	5751 58 411,5 30 735,25 101 606,305 6040,3
Szerződésék	9. (2025.) Szerződésék	177 305,5	178 305,5	196 944	196 950,705	202 544,355
2. „számadási év” (1495. július 19. – december 31.)	10. (2038.) Egyforintos adó 1495 11. (2618.) Egyéb bevételek 1495 12. (2627.) Adóutalványok 1495 13. (2873.) Kiadások 1495. július 19. – december 31. Összesen (23 hónap)	125 629 11 005* 136 634	113 298,5 11 005 124 303,5	– – 138 884	92 642 46 241,85 138 883,85	92 634 46 236,85 138 870,85
	Összesen (23 hónap)	313 939,5	302 609	335 828	335 834,555	341 415,205

* Nem a másoló, hanem a „B jelű kéz” összegzése.

tetve fel. Jellemző módon így jártak el például a külföldi követek ellátásával kapcsolatos kiadásokkal vagy a hosszabb ideig tartó munkálatok kifizetésével. Egy-egy ilyen végösszeget tartalmazó tétel értelmezésekor óvatosságot igényel az, hogy nem minden esetben egyértelmű, a kiadási napló mely időpontja alá sorolták be ezeket a végösszegeket, más szavakkal: az eredeti jegyzék első dátuma vagy az adott kiadásokat felügyelő alkalmazott elszámolásának időpontja szerint.¹⁵⁵ Páratlan adatszolgáltatása ellenére a számadáskönyv sok olyan nagy összegű kifizetést regisztrál, amely a részletek elhagyása miatt jelentősen korlátozza az udvar mindennapi életének a megismerését: ilyenek az uralkodónak átadott vagy elküldött kisebb-nagyobb készpénzösszegek, amelyekből a kincstartó távolléte esetén gyakran az udvar vagy királyi kíséret költségeit fedezhették (például a lőcsei kongresszus idején),¹⁵⁶ vagy a palotások fizetését könyvelő Kubinyi László deáknak átadott pénzek, amelyek a két év alatt közel 79 ezer forintba rúgtak.¹⁵⁷ Be kell látnunk, hogy a számadáskönyvben elszámolt összes kiadás mintegy negyedét az összeállítás nem részletezi.

3. A kiadások elkönyvelésének témaköréhez kapcsolódik a fizetési utasítások kérdése is. Ezeket alapvetően három csoportba sorolhatjuk: 1. a király *commissióira* vagy *mandatumaira*, 2. a királyi tanács és a királyi udvartartás tagjai által adott *relációkra*, végül 3. a kincstartói hivatalon belüli utasításokra, azaz a kincstartó *commissióira* és a beosztottak *relációira*. Az első csoportba természetesen nemcsak a király szóban, írásban, kötelezvény formájában adott utasításai, hanem a királyi tanács döntései is beletartozhattak. A második típus nagyrészt az állandó királyi felhatalmazás alapján eljáró tisztségviselők utasításait jeleníti meg, például a magyar és a cseh kancellár elsősorban diplomáciai, a leggyakrabban szereplő Bradács Lőrinc kamarás udvartartással kapcsolatos ügyekben intézkedett. Ezek esetében azért van szükség óvatosságra, mert előfordulhatott, hogy a relációra tett kifizetéseket a referens megelőlegezte, így a könyveléskor csupán a kiadások jóváírására kerülhetett sor, de arra is találunk számos példát, hogy az utasítást feltehetően rögtön, vagy éppen jóval később teljesítették. A számadáskönyv adatainak feldolgozását illetően leginkább az adhat okot félreértésre, hogy *az egyes tételekben említett esemény, az azzal kapcsolatos kifizetés, végül ennek elkönyvelése nem feltétlenül történt egy időben*. A feltüntetett időpont általában, de nem kizárólagosan, a legutóbbival azonos, amely gyakran napokkal-hetekkel követi csak a másik kettőt.

Főbb politikai események 1494–1495-ben

A számadáskönyv értelmezéséhez feltétlenül szükséges, hogy röviden, csupán vázlatpontokban áttekintsük a két esztendő történéseit.¹⁵⁸ Ernuszt Zsigmondot

¹⁵⁵ Az előbbire példa a hadiszergyártásban részt vevő munkások és kőművesek (Szk. 1643–1644.), illetve a lengyel követség ellátására fordított pénzek elszámolása (Szk. 1927., vö. uo. 1958.), az utóbbira a török követséggel kapcsolatos elszámolások 1495 tavaszán (Szk. 1243–1247.).

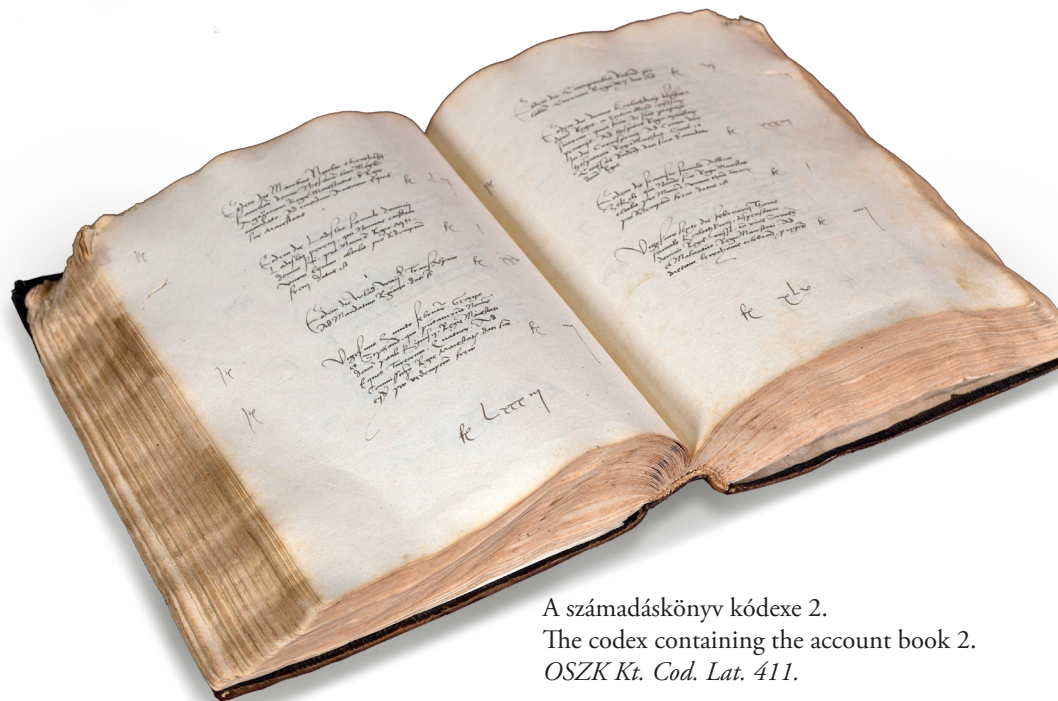
¹⁵⁶ Lásd pl. Szk. 623., 1481., 3043., 3068. stb.

¹⁵⁷ Szk. 1982.

¹⁵⁸ A királyi itineráriumának pontos adatait lásd az I. függelékben, térképen: Neumann: Délvidéki utazások 50–51.

A számadáskönyv kódexe 1.
The codex containing the account book 1.
OSZK Kt. Cod. Lat. 411.

A számadáskönyv kódexe 2.
The codex containing the account book 2.
OSZK Kt. Cod. Lat. 411.

et Litterarum p[re]sentium d[omi]ni n[ost]ri dilecti. T[ri]butis
 nobis sup[er] eo. Ut Nos totam Regiam ad vos. et vi
 mendum. pauperum. impositam. amplius differe
 dignemur. Scia[m] em[en] potest. quantos et qualiter
 Regia Mansuetas in huius Regni. exp[er]imentis fuerit
 Nuncup[er]e ingruit habet inoffensam. et ob hoc
 solucio[n]em totis huiusmodi. peragere non possumus.
 Regibus igitur vos. et Hieronymus de Mandato.
 S[an]ctissimi d[omi]ni n[ost]ri Regis. vobis. hanc s[er]u[m] quoniam
 d[omi]no. statim vestis p[re]sentibus. et fide[m] homin[um] vestro.
 Mas p[re]sentibus. ad vos impositas. T[ra]nsmittit vobis.
 et d[omi]no. d[omi]ni dilecti vobis. d[omi]ni vobis. fide[m]
 p[re]sentibus d[omi]ni p[re]sentibus d[omi]ni p[re]sentibus Anno 1494

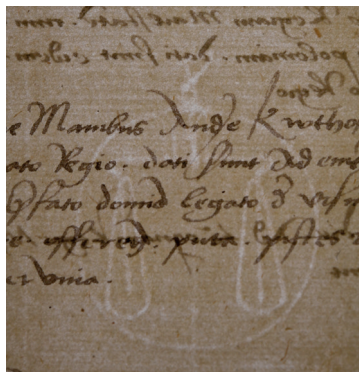
Zsigmondus Rex Hungarie
 Thesaurarius Regni M[ag]y[ar]i

Sopron
 (Alcalá Leveller)

Ernusz Zsigmond kincstartó 1495. június 5-i levele Sopron városához
(a kódex másolójának kézírásával).

The letter of treasurer Zsigmond Ernusz to the town of Sopron, 5 June 1495 (with the handwriting written by the same hand as the copyist of the account book codex).

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára, Sopron város DL 2387. (DF 204032.)

A kódex papírlapjain látható vízjel.

The water mark visible on the pages of the codex
OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 141v.

Regni herum omni prouocatum
 Regalium in hys duobus
 infrascriptis Annis. per
 Reuerendissimu dominum
 Sigis mundum Epum Cuningon
 Thesaurarium Regie Maestlay
 in parata pecunia perceptor
 Incipiendo ab ultima die
 Ianuarij Anni dñi Millesimi
 Quadringentesimi Nonagesimi
 Quarti. vsqz ad ultimum
 diem Anni eiusde Millesimi
 Quadringentesimi Nonagesimi
 Quinti

Episcopus

Reuerendus dominus Nicolaus
 Epus Wancz. et per integram
 Annu non exaraueret. scilicet
 Maestlay Regie

℞ vñj

℞ vñj

A kódex címlapja
 The title page of the codex
 OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 1r.

Neugradycy
 per Ambrosium d'Ecchy
 dicatorē Comitatus Gfuiti
 Ratio data est. Super
 Contributionem omnis flod.
 Unde Summa facit

fe 6^a 400

de quibus deditur

fe 1^a 5 1000

Comitibus et Ingulim pro
 eorum Gallat et expen.

fe 200

Director gabus pro Gallat
 et expen.

fe 1 100

Restant pro diti

Bona domi palatii fari

fe 1 100

Bona Regie M^{te} d^g Luceni
 fari

fe 1 100

Bona Regalis M^{te} fari

fe 1

Egy megyei adóelszámolás: Nógrád 1494-ben (első oldal)
 Tax accounts for the county of Nógrád, 1494 (first page)
 OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 20v.

14	domus Conturbat p. solenos fact	ft	cy
14	Juxta conturbat Regie M ^{te} de Centum Cumm ^{is} relapsoi sum ^{is} i facimus	ft	5 cy
14	Juxta dispo ^{si} tionem Regim ^{is} lar ^{is} paup ^{er} es non habent ad valor ^{em} fructum scilicet facimus	ft	m cy

14	de Bona Nobili ^{um} v ^{is} us scilicet i Oherum. R ^{is} fact	ft	1 cy

Wesprimen
per Laspar posar. ci
Georgium horwath.
ducator Comitum p^{re}fati
Ratio data M. Sup
Contribution^{is} v^{is}us scilicet
L^{is} q^{ui}dam summa fact

1236

de quibus facti sunt	ft	m ^{is} m ^{is} Lxx
	ft	1 ^{is} m ^{is} cy

14

Pro Decubus. L'ipris. quos. Ad
 paragon et Mandat. Albi. portatus
 in Baranija. dati sunt. pro Numerus
 in Regio. Gabetur.

℥ i Lxxv

Joanni More. qui cum duobus Lepis.
 Ad Vitem. et Rego Mandato. effect.
 et. Ad Velacion. Bonni. Dignus. dati
 sunt sibi pro expens.

℥ Lxxx

14

Georgio Bujolaj. Joanni Bista
 Georgio R. emend. demeris R. Gazi.
 et Contribucion. Comitatus D. Baranija
 dati sunt

℥ Lxxv

Pro decubus addunt in
 canon. loco i ff. 1as

et Commission. Regis. et debus. Xode
 tabatiglam. Contrasto. ad in Baranija
 dati sunt

℥ i Lxxv

et Commission. Regis. agte. Petro
 heret. et. p. subdito. dati sunt in
 Baranija

℥ Lxx

℥ v Lxxv

Pro decubus addunt in
 canon. loco i ff. 1as

A „B jelű kéz” margális javítása az egyik adóutaltvány összegénél.
 A marginal note by „Scriptor B” correcting the amount of a remittance.
 OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 59v.

Palatinatus

In Anno Domini Millesimo Quingentesimo
Nonagesimo secundo. Vigesima nona
die Martij. hoc est feria quinta
proxima post festum Annuntiationis
beate Marie Virginis. dñs Stephanus
de Zapolya. Comes Szeperthien.
Creatus est Vite. in palatinum.
Cui pro Sallario Annuo. Rationem
hujusmodi palatinatus. ordinati sunt
fl m^o

Adem in salibus fl. y^o

Saxos

Eodem domine palatino. Ratione
Construacionis Castri Saxos.
Similiter pro Sallario Annuo
ordinati sunt. fl m^o
Anno domini Millesimo Quingentesimo
Nonagesimo secundo.

Sub ratione Construacionis Castellum
et castri Weyspogadum fl. 1°

A „B jelű kéz” kiegészítései a nádornak járó juttatásokkal kapcsolatban.
Additions by „Scriptor B” to the list of remunerations due to the palatine.
OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 230r.

Distributio Pannorum
 et sic emptorum prout
 infra continetur. Xulius
 Regie Maiestatis ad
 Relatorem domini Marsalli
 Quando Maiestas sua
 fuit ad dieta Leueghouen

Jerusalem d. hrozynekzoffer	penas	2	fl. 20
Vernisao d. cupo hrozynekzoffer	penas	2	fl. 20
Ladysao Moru Nurnberger	pena	1	fl. 20
Francisko Trupacz hrozynekzoffer	pe.	1	fl. 7
Barthol hrozynekzoffer	penas	2	fl. 20
Ed Nurnberger	pe.	2	fl. 20

fl. 20

A „lőcsei posztójegyzék” első oldala
 The first page of the „Lőcse broadcloth register”
 OSZK Kt. Cod. Lat. 411. fol. 207r.

1494. január 30-án nevezték ki kincstartónak.¹⁵⁹ Első feladata az 1494. tavaszi Jagelló fejedelemtalálkozó költségeinek előteremtése volt. A király Lőcsére menő kíséretét februárban, március elején szerelték fel,¹⁶⁰ az ehhez szükséges kiadásokat a kincstartó elsősorban a városok rendkívüli adóiból, illetve hitelből fedezte.¹⁶¹ Mivel Ernuszt nem utazott el Lőcsére, a találkozó költségeiről nem kapunk részletes tájékoztatást, a forrás csak az egyik királyi kamarásnak e célra átadott jelentős összegeket, illetve a főpapoktól és főuraktól felvett hitelek visszafizetését rögzíti.¹⁶²

Az április 17-től május 7-ig tartó kongresszus után az uralkodó visszatért Kassára, ahova országgyűlést hívott össze. Kérésére a magyar rendek itt szavazták meg május 25-én az 1494. évi egyforintos adót, amelynek beszédéséről és elköltéséről a számadáskönyv első számadási időszakának nagy része szól.¹⁶³ Az országgyűlésen döntés született arról, hogy az uralkodó hadjáratot indít az ország határait pusztító törökök ellen (az Oszmán Birodalom és a Magyar Királyság között 1490 áprilisa óta hadiállapot állt fenn). Ulászló király kíséretével Kassáról előbb Váradra, majd innen – a július végén hozzá csatlakozó kincstartó társaságában – Erdélybe utazott.¹⁶⁴ Az 1494. szeptemberi szebeni tartománygyűlést követően a Temesvárra, illetve az Alsó részekre vonuló király, Drágfi Bertalan erdélyi vajda és Kinizsi Pál temesi ispán, főkapitány egyesült seregei október második felében támadást indítottak a szerbiai török területek ellen. A csupán két-három hétig tartó sikeres portyázás után tervbe vették Szendrő ostromát.¹⁶⁵

A hadjárat közben, november közepén elhunyt a sereg főparancsnoka, Kinizsi Pál, ami lehetőséget teremtett Ulászlónak arra, hogy leszámoljon főúri ellenzékével. A király visszavonta seregeit és támadást indított az ország harmadik legnagyobb birtokosa, Újlaki Lőrinc boszniai herceg és délvidéki szövetségesei, főként Kishorvát János ellen: a királyi seregek decemberben előbb Újlakot, ezt követően szerémségi és szlavóniai várakat, februárban Kaposvárt hódoltatták. Eközben 1495 februárjában a király tartománygyűlést tartott a szlavóniai rendeknek Verőcén. Miután a király seregei március elejére már a nyugati határszélen fekvő Nemetújvárt, a herceg utolsó várát fenyegették és a vele szövetséges Szapolyai István nádor nem avatkozott harcba, Újlaki – néhány szövetségesevel együtt – az időközben Pécssett berendezkedő Ulászló király elé járult, aki kegyelmében részesítette, de várait még évekig nem adta vissza.¹⁶⁶ A király egyik oklevele szerint a lázadók elleni hadjárat – a főpapok és a főurak hadi kiadásain túl – több mint 80 ezer forintba került.¹⁶⁷ Ugyancsak Pécssett, 1495 márciusában történt, hogy az uralkodó három évre békét kötött a szultánnal, letartóztatta a vránai perjelt és elkobozta a perjelség birtokait,

¹⁵⁹ Arch. I. 131.

¹⁶⁰ Lásd különösen Szk. 1338–1403., 1994–2004.

¹⁶¹ Pl. Szk. 1328., 1426., 1481., 1502. Vö. Neumann: Királyi városok 18–19.

¹⁶² Pl. Szk. 623., 645., 647., 666., 671., 673., 691., 717.

¹⁶³ Szk. 56. Az országgyűlésre: Neumann: Királyi hatalom 49.

¹⁶⁴ Neumann: Drágfi 224–227.

¹⁶⁵ Pálosfalvi: From Nicopolis 296–297.

¹⁶⁶ Fedeles: Lázadó herceg, Neumann: Gróf és a herceg 405–409.

¹⁶⁷ DF 233129., DL 20269.

Mátyás király fiát, Corvin János herceget pedig, miután ez lemondott a szlavóniai hercegi címről, bánná nevezte ki.¹⁶⁸

Ulászló április 9-én, 13 hónap után tért vissza Budára. Május–június folyamán a fővárosban újabb országgyűlésre került sor, amelyen a rendek ismét egyforintos adót ajánlottak fel a királynak (június 14.).¹⁶⁹ Ennek bevételeiről számol el a számadáskönyv második, csupán fél évre terjedő számadási időszaka.

A budai országgyűlés után nem sokkal a pestis elérte a magyar fővárost. Az uralkodó előbb Buda és Pest környékén vadászatokkal múlatta az idejét, majd a Dunántúlon keresztül, a Szerémségen át Szegedre vonult, ahol október második felében országgyűlést tartott.¹⁷⁰ Kérésére a rendek ismét egyforintos adót ajánlottak fel a végvárak helyreállítására és ellátására,¹⁷¹ ennek beszedése azonban már 1496-ra esett, ami miatt a számadáskönyv nem tartalmazza elszámolását. A pestis elől a királyi udvar egésze a délvidéki Bácsra keresett menedéket. A számadáskönyv utolsó, 1495. december 31-i bejegyzései is bácsi kiadásokról számolnak be.¹⁷²

A szövegkiadás

A főszöveg és a filológiai jegyzetek

A kiadás elkészítésénél egyszerre törekedtem a kéziratban megfigyelhető, könnyen átlátható elrendezés minél pontosabb átvételére, illetve a felhasználást támogató, olvasóbarát elrendezésre. Utóbbi szempont időnként „áldozatokat” követelt. A számadáskönyv adatainak könnyebb idézhetősége érdekében a tételek a lap bal szélén *sorszámokat* kaptak, amelyekre a filológiai jegyzetek és a kommentárok rendszeresen hivatkoznak, de ezekre utalnak a kötet végén elhelyezett mutatók is. A sorszámok megjelenítése miatt lemondtam arról, hogy a kódex *lapszámozását* is jelöljem, a III. függelékben található konkordancia segítségével ugyanakkor bármelyik tétel pillanatok alatt visszakereshető a kéziratban. Emellett ugyancsak elhagytam az ívfüzetek végén lévő, gyakran félig levágott *őrszavakat*, amelyeket fentebb, a kódex leírását tartalmazó fejezetben már felsoroltam.

Az eredeti szöveghez képest a legnagyobb változtatást kétségtelenül az *összegek átirása* jelenti. Másként jártam el a tételek szövegében megadott részösszegek és számok, illetve másként a tételek végén szereplő, a kéziratban is a lapszélre kivitt összegek esetében. A kódex másolója a tételek végén álló forintösszegeket mindig római, a dénárokat vegyesen római és arab számokkal jelölte. A kiadásban ezek helyett kizárólag arab számokat használtam. Mivel a korszakban a forint minden esetben 100 dénárral egyenértékű, egyszerűség kedvéért elhagytam a dénárban megadott összegek elől a pénznem jelölését (*d.*), és ezeket is forintban adtam meg (azaz a *fl. III. d. 32* kézirati alak a kiadásban *fl. 3,32*-ként szerepel). Hasonlóképpen jelzés nél-

¹⁶⁸ Vö. Szk. 1103., 1243–1247., 1271., 1273.

¹⁶⁹ Szk. 2038.

¹⁷⁰ Neumann: Délvidéki utazások 54–55.

¹⁷¹ Neumann: Királyi hatalom 49–50.

¹⁷² Szk. 3140.

kül feloldottam az egyes, százas és ezres helyi értékeknél egyaránt használt, áthúzott szárú római I-essel (I) jelölt „feles számjegyet” (*fl. IIP^m* helyett *fl. 2500*), a *minus* segítségével megadott római számokat (*fl. V^m minus X* helyett *fl. 4990*)¹⁷³ és az egy alkalommal szereplő, „számítási negyedforintot” jelentő ortót.¹⁷⁴ Ezzel ellentétben a tételen belüli részösszegekben és pénznemekben, mivel ezek megítélésem szerint egyáltalán nem zavarták az áttekinthetőséget, semmilyen változtatást nem hajtottam végre, azaz meghagytam a kéziratban szereplő, vegyesen arab és római számmal írott alakokat. A lapalji összegek jelölését az Engel-féle kiadáshoz hasonlóan oldottam meg: a kéziratban az oldalak alján, középre zártan található összegzéseket a sorvégi összegek alá helyeztem át, azoktól egy összeadást jelző vonallal elválasztva.

A kiadásban a *dólt szedést* két esetben alkalmaztam: egyfelől a „B jelű kéz” (lásd feljebb, a kézírásokról szóló alfejezetben) egykorú megjegyzéseit és az általában arab számmal írott összegeit jelöltem így, másfelől a három „kiadási naplóban” a napi dátumok kiemelésére is ezt a jelölést használtam, annak érdekében, hogy az olvasó szeme rögtön azonosítani tudja bármelyik „eodem die”-vel keltezett tétel hovatarozását.

Mivel a számadáskönyv tisztázat, viszonylag kevés *filológiai javításra*, illetve *normalizálásra* volt szükség. Az utóbbiaknál kezdve, a szövegben a magánhangzó előtt álló *-ci* szótag esetében következetesen a *-ti* alakot használtam, az *u* hangértékű *w* betűket – kivéve a család-, település- és megyeneveket – jegyzet nélkül javítottam *u*-ra (*hwzaro*, *Rwtenus*, *swba* helyett *huzaro*, *Rutenus*, *suba*, tekintet nélkül arra, hogy az első mindig *w*-vel, az utóbbi kettő mindkét formában szerepel a kéziratban). A *Slavonia* alakot a forrásban sokkal gyakoribb *Sclavoniához* igazítottam. A jelentéktelen paleográfiai és hangtani jelenségekből adódó alakokat – az *-i* dativusi rag helyett álló *-y*, a *v* hangértékű *w*, a betűkettőzés, kettős mássalhangzók redukciója – a korban is általánosabb írásmód szerint javítottam, de kis számuk miatt e javításokat jeleztem a filológiai jegyzetekben.¹⁷⁵

Jóllehet törekedtem arra, hogy a főszövegben csak nyelvtanilag és tartalmilag helyes mondatok maradjanak, ez nem mindenhol volt megvalósítható. Ahol egy felesleges szó elhagyásával vagy egy hibásan ragozott alak javításával a szerkezet helyreállíthatónak tűnt, ott a szükséges módosításokat elvégeztem, amiről a sorhoz tartozó filológiai jegyzet minden esetben tájékoztatást nyújt. Az olyan csonka mondatokat azonban, amelyekből hiányzott az állítmány, vagy a szerkezet zavaros volt, elkerülendő az önkényes megoldásokat, nem javítottam, a filológiai jegyzetben csupán a hiba meglétére utaltam. A többször előforduló, elsősorban magyar

¹⁷³ Ez a megoldás egyébként nem gyakori, íme az összes előfordulás: Szk. 467.: *fl. III^c minus I* (fol. 36v); 752.: *fl. V^m minus X* (fol. 69v); 1620.: *fl. XLIII minus XXV d.* (162v); 1656.: *fl. F minus 4* (167r); 1847.: *fl. I minus X d.* (189r); 1883.: *fl. II minus d. 15* (193r); 2169.: *fl. VIII^c minus VIII* (240r); 2190.: *fl. II^m minus V* (242r); 2384.: *fl. VIII^m minus XXI* (254v).

¹⁷⁴ Az ortó (*orto*, *ortho*) sorvégen csak az 1390. tételen szerepel. Tételen belüli szövegben további öt alkalommal fordul elő (Szk. 1370., 1390., 1620., 1651., 2973.). Az 1620. tétel esetében a sor végére már 25 dénárként került ki.

¹⁷⁵ Pl. *Laczkony* helyett *Laczconi*, *parwulo* helyett *parvulo*, *afixione* helyett *affixione*, *repperiri* helyett *reperiiri*. Megtartottam ugyanakkor a *w*-t az *Oswaldus*, valamint az *y*-t a *Moyse*s keresztnévek alakjaiban.

nyelvi hatásnak tekinthető szerkezetek javítását is csak a jegyzetben végeztem el.¹⁷⁶ A hibásan ragozott latin szavakat javítottam és a rontott alakot a jegyzetbe száműztem. Más megoldást választottam ugyanakkor a nagy számban előforduló, másolási hibára visszavezethető család- és településnevek esetében, ahol a hibás vagy hibásnak tűnő alakot tartottam meg, és a jegyzet hivatott figyelmeztetni a (valószínűleg) helyes formára.

Emellett természetesen a filológiai jegyzetek számolnak be a kisszámú kézirati javításról (kihúzás, javítás, utólagos beszúrás, illetve ennek jelei: kisebb betűk, sűrűbb sorközök) és a kódex másolójától eltérő kézírások feltűnéséről is, ám a sűrűn előforduló összeadási hibákat nem tekintettem filológiai kérdésnek, ezért ezeket nem itt, hanem a kommentárokból jeleztem.

A kommentárok és a függelék

A számadáskönyv új kiadásának elkészítéséhez azzal az alapfeltevéssel fogtam, hogy nem szabad megelégedni e kivételes forrás – persze modern szempontú, lehetőség szerint hibák nélküli – újraközlésével, hanem érdemes a forrás könnyebb használhatósága, illetve újbóli értékelésének megkönnyítése érdekében tételeit bő magyarázatokkal ellátni. Az elmúlt évszázadokban a forrást használó kutatók zöme magától értetődően nem a forrás egészére, hanem kutatási témájának megfelelően páratlanul gazdag adatainak egy-egy szeletére volt kíváncsi. A kommentárok ezért nem csupán arra szolgálnak, hogy az adatokhoz való hozzáférést megkönnyítsék, hanem hogy segítsenek elkerülni azokat az apró veszélyeket, amelyek az adatok összefüggésükből való kiemelésével állhatnak elő.

A kommentárok elkészítésénél több szempontra voltam tekintettel: 1. Törekedtem a forráson belül az *összertartozó tételek összekapcsolására*, és nem csupán számveteli (mire fordították az adott bevételt, mely bevételhez köthető az adott kiadás), hanem tartalmi (a tételek ugyanis gyakran egymást magyarázzák) szempontból. 2. Igyekeztem egyes tételeket a *forráson kívüli okleveles és elbeszélő forrásanyag* segítségével magyarázni, vagy arra rámutatni, hogy éppen a számadáskönyv tétele segítségével értelmezhető vagy pontosítható a külső forrás. Ennek érdekében az 1494–1496 között kelt, illetve erre az időszakra vonatkozó releváns forrásanyagot hiánytalanul igyekeztem bedolgozni a kommentárokba, de számos esetben használtam fel 1490-es évekbeli, sőt olykor azon kívül eső adatokat is. 3. A lehetőségekhez mérten igyekeztem a számadáskönyvben szereplő *személyeket* azonosítani. Természetesen ezt nem minden esetben lehetett bizonyossággal megtenni, mert sokukat – különösen a cseh palotásokat és udvaroncokat – gyakran csak kereszt- vagy csak családnévükkel tüntették fel. (Rendszerint nem foglalkoztam külön az udvari szolgálószeméllyel, valamint a futárok személyével, akikről az adatokat természetesen a mutatóból lehet összegyűjteni.) 4. Az egyforintos adó beszédésére vonatkozó megyei adóelszámolásokban, illetve az adóutalványok között szereplő, rendszeren csak

¹⁷⁶ Pl. számos alkalommal fordul elő ez a szerkezet: „misse sunt litterae . . . cui delatori” (Szk. 1528.). A *cui* helyett *quarum* értendő.

a birtokos nevével jelölt *birtokokat*, *uradalmakat* is megkísértem azonosítani. 5. Általánosságban igyekeztem olyan megjegyzésekkel ellátni a forrásszöveget, amelyekről úgy éreztem, hogy bármilyen szempontból segíthetik annak pontos értelmezését (például egyes jelenségek okainak magyarázata, a tételekben említett esemény, a kifizetés és annak elkönyvelése közötti időbeli különbség meghatározása, erre lásd feljebb), törekedtem felhívni a figyelmet a másolási hibákra, javítottam a rossz összeadásokat, de kerültem azt, hogy a különböző hadiszerek vagy árucikkek kapcsán magyarázatokat fűzzek a szöveghez.

A kommentárokból állításaim alátámasztására belső és külső hivatkozások szerepelnek. Az előbbieket a kisebb méretű és félkövér betűvel szedett számok jelenítik meg, amelyek a számadáskönyv tételszámaira utalnak. Ha a szám előtt egy nyíl található, akkor az az adott tételhez tartozó kommentárra (is) utal, ha nincs nyíl, akkor csak a tétel szövegére. Kivétel ez alól, hogy a két év adóelszámolósaiban szereplő, ugyanazon birtokra vagy uradalomra vonatkozó adótételeket is nyíllal kötöttem össze. A külső hivatkozásoknál igyekeztem egyszerűsége törekedni, és csak a legszükségesebb forrásokat vagy szakirodalmat idéztem. Utóbbi esetében semmiképpen nem állt szándékomban minden vonatkozó munkára hivatkozni, az alapján választottam, melyik a legújabb vagy éppen a leginkább adatgazdag irodalom (a kézikönyveket és adattárakat rendszerint előnyben részesítettem). A személyeket egy-egy kivételtől eltekintve a forrásban való első feltűnésükkor azonosítottam, utána már csak visszautaltam erre az első magyarázatra. Ugyanez vonatkozik a többször előkerülő eseményekre vagy településekre, uradalmakra is.

A belső és külső hivatkozások között félúton helyezkedik el a forrásszöveget követő két függelék, amely II. Ulászló király, illetve Ernuszt Zsigmond kincstartó 1494–1496 közötti itineráriumait közli. Alighanem a kommentárok ezekre hivatkoznak a legtöbb alkalommal: miként a számadáskönyv adatai is kiegészítik a többi forrás alapján összeállítható itineráriumokat, úgy ezek is segítenek értelmezni a számadáskönyv számos tételét, így célszerűnek tűnt e két rövid segédlettel kiegészíteni a kötetet.

* * *

A bevezető végén szeretném megosztani az olvasóval néhány, az Ernuszt-féle számadáskönyv általános értékelésére vonatkozó benyomásomat, részben össze is foglalva az eddig leírtakat. Azok a következtetések, amelyek a számadáskönyv összeállításának körülményeiből és módszereiből vonhatók le, sokkal jobb képet festenek a Jagelló-kor, és különösen a Mátyás király halálát követő esztendőik évszázadok óta kárhoztatott gazdálkodásáról. Mivel a kincstartó a királyi jövedelmeknek csak egy részét vonta elszámolás alá, semmiképpen nem szabad abszolutizálni a forrásban megadott értékeket, amelyek csupán a rendek által megajánlott adókról adnak úgy-ahogy hiánytalan tájékoztatást. A számadáskönyvben felfedezhető számos hiba és ellentmondás nem a visszaélésekről, és főleg nem a kincstartói hivatal alkalmazottainak hozzá nem értéséről árulkodnak, hanem arról, hogy 1496 nyarán a kincstartónak csak a rendi jövedelmekről kellett számot adnia, de a kor szokásainak megfelelően ezekkel megelőzőleg nem külön, hanem más királyi jövedelmekkel

együtt gazdálkodott. Mindehhez hozzájárul az is, hogy a számadáskönyv elkészítésére, majd letisztázására 2-3 hétnél több idő biztosan nem állt rendelkezésre, ami magyarázatul szolgál a bántóan sok másolási hibára.

Mindezzel azonban távolról sem kívánom azt állítani, hogy Ernuszt Zsigmond nem sikkasztott, csupán azt, hogy ez a korunkra maradt számadáskönyvből kétséget kizáróan nem állapítható meg. Nem tartom hihetőnek ugyanis azt feltételezni, hogy a kincstartó olyan könnyen észrevehető nyomokat hagyott elszámolásában, mint amilyen az a többiek által már hivatkozott eset, amikor az első számadási évben hiányként elkönyvelt összegnél éppen 10 ezer forinttal többet írt le adósságtörlesztésként a következő évben.¹⁷⁷ Másolási hibáról lehet szó, és mivel nem jöttek rá az így (és még ki tudja mely tételeknél) keletkező tetemes hiány okára, hirtelenjében ahhoz az egyszerű, ámde szokatlan megoldáshoz folyamodtak, hogy az egyforintos adó bevételét is megemelték 12 330,5 forinttal.¹⁷⁸ Úgy tűnik, ilyen jellegű korrekcióra az első számadási évben is sor került, amikor a közvetlenül a végösszegzés előtti, a fejezet tartalmához egyáltalán nem illeszkedő 5061 forintos kiadási tétel beszúrásával egyenlítették ki a másolási és összeadási hibák miatt kialakult hiányt (a beszúrt tétel a sókamarásoknak tett utalványokat összegzi).¹⁷⁹ Ha a kincstartó sikkasztott, akkor elsősorban ezt ott tudta a legkisebb veszély nélkül megtenni, ahol rendi jövedelemből származó pénzeket utalványozott saját vidéki tisztségviselőinek, harmincadosainak vagy kamaraispánjainak. Ezeknek a felhasználása ugyanis a rendek számára ellenőrizhetetlen volt. Gyanús, de nem feltétlenül visszaélésre utaló jelenség továbbá, hogy a számadás nem tünteti fel bevételként azokat a kölcsönként felvett összegeket, amelyeket aztán a többi bevétellel együtt elköltött. Nehéz ugyanis szabadulni a gondolattól, hogy erre a módszerre a két számadási év végén jelzett, mérlegben megmutatkozó hiány miatt volt szükség, amit a forrás a felvett kölcsönök utáni adóssággal magyaráz,¹⁸⁰ e módszer ugyanis az ellenőrizhetőséget nehezíti meg. De említhetnénk azt a jelenséget is, hogy egyes adószedők elszámolásában gyanúsán kerek összegek szerepelnek mind a kirótt, mind a beszedett adók rovatóban.¹⁸¹ Tény és való, a feltehetően korábbi minta nélkül összeállított számadáskönyv, miként Bonfini művében fogalmazott, zavaros volt – különösen a Dombai alkincstartóhoz köthető részekben hemzsegnek a hibák –, de ez mit sem von le pótolhatatlan értékéből.

Az előszó végén szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akiktől hosszúra nyúlt munkám során segítséget kaptam. Első helyen Weisz Boglárkát és C. Tóth Norbertet kell megemlítenem, akik fáradságot nem kímélve a könyv lektoraiként számos bosszantó hibára és fontos szempontra hívták fel a figyelmemet. A filológiai jegyzetek ellenőrzéséért és hasznos tanácsaiért Szovák Kornélt illeti köszönet. Nagy hálával tartozom az MTA BTK Történettudományi Intézet 4.39., 4.40. és

¹⁷⁷ Szk. 2944. Vö. Engel: *Gesch.* 182., Kubinyi: Ernuszt 317.

¹⁷⁸ Szk. 2616.

¹⁷⁹ Szk. 2021.

¹⁸⁰ Szk. 2024., 3143.

¹⁸¹ Pl. 1495-ben Veszprém megyében a kirótt adó összege 3500, a beszedetté 1500 (Szk. 2077–2078.), Borsodban 5000 és 2500 (Szk. 2270–2271.), Pest megyében pedig 4500 és 3000 forint (Szk. 2399–2400.).

4.41. számú szobáiban dolgozó közvetlen munkatársaimnak, Skorka Renátának, Nógrády Árpádnak, Horváth Richárdnak, Pálosfalvi Tamásnak és Péterfi Bencének, akikhez mindig fordulhattam, ha egy-egy részkérdés kibogozásával egyedül nem boldogultam vagy a megoldás helyességét illetően elbizonytalanodtam. A kötet tördelésével kapcsolatos technikai segítséget Mayer Gyulának köszönöm. Hegyi Gézának az erdélyi tételekhez írott kommentárjaim átolvasásáért és ezzel kapcsolatos tanácsaiért vagyok hálás. Értékes forrásadatokat vagy szakirodalmi segítséget kaptam Kuffart Hajnalkától, Zsupán Edinától, Fedeles Tamástól, Kertész Balázstól, Lakatos Bálinttól, Mikó Gábortól, Nemes Gábortól, Rácz Györgytől és Varga Szabolcstól, ezúton is köszönet érte! Köszönettel tartozom továbbá Rimvydas Petrauskasnak (Vilnius) és Petr Kozáknak (Opava), akikkel egy-egy külföldi személy vagy település azonosításáról konzultáltam. De igazságtalan lennék, ha mindenekelőtt nem feleségem és gyermekeim türelmét emelném ki, akik nem kevés lemondás árán viselték annak terheit, hogy Ernuszt Zsigmond évekre beköltözött otthonunkba. Ezennel végre útjára bocsátom őt.

Budapest, 2019. április 19.

A szerző

Introduction

The account book of Zsigmond Ernuszt, treasurer to the king of Hungary between 1494 and 1496, is undoubtedly one of the most important sources for medieval Hungarian history. In addition to providing a wealth of data, it has had a far-reaching influence on the historiography of the time. As a source on the political events, fiscal affairs and land holdings of the late medieval Kingdom of Hungary, and on the everyday life of the royal court, it is unique in its level of detail and the length of time it covers. It also provides many valuable details on the material culture of the period. Its great value is reflected in the fundamental information it has provided for monographs, reference books,¹ and of course a mass of papers, over the last two centuries. Some of the research, however, has placed too much emphasis on isolated numerical data with insufficient attention to its context, and the effects of this are still perceptible today, particularly in the evaluation of the Jagiellonian age.² Of its many areas of application, demographic research has perhaps generated the most public awareness of the account book, even though it has contributed at most an uncertain estimate of the medieval population of the Kingdom of Hungary.³

The codex is now held in the National Széchényi Library, but at the time of its discovery by Hungarian historians—in the middle of the eighteenth century—it was in the imperial library in Vienna. Several copies were made at that time.⁴ The director of the imperial library, Ádám Ferenc Kollár, was the first to write about it, describing its layout and content in his book about the library's manuscript holdings, published in 1766.⁵ In 1796, József Koller published excerpts from it concerning the diocese of Pécs.⁶ The real breakthrough, however, came in 1797, when it was published in its entirety by Johann Christian Engel,⁷ and historians have been profiting from this ever since. An indication of the outstanding importance of the source is that excerpts and selections of various lengths, on specific topics, have frequently appeared right up to recent times.⁸

¹ A very incomplete selection: Cs. I–V, Soltész: *Királyi számadások*, Fögel: II. *Ulászló*, Balogh: *Művészet*, Lex. Lat. Hung. I–VI., Arch. I–II.

² I refer above all to estimates of national income in the Jagiellonian age and comparisons with the revenues of King Matthias. For a historiographical review of these, see Neumann-Pálosfalvi–C. Tóth: *Helyzetkép* (the relevant part is by Norbert C. Tóth).

³ Solymosi: *Az Ernuszt-féle számadáskönyv*, Kubinyi: *Magyar Királyság népessége*.

⁴ OSZK Kt. Fol. Lat. 4379 (the manuscript from the Festetics library in Keszthely). — Klimo katalógus ms. 406 (copy made by György Klimo before 1754), cf. ms. 226. — ÖStA, FHKA, Sonderbestände, Sammlungen und Selekte: Handschriftensammlung Nr. 497 (MNL OL, Microfilm Collection W 534). — Cf. Jakab: II. *Ulászló* 83.

⁵ Kollár: *Supplementum* 695–698.

⁶ Koller IV. 475–490. (Koller used a copy in the library of Pál Festetics, which—with the permission of Ádám Ferenc Kollár—he compared with the original in the imperial library.)

⁷ Engel: *Gesch.* 17–181. (Using the original.)

⁸ An incomplete selection: Kemény: *Der Siebenbürger Landtag* 109–121. (Transylvanian aspects of the Klimo copy, cf. *ibid.* 114), Jajca oklt. 104–123 (parts concerning the Banate of Jajce and Bosnia),

Engel's work deserves all the praise it has received, because it represented a very high standard at the time. There are many minor errors in the text, however, as has long been recognized.⁹ In 1957, the most influential historian of late medieval Hungary, András Kubinyi, in a review of two Polish account books published at that time, gave the opinion, "When a Hungarian historian reads these model modern corpora, he cannot avoid making the sad remark that the very sporadic royal account books surviving in this country, all the more important for their rarity, are available only in old editions with many errors. Our most significant account book, the treasury accounts of Zsigmond Ernuszt for 1494–1495, deserves a modern, detailed critical edition with introduction and notes. Engel's late eighteenth-century edition acquired numerous errors as it went into print, and researchers today—nearly two hundred years later—have nothing else to work with. We hope that, one day, someone will publish a new edition of our royal accounts, too."¹⁰

The present book aims to meet this objective. In planning the detailed introduction as mentioned in this quotation, I have tried to make it truly useful to the user in understanding and using the source. I therefore present the circumstances under which the account book was made and how it was compiled, without historiographical diversions, but I also draw attention to the 'hazards' that lie in wait in the interpretation of some of its items. The final section of foreword covers the codex of the account book and the priorities of the edition.

The events behind the making of the account book

The fall of the royal treasurer

Historians have long proposed a link between the making of the accounts book and the stormy events of the Buda diet in 1496. Although there is no mention of this in the source (and hardly could there be, considering that its final entry is dated 31 December 1495), the most important historian of the period, Antonio Bonfini, mentioned the review of the treasurer's accounts by the estates and his prosecution for embezzlement. This is unambiguous evidence for the connection, and it still stands up today.¹¹ The events of summer 1496 warrant a detailed examination.

In early May 1496, after an absence of nearly nine months, King Wladislaus II returned to Buda. What had kept him away from the capital city for so long was an

Popisi 3–7. (Slavonian tax accounts for the two years), Solymosi: Veszprém 212–213. (Two tax accounts for the county of Veszprém), Fedeles: Lázadó herceg 176–222. (Parts concerning the military campaign against Duke Lőrinc Újlaki). All of these authors, except the last, worked with the original manuscript.

⁹ This was pointed out by Sándor Horváth, the publisher of the Jajce documents, as early as 1915. He characterized Engel's publication as having "erroneous readings, noticeable particularly in the names" (Jajca oklt. 104).

¹⁰ Kubinyi: Rachunki 566, cf. Weisz: A magyar gazdaság 491.

¹¹ Bonfini V. V. 112–118. — The most recent, brief survey of the events of 1496 is by András Kubinyi (Kubinyi: Ernuszt 316–317), cf. Fedeles: Ernuszt xi.

outbreak of the plague in summer 1495, forcing the court to spend several months first in Bács and then Pozsony (Bratislava).¹² His approach to Buda dispelled the doubts as to whether the session of the royal courts, starting officially on the octave of St George's Day (1 May), but in fact two weeks later, would be held.¹³ This judicial forum played a central part in the events. We should bear in mind that in the preceding years, most of the octaves had not been held because of the frequent absences of the king and the lords,¹⁴ with the natural consequence that matters awaiting judgement had proliferated to an extraordinary extent by May 1496. The octave court sessions had enormous political significance in this period. The city was packed with nobles pressing their court actions, but because the prelates and barons were also present, sessions of the king's council were held at the same time, and quite frequently, diets were convoked then too.¹⁵ For example, at the two diets of 1495 that ran in parallel with octaves, those of Buda and Szeged, the king achieved his aim of having the estates grant him the 'one-florin tax'.¹⁶

Although there is a widely-held view that Zsigmond Ernuszt was forced out of the treasury by an accusation of embezzlement made at the diet, the sources clearly tell a different story.¹⁷ According to Bonfini's account, the bishop of Pécs resigned at a session of the king's council (*in senatu*) held after the king arrived in Buda. Ernuszt, according to Bonfini, may have been prompted to resign because "he had borne his responsibility for the treasury in the midst of not entirely well-meaning whispering, having been much more sluggish and prudent in the payment of mandatory remuneration, and similarly in payment of public monies, than in the distribution of private subventions."¹⁸ His account is supported by everything we know about the resignation date: on 7 June 1496, Ernuszt was still treasurer when he prepared the issue of a royal command, but two—also royal—documents issued four days later mention only the dignity of bishop of Pécs.¹⁹ A receipt for tax paid by the citizens of Bártfa, dated 13 July, bears the name of his successor,

¹² For the data, see Appendix I.

¹³ The council of Lőcse informed the elders of Bártfa on 12 April 1496 that, according to council officers who had returned from court, the octave was to be held (Bártfa I. no. 3256). At the request of the Bártfa delegates in Buda, the protonotary, Ádám Liskai, confirmed this and informed them that the court would start its work proper on the 20th day of St George's Day (13 May) (Bártfa I. no. 3259, 2 May 1496).

¹⁴ The only octave held following that of Epiphany in 1494 was the St George's Day octave of 1495. The 1495 St Michael's Day octave, having been transferred to Szeged because of the plague, was adjourned after a week in session (cf. Neumann: Királyi hatalom 49).

¹⁵ On 9 May, László Bánfi of Losonc already knew that János Szakolyi, former bishop of Csanád, Ban Albert Szakolyi of Nándorfehérvár, and the high noble János Kállai would soon be travelling to Buda for the octave (DL 82095).

¹⁶ Neumann: Királyi hatalom 49–50.

¹⁷ András Kubinyi pointed out a long time ago that Ernuszt left the treasury before his fall (Kubinyi: Ernuszt 316). Cf. Soltész: Királyi számadások 3, Engel: Szent István 297, Tringli: Az újkor hajnala 125, and in most detail by Tokay: Kormányzat 143–144.

¹⁸ Bonfini V. V. 87. Hungarian translation: Kulcsár: Bonfini 569.

¹⁹ DF 245233, and additionally DL 104049 and DF 208566. Cf. Arch. I. 131. — A document of 9 June 1496 surviving in a formulary also mentions Ernuszt without the title of treasurer, suggesting that he may already have left the post by then. Koller IV. 493–494. (cf. Kubinyi: Ernuszt 316).

Zsigmond Vémeri, eliminating any possibility of coincidence.²⁰ As we will see, the events of the diet did not start until July, so that Ernusz's departure as head of the treasury preceded his prosecution by at least a month.

It is difficult to establish the precise reasons for Ernusz's resignation from the indirect sources that are available. Admitting that he may have had subjective reasons that necessarily remain hidden, we have to make do with a few scraps of information. Firstly, several sources confirm that Ernusz did not fall from grace upon his resignation, because in the following days and weeks, he appears in the close circle around the king, whose confidence he apparently retained.²¹ Secondly, the new head of the treasury office, appointed with the title of administrator, was the former vice-treasurer Zsigmond Vémeri, whom Ernusz had entrusted with tasks of great importance during 1494 and 1495.²² It is thus highly likely that the departing treasurer supported the choice of Vémeri as his successor or even proposed him for the post.²³ Thirdly, considering that the summer diet started its sessions in earnest in early July, Ernusz's resignation clearly coincided with preparations for the diet.

These developments may be further illuminated by a look at the events of the diet that followed. Firstly, as we will see, the king's primary aim here, too, was to secure the grant of tax by the estates. Secondly, the nobility were giving clear signs of distrust in the prelates who held extraordinarily central positions in government. This helps us towards the conclusion that the royal court were aware of the mood building against the prelates and particularly against Ernusz himself, and there was an awareness in the king's council that Ernusz's presence could be a serious obstacle to renewing the grant of tax. Ernusz's striking wealth, noted even by contemporaries,²⁴ had been a great advantage to him in performing his duties as treasurer, because he could lend to the treasury out of his own assets, but it now worked against him, creating the awkward image of a rich prelate leading what was being presented as an impoverished treasury in need of support. Although Vémeri was a priest (provost of Lelesz and canon of Eger), he was not a prelate, which marked him as a rarity among treasurers of the previous twenty years,²⁵ and this fact, together with his experience as vice-treasurer, may have made him more acceptable to the nobility.

Ernusz's 'resignation' was thus a necessary sacrifice, and may have been on the table for months, as is suggested by a royal bond issued in Pozsony on 2 March 1496. This states that the chancellor, Tamás Bakóc, and the treasurer, Zsigmond

²⁰ Bártfa I. no. 3276.

²¹ In addition to the sources already mentioned: DF 278381 (25 July 1496), cf. Kubinyi: Ernusz 316.

²² See items 20, 830, 2467, 2477 and 2650 of the account book (henceforth AB) and the explanations attaching to them. For his vice-treasurership documented to 1493, see Arch. I. 131, Arch. I. kieg. — Here we should note that Vémeri issued two of his 1496 documents—dated at the beginning of August, before Ernusz's fall—without official title (DF 216066, DF 216068), the title *administrator regius* being first documented only the following year. In 1497, the Bohemian chancellor called Vémeri vice-treasurer (DL 37716).

²³ On this see the section below on handwriting.

²⁴ Wagner: Epistulae 188–190, Tubero 71.

²⁵ Arch. I. 130–131.

Ernuszt, lent 5000 florins to King Wladislaus in return for which the king permitted them to collect all of the taxes in the next round from the counties of Somogy, Tolna and Baranya, from which they could take the amount of the loan before rendering the remaining income to the king. Wladislaus declared that he would regard the bond as valid even if Ernuszt was no longer treasurer at the time of the tax collection.²⁶ Considering these prelates' political functions, it is worth examining the king's other known borrowings in the following months. On 12 May, soon after the court had arrived in Buda, the king similarly assigned the collection of tax in the county of Zala to Ernuszt's brother János, master of the horse, and to Bakóc's brother-in-law, the Buda citizen Kanclir Angelus, against a loan of 2000 florins. The king undertook to repay the amount even if the inhabitants of the realm provided differently concerning the tax collection.²⁷ Finally, one month later, a few days after Zsigmond Ernuszt resigned, the king again approached the chancellor and the former treasurer for a loan of 2000 florins, half of which the lenders were permitted by the king to credit to themselves out of the same Zala tax.²⁸ These loans visibly prove that these two strong men of government, Bakóc and Ernuszt, had a community of interest that was not purely political. The nuns of Rabbits' Island must have had good reason for complaining, in 1495, that these two powerful prelates were supporting each other in all of their dealings with the king, thus preventing the nuns from taking effective action against their oppressor, Ernuszt.²⁹ Despite his resignation, Ernuszt would undoubtedly have retained his influence in court had it not been for the startling events of the diet.

Despite many surviving reports, it is not easy to reconstruct what happened at the 1496 diet.³⁰ We do not even know the date it was called for. We do know

²⁶ DF 208936, published in: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 88, cf. *ibid.* 87.

²⁷ DF 272126.

²⁸ DF 208566, published in: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 88, cf. *ibid.* 87.

²⁹ "Nam prefatus dominus Sigismundus episcopus est maior regni thesaurarius et prenomiatus dominus Iauriensis episcopus est regni cancellarius, qui ambo episcopi, thesaurarius et cancellarius . . . opera et sermones apud . . . Ungarie regem unus aptat alteri et alter alteri pro vicibus." Mon. Vesp. IV. 41, cf. Kubinyi: Ernuszt 316. — The two prelates' striking influence over the government and the decisions of the king are highlighted by Bonfini in his description of the war against Duke Lőrinc Újlaki (Bonfini V. IV. 118–123, cf. Fedele: Lázadó herceg 33–36). They quite frequently acquired mortgages and freeholds: in October 1494, Pál Kinizsi granted them a mortgage on Hunyad Castle in exchange for 6000 florins and other support (Erdődy lt. D 11129); in February 1496, the counts of Zagorje left their estates to Bakóc and Ernuszt in the case of their death without heirs (*ibid.* D 944), and in April, they acquired joint title to the estate of Szekcsői Herceg family, and even received a royal grant on them (*ibid.* D 966, D 971).

³⁰ Antonio Bonfini's long description, which also serves as the conclusion to his enormous work (Bonfini V. V. 89–114), is fortunately complemented by the Latin diary kept by the Wrocław envoy to Buda (Péterfi: Boroszló 29–36), a report by Count Tamás Szentgyörgyi's agent at the St George's Day octave, written in Magyaróvár on 14 July 1496, to a counsellor of Maximilian, king of the Romans, in Vienna (Reg. Imp. XIV/2. 7166, of which through the good offices of Bence Péterfi, I was able to use the original: Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112–113), a letter of 17 July to the citizens of Késmárk (Kežmarok) from their envoy at the octave (DF 281601), one paragraph of a letter written in Italian by Donato Aretino on 2 August (Beatrix oklt. 343, Domokos–Libárdi: Aretino 101, 124), and finally a report in Italian, which may probably be attributed to Bartolomeo Cantore, who set off from Esztergom, presumably for Italy, on 12 August (ASMi, Sf. Ung.b. 645/7,21. = Vestigia 2806, which György Domokos kindly assisted me in inter-

that the nobles did not receive invitations for appearance in person and were only required to send delegates. At the end of July, one high-ranking noble stated that he was currently present at the St George's Day octave as delegate of the entire nobility of Trencsén county,³¹ suggesting that the delegates were already in Buda for the court session. It was dissatisfaction with the justice system, particularly with its slowness, that gave rise to the first grumblings, as reported by the Wrocław envoy in Buda. He wrote that on 30 June, more than two hundred armed nobles marched from St John's Monastery, where they customarily held their meetings, shouting *Ország, Ország!* (country) to the house of a bishop where the court sessions were being held. The bishop could have been the royal judge (*locumtenens personalis presentiae regiae*) Domokos Kálmáncsehi of Várad. There, they demanded to be allowed to go home, because they did not wish to carry on their court actions. The siege of the building was only prevented by a sudden shower.³² Bonfini claims that the king immediately pacified the looming rebellion by ordering a statement of unfinished cases to be drawn up.³³ The last document relating to the St George's Day octave was issued by the judge royal the next day, on 1 July,³⁴ but the courts had certainly not completed their work, because a hearing in the depot rights case against Kassa (Košice) by Lőcse (Levoča) and its associate towns was still in progress on 6 July.³⁵

If we can accept the order of events given by Bonfini, then it was in those days, and not later than 10 July, that the king must have laid the items for negotiation before the diet.³⁶ Bonfini records that the king gave a speech in St John's Monastery, for which the bishop of Várad, the royal judge Kálmáncsehi, served as his interpreter.³⁷ The king asked the estates for the one-florin tax, and for three purposes: to send Queen Beatrix out of the country, to bring a new queen to Hungary, and for the war against the Ottomans.³⁸ The nobles rejected the request and were willing to pay no more than the *lucrum camerae* (chamber's profit) of twenty denars (one fifth of a florin) and complained of the king's practice of collecting the one-florin tax twice a year.³⁹ (The tax granted at the Szeged diet in October 1495

preting). These also help in determining the exact dates of the events mentioned by Bonfini, and the Italian report details the subject matter of the negotiations between the king and the nobles. The story of the diet deserves a separate study, and I cover only the events important to our subject. Older surveys used Bonfini and Donato, see e.g. Fraknói: *A magyar nemzet* IV. 362–363.

³¹ Bonfini V. V. 100, DL 94607.

³² Péterfi: Boroszló 29–30.

³³ Bonfini V. V. 89.

³⁴ DL 75692. (Dated on the fourth day of the 59th day of the octave). The last known court documents issued in the presence of the palatine and of the king are dated considerably earlier, on 15 June (DF 279770) and 19 June (DF 234562) respectively.

³⁵ DF 281601.

³⁶ The Italian report gives a period of five days between the king's talks with the nobles and the attack on the Jews (Vestigia 2806).

³⁷ Bonfini V. V. 90–101.

³⁸ Vestigia 2806. (This source is almost certainly erroneous in stating that the king requested three taxes.) Bonfini's account effectively mentions all three of these subjects, but with different emphases.

³⁹ Bonfini V. V. 95.

had been collected in the first third of 1496.)⁴⁰ Ignoring the details concerning the queen, whom they did not want to send home in any case, they argued that they had already paid much war tax and the king had not waged war with anyone.⁴¹ If he personally took up arms against the Turks, they said, they would provide “all the money in the world”.⁴² Sums of money were also allegedly mentioned during the talks: Bonfini writes that the nobles claimed that they had paid sixteen million florins into the treasury in six years, and the Italian report puts the amount paid in the last three tax collections (all of which fell during Ernuszt’s tenure as treasurer) at 3.2 million florins. Both of these figures are of course unrealistically high. The king replied by saying that he had received only 60,000 (Bonfini) or 400,000 (Italian source) florins of this.⁴³ Upon hearing this, the outraged delegates immediately started to demand that the king’s officials be called to account, because the money, they said, must go to the king down to the last florin.⁴⁴ The nobles did not at that time receive a reply from the king in the matter of calling the officials to account.⁴⁵ After the assembly, grumbling then started against the two prelates (the chancellor Tamás Bakóc and the former treasurer Zsigmond Ernuszt) and the palatine, István Szapolyai, whom they regarded as the figures who lay behind the present imposition of tax, and certainly as the main beneficiaries of previous impositions.⁴⁶

The request for the tax, which the king had certainly discussed in advanced with the prelates and barons,⁴⁷ provoked enormous outrage among the nobles and clearly contributed to the riots of 10 July.⁴⁸ The four or five hundred ‘oafs’ accompanying the dignitaries and nobles then started looting the market and then the street of the Jews. Eventually, the armed men of the palatine broke up the crowd.⁴⁹

⁴⁰ According to the royal mandate concerning the taxation of Moson county, collection should originally have started on 1 January, but the tax collectors were probably sent out later (Teleki gyömrői no. 380., with wrong date). In Sáros county, it was collected during Lent (DL 74966–967, Bártfa I. no. 3255). During the year, perhaps in summer, the tax was also collected in Slavonia (DF 268167, DL 20495).

⁴¹ Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r–v.

⁴² Vestigia 2806.

⁴³ In Bonfini, “bis decies octies centena milia nummum aureum” (Bonfini V. V. 96), in the Italian report, “32 centenare de miliaria de ducati” (Vestigia 2806). Considering that in both 1494 and 1495, tax of 200,000 florins (rounded) was levied on the country, not including the Lower Parts, an amount that should possibly be interpreted as three times 200,000 florins (i.e. ‘3×2 centenare de miliaria’), although there is no documentary evidence for this correction. From the same consideration, I previously interpreted the amount given by Bonfini, since it concerns eight tax collections, as 1,600,000 florins (Neumann: Királyi hatalom 52). Vilmos Fraknói took it to be 3,600,000 (Fraknói: A magyar nemzet IV. 362).

⁴⁴ Bonfini V. V. 97.

⁴⁵ Vestigia 2806.

⁴⁶ Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r, Vestigia 2806.

⁴⁷ According to the 14 July report, the lords supported the grant of tax. Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r.

⁴⁸ Bonfini relates that when the men of the bishop of Eger tried to prevent disorder, the crowd attacking the street of the Jews turned against them, because they regarded Bakóc as the architect of the tax collection: Bonfini V. V. 103. The other sources also mention the attack on Bakóc’s house (Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112v, Vestigia 2806).

⁴⁹ Bonfini V. V. 102–104, Péterfi: Boroszló 33–34, Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r, cf. Domokos–Libárdi: Aretino 124.

Next day, the king had the nobles called to the square in front of the castle and, through his agent the voivode of Transylvania, admonished them for the violence. The crowd shouted that they wanted only one king, not two, three or four, and “damned be he who pays or demands tax”.⁵⁰ The crowd then continued the attack on the Jews with even greater force, and the Germans, Italians, Bohemians and—most of all—the prelates were also in danger.⁵¹ The king sent in the troops, who slaughtered some looters on the spot, but went no further because—wrote Bonfini—the king was afraid of further exacerbating the people’s anger against the prelates.⁵² Many prelates allegedly left the capital during the night.⁵³

The next day, 12 July, the king announced that everyone was obliged to stop the violence and go home, and he withdrew the request for the grant of the one-florin tax and adjourned the octave.⁵⁴ The nobles, however, continued to demand that the two prelates and the palatine be held to account: in a letter of 17 July, the delegate from Késmárk wrote that the strife between the nobles and ‘the bishops’ was still going on at the time of writing.⁵⁵ The diet broke up over the following days, and the matters of the queen and the grant of tax were adjourned to (the octave of) St Michael’s Day, the diet convoked on Rákos Field.⁵⁶

The immediate stimulus for the compilation of the account book may be traced to the accusations against Bakóc, Ernuszt and Palatine István Szapolyai. It was probably in the middle of July, in the days following the riots, that the king fulfilled the nobles’ request and gave an instruction for Zsigmond Ernuszt to render accounts for the collection and use of revenues from the taxes granted by the estates. We know from Bonfini that the prelates, barons and nobles were each allowed to send one delegate to the commission ordered to examine the accounts, which thus comprised Bishop Antal Sánkfalvi of Nyitra, the judge of the royal towns (*magister tavernicorum*) László Losonci and one Ferenc Bornemissza (of whom we know no more than what Bonfini wrote about him—that he acquired a reputation in the riots that took place during the diet). The—presumably not completely

⁵⁰ “Canis quippe esset, qui solveret et qui postulare” (Péterfi: Boroszló 34).

⁵¹ Bonfini V. V. 105–108, Péterfi: Boroszló 34, Maximiliana, Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r–v.

⁵² Bonfini V. V. 108.

⁵³ According to the 14 July report, out of twenty bishops, the bishop of Varád was the only one who remained in Buda. It mentions later, however, that the bishops of Veszprém, Győr and Vác were sent on a delegation to the queen in Esztergom (Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 [1496 VII–IX], fol. 112r–v). The departure of the archbishop of Kalocsa and the bishop of Vác is mentioned in: Domokos–Libárdi: Aretino 124. The archbishop of Kalocsa himself mentioned—in a letter sent following the diet—that he left the capital during the riots: Wagner: Epistulae 189.

⁵⁴ Maximiliana Karton 6, Konvolut 1 (1496 VII–IX), fol. 112r.

⁵⁵ DF 281601.

⁵⁶ This is mentioned only in Vestigia 2806, which also tells of an armed diet. The Trencsén county delegate made his confession to the chapter of Nyitra (Nitra) on his way home, on 26 July (DL 94607).

impartial—investigation⁵⁷ found proof in ‘the confused accounts’ of embezzlement by Ernuszt and especially by his deputy, the vice-treasurer Imre Dombai.⁵⁸

Since the Wrocław envoy to Buda noted on 12 August that the king was extremely preoccupied with talks with the envoy of the king of the Romans and with the “excesses (*excessus*) of the bishop of Pécs,”⁵⁹ we may reasonably propose that the commission had completed its work by then at the latest. Unlike the other bishops, Ernuszt presumably did not leave Buda during the investigation and seems to have been in the capital with the king on 25 July.⁶⁰ He quite probably suspected, however, that the investigation would find against him, and he took the necessary precautions: at his instruction, his castellan at Csáktornya started recruiting in the nearby areas of Carniola. News reached the Vienna seat of the government of Maximilian, king of the Romans, that the bishop intended to engage soldiers to challenge the king of Hungary, and in their letter of 22 August, they instructed the captain-general of Carniola to prevent the recruitment, because to permit it would be in breach of the 1491 Peace of Pozsony.⁶¹

We may conclude that the former treasurer and his subordinates had only two or three weeks—between 13 July and the commission’s investigation in early August—to produce the account book that was to be submitted to the estates. This involved sifting through the various treasury office registers that were kept—as we will see—according to a variety of methods, from which they compiled the main text and assembled the result into a fair copy. This seems to be a short time, and the haste may explain the many errors found in the surviving copy.

On receiving the commission’s report, the king could hardly have had any choice but to minimize the damage by politically sacrificing the bishop of Pécs. As in the case of the prior of Vrána (Vrana) in 1495,⁶² he instructed Józsa Somi, ispán of Temes, to arrange for the custody of Ernuszt and Dombai. The vice treasurer, who was regarded as the primary architect of the embezzlement, was unable to pay, and therefore taken to Temesvár⁶³ to be held in perpetuity. Ernuszt, to avoid prison, entered into negotiations with the king and representatives of the estates.⁶⁴ We will never know how much he paid for his freedom, but the sum of 400,000

⁵⁷ László Losonci could rightly have blamed Bakóc and Ernuszt for his dismissal as voivode of Transylvania in September 1494, after which he immediately entered into an alliance with András Bátori, who had fallen out of favour at court. (Erdődy lt. D 933, published with wrong date of 1495: Bánffy II. 327–328.)

⁵⁸ Bonfini V. V. 112–113.

⁵⁹ “Fuit enim regia maiestas sua aliis arduis implicata negotiis puta ex parte oratoris regie maiestatis Romanorum et excessu episcopi Quinqueecclesiarum” (Péterfi: Boroszló 35). — The Italian report, which was written after 12 August, also mentions the two envoys of the king of the Romans. They arrived in the capital three days before the author of the report left for Italy, perhaps on 9 August, and did not receive a satisfactory answer from the king of Hungary: Vestigia no. 2806.

⁶⁰ DF 278381. (Bakóc, at the request of Ernuszt and the Bohemian chancellor, Schellenberg, transferred his Zsámbék domain to the king.)

⁶¹ Reg. Imp. XIV/2. 7298.

⁶² See the explanation to item AB 1273.

⁶³ Bonfini V. V. 115.

⁶⁴ Ibid. V. V. 116.

florins mentioned by Bonfini⁶⁵ and the 280,000 florins mentioned by Tubero, who wrote several decades later,⁶⁶ both seem excessive. After making the agreement, the king put Ernuszt into the custody of Somi, who held him in the castle of András Bot of Bajna in Siklós, Baranya county⁶⁷ until—in October 1496—Ernuszt paid the whole of the ransom. During his captivity, Somi governed the diocese of Pécs and all of its castles. Ernuszt himself, after his release, related these details in his confession to the chapter of Pécs, in which he briefly told the story of his vicissitudes, and then, in accordance to the custom of the time, he issued an assurance to Somi and all of his men and the king's soldiers who took part in the 'war proceedings' against him that he had no claim against them relating to the events or losses caused to him.⁶⁸

As we have seen, talks between the king and the estates on the imposition of tax and the procedure to be followed against Queen Beatrix should, in accordance with the decision taken at the July diet, have been conducted on the octave of St Michael's Day (6 October).⁶⁹ They may indeed have started. The notary of Lőcse, who was in Buda, went home on 23 October after learning that the octave court session—and by implication, also the planned diet—would be cancelled because of the plague. Five days later, the town council reported on events in a letter to the people of Bártfa. They stated that the octave had been cancelled, firstly because of discord between the voivode of Transylvania and the Transylvanians, for the settlement of which the king had engaged the royal judge Domokos Kálmáncsehi and the protonotary, László Dorogházi, and secondly because the plague had reached Buda and Pest, requiring the king to move to Visegrád, and it was not known how long he would stay there.⁷⁰ The king was certainly better prepared for the arrival of the crowd of nobles on this occasion, because the report states that Bohemians (which means soldiers) were stationed in Buda and Pest. The source mentions that the soldiers had little money, prompting the bishop of Vác, clearly in preparation for looting by mercenaries, to reinforce his castles. Finally, the notary described the greatest spectacle of the preceding days: on 18 October, nine drays loaded with money and jewels arrived from Pécs, all of which had belonged to the bishop of Pécs. These were taken directly to the castle. Next day, Ernuszt rode into the capital city 'greatly troubled' (*gar trwbiglich*). "No-one knows how his affair stands, whether he has been acquitted and is free, or not," wrote the notary, and he noted

⁶⁵ Ibid. V. V. 117.

⁶⁶ Tubero 71.

⁶⁷ Cf. AB 708.

⁶⁸ Iványi: Formuláskönyv 522–523.

⁶⁹ The prince of Milan, however, stated in early November that the diet set for the end of November would discuss Beatrix's case (MTAK Kt. MS 4936. VII. 41. = Vestigia no. 1227.). These two pieces of information are not in contradiction, because the end of November fell during the period of the St Michael's Day octave.

⁷⁰ The king could only have spent a few days in Visegrád: the place of issue of his charters was still Buda on 14 October, and was Buda again by the 20th (DL 65579, DL 20500). There is one surviving document issued in Visegrád that is certainly dated 19 October (dateline damaged, DF 249496). When the notary of Lőcse left Buda, the king may indeed have been in Visegrád, and it may have been Ernuszt's arrival that prompted him to return to Buda.

that few bishops were visiting the royal court at the time.⁷¹ Ernuszt may have regained his freedom then, but it is revealing that the king summoned him to Buda on 29 November by sending a letter signed in his own hand assuring the bishop that he may visit the king in safety together with the royal retainer Ferenc Haraszti, who had been sent to him, and may thereafter depart freely.⁷² The king must then have summoned the bishop to the session of the king's council in early December.⁷³

How can we weigh up the outcome of the events of 1496? From the king's point of view, it looks at first sight like a success, but closer examination shows it to be less clear cut. In the final sentences of his opus, Bonfini describes how surprised were the nobles by the ruthlessness and strictness by which the hitherto excessively tolerant and restrained king settled the matter of the embezzling treasurer. His action inspired fear and respect, so much so that they made a promise to pay the tax and to fulfil all of his commands, proclaiming that finally, they had only one king.⁷⁴ The king's position was undoubtedly strengthened by the enormous compensation that the bishop of Pécs paid to the king. Unfortunately, we do not know how the king spent the money and treasures that came from Ernuszt. We may suspect that he used some of the cash to repay his debts to his soldiers, officials and courtiers, but there is very little evidence of this.⁷⁵ The other valuables—jewellery and fine metalware—may have been put towards accumulation of wealth. It seems certain, however, that the 6300 florins by which the king redeemed the castle domain of Végles in Zólyom county from the mortgagee, András Just, to immediately exchange it for the castle of Solymár, near Buda, of the master of the chamberlains, Balázs Ráskai, was also part of the money received from Ernuszt. It is not only the simultaneity of the exchange, which was put in writing on 1 November,⁷⁶ that suggests a link with the Ernuszt money. In previous years, the king had never spent such a sum on redeeming a royal estate that had long been held by another.⁷⁷

The king derived similar profit from the nobles' actions against the chancellor and the palatine. We may infer that, at this time, the latter waived 20,000 florins of old debt—created following the death of King Matthias—owed to the king and the estates, in respect of which he had possessed the right to collect the thirtieth (*tricesima*) tax in several places.⁷⁸ Recalling that the palatine may have left a total of 21,325.5 florins in tax uncollected on his estates in 1494 and 1495,⁷⁹ we

⁷¹ DF 216076, published in part in: Bártfa I. no. 3286.

⁷² DL 20504. (Published in Koller IV. 499.)

⁷³ These are mentioned only in a document issued on 8 December: DF 286307.

⁷⁴ Bonfini V. V. 118.

⁷⁵ Some kind of accounts must have been rendered at the end of the year between the treasurer and Boldizsár Battyányi, former Ban of Jajce, according to which Battyányi was still owed the sum of 2350 florins in arrears of pay (Jajca oklt. 139).

⁷⁶ DL 20501.

⁷⁷ Cf. AB 2770.

⁷⁸ The 20,000-florin remission of debt is mentioned by the palatine in his will of 1499, without giving a date (Szapolyai oklt. 257). Previously I had proposed the possibility that this concession by the palatine might be linked to his settlement with the king in 1495 (Neumann: Gróf és herceg 410–411), but also possible is the 1497 diet, where the nobles again took action against the palatine.

⁷⁹ See the county tax accounts in the account book.

might reasonably suppose that Szapolyai issued the king and the estates an official receipt for this amount after the commission's inquiry. (He may have retained the tax or part of it for just this purpose.) Neither did the diet break Bakóc's power. Although the nobles' accusations may have been a factor when—in July, at the request of Ernuszt and the Bohemian chancellor—he renounced his palace and estate of Zsámbék in favour of the king, the king undertook in a document issued on 25 July to compensate him for these with estates of equal value.⁸⁰ Bakóc seems to have remained the king's foremost lender and confidant even after this.⁸¹

Weighing on the other side of the balance are the failure to have the tax passed and the consequences, effectively lasting for the remainder of the Jagiellonian age, that Ernuszt's fall had for movements among the estates. After the contest for the throne, Wladislaus followed the 'Matthias tax policy' to the full after 1492 inasmuch that he collected the one-florin tax once or twice each year.⁸² The estates were probably more amenable to this as long as the country was at war with the Ottoman Empire, and at most criticized the king for taking a defensive rather than an offensive stance against the Turks.⁸³ Patience with the peace policy visibly ran out when the king, following the conclusion of a three-year peace treaty in March 1495, tried to have the tax voted for a third time. The nobles looked on the one-florin tax as a war tax, and considered their support for the treasury to be unnecessary, or necessary to a lesser degree, if the king did not undertake the risk of an offensive campaign. It is thus only a slight exaggeration to say that what led to the fall of Ernuszt and failure of the 'Matthias tax policy' was the state of peace with the Christian powers, which certainly favoured the country's economic development, and the Ottoman-Hungarian peace treaty of 1495. Although the antipathy with which his political opponents, above all the nobility, looked upon the excessive influence of the court clique led by Bakóc and Ernuszt—labelled by contemporaries simply as 'the prelates'—was undoubtedly an aggravating factor, the part played by any embezzlement on the part of Ernuszt could at most have been secondary.

It is the achievement of the nobles at this time that lends special significance to the account book and the events of 1496 that gave rise to it. This was the first occasion that the nobles secured a—still modest—part in controlling the use of taxes granted by the estates. Since treasuries usually rendered accounts only to the king, we should not be surprised that no similar account book survives from earlier times. The 1496 diet thus stands as a milestone in the process by which royal ordinary and extraordinary taxes were separated.⁸⁴ One clear sign of this was that in later stages of the Jagellonian age, the treasurers appointed to oversee taxation were sometimes drawn from the nobility.⁸⁵

⁸⁰ DF 278381. The king repeated this action on 2 September: Erdődy lt. D 971.

⁸¹ Cf. C. Tóth: Bakóc kölcsönei 84–87.

⁸² Neumann: Királyi hatalom *passim*.

⁸³ See the events of the autumn diet of 1493 following defeat in the Battle of Udbina: Bonfini V. III. 89–101.

⁸⁴ This aspect has already been noted by Gyula Soltész: Soltész: Királyi számadások 3–4.

⁸⁵ C. Tóth: Költségvetés 91.

What did this account book consist of?

The unusual demand for Zsigmond Ernuszt to render accounts to the estates rather than to the king was the determining factor in how the 1496 account book was compiled. Staff of the treasury office, unburdened by the expectations of the modern age, had absolutely no intention of producing a full picture of the king's—or in modern terminology, the country's—revenues. Neither could they have, because not all revenues came under the treasurer's powers: officials of the royal estates—such as the provisor of Buda Castle or the castellan of Komárom and Tata—or the ispán of Temes in his capacity as captain-general of the Lower Parts only appear in the account book with the royal revenues they managed when they provided specified sums to the treasurer.⁸⁶ We will also see that the compilation even left out some of the revenues that were managed by the treasurer. An examination of the structure of the document, the types of income, and some characteristics of expenditure made against them immediately permits the conclusion that the Ernuszt account book—despite the many items that at first sight suggest the contrary—is nothing other than *an account of those taxes granted by the estates that fell within the powers of the treasurer*.

1. *Structure of the source.* The first striking structural peculiarity of the account book derives from the start and end dates of its two 'accounting years'. The expenditure items show that the first starts upon the treasurer's appointment on 30 January 1494 and ends on 15 July 1495, and the second runs from then until the end of the year.⁸⁷ At the ends of these periods, the first lasting nearly a year and a half and the second only six months, the treasurer's staff summed all of the income and expenditure in the same way.⁸⁸ The explanation for these unequal periods is quite clear: both contain the accounts for one one-florin tax. The second tax—of 1495—was granted by the diet on 14 June, and the first revenues from this were expected after 15 July.⁸⁹ This was the reason for opening a new 'accounting year' at that date. The one-florin tax passed in Szeged in October was to be collected, according to the plans, after 1 January 1496,⁹⁰ giving a good reason for closing the rendering of accounts on the last day of 1495. During the investigation of July and August 1496, it was not possible to produce accounts for this third tax collection of Ernuszt's tenure as treasurer because his office had not yet closed the relevant accounts.

This does not imply, however, that time frames of the treasury office's regular or everyday work, its 'budget years', so to speak, were defined by the one-florin tax. Much more likely is that these artificial start and end points, which were logical for rendering accounts to the estates, were created when the account book was compiled. In other words, the twenty-three-month accounting period was divided into two according to the logic of the administration of the one-florin tax. All of

⁸⁶ AB 9, 52, 54. Cf. AB 898, 2027.

⁸⁷ Cf. Kubinyi: Kincstartók 46.

⁸⁸ AB 2022–2024, 3141–3143.

⁸⁹ AB 2038.

⁹⁰ Teleki gyömrői no. 380. (with the wrong date). It was in fact collected later, in spring. See above.

the various kinds of income and expenditure were therefore arranged accordingly. There are many signs in the source that support this: for example, two chapters containing town and other revenues were attached to the first ‘accounting year’⁹¹ to avoid mixing up items separately registered as 1494 and 1495 income. In addition, in several cases, expenditure was transferred from periods covered by the second ‘accounting year’ to the first, no doubt to balance the accounts.⁹² The treasury office no doubt operated with an accounting mechanism that was much simpler and more flexible in time: the staff accounted the income that came to them and the expenditures they made to the treasurer, who—no doubt following the requisite mergers, simplifications and explanations—presented his accounts to the king and the king’s council.⁹³ The copying of a separate list into the accounts rendered by the vice-treasurer, which almost certainly contains the expenditures against the 2800-florin tax of the city of Buda in 1494,⁹⁴ permits the conclusion that accounts were usually compiled by source of revenue or revenue group: the treasurer simply stated how much money had come into each ‘pot’ and what it had been spent on. The same is apparent in an item from 1494, showing that some monies deriving from the fiftieth (*quingagesima*) and income collected in livestock had been entered into a separate register, already seen by the king.⁹⁵ It therefore seems inconceivable that the treasurer produced annual accounts of all of the income for which he was responsible, explaining why no such accounts have survived from this period.

Although the methods of producing accounts at this time seem to have been fairly simple, the same cannot be said of the work of the treasurer’s office. This is almost invisible to us, and can only be inferred from some scattered information and—to the greatest extent—from the account book. If, for the purpose of simplifying the accounting, expenditure was recorded alongside the income it was paid from, then one of the office’s tasks was to copy figures from various registers—either subsequently or at the same time—into records that were kept separately for each person connected with the treasury, i.e. officials, courtiers, merchants, soldiers, craftsmen, artists, etc. These records may have included the details of the relationship between the treasury and the ‘client’, namely what the person was entitled to and what actual payments he received.⁹⁶ The treasury office’s debts and receivables were of course compiled in the same way. These lists can be detected at some points in the account book. In Visegrád in May 1495, the king used Transylvanian tax revenue to pay debts to Florentine suppliers to the court after the treasurer had presented to him the registers of goods that had been received from the Florentine merchants.⁹⁷ Debts from several years previously owed to the cham-

⁹¹ AB 1–38, 39–55.

⁹² AB 1315–1317, 2010–2019.

⁹³ Cf. Kubinyi: *Kincstartók* 48–49.

⁹⁴ AB 1338–1403.

⁹⁵ AB 35.

⁹⁶ This is a similar method to that analysed by Hajnalka Kuffart in the case of the account books of the archbishop of Esztergom. The ‘personal accounts’ of the archiepiscopal court employees were copied into the annual ledgers. Kuffart: *Számadáskönyvek passim*.

⁹⁷ András Kubinyi called these *registrum mercatorum*: Kubinyi: *Kincstartók* 48.

berlain, Balázs Ráskai, and the bishop of Várad, Bálint Farkas were paid on the basis of similar registers.⁹⁸ A substantial proportion of the items entered for some counties as ‘uncollected’ were also quite certainly transferred to the ‘account’ of the beneficiary, i.e. the person collecting the tax for himself, because this was a common form of remittance (and thus the percentage gap between the tax assessed and the tax collected tells us little about the efficiency of taxation at the time).⁹⁹ One special part of our source, the chapter recording contracts with officials, may also contain text copied from the head of such personal records.¹⁰⁰ Otherwise, the account book tells us little about the management of debt, mentioning loans only when creditors were repaid out of the income.

This shows that when the account book was compiled in summer 1496, it incorporated several accounts that had already been closed, but the income and expenditure entries from these were separated and copied into different chapters. This phenomenon is most manifest in the county tax accounts, where the sums from the tax collectors’ accounts that the tax collectors paid in situ according to royal and/or treasury mandates were copied into a separate chapter.¹⁰¹ The procedure demanded some corrections and flexibility from its compilers because of the two artificially-set ‘accounting years’. The irretrievable separation of intrinsically interlinked items of income and expenditure creates great difficulties for interpretation of individual items and even more so for verification of data.

2. *King’s revenues.* The types of revenue from which income appears in the accounts rendered by Zsigmond Ernuszt do not immediately appear to conform to a system. In terms of both overall amount and number of items, however, revenues bound to the consent of the estates undoubtedly make up the majority. In this period, this group comprised the Hungarian and Transylvanian nobles’ one-florin tax, the Slavonians’ half-florin tax, the Saxons’ taxes, similarly granted upon royal request, and the extraordinary tax on the towns. The king’s permanent revenues, over which the estates had no influence, were the ordinary royal taxes on the towns and the Saxons (*census*), the revenues of the chambers organized around the salt and precious metal mines, and the mints, the border customs duties twentieth (*vigesima*) and thirtieth (*tricesima*), the Transylvanian fiftieth, the taxes on the Cumans and Jazygians, and we may also include here the incomes from the royal

⁹⁸ AB 655, 738. It was of course also possible that the creditors simply presented the king’s bonds concerning the loan, which was repaid accordingly.

⁹⁹ The source very rarely mentions why an item was not collected. Ferenc Haraszti received grants of tax relief in Pest county for the maintenance costs of a castle in Bosnia; the bishop of Zagreb in Pilis county for repayment of a loan; and the *magister tavernicorum*, László Egervári, in Esztergom county and Slavonia for the price of his deliveries to Jajce. They collected these sums out of the tax on their estates. (AB 363 and 668, 377, 433 and 724). It may have been a very common practice for officials to have received their pay, or part of it, in this way (e.g. AB 2558, 2670, 2824).

¹⁰⁰ AB 2025–2037.

¹⁰¹ Such tax collectors’ accounts may have recorded many more details than the county statements in the account book that were based on them. See, for example, the 1502 register of accounts of the Veszprém county tax collectors (Solymosi: Veszprém 214–215), which is already an edited statement, omitting the numbers of landowners and households in each village. Cf. Körös county tax register for 1495: Popisi 7–15.

domains.¹⁰² (The tax of twenty denars that each household paid to king according to old custom each year, the *lucrum camerae*, was incorporated into the amount of the one-florin tax in the same way as the *census* on royal towns was into the towns' extraordinary tax.¹⁰³)

The latter group, the king's permanent revenues, which should in principle be absent from the account book if our above definition is correct, deserves some discussion. Ernuszt's accounts only once include income from the provisor of Buda, who supervised the royal estates around Buda and the Cumans and Jazygians. On that occasion, the provisor transferred a substantial sum to the treasury from the tax of the two ethnic groups. The reason for this entry—and the resolution of the apparent contradiction—is that in return for this payment of tax, the Cumans and Jazygians were relieved from payment of the one-florin tax.¹⁰⁴ The same was true for the Komárom and Tata domains: the castellan there similarly paid in one sum from the seigneurial dues of the two domains, also to substitute for the one-florin tax of 1495.¹⁰⁵

Most revealing are the cases of the chamber of Nagybánya (Baia Mare) and the Transylvanian salt chamber: unlike the officials in the foregoing cases, the counts in charge of these chambers were accountable to the treasurer. The account book does not record any of the substantial income from these chambers, for which the only possible explanation is that there was no need to account for them to the estates. Accounts that the chamber counts submitted to the treasurer were used several times in compiling the account book, however, specifically in the case that income from taxes granted by the estates passed to the chambers (for example, the treasurer assigned the extraordinary tax of the town of Nagybánya to mining works).¹⁰⁶ Very telling is that in 1494, all of these expenditures were entered at the beginning or end of chapters, breaking the chronological order, clearly showing that they were later additions to these chapters.¹⁰⁷ This is perfect proof that the treasurer did not separate the taxes granted by the estates from other revenues when managing the income that came to him, and that this caused great confusion in compiling the account book, which was intended to determine the former. For example, the annual tax of Torda for 1494 was transferred as an expenditure and that of Kolozsvár (Cluj-Napoca) for 1495 as income; these were probably taken from both the treasurer's and the chambers' accounts (because these taxes probably went to the chambers, granted as an allowance by the treasurer) and thus presumably appear twice in the account book.¹⁰⁸

¹⁰² On the contemporary royal revenues, see e.g. Kubinyi: Államszervezet 104–116, Kubinyi: Udvarbírói hivatal, Draskóczy: Királyi jövedelmek, C. Tóth: Költségvetés. On the separation of ordinary and extraordinary revenues, see Soltész: Királyi számadások 5–6, Kubinyi: Kincstartók 34.

¹⁰³ On the link between the towns' extraordinary taxes and the *census* in the 1490s, see Neumann: Királyi városok 17.

¹⁰⁴ AB 54.

¹⁰⁵ AB 52.

¹⁰⁶ AB 31, 751.

¹⁰⁷ AB 751–752, 1318–1321, 2021.

¹⁰⁸ Torda: AB 18, 624, 1318. — Kolozsvár: AB 53, 2619, 2872.

More difficult to explain is why the account book includes income from ordinary royal revenues. From this group, the St Martin's Day *census* of the Saxons, the rent of the Transylvanian twentieth, and the fiftieth appear partly or wholly among income in 1494, and the same is true for the income of the Szolnok, Győr and Fehérvár salt chambers in 1495. The Slavonian thirtieth and the rent of the Szeben chamber appear in both years.¹⁰⁹ An approach to the question solely from the income side reveals no consistency, because there seems to be no reason why the other income from the thirtieth and the salt chambers was not entered or why it was only done in one year.¹¹⁰ There conundrum has a simple solution, however. Let us assume that in addition to accounting for the use of income from taxes granted by the estates, the treasurer's office wanted to show its expenditure on the purposes designated at the time that the tax was requested, above all those related to the defence of the realm. I argued above that, in order to simplify accounting, expenditures were as a rule entered by source of revenue or revenue group. A consequence of doing so was that any expenditure included in the account book naturally 'brought with it' the income to which it originally belonged (for example, some of the pay of the voivode of Transylvania came from the Transylvanian twentieth and the rent for the Szeben chamber).¹¹¹ This of course must be taken together with the above observation that the treasury office did not, as part of its day-to-day work, attempt to separate taxes granted by the estates from other revenues. Consequently, for example, the treasurer covered his expenditures during the wars at the turn of 1494 and 1495 out of Transylvanian revenues paid to him as well as from taxes voted by the estates, and it seemed impossible to separate these thereafter. The treasurer's primary intention was thus to account for all of the taxes granted by the estates, and wherever possible, the king's ordinary revenues—even those paid to the treasurer—were omitted from the account book. Nonetheless, certain ordinary revenues or amounts from them had gone into the same 'pot' as the taxes granted by the estates and so could not be excluded from the compilation. (Characteristically, the lower expenditure made during the time of peace in the second half of 1495 caused less of the ordinary revenue to be entered into the account book.)

This explanation raises several issues. Firstly, it warns the reader that the appearance in the account book of any income from ordinary royal revenues or from various kinds of fines is completely unsystematic.¹¹² For example, there is an item that records the Fehérvár salt chamberlain paid as paying to his superior the sum of 90 florins on the salt he had sold. This happens in the second half of 1495, and only then,¹¹³ but we cannot therefore conclude that the chamber made no profit in

¹⁰⁹ Only in 1494: AB 19, 34–35. (fiftieth), 22. (Saxons' regular *census*), 32–33. (Transylvanian twentieth). Only in 1495: AB 2622–2624. (Szolnok, Győr and Fehérvár salt chambers). In both years: AB 28, 2621. (Szeben chamber), 30, 2620. (Slavonian thirtieth).

¹¹⁰ In the case of the Pozsony-Sopron thirtieth, the treasurer entered into the account book a small "deposit" paid at the start of the lease: AB 16.

¹¹¹ AB 2031.

¹¹² AB 23, 36–37, 49–50.

¹¹³ AB 2624.

1494 or that this was the chamber's only income in 1495. The figure means only that in 1495, the treasurer spent this sum—for which he presumably 'invoiced' the chamberlain before accounting for it—together with other types of income (in the present case, income from taxes granted by the estates) and thus could not omit it from the compilation.

The same line of thought, however, implies the better news that the taxes bound to the consent of the estates—unlike the ordinary revenues and the fines—were included in the account book in their entirety. Unfortunately, this finding is subject to some small but very important qualifications. 1. Only items received in money or in easily 'monetized' broadcloth are entered into the source, and we might search in vain for payments made in wine, food, livestock or, in the case of the chambers, labour.¹¹⁴ This also connects with the question of tax concessions: for example, the treasury may have waived Lőcse's tax in 1494 and that of Kisszeben (Sabinov) in both years, because these two towns sent provisions to the Lőcse congress in spring 1494. The omission from the compilation of Nagybánya's tax of 1495 may derive from the treasury's compensation for the town's undertakings of mine refurbishments, which in 1495 received substantial support in the form of tax relief.¹¹⁵ 2. If the treasury's 'clients' paid their dues not in money but in some type of property, cancellation of debt or service (military, official, other), then this would not necessarily appear in the account book. This applies particularly to 'uncollected' items entered into the tax accounts in relation to prelates, barons and nobles. The agreements made with the treasurer in such cases unfortunately largely remain obscure, although these were not, in the main, arbitrary refusals to pay tax.¹¹⁶ 3. A special case may be the question of the 23,000-florin extraordinary tax of the Saxons in 1495: the mayor of Szeben certainly paid the part of it to the king in the last days of the year,¹¹⁷ but because no payments were made out of this money, it was not entered as income in the account book.

This discussion allows us to draw some general inferences concerning the expenditures entered in the account book. Since the treasurer managed the taxes granted by the estates jointly with other revenues, it follows that items relating to the court, as well as those concerning the defence of the country and other matters of state, are mixed in among the expenditures. It is undoubtedly true, however, that the latter show up much more strongly in the source. This is hardly surprising in view of the fact that the one-florin tax made up about 60% of total income in the first 'accounting year' and 91% in the second: this was not the main type of tax used to pay court dignitaries and employees, and the greater part

¹¹⁴ For example, for salt mined in lieu of town tax, see DF 215542. (1490).

¹¹⁵ Neumann: Királyi városok 26–27, 35–37.

¹¹⁶ Cf. the case of György Kanizsai, to whom the treasurer assigned the taxes on his estates in 1494 in return for military service (or perhaps as his pay as master cup-bearer, *magister pincernarum*) (AB 72–74). For refusal of tax and related subsequent accounts rendered to the treasurer, see AB 24–27, 1547–1548.

¹¹⁷ The Saxons' extraordinary tax was taken to the king by György Csukás, mayor of Szeben, who was in the court in Bács by 26 December at the latest (AB 3135) and remained beside the king right up to February 1496, even accompanying him to Pozsony (DF 245231, cf. DF 245419–420). On the amount and its sources, see Neumann: Királyi városok 23, 30.

of it went on the pay of the court army and military officials, war expenses and maintenance of border forts. This should make us all the more cautious in using these expenditures to draw conclusions about the financial position of the royal court—its wealth or poverty. To mention just one example, the fact that we find in these accounts almost nothing about construction (or even maintenance works) in Buda Castle or other royal properties, or the employment of artists, we may not conclude that these were absent. The payment of twenty-two florins to Antonio Bonfini for material expenses relating the writing of his opus during two years, and two florins to his scribe,¹¹⁸ indicates only the sums provided out of the incomes accounted for in the account book. Such expenditures were basically covered by the king's permanent revenues, especially—as also in the time of King Matthias—income paid to the provisor of Buda.¹¹⁹

One more phenomenon we should mention concerns some treasury officials whose duties were to arrange for the maintenance of one border defence fort each. Those qualifying as such included, after November 1494, the Zengg captains, and from then at the latest, the provisor of Nándorfehérvár (Belgrade) and from summer 1495, perhaps the provisor of Jajce.¹²⁰ All of them also handled the king's revenues. For example, the provisor of Nándorfehérvár must have taken the local 'principal thirtieth' and its subsidiary thirtieths, and he may also have controlled the vacant bishopric of Syrmia.¹²¹ Their accounts were not copied into the account book, for reasons which are now easier to understand: the Hungarian estates did not demand an account of the royal revenues from Croatia (which were managed by the captain of Zengg and the ban of Croatia) or the ordinary royal revenues and royal domains that were assigned to the defensive castle officials to provide for their duties. As in the case of the Transylvanian salt chambers and the Nagybánya mining chamber, all that the account book records in connection with these officials are the amounts given to them out of the taxes granted by the estates. Nonetheless, the treasury staff wanted to demonstrate to the estates how much the king was spending every year on maintaining the defensive forts and paying the palatine, who could be regarded as an office-bearer of the estates. The chapter between the two 'accounting years' was aimed at informing the estates, and it also certified that the king provided, in addition to other sums, salt worth 16,000 florins to pay the palatine and the military officials engaged in defending the realm.¹²²

¹¹⁸ AB 1506–1507.

¹¹⁹ Kubinyi: *Udvarbírói hivatal* 256.

¹²⁰ AB 809, 873, 2419.

¹²¹ AB 2030.

¹²² AB 2027–2037.

The source

Brief description of the codex

The codex of 335 paper leaves held in the National Széchényi Library under press mark Cod. Lat. 411 consists solely of the account book of the royal treasurer Zsigmond Ernuszt.¹²³ The leaves measure 286×217 mm and most bear a visible water mark, which in every case is a two-armed set of scales in a circle with round pans. The codex consists of thirty-one bound quires of various lengths,¹²⁴ and four leaves of the last, and a complete quire (sextern) following it have been cut out, no doubt because they were empty. Before binding, the quires were cut to the same size, causing many of the catchwords their last pages in the lower right corner to disappear, or leaving only the top of the letters.¹²⁵

The present sheet numbering, written in ink, is early modern (perhaps sixteenth century), and runs from 1 to 333. This is two less than the full number of sheets, because the first, empty sheet was not numbered (and contains various entries made in pencil relating to the collection), and the folio number 88 was applied to two sheets. The top corners of several leaves are incomplete and the folio numbers there are partly or completely missing. Two later hands—the earlier in ink and the later in pencil—have written the sheet number on some of the incomplete leaves.

With the exception of the first, empty leaf, a text frame marked with blind rules can be seen on every folio, if very faintly in some places. The text field measures 166–171 mm in the vertical direction. Horizontally, the field is marked by two vertical lines at both the right and left sides, creating a wide (98–101 mm) and a narrow (51–68 mm) field. The number of lines per page varies between eleven and twenty-two.

The manuscript is protected by a simple brown binding with blind-stamped ornament on the spine only. This is almost certainly the original binding. Traces of two straps that held the boards together are visible on the front board. An incomplete paper label stuck to the top of the spine bears the inscription “Registru[m] proventuu[m] regni Hunga[ri]ae [a]nn. 1494 et 1495.” On a paper label stuck on the lower part of the spine, worn away in some places, is partly printed and partly

¹²³ Cf. Bartoniek: Codices 376. (no. 411.). — Balázs Kertész prepared a description of the codex at my request, and in the following, I rely on his measurements and findings. I would like to thank him for his assistance.

¹²⁴ The quires and their associated folio numbers are: 2 VII^{L-27} + VI²⁸⁻³⁹ + V⁴⁰⁻⁴⁹ + (VI+1)⁵⁰⁻⁶² + VII⁶³⁻⁷⁶ + 5 V⁷⁷⁻¹²⁵ + VII¹²⁶⁻¹³⁹ + 6 V¹⁴⁰⁻¹⁹⁹ + VI²⁰⁰⁻²¹¹ + IV²¹²⁻²¹⁹ + V²²⁰⁻²²⁹ + (V+1)²³⁰⁻²⁴⁰ + 2 V²⁴¹⁻²⁶⁰ + VII²⁶¹⁻²⁷⁴ + V²⁷⁵⁻²⁸⁴ + VI²⁸⁵⁻²⁹⁶ + 3 V²⁹⁷⁻³²⁶ + (V+1-4)³²⁷⁻³³³.

¹²⁵ Catchwords that have survived intact or to an extent that permits reconstruction are: Restant (39v), pro duobus centenariis pulverum (62v), [octavo] N[ovem]bris (76v), Sexto die Ianuarii Poffa nuntio (95v), Eodem die ad relationem Bradach (105v), Eodem die magistris cocorum domini regis (189v), Ad conductionem eorundem vinorum (211v), Electis nobilibus (250v), Eodem die Vencheslao (306v), Eodem die manibus M[agistri] Pauli sartoris (326v). — Lines remaining from the tops of letters: 86v, 115v, 125v, 139v, 159v, 169v, 199v, 240v, 260v, 284v, 316v. — Nothing visible at the end of the quire: 13v, 27v, 49v, 149v, 179v, 219v, 229v, 274v, 296v, 333v.

handwritten modern-age text. The two printed lines read: “[C]ODEX MS. His[t. P]rof.”;¹²⁶ underneath is the handwritten number “CCCCLXXXVI[I]” followed by now-illegible script (perhaps starting with *olim*). The label bears the eighteenth-century press mark of the imperial library in Vienna.¹²⁷ This press mark is also entered on the recto of the first, unnumbered sheet and is the first clue to determining the provenance of the codex.¹²⁸ The later Viennese and the present Budapest library press marks are visible on front and back boards.¹²⁹ The codex came into the Library of the Hungarian National Museum (later the National Széchényi Library) following the signing of an agreement between Austria and Hungary in Venice in 1932.¹³⁰

Handwriting in the codex

Although the small number of marginal notes and some summaries and additions in the account book codex are written in various hands, the basic text is all the work of the same scribe. He cannot be identified, but was undoubtedly one of the treasurer’s staff: his distinctive cursive bastard script is recognizable on three letters written in Ernuszt’s name,¹³¹ and on two royal commands whose content identify them as having been written by a person close to the treasurer.¹³² An examination of the datelines of the five letters shows that only the letter issued in Pécs on 28 March 1495 was written at a time when the treasurer and his deputy—the vice treasurer and head of the treasury office in Buda—were in different places. Nonetheless, considering the fact that this handwriting is not seen in the treasury office under either previous or subsequent treasurers, it is highly probable that the scribe was brought in by Ernuszt upon his appointment and left with him upon his fall. He probably also wrote the bishop of Pécs’s circular to his flock in the diocese in 1498,¹³³ further strengthening the suspicion that Ernuszt entrusted the compilation of the account book in its present form to one of his own clerks, possibly from Pécs or nearby. Nonetheless, in the eight months when Ernuszt accompa-

¹²⁶ Only some letters of *Hist. Prof. (Historiae Profanae)* are visible. I filled in the other letters from the press mark given in a pre-1754 copy of the codex (Klimo katalógus ms. 406) and the first description of the codex (Kollár: Supplementa 695–698).

¹²⁷ Cf. Kollár: Supplementa 695, cf. Klimo katalógus ms. 226, ms. 406.

¹²⁸ The codex is not included in the imperial library’s first ‘Blotius’ catalogue (1597). Cf. Menhardt: Blotius.

¹²⁹ Nationalbibliothek in Wien, Handschriften-Sammlung 3418, Cod. Lat. medii aevi 411. (front board), Cod. Lat. medii aevi Musaei Nat. Hung. Nr. 411. (back board).

¹³⁰ Bartoniek: Codices 365. (no. 403.).

¹³¹ 1494. II. 18. Buda: DF 260146, 1495. VI. 5. Buda: DF 204032, 1495. X. 25. Szeged: DL 46327.

¹³² 1494. III. 20. Eger: DF 240768, 1495. III. 28. Pécs: DF 204030. — The letter with the Eger dateline seems quite certainly to have been written upon the instructions of the treasurer while the king was in Eger, and was authenticated by the seal of the king of Bohemia, which was held by the Bohemian chancellor.

¹³³ DL 20638. — The overall impression of the handwriting changed somewhat (which could of course arise from the different types of script), but even so, the distinctive form of certain letters shows a striking similarity with that of the scribe responsible for the account book.

nied the king on his progress through the kingdom (July 1494–March 1495), his correspondence was certainly written by another scribe,¹³⁴ and consequently, the treasurer must have employed the future copyist of the account book on some other task—possibly in financial administration—during this time.

For a scribe, the task of preparing the account book meant copying rather than editing. The account book is clearly a fair copy, with very few corrections. The many misspelled names, spoiled numbers and erroneously entered amounts suggest that the scribe was mechanically copying written lists, no doubt written in various hands, and by the nature of such tedious work, he often made mistakes. This of course does not exclude the possibility that he was also involved in the preparatory work—the compilation of the lists for copying. It is self-evident that he wrote the catchwords at the ends of the quires.¹³⁵ One task he had in addition to copying was to calculate the amounts given at the bottom of each page. The errors relating to these support the view that the cases ‘suggestive of embezzlement’ cannot be linked to him, because these are arithmetical errors that work both for and against the person accountable.

The page totals were probably not calculated as the pages were written, but at the end of each quire or even the end of the work: the ink on some pages is of a slightly different shade from that of the text, and elsewhere the last item on the page has clearly been appended to the bottom, but its amount is included in the page total. These items are usually fitted in with a smaller line spacing and often with slightly smaller letters.¹³⁶ In some cases, the page totals look as if they were calculated and written by someone else. I can only explain this phenomenon by suggesting that the scribe had treasury office staff calculate the totals at the ends of the chapters and the ends of the ‘accounting years’, and they, as they added up the totals at the bottom of the pages, put in the missing values—but presumably made no other changes to the text.¹³⁷

After the account book had been compiled and the quires bound, another person checked the manuscript, or some parts of it, marking any significant errors

¹³⁴ The hand of the scribe responsible for many treasury letters also appears in a letter from the Szolnok chamberlain Máté Tolnai of October 1494 (DF 245525). In a previous essay, I erroneously wrote that it is the same hand in which the account book was written (Neumann: Királyi városok 20, cf. *ibid.* 42).

¹³⁵ For the list of these, see note 125.

¹³⁶ Items that appear to have been appended subsequently: AB 668, 2678, 2790, 2877, 2900, 3043, 3052, 3059. Most of the entries fitted in later were items that the scribe missed out while copying, and a place for them had to be found somewhere. Elsewhere, what reveals the omission of an item and its insertion in another place is not the way it has been squeezed in but the disruption or the proper order of items with linked content: an item with a pronoun referring to a ‘previously-mentioned’ person actually comes first, and only on a subsequent line does the name of the person referred to appear (e.g. AB 1051–1052). Characteristically, the copyist did not interfere with the text of the items even then, further indication that he carried out no editing of the text.

¹³⁷ In the first ‘accounting year’, the totals of pages 129r, 136r, 167v and 170r look as if they were written in another hand. Showing more differences from the text is the script found in the ‘second year’ on pages 292v–295v and 296v. On the intervening page 296r, the copyist has inserted an item at the bottom of the page and added up the page totals. On pages 324v–326v, we cannot tell whether the script is different.

or deficiencies in comments written in the margin or the bottom of the page or—in one place—among the text. His work is primarily apparent in the text of short income chapters and those containing accounts of tax payments and tax relief. In the three long ‘expenditure ledgers’, he entered an amount in only one place.¹³⁸ His handwriting seems identical to that in a letter of Zsigmond Vémeri, provost of Lelesz written in October 1494.¹³⁹ The check was thus undoubtedly made by Vémeri or—if he did not write the letter himself—by his clerk. The fact that this script appeared in the treasury office even before Ernuszt’s tenure as treasurer¹⁴⁰ supports both possibilities, because Vémeri was vice-treasurer when Lukács Szegedi was treasurer (1492–1494).¹⁴¹ The corrector, in addition to correcting page totals (four times),¹⁴² entering missing chapter totals (twice),¹⁴³ and clarifying the text (once),¹⁴⁴ certainly compared the accounts submitted by the tax collectors with the items entered into the account book and made comments accordingly (twice).¹⁴⁵ In the compilation of contracts with treasury officials, he made additions to the list of remuneration for the palatine (twice).¹⁴⁶ At the end of every county account, he entered the total of uncollected sums in Arabic numerals, and summed these at the end of the tax statement for each year, this time in Roman numerals.¹⁴⁷ He drew attention to strikingly few errors, and his own calculations are not always accurate.¹⁴⁸

Considering that Vémeri took Ernuszt’s place at the head of the treasury, the possibility arises that the diet commissioned him to check the account book. Speaking against this is the limited nature of his comments, which refer almost solely to the copyist’s arithmetical errors. He made no efforts whatever to call attention to suspect cases. The thousand-florin error among the income could be construed as an attempt at fraud, but the copyist’s error and omission in the place-values of Roman numerals among the expenditure deprived the person accountable, and not the king or the estates, of several thousand florins. Only one of the corrector’s comments may be interpreted as implying that he suspected abuse, but even there, another interpretation is possible.¹⁴⁹ Vémeri worked in the treasury office between 1494 and 1496, and Ernuszt assigned him to important duties there. Furthermore, his appointment to head the treasury office as administrator even before the diet

¹³⁸ The exception is item AB 1319, where the page total has been corrected in Arabic numerals without any comment.

¹³⁹ DF 246518.

¹⁴⁰ E.g. DF 215874. (1493)

¹⁴¹ Arch. I. 131.

¹⁴² These include AB 35, 38, 640, and perhaps AB 1319.

¹⁴³ AB 633, 2626.

¹⁴⁴ AB 19.

¹⁴⁵ AB 708, 732.

¹⁴⁶ AB 2036–2037.

¹⁴⁷ AB 619, 2614.

¹⁴⁸ He may also be responsible for the correction of AB 2787, where, at the end of a line, somebody has scored out a figure which is indeed superfluous, but he did not subtract the scored-out amount from the page total.

¹⁴⁹ AB 732.

must to some extent have reflected the wishes of the treasurer.¹⁵⁰ The most likely purpose of his comments was therefore to ensure that these obvious errors should not be uncovered during investigation by the diet. Vémeri was therefore ultimately serving the interests of Zsigmond Ernuszt. Consequently, we cannot state with complete certainty that the surviving manuscript was the one actually presented to the commission of inquiry.

The writing in other hands that we see in the codex was certainly added in the centuries of the modern age. One such occurrence is the surname of the bishop of Pécs in the form *Ernustum* written on the title page.¹⁵¹ Written in another hand is a comment in the combined statement of taxes from the counties of Pozsony and Moson that Scharfeneck and its domain lie in the county of Moson (*Moson.*).¹⁵² We cannot establish whether any of these are written in the hand of the person who entered the page numbers of the codex. Neither can we tell who marked four places in the text as of interest by writing a ‘+’ sign in the margin.¹⁵³

In the notes to the critical edition, I have referred to the corrector as *Scriptor B*. In the case of the totals at the bottom of pages and other marks not made by either him or the copyist, and the modern-age words, I only note that they are in another hand.

Overview of the account book, interpretation of items

The structure of the account book has long since been established by other authors, most accurately by András Kubinyi.¹⁵⁴ I have described how the treasury office staff divided the compilation into two reporting years in line with the collection of the one-florin tax, and within these, divided it into five income and six expenditure chapters. The single expenditure chapter in the second ‘year’ is clearly divided into two lists, the grants of tax relief and an ‘expenditure ledger’; these seem to have been important to distinguish. The structure of the account book and its chapter totals are given in the table below.

Much more interesting is the question of what was special about the registers from which the surviving account book was compiled in summer 1496. It is quite clear that they comprised complete accounts that had been presented to the king and the king’s council, and only minor changes were made to fit them into the artificially-created ‘accounting years’ (see above). A detailed exposition of the management of the treasury office would be beyond the scope of this introduction, and so I merely call attention to some factors that may help the reader interpret the items in the account book.

¹⁵⁰ See note 22.

¹⁵¹ AB 1. (fol. 1r).

¹⁵² AB 506. (fol. 39r). The two words are contained only in the copy in the FHKa (see note 4).

¹⁵³ AB 35, 597, 2548, 2549.

¹⁵⁴ Kubinyi: *Kincstartók* 46–48.

Chapters of the account book and their totals in florins

	Chapter (and starting item number)	Chapter contents	Income (according to account book copyist)	Income (by summa- tion of page- end totals)	Expenditure (according to account book copyist)	Expenditure (by summa- tion of page- end totals)	Expenditure (with correc- tions of page- totals)
Accounting year ¹ 1 (31 January 1494 – 15 July 1495)	1. (1.)	Town and other income 1494	59 039,5	60 039,5			
	2. (39.)	Town and other income 1495	12 107,5	12 107,5			
	3. (56.)	One-florin tax 1494					
	4. (622.)	Kassa expenditure May 1494	106 158,5	106 158,5	5751*	5751	5751
	5. (634.)	Remittance of taxes 1494			–	53 920,5	58 411,5
	6. (750.)	Treasurer's expenditure 28 July 1494 – 14 July 1495			–	29 712,25	30 735,25
	7. (1322.)	Vice treasurer's expendi- ture 31 January 1494 – 15 July 1495			–	101 526,655	101 606,305
	8. (1994.)	Lőcse broadcloth register, supplies from Buda and Pest, other expenditure <i>Total</i>	177 305,5	178 305,5	196 944	196 950,705	202 544,355
Contracts Accounting year ² 2 (19 July – 31 December 1495)	9. (2025.)	Contracts					
	10. (2038.)	One-florin tax 1495	125 629	113 298,5			
	11. (2618.)	Other income 1495	11 005*	11 005			
	12. (2627.)	Remittance of taxes 1495			–	92 642	92 634
	13. (2873.)	Expenditure 19 July – 31 December 1495 <i>Total (23 months)</i>	136 634	124 303,5	138 884	138 883,85	138 870,85
			313 939,5	302 609	335 828	335 834,555	341 415,205

* Summation by *Scriptor B*, and not by the copyist.

1. Entries in the income chapters often consist of sums received in several instalments, and that is the main reason for the absence of a specific date beside them. The instalments were no doubt entered by date in the treasury office's income ledger, but were added up for the accounts rendered to the king. During the period of the treasurer's absence from Buda, there must obviously have been at least two income ledgers, and these would naturally have included the continuously-received instalments of the one-florin tax.

2. The three chronologically-arranged expenditure chapters do not qualify as expenditure ledgers, which explains the use of quotation marks around the term. That is because the compilations were based on expenditure ledgers kept separately by the treasurer and his deputy, mostly containing minor expenditures such as travel costs, tips, and wage payments, and these were supplemented by expenditures from many other registers, of which often only the end totals were entered. Typical examples are the expenditures on provision for foreign envoys and payment of works that took a long time to complete. Care must be taken in interpreting the date entered against such a final sum, because we cannot always be sure which date it corresponds to in the expenditure ledger: it could be the first date of the original register or the date of the account made up by the member of staff who supervised these expenditures.¹⁵⁵ Despite its unparalleled abundance of data, the account book includes many payments of large amounts that, without a breakdown, give only a very limited insight into the everyday life of the court: such are sums of cash provided to the king that may have covered the costs of the court or the royal retinue in the absence of the treasurer (such as the period of the Lőcse congress),¹⁵⁶ or sums provided to László Kubinyi who kept accounts of the wages of the *aulici*, totalling nearly 79,000 florins in the two years.¹⁵⁷ The compilation thus omits the details of about a quarter of the expenditure stated in the account book.

3. The accounting of expenditure is also related to the question of payment orders. These fall into three basic categories: 1. the king's *commissiones* and *mandata*, 2. *relationes* given by members of the king's council and his courtiers, and 3. internal treasury orders—the treasurer's *commissiones* and his subordinates' *relationes*. The first category covers all of the king's verbal and written orders and bonds, and also the decisions of the king's council. The second category mainly comprises orders issued by officials proceeding under permanent royal authority. For example, the Hungarian and Bohemian chancellors proceeded mostly in diplomatic matters, and the chamberlain Lőrinc Bradács, whose name occurs most frequently, in matters of the royal household. Care must be taken in these cases, because payments made under a *relatio* were sometimes made in advance by the responsible official, so that accounting involved only the approval of expenditure, but there are also many examples of the order being fulfilled immediately, and others of this occur-

¹⁵⁵ Examples of the former are accounts for money spent on labourers and builders employed in making war material (AB 1643–1644) and on providing for the Polish embassy (AB 1927, cf. *ibid.* 1958); examples of the latter are accounts related to the Ottoman embassy in spring 1495 (AB 1243–1247).

¹⁵⁶ See e.g. AB 623, 1481, 3043, 3068.

¹⁵⁷ AB 1982.

ring much later. A possible cause of misunderstanding when analysing items in the account book is that *the event concerned, the payment of the sum involved, and finally the accounting of the payment did not necessarily occur at the same time*. The date entered was usually, but not universally, the date of accounting, and the others often fell days or weeks earlier.

Main political events 1494–1495

Any interpretation of the account book must be set against the events of the two years that it covers. Here we give a brief outline of these.¹⁵⁸ Zsigmond Ernuszt was appointed royal treasurer on 30 January 1494.¹⁵⁹ His first task was to produce funds for the meeting of Jagiellon monarchs in spring 1494. Provisions for the king's entourage in Lőcse (Levoča) were procured in February and early March,¹⁶⁰ and Ernuszt covered this expenditure mainly out of the extraordinary tax on the towns and from loans.¹⁶¹ Since he did not travel to Lőcse himself, we have no detailed information on the costs of the meeting. The account book records only some large sums handed over to a royal chamberlain to be spent for this purpose and repayments of loans taken out from prelates and barons.¹⁶²

The congress lasted from 17 April until 7 May, after which the king returned to Kassa (Košice) and convoked the diet, where—on 25 May—the Hungarian estates granted the king's request for the one-florin tax for 1494. It is with the collection of this tax and the use of the resulting revenue that a large proportion of the account book entries for the first period are concerned.¹⁶³ The diet also resulted in a decision for the king to launch a campaign against the Ottomans, who were ravaging the frontier lands of the kingdom (a state of war having existed between the Ottoman Empire and the Kingdom of Hungary since April 1490). Wladislaus proceeded with his entourage from Kassa to Várad (Oradea), and then—accompanied by the royal treasurer, who joined him at the end of July—to Transylvania.¹⁶⁴ After the provincial diet in Szeben (Sibiu) in September 1494, the king marched to Temesvár (Timișoara) and the Lower Parts and joined forces with Bertalan Drágfi, voivode of Transylvania and Pál Kinizsi, captain-general and ispán of Temes. Consequently the royal army, led by Drágfi and Kinizsi, mounted an attack on the Ottoman areas of Serbia in the second half of October. After a successful raid lasting only two or three weeks, a plan was drawn up to lay siege to Szendrő (Smederevo).¹⁶⁵

¹⁵⁸ For the details of the royal itinerary, see Appendix I, cf. Neumann: Délvidéki utazások 50–51.

¹⁵⁹ Arch. I. 131.

¹⁶⁰ See particularly AB 1338–1403, 1994–2004.

¹⁶¹ E.g. Szk. 1328, 1426, 1481, 1502. Cf. Neumann: Királyi városok 18–19.

¹⁶² E.g. Szk. 623, 645, 647, 666, 671, 673, 691, 717.

¹⁶³ AB 56. On the diet: Neumann: Királyi hatalom 49.

¹⁶⁴ Neumann: Drágfi 224–227.

¹⁶⁵ Pálosfalvi: From Nicopolis 296–297.

The campaign was interrupted in mid-November by the death of the army's commander-in-chief, Pál Kinizsi, giving Wladislaus the chance to settle scores with the barons who had risen against him. He withdrew his forces and mounted an attack on the third largest landowner in the country, Lőrinc Újlaki, Duke of Bosnia, and his allies in the southern counties, above all János Kishorvát. The royal army forced the surrender of Újlak (Ilok) in December, and went on to take castles in Syrmia and Slavonia and, in February, Kaposvár. While this was going on, the king convoked the provincial diet of the Slavonian estates in Verőce in February. When the duke's last castle in Némétújvár (Güssing) on the western fringe of the kingdom came under threat from the royal forces, and his ally Palatine István Szapolyai did not engage in the conflict, he and some of his allies presented themselves to the king, who had by that time set himself up in Pécs. Wladislaus granted Újlaki a pardon, but did not return his castles for several years.¹⁶⁶ One royal charter states that the campaign against the insurgents—in addition to the military expenditure of the prelates and barons—cost more than 80,000 florins.¹⁶⁷ In March 1495, while still in Pécs, the king signed a three-year peace treaty with the Sultan. He also arrested the prior of Vrana and seized the priory's estates, and appointed Prince John Corvin as ban of Slavonia after Corvin renounced the title of duke of Slavonia.¹⁶⁸

After an absence of thirteen months, Wladislaus returned to Buda on 9 April. At a diet held in May and June, the estates again granted the king the one-florin tax (14 June).¹⁶⁹ It is the revenue from this tax that is the subject of the second period of the account book, which covers only six months.

Not long after the Buda diet, the Hungarian capital was struck by the plague. The king first spent some time hunting in the countryside around Buda and Pest, and then proceeded through Transdanubia and Syrmia to Szeged, where he held another diet in the second half of October.¹⁷⁰ At his request, the estates granted yet another one-florin tax for the restoration and provisioning of the border defence forts.¹⁷¹ Since the collection of that tax fell in 1496, it is not covered by the account book. The entire royal court sought refuge from the plague in Bács in the south of the kingdom. The last entries in the account book, on 31 December 1495, concern the expenditure in Bács.¹⁷²

¹⁶⁶ Fedeles: Lázadó herceg, Neumann: Gróf és a herceg 405–409.

¹⁶⁷ DF 233129, DL 20269.

¹⁶⁸ Cf. AB 1103, 1243–1247, 1271, 1273.

¹⁶⁹ AB 2038.

¹⁷⁰ Neumann: Délvidéki utazások 54–55.

¹⁷¹ Neumann: Királyi hatalom 49–50.

¹⁷² AB 3140.

The critical edition

Main text and philological notes

In preparing the critical edition, I attempted to retain the easily-comprehensible arrangement of the manuscript as closely as possible but also to make it reader-friendly and amenable to study. The latter criterion sometimes demanded ‘sacrifices’. To facilitate references to data in the account book, the items have been given serial numbers on the left of the page, and these are regularly referred to in the philological notes and commentaries and in the indexes at the end of the book. Because of these serial numbers, I did not mark the page numbers of the codex, any item in the manuscript may be easily looked up using the concordance in Appendix III. I also left out the—frequently cut-off—catchwords at the ends of the quires, but I have already listed these in the description of the codex.

The greatest difference from the original text is undoubtedly the *transcription of the amounts*. I wrote the part-totals and numbers in the text of the items differently from the amounts taken out to the margin of the manuscript at the ends of the items. The codex copyist always wrote the florin amounts at the end of the items in Roman numerals and the denars variously in Roman and Arabic numerals. In the critical edition, I have used only Arabic numerals. Since a florin was at that time always equivalent to 100 denars, for the sake of simplicity, I left out the denar symbol (*d.*) given in front of the denar amounts and gave them in florins (i.e. the manuscript form *fl. III. d. 32* is given in the critical edition as *fl. 3.32*). Similarly, I resolved the scored-out Roman I (𐌀) used in the unit, hundred and thousand place values to represent a ‘half digit’ (giving *fl. III^m* as *fl. 2500*), the Roman numerals given together with *minus* (giving *fl. V^m minus X* as *fl. 4990*)¹⁷³ and the *orto*, meaning an ‘accounting quarter florin’, which appears only once.¹⁷⁴ By contrast, I considered the part-amounts and denominations within the items to be no barrier to comprehension, and I made no changes to them. They thus retain the mixed Arabic and Roman numeral forms that appear in the manuscript. I gave the page-end amounts in similar form as they appear in the Engel edition: the totals arranged in the centre of the line at the bottom of the page are relocated to the position underneath the end-line totals, separated by a line indicating a sum.

I have used *italic letters* in the critical edition for two cases: for the contemporary comments made by ‘Scriptor B’ and his totals, usually written in Arabic numerals, and to highlight the dates in the three ‘expenditure ledgers’, so that the reader may immediately identify the affiliation of an item dated as *eodem die*.

¹⁷³ This form does not appear frequently. All of the occurrences: AB 467: *fl. III^f minus I* (fol. 36v); 752: *fl. V^m minus X* (fol. 69v); 1620: *fl. XLIII minus XXV d.* (162v); 1656: *fl. I^f minus 4* (167r); 1847: *fl. I minus X d.* (189r); 1883: *fl. II minus d. 15* (193r); 2169: *fl. VII^f minus VIII* (240r); 2190: *fl. II^m minus V* (242r); 2384: *fl. VIII^m minus XXI* (254v).

¹⁷⁴ The *orto* (*orto*, *ortho*) appears only at the end of the line in item 1390. It occurs in text within items five times (AB 1370, 1390, 1620, 1651, 2973). In item 1620, the sum of 25 denars is written at the end of the line.

Since the account book is a fair copy, there is little need for *philological correction* or *normalization*. To start with the latter, for the syllable *-ci* preceding a consonant in the text, I consistently used the form *-ti*. I corrected the letter *w* pronounced *u*—except in the names of families, places and counties—to *u* without comment (*huzaro*, *Rwtenus*, *suba* corrected to *huzaro*, *Rutenus*, *suba*, regardless of the fact that in the text, the first is always given with *w* and the other two in both forms). I corrected the form *Slavonia* to the much more common *Sclavonia*. The forms arising from insignificant paleographic and phonological phenomena—the use of *-y* instead of the dative suffix *-i*, the *w* pronounced *v*, doubled letters, the reduction of double consonants—I corrected according to the general orthography of the time, but because there are not many of them, I indicated these corrections in the philological notes.¹⁷⁵

I endeavoured to ensure that only sentences of correct grammar and content remained in the main text, but this was not feasible everywhere. Where the structure seemed reparable by omitting a superfluous word or correcting a wrongly-inflected form, I made the requisite alterations, and in every case indicated this in the philological note pertaining to the line. To avoid arbitrary rectifications, however, I did not alter incomplete sentences that lacked a predicate or were confused in structure, but only mentioned the error in the philological note. I also confined to the notes the corrections of the several instances of structures that may mainly be regarded as Hungarian linguistic influences.¹⁷⁶ I corrected wrongly-inflected Latin words and banished the erroneous forms to the notes. I took a different approach to the large number of misspelled surnames and place names that may be ascribed to copying errors, where I retained the erroneous or apparently erroneous form and put the (probably) correct form in the note.

The philological notes also record the small number of manuscript corrections (cross-outs, corrections, subsequent insertions and signs of these: smaller letters and line spacings) and the occurrence of scripts other than that of the copyist, but I did not regard the common arithmetical errors as a philological issue and wrote them in the commentaries rather than the notes.

Commentaries and appendices

One of my fundamental premises was that to republish this outstandingly valuable source from a modern viewpoint and—if possible—without errors could not be a sufficient objective in itself. The new critical edition is intended to make the account book easy to use and to facilitate re-interpretation, for which it has been necessary to provide thorough explanations for each item. Most researchers who have made use of the source over the centuries have, for obvious reasons, only been interested in sections of it that relate to the subject of their research, and have

¹⁷⁵ E.g. *Laczkony* is given as *Laczconi*, *parwulo* as *parvulo*, *afixione* as *affixione*, and *repperiri* as *reperiri*. I retained the *w*, however, in the forename *Oswaldus*, and the *y* in *Moyses*.

¹⁷⁶ E.g. the structure “*misse sunt litterae . . . cui delatori*” (AB 1528) occurs several times. The word *cui* should be understood as *quarum*.

not attempted to embrace all of its copious data. The commentaries therefore aim not only to facilitate access to the data but also to help avoid the hidden hazards risked by lifting data out of its context.

I prepared the commentaries to meet several considerations: 1. I attempted to *connect items that are mutually related* in terms of both accounting (what the income was spent on and which income an expenditure came from) and content (items often explain each other). 2. I have tried to explain certain items using *charters and narrative sources* or to show how the item may help to interpret or clarify an external source. To this end, I have tried to work all of the relevant source material dated between 1494 and 1496 or relating to this period into the commentaries, and in many cases I have also used data from other times in the 1490s or more distant periods. 3. Wherever possible, I have attempted to identify the *persons* mentioned in the account book. This of course cannot be done with certainty in every case, because many of them are mentioned only as first names or only as surnames, particularly the courtiers. (I have not usually dealt with the identities of the court service staff or the couriers, although data on them may of course be collected from the index.) 4. I have also attempted to identify the *estates and domains* that appear in the county tax accounts concerning collection of the one-florin tax and in the grants of tax relief, usually indicated only by the name of the owner. 5. In general, I have tried to provide the source text with comments that I feel may assist in its interpretation from some viewpoint (for example, explaining the causes of some phenomena, determining the time lags between an event mentioned in an item and its payment and entry into the accounts, as mentioned above), and I have tried to draw attention to copying errors and to correct arithmetic errors, but I have refrained from adding explanations concerning war material or specific commodities.

The commentaries contain internal and external references to back up my statements. The former consist of small numbers in bold type, referring to the account book item numbers. A number alone refers only to the text of the item; a number preceded by an arrow refers also to the commentary on the item. An exception is made for tax items concerning the same estate or domain appearing in the tax accounts for the two years, which are also connected by an arrow. With external references, I have attempted simplicity and cited only the most essential sources or historical literature. In the latter case I have not attempted to refer to every relevant work, but to select the most recent or the most informative work (and so I have given preference to reference books and data inventories). With one or two exceptions, I have identified the persons on their first appearance in the source, after which I only refer back to this first explanation. The same goes for events, places and domains that occur more than once.

Half way between the internal and external references are the two appendices that follow the source text. These give the itineraries of Wladislaus II and Zsigmond Ernuszt between 1494 and 1496. It is probably to these that the commentaries refer most frequently: just as data from the account book supplement the itineraries that may be compiled from the other sources, the itineraries help in

interpreting many items of the account book, and that is why it seemed worthwhile to include these two brief supplements.

* * *

To conclude this introduction, I would like to share some of my impressions concerning the general appraisal of the Ernuszt account book, partly summarizing what has gone before. The conclusions that may be drawn from the circumstances and methods of compiling the account book give a much better picture of the financial affairs of Jagiellonian age and particularly the years following the death of King Matthias, which have come in for such great criticism over the centuries since then. Since the treasurer accounted for only part of the royal revenues, no generalizations may be made from the figures given in the source, which approach comprehensiveness only for the taxes granted by the estates. The many errors and contradictions in the account book are not evidence of abuses and certainly not of the incompetence of treasury office staff. They arise from the circumstance that in summer 1496, the treasurer was required to account only for the taxes bound to the consent of the estates, which—in line with the customs of the time—had not been managed separately but accounted together with other royal revenues. In addition to this, the account book had to be prepared and put into a fair copy within a period of no more than two or three weeks, which is sufficient explanation for the painfully many copying errors.

I would therefore venture that, although it certainly does not acquit Zsigmond Ernuszt of misappropriating funds, the surviving account book does not establish misappropriation beyond reasonable doubt. The much-cited case of the amount of debt repayment entered in the second ‘accounting year’ being exactly 10,000 florins greater than the amount accounted as deficit in the first year is surely too easily detectable to be interpreted as a clue to misconduct by the treasurer.¹⁷⁷ It may have been a copying error, and since the causes of the enormous deficit that arose from it (and perhaps from many other items) could not be ascertained, a simple if unorthodox solution was resorted to in haste: raising the one-florin tax income with 12,330.5 florins.¹⁷⁸ A similar kind of correction also seems to have been made in the first accounting year when the deficit caused by the copying and arithmetic errors was balanced out by inserting immediately above the final total an expenditure item of 5061 florins that did not at all fit into the content of the chapter (a summation of the tax relief granted to the salt chamberlains).¹⁷⁹ If the treasurer was embezzling, he could have done so with the least risk by distributing monies from the taxes granted by the estates in the form of tax relief to his own provincial officials, thirtieth collectors and chamber counts, because the estates would have been unable to inspect how this money was used. Another suspicious phenomenon, but not necessarily indicating abuse, is that the account book does not state as income

¹⁷⁷ AB 2944. Cf. Engel: *Gesch.* 182, Kubinyi: Ernuszt 317.

¹⁷⁸ AB 2616.

¹⁷⁹ AB 2021.

the amounts taken as loans and spent together with the other income. This looks very much like an attempt to impede investigation of the deficits in the final balances of both accounting years, which are explained in the source as debt on loans taken out.¹⁸⁰ We could also mention the suspiciously round figures that appear in the accounts of some tax collectors in both the ‘assessed’ and ‘collected’ columns.¹⁸¹ The account book, probably compiled without a previous model to work on, is indeed confused, as Bonfini commented in his opus, and errors abound particularly in the parts that may be linked to vice-treasurer Dombai, but this does not detract from its irreplaceable value.

Finally, I would like to thank everyone who has helped me during what became a long period of work. I must mention first Boglárka Weisz and Norbert C. Tóth, who have tirelessly read the book and drawn attention to many annoying mistakes and important considerations. I owe considerable gratitude to my colleagues from rooms 4.39, 4.40 and 4.41 of the Institute of History of the Hungarian Academy of Sciences Research Centre for the Humanities, Renáta Skorka, Árpád Nógrády, Richárd Horváth, Tamás Pálosfalvi and Bence Péterfi, to whom I could always turn when I could not unravel some question on my own or I was uncertain if my answer was right. I would like to thank Kornél Szovák for checking the philological notes and for his useful advice, and Gyula Mayer for his technical assistance in typesetting the book. I am grateful to Géza Hegyi for reading my commentaries on Transylvanian items and for related advice. I received valuable source information and help with literature from Hajnalka Kuffart, Edina Zsupán, Tamás Fedeles, Balázs Kertész, Bálint Lakatos, Gábor Mikó, Gábor Nemes, György Rác and Szabolcs Varga, for which I thank them. I owe thanks to Rimvydas Petrauskas (Vilnius) and Petr Kozák (Opava), whom I consulted on the identification of one or two foreign persons and places. But it would be unfair not to highlight above all the patience of my wife and children who have borne the sometimes heavy burden of Zsigmond Ernuszt’s presence in our home for several years. I hereby, at last, send him on his way.

Budapest, 19 April 2019.

The author

¹⁸⁰ AB 2024, 3143.

¹⁸¹ E.g. in Veszprém county in 1495, the amount of tax assessed was 3500 florins and the amount collected, 1500 florins (AB 2077–2078), in Borsod, 5000 and 2500 florins (AB 2270–2271), in Pest, 4500 and 3000 (AB 2399–2400) respectively.

Rövidítések / Abbreviations

Filológiai rövidítések / Philological abbreviations

[—] = üresen hagyott hely a forrásban / space left blank in the source
[. . .] = a forrásból hiányzó, a kiadó által pótoltt szöveg / text supplied by emendation
add. = addit manuscriptum / szövegfelesleg a kéziratban / the manuscript added
annot. hist. = annotatio historica / a forrásszöveg alatti kommentár / annotations
cf. = confer / vesd össze / cf.
coni. = coniecit / javította / corrected by
corr. (ex) = correxist scriptor manuscripti (ex) / kézirati javítás (ebből) / the manuscript corrected (from)
del. = deletit scriptor manuscripti / kihúzás a kéziratban / deleted in the manuscript
ms. = manuscriptum / kézirat / manuscript
sc. = scilicet / tudniillik / namely

Levéltárak, levéltári állagok rövidítései / Archives, archival fonds

AMB = Archiv města Brna, Sbíрка listin, mandátů a listů (Brno).
ANM Nagybánya város lt. = Arhivele Naționale ale României, Maramureș, Arhiva orașului Baia Mare (Baia Mare/Nagybánya).
ASMi = Archivio di Stato di Milano (Milano).
DF = MNL OL, Diplomatikai Fényképgyűjtemény.
Online: <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/> (Letöltés: 2019. április 19.)
DL = MNL OL, Diplomatikai Levéltár.
Online: <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/> (Letöltés: 2019. április 19.)
Erdődy lt. = ÖStA HHStA, Familienarchiv Erdődy.
Heimiana = MNL OL P 1313. (Batthány cs. hercegi lt.) Miscellanea, Index (105. cs.): Acta miscellanea et quidem familiae condam Heim iura concernentia.
Libri regii = MNL OL A 57. Magyar Kancelláriai Levéltár, Libri regii.
Online: <https://archives.hungaricana.hu/hu/libriregii/> (Letöltés: 2019. április 19.)
Maximiliana = ÖStA HHStA, Reichskanzlei, Maximiliana.
MNL OL = Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (Budapest).
MTAK Kt. = Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Kézirattár (Budapest).
Nyitrai káptalan hlt., Prot. I. = Archiv Nitrianského Biskupstva (Nitra/Nyitra), Hodnoverné Miesto Nitrianskej Kapitulý, Autentické protokoly no. 1.
OSZK Kt. = Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár (Budapest).
ÖStA = Österreichisches Staatsarchiv (Wien).
FHKA = ÖStA Allgemeines Verwaltungsarchiv, Finanz- und Hofkammerarchiv.
HHStA = ÖStA Haus-, Hof- und Staatsarchiv.
SJAN Sibiu = Serviciul Județean Sibiu a Arhivelor Naționale (Sibiu/Nagyszében).
SOA Třeb. = Státní Oblastní Arhiv v Třeboni, Oddělení Třeboň.
Online: https://digi.ceskearchivy.cz/listy_a_listiny-soa_v_treboni_-_oddeleni_trebon-historica_trebon (Letöltés: 2019. április 19.)

- StA Urk. = Niederösterreichisches Landesarchiv (St. Pölten), Sammlungen und Nachlässe, Urkundensammlung des Ständischen Archivs.
Online: <https://www.noela.findbuch.net> (Letöltés: 2019. április 19.)
- Szász Nemzeti Lt., Urk. = SJAN Sibiu, Colecția de documente medievale (Archiv der Stadt Hermannstadt und der Sächsischen Nation).
- Vestigia = Online: <http://vestigia.hu/kereses/> (Letöltés: 2019. április 19.)
- ZAO = Zemský Archiv v Opavě.
Online: <http://digi.archives.cz/da/> (Letöltés: 2019. április 19.)
- ZAO-OL = ZAO, pobočka Olomouc.
Online: <http://digi.archives.cz/da/> (Letöltés: 2019. április 19.)

Forráskiadványok, adattárak / Published primary sources

- AČ = Archiv Český I–XXXVII. V Praze, 1840–1941.
- Akta Aleks. = Akta Aleksandra króla polskiego, wielkiego księcia litewskiego i t. d. (1501–1506). (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia 19.) Ed. Fryderyk Papée. Kraków, 1927.
- Alsó-Szlávia = Alsó-szláviai okmánytár (Dubicza, Orbász és Szana vármegyék) 1244–1710. Szerk. Thallóczy Lajos – Horváth Sándor. (Magyarország melléktartományainak oklevéltára 3.) Budapest, 1912.
- Arch. I. = C. Tóth Norbert – Horváth Richárd – Neumann Tibor – Pálosfalvi Tamás: Magyarország világi archontológiája 1458–1526. I. Főpapok és bárók (Magyar Történelmi Emlékek, Adattárak). Budapest, 2016.
- Arch. I. kieg. = Archontológiai kiegészítések az I. kötethez.
Online: <https://tti.btk.mta.hu/intezetunk/adatbazisok-adattarak/181-archontologia-kiegészites/3123-archontologia-kiegészitesek.html> (Letöltés: 2019. április 19.)
- Arch. II. = C. Tóth Norbert – Horváth Richárd – Neumann Tibor – Pálosfalvi Tamás – W. Kovács András: Magyarország világi archontológiája 1458–1526. II. Megyék (Magyar Történelmi Emlékek, Adattárak). Budapest, 2017.
- Arch. II. kieg. = Archontológiai kiegészítések a II. kötethez.
Online: <https://tti.btk.mta.hu/intezetunk/adatbazisok-adattarak/181-archontologia-kiegészites/3122-archontologia-kiegészitesek-javitasok.html> (Letöltés: 2019. ápr. 19.)
- Backmund I/2. = Monasticon Praemonstratense id est historia circariorum atque canoniarum candidi et canonici ordinis Praemonstratensis. Tomi primi editio secunda, pars secunda. Auctore P. Norberto Backmund O. Praem. Berolini–Novi Eboraci, 1983.
- Balogh: Művészet = Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában I–II. Budapest, 1966.
- Bánffy II. = Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli Losonczy Bánffy család történetéhez. Szerk. s az I. és II. kötethez mutatót készített: Iványi Béla. II. kötet 1458–1526. Budapest, 1928.
- Bártfa I. = Bártfa szabad királyi város levéltára 1319–1526. Összeállította Iványi Béla. I. kötet. 1319-től 1501-ig. Budapest, 1910.
- Bártfai Szabó = Bártfai Szabó László: Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig. Budapest, 1938.
- Bartoniek: Codices = Emma Bartoniek: Codices manu scripti Latini. I. Codices Latini medii aevi. (A Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának címjegyzéke 12.) Budapestini, 1940.

- Bátori oklt. = Documenta ad historiam familiae Bátori de Ecsed spectantia I. Diplomata 1393–1540. Ad edendum praeparaverunt Richardus Horváth – Tiburtius Neumann – Norbertus C. Tóth. (A nyíregyházi Jósa András Múzeum Kiadványai 67.) Nyíregyháza, 2011.
- Beatrix oklt. = Aragoniai Beatrix magyar királyné életére vonatkozó okiratok. Közli: Berzeviczy Albert. (Monumenta Hungariae historica, Diplomataria 39.) Budapest, 1914.
- Bereg = Neumann Tibor: Bereg megye hatóságának oklevelei (1299–1526). (A Szabolcs-szatmár-beregi Szemle füzetek 3.) Nyíregyháza, 2006.
- Blagay = A Blagay-család oklevéltára (Codex diplomaticus comitum de Blagay). Szerk. Thalóczy Lajos – Barabás Samu (Monumenta Hungariae historica I/28.). Budapest, 1897.
- Bogdán: Űrmértékek = Bogdán István: Magyarországi űr-, térfogat-, súly- és darabmértékek 1894-ig. (Magyar Országos Levéltár Kiadványai IV. Levéltár- és történeti forrástudományok 7.) Budapest, 1991.
- Bonfini = Antonius de Bonfinis: Rerum Ungaricarum decades. Ediderunt I. Fögel et B. Iványi et L. Juhász. Lipsiae–Budapest, 1936–1941.
- Broos = Urkundenbuch zur Geschichte der Stadt und des Stuhles Broos bis zum Uebergang Siebenbürgens unter Erbfürsten aus dem Hause Oesterreich (1690). Von Dr. Albert Amlacher. Hermannstadt, 1879.
- C. Tóth: Arch. = C. Tóth Norbert: Magyarország késő középkori főpapi archontológiája. Érsekek, püspökök, illetve segédpüspökeik, vikáriusaik és jövedelemkezelőik az 1440-es évektől 1526-ig. (A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai, Források, feldolgozások 27.) Győr, 2017.
- Czaich: Dataria = Czaich Á. Gilbert: Regesták a római Dataria-levéltárnak Magyarországra vonatkozó bulláiból II. Pál és IV. Sixtus pápák idejéből. Történelmi Tár 1899. 1–17.
- Czaich: Regesták = Czaich Á. Gilbert: Regesták VI. Sándor korából. Első közlemény. Magyar Történelmi Tár 1904. 161–181.
- Cs. I–V. = Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I–III., V. Budapest, 1890–1913., IV. (Fekete Nagy Antal). Budapest, 1941.
- DAP I–III. = Documenta artis Paulinorum 1–3. (A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportjának forráskiadványai X., XIII–XIV.) Budapest, 1975–1978.
- DRA MR V/1–2. = Deutsche Reichstagsakten, Mittlere Reihe. Deutsche Reichstagsakten unter Maximilian I. (1486–1519), Band 5: Reichstag von Worms 1495. Vol. 1–2. Barb. von Heinz Angermeier. Göttingen, 1981.
- DRH 1301–1457. = Decreta Regni Hungariae 1301–1457. Collectionem manuscriptam Francisci Döry additamentis auxerunt, commentariis notisque illustraverunt Georgius Bónis, Vera Bácskai. (Publicationes Archivi Nationalis Hungarici II. 11.) Budapest, 1976.
- Engel: Arch. = Engel Pál: Magyarország világi archontológiája 1301–1457. I–II. (História Könyvtár, Kronológiák, Adattárak 5.) Budapest, 1996.
- Engel: Genealógia = Engel Pál: Magyar középkori adattár. Középkori magyar genealógia. CD-ROM. (Arcanum Digitéka) Budapest, 2001.
- Engel: Gesch. = Johann Christian Engel: Geschichte des ungarischen Reiches und seiner Nebenländer. I. Band. Halle, 1797.
- Engel: Helységnévtár = Engel Pál: Helységnévtár (kézirat).
- Engel–C. Tóth: Itineraria = Engel Pál – C. Tóth Norbert: Királyok és királynék itineráriumi (1382–1438) / Itineraria regum et reginarum Hungariae (1382–1438). (Segédletek a középkori magyar történelem tanulmányozásához 1. / Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 1.) Budapest, 2005.

- Eperjes = Eperjes szabad királyi város levéltára. 1245–1526. I–II. Szerk. Iványi Béla. (*Acta Litterarum ac Scientiarum Reg. Universitatis Hung. Franciscus-Josephinae, Sectio Juridico-politica* Tom. II–II/a.) Szeged, 1931–1932.
- Firnhaber = Beiträge zur Geschichte Ungarns unter der Regierung der Könige Wladislaus II. und Ludwig II. 1490–1526. Mitgetheilt von Friedrich Firnhaber. In: *Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-Quellen* III. Wien, 1849. 375–551.
- Fraknói: Kegyúri jog = Fraknói Vilmos: Oklevéltár a magyar királyi kegyuri jog történetéhez. Budapest, 1899.
- Frangepán II. = A Frangepán család oklevéltára II. 1454–1527. Hamis oklevelek 1209–1481. Szerk. Thallóczy Lajos – Barabás Samu (*Monumenta Hungariae historica* I/38.). Budapest, 1913.
- Garbacik: Materiały = Materiały do dziejów dyplomacji polskiej z lat 1486–1516 (Kodeks zagrzebski). Opracował Józef Garbacik (Polska Akademia Nauk – Oddział w Krakowie. Materiały Koisji Nauk Historycznych 11.). Wrocław–Warszawa–Kraków, 1966.
- Győr = Horváth Richárd: Győr megye hatóságának oklevelei (1318–1525). (A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai, Források, feldolgozások 1.) Győr, 2005.
- HC II. = Conradus Eubel: Hierarchia catholica medii aevi sive summorum pontificum S. R. E. cardinalium, ecclesiarum antistitum series ab anno 1431 usque ad annum 1503 perducta. Monasterii, 1914.
- Hervay: Bencés apátságok = Hervay F. Levente: A bencések és apátságaik története a középkori Magyarországon. In: *Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon*. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma, 2001. 461–547.
- Hervay: Repertorium = Ferenc L. Hervay: Repertorium historicum ordinis Cisterciensis in Hungaria. (Bibliotheca Cisterciensis 7.) Roma, 1984.
- HO = Codex diplomaticus patrius. Hazai okmánytár. Kiadják: Nagy Imre, Páur Iván, Ráth Károly, Véghely Dezső. I–VIII. Győr–Budapest, 1865–1891.
- Horváth: Itineraria = Itineraria regis Matthiae Corvini et reginae Beatricis de Aragonia (1458–[1476]–1490). (História Könyvtár, Kronológiák, Adattárak 12. – Subsidia ad historiam medii aevi Hungariae inquirendam 2.) Budapest, 2011.
- Höflechner = Walter Höflechner: Die Gesandten der europäischen Mächte, vornehmlich des Kaisers und des Reiches 1490–1500. (*Archiv für österreichische Geschichte* Band 129.) Wien, 1972.
- Hurmuzaki II/2. = Documente privitoare la istoria Românilor culese de Eudoxiu de Hurmuzaki. Volumul II. Partea 2. Bucuresti, 1891.
- Jajca oklt. = Thallóczy Lajos: Jajcza (bánság, vár és város) története 1450–1527. Az oklevéltár szerk. Horváth Sándor. (*Monumenta Hungariae historica* I/40.) Budapest, 1915.
- Justh = A Justh család levéltára 1274–1525. Közzéteszi Borsa Iván. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok 20.) Budapest, 1991.
- Igló = Igló kir. és koronaváros levéltára. Szerk. Illéssy János. Budapest, 1899.
- Katona XVII. = Historia critica regum Hungariae stirpis mixtae. Ex fide domesticorum et exterorum scriptorum concinnata a Stephano Katona. Tomulus X. Ordine XVII. Ab anno Christi MCCCCXC ad annum usque MCCCCXCV. Buda, 1793.
- Keresztúri: Descriptio = Iosephus Aloysius Keresztúri: Compendiaria descriptio foundationis ac vicissitudinum episcopatus et capituli M. Varadinensis I–II. Magno-Varadini, 1806.
- Klimo katalógus = A pécsi püspöki könyvtár (Klimo Könyvtár) kéziratára. Online: https://lib.pte.hu/tygo/system/files/Kezirattar_katalogus.pdf (Letöltés: 2019. április 19.)
- Kollár: Supplementa = Petri Lambecii Hamburgensis commentariorum de augustissima Bibliotheca Caesarea Vindobonensi liber primus. Editio altera opera et studio Adami Francisci Kollarii. Vindobonae, 1766.

- Kolozsvár = Oklevéltár Kolozsvár története I. kötetéhez I. Szerk. Jakab Elek. Buda. 1870.
- Kozák: Rationes = Űčty dvora prince Zikmunda Jagellonského vévody hlohovského a opavského, nejvyššího hejtmana Slezska a Lužic, z let (1493) 1500–1507. – Rationes curiae Sigismundi Jagellonici, ducis Glogoviensis et Opaviensis, Silesiae et Lusatiarum summi capitanei, de annis (1493) 1500–1507. Kritická edice pramene – Editio critica. K vydání připravil Petr Kozák – Edidit Petrus Kozák. [Opava], é. n.
- Köblös: Arch. = Köblös József: Az egyházi középréteg Mátyás és a Jagellók korában. (Társadalom- és Művelődéstörténeti Tanulmányok 12.) Budapest, 1994.
- Krassó III. = Pesty Frigyes: Krassó vármegye története III. kötet (Oklevéltár). Budapest, 1882.
- Kulcsár: Bonfini = Antonio Bonfini: A magyar történelem tizedei. Fordította Kulcsár Péter. Budapest, 1995.
- Lex. Lat. Hung. = Lexicon Latinitatis medii aevi Hungariae. A magyarországi középkori latinság szótára I–VI. kötet, I. pótkötet. Kiadásra előkészítette Boronkai Iván, Bellus Ibolya, Szovák Kornél. Budapest, 1987–2017.
- Lex. sred. miest = Lexikon stredovekých miest na Slovensku Ed. Martin Štefánik – Jan Lukačka a kol. Bratislava, 2010.
- Magdić: Regesta = Mile Magdić: Regesta važnijih i znamenitijih izprava senjskih arkiva. Vjestnik 1. Zagreb, 1899. 139–155.
- Mályusz: Pálos kolostorok I. = Mályusz Elemér: A szlavoniai és horvátországi középkori pálos kolostorok oklevelei az Orsz. Levéltárban I. közlemény. Levéltári Közlemények 3. (1925) 100–191.
- Máramaros = Máramarosi diplomák a XIV. és XV. századból. Egybegyűjté és jegyzetekkel kísérve kiadta apasai Mihályi János. Máramaros-sziget, 1900.
- Máriássy = A márkusfalvi Máriássy család levéltára 1243–1803. Írta és sajtó alá rendezte Iványi Béla. (Közlemények Szepes vármegye múltjából 9.) Lőcse, 1917.
- Menhardt: Blotius = Hermann Menhardt: Das älteste Handschriftenverzeichnis der Wiener Hofbibliothek von Hugo Blotius 1576. Kritische Ausgabe der Handschrift Series nova 4451 vom Jahre 1597 mit vier Anhängen. (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Denkschriften Bd. 76.) Wien, 1957.
- Mon. Vat. I/5. = Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia I/5. – Vatikáni Magyar Okirattár I/5. Liber confraternitatis Sancti Spiritus de Urbe – A római Szentlélek-társulat anyakönyve 1440–1523. Budapest, 1889. (Reprint: 2000.)
- Mon. Vesp. IV. = Monumenta Romana Episcopatus Vespriemiensis. A Veszprémi Püspökség oklevéltára. IV. kötet 1492–1526. Budapest, 1907.
- Mon. Zagr. II. = Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae metropolis regni Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae. Collegit et sumptibus eiusdem civitatis edidit Joannes Bapt. Tkalčić. Volumen II. (Diplomata 1400–1499). Zagrabiae, 1894.
- MZD II/1. = Moravské zemské desky 1480–1566. Kraj Olomoucký. Zpracoval, úvodem, poznámkami a rejstříky opatřil František Matějka. V Brně, 1947.
- MZD II/2. = Moravské zemské desky 1480–1566. Kraj Brněnský. Zpracoval, úvodem, poznámkami a rejstříky opatřil Tomáš Kalina. V Praze, 1950.
- Ott. Slov. = Ottův slovník naučný illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí I–XXVIII. V Praze, 1888–1909.
- Óváry = A Magyar Tudományos Akadémia Történelmi Bizottságának oklevél-másolatai I. Ismertetí Óváry Lipót. Budapest, 1890.
- Pécsvárad = A pécsváradi konvent hiteleshelyi oklevéltára 1254–1526. Szerk. és a bevezető tanulmányt írta Kőfalvi Tamás. Szeged, 2006.

- Perényi = A Perényi család levéltára 1222–1526. Közzéteszi: Tringli István. (A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 44.) Budapest, 2008.
- Podlaha: Series = Antonius Podlaha: Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum S. Metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora. Praeae, 1912.
- Podmaniczky I. = A podmanini Podmaniczky-család oklevéltára. Közzétette, családtörténeti bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Lukinich Imre. I. kötet. 1351–1510. Budapest, 1937.
- Popisi = Josip Adamček – Ivan Kampuš: Popisi i obračuni poreza u Hrvatskoj u XV i XVI stoljeću. (Izvori za Hrvatsku povijest 3.) Zagreb, 1976.
- Privilegia = Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453–1500 / Privilegia non regalium civitatum provincialium regni Bohemiae annorum 1453–1500. Zpracoval Antonín Haas. Praha, 1960.
- PSB = Polski słownik biograficzny I–LI. Kraków–Warszawa, 1935–2017.
- Ráckeve = Diplomatarium Ráczeviense – Ráczevei okmánytár. Kiadja: Magdics István. Székesfehérvár, 1888.
- Raguza oklt. = Raguza és Magyarország összeköttetéseinek oklevéltára / Diplomatarium relationum Reipublicae Ragusianae cum regno Hungariae. Összeállította Gelcich József, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Thallóczy Lajos. Budapest, 1887.
- Rechnungen = Rechnungen aus dem Archiv der Stadt Hermannstadt und der sächsischen Nation I. Hermannstadt, 1880.
- Reg. Imp. XIV/1–4/2. = Regesta Imperii XIV. Ausgewählte Regesten des Kaiserreiches unter Maximilian I. 1493–1519. Band 1–4/2. Bearb. Johann Friedrich Böhrer, Hermann Wiesflecker et al. Köln, 1990–2004.
- Reg. Mähren = Die Regesten der Archive im Markgrafthume Mähren I. Band I. Abtheilung. Brünn, 1856.
- Schwind–Dopsch = Ausgewählte Urkunden zur Verfassungs-Geschichte der deutsch-österreichischen Erblände im Mittelalter. Hg. von Ernst von Schwind und Alphons Dopsch. Innsbruck, 1895.
- Šišić: Rukovet II. = Ferdo Šišić: Rukovet spomenika o hercegu Ivanišu Korvinu i o borbama Hrvata s Turcima (1473–1496). Starine 38. (1937) 1–179.
- Sopron = Sopron szabad királyi város története I/1–II/6. Szerk. Házi Jenő. Sopron 1921–1943.
- Szabolcs II. = C. Tóth Norbert: Szabolcs megye hatóságának oklevelei II. (1387–1526). (A nyíregyházi Jósza András Múzeum Kiadványai 53. sz. Szerk. Németh Péter.) Budapest–Nyíregyháza, 2002.
- Szakály–Szűcs: Bortizedjegyzékek = Szakály Ferenc – Szűcs Jenő: Budai bortizedjegyzékek a 16. század első harmadából. A kötet kiadását előkészítette Tringli István – Nógrády Árpád. (História Könyvtár, Okmánytárak 4.) Budapest, 2005.
- Szamota–Zolnai = Magyar oklevél-szótár. Régi oklevelekben és egyéb iratokban előforduló szók gyűjteménye. Legnagyobb részüket gyűjtötte: Szamota István. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából szótárrá szerk. Zolnai Gyula. Budapest, 1902–1906. (Reprint: 1984.).
- Szapolyai oklt. = A Szapolyai család oklevéltára I. Levelek és oklevelek (1458–1526). Közreadja Neumann Tibor. Budapest, 2012.
- Szerbia = A Magyarország és Szerbia közti összeköttetések oklevéltára 1198–1526. (Magyarország melléktartományainak oklevéltára 2.) Szerk. Thallóczy Lajos és Áldásy Antal. (Monumenta Hungariae historica I/33.) Budapest, 1907.

- Székesfehérvár oklt. = Székesfehérvár város oklevelei és levelei 1249–1526. Közzéteszi Kertész Balázs. (Közlemények Székesfehérvár történetéből.) Székesfehérvár, 2019.
- Szörény = Pesty Frigyes: A szörényi bánság és Szörény vármegye története III. Oklevéltár I. kötet. Budapest, 1878.
- Teleki gyömrői = A Római Szent Birodalmi Széki gróf Teleki család gyömrői levéltára (Archivum Gyömrőense gentis comitum Teleki de Szék). Írta és összeállította: Iványi Béla. Szeged, 1931.
- Teleki II. = A római szent birodalmi gróf széki Teleki család oklevéltára II. 1438–1526. Szerk. Barabás Samu. Budapest, 1895.
- Teleki XII. = Teleki József: Hunyadiak kora Magyarországon XII. Pest, 1857.
- TESz I–III. = A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I–III. Főszerk. Benkő Loránd, szerk. Kiss Lajos, Papp László, Kubinyi László. Budapest, 1967–1976.
- Tubero = Ludovici Tuberonis Dalmatae abbatís commentarii de temporibus suis. Ed. Vlado Rezar. Zagreb, 2001.
- Tüskés: Bécs = Tüskés Anna: Magyarországi diákok a bécsi egyetemen 1365–1526. (Magyarországi diákok a középkori egyetemeken 1.) Budapest, 2008.
- Ugocsa = C. Tóth Norbert: Ugocsa megye hatóságának oklevelei (1290–1526). Budapest, 2006.

Szakirodalmi munkák / Secondary literature

- Ábel: Humanisták = Ábel Jenő: Magyarországi humanisták és a dunai tudós társaság. Budapest, 1880.
- Bedy: Székesegyház = Bedy Vince: A győri székesegyház története. (Győregyházmegye multjából 1.) Győr, 1936.
- Bedy: Szentháromság-kápolna = Bedy Vince: A győri székesegyház Szentháromság-kápolnája. Győri Szemle 2. (1931) 26–31.
- Bedy: Székeskáptalan = Bedy Vince: A győri székeskáptalan története. (Győregyházmegye multjából 3.) Győr, 1938.
- Bónis: Jogtudó = Bónis György: A jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Budapest, 1971.
- C. Tóth: Bacsikai = C. Tóth Norbert: A püspök és a prépost: a két Bacsikai Miklós. Turul 88. (2015) 4. 144–146.
- C. Tóth: Bakóc kölcsönei = C. Tóth Norbert: Bakóc Tamás kölcsönei a királynak. In: Hadi és más nevezetes történetek. Tanulmányok Veszprémy László tiszteletére. Szerk. Kincses Katalin Mária. Budapest, 2018. 81–91.
- C. Tóth: Bátori család = Ki kicsoda az ecsedi Bátori családban. A Bátori család ecsedi ágának tagjai 1377–1541. Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 44. (2009) 5–45.
- C. Tóth: Dorogházi = C. Tóth Norbert: Dorogházi László ítélőmester pályaképe. Acta Universitatis Szegediensis, Acta Historica Tomus CXXXVIII. Szeged, 2015. 95–108.
- C. Tóth: Egri káptalan = C. Tóth Norbert: Az egri káptalan archontológiája 1387–1526. Turul 88. (2015) 2. 48–71.
- C. Tóth: Erdélyi Bátori-birtokok = C. Tóth Norbert: Bátori (I.) István országbíró második felesége és az erdélyi Bátori-birtokok. Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 49. (2014) 49–58.
- C. Tóth: Járások = C. Tóth Norbert: Lehetőségek és feladatok a középkori járások kutatásában. Századok 141. (2007) 2. 391–470.

- C. Tóth: Pozsegai káptalan = C. Tóth Norbert: A pozsegai káptalan archontológiája (1352–1526). Kézirat, megjelenés előtt a Turul folyóiratban.
- C. Tóth: Várdai pályája = C. Tóth Norbert: Várdai Ferenc pályája az erdélyi püspöki szék elfoglalásáig. Protopográfiai esettanulmány egy archontológiai táblával. Erdélyi Múzeum 78. (2016) 1. sz. 13–25.
- Csapodi: Cattaneo = Csapodi Csaba: Cattaneo, a madoccai apát. In: „Nem súlyed az emberiség!”... Album amicorum. Szörényi László LX. születésnapjára. Főszerk. Jankovics József, felelős szerk. Császtray Tünde, szerk. Csörsz Rumen István, Szabó G. Zoltán. Budapest, 2007. 275–277.
- Csermelyi: Alsólászló = Csermelyi József: Egy kis uradalom születése. Adalékok az alsólászlói kastély felépítéséhez. Soproni Szemle 73. (2019/1) 87–100.
- Csermelyi: Óvár = Csermelyi József: Az óvári uradalom a Szentgyörgyi és Bazini grófok korában (1441–1521). Mosonmagyaróvár, 2019.
- Csiba: Pramene = Csiba Balázs: Pramene k stredovekým dejinám Dunajskej Stredy (1435–1448). Eruditio – Educatio 12. (2017/2) 105–120.
- Domokos–Libárdi: Aretino = Domokos György – Schrödl–Libárdi Karolina: Donato Aretino magyarországi levelei a Modenai Állami Levéltárban. In: Vestigia II. Magyar források Itáliából. Szerk. Domokos György, Kuffart Hajnalka, Szovák Márton. Piliscsaba, 2018. 93–128.
- Drăgan: Despre numărul = Ioan Drăgan: Despre numărul preoților români în jurul anului 1500. In: Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 ani. Coord. de episcopul Calinic al Argeșului și Muscelului – Alexandru Moraru – Vasile Raus – Vasile Coția. Cluj-Napoca, 2002. 291–294.
- Draskóczy: Királyi jövedelmek = Draskóczy István: A királyi jövedelmek a 16. század elején Magyarországon. Szempontok bányászatunk és külkereskedelmünk történetéhez. In: Historia Critica. Tanulmányok az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Történeti Intézetéből. Szerk. Manhercz Orsolya. Budapest, 2014. 75–92.
- Draskóczy: Kősó = Draskóczy István: A magyarországi kősó bányászata és kereskedelme (1440–1530-as évek). (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések.) Budapest, 2018.
- E. Kovács: Borfogyasztás = E. Kovács Péter: A királyi udvar borfogyasztása a Jagelló-korban. In: „Vina bibant homines, animantia cetera fontes”. Tanulmányok a magyar bor történetéből. Szerk. Pósnán László – Tózsá-Rigó Attila. Debrecen, 2018. 17–36.
- Engel: Nagybirtok = A magyar világi nagybirtok megoszlása a 15. században I–II. In: Engel Pál: Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok. Szerk. Csukovits Enikő. (Millenniumi Magyar Történelem, Historikusok.) Budapest, 2003. 13–72. (Első megjelenés: 1968–1970.)
- Engel: Szent István = Engel Pál: Szent István birodalma. A középkori Magyarország története (História Könyvtár, Monográfiák 17.) Budapest, 2001.
- Farbaky: Cassianus = Farbaky Péter: A párizsi Cassianus-corvina és a Corvina könyvtár lombard-ferrara kapcsolatai. Ars Hungarica 39. (2013) 44–53.
- Fedeles: Ernuszt = Fedeles Tamás: Ernuszt Zsigmond pécsi püspök (1473–1505). Pályavázlat. In: Fedeles Tamás – Török József – Pohánka Éva: Missale secundum morem Alme Ecclesie Quinqueecclesiensis tanulmánykötete. [Szekszárd], 2009. v–xxxii.
- Fedeles: Gazdálkodás = Fedeles Tamás: A püspökség, székeskáptalan birtokai, gazdálkodása. In: Pécsi egyházmegye I. 421–464.

- Fedeles: Lázadó herceg = Fedeles Tamás: A király és a lázadó herceg. Az Újlaki Lőrinc és szövetségesei elleni királyi hadjárat (1494–1495). (Szegedi Középkortörténeti Könyvtár 27.) Szeged, 2012.
- Fedeles: Pécs = Fedeles Tamás: „Eztán Pécs tűnik szemünkbe”. A város középkori históriája (1009–1526). Pécs, é. n. [2011].
- Fedeles: Pécsi káptalan = Fedeles Tamás: A pécsi székeskáptalan személyi összetétele a késő középkorban (1354–1526). (Tanulmányok Pécs történetéből 17.) Pécs, 2005.
- Feld–Jakus–László: Csóvár = Feld István – Jakus László – László Csaba: Csóvár. In: Fejezetek Pest megye történetéből I. (Studia comitatensia 7.) Szentendre, 1979. 7–62.
- Fógel: II. Ulászló = Fógel József: II. Ulászló udvartartása (1490–1516). Budapest, 1913.
- Fraknói: Magyar nemzet IV. = Fraknói Vilmos: A Hunyadiak és a Jagellók kora (1440–1526). (A magyar nemzet története IV.) Budapest, 1896.
- Fülep: Töredék = Fülep Katalin: Bonfini Rerum Ungaricarum decades című művének harmadik töredéke. Magyar Könyvszemle 100. (1984) 340–348.
- Gulyás: Ünnepségek = Gulyás Borbála: Ünnepségek, palotások és mesterek a Jagelló-kori királyi udvarban. Ars Hungarica 41. (2015) 4. 421–435.
- Hausmann: Neudegg = Friedrich Hausmann: Georg von Neudegg, Humanist und Staatsmann der Zeit Maximilians I. MIOG 71. (1963) 333–353.
- Hegyi: Radna = Hegyi Géza: Radna és a Radna-völgy a középkorban (1241–1469/1475). Erdélyi Múzeum 68. (2006) 3–4. sz. 33–54.
- Holub: Egyházi nagybirtok = Holub József: Egy dunántúli egyházi nagybirtok élete a középkor végén. (Pannonia Könyvtár 62.) Pécs, 1943.
- Holub: Istvánffy = Holub József: A kisasszonyfalvi Istvánffy-család (Két pecséttrajzzal). Turul 27. (1909) 112–123.
- Horváth: Az ecsedi Bátoriak = Horváth Richárd: Az ecsedi Bátoriak várbirtokai a kései középkorban. Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 41. (2006) 305–326.
- Horváth: Veszprémi várak = Horváth Richárd: Várak és politika a középkori Veszprém megyében. PhD-disszertáció. Budapest–Debrecen, 2002.
- Horváth–Neumann: Batori = Horváth Richárd – Neumann Tibor: Ecsedi Batori István. Egy katonabátor működése 1458–1493. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések) Budapest, 2012.
- Huszár: Pénzforgalom = Huszár Lajos: Pénzforgalom és pénzügyviszonyok Sopronban. Századok 105. (1971) 1150–1184.
- Illésy: Bekény = Illésy János: A Mikófalvi Bekény család leszármazása és története. Budapest, 1902.
- Implom: Domonkos-rend = Implom Lajos: Adatok a Szent Domonkos-rend magyarországi rendtartományának történetéhez. A rendtartomány alapításától 1526-ig. (Magyar Domonkos Rendtörténet 1.) Vasvár, 2017.
- Iványi: Formuláskönyv = Iványi Béla: Egy 1526 előtti ismeretlen kézirat formuláskönyv. Első közlemény. Történelmi Tár 1904. 481–538., Második és befejező közlemény. Történelmi Tár 1905. 33–41.
- Jakab: II. Ulászló = Jakab Elek: II. Ulászló udvartartása. Magyarország és a Nagyvilág 1884. 6. sz. 83–86.
- Jakó: Erdélyi püspökség = Jakó Zsigmond: Az erdélyi püspökség középkori birtokairól. In: Uő: Írás, levéltár, társadalom. Tanulmányok és források Erdély történelméhez. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések) Budapest, 2016. 570–593.
- Kandra: Bakócs-codex = Bakócs Tamás: A Bakócs Tamás egri püspök udvartartási számadókönyve 1493–6 évekről. Adatok az egri egyházmegye történelméhez II. kötet III–IV. füzet. Közli Kandra Kabos. Eger, 1887. 333–452.

- Karácsonyi: Ferencesek I. = Karácsonyi János: Szt. Ferencz rendjének története Magyarországon 1711-ig I. kötet. Budapest, 1923.
- Kemény: Der Siebenbürger Landtag = Joseph Kemény: Der Siebenbürger Landtag zu Hermannstadt im Jahre 1494. Magazin für Geschichte, Literatur und alle Denk- und Merkwürdigkeiten Siebenbürgens II/1. Kronstadt, 1846. 109–121.
- Kis: Bakócz = Kis Péter: Bakócz Tamás budai házingatlanaira vonatkozó oklevelek az Erdődy család bécsi levéltárából 1464–1518. Fons 12. (2005) 399–421.
- Kiss–Sarbak: Szerzetesi intézmények = Kiss Gergely – Sarbak Gábor: Szerzetesi intézmények. In: Pécsi egyházmegye I. 337–417.
- Kozák: Rechenberg = Petr Kozák: Hans Rechenberg (†1537): slezský válečník, diplomat a stoupenec luterství. In: Náboženský život a církevní poměry v zemích Koruny české ve 14.–17. století. (Korunní země v dějinách českého státu IV.) Edd. Lenka Bobková a Jana Konvičná. Praha, 2009. 572–588.
- Kozák: Vzestup = Petr Kozák: Vzestup rodu Žerotínů. Život a odkaz Jana staršího ze Žerotína a z Fulneka. Časopis Maticе Moravské 124. (2005) 47–81.
- Kreis Luckau = Die Kunstdenkmäler der Provinz Brandenburg. Band V. Teil 1. Die Kunstdenkmäler des Kreises Luckau. Bearb. von Wilhelm Jung und Willy Spatz. Berlin, 1917.
- Kubinyi: Államszervezet = Kubinyi András: A Mátyás-kori államszervezet. In: Hunyadi Mátyás. Emlékkönyv Mátyás király halálának 500. évfordulójára. Szerk. Rázsó Gyula, V. Molnár László. Budapest 1990. 53–147.
- Kubinyi: Buda és Pest = Kubinyi András: Buda és Pest szerepe a távolsági kereskedelemben a 15–16. század fordulóján. In: Kubinyi: Tanulmányok I. 361–405. (Első megjelenése: 1994.)
- Kubinyi: Budai és pesti polgárok = Kubinyi András: Budai és pesti polgárok családi összeköttetései a Jagelló-korban. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 513–570. (Első megjelenése: 1966.)
- Kubinyi: Budai kereskedők = Kubinyi András: Budai kereskedők udvari szállításai a Jagelló-korban. In: Kubinyi: Tanulmányok I. 337–359. (Első megjelenése: 1959.)
- Kubinyi: Budai német patriciátus = Kubinyi András: A budai német patriciátus társadalmi helyzete családi összeköttetései tükrében a 13. századtól a 15. század második feléig. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 457–512. (Első megjelenése: 1971.)
- Kubinyi: Buzlaiak = Kubinyi András: A Gergelylaki Buzlaiak a középkor végén. In: Horler Miklós 70. születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. Lővei Pál. (Művészettörténet – Műemlékvédelem 4.) Budapest, 1993. 269–285.
- Kubinyi: Császárvár = Kubinyi András: A császárvári uradalom közbecsü összeírása 1489-ből. Történelmi Szemle 43. (2001) 3–17.
- Kubinyi: Egészségügy = Kubinyi András: Az egészségügyi foglalkozásúak társadalmi és gazdasági helyzete Budán a 15–16. század fordulóján. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 621–635. (Első megjelenése: 1970.)
- Kubinyi: Erdély = Kubinyi András: Erdély a Mohács előtti évtizedekben. In: Tanulmányok Erdély történetéről. Szerk. Rácz István. Debrecen, 1988. 65–73.
- Kubinyi: Ernuszt = Kubinyi András: Ernuszt Zsigmond pécsi püspök rejtélyes halála és hagyatékának sorsa. A magyar igazságszolgáltatás nehézségei a középkor végén. Századok 135. (2001) 301–361.
- Kubinyi: Főpapok = Kubinyi András: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM Könyvek 22.) Budapest, 1999.
- Kubinyi: Fővárosba költözés = Kubinyi András: Parasztok fővárosba költözése a középkor végén. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 571–598. (Első megjelenése: 1972.)

- Kubinyi: Gubacs = Kubinyi András: Gubacs, Soroksár és környékük a honfoglalástól a török hódoltságig. In: Kubinyi: Tanulmányok I. 183–195. (Első megjelenése: 1972.)
- Kubinyi: Hallerek = Kubinyi András: A nürnbergi Hallerek Budán. Adalékok a késő középkori dél-német kereskedelem történetéhez. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 705–741. (Első megjelenés: 1963–1964.)
- Kubinyi: Huszti = Kubinyi András: Huszti Márton, II. Ulászló király udvari muzsikusa. Adatok a királyi ének- és zenekar történetéhez a XV–XVI. században. In: Kubinyi: Főpapok 185–192. (Első megjelenés: 1969.)
- Kubinyi: Kincstári személyzet = Kubinyi András: A kincstári személyzet a XV. század második felében. Tanulmányok Budapest Múltjából 12. (1957) 25–49.
- Kubinyi: Kincstartók = Kubinyi András: A királyi kincstartók oklevéladó működése Mátyástól Mohácsig. Levéltári Közlemények 28. (1958) 35–60.
- Kubinyi: Királyi udvar = Kubinyi András: A királyi udvar élete a Jagelló-korban. In: Kelet és nyugat között. Történeti tanulmányok Kristó Gyula tiszteletére. Szerk. Koszta László. Szeged, 1995. 309–335.
- Kubinyi: Kotta = Kubinyi András: A Kotta család. Spanyol zsidók a középkori Budán. In: Kubinyi: Tanulmányok II. 781–786. (Első megjelenés: 1969.)
- Kubinyi: Magyar Királyság népessége = Kubinyi András: A Magyar Királyság népessége a 15. század végén. Történelmi Szemle 38. (1996) 135–161.
- Kubinyi: Magyarországi zsidóság = Kubinyi András: A magyarországi zsidóság története a középkorban. Soproni Szemle 49. (1995) 2–27.
- Kubinyi: Pemfflingerek = Kubinyi András: A Pemfflingerek Bécsben és Budán. Adatok a két főváros polgárságának középkor végi gazdasági és családi összeköttetéseihez. In: Kubinyi: Tanulmánykötet II. 743–756. (Első megjelenés: 1978.)
- Kubinyi: Rachunki = Kubinyi András: Olga Łaszczyńska, Rachunki budowy zamku krakowskiego 1535 (Kraków 1955) – Olga Łaszczyńska, Rachunki generalne Seweryna Bonera 1545 (Kraków 1955). Tanulmányok Budapest Múltjából 12. (1957) 562–566.
- Kubinyi: Sárkány = Kubinyi András: Egy üzletelő és diplomata várúr Mohács előtt: Ákosházi Sárkány Ambrus. In: Gerő László 85. születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. Pamer Nóra. (Művészettörténet – Műemlékvédelem 6.) Budapest, 1994. 263–291.
- Kubinyi: Szapolyaiak = Kubinyi András: A Szapolyaiak és familiárisaik (szervitoraik). Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Philosophica. Tom. 13. fasc. 3. (2008) 227–265.
- Kubinyi: Tanulmányok I–II. = Kubinyi András: Tanulmányok Budapest középkori történetéről I–II. kötet. Szerk. Kenyeres István, Kis Péter, Sasfi Csaba. Budapest, 2009.
- Kubinyi: Udvarbírói hivatal = Kubinyi András: A budai vár udvarbírói hivatala (1458–1541). Kísérlet az országos és a királyi jövedelmek szétválasztására. In: Kubinyi: Tanulmányok I. 241–267. (Első megjelenése: 1964.)
- Kubinyi: Vémeri = Hivatalnok-karrier a XV. század végén: Vémeri Zsigmond királyi kincstartó, zágrábi püspök. In: Kubinyi: Főpapok 161–170. (Első megjelenés: 1996.)
- Kuffart: Számadáskönyvek = Kuffart Hajnalka: Modenában őrzött esztergomi számadáskönyvek és az esztergomi érsekség udvartartása. Bölcsészdoktori (PhD) értekezés. [Budapest–Piliscsaba], 2018.
- Kulcsár: Bonfini forrásai = Kulcsár Péter: Bonfini Magyar Történetének forrásai és keletkezése. (Humanizmus és reformáció) Budapest, 1973.
- Kulcsár: Kéziratok = Kulcsár Péter: Bonfini-kéziratok. Magyar Könyvszemle 111. (1995) 213–237.

- Lampel: Scharfeneck = Josef Lampel: Hundert Jahre aus der Geschichte von Scharfeneck am Leithagebirge (1470 bis 1570) mit einigen Vorbemerkungen über die Scharfenecker. Blätter des Vereines für Landeskunde von Niederösterreich NF 34. (1900) 84–119.
- Lopašić: Bihać = Radoslav Lopašić: Bihać i Bihaćka Krajina. Mjestopisne i poviestne crtice. Zagreb, 1890.
- Lővei–Weisz: Katalógus = Lővei Pál – Weisz Boglárka: A gazdaság- és pénzügyigazgatás szereplőinek szórványos síremlékei a középkori Magyarországon (Katalógus). In: Pénz, posztó, piac. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Weisz Boglárka. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések) Budapest, 2016. 217–263.
- Macek: Jagellonský věk I. = Josef Macek: Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526). I. Hospodářská základna a královská moc. Praha, 1992.
- Magina: Constituirea = Constituirea și evoluția domeniului familiei nobiliare Măciș de Rapolt (1478–1520). Banatica 20/2. (2010) 109–130.
- Mészáros: Szalkai = Mészáros István: A Szalkai-kódex és a XV. század végi sárospataki iskola. Budapest, 1972.
- Mordovin: Textilvégek = Mordovin Maxim: Textilvégek védjegyei. A textilkereskedelem régészeti emlékei a Magyar Királyság területén (Magyar Történelmi Emlékek, Adattárak). Budapest, 2018.
- Müller: Stühle = Georg Ed. Müller: Stühle und Distrikte als Unterteilungen der Siebenbürgisch-Deutschen Nationsuniversität 1141–1876. Hermannstadt, 1941.
- Németh: Csabrendek = Németh Péter: Csabrendek a középkorban (kézirat).
- Németh: Tokaji uradalom = Németh Péter: A tokaji uradalom kialakulása. Századok 139. (2005) 429–447.
- Neumann: Békekötés I. = Neumann Tibor: Békekötés Pozsonyban – országgyűlés Budán. A Jagelló–Habsburg kapcsolatok egy fejezete (1490–1492) (Első közlemény). Századok 144. (2010) 335–372.
- Neumann: Békekötés II. = Neumann Tibor: Békekötés Pozsonyban – országgyűlés Budán. A Jagelló–Habsburg kapcsolatok egy fejezete (1490–1492) (Második közlemény). Századok 145. (2011) 293–347.
- Neumann: Délvidéki utazások = Neumann Tibor: II. Ulászló király délvidéki utazásai (1494–1496). Bácsország 68. (2014) 49–56.
- Neumann: Drágfi = Neumann Tibor: Drágfi Bertalan politikai szerepe II. Ulászló király idején. In: A Szilágyság és a Wesselényi család (14–17. sz.). Szerk. Hegyi Géza, W. Kovács András. Kolozsvár, 2012. 213–235.
- Neumann: Egytelkes nemes = Neumann Tibor: „Egytelkes nemes”. Egy középkori fogalom magyarázatához. Történelmi Szemle 54. (2012) 337–345.
- Neumann: Felső-Tisza-vidék = Neumann Tibor: Felső-Tisza-vidéki nemesek a késő középkori Nyitra megyében. Szabolcs-szatmár-beregi Szemle 42. (2007) 435–449.
- Neumann: Gróf és herceg = Neumann Tibor: A gróf és a herceg magánháborúja (Szapolyai István és Corvin János harca a lipthói hercegségért). Századok 148. (2014) 387–426.
- Neumann: Győr és Eger között = Neumann Tibor: Győr és Eger között. Egy püspöki áthelyezés története. In: „Erősségénél fogva várépítésre való”. Tanulmányok a 70 éves Németh Péter tiszteletére. Szerk. Juan Cabello – C. Tóth Norbert. (A Jósza András Múzeum Kiadványai 68.) Nyíregyháza, 2011. 357–366.
- Neumann: Kassai hadjárat = Neumann Tibor: A kassai hadjárat. II. Ulászló zsoldosserege és a lengyelek elleni harc (1490–1491). In: Elfeledett háborúk. Középkori csaták és várostromok (6–16. század). Szerk. Pószán László és Veszprémy László. Budapest, 2016. 363–397.

- Neumann: Királyi hatalom = Neumann Tibor: Királyi hatalom és országgyűlés a Jagelló-kor elején. Rendiség és parlamentarizmus Magyarországon a kezdetektől 1918-ig. Szerk. Dobszay Tamás, Forgó András, Ifj. Bertényi Iván, Pálffy Géza, Rácz György, Szijártó M. István. Budapest, 2013. 46–54.
- Neumann: Királyi városok = Neumann Tibor: „Minden időkben kegyelmes uratok kívánunk lenni”. A királyi városok adóztatása a 15. század végén. In: Hatalom, adó, jog. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Kádas István és Weisz Boglárka (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések). Budapest, 2017. 13–106.
- Neumann: Korlátköviék = Neumann Tibor: A Korlátköviék. Egy előkelő család története és politikai szereplése a 15–16. században. (A Győri Egyházmegyei Levéltár Kiadványai – Források, feldolgozások 5.) Győr, 2007.
- Neumann: Perényi = Neumann Tibor: Várat vennék, de miből? Perényi Imre szerzeményei az 1490-es években. In: A nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve LIX. évfolyam I. Nyíregyháza, 2017. 91–112.
- Neumann: Soproni ferencesek = Neumann Tibor: A soproni ferences kolostor a középkor végén. In: Nyolcszáz esztendő a ferences rend: Tanulmányok a Rend lelkiségéről, történeti hivatásáról és kulturális-művészeti szerepéről 1–2. Szerk. Medgyesy S. Norbert, Ötvös István, Óze Sándor. (Művelődéstörténeti Műhely. Rendtörténeti konferenciák 8/1–2.) Budapest, 2013. 136–152.
- Neumann: Szapolyaiak erdélyi ága = Neumann Tibor: A Szapolyaiak erdélyi ága – a Mike-szászai Horvát család. Acta Universitatis Szegediensis, Acta Historica Tomus CXXXII. Szeged, 2011. 73–88.
- Neumann: Zavaros idők = Neumann Tibor: A zavaros idők Szabolcs, Szatmár és Bereg megyékben (1490–1492). In: Az ecsedi Báthoriak a XV–XVII. században. Szerk. Szabó Sarolta, C. Tóth Norbert. Nyírbátor, 2012. 93–104.
- Neumann–Pálosfalvi–C. Tóth: Helyzetkép = Neumann Tibor – Pálosfalvi Tamás – C. Tóth Norbert: Két évszázad a sztereotípiák fogságában (Helyzetkép a Jagelló-kor kutatásáról). Megjelenés előtt.
- Nógrády: Kanizsai László = Nógrády Árpád: Kanizsai László számadáskönyve. (História Könyvtár, Okmánytárak 8.) Budapest, 2011.
- Nógrády: Kegyelemlevél = Nógrády Árpád: Mennyit ér a kegyelemlevél? In: Honoris causa. Tanulmányok Engel Pál tiszteletére. Szerk. Neumann Tibor–Rácz György. (Társadalom- és Művelődéstörténeti Tanulmányok 40. – Analecta Mediaevalia III.) Budapest–Piliscsaba, 2009. 235–249.
- Nowakowski: Grundherrschaft = Dominik Nowakowski: Grundherrschaft und Sozialstrukturen im mittellalterlichen Schlesien. Adlige Eigenwirtschaft im Herzogtum Glogau am Beispiel der Karriere der Ritterfamilie von Rechenberg. In: Potestas et communitas. Interdisziplinäre Beiträge zu Wesen und Darstellung von Herrschaftsverhältnissen im Mittelalter östlich der Elbe. Red. Aleksander Paroń, Sébastien Rossignol, Bartłomiej Szmoniewski, Grischa Vercamer. Wrocław–Warszawa, 2010. 227–244.
- Pálosfalvi: Fáncsi = Pálosfalvi Tamás: Besenyők Bozókön, avagy ki volt Fáncsy Borbála, Diósgyőr úrnője? (Kézirat).
- Pálosfalvi: From Nicopolis = Tamás Pálosfalvi: From Nicopolis to Mohács. A History of Ottoman–Hungarian Warfare, 1489–1526. (The Ottoman Empire and Its Heritage Vol. 63.) Leiden–Boston, 2018.
- Pálosfalvi: Noble Elite = Tamás Pálosfalvi: The Noble Elite in the County of Körös (Križevci) 1400–1526. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések) Budapest, 2014.

- Pálosfalvi: Szentszávai = Pálosfalvi Tamás: A szentszávai hercegek Magyarországon. In: Hercegek és hercegségek a középkori Magyarországon. Szerk. Zsoldos Attila. (Közlemények Székesfehérvár történetéből) Székesfehérvár, 2016. 113–127.
- Papée: Jan Olbracht = Fryderyk Papée: Jan Olbracht. Kraków, 1936.
- Pécsi egyházmegye I. = A Pécsi egyházmegye története I. A középkor évszázadai (1009–1543). Szerk. Fedeles Tamás – Sarbak Gábor – Sümegi József. Pécs, 2009.
- Péterfi: Boroszló = Péterfi Bence: Hungarikák Boroszlóból. Schönherr Gyula gyűjtésének nyomában. *Lymbus* 15. (2017) 9–46.
- Péterfi: Fekete sereg = Péterfi Bence: A „fekete sereg” ausztriai végnapjai (1493). In: Elfeleltett háborúk. Középkori csaták és várostromok (6–16. század). Szerk. Pósn László – Veszprémy László. Budapest, 2016. 398–425.
- Péterfi: Székely = Péterfi Bence: Egy székely két élete. Kövendi Székely Jakab pályafutása. (Sziluett. Korszerű történelmi életrajzok) Pécs–Budapest, 2014.
- Péterfi: Vitovec = Péterfi Bence: Korvin János zagorjei öröksége: A Vitovec-fivérek ellen vezetett 1488. évi hadjárat és háttere. In: *Micae mediaevales* III. Fiatal történészek dolgozatai a középkori Magyarországról és Európáról. Szerk. Gál Judit, Péterfi Bence, Vadas András, Kranzieritz Károly. Budapest, 2013. 167–179.
- PRT XII/B. = Sörös Pongrácz: Az elenyészett benczés apátságok. (A Pannonhalmi Szent-Benedek-rend története XII. B.). Budapest, 1912.
- Romhányi: Kolostorok = F. Romhányi Beatrix: Kolostorok és társaskáptalanok a középkori Magyarországon. Katalógus. H. n., 2000.
- Romhányi: Söptei = F. Romhányi Beatrix: „Meretur vestre devocionis affectus. . .” Egy vallásos középkori budai polgár – Söptei Péter kancelláriai jegyző. In: „Es tu scholaris”. Ünnepi tanulmányok Kubinyi András 75. születésnapjára. Szerk. F. Romhányi Beatrix–Grynaeus András–Magyar Károly–Végh András. (Monumenta Historica Budapestiensia 13.) Budapest, 2004. 37–44.
- Schidtmayer: Vitány = Schidtmayer Richárd: Vitány, Gesztes, Tata, Gerencsér várai és uradalmi a késő középkorban. Doktori disszertáció. Budapest, 2015.
- Schönherr: Corvin János = Schönherr Gyula: Hunyadi Corvin János 1473–1504. (Magyar történelmi életrajzok) Budapest, 1894.
- Seiwert: Münzkammer = Gustav Seiwert: Beiträge zu einer Geschichte der hermannstädter Münzkammer. Archiv des Vereines für Siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge VI. Band, II. Heft. Kronstadt, 1864. 153–200.
- Simon: Kereskedelem = Simon Zsolt: A Magyarország és az Oszmán Birodalom közötti kereskedelem a 16. század elején. Kolozsvár, 2014.
- Soltész: Bírálói számadások = Soltész Gyula: Az 1494. és 1495. évi királyi számadások művelődéstörténeti vonatkozásai. (Művelődéstörténeti értekezések 18.) Budapest, 1905.
- Solymosi: Az Ernuszt-féle számadáskönyv = Solymosi László: Az Ernuszt-féle számadáskönyv és a középkor végi népességszám (A középkori megyei adószámadások forrásértéke). *Történelmi Szemle* 27. (1985) 414–436.
- Solymosi: Veszprém = Solymosi László: Veszprém megye 1488. évi adóajstroma és az Ernuszt-féle megyei adószámadások. Tanulmányok Veszprém megye múltjából. Szerk. Kredics László. (A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 3.) Veszprém, 1984. 121–239.
- Sólyom-Fekete: Vázlatok = Sólyom-Fekete Ferenc: Vázlatok az oláh-kenézi intézmény története ismertetéséhez. A Hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat évkönyve. II. Szerk. Kun Róbert. Arad, 1884. 14–37.
- Sroka: Bártfa = Stanisław A. Sroka: A középkori Bártfa és kapcsolatai Kis-Lengyelországgal. (Magyar Történelmi Emlékek, Értekezések) Budapest, 2016.

- Székesfehérvár tört. = Zsoldos Attila – Thoroczkay Gábor – Kiss Gergely: Székesfehérvár története az Árpád-korban. (Székesfehérvár története I.) Székesfehérvár, 2016.
- Szigeti: Pécs orgonistái = Szigeti Kilián: Pécs orgonistái és orgonaépítői a késő középkorban. Baranyai helytörténetírás 1974–1975. A Baranya Megyei Levéltár Évkönyve. Szerk. Szita László. Pécs, 1976.
- Szovák: Ilkusi = Szovák Kornél: Ilkusi (Bylica) Márton pápai bullái. Forrásközlés a Vatikáni Levéltárból. In: Magyarország és a Római Szentszék (Források és távlatok). Tanulmányok Erdő bíboros tiszteletére. Szerk. Tusor Péter. (Collectanea Vaticana Hungariae, Classis I, vol. 8.) Budapest–Róma, 2012. 27–49.
- Teke: Egy firenzei = Teke Zsuzsa: Egy firenzei kereskedő a Jagelló-korban. Raggione Bon-tempi 1488–1528. Századok 141. (2007) 967–990.
- Tokay: Kormányzat = Tokay Lajos: Magyarország kormányzata a Jagelló-korban. Békés, 1932.
- Tóth-Szabó: Supplicatio = Tóth-Szabó Pál: Magyarország a XV-ik század végén a pápai supplicatiók világánál. Századok 37. (1903) 1–15., 151–159., 219–239., 327–344.
- Tringli: Az újkor hajnala = Tringli István: Az újkor hajnala. Magyarország története 1440–1541. (Tudomány–Egyetem). Budapest, 2003.
- Trnka: Složení dvora = Pavel Trnka: Složení dvora krále Vladislava Jagellonského v letech 1471–1490. Mediaevalia Historica Bohemica 13. (2010) 111–145.
- Varga: Bátoriak = Varga Szabolcs: A Bátoriak Szlavóniában. In: Az ecsedi Báthoriak a XV–XVII. században. Szerk. Szabó Sarolta–C. Tóth Norbert. (Báthori István Múzeum Kiadványai 34.) Nyírbátor, 2012.
- Véber: Váradi = Véber János: Két korszak határán. Váradi Péter humanista főpap, kalocsai érsek pályaképe. (Sziluett. Korszerű történelmi életrajzok) Pécs–Budapest, 2016.
- Végh: Buda = Végh András: Buda város középkori helyrajza I–II. (Monumenta Historica Budapestinensia 15–16.) Budapest, 2006–2008.
- W. Kovács: Tax Collection = The Participation of the Medieval Transylvanian Counties in Tax Collection. The Hungarian Historical Review 7/4. (2018) 671–693.
- Weisz: A magyar gazdaság = Weisz Boglárka: A magyar gazdaság mozgatórugói a középkorban. Az MTA BTK Lendület Középkori Magyar Gazdaságtörténet Kutatócsoport programja. Történelmi Szemle 57. (2015) 487–506.
- Wójcik-Zega: Autografy = Dagmara Wójcik-Zega: Autografy piętnastowiecznych profesorów krakowskich w rękopisie Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego 63. Studia Źródłoznawcze 53. 71–109.
- Zolnay: Musical Life = László Zolnay: Data of the Musical Life of Buda in the Late Middle Ages. Studia Musicologica 9. (1967) 99–113.

Textus

1 **Registrum omnium proventuum regalium in hiis duobus infrascriptis annis per reverendissimum dominum Sigismundum episcopum Quinqueecclesiensem, thesaurarium regie maiestatis in parata pecunia perceptorum incipiendo ab ultima die Ianuarii anni Domini millesimi quadringentesimi nonagesimi quarti usque ad ultimum diem anni eiusdem millesimi quadringentesimi nonagesimi quinti**

2 Reverendus dominus Nicolaus episcopus Wacyensis, ut per integrum annum non exercituaret, solvit maiestati regie	fl. 900
	fl. 900
3 Item dominus Andreas de Bathor similiter ratione non exercitacionis solvit maiestati regie	fl. 1000
4 Item Iudeus Mendel ratione taxe super eos impositae solvit maiestati regie	fl. 400

1. Mivel az itt szereplő cím a teljes köteté, az első bevételi fejezet éléről hiányzik a cím (ez a második fejezetcím mintájára *Introitus pecuniarum anni 1494* lehetne). Az alábbi jegyzetekben olvasható adatok alapján az első fejezetben 1494 februárja és 1495 tavasza, kora nyara között elkönyvelt bevételek szerepelnek, ám fontos megjegyezni, hogy az 1495 első felére keltezhető tételek az 1494. évi városi és egyforintos adók késedelmes teljesítésével magyarázhatók. A tételek egy része több részletfizetés összegzése, ami az egyik oka annak, miért nem kötötték a befizetéseket pontos időponthoz.

2–3. Az ecsedi Bátori család feje, András és öccse, Miklós váci püspök e befizetéseinek háttere bizonytalan. A hadakozás alóli felmentéssel kapcsolatban elszámolt kerek összegek a kincstartóval kötött megállapodás(ok)ra utalnak. Az 1494. évi egyforintos adót a megyei adóelszámolások szerint Miklós püspök nem szedte be a maga részére a váci püspökség birtokairól (vö. 603), és ha nem számíttjuk azokat a tételeket, melyeket András György nevű fia (→685) kezén írtak össze, úgy a több ezer portára rúgó hatalmas családi birtokvagyon ellenére András esetében is csak 572 forint adótartozás számolható össze (294, 529, 571). Mivel az 1493. őszi országgyűlés úgy határozott, hogy a bandériátus urak beszédhetik az egyforintos adót saját birtokaikon, de ebben az esetben kötelesek csapataikat 1494. április 24-től október 24-ig fegyverben tartani (Sopron I/6. 121–124., vö. DL 104005.), felmerülhet az a lehetőség, hogy a két Bátori az 1493. év végén birtokaikra kirótt adót megtartotta, de végül úgy döntöttek (esetleg a királyi udvar nyomására), hogy mégsem állítják ki csapataikat, és a kincstartóval való elszámolásra emiatt került sor. A kérdést árnyalja ugyanakkor a Miklós püspöknél említett hadakozás alóli mentesség egyéves időtartama, valamint az, hogy 1494. október 12-én – az ugyanilyen címen 500 forintot fizető pécsváradai kormányzóhoz (21) hasonlóan – neki is királyi parancslevelet küldtek a hadakozás ügyében (1618). A hadakozás alóli felmentés címén keletkező bevételek (vö. még 10) értelmezésére ez alapján több magyarázat is kínálkozik: a fenti, 1493. évi adóval kapcsolatos lehetőség mellett az is elképzelhető, hogy az 1494. évi országgyűlés ismeretlen szabályozása szerint a bandériátus uraknak valamiféle „különadóval” kellett megváltaniuk bandériumállítási kötelezettségüket. — A hadakozástól való távolmaradásnak a Bátoriak esetében egyértelműen politikai oka volt: András 1494 elején kegyvesztett lett az udvarban (Horváth–Neumann: Bátori 132–136.). Ezzel összefüggésben Miklós püspök 1494. május 30-án Vácott úgy mondott le a király javára a zálogjogon a család kezén lévő Hunyad megyei Déva vár öt illető részéről, hogy azért cserébe a maga és egyháza számára semmi más nem kért, csak a király kegyelmét (DF 233556.). Az 1495. évi adóból Miklós püspök már 417 forint adóutalványt kapott Pest megyében *subsídium* gyanánt (2818), András viszont – fiával ellentétben – továbbra is csak jelentéktelen be nem fizetett összegekkel, összesen 141 forinttal szerepel (2408, 2502).

4. Mendel Jakab zsidóprefektus (1493: DF 240766., vö. Kubinyi: Magyarországi zsidóság 16–18.) a zsidóadó vagy annak egy része terhére talán különféle árukat szállított a királyi udvarba (→1343–1346,

1 *post Sigismundum in margine add. manus aevi recentis* Ernestum
4 eos] *sc.* Iudeos

5	Item cives de Eperyes ratione taxe super ipsos in carnisprivio impositae solverunt regie maiestati	fl.	300
6	Item cives de Barthfa ratione taxe super ipsos impositae solverunt regie maiestati	fl.	350
7	Item cives Albenses in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl.	400
		fl.	2450
8	Item cives Strigonienses ratione taxe super eos impositae solverunt regie maiestati	fl.	350
9	Item dominus Paulus de Kynis medio Pauli prepositi Orodienensis ex contributione duodecim comitatuum partium inferiorum misit regie maiestati	fl.	5000
10	Item Podmanyczky ratione non exercituationis regie maiestati solvit	fl.	200
11	Item dominus Lucas episcopus Chanadyensis de remanentiis pecuniarum apud ipsum habitatum dedit	fl.	1400

1492). 1495. január 22-én Cobor Imrének adott át zsoldosok felfogadására 200 forintot (1681), amely bizonyosan az 1494. vagy 1495. évi (51) zsidóadó részét képezte.

5. *in carnisprivio*] 1494. február 11. — A kincstartó 1494. február 11-én kelt oklevelével 400 forint befizetését nyugtázta (előre) az eperjesieknek (DF 229065., Eperjes II. 700. sz.). A nyugta és a bevételezett összeg közötti különbség magyarázata feltehetően nem sikkasztás, hanem az, hogy az eperjesi polgárok a király Kassán, 1494. március 23-án kelt utasítására (DF 229067., Eperjes II. 703. sz.) jelentős mennyiségű élelmiszert szállítottak a lőcsei kongresszusra, amelynek árát levonhatták az adóból (Neumann: Királyi városok 34–35.).

6. A kincstartó 1494. február 6-án szóban kért 1000 forint adót a bártfaiak Budán időző követeitől (DF 215907., Bártfa I. 3126. sz.). A polgárok egy héttel később indították útnak jegyzőjüket 150 forinttal (DF 215895., 123. fénykép), amelynek átvételét a kincstartó február 24-én, Budán kelt oklevelével nyugtázta, és előírta, hogy a bártfaiak Szent György napján (április 24.) további 200 forintot kötelesek még fizetni (DF 215905.). A hátralékot a bártfaiak április 24. körül küldték Kassára a kincstartóhoz (DF 215894., 29. fénykép, DF 215895., 123. fénykép), aki végül 1494. május 2-án, Kassán kelt nyugtájával igazolta a bártfaiak „rendes cenzusa” után járó 200 forintos tartozás rendezését (DF 215908., Bártfa I. 3131. sz.).

7. A Fehérvárra kivetett adóért a kincstartó 1494. április 14-én küldte el egyik emberét (1510).

9. Az Alsó részekhez – az alapján, hogy az alább következő adóelszámolásból hiányoznak – Temes, Arad, Zaránd, Bihar, Torontál, Csanád, Békés, Csongrád, Bács, Bodrog, Szerém és Valkó megyéket számították (vö. Arch. I. 124.). — Jóllehet Pál aradi prépostot (→683) 1494. szeptember 14-én Nagyszombatból Temesvárra küldték Kinizsihez (774), az itt elkönyvelt összeget feltehetően nem ehhez – az 1494. évi adószedéshez időben közelebb eső – követtséghez kell kötnünk. Pál prépost ugyanis 1494. február 11-én is a frissen országbíróvá kinevezett Kinizsihez utazott, hogy az udvar számára kölcsönt kérjen tőle (1412). Ezt követően március 16-án Budán a király egyik kamarása kezére adtak 3000 forintot (1481), majd április 5-én maga Pál prépost indult Lőcsére a királyhoz 2000 forinttal (1502), ráadásul egy nappal korábban ismét küldöncöt menesztettek Kinizsihez, ezúttal „az adó ügyében” (1501). Természetesen egyik részösszeg esetében sem bizonyítható, hogy az Kinizsitől érkezett, ennek ellenére valószínű, hogy az itt szereplő 5000 forint még az 1493. évi adóból származott, és azt Kinizi eredendően kölcsönként küldte el Budára, de azt 1494. novemberi halála miatt a kincstár már nem fizette vissza.

10. A tételben említett személy bizonyosan Podmanicki Jánossal, a Trencsén megyében és a Morva Őrgrófságban uradalmakkal rendelkező család legidősebb tagjával azonosítható (1490: Podmaniczky I. 205–208.). Hadakozás alóli mentességének, illetve e befizetésének körülményei bizonytalanok (vö. 2–3).

11. Szegeði Lukács csanádi püspök 1492-től 1494 elejéig Ernuszt Zsigmond elődje volt a kincstartóságban (Arch. I. 131.), a tőle átvett összeg így vagy a kincstartói hivatalban az átadás-átvételkor talált készpénzzel, vagy a kincstartóváltás után még Lukácshoz beérkező valamilyen királyi jövedelemmel azonosítható. Az 1493 novemberében kivetett egyforintos adó (Sopron I/6. 121–124.) adminisztrációja a kincstartóváltás idején még tartott (Kandra: Bakócs-codex 361.).

12	Item cives Budenses in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl. 2800
		fl. 9750
13	Item cives Pesthienses in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl. 2000
14	Item cives Sopronienses in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl. 300
15	Item cives Posenienses in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl. 500
16	Item in festo Depositionis Sancti Ladislai Mathias Harber in sortem tricesime Poseniensis per eum conducte solvit	fl. 116,5
17	Item cives de Coloswar in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl. 1000
		fl. 3916,5
18	Item cives Thordenses in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt	fl. 600
19	Item pertinentie de Hathzak loco quinquagesime tenentur dare marcas argenti sexaginta, loco cuius vel redemptioni argenti dederunt	fl. 330

12. Az ez évi budai adó 1494. február–márciusi felhasználására →1338–1403.

13. Az ez évi pesti adó egy részének esetleges 1494. február–márciusi felhasználására →1994. A várost az uralkodó éppen ekkoriban, 1494. február 28-án emelte szabad királyi várossá: Oláh Miklós formuláskönyve (DF 282621.), fol. 155r–v, vö. fol. 65r–v.

14. A pozsonyiak 1494. április 11-én küldöncöt menesztettek Sopronba, hogy megérdeklődjék, a város mennyi adót fizet (DF 277108., 85. old.). Ebből adódóan Sopronra a pozsonyiakkal egy időben (lásd a következő jegyzetet) vethették ki az adót.

15. II. Ulászló király 1494. március 20-án, Egerben kelt parancslevelével felszólította a pozsonyiakat, hogy az ő parancsára Zsigmond pécsi püspök, kincstartó által rájuk kivetett 1000 forintos adót haladéktalanul adják át a kincstartónak (DF 240768.). Az elkövetkező hónapokban a város több követtséget is menesztett Budára az adó ügyében (DF 277108., 75–76., 84–86. old.). Első követtségük a kincstartó április 17-én kelt levele (DF 243025.) alapján, mely szerint adójukat az uralkodó a végvárak védelmi költségeire utalta ki, nem ért célt. Az uralkodó május 20-án, Kassán kelt, saját kezűleg aláírt levelével megszürgette az adó kifizetését (DF 240772.). A pozsonyiak június 19-én, a városi adó beszédésekor már 600 forintos királyi adóról tettek említést (DF 277109., 181. old.). Végül augusztus 23-án könyvelték el az 500 aranyforint Budára küldését a kincstartóhoz (uo. 54., 251. old., vö. DF 243036.). Pozsony ez évi adózására részletesen lásd Neumann: Királyi városok 19–21.

16. *in festo Depositionis Sancti Ladislai*] 1494. július 29. — Matthes Harber vagy Ötvös Mátyás budai polgár (→438) az udvar egyik beszállítója volt, feltehetően ezúttal is hitelezett vagy valamilyen árut szállított a Váradon tartózkodó királynak, illetve kincstartójának (vö. I–II. függelék), amelynek értékét levonták az általa ekkor bérbe vett pozsonyi és soproni harmincadok éves bérleti díjából (→2026).

17. Kolozsvár adóját feltehetően a királyi udvar ott-tartózkodása idején, 1494. augusztus 11–15. (I. függelék) körül könyvelték el.

18. Az itt elkönyvelt bevétel megfeleltethető annak a 600 forintnak, amelyet a kincstartó 1494 májusában Izdenci Benedek erdélyi sókamaraispánnak utalt ki sófejtésre (624). Egyáltalán nem zárható ki annak a lehetősége, hogy ugyanezt az összeget hibásan még egyszer feltüntették a kiadások között, méghozzá akkor, amikor Izdenci, talán a királyi udvar tordai tartózkodása idején, 1494. augusztus 16-án átadta hivatalát utódainak (1318, vö. 28).

19. A Hunyad megyei hátszegi terület nemesei és románjai kiváltságaiknak megfelelően ötvened gyanánt 60 márka ezüsttel és 200 juhval tartoztak a kincstárnak. A juhok fizetése alól II. Ulászló éppen 1494. évi erdélyi látogatása során, szeptember 3-án Szébenben – Ernuszt kincstartó közbenjárására – mentette fel őket örök időkre (Sólyom-Fekete: Vázlatok 36–37.). Ez alapján az ötvened 1494. májusi szedésekor még a juhokat is fizették, amiről azonban a kincstartói alkalmazottak külön számadást vezettek (→34–35).

19 *post dederunt add. alia manus, forsan Scriptor B* per flor. 5 ÷

20	Item quando regia maiestas fuit in Transsilvania, Saxones universi in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt	fl. 21 000
21	Item gubernator Pechwaradensis ratione non exercituationis solvit regie maiestati	fl. 500
22	Item Saxones universi de censu Sancti Martini ordinario regie maiestati solverunt	fl. 7 650
		fl. 30 080
23	Item Michael Morgondai pro certis birsagiis solvit regie maiestati in Transsilvania	fl. 250
24	Item Iacobus Zekel ratione omnium bonorum suorum, que in ista contributione solvere debebat, solvit	fl. 400

20. *quando regia maiestas fuit in Transsilvania*] 1494. augusztus 11. – szeptember 24. (I. függelék). — Az összeget a szászok több részletben fizették ki. 1494. szeptember 14-én a kincstartó küldöncöket menesztett Brassóba, Besztercebe és Medgyesbe, hogy megsürgesse az adó kifizetését (777–779). Mivel a Nagyszebenben időző kincstartó kiadásai között szeptember 4-én, illetve 13-án hirtelen nagy összegek tűnnek fel (764–769), egyes szász székek – élükön a szebeniekkel – már korábban befizethették a rájuk eső részt. A királyi udvar Erdélyből való távozása után Vémeri Zsigmond leleszi prépost (→830) kapta feladatul az adóhátralékok behajtását. 1494. október 10-i levele szerint már csak a brassóiak tartoztak a rájuk kivetett adóval (DF 246518.).

21. A pécsváradai bencés apátság javadalma ekkoriban Ascanio Sforza bíborost, pápai alkancellárt illette meg (Hervay: Bencés apátságok 508.), kormányzója Zanardo Bacarotto (*Zanardus Bagarotus*) mindkét jog doktora volt (1494: DF 260538.), aki később, 1497-től 1503. évi haláláig az itáliai Sutri és Nepi püspöksége élén állt (HC II. 244.). — A kormányzónak 1494. október 3-án küldtek mozgósítási parancsot (793), a befizetés talán ezt követően történt (vö. 2–3).

22. A szászok Márton-napi censusának 7650 forintot kitevő összege – egy 1490-re datálható összeállítás szerint – a Hét Szász Szék 2500, a Két Szász Szék 2200, Brassó 750 és Beszterce 2200 forintos befizetéséből állt össze (Neumann: Királyi városok 106.). — Jóllehet a kincstartó 1494. november 11-én elküldte egyik emberét a Márton-napi censusért Erdélybe (830), a szászok, bizonyára a rendkívüli adó őszi kifizetésére és az udvar erdélyi ellátásának költségeire hivatkozva, a census teljesítésére haladékokat kértek. Ulászló király Újlakon, 1495. január 3-án kelt parancslevele alapján 1495. február 2-ig kellett az elmaradást pótolniuk, a censust Proll Miklós szebeni kamaráshoz fizetve be (DF 245214.). Az adó beszedésére ezt követően, februárban és márciusban kerülhetett csak sor (a részletekre lásd Rechnungen 153–158., 183., 199., vö. Neumann: Királyi városok 24.). A kincstartó április 12-én küldte el egyik emberét a census (vagy inkább hátralékainak) behajtására, illetve elhozatalára (1263).

23. Nem kizárt, hogy az itt említett bírságok a Morgondai Mihály Sink-széki királybíró (Rechnungen 175.) családja és az Eceli Tabiásiak között évtizedek óta tartó ellentéttel (ennek korai szakaszára lásd Nógrády: Kegyelemlevél 246–248.), pontosabban ennek egy 1493 végén fellángoló és még 1494-ben is javában zajló újabb, rablás és emberölés tárgyában induló szakaszával (DL 29330., Rechnungen 164., 170., 173–174.) áll összefüggésben.

24. Kövendi Székely Jakab egykori radkersburgi kapitány (személyére lásd Péterfi: Székely) az unokaöccse, Székely János apát révén a kezén lévő szentgotthárdi apátság birtokairól Vas megyében 190 forintot nem engedett behajtani „bizonyos pénzek kifizetése miatt” (175), de az apátság Zala megyei 67 portáját is a behajthatlan tételek között találjuk (483). Szlavóniai saját birtokai után 313,5 forint adóhátraléka keletkezett (576). A kincstartó és Székely elszámolásakor bizonyára az összesen 570,5 adóforintból leírták utóbbi követeléseit, és így állapodtak meg a végül itt elkönyvelt 400 forintban. Az összeg kifizetésére feltehetően a Lőrinc herceg elleni háború lezárását követően, 1495 márciusában került sor, egy április 10-i levél ugyanis említi a király és a herceggel szoros kapcsolatban álló Székely (Fedele: Lázadó herceg 44–45., 127., Péterfi: Székely 111–114.) kiegyezését (RTA MR V/1/1. 319.), de bizonyosan 1494. augusztus 23. után, mivel a kincstartói hivatal ekkor küldött királyi és kincstartói leveleket Zala megye adószedőjéhez a szentgotthárdi apát adózása ügyében (1594). Az itt feltüntetett összeg esetleges felhasználására →30.

25	Item regia maiestas domino Nicolao Zechy propter dampna eidem per gentes domini Iose illata in presenti contributione universa bona sua relaxavit usque ad	fl. 300
26	Item reginalis maiestas pro contributione proxime preterita solvit regie maiestati	fl. 2000
27	Eadem reginalis maiestas in pannis regie maiestati solvit pro eadem contributione	fl. 600
		fl. 3550
28	Item Georgius Chwkas in sortem arendationis cymenti Chibiniensis tempore adhuc domini episcopi Chanadyensis per Benedictum Izdenchy misit	fl. 1000

25. Felsőlendvai Szécsi Miklós birtokain Somi Józsa temesi ispán, főkapitány minden bizonnyal 1495. február–március folyamán okozott károkat, amikor egy királyi sereggel Újlaki Lőrinc herceg Vas megyei Némétújvár vára ellen vonult (vö. Reg. Imp. XIV/1. 3303. sz., Fedeles: Lázadó herceg 112–113.), és „útjába eshetett” a herceggel szoros kapcsolatban álló Szécsi (uo. 44–45., 127., Péterfi: Székely 111–114.) felsőlendvai uradalma. Egy 1495. április 10-i levél beszámol arról, hogy Székely Jakab (vö. 24) és Ellerbach János mellett Szécsi is kiegészített az uralkodóval (RTA MR V/1/1. 319.), így a befizetésre ezt követően kerülhetett sor. Mindazonáltal a tétel nehezen értelmezhető: Szécsi esetleges adótartozásáról Vas megye 1494. évi adóelszámolása (161–179) nem tesz említést (szemben az 1495. évvel, amikor neve alatt 528 forint be nem fizetett adót jegyeztek fel: 2513). Zala megyei birtokai esetében pedig az itt bevételezett összegnél kevesebbet, 273 forint adótartozást találunk (485, vö. 1495: 2810). Mivel 1494-ben éppen 545,5 forinttal kevesebb adót róttak ki Vas megye egészére, mint egy évvel később, felmerül az a bizonytalan lehetőség, hogy a kincstartóval kötött megállapodást követően a megyei adóelszámolásból kihúzták a Szécsi birtokaira kirótt adó összegét, illetve az adótartozásról szóló bejegyzést, de az is elképzelhető, hogy Szécsi Vas megyében már az adó kirovását is megakadályozta (vö. 1547–1548).

26–27. Az adó ügyében 1494 őszén a király és Beatrix királyné között nézeteltérés támadt: Donato Marinelli d’Arezzo esztergomi kormányzó október 14-i levelében arról számolt be az Itáliában tartózkodó Hippolit érseknek, hogy Beatrix nem volt hajlandó befizetni birtokairól a királyi adót (*la decha de questo anno*), ami miatt az uralkodó lefoglaltatta a királyné óbudai uradalmát (Domokos–Libárdi: Aretino 98., 113–114., vö. 2065). A kincstartó 1494. november 3-án küldöncöt menesztett királyi parancslevéllel a nádorhoz, hogy hajtsa be a királyné birtokairól az adót (813). E két bejegyzésből azonban úgy tűnik, hogy a kincstartó és a királyné között végül megállapodás született az utóbbi birtokairól járó adó ügyében. A szokatlan megfogalmazás (*contributio proxime preterita*, vö. 24–25, 29), ha nem az 1493. évi adóra vonatkozik, feltehetően arra utal, hogy az egyezés csak később, esetleg az 1495. júniusi országgyűlésen, az újabb egyforintos adó felajánlását követően jött létre. — Beatrix királyné birtokaira az alábbi megyei adóelszámolások alapján kilenc megyében 3267,5 forint adót róttak ki, és 1494-ben hozzá került Máramaros megye adója is (546). Ennek csak nagyságrendjét lehet megállapítani: 1495-ben 1718 forintot vetettek ki Máramarosra (2283). A megállapodásban foglalt összeg és a királynéi birtokok adója közötti jelentős különbözet alighanem azzal magyarázható, hogy javarészt a királyné finanszírozta unokaöccse, az esztergomi érsek bandériumának kiállítását az Újlaki Lőrinc herceg elleni hadjáratához (Domokos–Libárdi: Aretino 98., vö. 790, 902, 1618), és a kincstár a közös királynéi-esztergomi sereg fizetésére utólag a királynéi birtokok adóját utalhatta ki (az érsek egyik évben sem szedte be a királyi adót, és adóutalványt sem kapott). Az esztergomi érseki bandérium részvételére Kaposújvár ostromában →1140, DL 48326., Bonfini V. V. 14., a közös sereg kérdésére lásd Kuffart: Számadáskönyvek 208–215.

28. Csukás György (német nevén Georg Hecht) 1494 őszéig állhatott a szebeni kamara élén (DF 244651., vö. DF 245525.), 1495 első napjaiban már Proll Miklós töltötte be a kamaraispáni tisztséget (→3107). 1494 szeptemberétől (vö. 37) 1496. évi haláláig Szeben polgármestere (személyére lásd Lővei–Weisz: Katalógus 253–254.). A még Szegedi Lukács kincstartósága (1492–1494) idején bérbe vett kamara (1493: DF 245170., Seiwert: Münzkammer 189–190.) bérletéért járó részösszeget – Izdeneci Benedek sókamaraipániságának (→624) időhatáraitól adódóan – 1494 februárja és augusztusa között adhatta át Izdencinek. Ha figyelembe vesszük, hogy a bevételi oldalon alább még egy helyen szerepel egy

25 *post illata add. ms. bona sua*

29	Item ratione omnium bonorum suorum dominus Nittriensis scilicet contributionis presentis attulit	fl. 243
30	Item Caspar Preczner in dominica Quasi modo tricesimas de Nede-lycze et Murazombath occupavit anno 1494, tricesimas autem maiores, scilicet Zagrabiensem, Warasdyensem et ceteras filiales dominus dux Corvinus occupare non permisit, de quibus videlicet duabus tricesimis Nedelche et Muraizombath per integrum annum exclusis omnibus expensis dedit	fl. 1750 fl. 2993
31	Item cives de Rivulo Dominarum in taxa extraordinaria solverunt	fl. 800
32	Item Saxones in sortem vigesime conducte adhuc tempore domini episcopi Chanadiensis miserunt nobis per Benedictum Izdenchy	fl. 1000

Izdenci útján a kincstartónak elküldött 1000 forintos összeg (32), jogosan merül fel a lehetőség, hogy a kincstartó 1494. májusi kassai kiadásai között szereplő tétel, mely szerint Ernuszt 1500 forintot adott Izdencinek sófejtésre (633), e bevételek nagy részének a felhasználásáról intézkedett, és természetesen Kassán nem történt valós pénzmozgás, csupán utalványozás (vö. 18). — A szebeni kamara (amelyet a számadáskönyv a részét képező cementezőről nevez meg) éves bérleti díja ekkoriban 6000 forint körül mozgott, és hozzá tartoztak az offenbányai és abrudbányai bányakamarák is (1490 körül: Neumann: Királyi városok 106., 1495: 2621.).

29. Sánkfalvi Antal nyitrai püspök és pozsonyi prépost, a király Nápolyba és Rómába küldött követe (Bonfini V. III. 123.) a kincstartóval tett külön elszámolás alapján fizethette ki a fenti összeget. A nyitrai püspökségnek 1494-ben Nyitra megyében 655 forint adóhátraléka keletkezett (319). Az elszámolásra talán 1494. december elején került sor, amikor Sánkfalvi Bácsott felkereste az ott időző királyi udvart (DF 205868., DF 273061., DF 283914.).

30. *in dominica Quasi modo*] 1494. április 6. — Pretzner Gáspár (vö. 1328) harmincados egyetlen fennmaradt levele valamikor 1494 nyara folyamán a bejegyzésben említett Zala megyei Nedőlécn kelt (DL 93642.), amely az Ernuszt család Csáktornya-hoz tartozó mezővárosa volt (Cs. III. 22.), míg a Vas megyei Muraszombat a Szécsiek felsőlendvai uradalmához tartozott (Cs. II. 726.). A szlavóniai harmincad jövedelme a rendek 1490. júniusi döntése értelmében illette meg az 1495-ig szlavón hercegi címet is viselő Corvin Jánost. Az erről szóló megállapodás Zágráb mellett név szerint is kiemelte a nedőlcei (csáktornyai néven) és muraszombati leányharmincadokat (Jajca okl. 69.), bizonyára azért, mert a többi – mint az itt említett zágrábit és varasdit – a herceg saját birtokain szedték. — Az itt elkönyvelt bevételből a kincstartó 950 forintot Kanizsai László bánnak utalt ki a horvát várak védelmére (733), de ideköthető még további négy kisebb kiadási tétel is összesen 204 forint értékben (734–737). A tisztánlátást ezúttal nehezíti, hogy Pretzner ez évben Zala megye egyik adószedője is volt (472), és egyszerre számolt el a zalai adó- és a szlavóniai harmincadjövedelmekről (729–737). Ennek során azt láthatjuk, hogy az összesen 6611 forint kiadás 420 forinttal felülmúlja a két jövedelmi forrás biztosította 6191 forintos bevételt. Ennek az ellentmondásnak a legvalószínűbb feloldása az lehet, hogy a közelben birtokos Székely Jakabtól bevételezett 400 forint (24) is Pretznerhez került, és ő is költötte el.

31. A nagybányaiakhoz a kincstartó hivatala 1494. február 5-én küldte ki az adókövetésről szóló parancslevelet (1334). Az elkönyvelt adóösszeg alighanem megegyezik azzal a kiadási oldalon jelzett 800 forinttal, amelyet a kincstartó szeptember 7-én a nagybányai bányamunkálatokra utalt ki (751).

32–33. Ulászló király 1494. április 22-én, Lőcsén kelt okleveléből (DF 245200.) kiderül, hogy Szeben és Brassó városa 1493. június 24-től (vö. DF 245169.) – Szegedi Lukács kincstartósága idején – vette bérbe az erdélyi huszadokat egy évre 7000 forintért, de végül csak 1494. február 16-án tudták átvenni a hivatalokat. Az oklevél szerint április 22-ig már 4000 forintot kifizettek a teljes bérleti díjból: ez alapján 3000 forintot még az előző kincstartó bevételezett, az itt jelzett 1000 forintot pedig 1494. február és április között adták át Izdenci Benedek erdélyi sókamaraispánnak (→624). Az összeget vagy egy részét a kincstartó sófejtésre utalhatta ki (633, vö. 28). Ugyanezen áprilisi oklevél szerint a bérlet a fennmaradó 3000 forintot két részletben voltak kötelesek kifizetni, az összeg első felét Mihály- vagy Márton-napon (1494. szeptember 29. vagy november 11.), a másikat az egyéves bérlet lejáratakor, Invocavit-vasárnap

33	Item Saxones in sortem vigesimo domino Bartholomeo Draghy ad sallarium wayvodatus sui dederunt	fl. 3000
34	Item ex quinquagesima camerarii dederunt manibus meis	fl. 200
35	Relique pecunie et boves, qui pro ovibus permutati sunt, qui ex quinquagesima provenerunt, in alio registro continetur, quod scilicet registrum maiestati regie presentatum est.	
		fl. 4000
<i>Hic erravit, quia facit fl. 5000.</i>		
36	Item a Martino Fabro in Meggyes pro redemptione capitis sui extorsi	fl. 400
37	Item Iohannes Agaatha adhuc tempore domini episcopi Chanadyen- sis furatus erat florenos mille, quos postea ab eodem extorsi Chibinii	fl. 1000
		fl. 1400
38	Totalis summa tam taxarum civitatum, quam Sicularum et aliorum proventuum, prout in hoc registro superius continetur, facit	fl. 59 039,5
<i>Hic quoque erravit, quia facit fl. 60 039,5.</i>		

(1495. március 8.). A számadáskönyv kiadási oldalán található tétel szerint ezt a 3000 forintot a király Erdélyből való távozását (1494. szeptember 24. után: I. függelék) követően fizették ki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának fizetése részeként (1319).

34–35. Az erdélyi románok által fizetendő ötvenedet 1494 májusában az a Kisasszonyfalvi Istvánfi István (→584) szedte mint *quinquagesimator* (DF 245401.), aki legkésőbb 1494 augusztusától erdélyi sókamaraispánként mutatható ki (1318, vö. Draskóczy: Kőso 367.). Az ötvened májusi szedésére lásd még Rechnungen 172., vö. 2021. — A juhádóról, illetve a juhok ökrökre váltásáról és értékesítéséről szóló külön számadást a számadáskönyvbe nem illesztették be, azt talán 1494. szeptemberi szebeni tartózkodása idején mutatták be a királynak (vö. 19). — A lapalji összeg, miként erre a számadást ellenőrző tisztviselő is felhívta a figyelmet, 1000 forinttal többet tesz ki.

36. A kincstartó a király kíséretében 1494. augusztus 20-án tartózkodott a szászöldi Medgyesen, amikor is a kiadási oldalon egy 300 forintos, a király egyik kamarásának átadott összeget találunk (757), amely bizonyára az itt bevételzett összegből származott.

37. Az ügy háttere Ulászló király 1494. május 13-án kelt leveléből (DF 244651.) derül ki. Ebben az uralkodó megparancsolja Agatha János szebeni polgármesternek, hogy számoljon el újra a szászoktól beszedett pénzekről, mert noha előző évben ezt már megparancsolta neki, akkor nem a király által kijelölt személyek, hanem saját rokonai, barátai és támogatói előtt számolt el. Ez magyarázza a „csanádi püspök idejére” történő utalást, mivel a sikasztás Szegedi Lukács kincstartósága (1492–1494) idején történt. A pénz behajtására az udvar nagyszebeni tartózkodása idején, 1494. augusztus 22. és szeptember 16. között (I. függelék) került sor, amikor is Agatát – talán éppen az itt jelzett elszámoltatással összefüggésben – Csukás György váltotta a polgármesterségben (Rechnungen 140., 158–180.).

38. Az összegzés szövege ellenére a fejezet nem tartalmaz székelyektől származó bevételeket (vö. 55). — A fejezetben elkönyvelt bevételek összege, miként arra a számadást ellenőrző kéz is felhívja a figyelmet, helyesen 1000 forinttal többet tesz ki (vö. 35). Az 1495. július közepén záródó első számadási időszak végösszegébe a rontott összeget számították bele (→2022).

35 Hic erravit, quia facit fl. 5000] *infra summam add. Scriptor B* — *post summam in fine lineae quoddam signum + est scriptum*

38 civitatum — Hic quoque erravit, quia facit fl. 60 039,5] *infra summam add. Scriptor B*

**Introitus pecuniarum
anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto**

40	Item cives Budenses in taxa extraordinaria maiestati regie solverunt	fl.	2500
41	Item cives Pesthienses in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt	fl.	2000
	Ex his defalcantur pro domibus liberis	fl.	-74
42	Item cives Albenses in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt	fl.	100
43	Item cives Sopronienses in extraordinaria taxa regie maiestati solve-		
	rumt	fl.	300
		fl.	4826
44	Item cives de Barthfa in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl.	300
45	Item cives Psonienses in extraordinaria taxa regie maiestati solverunt	fl.	750

39. A második bevételi fejezet az 1495. évi, az ismert adatok fényében március 28-án kivetett városi adókat, valamint néhány, 1495 tavaszán és nyarán elkönyvelt további bevételt tartalmaz. A fejezetben szereplő városokon túl adót vetettek még ki Kassára is, méghozzá 1500 forintot (DF 270763.), de a város 1491-től érvényes adómentessége vagy a királyi udvar 1494. évi, két hónapos kassai tartózkodása idején tett kiadásai miatt feltehetően nem fizetett adót (Neumann: Királyi városok 31–32., 36.). A számadáskönyv még egy hasonló fejezetet tartalmaz, amely néhány, 1495 második felében elkönyvelt bevételt sorol fel, amely ugyanakkor már a második számadási időszakhoz tartozik (2618–2626).

40–41. Az itt bevételezett 2500, illetve 2000 forint nem jutott el egészen a kincstárba, mivel abból a kincstartói hivatal jóváírt 114, illetve 294,3 forintot, Buda és Pest 1494–1495. évi hadiszer- és borszállításaira tekintettel. Az erről szóló 16 tételt a lőcsei posztójegyzék után könyvelték el kiadásként (2005–2020).

42. Az adó kivetéséről szóló parancslevelet 1495. március 31-én Budáról küldték Fehérvárra (1729). Az adó alacsony mértékét feltehetően a város által fizetendő 1000 forintos büntetés (→49–50) magyarázza.

43. A király 1495. március 28-án, Pécsen kelt levelével utasította a soproniakat, hogy fizesse 1000 forint adót a kincstartónak (Sopron I/6. 141.). A parancslevelet március 31-én Budáról küldték Sopronba (1728). A város, pontosabban „Jan úr” május 10-én küldöncöt menesztett Budára a „300 forint ügyében” (Sopron II/5. 57.). A kincstartó június 5-én, Budán kelt levele alapján a soproniak megelőzőleg haladékokat kértek, de Ernusz ezt nem engedélyezte, és megsürgette a várost (Sopron I/6. 142.). Az itt elkönyvelt 300 forint bevételt a kincstartó végül június 12-én egy régi kincstári adósság részleges törlesztésére fordította, illetve ulta ki a sziléziai származású, de Sopronban is háztulajdonnal rendelkező, a Jan úrral azonosítható Neuhauser Jánosnak (→1906). A kivetett és a beszedett adó közötti jelentős különbséget az magyarázhatja, hogy a városnak meg kellett fizetnie 436 forintos rendes censzusát is a városkapitánynak (vö. Neumann: Királyi városok 27–28.).

44. A király 1495. március 28-án, Pécsen kelt levelével utasította a bártfaiakat, hogy fizesse 800 forint adót a kincstartónak (DF 215965., Bártfa I. 3187. sz.). A parancslevelet március 31-én Budáról küldték Bártfára (1725). A város április 20. után Budára utazó bíróját és jegyzőjét „a királyi felség engedménye alapján” 300 forintot adott át a királynak rendes censzusuk fejében (DF 215895., 165. fénykép). A kincstartó 1495. május 14-én, Budán kelt oklevelével nyugtázta a bártfaiak által áldozócsütörtök (május 8.) körül kifizetett 300 forint adót (DF 215875., Bártfa I. 4101. sz.).

45. Az adó kivetéséről szóló parancslevelet március 31-én Budáról küldték Pozsonyba (1728). A város április 9-én küldöttséget menesztett Budára, hogy elérjék a rájuk kirótt 1000 forint mérséklését (DF 277109., 83. old.), majd május 19-én kezdték szedni az ekkor 800 forintosnak mondott királyi adót (uo. 255–257. old.). Az adót a pozsonyiak két részletben fizették ki: június 1-jén 600 forintot küld-

46	Item cives de Eperyes in taxa extraordinaria solverunt regie maiestati	fl.	350
47	Item cives Strigonienses in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt	fl.	300
48	Item cives Lewchovienses in extraordinaria taxa regie maiestati solverunt	fl.	300
49	Item cives Albenses propter quandam sententiam contra eos latam regie maiestati solverunt	fl.	400
		fl.	2400
50	Item idem cives pro eadem sententia maiestati regie in pannis solverunt	fl.	600
51	Item Iudeus Mendel pro taxa Iudeorum regie maiestati solvit	fl.	800
52	Item Petrus Bothkay de pertinentiis castrorum Komarom et Thatha in taxa extraordinaria solvit	fl.	600
53	Item cives Coloswaryenses in taxa extraordinaria regie maiestati solverunt medio Iohannis Posegai	fl.	1000

tek Budára (uo. 88. old.), majd nyolc nappal később a maradék 200 forint kifizetéséről is intézkedtek (uo. 90. old.). Az itt elkönyvelt összegből nyilvánvaló, hogy a kincstartó végül 50 forintot elengedett a pozsonyiaknak. A város ez évi adózására lásd Neumann: Királyi városok 25–26.

46. Az adó kivetéséről szóló parancslevelet 1495. március 31-én Budáról küldték Eperjesre (1725). A kincstartó május 15-én kelt, kelet hely nélküli oklevélével nyugtázta az eperjesiek által kifizetett 350 forintot, amelyből a polgárok 300-at készpénzben, 50-et posztóban adtak át (DF 229084., Eperjes II. 720. sz.).

47–48. Az adó kivetéséről szóló parancsleveleket a kincstartói hivatal 1495. március 31-én Budáról küldte Esztergomba (1727), illetve Lőcsére (1725).

49–50. A Fehérvárra kirótt büntetés körülményeit egy keltezetlen királyi oklevél-fogalmazvány világítja meg, amely a vele egy lapon lévő másik királyi oklevélszöveg dátuma alapján 1495. május 6. körülré datálható. Ebben az uralkodó elbeszéli, hogy az „előző napokban” a bíróválasztás idején bizonyos rémhírek terjedtek el Fehérváron, mire a város lakossága rátört a városházára és fogságba ejtette a bírót a város pecsétjével együtt. Jóllehet az ország rendes bírái a résztvevőket az uralkodóval szemben jószágvesztésben marasztalták el, a király megkegyelmezett nekik, de pénzbírsággal sújtotta őket, amit a városi tanácsnak joga volt beszédni az elmarasztalt személyektől a „most következő pünkösdkor” (1495. június 7.), miután megválasztották az új bírót (DL 30234.). A kincstartó 1495. június 20-án menesztette egyik emberét Fehérvárra azért a pénzért és posztóért, amelyet a város büntetésképpen volt köteles fizetni (1925), majd július 9-én egyik apródját az ebből a kifizetésből hátralékként maradt 200 forint átvételére küldte (1980).

51. Mendel Jakab zsidóprefektusra és az 1494–1495. évi zsidóadókra →4.

52. Az uralkodónak a komáromi és tatai uradalmakból befolyó földesúri jövedelmei nem tartoztak a kincstartó joghatósága alá. Itteni elkönyvelésüket bizonyára az indokolta, hogy a két királyi uradalomból 1495-ben nem szedték be a 718 (adómentesekkel együtt 765) forintra rúgó egyforintos adót (2044, 2046–2047), és az így kieső bevételt a Butkai Péter komáromi és tatai várnagy által kezelt királyi földesúri jövedelmekből pótolták (vö. a kunok és a jászok esetével: 54). Abból adódóan, hogy az erről szóló tételt az első számadási időszak bevételei között helyezték el, egyértelmű, hogy a kincstartó és Butkai erről még a második időszakhoz sorolt 1495. évi adószedés előtt állapodott meg, valószínűleg 1495 júniusában (vö. 2629). Nem kizárt, hogy Butkai az itt elkönyvelt 600 forintot vagy annak egy részét megtarthatta a kincstár tartozása fejében: a kiadási oldalon ugyanis Butkainak Kontovc kastély kiváltására „Komárom megyében” kiutaltak 500 forintot (2628), és talán további 40 forintot is az ő számlájára számoltak el (2629). A bevétel és a két kiadás összekapcsolása ellen szól ugyanakkor az, hogy az utóbbiakat már a második számadási időszakban könyvelték el, igaz, még az adószedés előtt, 1495. június 14-én (2629).

53. A kolozsváriak a számadáskönyv szerint 1495-ben kétszer is fizettek rendkívüli adót: az 1495. év utolsó harmadának bevételei között is található egy 1000 forintos, a helyi polgárok által a „kincstartó kezéhez” adott összeg (2619). A kincstartó ezt a nagybányai kamaraispánoknak utalta ki a bányamunkálatokra (2872). Mivel az itt szereplő Pozsegai János legkésőbb 1495 közepétől a nagybányai kamara élén

54	Item Andreas litteratus provisor Budensis de taxa extraordinaria Cumanorum et Philisteorum dedit	fl. 1881,5
		fl. 4881,5
55	Totalis summa tam taxarum civitatum, quam Siculorum et aliorum proventuum, prout in hoc registro superius continetur, facit	fl. 12 107,5

állt (→948, 2658–2659), valószínűleg könyvelési hibáról van szó, mivel nehezen hihető, hogy a város ez évben kétszer is ekkora adót fizetett volna.

54. A kunok és jászok adóját a budai provizor, és nem a kincstartó kezelte (Kubinyi: Udvarbírói hivatal 244–248.). A Báncsai András deák, budai provizor által átadott összeg – hasonlóan a komáromi-tatai esethez (52) – bizonyára azzal magyarázható, hogy a két népcsoporttól 1495-ben nem szedték be az egyforintos adót, és az átvett összeg ennek pótlására szolgált. A kunoknak Külső-Szolnok megyében 874 (2056), a jászoknak Hevesben 907 (2307) forintot kellett volna fizetniük. Ezt az 1781 forintot kiegészítette még a Fejér és Solt megyei kunok adója, amelyet más királyi birtokok adójával összevonva adtak csak meg, és így egy-egy 174, illetve 433 forintos összeg részét tették ki (2216, 2234).

55. Az összegzés szövege ellenére e bevételi fejezet nem tartalmaz székelyektől származó királyi jövedelmeket (vö. 38). A fejezet összegét az 1495. július közepén záródó első számadási időszak végösszegébe számolták bele (2022).

**Introitus contributionis unius floreni
Cassovie, in festo Sancte Trinitatis anno Domini
millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto oblati**

Scepusiensis

57	Per Iohannem Sawr dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem connumerationis summa fecit	fl.	1962
58	De quibus exacti sunt	fl.	600
59	Dicator habuit pro expensis	fl.	40

Restant inexacti

60	Item bona domini palatini faciunt	fl.	972
61	Idem dominus palatinus de bonis abbacie Chernek contributionem pro se exegit, que facit	fl.	135

56. *in festo Sancte Trinitatis*] 1494. május 25. — Az 1494. évi egyforintos adót a rendek az április 24-re összehívott, de feltehetően csak a király Kassára érkezését (május 7–10. között: I. függelék) követően megnyílt országgyűlésen ajánlották fel (Neumann: Királyi hatalom 49.). Az alábbi adatok alapján egyértelmű, hogy az adót már júniusban kivetették (→68, 267), július végétől pedig már zajlottak a bírságolások (→71, 240, 510). Az Alsó részek főkapitányának igazgatása alá tartozó és ezáltal a számadáskönyvből hiányzó Bihar megyében Mihály-nap (szeptember 29.) körül szedték be az adót (DL 56291.). Szlavóniában feltehetően ugyancsak nyáron (→555), Erdélyben azonban csak ősszel (→584) indultak meg az adószedés munkálatai. — A fejezetet az adószedők számadásaiból, egységes forma szerint szerkesztették össze. A behajtatlan adókat a B jelű kéz előbb megyénként arab, majd a részösszegeket a fejezet végén római számmal összegezte: ezeket dőlt betűvel jelezzük, az eltérő kézírás feltüntetése nélkül.

57. A megye adózása 1495-ben: 2142. — Az adószedő, Saur (Sauer) János azonosítása bizonytalan. 1494 júliusából ismerünk egy ilyen nevű korponai (Zólyom megye) polgárt (DF 283602.). Talán rokona lehetett annak a bambergi származású Sau(e)r Erhardnak, aki a 16. század elején a Szapolyai család szomolnoki kamarása volt, körmöcbányai bányaérdekeltségekkel (1495: DF 267885., 89. fénykép, 1500: DF 280861., Igló 34–36., Csáky II. 550.). Ez alapján esetleg az adószedővel lehet azonos az a Bambergi János, aki 1491-ben a Zólyom megyei véglesi népeket képviselte egy királyi kúrián zajló perben (Justh 402. sz.). — Szepes az egyedüli megye, ahol a megyei hatóság tagjai, az (al)ispánok és a szolgabírák számára nem könyveltek el fizetést. Nem zárható ki, hogy az adó behajtását a nádorra, Szapolyai István szepesi grófra bízta.

58. A kincstartó a Szepes megyében beszedett 600 forintból 500-at Szapolyai István nádornak utalt ki kincstári adósságok fejében (635), 100-ra pedig Bakóc Tamás kancellár relációjára Mekksei György szepesi prépost kapott utalványt (636).

60. Szapolyai István szepesi gróf, nádor Szepes megyében fekvő birtokai (→2145): a szepesvári, dunajeci, richnói uradalmak, Késmárk város, Gölnic és Szomolnok bányavárosok (Cs. I. 275., Engel: Nagyirtok 67., 1494: DF 271489., Lex. sred. miest 153., 438.).

61. A rontott névalakkal szereplő savniki ciszterci apátság kegyurai alighanem a Szapolyaiaak voltak (vö. 1474: Czaich: Dataria 8.). Birtokaira (→2146) lásd Hervay: Repertorium 178–179., Cs. I. 275.

61 Chernek] *recte* Chewnek

62	Item servitores et factores iuxta continentiam litterarum regie maiestatis, de centum scilicet quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	115
63	Item pauperes res ad valorem trium florenorum non habentes iuxta dispositionem regnicolarum relaxati sunt, qui faciunt	fl.	100
			1322

Zolnok Mediocris

64	Per Emericum alias provisorem Quinqueecclesiensem, dicatorem prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2454,5
65	De quibus exacti sunt	fl.	1554
66	Comitibus et iudicibus nobilium pro salariis eorum consuetis dedit ibidem	fl.	28
67	Dicator in exactione ipsarum pecuniarum habuit expensas et sallarium	fl.	168

Restant inexacti

68	Bona domini episcopi Transsilvanensis faciunt	fl.	550
69	Pauperes iuxta continentiam litterarum regie maiestatis relaxati sunt, qui faciunt	fl.	100
70	Iuxta dispositionem regnicolarum de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	54,5
			704,5

64. A megye adózása 1495-ben: **2164**. — Az adószedő Dombai Imrével való azonosítása (Fedeles: Gazdálkodás 434., C. Tóth: Arch. 91.) megkérdőjelezhető, mivel nem valószínű, hogy az alkincstartó egy megye adószedői feladatát is magára vállalta volna, illetve valószínűtlen, hogy ebben az esetben nem alkincstartói tisztségét emelték volna ki. Felmerül helyette lehetőségként az 1487/1488-ban Ernuszt szentgyörgyvári várnagyaként feltűnő Imre (DF 262151.) személye, de nem zárható ki Endrédi Somogyi Imre (→189) sem. Az adószedő feltehetően azonos a kincstartói hivatal alkalmazottjaként többször említett Imre deákkal (→2870).

65. A kincstartó a Közép-Szolnok megyében beszedett 1554 forintból 804-et Drágfi Bertalan erdélyi vajdának utalt ki vajdai fizetésére (637).

68. Az erdélyi püspökség e megyében fekvő birtokai (→2168) után a 1480–1483-ra keltezhető adóösszeírás idején Zilahon (169 ft, 5 den.), Tasnádon (164 ft, 3 *deserta*), valamint további kilenc településen összesen 443 forint és 16 dénár adót fizettek be (C. Tóth: Járások 418–431.). — Drágfi Bertalan erdélyi vajda, többek között közép-szolnoki ispán (Arch. II. 134.) 1494. június 18-án a Szatmár megyei Erdődről intézett levelet az erdélyi püspök tasnádi tisztségéhez, amelyből kiderül, hogy Vingárti Geréb László püspök nem akarta engedni birtokai felmérését (azaz az adó kirovását); a vajda ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy mivel a püspök birtokai a jelenlegi adó alól mentességet élveznek, senki nem fogja azokat háborgatni, de azt tanácsolja, hogy a püspök engedélyezze a porták összeszámolását, mivel félő, hogy akarata ellenére is felméri a birtokokat, és akkor még talán be is hajtják az adót (DL 65162.).

Soproniensis

71 Per Bernardum Zederyesy dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 1978,5
72 De quibus exacti sunt pecunie kraycher et computando septuaginta pro uno floreno faciunt	fl. 334

Restant inexacti

73 Bona domini palatini faciunt	fl. 171
74 Bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl. 300
75 Bona domini Ladislai de Kanisa faciunt	fl. 118,5
76 Item bona domini Iohannis de Kanisa faciunt	fl. 211,5
77 Item bona domini Iohannis Elderboh faciunt	fl. 24

71. A megye adózása 1495-ben: **2569**. — Az uralkodó 1494. augusztus 11-én, Kolozsvárról neheztelő levelet küldött Sopron városának, mivel korábbi parancsa ellenére nem engedték be a városukba a bírságként lefoglalt nyájakkal odaérkező Rákosdi Györgyöt (→**651**), akit „a jelenlegi egyforintos adó bírságostul való behajtására” (*pro exigenda cum birsagijs presenti contributione unius floreni*) küldött Sopron megyébe. Újra megparancsolta, hogy támogassák Rákosdit (DF 204027., Sopron I/6. 136.). Rákosdi küldetését a számadáskönyv is említi: eszerint az adó behajtására a „felső megyékbe” küldték 100 lovassal (**651**). Az alkincstartó Budáról 1494. augusztus 23-án küldött királyi és kincstartói leveleket Sopron és Zala megyék adószedőjéhez, amely Kanizsai Jánosnak és a (szentgotthárdi) apátnak szolt az adó (megfizetése) tárgyában (**1594**). A kincstartó pedig Péterváradról, 1494. október 29-én menesztett küldöncöt Sopron megye adószedőjéhez pénzért (**808**). — A minden bizonnyal a Baranya megyei Szederjesről származó Bernát 1495 nyarán Ernuszt Zsigmond püspök familiárisa, aki Baranya megyében hatalmaskodott (1498: Pécsvárad 860. sz.).

72. A kincstartó a számadáskönyv alapján ez évben a Sopron megyei adóból nem utalványozott. — A krajcár (*kreuzer, crucifer*) egy ausztriai ezüstgaras volt, amely rendszeren 4 bécsi, illetve 1,33 magyar dénárral volt egyenértékű (Huszár: Pénzforgalom 1169.). Pusztán elvi számítás szerint ez alapján egy magyar forint 75,18 krajcárnak felelt meg. A krajcárban beszedett adót (vö. **111**) nem feltétlenül váltották át magyar pénzre: a számadáskönyv ugyan erről csak egyszer tesz említést, de a cseh és német zsoldosok fizetésére felhasználhatták (**3093**).

73. Szapolyai István nádor Sopron megyében fekvő birtokai (→**2574**): a pápai uradalomhoz tartozó Győr megyei Mórchida tartozékai (1493–1494: Bátori oklt. 194., 204., Cs. III. 656.), valamint a csornai uradalom fele (1492: DL 32399., Cs. III. 641., 664.).

74–76. A Kanizsaiak Sopron megyében fekvő birtokai: a kapuvári váruradalom, a Vas megyei Léka és Sárvár várak e megyébe eső tartozékai, illetve Csepreg mezőváros (Nógrády: Kanizsai László 189–190.). A család 1493. évi birtokosztályának megfelelően a birtokok egyik fele Miklós fiának, Györgynek (→**2577**), a másik László fiának, Lászlónak, Jánosnak és Istvánnak (→**2580**) jutott (DL 20032.). — A király 1494. november 14-én Péterváradról küldött mozgósító parancsot Kanizsai György pohárnokmesternek, mely az uralkodó és Kanizsai közötti megállapodásra hivatkozik: eszerint a pohárnokmesternek bizonyos számú lovast kellett kiállítania fél évre, amelynek költségeire a király a kincstartó útján már különböző összegeket utaltatott ki (DL 20228.). Mivel a számadáskönyv ez évben Kanizsainak szóló utalványokról nem tesz említést, a megyei adóelszámolásokban a neve alatt feltüntetett behajthatlan adóforintokat kell királyi utalványoknak tekintenünk. Ez évben Kanizsai György hét megyében (Sopron, Vas, Somogy, Zala, Heves, Pozsony, Nyitra) összesen 1394,5 forint adót szedhetett be birtokairól. — Míg Kanizsai László birtokainak adóját vélhetően kiutalták dalmát–horvát–szlavón báni fizetésére, Kanizsai Jánosnak a kincstartói hivatal 1494. augusztus 23-án küldött egy-egy királyi és kincstartói levelet az adó (megfizetése?) ügyében (**1594**).

77. Ellerbach János Sopron megyében fekvő birtokai: a két Répcefő (1496: DF 262103., Csermelyi: Alsólászló 87–88.). A kincstartó 1494. november 3-án küldetett Ellerbachnak egy adófizetésre utasító királyi parancslevelet (**814**). Ez évi adófizetésére →**168**.

78	Item bona Marsky in pertinentiis Lancher	fl.	309
79	Item bona Frycz faciunt	fl.	14
80	Item bona domini Thome comitis de Bozyn	fl.	33
81	Item bona domini Lodovici de Baythmul faciunt	fl.	48
82	Item bona domini prepositi de Chorna faciunt	fl.	9
83	Item bona Ladislai Sarkan faciunt	fl.	8
84	Item bona fratrum de Kwlw faciunt	fl.	2
85	Item bona nobilium unius sessionis faciunt	fl.	57
86	Domus combuste faciunt	fl.	22
87	Item factores et servitores iuxta continentiam litterarum regie maie- statis relaxati faciunt	fl.	70
88	Item pauperes ad valorem trium florenorum res non habentes iuxta dispositionem regnicolarum relaxati faciunt	fl.	48
89	Item remanentie in bonis Georgii Cheh, Stephani Cegle et aliorum nobilium, que exigí non potuerunt, faciunt	fl.	98,5

78. A láncséri uradalmat (→2576) Ulászló király zálogosította el 1491-ben a cseh Jan és Petr Mrakeš z Noskova testvérpárnak (Sopron I/6. 86.), akiket 1492-ben palotásainak is nevezett (uo. I/6. 101.). A határon lévő vár „örzéséért” a király évi fizetést biztosított a zálogbirtokosoknak (2865).

79. Minden bizonnyal Weissinger Frigyesről, illetve az 1500-ig a kezén lévő alsó- és felsőrépceői, illetve schwendgraben birtokrészekről van szó (DL 88852., →2575). Mivel Weissinger – gyakran egyszerűen Fritz néven – egyben soproni polgár is volt (1492: Sopron I/6. 102., 1495: Sopron II/5. 46., 51–52., 65–66.), bizonyára őt kell látni azon Soproni Frigyes nevű személy mögött, akinek a kincstartó 1495-ben Schellenberg János cseh kancellár relációjára 15 forintot utalt ki Sopron megye adójából (2868). 1494 elején Weissinger még a kancellár mailbergi (Alsó-Ausztria) kapitánya volt (DF 287705.), és talán ő volt az a „német” Frigyes is, aki 1495. május–június folyamán sáfári teendőket látott el a budai udvarban (1802, 1927).

80. Szentgyörgyi és Bazini Tamás gróf Sopron megyében fekvő birtoka: a Moson megyei Óvárhoz tartozó Ruszt mezőváros (Cs. III. 594.). A kincstartó 1494. november 3-án küldetett Tamás grófnak egy adófizetésre utasító királyi parancslevelet (814).

81. Ludvík z Vajtmile (Ludwig von Weitmühl vagy Weitmüllner) cseh főúr – a király diplomatájának, Benešnek (→728) a testvére – töltötte be ekkor a soproni városkapitányságot, amivel együtt járt a megye ispánsága is (Arch. II. 235.). Nem kizárt, hogy ezt az összeget Sopron város jobbágyfalvainak (vö. Cs. III. 661.) adójából tartotta vissza.

82. A csornai premontrei prépostság Sopron megyei birtokaira lásd Cs. III. 641–642., prépostja ekkor Gergely volt (pl. 1494: DF 265204., vö. Backmund I/2. 529.).

83. A Zala megyéből származó Ákosházi vagy Buzádszigeti Sárkány László (1494: DL 61886.) e Sopron és Vas (169) megyei portáinak a mentessége bizonyára összefüggésben állt azzal, hogy a kincstartó alkalmazásában állt (1211, 2505, 3073, Kubinyi: Sárkány 264–265.). Nem kizárt, hogy Sopron megyében feleségének, Tejedi Imre leányának, Katalinnak (1497: DL 67644.) voltak örökölt birtokai (vö. Cs. III. 645.).

84. A bejegyzés úgy értelmezendő, hogy a soproni ferencesek küllői javai. A Sopronhoz közeli Kül-lőn Sattler Zsigmond itteni hagyatéka, egy nemesi telek és egy jobbágy illette meg a ferenceseket (1490: DL 36793., 1492: DF 203984., Sopron I/6. 89–90.), de a Mohács előtti években egy malmuk is állt a birtokrészen (Neumann: Soproni ferencesek 147.).

89. A két személy Pásztori Cseh Györggyel (1494: DL 65577., Cs. III. 641.), illetve „a győri egyházmegyéből való” Cseglei Istvánnal (1468: DL 38643. – Csőgle falu Veszprém megyében található) azonosítható. Előbbinek Pásztori György deákkal, a Kanizsaiak sárvári várnagyával (1496: DL 20418.) való azonosítása elképzelhető.

90	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis consuetis dedit	fl.	28
91	Item dicator habuit pro salario et expensis	fl.	73
			1543,5

Wngh

92	Per Paulum Zekel dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2653
93	De quibus exacti sunt	fl.	1953
94	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dedit	fl.	28
95	Dicator pro expensis et salario habuit	fl.	111

Restant inexacti

96	Bona domini palatini faciunt	fl.	290,5
97	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati faciunt	fl.	132,5
98	Iuxta dispositionem regnicolarum pauperes trium florenorum res non habentes faciunt	fl.	128
99	Item domus combuste faciunt	fl.	10
			551

Komaron

100	Per Michaelem Magasy et Leonardum de Saag dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2195

90–91. Mivel az ispánok és a szolgabírák, valamint az adószedő díjazása a Sopron megyei összesítésnél rendhagyó módon a behajtatlan tételek közé került, ezért az ellenőrzést végző kéz először beleszámította a végösszegbe ezt a két tételt is, így számolt 1644,5 forintot. Később a hibát észrevette és a két tételt levonva az összeget 1543,5 forintra javította.

92. A megye adózása 1495-ben: **2106**. — Az adószedő azonosítása bizonytalan, mivel ilyen néven több személyt is ismerünk. 1495-ben például egy Székely Pál amnesztiában részesült a Lőrinc herceg lázadásában való részvételéért (DL 70073.). 1512-ben egy hasonló nevű személy pécsi várnagyként tűnik fel (DL 22269.).

93. A kincstartó Ung megye adójából 2000 forintot utalt ki nádori fizetésére Szapolyai Istvánnak (638), ami a behajtott összegnél 47 forinttal több (vö. 2797).

96. A Homonnaiak nevickéi vára és uradalmának fele (→2111) 1486 körül – feltehetően a Zemplén megyei Barkóval egy időben (Szapolyai oklt. 171.) – zálogjogon a Szapolyai család kezére került. E javakat Szapolyai István nádor csak 1495 végén bocsátotta vissza a tulajdonosoknak (DF 223999.).

99. A behajtatlanul maradt tételek összege helyesen 561.

100. A megye adózása 1495-ben: **2039**. — A kincstartói hivatal már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Győr, Komárom és Pozsony megyék adószedőihez pénzért (1560). — Az első adó-

91 *Summa 73 forsan corr. ex 63 — Summa 1543,5 corr. ex 1644,5*

99 *Summa 551 forsan corr. ex 561*

100 Saag] recte forsan Saap

101	De quibus exacti sunt	fl. 1440
102	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dederunt	fl. 28
103	Dicatores habuerunt in expensis	fl. 54

Restant inexacti

104	Petrus Bwthkay in pertinentiis castrorum Komaron et Tatha pro se exegit	fl. 357
105	Item Oswaldus Korlathkwi pro se exegit	fl. 41
106	Bona Laurentii ducis faciunt	fl. 34
107	Item bona aliorum nobilium, que exigi non potuerunt, faciunt	fl. 25
108	Iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl. 124
109	Iuxta dispositionem regnicolarum pauperes non habentes res in valore trium florenorum relaxati sunt et faciunt	fl. 92
		673

Trinchiniensis

110	Per Martinum Croatum et Gregorium Fayzy dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 3791,5
111	De quibus exacti sunt cum pecuniis krayczer	fl. 588
112	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dederunt	fl. 24
113	Dicatores habuerunt pro expensis et salariis eorum	fl. 128
114	Item dominus palatinus in parata pecunia abstulit a dicatoribus	fl. 1000

szedő, Magasi Mihály feltehetően a Somogy megyei Magas(i)ról (Cs. II. 626.) származó nemes, a következő évben Bars megyében kapott hasonló megbízatást (2484). A másik dikátor származási nevét alighanem elírták, és Sági helyett Sági értendő. Sági Lénárt 1493-ban kijelölt királyi emberként tűnik fel az Ernuszt család beszercebányai iktatását elrendelő mandátumban (DL 37677.). 1495-ben ugyancsak rontott névalakkal Zólyom, Turóc, Liptó és Árva megyék adószedőjeként szerepel (2169).

101. A kincstartó Komárom megye adójából a számadáskönyv alapján ez évben nem utalványozott.

104. Butkai Péter komáromi és tatai várnagy vagy a fizetésére vette fel a 357 forintot, vagy a Jajca 1494. évi ellátásával (→702) kapcsolatban keletkezett költségeit írták jóvá szolgálati helyén (vö. 2044).

105. Korlátkői Osvát a király sáfárja (*dispensator*) volt ekkor, talán fizetésére vette fel Komárom megyében fekvő birtokai – Szák és néhány közeli birtokrész (Neumann: Korlátköviek 40–42., 136–142.) – adóját.

106. Újlaki Lőrinc herceg Komárom megyei birtokai: a Komárom megyei Gesztes és a Fejér megyei Gerencsér várak itteni tartozékai (Cs. III. 305., 486., Schmidt Mayer: Vitány 230–233.).

110. A megye adózása 1495-ben: 2343. — Az adószedők közül Horvát Márton pécsi polgár lehetett (1924, 1953), aki a kincstartó alkalmazottjaként 1494 márciusában hadiszereket szállított Budáról a jajcai bánnak (1482), a következő évben pedig előbb a zabvásárlásokat intézte az udvarban (1924, 1953), majd Tolna megye adóját szedte be (2128). A Somogy megyei Fajsi Gergely 1494 elején még Bátor András köröshegyi officialisa (DL 73327.), 1475-ben Somogy megye alispánja, 1503-ban országgyűlési követe (Arch. II. 560.).

111. A krajcár magyarázatára →72. A számadáskönyv alapján a kincstartó ez évben Trencsén megye adójából nem utalványozott.

114. A Szapolyai István nádor által önkényesen – értsd: a kincstartó utalványa nélkül, a korabeli gyakorlat szerint ugyanis az adószedő csak a kincstartó utasítására teljesíthette az utalványokat (1494:

Restant inexacti

115	Item bona domini palatini faciunt	fl. 692
116	Item bona domini Pauli Kynisy faciunt	fl. 1094
117	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl. 120
118	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes tres florenos non habentes, qui faciunt	fl. 42
119	Item bona aliorum nobilium, a quibus dominus palatinus extorquere noluit, faciunt	fl. 103,5 3051,5

Zemplén

120	Per Iohannem Fanchy et Thomam Zalay dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 6243
121	Item de quibus exacti sunt	fl. 3607

DL 93642.) – elvett pénz bizonyosan a visegrádi vár őrzéséért (azaz a koronaórségért) járó 1000 forintos fizetéssel (2037) azonosítható. A kincstartó ezt az összeget a következő évben is Trencsén megye adójából utalta ki Szapolyainak (2709).

115. Szapolyai István nádor Trencsén megyében fekvő birtokai (→2348): a trencsényi váruradalom és Trencsén város (1493: DL 19968., Cs. IV. 408–409.).

116. Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán Trencsén megyében fekvő birtokai: a lietavai, lévői, kaszai és sztrencsényi váruradalmak (1495: DL 20315., DF 206368., Cs. IV. 277.). Az első hármat a következő évben már Szapolyai István nádor kezén írják össze (→2348).

119. Feltehetően Szapolyai István nádor helyi familiárisainak birtokairól van szó (vö. 2366). — Az összegzést végző kéz először 2051,5 forintot számolt, de utána a nádor által az adószedőktől elvett ezerforintos összeget is ideszámította, és az összeget ennek megfelelően javította.

120. A megye adózása 1495-ben: 2247. — Az adószedők azonosítása bizonytalan. A Fejér megyei Fánicsiak között ekkoriban nem ismert János keresztnévű családtag (Pálosfalvi: Fáncsi). A Gordovai Fáncsi(i) családban azonban két Jánosról is tudunk: Miklós fiáról és Frank fiáról (Pálosfalvi: Noble Elite 115–116., 436.). Alacsonyabb társadalmi pozíciója és életkora alapján inkább az előbbi lenne azonosítható a zempléni adószedővel, fontos körülmény ugyanakkor, hogy Frank fia éppen a távoli Zemplén megyébe házasodott (uo. 116.). A kincstartó Fáncsi Jánost küldte az év elején Nagybányára (1334), és esetleg ő volt az a Fáncsi is, akit 1495 végén a kincstartó apródjaként küldenek Vas megye adószedőjéhez (3099). Az 1493-ban somogyi alispánként szereplő Frank fia János (Arch. II. 224.) esetleges apródi szereplése kizárhatónak tűnik. A másik adószedő bizonytalanul Gyümölcsényeddei vagy Telekesi Zalai Tamás Somogy megyei birtokossal azonosítható (1496: DL 46345.). — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 6243, hanem 6193. A hiba oka alighanem egy másolási hiba: Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri számadáskönyvéből tudjuk, hogy Zemplén megyei birtokairól végül 50 forint királyi adót szedetett be (Kandra: Bakócs-codex 440.). Mivel a püspök által ténylegesen beszedett adó mindenhol valamivel kevesebb volt, mint a királyi számadáskönyvben szereplő, azaz a kivetéskor megadott összegek, ezért feltételezhető, hogy a megyei elszámolásban a püspök neve mellett eredetileg nem 5, hanem 55 forint állt, amely javítással a fenti összeg helyessé válik.

121. A kincstartó a Zemplén megyében beszedett 3607 forintból 2000-et Szapolyai Istvánnak nádori fizetésére, ugyancsak neki 500-at kincstári adósságok fejében, Bakóc Tamás kancellár relációjára 100-at Mekcsei György székesi prépostnak, 200–200 forintot pedig Perényi Imrénnek és Pálóci Antalnak

118 pauperes . . . non habentes] *sc. relaxati sunt*

119 faciunt] *facit* — *Summa* 3051,5 *corr. ex* 2051,5

121 *Post summam* 3607 *numerus Latinis indicatam add. Scriptor B eandem numeris etiam Arabicis.*

122	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dederunt	fl.	28
123	Item dicatores habuerunt pro salariis et expensis eorum	fl.	243

Restant inexacti

124	Bona domini palatini faciunt	fl.	1138
125	Bona domini Agriensis faciunt	fl.	5
126	Bona fratrum ordinis Sancti Dominici in Pathak faciunt	fl.	28
127	Bona Andree provisoris Budensis	fl.	13
128	Bona combustorum tam nobilium unius sessionis, quam aliorum pauperum	fl.	457
129	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	228
130	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes bona in valore trium florenorum non habentes faciunt	fl.	309
131	Item bona nobilium unius sessionis et aliorum pauperum, que extorqueri non potuerunt, faciunt	fl.	137
			2315

Abawywariensis

132	Per Sigismundum Rosdi et Georgium de Kezew dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	3460

fizetésükre utalt ki (640–644). Az utalványok összege 3000 forint. A fennmaradó részből fizethették ki ugyanakkor a Szapolyai nádornak Gömör megyében kiutalt, de ott egészében ki nem fizetett 2200 forint – talán 186 forintos – maradványát: ezért szerepel a zempléni utalványokat követően egy sorrend szerint oda nem illő gömöri tétel (645, vö. 396). Mindebből adódóan a gömöri tétel után Homonnai János fizetésére „in eodem comitatu” kiutalt 200 forint (646) is bizonyosan Zemplén, és nem Gömör megyéhez tartozik. A zempléni utalványok előtt szereplő tétel, a budai domonkosok gubacsi birtokvásárlására kiutalt 100 forint (639) bizonyossággal nem köthető megyei adóbevételhez, jóllehet a beszedett adóösszegeből még mindig kifizethető volt.

124. Szapolyai István nádor Zemplén megyében fekvő birtokai (→2252): a tokaji és tállyai váruradalmak (Cs. I. 336.), az Abaúj megyei Regéc és a Torna megyei Torna itteni tartozékai (1517: DL 26161., Németh: Tokaji uradalom). A nádor kezén volt ekkor zálogjogon a Homonnaiak barkói váruradalma is (→96).

125. Az egri püspökség Zemplén megyében fekvő birtokai (→2253): Sajóhidvég és (Bodrog)szentmária. 1494-ben Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora az előbbiből 19, az utóbbiból 31 forintot szedett be királyi adó címén (Kandra: Bakócs-codex 440.). A jelentősen eltérő adótételek magyarázatára →120.

126. A sárospataki Szent Erzsébet domonkos kolostor (Implom: Domonkos-rend 305.) – bizonyára Sárospatakon és közelében fekvő – birtokai nem ismertek (→2254).

127. Báncsai András budai provizor Zemplén megyében fekvő birtokai: talán egy zbugyai birtokrészről van szó (vö. 1493: DF 212092.).

128. Az adófelfemtésre jogosult porták nagy száma az 1490–1492 közötti lengyel–magyar harcoknak tudható be, amikor a megye területe hosszú ideig hadszíntér volt.

132. A megye adózása 1495-ben: 2324. — Az adószedők közül Rosdi Szigmond 1495-ben Körös megyei birtokosként tűnik fel (DL 104045., Popisi 8.), Kesz(ő)i Györgyöt a gyakori névalak miatt egyelőre nem sikerült azonosítani.

133	De quibus exacti sunt	fl. 1660
134	Item comiti et iudicibus nobilium pro eorum consuetis sallariis derunt	fl. 28
135	Item dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl. 212

Restant inexacti

136	Item bona Michaelis Hangacz faciunt	fl. 93
137	Bona Georgii Mekchei prepositi Scepusiensis faciunt	fl. 60
138	Bona reginalis maiestatis faciunt	fl. 36
139	Bona Pauli Dyrholcz faciunt	fl. 15
140	Bona domini episcopi Agriensis faciunt	fl. 42
141	Bona domini palatini faciunt	fl. 700
142	Bona Stephani Kakay vicecomitis faciunt	fl. 32
143	Item bona civium Cassoviensium faciunt	fl. 188

133. A kincstartó az Abaúj megyében beszédett 1660 forint adó egészét kiutalta, 1000-et Szapolyai István nádornak kincstári adósságok fejében, 300-at Perényi Mihálynak, 200-at Perényi Imrénnek, végül a maradék 160-at Rozgonyi Istvánnak fizetésükre (647–650).

136. Hangácsi Mihály alnádor Abaúj megyei birtokai (→2338) alatt az 1492-ben Perényi Imrétől vásárolt Selyeb és Felsővadász birtokokat sejtethjük (DL 19854., DL 19866., DL 72057., DF 250774.), illetve szóba jöhet még egy péderi birtokrész is (1492: DF 250782., vö. 1500: DL 72087., Cs. I. 226.). Mivel Hangácsi Borsod megyei javainál a számadáskönyv megjegyzi, hogy a király oklevelével mentesítette az adófizetés alól (226), az Abaúj megyeieknek is erre gondolhatunk.

137. Mekcsei György szepesi prépostnak, nádori titkárnak bizonyára a szepesi káptalan (Cs. I. 232., 1492: DL 98463.) és saját Abaúj megyei birtokai (lásd alább, Darholtz Pál birtokainál) adóját utalták ki (→2332).

138. Beatrix királyné Abaúj megyében fekvő birtokainak azonosítása bizonytalan. Telkibánya mezőváros 1492-ben még az ő kezén volt (DF 270730., Beatrix oklt. 211.), ám egy 1492. évi tiltakozás szerint a király vagy a királyné el akarta adni Telkibányát Szapolyai István nádornak (DF 253826., fol. 80r), és később a város valóban a Szapolyaiak kezén mutatható ki (1517: DL 26161.), tizedeit 1493–1494-ben mindvégig a Szapolyai-familiáris Darholtz Pál szepesi kapitány bérelte (Kandra: Bakócs-codex 336., 341., 384., 389.). Emiatt inkább az feltételezhető, hogy a tétel a királyné Borsod megyei Ónod vára három itteni tartozékának, Kis- és Nagyböcs falvakkal, valamint egy csanálói birtokrésznek (1510: DL 93753.) az adóját említi.

139. Darholtz Pál szepesi kapitány (1494: Szapolyai oklt. 213.) Bukóc és Hilyó nevű birtokait Ulászló király 1494. június 19-én mentette fel tíz évre az adófizetés alól (DF 269683., vö. 2333). A két birtokot valójában Mekcsei György nádori titkárral, majd szepesi préposttal közösen birtokolta (1494: DF 269681.).

140. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora az Abaúj megyei Hejce birtokról (→2331) végül 31 forint királyi adót könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 440.).

141. Szapolyai István nádor Abaúj megyében fekvő birtokai (→2329): a regéci és boldogkői várak és uradalmak, valamint a Zemplén megyei tokaji és tállyai várak itteni tartozékai (1517: DL 26161., vö. Németh: Tokaji uradalom).

142. A rontott névalakkal szereplő Rátkai István alispán (Arch. II. 21.) jószágai (→2336) Abaúj megyében részben névadó birtokán (Cs. I. 216.) terülhettek el, de birtokokkal rendelkezett Felsőmérán is (1494: DF 251516., vö. még 1493: DF 250928., 1494: DL 46276.). Ekkori adómentessége – Szapolyai familiaritása mellett (vö. 2366) – esetleg azzal is összefüggésbe hozható, hogy 1494 tavaszán ő szervezte meg a Kassán időző királyi udvar ellátására kirótt élelmiszeradó beszédését (DF 271487.).

143. Kassa város birtokait (→2330) 1491-ben az uralkodó tíz évre felmentette a királyi adó alól. Az erről szóló oklevél 11 egész és 2 részbirtokot sorol fel Abaúj megyében (DF 269422.).

142. Kakay] *recte* Ratkay (cf. Arch. II. 21.)

144	Bona Iohannis et Francisci Barchy	fl.	36
145	Domus combuste faciunt	fl.	70
146	Iuxta litteras regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl.	100
147	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes non habentes res in valore trium florenorum relaxati sunt, qui faciunt	fl.	113
148	Nobiles unius sessionis, qui presentem taxam ob nimiam paupertatem extradare non potuerunt, relaxati sunt et faciunt	fl.	75
			1560

Hontensis

149	Per Oswaldum Porkolab dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	3659
150	De quibus exacti sunt	fl.	2400
151	Item comiti et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl.	28
152	Item dicatores pro eorum expensis et sallariis habuerunt	fl.	167

Restant inexacti

153	Item bona regie maiestatis faciunt	fl.	304,5
154	Item bona Ladislai de Lossonch faciunt	fl.	268
155	Item bona Sigismundi Orzagh faciunt	fl.	22
156	Item bona Sigismundi Leway faciunt	fl.	27
157	Bona prepositi de Sagh combusta faciunt	fl.	18

144. Bárcai János személynöki jegyző (Bónis: Jogtudó 300., 399., 1495: DL 20298.) és Bárcai Ferenc patai főesperes, egri kanonok (1494: DL 83965., C. Tóth: Egri káptalan 58.) Abaúj megyében lévő birtokai: Alsó- és Felsőbárca, Koksó, Hutka, Tuzsa és Pere (1494: DL 83965., vö. Cs. I. 222.).

149. A megye adózása 1495-ben: **2260**. — Az adószedő talán Ábeli Porkoláb Osvát Tolna megyei birtokossal (1511: Pécsvárad 898. sz.) azonosítható (1495-ből is ismert egy Porkoláb Osvát, aki a Baranya megyei Apácafölde tartozékainak officialisa: DL 67581.).

150. A kincstartó a Hont megyében beszedett adóból a számadáskönyv alapján ez évben nem utalványozott.

153. A király Hont megyei birtokai (→**2265**): a budai provizorátus alá tartozó damásdi váruradalom (1493: DF 206133., vö. 1498: DL 20709.), valamint a visegrádi uradalomhoz tartozó Nagymaros (1492: DL 2248., 1493: DF 208981.).

154–155. Losonci László erdélyi vajda és a Gúti Ország család a megyében fele-fele arányban birtokolta a rimaszombati uradalmat, valamint Visket, Pereszlényt és Szemerédet (1482: DL 59684., 1510: DL 24350.). Szemben Losoncival, aki feltehetően vajdai fizetésére valamennyi itteni birtoka adóját beszedhette, a Gúti Országok erre láthatóan nem kaptak engedélyt (→**663**).

156. Lévai Zsigmond Hont megyei birtokai: a Bars megyei Léva vára itteni tartozékai. Mivel egy 1491. évi oklevél Bát mezővárosban és a hozzá tartozó 8 faluban – azaz nem az összes e megyében fekvő Lévai birtokon (vö. DF 206723.) – 189 jobbágyot (illetve talán részben zsellért) sorol fel (DF 205110.), egészen bizonyos, hogy Lévainak az uralkodó nem utalta ki összes itteni birtoka adóját.

157. János sági prépostnak (Backmund I/2. 555.), illetve a premontrei prépostságnak 1495-ben (Vásáros)palojta nevű birtoka mentesült az adófizetés alól, ám akkor a település 37 forint adóval szerepel (**2266**, vö. 1494: DL 20165.).

152 dicatores ... habuerunt] *recte* dicator ... habuit, *cf.* **149** — *in margine add. et del. Scriptor B summam* 1560, *cf.* **148**.

158	Item bona minorum nobilium combusta faciunt	fl.	46,5
159	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	150
160	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes tres florenos non habentes relaxati sunt, qui faciunt	fl.	228
			1064

Castriferrei

161	Per Paulum Naghwelgy et Ladislaum Mekchey dicatores prefati committatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	4505,5
162	De quibus exacti sunt	fl.	1035
163	Comiti et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	24
164	Item dicatores pro expensis et sallariis eorum habuerunt	fl.	225

Restant inexacti

165	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl.	94
166	Item bona domini Ladislai de Kanisa faciunt	fl.	40
167	Item bona domini Iohannis de Kanisa faciunt	fl.	73
168	Item bona domini Iohannis Elderboh faciunt	fl.	407
169	Item bona Ladislai Sarkan faciunt	fl.	32
170	Item bona domini Pauli Kynisy faciunt	fl.	174

161. A megye adózása 1495-ben: **2505**. — Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora 1494. szeptember 1. körül menesztett egy küldöncöt a megyébe a (püspöknek helyi birtokairól kiutalt) királyi adóért (Bakócs-codex 369., →174). — Az adószedők közül Nagyvölgyi Mátyás fia Pál Bács és Baranya megyei birtokos, aki 1494 februárjában részesül újadományban (DF 273998.), Mekcsei László pedig ugyancsak Baranya megyei nemes, György szepesi prépost rokona (1493: DL 106802.).

162. A kincstartó Vas megye adójából a számadáskönyv alapján ebben az évben nem utaltványozott.

165–167. A Kanizsaiak Vas megyében fekvő birtokai: a lékai és a sárvári várak e megyébe eső tartozékai (Nógrády: Kanizsai László 189., 191.). A család 1493. évi birtokosztályának megfelelően a birtokok egyik fele Miklós fiának, Györgynek, a másik László fiának, Lászlónak, Jánosnak és Istvánnak jutott (DL 20032.). A családtagoknak szóló ez évi adóutaltványokra →74–76.

168. Ellerbach János Vas megyében fekvő birtokai: Monyorókerék és Vörösvár várak, Körmend kastély és ezek uradalmi (1496: DF 262103., Cs. II. 820–821.). A kincstartó 1494. november 3-án küldetett Ellerbachnak egy adófizetésre utasító királyi parancslevelet (**814**). A lázadó Lőrinc herceggel szoros kapcsolatban álló Ellerbach – Székely Jakabhoz és Szécsi Miklóshoz hasonlóan (→24–25) – egy 1495. április 10-i levél szerint kiegyezett az uralkodóval (RTA MR V/1/1. 319., DF 258421.), de előbb említett szövetségeseivel ellentétben a számadáskönyv nem könyvel el utólag általa befizetett összeget.

169. Ákoslázi vagy Buzádszigeti Sárkány László e Vas és Sopron (**83**) megyei birtokai azért kaphattak mentességet, mivel a kincstartó szolgálatában állhatott (**1211**, **2505**, **3073**, Kubinyi: Sárkány 264–265.). Vas megyei birtokai alatt talán a felesége, Tejedi Imre leánya Katalin itteni örökségét kell érteni többek között Torony és Dozmat falvakban (1497: DL 67644., vö. 1496: DL 104718.).

170. Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán Vas megyében fekvő birtokai: a Veszprém megyei Somló vár tartozékai (1495: Szapolyai oklt. 220., vö. Cs. II. 831.), amelyeket a következő évben már Szapolyai István nádor kezén írtak össze (**2510**).

171	Item bona domini palatini faciunt	fl.	75
172	Item bona domini Nicolai Banfy faciunt	fl.	17,5
173	Item bona domini ducis Laurentii faciunt	fl.	468
174	Item bona domini Georgii Pankyrcher faciunt	fl.	937
175	Item bona abbacie Sancti Gothhardi, de quibus Iacobus Zekel exigere non permisit propter solutionem certarum pecuniarum, faciunt	fl.	190
176	Item bona heremitarum de Monyarokerek ad litteras regie maiestatis relaxata	fl.	64
177	Item iuxta litteras regie maiestatis factores et servitores de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	168
178	Item combusti faciunt	fl.	48
179	Item ex bonis diversorum nobilium tam unius sessionis, quam aliorum extorqueri non potuerunt	fl.	434
			3221,5

Albensis

180	Per Gregorium Polyak et Stephanum Konch dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	3090
181	De quibus exacti sunt	fl.	1279

171. Szapolyai István nádor Vas megyében fekvő birtokai (→2510): a Veszprém megyei Pápa vár itteni tartozékai (1508: Szapolyai oklt. 294.).

172. Alsólendvai Bánfi Miklós ajtónállómester, illetve családja Vas megyében fekvő birtoka: Mártonfalva (1493: DL 93634.).

173. Újlaki Lőrinc herceg Vas megyében fekvő birtokai: Némétújvár vár uradalma az Őrséggel (Cs. II. 855.).

174. Baumkircher György Vas megyében fekvő birtokai: Szalónak vár és Rohonc kastély uradalmi (Cs. II. 719., 843., vö. 1492: DL 101137.). — Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizorának számadása szerint a Vas megyei Bogát és Köveskút birtokokat tartozékaikkal együtt Baumkircher (György) elfoglalta és nem engedte a püspök familiárisának az adó behajtását (Kandra: Bakócs-codex 443.). E birtokokra lásd 1487: DL 101032.

175. A szentgotthárdi apátság élén ekkor Kövendi Székely Jakab unokaöccse, Székely János állt (Péterfi: Székely 19–20.). 1495 vége felé Jakab testvére, Miklós királyi palotás (→1028) kérvényezte a királynál, hogy utalják ki neki az apátság mintegy 250 porta nagyságú birtokairól az adót (DL 94598.). A Zala megyei birtokokkal (483) együtt az apátság birtokában 1494-ben csakugyan 257 portát számoltak össze. Székely Jakab az itt jelzett hátralekakat később részben befizette a kincstárba (24). Az apátság birtokaira lásd Cs. II. 850., Hervay: Repertorium 166–168.

176. A monyorókeréki Szűz Mária pálos kolostor birtokaira (→2514) lásd Cs. II. 838., DAP I. 376–377.

180. A megye adózása 1495-ben: 2211. — A kincstartói hivatal 1494. július 13-án menesztett Budáról küldöncöt Fejér megye adószedőjéhez (1565), feltehetően pénzért (vö. 1563). — Polyák Gergely Fejér és Solt megyei adószedő 1495-ben – és vélhetően már egy évvel korábban is – fehértvári sókamrás volt (2624), akire 1495-ben a kincstartó a Veszprém megyei adó beszédését bízta (2077). Nem tudható, azonos-e Tarcsai Polyák Gergely egykori kancelláriai jegyzővel (1494: Erdődy lt. D 10166/8.). Konc István – aki esetleg a Baranya megyében 1507-ben szereplő Szentmártonfalvi Konc Istvánnal azonosítható (DL 94309., vö. 1494: Mon. Vat. I/5. 17.) – 1495-ben is Fejér és Solt megye adóját szedte be (2211, 2229).

181. A kincstartó a Fejér megyében beszedett 1279 forint adóból 110 forintot Csabjai Miklósnak utalt ki, aki 100 lovassal az adó beszédésében működött közre (652, vö. 651).

182	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl.	28
183	Item dicatores pro expensis et sallariis habuerunt	fl.	168

Restant inexacti

184	Item bona domini prepositi Albensis in Inghwanwlcza, necnon bona capituli intra et extra muros civitatis et una magna domus ipsius capituli faciunt	fl.	104,5
185	Item bona domini Iose comitis Themesiensis faciunt	fl.	89
186	Item bona lectoris ecclesie Albensis faciunt	fl.	11
187	Bona domini Pauli Kynisy faciunt	fl.	54,5
188	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	257
189	Item bona Emerici Somogi combusta faciunt	fl.	63
190	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl.	817
191	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servitores, de centum videlicet quinque relaxati sunt, faciunt	fl.	76

184. Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost és káptalanjának birtokai közül 1494-ben és 1495-ben egyaránt csak a Fehérvár területén lévőket mentesültek az adófizetés alól (→2217, Cs. III. 369–370.). Ingovány Fehérvár egyik, a vártól talán délre fekvő városrésze volt (Székesfehérvár tört. 243., Cs. III. 332.). Nem zárható ki, hogy a káptalan nagy háza meghatározás alatt – tekintettel a latin kifejezésre, illetve arra, hogy érdemesnek tartották külön említésre az épületet – a prépost, illetve a káptalan palotájára, esetleg a prépostság épületegyüttesére gondoltak (vö. Székesfehérvár tört. 216–218., Cs. III. 313.). A következő évben azt is megjegyezték, hogy az épület a vásártéren helyezkedik el (2217).

185. Somi Józsa (aki csupán 1494 novemberétől temesi ispán és főkapitány, vö. 2027) Fejér megyei birtokai (→2220): Vál és Vereb, amelyeken az Endrédi Somogi családdal osztozott (2220–2221, vö. Cs. III. 387.). Egy 1500. évi oklevél elbeszéli a Fehérvárt 1490–1491-ben elfoglalva tartó német katonák itteni pusztítását (DL 88847.), az adómentesség bizonyosan emiatt járt (vö. 189). 1501-ben Somi kezén volt még a megyében Szentgyörgy is (DL 36569.).

186. A fehérvári olvasókanonok – a javadalom ekkori betöltője Újlaki Gergely (Köblös: Arch. 373.) – birtokai alatt valószínűleg az 1495-ben 16 portával szereplő, adómentes Sukorót (→2223) kell érteni.

187. Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán Fejér megyében fekvő javai: Adony mezőváros és a hozzá tartozó három falu (1495: DL 82092.). Adonyt Kinizsi már 1492-ben feleségének, Magyar Benignának adományozta (1492–1493: DL 82050., DL 82059., vö. Cs. III. 307.).

188. Újlaki Lőrinc herceg Fejér megyében fekvő javai: a Veszprém megyei Bátorkő, a Komárom megyei Gesztes és a Fejér megyei Gerencsér várak itteni tartozékai (Cs. III. 208., 305., 486., Schmidt-mayer: Vitány 230–233., vö. 2225).

189. Az Endrédi Somogi család Fejér megyei birtokai: Nyék, Velence, Nadap, Vál, Vereb (1493: DF 259674.). Valón és Vereben Somi Józssával osztozkodtak (→185, 2220–2221), a következő évi adószedés során csak e két birtokrészüik adómentességét említették, mikor úgy fogalmaztak, hogy a király mentette fel Somogi Imre itteni birtokait (2221). Egy 1500. évi oklevél elbeszéli a Fehérvárt 1490–1491-ben elfoglalva tartó német katonák váli és verebi pusztítását (DL 88847.), az adómentesség emiatt járhatott. — Somogi ekkoriban a kincstartó familiárisa volt: 1494 szeptemberében az udvarral és a kincstartóval együtt Szebenben tartózkodott három lóval (Rechnungen 153.), míg 1495-ben ő szedte be Sáros megye adóját (2190, vö. 1934).

190. A királyné Fejér megyében fekvő birtokai (→2219): Csepel-sziget déli része (Cs. III. 376.) Ráckeve várossal (1489: DF 280111.), valamint a Tolna megyei Simontornya vár tartozékai (Cs. III. 406., 1517: Bátori oklt. 255., vö. 1491: Bánffy II. 299–300.).

192	Item iuxta dispositionem regnicolarum nobiles unius sessionis et alii pauperes, qui res in valore trium florenorum non habuerunt, relaxati sunt et faciunt	fl. 143 1615

Solt

193	Per Gregorium Polyak et Stephanum Konch dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 2739
194	De quibus exacti sunt	fl. 1135
195	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dederunt	fl. 20
196	Item dicatores pro expensis et salariis habuerunt	fl. 128

Restant inexacti

197	Item bona domini Iohannis ducis Corvini faciunt	fl. 114
198	Item bona regie maiestatis faciunt	fl. 56
199	Item bona domini archiepiscopi Colochensis	fl. 411,5
200	Item bona capituli Colochensis, ex quibus dominus archiepiscopus pro se exegit, faciunt	fl. 429
201	Item capitanei Comanorum, qui relaxati sunt, faciunt	fl. 41
202	Item possessio Weglee facit	fl. 4

193. A megye adózása 1495-ben: **2229**. — Polyák Gergely és Konc István adószedők személyére →**180**. — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 2739, hanem 2739,5 forint.

194. A kincstartó a Solt megyében beszedett adóból a számadáskönyv szerint ez évben nem utaltványozott.

197. Corvin János herceg Solt megyei birtokai: (Kiskun)halas mezőváros és tartozékai (1490: DL 19657.).

198. A király Solt megyei birtokai alatt bizonyára Dömsödöt értették, amelyet a következő évben a királyi kápolna birtokaként, 73 forinttal írtak össze (**2236**). A Rozgonyi-hagyaték részét képező birtokot a nádori bíróság 1492-ben ítélte a királynak. Ekkor felbecsülték a települést, és területén 51 népes, 14 épülettel rendelkező elhagyott és 15 teljesen pusztá, azaz összesen 70 telket találtak templommal, szőlővel, erdővel és halastóval (DL 3021–3022., DL 19861., vö. Cs. III. 325.).

199–200. Ulászló király valamikor az 1494. évi kassai tartózkodása idején – azaz március vagy május–június folyamán (I. függelék) – a kalocsai és bácsi káptalanok birtokainak adóját segély (*subsidium*) gyanánt kiutalta Várad Páter kalocsa-bácsi érseknek, tekintettel a király szolgálatában és az ország védelmében tett kiadásaira, illetve hogy ne kényszerüljön pénz hiányában katonáit elbocsátani. A Kinizsi Pál főkapitánynak szóló utasítás megemlíti, hogy az érsek saját birtokai is mentesek az adófizetés alól (Wagner: *Epistulae* 20–21., 211–212., Véber: *Várad* 89.). Noha a parancslevél az érsek és káptalanjai Alsó részeken fekvő birtokaira vonatkozik, magától értetődően a Solt megyeiekre is hasonló utasítás lehetett érvényben. — Az érseki és káptalani birtokokra lásd Cs. III. 374.

201. Szemben az 1495. évi helyzettel (→**54**), 1494-ben a Solt és Külső-Szolnok megyékhez számított kunoknak csak a kapitányai kaptak adómentességet (vö. **213**).

202. A korábban *Wegles*nek olvasott (Engel: *Gesch.* 25.) és *Végles*nek értelmezett település bizonyossággal nem azonosítható, ez az egyetlen ismert említése (Cs. III. 356.). A név gyaníthatóan másolási hibának köszönhető, nem kizárt, hogy (Duna)vecse rontott alakja.

192 in valore] valore

202 Weglee] recte forsan Wehce, cf. *annot. hist. supra*.

203	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	46
204	Iuxta dispositionem regnicolarum pauperes non habentes res ad valorem trium florenorum relaxati sunt, qui faciunt	fl.	234
205	Item in bonis nobilium unius sessionis et aliorum restant exigendi	fl.	121
			1456,5

Zolnok Exterior

206	Per magistrum Matheum de Tholna et Casparem Gyulai dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	2350
207	De quibus exacti sunt	fl.	1550
208	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl.	20
209	Item dicatores pro expensis habuerunt	fl.	40

Restant inexacti

210	Item bona domini Agriensis faciunt	fl.	102
211	Item bona domini palatini faciunt	fl.	90
212	Item bona domini Pauli Kynisy faciunt	fl.	316
213	Item capitanei inter Cumanos relaxati sunt, qui faciunt	fl.	48
214	Iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, faciunt	fl.	66

206. A megye adózása 1495-ben: **2049**. — Tolnai Máté és Gyulai Gáspár voltak 1495-ben – és vélhetően már egy évvel korábban is – a szolnoki sókamarások (2622, előbbi személyére lásd Kubinyi: Kincstári személyzet 43., 129. jegyz.). 1494 februárjában még Kutasi András volt a szolnoki kamarás (DF 260146.), aki azonban 1494. június 26. előtt elhunyt (DF 260148.). 1494 végén Gyulai Gáspár járt közben a kincstartónál, hogy rokona, Gyulai Gergely a szolgálatába léphessen (DF 260550.).

207. A kincstartó a Külső-Szolnok megyében beszedett 1550 forintból 700-at kiutalt Csulai Mórét György szörényi bánnak a bánság védelmére, illetve 300-at a dési sómunkásoknak a Szolnokba szállított só megváltására (653–654). Talán a fennmaradó 550 forintból adott át 300-at Verőcén Battyányi Boldizsárnak Jajca védelmére, az erről szóló, 1495. március 1-jén elkönyvelt kiadási tétel ugyanis közli, hogy az összeg „Máté deák útján” került Battyányihoz (1171).

210. Bakóc Tamás egri püspök Külső-Szolnok megyei birtokai (→2054): a titeli prépostsághoz tartozó Várkony és tartozékai (Cs. I. 669–670.). Az egri provizor számadása szerint a várkonyi tisztt, Varjasi István a királyi adóról 1494-ben nem rajta keresztül, hanem közvetlenül Bakóc felé számolt el (1494: Kandra: Bakócs-codex 443., vö. uo. 364.). Varjasi nemcsak Várkony, hanem a Bihar megyei Derecske és Pelbárhida élén is állt (1492–1497: DL 56291.), elszámolása szerint a három birtoktömb királyi adója címén 1495-ben 222,5 forintot szedett be (DL 82985.).

211. Szapolyai István nádor Külső-Szolnok megyében fekvő birtoka (→2055): Kengyel mezőváros (1479: Szapolyai oklt. 151., Cs. I. 666.).

212. Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán Külső-Szolnok megyében fekvő birtokai, amelyeket 1492-ben feleségének, Magyar Benignának adományozott: Kürt, Abony, Tószeg, Sas, Kécske, Bög, Paládics birtokok, Vezseny és Kerekegyház fele (1492–1493: DL 82050., DL 82059., 1495: DL 82092., vö. Cs. I. 673.).

213. Szemben az 1495. évi helyzettel (→54), 1494-ben a Solt és Külső-Szolnok megyékhez számított kunoknak csak a kapitányai kaptak adómentességet (vö. 201).

215	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res trium florenorum non habentes relaxati sunt et faciunt	fl. 118 740

Borsodiensis

216	Per Gregorium Bagudi et Ladislaum Stresemley dicatores comitatus prefati data est ratio super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 4708,5
217	De quibus exacti sunt	fl. 1590
218	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl. 28
219	Item dicatores pro eorum sallariis et expensis habuerunt	fl. 192

Restant inexacti

220	Item bona domini Agriensis et capituli eiusdem faciunt	fl. 684
221	Item bona heremitarum de Dyosgyer faciunt	fl. 18
222	Item bona Andree litterati provisoris curie castri Budensis faciunt	fl. 13
223	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl. 1309,5
224	Item bona domini palatini faciunt	fl. 387
225	Item bona Urbani prepositi Agriensis, de quibus dominus Agriensis pro se exegit	fl. 53
226	Item bona Michaelis Hangach ad litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl. 39

216. A megye adózása 1495-ben: **2270**. — Az adószedők közül Bagodi Gergely neve alapján feltehetően a Zala megyei Bagodi család tagja (1505: DF 233301., vö. 1525: DL 24008.), Sztrazsemlyei Márk fia László pedig Pozsega megyéből származó nemes, György szreberniki bán unokatestvére (1480: DL 34227.).

217. A kincstartó Borsod megye ez évi adójából a számadáskönyv szerint nem utalványozott.

220. Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár egri provizora Borsod megyében (→**2276**) a következő hadiadó-bevételeket könyvelte el: az egri püspökség 10 birtoka után 171,5 forintot, az egri káptalan 7 birtoka után 198 forintot, a bélháromkúti apátság 7 birtoka után 153 forintot, továbbá a püspök a káptalan két falujának 126 forintnyi adóját elengedte. Mindez összesen 648,5 forintot tesz ki, de a számadás megjegyzi, hogy a káptalan két falujának adóját az adószedő behajtotta (Kandra: Bakócs-codex 440–442.). Bakóchoz került még az Orbán egri prépost birtokai utáni adó is (→**225**).

221. A diósgyőri pálosok (→**2686**) Harkány birtoka, illetve miskolci és csabai malmal Mátyás király 1478. évi, Ulászló király által 1493-ban megerősített kiváltságlevele szerint adómentesek voltak (DL 18127.). A kolostor birtokaira lásd még Cs. I. 195., DAP I. 69–70.

222. Báncsai András budai provizor Borsod megyei birtokaira (→**2688**) vonatkozó forrás egyelőre nem került elő.

223. Beatrix királyné Borsod megyében fekvő birtokai (vö. **2279**): Diósgyőr és Ónod várak uradalmi (Cs. I. 164., Arch. II. 85., 1504: DF 209875., 1510: DL 93753.).

224. Szapolyai István nádor Borsod megyében fekvő birtokai (→**2275**): Vámos, Edelény (1492: Szapolyai oklt. 205.), Rudabánya, illetve a Torna megyei Torna vár itteni tartozékai (1517: DL 26161.).

225. Az Eger-vári Szűz Mária-kápolna prépostja, Nagylucsei János fia Orbán (1490: DL 19665., 1494: DL 20193., C. Tóth: Egri káptalan 54.) Borsod megyében fekvő birtokai, Novaj és Kistálya után Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár egri provizora szedte be az egyforintos adót, előbbi után 25,5 forintot, az utóbbi mentességet kapott (Kandra: Bakócs-codex 442., vö. **2276**).

226. Hangácsi Mihály alnádor Borsod megyében fekvő birtokai (vö. **2684**): hangácsi és nyomári birtokrészek (1492: DL 61080., DL 75942., DF 250574., vö. 1500: DL 72087., Cs. I. 187.).

227	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati faciunt	fl. 172
228	Pauperes res ad valorem trium florenorum non habentes relaxati faciunt	fl. 223 2898,5

Neugradyensis

229	Per Ambrosium de Erchy dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 5031
230	De quibus exacti sunt	fl. 3595
231	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis et expensis	fl. 28
232	Item dicator habuit pro sallario et expensis	fl. 172

Restant inexacti

233	Item bona domini palatini faciunt	fl. 222
234	Bona regie maiestatis, videlicet Ruteni faciunt	fl. 170
235	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl. 150
236	Item domus combuste per Polonos faciunt	fl. 12
237	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl. 243

229. A megye adózása 1495-ben: **2095**. — A kincstartó hivatala már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Bars, Nógrád és Nyitra megyék adószedőihöz pénzért (**1561**). — Az adószedőre, a Fejér megyéből származó, Pest megyében is birtokos Ercsi Ambrusra lásd még **659**, vö. 1514: Bártfai Szabó 1367. sz., 1518: uo. 1409–1410. sz., DL 69656.

230. A kincstartó a Nógrád megyében beszedett 3595 forint adóból 500-at Ráskai Balázs budai várnagynak, kamarásmesternek utalt ki régi kincstári adósságok fejében, 200-at ugyanőneki a király távollétében a budai várba felfogadott 25 gyalogos zsoldjára, 200-at Nádasdi Ongor Jánosnak fizetésére, 545 forintot Losonci Lászlónak vajdai fizetésére, 100-at pedig az adószedőnek, aki korábban Kassán ennyit kölcsönzött a kincstartónak (**655–659**). Az összes utalvány összege 1545 forint.

233. Szapolyai István nádor Nógrád megyében fekvő birtokai (→**2100**): Salgó vár uradalma (1460: DL 65921., 1497: Szapolyai oklt. 243.).

234. A király „orosza” alatt elsősorban a Nógrád megyei Nagyoroszi lakosait kell érteni (1493: DF 248280., vö. 1493: DF 237909., →**2101**). Régtől fogva közülük kerültek ki a magyar királyok ajtónállói (Kubinyi: Királyi udvar 325–326.). Ulászló király 1491-ben azon kiváltságukat is megerősítette, hogy szolgálataikra tekintettel minden adó alól mentességet élveznek (Libri regii VI. 117–118.). Egy 1498. évi oklevél név szerint 130 nagyoroszi királyi jobbágyot sorol fel (DL 20704.).

235. A királyné Nógrád megyei birtokai alatt feltehetően Szanda vár uradalmát érthették. Az esztergomi érsekség számadáskönyve több bejegyzést is tartalmaz az addig az ecsedi Bátoriak kezén lévő Szanda 1493. novemberi lefoglalásáról (Kuffart: Számadáskönyvek 210.). Ez, mivel a vár később nem mutatható ki az érsekség birtokában, nem az érsek, hanem az Esztergomban élő Beatrix akciója lehetett: 1493 májusában az a Pásztói János tiltakozott a vár Bátoriak általi birtoklása ellen (Bátori oklt. 196.), aki a királyné kapitánya volt (Kuffart: Számadáskönyvek 166.). Szanda Beatrix általi birtoklását erősíti az is, hogy a királyné nevén Heves megye adóelszámolásában is jeleztek 15 forint hátralékot (**388**), ami bizonyosan Szanda ottani tartozékainak adójával azonosítható.

236. Ezek a Nógrád megyei háztartások az 1490–1491. évi trónharcok idején elszenvedett káraikra tekintettel tettek szert adómentességre. Egy 1495. évi oklevél szerint a megyében fekvő Fülek vára is lengyelek kezére került (DF 206796., 139. fotó.).

238	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes non habentes ad valorem trium florenorum faciunt	fl.	325
239	Item de bonis nobilium unius sessionis et aliorum restantie faciunt	fl.	114
			1236

Wesprimiensis

240	Per Caspar Posar et Georgium Horwath dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	3461,5
241	De quibus exacti sunt	fl.	1326
242	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl.	28
243	Item dicatores pro eorum sallariis et expensis habuerunt	fl.	185,5

Restant inexacti

244	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	183
245	Item bona domini palatini faciunt	fl.	657
246	Item bona domini Pauli Kynisy simul cum bonis monialium de Warsanhel et Wesprim faciunt	fl.	531
247	Item bona Georgii Esseghwari vicecomitis faciunt	fl.	83

240. A megye adózása 1495-ben: **2077**. — Az adószedők közül Marcellházi Pozsár Demeter fia Gáspár Komárom megyéből származó, ott és a környező megyékben birtokos nemes (1485: Teleki XII. 277., 1494: DL 90716., 1499: DL 72731. stb.), míg Horvát György pécsi polgár (1494: DL 102657.) volt, aki a következő évben Somogy megye adóját szedte be (**2451**). — Veszprém megye vásárhelyi széke 1494. július 31-én felhatalmazta az ispánt, az alispánokat és a szolgabírákat, hogy a (Horvát) György pécsi (polgár) által kirótt egyforintos adót a vonakodó birtokosok jobbágyaitól 3 nehéz súlyú, az egytelkesektől pedig 3 könnyű súlyú márka bírság mellett behajtsák (DL 102657.).

241. A kincstartó a Veszprém megyében beszedett 1326 forint adóból 600-at a szabácsi bánoknak utalt ki fizetésükre (**660**).

244. Újlaki Lőrinc herceg Veszprém megyében fekvő birtokai (→**2083**) az 1488. évi megyei adóösszeírás alapján: Várpalota (92 porta), valamint 9 egész és 3 részbirtok, összesen 181 vagy 182 adóegységgel (Solymosi: Veszprém 189.).

245. Szapolyai István nádor Veszprém megyében fekvő birtokai (→**2082**): Pápa, Ugod és Csesznek várak és uradalmak (Horváth: Veszprémi várak 52–62.). 1488-ban Szapolyai legfontosabb birtoka Pápa (236 porta) volt, amely mellett 29 egész és 2 részbirtokkal, összesen 928 adóegységgel rendelkezett (Solymosi: Veszprém 189.).

246. Kinizsi Pál temesi ispán, országbíró Veszprém megyében fekvő birtokai: Somló és Nagyvázsöny várak és uradalmak (Horváth: Veszprémi várak 69–70., 89–91.). Ezek közül 1492-ben Nagyvázsont feleségének, Magyar Benignának adományozta (1492–1493: DL 82050., DL 82059.), míg Somlót Szapolyai nádornak zálogosította el (DL 50614.), de a várak valójában a kezelésében maradtak (Neumann: Gróf és herceg 406.). 1488-ban Kinizsi 11 egész és 2 részbirtokkal rendelkezett a megyében, összesen 325 portával (Solymosi: Veszprém 187.). Ugyanezen adóösszeírás alapján a somlóvásárhelyi apácák birtokai: Somlóvásárhely (104 porta) és további négy egész birtok, összesen 164 portával, a veszprémvölgyi apácáké: 6 egész és 2 részbirtok, összesen 141 adóegységgel (Solymosi: Veszprém 185.). A Kinizsi Pál kezén 1494-ben összeírt javak tehát 1488-ban összesen 630 portát tettek ki.

247. Essegvári György veszprémi alispán, országbírói ítélőmester neve alatt (→**2087**) 1488-ban 6 egész és 2 részbirtokot írtak össze, összesen 71 adóegységgel (Solymosi: Veszprém 186.). Időközben,

238 non habentes] *sc. res*

246 Warsanhel] *recte* Wasarhel

248	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl.	86
249	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes in valore trium florenorum res non habentes relaxati	fl.	106
250	Restantie nobilium unius sessionis et aliorum, qui propter contumaciam exolvere noluerunt, faciunt	fl.	276 1922

Beregh

251	Per Stephanum Polchay et Iohannem Hwzar dicatores comitatus prefati data est ratio super unius floreni contributione, cuius quidem summa facit	fl.	2860
252	De quibus exacti sunt	fl.	1250
253	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl.	28
254	Item dicatores pro eorum sallariis et expensis habuerunt	fl.	150

Restant inexacti

255	Item bona domini ducis Corvini faciunt	fl.	1132
256	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	95
257	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes ad valorem trium florenorum non habentes faciunt	fl.	132
258	Item restantie in bonis nobilium unius sessionis et aliorum, que exigii non potuerunt, faciunt	fl.	73 1432

Wgocha

259	Per Stephanum Polchay et Iohannem Hwzar dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	1368

1493-ban azonban megkapta adományul Kinizsi Páltól a Somló várhoz tartozó Tornát (DL 46232., Szapolyai oklt. 211.), ahol 1488-ban 18 porta adózott (Solymosi i. m. 187.).

251. A megye adózása 1495-ben: **2147**. — Az adószedők közül Pócsai István feltehetően a Baranya megyei Pócsáról (Cs. II. 518.) származott. Huszár János kiléte a gyakori név miatt teljesen bizonytalan, például így hívták az Ernuszt család egykori mezővárosának, Zólyomlipcsének bíráját 1492-ben (DF 269057., vö. 1496: DL 46348.). A két, Bereg mellett Ugocsa megyében is eljáró (259) adószedőre lásd még a Sáros megyénél írottakat (→337). Pócsait a következő évben Baranya (2431), Huszárt pedig Kraszna megyébe (2239) küldték hasonló feladattal.

252. A kincstartó Bereg megye ez évi adójából a számadáskönyv alapján nem utalványozott.

255. Corvin János herceg Bereg megyében fekvő birtokai (→2152): Munkács vár és uradalma (1492: DF 285712., 1493: DF 224500., DF 223967., vö. Cs. I. 411.).

259. A megye adózása 1495-ben: **2157**. — A két adószedő személyére lásd a Bereg megyénél írottakat (→251).

260	De quibus exacti sunt	fl. 1050
261	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl. 28
262	Item dicatores pro eorum sallariis et expensis habuerunt	fl. 112

Restant inexacti

263	Iacobus Kwn vicecomes pro se ipso exegit	fl. 12
264	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl. 47
265	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res in valore trium florenorum non habentes relaxati sunt et faciunt	fl. 84
266	Item restantie in bonis nobilium unius sessionis et aliorum, qui propter contumaciam exolvere noluerunt, faciunt	fl. 35
		178

Baranya

267	Per Gregorium Porkolab et Iohannem litteratum dicatores comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 15 018
268	De quibus exacti sunt	fl. 9 088,5
269	Item comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl. 28
270	Item dicatores habuerunt expensas	fl. 175

260. A kincstartó Ugocsa megye ez évi adójából a számadáskönyv alapján nem utalványozott.

263. Rozsályi Kun Jakab alispán 1490-ben még Ernuszt Zsigmond pécsi püspök familiárisa volt (DL 71024., Beatrix okl. 159.), ekkor már Drágfi Bertalan szolgálatában állt, amit az bizonyít, hogy 1493-ban az ő bandériumának kapitányaként tűnik fel (DL 65156., Arch. II. 298., vö. 1495: Rechnungen 191.). Családja Ugocsa megyei birtokaira lásd Cs. I. 439.

267. A megye adózása 1495-ben: **2431.** — A kincstartó 1494. június 8-án, Budán kelt levelével utasította baranyai alispánját, Gyulai Györgyöt, hogy hívja össze a megye közösségét, és haladéktalanul küldjék ki a király adószedőit (DF 260150.). Az adót nem fizetők bírságolásával lehet összefüggésben a két baranyai alispán egymásnak írott egy-egy szeptember 23-i, illetve napi dátumot nem tartalmazó levele (DF 260533–534.). A király november 28-án küldött parancslevelet az adót megtagadó baranyai egytelkesek házainak lefoglalásáról (→**281**), a két adószedő pedig egy pontos napi dátumot nem tartalmazó, de 1495-ben, bizonyára az év legelején kelt, Gyulai alispánnak szóló levélben magához rendelte az egyik szolgabírót Pécsre, hogy kiküldhessék a királyi adóval kapcsolatos újbóli bírságolásra (DF 260544.). — Porkoláb Gergely feltehetően pécsi lakos volt (**1887**, vö. 1483: DL 81894., ahol egy Bátyai Porkoláb Gergely szerepel), a következő évben is ő szedte be Baranya megye adóját (**2431**). János deák azonosítása bizonytalan, feltehetően ő az, aki a következő évben Pilis megye adószedője lett (**2061**, vö. **1292–1293**).

268. A kincstartó a Baranya megyében beszedett 9088,5 forintból 100-at Tamás pécsi kispópostnak, 177-et Jajcára és Nándorféhevárra szállítandó hadiszerekre, 80-at Mór János római követségére, 72-t Baranya megyei nemeseknek, 162,5 (helyesen: 1062,5, vö. **708**) forintot Bajnai Bot (Lábatlani) Andrásnak kincstári adósságok fejében, 65-öt Herceg Péternek segélyül, végül 32 forintot a király káplánjának, Karánsebesi Mihálynak utalványozott (**704–710**), összesen 688,5 (helyesen: 1588,5) forint értékben (az első és harmadik tételnél külön nem jelzik, hogy Baranya megyében kiutalt összegről van szó, de ez bizonyosnak tűnik). A fennmaradó 8400 (helyesen: 7500) forintot talán a király és a kincstartó közötti tranzakciókra fordították (például részben ebből válthatta magához a király 8000 forintért Corvin János herceg Ernusztnál lévő ezüstműjét: **686**).

Restant inexacti

271	Item bona domini Petri Gereb faciunt	fl.	1522
272	Item bona domini episcopi Quinqueecclesiensis faciunt	fl.	2903,5
273	Item bona domini prioris Aurane faciunt	fl.	353
274	Bona domini episcopi Agriensis, pertinentie Zank	fl.	131
275	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	42
276	Item bona magistri hospitalis Quinqueecclesiensis	fl.	63
277	Item bona Stephani Mekchei ad litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl.	8
278	Item bona monialium Quinqueecclesiensium faciunt	fl.	12
279	Item bona Iohannis Magni, iobagiones cuius pixides regias ad Walpo traxerunt, ad litteras regie maiestatis relaxata sunt, que faciunt	fl.	23
280	Item iuxta litteras regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	519
281	Item restantie in bonis nobilium unius sessionis et aliorum faciunt	fl.	150
			5726,5

271. Vingárti Geréb Péter Baranya megyében fekvő birtokai (→2436): Valpó vár és mezőváros, Harsány vár fele, Vörösmart részei, Bodolya mezőváros, Szombathely kastély és uradalmak (1494: DF 265831., 1506: DL 21535., Cs. II. 546.).

272. A pécsi püspökség birtokaira (→2437) lásd Cs. II. 557–558., Fedeles: Gazdálkodás 425.

273. A vránai perjelség Baranya megyében fekvő birtokai: Krassó vár, Szentmárton és Szentlőrinc uradalmak (Cs. II. 548., 1475: DL 26008.).

274. Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár egri provizora számadásában úgy nyilatkozott, hogy Szankról (és uradalmából) nem kapott kézhez bevételt (Kandra: Bakócs-codex 443., →2439). A szanki uradalom a győri káptalan birtoka volt (1494–1495: DF 279560., fol. 38–44., Bedy: Székeskáptalan 214–216.), Bakóc mint győri püspök kaphatott engedélyt az egyforintos adó itteni beszedésére.

275. Újlaki Lőrinc herceg Baranya megyében fekvő birtokai (→2441): a Körös megyei Raholca várhoz tartozó két falu, Cún és Sziget (Cs. II. 565.).

276. A pécsi Szent Bertalan-plébániatemplomhoz tartozó Szent Erzsébet-ispotály (Fedeles: Pécs 137.) birtokai nem ismertek (→2440).

277. Mekcsei István Baranya megyei birtokos György szepesi prépost, nádori titkár rokona volt (1493: DL 106082., →2442, vö. Cs. II. 554.). 1495-ben amnesztiát kapott a Lőrinc herceg lázadásában való részvételért (DL 70073.), 1500-ban ugyancsak a herceg familiárisaként állt várnagyként a Nyitra megyei Galgóc vár élén (DL 64794.).

278. A pécsi Szentlélek domonkos apácakolostor (Romhányi: Kolostorok 51., vö. 1217) Baranya megyében fekvő birtokai (→2448): a Pécs környékén lévő Patacs, Megyer, Nádas (Kiss–Sárback: Szerzetesi intézmények 373.).

279. Nagy János azosítása bizonytalan, Ernusz Zsigmond püspöknek 1478-ban volt egy ilyen nevű familiárisa (DL 18058.). Hogy azonos-e az 1484-ben a tolnai alispánságot viselő Nagy Jánossal (Arch. II. 271.), kétséges. — A király ágyúinak Valpóra szállítása leginkább 1495 januárjára, a király ottani tartózkodásának idejére datálható (I. függelék, vö. 1066).

281. Ulászló király 1494. november 28-án, Bácsott kelt levelével, miután tudomására jutott, hogy a Baranya megyei egytelkes nemesek nem akarják kifizetni az adót, megparancsolta Tamás pécsi provizornak, hogy foglalja le a részére az adófizetést megtagadók házait és jószágait (DF 260528.).

279 pixides regio

Simigiensis

282	Per Benedictum Dobokay et Demetrium Azthalnok dicatores prefa- ti comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 11 012
283	De quibus exacti sunt	fl. 7 626
284	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dederunt	fl. 28
285	Item dicatores habuerunt expensas	fl. 168

Restant inexacti

286	Item bona domini Ladislai de Kanisa faciunt	fl. 82
287	Item bona domini Iohannis de Kanisa faciunt	fl. 78
288	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl. 106,5
289	Item bona domini prioris Aurane faciunt	fl. 416
290	Item bona regie maiestatis Remethewdwar faciunt	fl. 49
291	Item bona domini Agriensis faciunt	fl. 67
292	Item bona domini Quinqueecclesiensis faciunt	fl. 265
293	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl. 337,5
294	Item bona domini Andree de Bathor	fl. 364

282. A megye adózása 1495-ben: **2451**. — A kincstartó 1494. szeptember 13-án, Szebenből küldött Somogy megye adószedőinek szóló királyi parancslevelet (770). Az adó behajtásában Somi Józsa temesi (al)ispán huszárai segédkeztek, pontosan nem tisztázható időpontban (**703**). — Gerdei Asztalnok Demeter 1491 végén Ernuszt Zsigmond pécsi püspök familiárisaként hatalmaskodott a megyében (1492: DL 19789.). A Baranya megyei Dobokáról való (1484: DL 18906., 1494: DL 18907.) Dobokai Benedek a következő évben Trecsén (**2343**), míg Asztalnok Győr megye (**2200**) adószedője.

283. A kincstartó a Somogy megyében beszedett 7626 forint terhére, úgy tűnik, 16 kisebb-nagyobb kiadási tételt teljesített (**688–703**) összesen 1942 forint értékben. Fontos ugyanakkor megjegyezni, hogy az egymás után következő, összetartozónak tűnő listában csak két tételt találunk, ahol valóban hivatkoztak arra, hogy a kifizetés Somogy megye adójából történt (**698, 700**).

286–288. A Kanizsai család Somogy megyében fekvő birtokai: a Zala megyei Kanizsa vár itteni tartozékai (Cs. II. 679.). A család 1493. évi birtokosztályának megfelelően a birtokok egyik fele Miklós fiának, Györgynek, a másik László fiának, Lászlónak (→**2459**), Jánosnak és Istvánnak jutott (DL 20032.). A családtagok által kapott adóutalványokra →**74–76**.

289. A vránai perjelség Somogy megyében fekvő birtokai: Csurgó vár uradalma (DL 101164., Cs. II. 705.). Az uradalom adóját a következő évben feltehetően már Bakóc Tamás kancellár kezén írhatták össze (→**2456**), akinek Csurgót a perjel vagyonekbevétele után a király zálogba bocsátotta (1495: DL 106681., 1497: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 85.).

290. A meghatározás valószínűleg nemcsak Remeteudvar (→**2460**), hanem még egy-két hozzá tartozó falut is takarhatott: 1497-ben Remeteudvaron officialisokat említenek, akik a király gyümölcsényi jobbágyságait maguk mellé véve hatalmaskodtak (DL 20588., vö. Cs. II. 611., 638.).

291. Valószínűleg a Bakóc Tamás egri püspök, kancellár kezén lévő titeli prépostság birtokaira kell gondolnunk (→**2456**, vö. Cs. II. 670., 700.).

292. A pécsi püspökség Somogy megyei birtokaira (→**2457**), elsősorban Vaskaszentmártonra lásd Fedeles: Gazdálkodás 425. — Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó Egervári László tárnokmesterrel együtt 1494-ben fele-fele arányban adományul nyerte Pata mezővárost és uradalmát (1494: DL 20158–159.), amelynek adói ugyancsak részei lehetnek a fenti összegnek.

293. Újlaki Lőrinc herceg Somogy megyében fekvő birtokai (→**2861**): a kaposújvári váruradalom fele és egy-két további település (Cs. II. 702.).

294. A Bátorai család Somogy megyében fekvő birtokai (vö. **2862**): Fejérvő és Babócsa várak uradalmi (1493–1495: Bátori okl. 199–201., 220., Cs. II. 684–685.).

295	Item possessiones cocorum Zakachy et Wyd faciunt	fl.	186
296	Item in bonis Bornemiza relaxati sunt	fl.	66
297	Item Petro Bwthkay regia maiestas relaxavit	fl.	46
298	Item magister Iohannes de Korothona levavit	fl.	127
299	Item combusti per Alemanos faciunt	fl.	448
300	Item secundum litteras et continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt	fl.	316
301	Item de bonis nobilium unius sessionis et aliorum, de quibus vicecomites extorquere non potuerunt	fl.	236
			3190

Tholna

302	Per Lucam Olaz et Benedictum Chalaky dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	9924,5
303	De quibus exacti sunt	fl.	7096
304	Item comitibus et iudicibus nobilium pro sallariis eorum dederunt	fl.	28
305	Item dicatores habuerunt sallaria et expensas	fl.	222

Restant inexacti

306	Item bona domini Agriensis simul cum bonis capituli Tituliensis faciunt	fl.	662

295. A királyi szakácsokra és birtokaikra (→2462, 2856) lásd Kubinyi: Királyi udvar 325., Cs. II. 579–580., 656.

296. Berzencei vagy Tolnai Bornemissza János királyi familiáris (1493: DL 19944.) Somogy megyében fekvő birtokai (→2461): Berzence kastély és uradalma (1490: DL 19642., 1491: DL 19721.), Bat kastély és uradalom fele (1493: DL 19655., DL 19944.). További birtokaira lásd Cs. II. 666.

297. Butkai Péter komáromi és somogyi ispán Somogy megyei birtokai: a felesége, Gordovai Fáncs Gáspár leánya, Margit kezével kezére kerülő, illetve különböző úton-módon általa szerzett Gordovai Fáncs-birtokok (1495–1498: DL 22518., DF 288482., vö. Cs. II. 670–671.). A királyi engedmény esetleges okaira →702, 2628–2629.

298. Korotnai János nádori ítélőmester egyben somogyi ispán is volt (Arch. II. 224., Bónis: Jogtudó 273.). A kincstartó a megye adójából 100 forintot utalványozott neki az 1494. évi vízkereszti nyolcadon tett költségei ellentételezéseképpen (697), az itteni összeg ezen felül értendő. Megyében fekvő birtokaira lásd Cs. II. 682.

299. Somogy megye az 1490–1491. évi trónharcok idején hadak járta terület volt, a tételben szereplő háztartások Miksa római király német csapatai és magyar szövetségesei pusztítására tekintettel kaptak adómentességet (vö. Horváth–Neumann: Bátor 106–107).

302. A megye adózása 1495-ben: 2128. — Az alkincstartó 1494. október 5-én egy-egy királyi és kincstartói levelet küldött Tolna megye adószedőikhez és a megyei hatósághoz (1608), míg a kincstartó december 1-jén egy királyi parancslevelet az adószedőkhöz (937). — Olasz Lukács azonosítása egyelőre nem járt sikerrel (vö. pl. Cs. III. 472.), *Chalaky* a névalak alapján alighanem a Veszprém megyében birtokos Csajági Benedekkel (1488: Solymosi: Veszprém 198., *Chayak* alakban) azonosítható, aki 1495-ben Újlaki Miklós boszniai király özvegyének, Szécsi Dorottyának az ügyvédjeként tűnik fel (DL 17994.). — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 9924,5, hanem 9925.

303. A kincstartó Tolna megye ez évi adójából a számadáskönyv alapján nem utalványozott.

306. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora számadáskönyvében a titeli prépostság kesztölci tisztartóságából 290, Mányokból, Csibrádból és a hozzá tartozó falvakból 132,5, míg a cé-

307	Item bona domini Quinqueecclesiensis faciunt	fl. 1281
308	Item possessio Izmen Blasii Raskay facit	fl. 23
309	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl. 413
310	Item combusti et pauperes et inexacti faciunt	fl. 200
		2579

Nittriensis

311	Per Andream Ozlany dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 7003,5
312	De quibus exacti sunt	fl. 3375
313	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl. 28
314	Item dicator habuit pro expensis et sallario	fl. 240

Restant inexacti

315	Item bona domini Iohannis Banfy faciunt	fl. 150
316	Item bona domine Magdalene, relicte Ladislai Orzagh faciunt	fl. 140

li tisztartásából 64,5, összesen 487 forint királyi adóból származó jövedelmet könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 442–443., →2134, vö. Cs. III. 478., 1492: Erdődy lt. D 1058.).

307. A pécsi püspökség tolnai birtokaira (→2133) lásd Cs. III. 473., Fedeles: Gazdálkodás 425.

308. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester izményi birtokszerezése feltehetően azzal a királyi adománylevéllel áll összefüggésben, amelyet 1492-ben, akkor még budai provizorként Céli Bernát birtokairól Bakóc Tamás győri püspökkel és Mesztegnyői Szerecsen Györggyel együtt nyert el (1492: Erdődy lt. D 1058., DL 25791., 1494: Erdődy lt. D 10224., vö. Cs. III. 474., →2137).

311. A megye adózása 1495-ben: **2312**. — A kincstartó hivatala már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Bars, Nógrád és Nyitra megyék adószedőihez pénzért (**1561**). — Oszlányi András 1491 végén Ernusz Zsigmond püspök familiárisaként hatalmaskodik Somogy megyében (DL 19789.), de a kincstartó 1494 májusában is saját familiárisának nevezi (**623**). Bars és Nyitra megyében birtokos nemes volt (1489: DL 19511., é. n.: DF 205668., 1520: Nyitrai káptalan hlt., Prot. I. fol. 8r). A következő évben Nógrád megye adószedője (**2095**). — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 7003,5, hanem 7103.

312. A kincstartó a Nyitra megyében beszedett 3375 forintból 600-at Ráskai Balázs budai várnagynak, kamarásmesternek utalt ki a budai vár őrzésére, 200-200-at Dengelegi Pongrác Mátyásnak és Gúti Ország Zsigmondnak fizetésükre (**661–663**).

315. Alsólendvai Bánfi János Nyitra megyében fekvő birtokai: a Trencsén megyei Bolondóc várának itteni tartozékai Vágújhely mezővárossal (1479: DL 18150.).

316. Gúti Ország László halála után, illetve fiai kiskorúsága idején László özvegye, Maróti Magdolna állt az Ország-birtokok élén (1494: DL 97524., vö. DF 272028.), noha egyes oklevelek a családi birtokok urának a legidősebb fiút, Zsigmondot tekintik (1494: DL 46265., vö. **155**). Az itt megadott portaszám a Nyitra megyében fekvő Ország-vagyonnak – Csejte, Jókő, Surány várak és uradalmak egészben, Nagytapolcsány vára az uradalom felével (Engel: Nagybirtok 89/140., 1510: DL 24350.) – csak egy kis része lehetett (vö. **2323**). A kincstartói hivatal 1494. szeptember 20-án küldött királyi levelet Budáról az Ország családjához Csejtére az adó ügyében (**1600**). Ország Zsigmond Nyitra megye adójából ez évben 200 forintra kapott királyi utalványt (**663**).

308 facit] faciunt

317	Item bona domini palatini faciunt	fl.	953
318	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	562,5
319	Item bona domini episcopi Nittriensis faciunt	fl.	655
320	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl.	169,5
321	Item bona Emerici Czobor, quas ipse peditibus regiis distribuit, faciunt	fl.	87,5
322	Bona Petri Forgach ad litteras regie maiestatis relaxata sunt, faciunt	fl.	52
323	Iuxta litteras regie maiestatis pauperes tres florenos non habentes et combusti faciunt	fl.	420
324	Iuxta dispositionem regnicolarum de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	271
			3460,5

Iauriensis

325	Per Petrum Horwath et Iohannem Swap dicatores comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2003
326	De quibus exacti sunt	fl.	1261
327	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
328	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	111

317. Szapolyai István nádor Nyitra megyében fekvő birtokai (→**2318**): az általa 1493–1494 fordulóján elfoglalt, majd a tulajdonos, Corvin János által 1494 nyarán neki eladott Bajmóc vár uradalma (1494: DF 244142., Neumann: Gróf és herceg 392–404.).

318. Újlaki Lőrinc herceg Nyitra megyében fekvő birtokai (→**2319**): Galgóc és Temetvény várak uradalmai Galgóc várossal (Engel: Nagybirtok 59/45., 68/135.).

319. Sánkfalvi Antal nyitrai püspök a kincstartóval történő elszámolást követően az itt jelzett 655 forintból 243-at átadott a kincstárnak (**29**, vö. még **2320**).

320. Kanizsai György Nyitra megyében fekvő birtokai (vö. **2704**): a Rozgonyi László özvegye kezével megszerzett Sempte vár itteni tartozékai (1493: DL 19936., 1494: DL 22515.). A 16. század elején az uradalom Nyitra megyei részén egy mezővárosban és három faluban összesen 193 jobbágyot, 47 zsellért és 167 elhagyott telket írtak össze (DL 37002.).

321. A Coborszentmihályi Cobor testvérek, Imre és Márton Nyitra megyében fekvő birtokai: Holics vár és Sasvár kastély uradalma (1494–1495: DF 266072–266074.). Az általuk 1495 januárjában fogadott gyalogosokra →**1680–1682**.

322. Gimesi Forgács Péter Nyitra megyében fekvő birtokai: Gimes vár uradalmának öt illető részei. Forgács korábban Mátyás király palotása (1482: DL 59688.), ekkoriban Bakóc Tamás egri püspök, kancellár familiárisa, egri várnagya (Kanda: Bakócs-codex 348., 350., 360., 368., 384., 439.), később barsi ispán (Arch. II. 51–52.).

325. A megye adózása 1495-ben: **2200**. — A kincstartói hivatal már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Győr, Komárom és Pozsony megyék adószedőihéz pénzért (**1560**). — Horvát Péter volt 1495-ben, és bizonyára egy évvel korábban is, a győri sókamara (**2623**). Származása a gyakori névalak miatt nem tisztázható (→**881**). A kincstartó a következő évben a Sopron megyei adó beszedésére rendelte (**2569**). *Swap* János azonosítása is bizonytalan, leginkább a Körös megyében szereplő azonos nevű család tagjának tekinthető (1471: DF 231590., 1481: DL 103584.).

326. A kincstartó a Győr megyében beszedett 1261 forint adóból 200-at Rákosdi Györgynek utalt ki (**664**), akit az uralkodó egy huszárcsapat élén az adó beszedésére küldött (→**71**).

321 quas] *sc. pecunias in possessionibus suis exactas*

323 Summa 420] III^c LXX

Restant inexacti

329	Bona domini palatini faciunt	fl.	86
330	Bona dominorum de Kanisa faciunt	fl.	47
331	Bona domini lauriensis, videlicet Pynnyed, Thako, Banfalw, Kethezer litteras habent exemptionales et faciunt	fl.	84
332	Rectores altarium in katedrali ecclesia in civitate domos secularium habentes faciunt	fl.	47
333	Megyer capelle Sancte Trinitatis in Iaurino combusta facit	fl.	17
334	Item in civitate lauriensi domus combuste sunt et habent litteras exemptionales a regia maiestate, que faciunt	fl.	93
335	Pauperes iuxta continentiam litterarum regie maiestatis relaxati sunt, qui faciunt	fl.	137
336	Iuxta dispositionem regnicolarum factores et servitores ex centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	92
			603

329. Szapolyai István nádor Győr megyében fekvő birtokai (→2206): a pápai uradalomhoz tartozó Mórighida és tartozékai (1493–1494: Bátori oklt. 194., 204., Cs. III. 571–572.). Az 1518. évi adójegyzék készítésének idején Szapolyai János erdélyi vajda kezén 7 településen 65 portát, 17 szegényt, 10 elhagyott telket és 8 egyéb adómentes portát, azaz összesen 100 adóegységet találtak (Horváth: Győr 146–147.).

330. A Kanizsai család Győr megyében fekvő birtokai: a Sopron megyei Kapuvár itteni tartozékai, Ikrény és (Rába)szentmihály (Cs. III. 570.). Az 1518. évi adóösszeírás szerint a két falut megosztva a győri püspök (20,5 porta, 5 szegény) és Kanizsai László (20 porta, 5 szegény) birtokolta (Horváth: Győr 146–147.), amely helyzet alighanem egy 1475. évi zálogosításra megy vissza (DL 17731.). Ez alapján valószínű, hogy a Kanizsaiak neve alatt jelzett 47 porta egy részét 1494-ben is a győri püspök birtokolta.

331. A győri püspök felsorolt birtokainak az azonosítása nem problémamentes. Takó a mai is létező Pinyéd szomszédságában, Győrsziget mellett terület el, a III. katonai felmérésen Nagy Takó néven szerepel (vö. Cs. III. 560.). Kertesszert említi Győr közelében az 1518. évi összeírás is, Bánfalunak azonban ez az egyedüli említése (vö. Cs. III. 545., 550.). Az 1518. évi megyei adóösszeírás Pinyédet és Kertesszert portaszám nélkül említi, azaz ekkoriban is adómentesek voltak. Még egy ilyen települést találunk a forrásban, amely ugyancsak a győri püspöké volt: Révfalut (Horváth: Győr 147.). Ez alapján felettebb valószínű, hogy az eltérő névalakok ellenére Bánfalu helyett Révfalu értendő. A püspök birtokaira lásd még 2205.

332. A következő évben a győri oltárigazgatók 16 forint adót nem fizettek be (2208), ami arra is utalhat, hogy a 47 forintos összeg több – esetleg egyházi birtokosokhoz köthető – Győr városi tétel összevonásával jött létre.

333. A győri székesegyházban lévő Szentháromság- (ma: Hédervár-) kápolnára és megyeri birtoklására lásd Bedy: Szentháromság-kápolna, Bedy: Székesegyház 74–76. Megyert 1518-ban a kápolnamester kezén 3 portával írták össze (Horváth: Győr 148.).

334. Az itt jelzett házak Győrnek a püspök által birtokolt részén álltak (vö. 2205). A várost Mátyás király 1489 októberében hat évre felmentette az adófizetés alól, mivel nagy része egy tűzvész során leégett (DL 39324., Tekei XII. 469–470.). A mentességet a tétel szövege alapján feltehetően Ulászló király is megerősítette.

331 Banfalw] recte forsan Révfalu, cf. annot. hist. supra — Kethezer] recte Kertheszer

333 facit] faciunt

Sáros

337	Per Dionisium Beken dicatorem comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 2200
338	De quibus exacti sunt	fl. 900
339	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallario	fl. 28
340	Item dicator habuit pro sallariis et expensis	fl. 160

Restant inexacti

341	Bona domini Iohannis cancellarii de Sellenbergh faciunt	fl. 293,5
342	Bona civium Cassoviensium faciunt	fl. 163,5
343	Bona Gregorii Zelena faciunt	fl. 32
344	Bona domini palatini faciunt	fl. 411,5
345	Iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl. 120
346	Iuxta dispositionem regnicolarum pauperes tres florenos non habentes relaxati faciunt	fl. 92 1112,5

337. A megye adózása 1495-ben: **2190**. — Ernuszt Zsigmond kincstartó 1494. július 29-én, Váradon kelt levelét Kassa város Sáros megyei adómentessége ügyében nem Bekény Dénesnek, hanem „Jánosnak és Istvánnak, Sáros megye adószedőinek, familiárisainknak” címezte (DF 269423.). E János és István alighanem a számadáskönyvben Bereg és Ugocsa megyéknél szereplő két adószedővel, Pócsai Istvánnal és Huszár Jánossal (**251, 259**) azonosítható. — Mikófalvi vagy Alagi Bekény Dénes 1479-től mutatható ki a kincstartói hivatalban (Illésy: Bekény 31–40., Kubinyi: Kincstári személyzet 42., 114. jegyz.). 1494. szeptember 11-én Szebenben a kincstartó relációjára, Burian z Lichtenburka királyi kamarással együtt részestül királyi adományban (DL 20212.). — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 2200, hanem 2200,5 forint.

338. A kincstartó a Sáros megyében beszedett 900 forintból 400-at Szapolyai István nádornak utalt ki Sáros vár őrzésére, 500-at pedig szintén neki kincstári adósságok törlesztésére (**665–666**).

341. Schellenberg János (Jan ze Šelmberka) cseh kancellár Sáros megyében fekvő birtokai (→**2197**): a király zálogolásából 1493 és 1495 között a kezén lévő Makovica vár és uradalma (DL 19974., DL 20335., vö. Cs. I. 82.). Az uradalom 1492. évi birtokbecsűje során 37 településen 1147 telket írtak össze, de ebből csak 157 telket tekintettek népes jobbágyteleknek (DL 19861., a további forrásokra lásd Neumann: Perényi 106.).

342. A kincstartó 1494. július 29-én, Váradon kelt levelével arról tájékoztatta sárosi adószedőit, hogy noha az országgyűlés erre vonatkozó rendelete szerint ezúttal nem vehetők figyelembe a korábbi adófelfementések, a kassai polgárok Sáros megyei jobbágyfálvai (→**2196**) részére a zavaros idők alatt engedélyezett kiváltság esetében mégis kivétel tehető (DF 269423.). A város 1491-ben kapott tíz év adómentességet többek között Sáros megyei javaira, azaz 12 egész és 4 részbirtokra (DF 269422.).

343. Bélszegi Zelena Gergely Mátyás király, illetve Beatrix királyné *aulicusa* (1486: DL 19117., 1490: DF 210069.), majd Ulászló király huszárkapitánya (1491: Ugocsa 122. sz., Bátfai I. 2950. sz.) volt, a számadáskönyv 1494–1495-ben királyi huszárként említi (→**983, 1294**). 1503-ban Sáros megye országgyűlési követe (Arch. II. 511.). Társadalmi súlyára jellemző, hogy Bakóc kancellár szikszói tizedbérletéből 200 forintot engedett el neki (Kandra: Bakócs-codex 348.). Sáros megyei birtokai alatt feltehetően a felesége, Máriási Katalin által kezére kerülő Máriási-birtokokat kell érteni (1497: DL 46399., vö. Máriássy 349. sz.).

344. Szapolyai István nádor Sáros megyében fekvő birtokai (→**2195**): Sáros (→**2037**) és Palocsa várak uradalmi, illetve a Szepes megyei Richnó vár itteni tartozékai Bartosfalva körül (1482: Szapolyai oklt. 159., 1491: uo. 199., 1496: DL 74966–967.).

Pesthyensis

347	Per Petrum litteratum et Caspar dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius florenti, cuius quidem summa facit	fl. 4097,5
348	De quibus exacti sunt	fl. 2513,5
349	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl. 28
350	Item dicatores habuerunt pro eorum sallariis et expensis	fl. 112

Restant inexacti

351	Item bona domini ducis Corvini faciunt	fl. 160
352	Item bona capituli Agriensis, de quibus exegit dominus Agriensis, faciunt	fl. 68
353	Item bona domini Dominici prepositi Albensis faciunt	fl. 36
354	Item bona domini episcopi Quinqueecclesiensis faciunt	fl. 52
355	Item bona Davidis de Kornys, que exegit Andreas provisor Budensis, faciunt	fl. 31,5
356	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl. 220
357	Item in possessionibus Penflynger pro duobus navibus, que ad Nandoralbam sunt ducte, relaxati sunt	fl. 10

347. A megye adózása 1495-ben: **2399**. — Az adószedők feltehetően a következő évben ugyancsak Pest megyében e feladattal megbízott Pesti Péter deákkal (**2399**), illetve a Győr megyébe küldött Morgai Gáspárral (**2200**) azonosíthatók.

348. A kincstartó a Pest megyében beszedett 2513,5 forintból 60-at a budai várban szolgáló királyi káplánoknak, 183-at Haraszi Ferencnek egy boszniai vár őrzésére, míg Pest és Pilis megyék adójából 394 forintot Ráskai Balázs budai várnagynak, kamarásmesternek utalt ki fizetésére és gyalogosok tartására (**667–669**). Egyedülálló módon a Harasztiak kiutalt összeget a behajtatlan tételek között is elkönyvelték (**363**).

351. Corvin János herceg Pest megyei birtokainak azonosítását sok bizonytalanság terheli. Az ország rendjei 1490-ben elismerték a herceg jogát a Pilis megyei Solymár és a Nógrád megyei Csóvár várakra (Jajca oklt. 72.), amelyeknek Pest megyében is voltak tartozékai (1476: DL 88715., 1496: DL 20501.). Egyik vár esetében sem tudható ugyanakkor pontosan, mikor került Ráskai Balázs kezére: Solymár mindenesetre 1495-ben már a budai várnagy–kamarásmester birtokában tűnik fel (Erdődy lt. D 936.). Ráadásul a korabeli oklevelek az 1495-ben Corvintól Bakóc kancellárhoz kerülő Pilis megyei zsámbéki uradalom egyes falvait is Pest megyéhez sorolják (→**374**). Mivel a herceg 1494. évi Pest és Pilis megyei adótételei megfeleltethetők a Bakóc neve alatt 1495-ben összeírtakkal, az tűnik a legvalószínűbbnek, hogy a solymári és csóvári uradalmakat 1494-ben már Ráskai birtokolta (vö. **655**), és az itt jelzett adó a zsámbéki uradalomhoz kötődik.

352. Az egri káptalan Pest megyében fekvő birtokai (vö. **2412**): Monor, Zsiger és Újfalu (1495: DF 210437.). Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora a számadása szerint e három birtokból végül 54 forintot könyvelt el királyi adó címén (Kandra: Bakócs-codex 441.).

353. Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost Pest megyében fekvő birtoka: Etyek (→**2406**).

354. Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, pontosabban az Ernuszt család Pest megyében fekvő birtoka: Sósút (→**2407**, 1495: DF 259307., 35. fénykép).

355. Ruzskai Kornis Dávid, illetve családja birtokait 1494 májusában foglalták le, veje, Nagy Lőrinc királyi palotás, volt szabácsi bán meggyilkolása miatt (→**1529**). A Kornisok Pest megyében fekvő birtokai: Éty, Tabajd, Szentlászló (vö. Cs. I. 43.).

356. Beatrix királyné Pest megyei birtokai (→**2410**): a Pilis megyei Óbuda tartozékai, a Csepel-sziget északi része. — Az óbudai uradalom őszi lefoglalására és a királyné adózására →**26–27**.

357. A bécsi származású Pemfflinger Jánosról (Hans Pemfflinger) van szó, aki feltehetően 1494 első felében is betöltötte a budai bírósgot (1493: DL 20051., vö. DL 39213. – 1495 második felétől

358	Item bona Georgii More faciunt	fl.	15
359	Item bona domini Valentini episcopi Waradiensis	fl.	142,5
360	Item bona magistri Ade prothonotarii regie maiestatis faciunt	fl.	8
361	Item bona Andree litterati provisoris castri Budensis faciunt	fl.	70
362	Item bona Benedicti Borsway procuratoris regie maiestatis	fl.	16
363	Bona Francisci Harazthi	fl.	183
364	Item bona Ladislai Wersegdi	fl.	
365	Bona regie maiestatis non soluta faciunt	fl.	227
366	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl.	70
367	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res trium florenorum in valore non habentes relaxati sunt et faciunt	fl.	135
			1444

ismét bíró: DF 238300., 2005) és az 1480-as években kincstári megbízatásokat is teljesített (Kubinyi: Pemfflinger 746–749.). A tétel bizonyára a budai polgárok által az év első felében Nándorfehérvárra küldött száz szakállas puská elszállítással áll összefüggésben (2005). Pemfflinger bírói tisztségéből adódóan felmerül, hogy valójában nem saját, hanem Buda város birtokain írták jóvá az itt jelzett 10 forintot.

358. Csulai Móré György szörényi, majd nándorfehérvári bán Pest megyei birtokai egyelőre nem ismertek (vö. 1504: Jajca oklt. 193–196.).

359. Farkas Bálint váradi püspök Pest megyében fekvő birtokai (vö. 2414): Lőrinci, Veresegyház és Szada (1492–1495: DF 278603.). Amikor a Rozgonyi-hagyatékból származó három birtok értékét 1492-ben felbecsülték, területükön 68 népes, 56 épülettel rendelkező elhagyott és 70 teljesen pusztá, azaz összesen 194 telket találtak (DL 19861.).

360. Liskai Ádám személynöki ítélőmesternek (Bónis: Jogtudó 272.) a Pest megyei Lőrinci közelében voltak birtokai (1490-es évek: DF 285071., vö. 2821.).

361. Báncsai András budai provizor Pest megyében fekvő birtokai (→2405): a hatvani uradalom itteni tartozékainak (Gödöllő, Kishatvan és Besnyő) fele (1492–1493: DL 19904., DL 59824., vö. DF 282621., fol. 146v.).

362. Sülyi Borsvai Benedek királyi jogügyigazgató (Bónis: Jogtudó 278–279.) Pest megyében fekvő birtokai: (Tápió)ság (1478: DL 18114.), illetve a névadó (Tápió)súly (Cs. I. 33–34.).

363. A Haraszti Ferenc volt szörényi és jajcai bán (Arch. I. 343.) birtokaira vonatkozó tételt utólag szúrták be a lap alá. Ez az egyedüli eset a számadáskönyvben, ahol a beszedett adóból – jelen esetben egy boszniai vár őrzésére – utalványozott összeget (668) be nem fizetett tételként is elkönyvelték. Haraszti Pest megyében fekvő birtokai egy 1510. évi felsorolás szerint: a névadó dunaharaszti mellett szentdienesi, érdi, berki, káposztásmegyeri birtokrészek, valamint Százhalom birtok (DL 57204., vö. 1494: DF 262536., Cs. I. 40–41.).

364. Az összeg helye üresen maradt. Verseg(d)i László (1492: DL 19904.) elsősorban a névadó Pest megyei Versegen (Cs. I. 37.) birtokolhatott. Testvére, András (1492: Mon. Vat. I/5. 12.) 1487/88-ban Ernusz Zsigmond püspök egyik kaproncai (Körös megye) várnagya volt (DF 262151.).

365. A király Pest megyei birtokainak (→2404) azonosítása egyelőre nem megoldott. A megyéhez számított kiskun települések, a Csepel-sziget északi része, vagy éppen Pest város közvetlen környéke egyaránt elképzelhető.

363 Bona Francisci Harazthi fl. 183] *alio atramenti colore inferiori paginae parti inserta* (cf. annot. hist. supra et 668).

364 *Summa florenorum deest.*

365 non soluta] *recte* de quibus non solverunt

Pilisiensis

368	Per Nicolaum litteratum et Ladislaum dicatorem prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 1956
369	De quibus exacti sunt	fl. 363
370	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis	fl. 8
371	Item dicatores habuerunt pro sallariis et expensis	fl. 73

Restant inexacti

372	Item bona regie maiestatis faciunt	fl. 786
373	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl. 210
374	Item bona domini ducis Corvini faciunt	fl. 81
375	Item bona domini Iose comitis Themesiensis faciunt	fl. 25
376	Item bona fratrum heremitarum Sancti Andree supra Wysegrad faciunt	fl. 20

368. A megye adózása 1495-ben: **2061.** — Az adószedők közül László bizonyára Kubinyi László deákkal azonosítható (→**1982**). Miklós deák kilétének tisztázása nehezebb, mivel a számadáskönyvben legalább három Miklós nevű, a kincstartói hivatallal kapcsolatban álló személy szerepel: Pesti Miklós deák (**1525, 1590**), Szőlősi Miklós deák (**1597, 1675**) és Fornosi Miklós (**1726**). Tekintettel arra, hogy 1495 januárjában bizonyos királyi parancsleveleket Budáról Szőlősi Miklós deák és László deák egy-egy famulusa kézbesített (**1675–1676**), a legvalószínűbb megoldás szerint a pilisi adószedő Szőlősiével, míg az a Miklós deák, aki 1494 október végétől számos alkalommal szállított Budáról szöveteket és gyümölcsöt az Alsó részeken időző uralkodónak, Pestinek feleltethető meg. A pilisi adószedő lehetett az a Miklós deák is, aki a következő évben Fejér és Solt megyék adóit szedte be (**2211, 2229**). — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege nem 1956, hanem 1966 forint.

369. A kincstartó a Pilis megyében beszedett 363 forint egy részét – vagy akár egészét – Ráskai Balázs budai várnagynak és kamarásmesternek utalta ki fizetésére és gyalogosok tartására. A bizonytalanság oka ezúttal az, hogy az utalványok között szereplő 394 forintos tételt nemcsak Pilis, hanem összevonva Pest és Pilis megyék adójához kapcsolták (**667**).

372. A király Pilis megyében fekvő birtokai (→**2065**): Buda vár tartozékai és a visegrádi uradalom (1491: DL 107262., 1493–1494: DF 208981., Cs. I. 18.).

373. Beatrix királyné Pilis megyében fekvő birtokai (vö. **2065**): az óbudai uradalom (vö. 1491: DF 208930., Cs. I. 18.), amelyet az uralkodó 1494 őszén lefoglalt (→**26–27**).

374. Corvin János herceg Pilis megyében fekvő birtokai: a zsámbéki királyi udvarház (palota) tartozékai (vö. **2067**). Noha 1494 elején a herceg Zsámbékot Somi Józsnak előbb elzálogosította, majd júliusban el is örökölte (Erdődy lt. D 919–920.), a temesi alispán (később ispán) láthatóan nem került birtokba, mivel 1495-ben már Bakóc kancellár a birtokos (→**2067**, vö. HO IV. 439.). A kicsiny uradalmat az idézett oklevelek szerint a Pest megyei Zsámbék és Tök, illetve a Pilis megyei Perbál alkotta. Nehezen hihető ugyanakkor, hogy a megadott 81 forintos adótétel kizárólag egy faluhoz tartozzon. Noha felmerülhetne, hogy a solymári uradalom, rajta két-két Pilis megyei birtokkal és birtokrészrel (1496: DL 20501., Cs. I. 4.) ekkor még Corvin kezében volt (→**351**), az itteni adótétel és a következő évben a Bakóc kezén jelzett Pilis megyei 80 forintos összeg (**2067**) egyezése feltűnő.

375. Somi Józsa temesi alispán (novembertől ispán) Pilis megyei birtoka (→**2066**): Horhi (1501: DL 36569., vö. 1507: DF 259668.).

376. A Visegrád feletti Szent András bencés kolostort II. Ulászló király 1493-ban – Bakóc Tamás egri püspök, kancellár kérésére – adta át a pálosoknak (Hervay: Bencés apátságok 524., vö. 1494: DF 237150.). Nem kizárt, hogy az uralkodó a kolostor felújítására utalta ki a 20 forintot. 1494-ben ugyanis Bakóc – ekkor már a visegrádi vár és a korona egyik őre – is küldött 50 forintot a kolostor építési munkálataira (*ad fabricam*, Kandra: Bakócs-codex 444.). Az építkezés mellett szól az is, hogy az 1495. évi, 24 forintot kitevő adóutalvány megfogalmazása szerint a szerzetesek (Pilis)maróton laktak (**2636**), amely régtől fogva a visegrádi apátsághoz tartozott (Györffy IV. 657–658., DAP III. 223–224.).

377	Item in bonis domini episcopi Zagrabiensis in sortem debitorum suorum sunt relaxati	fl.	50
378	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et faciunt	fl.	56
379	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res in valore trium florenorum non habentes relaxati sunt, qui faciunt	fl.	178
380	Item domus deserte et que habent libertates	fl.	116
			1522

Hewesiensis

381	Per Angelum Canczlyr civem Budensem, dicatorem prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	5428
382	De quibus exacti sunt	fl.	3013
383	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
384	Item dicator habuit pro sallario et expensis	fl.	184

Restant inexacti

385	Item bona regie maiestatis, de quibus non solverunt	fl.	172
386	Item bona domini Agriensis simul cum bonis capituli eiusdem faciunt	fl.	1150

377. Szentlászói (Túz) Osvát zágrábi püspök volt ekkor a budafelhévízi prépostság kormányzója (1490: DF 252018., 1493: DL 20002., 1494: DL 90498.), a vele szemben fennálló kincstári adósságokat felhévízi javai adójával írták le (→2068).

381. A megye adózása 1495-ben: 2299. — Az adószedő, Angelus Kanzler budai polgár kiválasztásában szerepet játszhatott az, hogy a megye legnagyobb birtokosával, Bakóc Tamás egri püspökkel, kancellárral sógorságban állt (Kubinyi: Budai kereskedők 348., 93. jegyz.). Az 1493. évi adót is ő szedte be a megyében (Kandra: Bakócs-codex 438.). Bakóc egri provizora az általa a püspökség birtokairól beszédett, valamint az adószedőtől királyi utalványra (vö. 670–673) átvett összegeket több részletben, 1494. szeptember vége és december között küldte el urának (Kandra: Bakócs-codex 444.). Augusztus 5-én a provizor az adószedő társaságában elküldte ura egyik emberét (Jász)berénybe pénzért, ahol az tíz napig maradt (uo. 369.). Egy másik alkalommal Angelusnak Gyöngyösön adtak fél hordó bort (uo. 377.).

382. A kincstartó a Heves megyében beszédett 3013 forintból 2000-et Bakóc Tamás egri püspöknek, kancellárnak utalt ki lőcsei kiadásaira tekintettel „segélyül”, 500-at szintén neki a visegrádi vár őrzésére, 100-at ugyancsak neki egy 300 forintos királyi kölcsön részleges törlesztésére (671–673). Ide kell azonban számítani, noha az utalványozásnál a megye nevét nem rögzítették, a Bakóc relációjára Kuzol Jánosnak egy ausztriai vár megváltására kiutalt 200 forintot is (670). Az utalványok összege így 2800 forint, amelyet az adószedő egészében Bakócnak volt köteles átadni (Kandra: Bakócs-codex 443.). A fennmaradó 213 forintot utólagosan (minthogy néhány téttel lejjebb szerepel) Csulai Mór György szörényi (1494 novemberétől nándorfehérvári) bánnak utalták ki a bánság védelmére (678).

385. A király Heves megyei birtokai alatt a jászokat érthették (→2307). Az 1495. évi hevesi adóel-számolással való összevetés alapján ez évben csak egy kis részük, bizonyára vezető rétegük nem fizette be az adót (vö. 201).

386. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora Heves megyéből a következő királyi adóbevételeket könyvelte el számadáskönyvében (→2305): a püspökség 37 településéről 1021 forintot (ebből 130-at a püspök végül elengedett), míg a káptalan 7 településéről 117 forintot (ebből 16 forintot nem szedtek be), összesen tehát 1138 forintot (Kandra: Bakócs-codex 439–441.). — A provizor már 1494.

379 in valore] valore

387	Item bona domini palatini faciunt	fl.	27,5
388	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl.	15
389	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl.	226,5
390	Item bona Andree litterati provisoris Budensis	fl.	114
391	Item portio domini Francisci episcopi Iauriensis Paztho vocata facit	fl.	14
392	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis pauperes res in valore trium florenorum non habentes faciunt	fl.	217
393	Item iuxta dispositionem regnicolarum de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	112
394	Item restantie de bonis nobilium unius sessionis et aliorum faciunt	fl.	155
			2203

Gewmeriensis

395	Per Blasium Zakachy civem Pesthiensem, dicatorem comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	4013,5
396	De quibus exacti sunt	fl.	2541
397	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dati sunt	fl.	28

július 2-án és 13-án küldöncöt menesztett Budára a kincstartóhoz a királyi adó ügyében (uo. 367.). Bakóc a megye adójából királyi utalványra további 2800 forintot jutott (670–673).

387. A nádor Heves megyei birtokai (→2308) egyelőre nem ismertek, nem kizárt, hogy a Nógrád megyei Salgó vár tartozékairól van szó.

388. Beatrix királyné Heves megyei birtokai: feltehetően a Nógrád megyei Szanda vára (→235) tartozékai, Encs és Tas (vö. 1441: DL 13634.).

389. Kanizsai György Heves megyében fekvő birtokai (→2698): a felesége, Rozgonyi László özvegye kezével hozzákerült debrői váruralalom (1493: DL 19936.).

390. Báncsai András budai provizor Heves megyében fekvő birtokai (→2304): Nagyhatvan kastély és mezőváros, illetve Mezőszentgyörgy fele (1492–1493: DL 19904., DL 59824.).

391. Szatmári Ferenc az adó kivetése idején még budai prépost volt, a király csak 1495. január 1-jén nevezte ki győri püspökké (Arch. I. 40.), azaz az adószedő elszámolásakor vagy a számadáskönyv összeállításakor az általa viselt tisztséget „frissítették”. Pásztói birtoklása bizonyára másik egyházi javadalmával, az egri nagyprépostsággal (C. Tóth: Egri káptalan 50.) állt összefüggésben.

395. A megye adózása 1495-ben: 2357. — Szakácsi Balázs pesti polgár, nagykereskedő volt ez évben még Torna (409), illetve a következő évben Borsod megye (2270) adószedője (vö. 3100, Kubinyi: Kincstári személyzet 42., 122. jegyz., Uő: Budai kereskedők 348.). Az esztergomi érsekséggel való gazdasági kapcsolataira, gyakran éppen Gömör és Torna megyékre vonatkozó tizedbérleteire és boreladásaira lásd Kuffart: Számadáskönyvek *passim*.

396. A gömöri adó utalványozása ez évben a többi megyéénél némileg bonyolultabb. A kincstartó a Gömör megyében beszedett 2541 forint adóból 527-et Csetneki Lászlónak utalt ki szakállas puskák és más vaseszközök készíttetésére (674). A megyék sorrendjétől eltérően azonban jóval előrébb, a Zemplén megyei utalványok után is találunk egy Gömör megyei tételt, amely Szapolyai István nádor részére irányított elő 2200 forintot a löcsei királytalálkozón tett költségei fejében (645). Az ellentmondás feloldása alighanem az, hogy a Csetneki-féle kifizetés után a nádornak tett utalvány hiánytalanul már nem volt teljesíthető a gömöri adóból, az adószedő legfeljebb 2014 forintot tudott a nádornak átadni, ezért az utalvány maradványát Zemplén megyében fizették ki, ami megmagyarázhatja, miért került Zemplén megye alá a nádor utalványa. Ebből adódóan szinte biztos, hogy a gömöri utalvány után szereplő, Homonnai Jánosnak szóló 200 forintos, „in eodem comitatu” teljesítendő tétel (646) is Zemplén, és nem Gömör megyére vonatkozik.

398	Item vicecomites illius comitatus ultra sallarium eorum levaverunt	fl.	71
399	Item dicator pro suo sallario et expensis	fl.	145

Restant inexacti

400	Item bona domini palatini et domine relicte condam domini Emerici palatini per eundem exacta faciunt	fl.	611
401	Item bona domini Ladislai de Lossoncz, videlicet Zelewd, Obasth, Hydegkwth, que translata sunt ad comitatum Neugradyensem, faciunt	fl.	65
402	Item dominus Agriensis levavit de possessione capituli Agriensis Barach vocata	fl.	17
403	Item bona domini Iohannis Ernuth faciunt	fl.	45
404	Item possessiones Balafelde, Zondfalwa, Zewch privilegiate sunt per regem Matthiam et modernum regem nostrum, que faciunt	fl.	52
405	Item fratribus heremitis prope Hongon	fl.	16
406	Item dominus palatinus habet in bonis suis quasdam libertates, werches dictos quadringentos et tredecim, de quibus solum per medium florenum dare fecit, que faciunt	fl.	206,5

398. A megye alispánjai, Bellényi László, Felfalui László és Kálnai Pál Szapolyai István nádor familiárisai voltak (Arch. II. 107., →2366, 2368).

400. Szapolyai István nádor, illetve Szapolyai Imre néhai nádor özvegye, Bebek Orsolya Gömör megyében fekvő birtokai (→2362): Murány vár és Jolsva mezőváros, illetve uradalmaik (1491: Szapolyai oklt. 189–191., 200.), továbbá a krasznahorkai uradalom fele és a Torna megyei tornai uradalom egy faluja (1517: DL 26161.).

401. Cered, Óbást és Hidegkút – a felsorolásból ezúttal elmaradt Baratony faluval (2369) együtt – Losonci László Nógrád megyei Somoskő várának voltak a tartozékai (Cs. I. 158.). Jóllehet Nógrád megyébe való áthelyezésekre már 1461-ben sor került (DL 15646.), földrajzi okokból, illetve a közvetlen szomszédságukban lévő, továbbá is Gömör megyéhez tartozó települések miatt változatlanul utóbbi megye adószedőí rótták ki rájuk az adót (vö. 658).

402. Az egri káptalan Gömör megyei Baraca birtokáról (→2370) Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora végül 11 forint királyi adót szedett be (Kandra: Bakócs-codex 441.).

403. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Gömör megyében fekvő birtokai (→2365): bizonyára a Pálóciai ajnácskői uradalmának (1492: DL 72058.) a felesége, Pálóci Anna kezével hozzá kerülő részéről van szó (vö. 1493: Bereg 237. sz., 1494: DL 20190., DL 88789., 1495: DF 209737.).

404. A három, részben rontott névalakkal szereplő adómentes települést az 1495. évi gömöri adóelszámolás segít értelmezni: eszerint az első neve helyesen Balassa-, azaz Balázsfölde, a második (*Zankfalwa*) talán Sánkfalvával azonos, míg a harmadik mögött alighanem (Rima)szécs mezővárost kell érteni (→2368). Valószínűleg csak az adómentesség magyarázza egy tételbe való összevonásukat: Balázsfölde a hangonyvölgyi pálosok birtoka volt, Mátyás király 1460-ban mentette fel minden adófizetés alól, amit később Ulászló is megerősített (DAP I. 181., vö. a következő tétellel).

405. A hangonyvölgyi Szent Anna pálos kolostor (Romhányi: Kolostorok 30.) birtokaira lásd Cs. I. 136., 154., DAP I. 180–181. (vö. az előző tétellel).

406. Szapolyai István nádor Gömör megyei birtokaira →400. — A szláv eredetű *verőce* szó jelentése 'kiskapu', 'kisajtó' (TESz III. 1121., vö. Szamota–Zolnai 1084.). A verőcses porta eredetileg olyan, a kamarahaszna felét fizető telek lehetett, amelynek csak kiskapuja volt (DRH 1301–1457. 233., vö. Solymosi: A Ernuszt-féle számadáskönyv 426.). A Tokajhoz tartozó Szapolyai-birtokok 1517. évi összeírásában a Borsod megyei Rudabányán említenek verőcéseket (1517: DL 26161.).

404 Balafelde, Zondfalwa] *recte forsan Balassafelde, Zankfalwa, cf. 2368.* — privilegiata

405 fratribus] *sc. relaxati sunt*

407	Item iuxta litteras regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	113
408	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes et combusti relaxati sunt, qui faciunt	fl.	103
			1399,5

Torna

409	Per prefatum Blasium Zakachy dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	1000
410	De quibus exacti sunt	fl.	254
411	Item iudicibus et comitibus dati sunt	fl.	25,5
412	Item dicator habuit expensas in suprascripto comitatu Gemberiensi.		

Restant inexacti

413	Item bona domini palatini faciunt	fl.	596,5
414	Item bona domini Iohannis Bebek, quos levavit, faciunt	fl.	25
415	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt et qui faciunt	fl.	44
416	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res in valore trium florenorum non habentes faciunt	fl.	55
			720,5

Barsiensis

417	Per Iohannem Onari et Barnabam Malach dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2787
418	De quibus exacti sunt	fl.	2080

408. A behajtatlan tételeket összegző kéz először 1228,5 forintot számolt össze, de később – helyesen – hozzászámította ehhez az alispánok által önhatalmúlág megtartott és a költségeknél elkönyvelt 71 forintos tételt is. Az utolsó javítás, amellyel az összeget megnövelte 100 forinttal, nem érthető (vö. 619).

409. A megye adózása 1495-ben: 2072. — Szakácsi Balázs adószedő személyére →395.

410. A kincstartó a Torna megyében beszedett 254 forint adó egészét Szapolyai István nádornak utalta ki kincstári adósságok törlesztésére (675).

413. Szapolyai István nádor Torna megyében fekvő birtokai (→2075): Torna és Szádvár várak uradalmi (Szapolyai oklt. 124., 261., 279., Cs. I. 236–237.), valamint a Gömör megyei krasznahorkai uradalom itteni tartozékainak a fele (1517: DL 26161.).

414. Pelsőci Bebek János pohárnokmester Torna megyében fekvő birtokai: a Gömör megyei Krasznahorka vára, illetve tartozékainak a fele (Cs. I. 241.).

417. A megye adózása 1495-ben: 2484. — A kincstartó hivatala már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Bars, Nógrád és Nyitra megyék adószedőihöz pénzért (1561). — Ónári János és Szentlőrinci Malac Barnabás (1520: DL 82542.) egyaránt Tolna megyéből származó nemesek voltak (Cs. III. 471., 479.), Ónári a következő évben Sopron megye adószedője (2569).

418. A kincstartó Bars megye ez évi adójából a számadáskönyv alapján nem utalványozott.

408 *Summa* 1399,5 *corr. ex numero rectiori* 1299,5, *qui corr. ex* 1228,5.

419	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
420	Item comes illius comitatus, videlicet Ladislaus Kalnai contra voluntatem dicatorum levavit	fl.	35
421	Item dicatores habuerunt pro sallariis et expensis	fl.	155

Restant inexacti

422	Item cives de Kremnicia et Segnicia et Wybanya retinuerunt in bonis suis	fl.	133
423	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	125
424	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes non habentes res in valore trium florenorum faciunt	fl.	211
425	Item in bonis nobilium unius sessionis et aliorum, qui propter contumaciam exolvere noluerunt, faciunt	fl.	20 489

Strigoniensis

426	Per Georgium Mezesy dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius quidem summa facit	fl.	1322
427	De quibus exacti sunt	fl.	800
428	Item iudicibus et comitibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	16
429	Item dicator habuit sallarium et expensas	fl.	89
430	Item familiaribus domini Blasii de Raska, qui ad birsagiandum propter non solutionem aliquorum nobilium propter negligentiam veri comitis iverant, illis dati sunt pro expensis	fl.	16

420. Kálnai László Fodor István szerémi püspök, személynök és koronaőr visegrádi várnagyaként kapta meg a barsi ispánságot (Arch. II. 49–50., vö. 1494: DL 90716.).

422. Körmöc-, Selmec- és Újbánya városok jobbágyfalvaira lásd Lex. stred. miest 55., 218., 295. (vö. 2491).

426. A megye adózása 1495-ben: 2116. — A Baranya megyei Meszesi család több tagja is szolgált a kincstartó családjában, közülük az esztergomi adószedő György még 1495 júniusában (Sopron I/6. 142–143.) és őszén (2018, vö. 3074–3075) bukkan fel a kincstartó megbízottjaként.

427. A kincstartó az Esztergom megyében beszedett adóból a számadáskönyv alapján ez évben nem utalványozott.

430. Esztergom megye (örökös) ispánja maga az érsek, Estei Hippolit bíboros volt (Arch. II. 99.), aki éppen az adószedés kezdetén, 1494. július közepén hagyta el az országot és utazott Itáliába (DF 277109., 109. és 451. fotó). A bírságolásban megmutatkozó mulasztások vádja inkább a nevében eljáró Donato Marinelli d'Arezzo érseki kormányzót (C. Tóth: Arch. 28.) illethette. A megyei hatóság tagjai éppen azért kaphattak a többi megyénél megfigyeltnél kevesebb fizetést (428), mert az adószedő kénytelen volt segítséget kérni Ráskai Balázs budai várnagytól, kamarásmestertől.

422 Wybanya

425 ante summam 489 del. 544 et 489

428 iudicibus et comitibus nobilium] recte forsan comitibus et iudicibus nobilium

Restant inexacti

431	Item bona domini Strigoniensis in Kakad relaxati sunt	fl.	46
432	Item bona domini Strigoniensis in Wywaros relaxati sunt	fl.	42
433	Item bona domini Ladislai de Egerwara in sortem porcorum emptorum ad Iaycza relaxati sunt	fl.	25
434	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	32
435	Item possessio Been domini comitis Themesiensis facit	fl.	32
436	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	61
437	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res in valore trium florenorum non habentes faciunt	fl.	163
			401

Zolium

438	Per Matheum Harber et Benedictum Chenehazy dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	1546
439	De quibus exacti sunt	fl.	362
440	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	16
441	Item dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	110

431. Az esztergomi érsek Kakat (ma Párkány) faluja talán az itteni hajósok szolgálataira tekintettel kapott mentességet (→2125). 1493-ban a település 48,5 forint királyi adót fizetett be (Kuffart: Számadáskönyvek 244.).

432. Az esztergomi Újváros már 1493-ban sem fizetett királyi adót (Kuffart: Számadáskönyvek 244.), vélhetően több évre adómentességet kapott az uralkodótól (→2124).

433. Egervári László tárnokmester Esztergom megyében fekvő birtoka: a Fejér megyei Vitány várhoz tartozó Tarján (1493: DL 19960.), amelyen 1493-ban 22 népes, 2 elhagyott és 7 teljesen pusztta jobbágytelket írtak össze (DL 19214.). — A Jajca élelmezésére szállított 300 sertésre →701.

434. Újlaki Lőrinc herceg Esztergom megyében fekvő birtoka: a Komárom megyei Gesztes várához tartozó Orsáp birtok (1494: DF 233483.).

435. Az Esztergom megyei Bényt (→2122) más birtokokkal együtt Kinizsi Pál temesi ispán 1493-ban ajándékozta Somi Józsnának (DF 233130., vö. 1496: DL 59861.), aki csak 1494. november végétől viselte a temesi ispáni és főkapitányi tisztséget (2027), azaz a tisztségnevet az elszámolás letisztázásakor „frissítették”. A következő évben Bény már 46 portával szerepel (2122).

438. A megye adózása 1495-ben: 2289. — Az adószedők közül Matthes Harber (Herber, Ötvös Mátyás vagy Máté) budai polgár, ötvös és kereskedő a számadáskönyv bejegyzései szerint az udvar gyakori beszállítója volt, miként már Mátyás király uralkodása idején is (1482: DF 240659.). 1494-ben a felhívízi Szentlélek-ispotály rektoraként is feltűnik (DL 20213.), később többször budai bíró (Kubinyi: Kincstári személyzet 45., 169. jegyz., Uő: Budai kereskedők 347., Uő: Buda és Pest 392–393., Balogh: Művészet I. 568–569., 611.). 1494. július 29-től a soproni és pozsonyi harmincad bérlője (→16, a részletekre: 2026). A zólyomi, turóci, lipiói és árvai adók beszédésével a kincstartó Harbert részben a vele szemben fennálló kincstári adósságok törlesztése érdekében bízhatta meg (lásd a következő sort, illetve 449). A Zala megyéből származó Cseneházi Benedek a következő évben is ugyanennek a négy megyének volt az adószedője (2169, 2178, 2182, 2289).

439. A kincstartó a Zólyom megyében beszedett 362 forint egészét az adószedőnek, Harbernek utalta ki udvari szállításai (posztó és olaj) ellentételezéseként (676).

435 facit] faciunt

Restant inexacti

442	Item bona comitis Bernardini faciunt	fl.	160
443	Item bona civitatis Bersnebanya, qui litteras regie maiestatis habent, faciunt	fl.	100
444	Item bona reginalis maiestatis faciunt	fl.	510
445	Item bona civitatis Bistriciensis faciunt	fl.	130
446	Item bona predialium nobilium, que exigi non potuerunt, faciunt	fl.	63
447	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati faciunt	fl.	95
			1058

Thwroc

448	Per Matheum Harber et Benedictum Chenehazy dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius quidem summa facit	fl.	976,5
449	De quibus exacti sunt	fl.	243,5
450	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	12
451	Item dicatores habuerunt expensas	fl.	41

Restant inexacti

452	Item bona domini Pauli de Kynis faciunt	fl.	82
453	Item bona domini ducis Corvini faciunt	fl.	308

442–445. Beatrix királyné egy keltezetlen, kiadója által feltételesen 1493-ra datált levelében arra utasította körmöcbányai kamaraispánját, hogy a zólyomi adóból (*dica*), amelyből már 400 forintot megkapott, a hátralévő 500 forintot is küldje el neki (Beatrix oklt. 274–275.). Az alábbi négy tétel összege, talán véletlenül, éppen 900 forintot tesz ki: Beszterce- és Breznóbánya királynéi birtokok voltak, de ugyanez mondható a dobronyai uradalomról is, amelyet a királyné egykor rokonának (unokatestvére férjének), Frangepán Bernát grófnak vetett zálogba (1515: DL 106083., 318. old.). Ellenérvként Breznóbánya itt említett adómentessége hozható fel.

442. Frangepán Bernát gróf Zólyom megyében fekvő birtokai (→2696): Dobronya vár uradalma (1515: DL 106083., 318–320. old.).

443. Breznóbánya földesura a királyné volt (→2296), tartozékaira lásd Lex. stred. miest 140. — A király löcsei tartózkodása idején, 1494. április 28-án privilégiummal erősítette meg a „királyi mezőváros” kiváltságait (DF 269027–028.). Nem kizárt, hogy a település az adófelmentésre is ekkor tett szert.

444. Beatrix királyné Zólyom megyében fekvő birtokai (→2297): Zólyom vár uradalma (1495: DF 268944–946.).

445. Besztercebánya város jobbágyfalvaira (→2295) lásd Lex. stred. miest. 30.

446. A prediális kifejezés ezúttal nem az egyházi nemeseket, hanem a jobbágyokkal nem rendelkező kis- vagy egytelkes nemeseket jelenti (vö. 456). E réteg sokszínűségére lásd Neumann: Egytelkes nemes. 448. A megye adózása 1495-ben: 2182. — A két adószedő személyére →438.

449. A kincstartó a Turóc megyében beszédett 243,5 forintból 209-et az adószedőnek, Matthes Harbernek utalt ki udvari beszállításai ellentételezéseként (677).

452. Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán Turóc megyében fekvő birtokai: Szucsány mezőváros és kastély uradalma (1495: DL 82092., 1501: DL 24780., vö. Neumann: Gróf és herceg 394.).

453. Corvin János herceg Turóc megyében fekvő birtokai (→2188): Szklabinya vár uradalma (1494: DF 244142., DF 263521., DF 263547., vö. Neumann: Gróf és herceg 402–404.).

453 Corvimi

454	Item bona civitatis Cremniciensis faciunt	fl.	75
455	Item bona prepositi de Twrocz faciunt	fl.	121
456	Item bona predialium nobilium unius sessionis faciunt	fl.	44
457	Item iuxta dispositionem regnicolarum de centum quinque factores et servitores relaxati faciunt	fl.	50
			680

Lypthoviensis

458	Per Matheum Harber et Benedictum Chenehazy dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	854,5
459	De quibus exacti sunt	fl.	266,5
460	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	16
461	Item dicatores habuerunt expensas, que faciunt	fl.	41
462	Item in connumeratione comitatus sequentis, Arwa scilicet, habuerunt expensas	fl.	8

Restant inexacti

463	Item bona ducis Corvini faciunt	fl.	443
464	Bona nobilium unius sessionis	fl.	36
465	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis de centum quinque relaxati faciunt	fl.	25
466	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes res in valore trium florenorum non habentes relaxati faciunt	fl.	19
			523

Arwa

467	Per Matheum Harber et Chenehazy dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	299
468	Item comiti et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	12

454. A Bars megyében fekvő Körnöcbánya Turóc megyei birtokaira lásd Lex. stred. miest 218.

455. A turóci premontrei prépostság élén ekkor Majtényi Zorárd állt (Backmund I/2. 561.).

456. A prediális kifejezés ezúttal nem egyházi, hanem jobbággal nem rendelkező kis- vagy egytelkes nemeseket jelent (vö. 446).

458. A megye adózása 1495-ben: 2169. — A két adószedő személyére →438.

459. A kincstartó a Liptó megyében beszedett adóból ez évben a számadáskönyv szerint nem utalványozott.

462. Az Árva megyei költségek Liptóban történő elszámolásának oka az, hogy a kincstárnak Árva megyében az árvai uradalom behajtatlan adóján és az általános mentességeken túl, valamint a megyei hatóság tagjait illető költségek levonását követően nem maradt e célra igénybe vehető adóbevétele (vö. 2173).

463. Corvin János herceg Liptó megyében fekvő birtokai (→2174): Likava vár és uradalma (1494: DF 244142.).

467. A megye adózása 1495-ben: 2178. — A két adószedő személyére →438.

Restant inexacti

469	Item bona ducis Corvini faciunt	fl.	248
470	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servi- tores de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	8
471	Item pauperes iuxta dispositionem regnicolarum res in valore trium florenorum non habentes relaxati faciunt	fl.	31 287

Zaladyensis

472	Per Caspar Preczner et Blasium Chaby dicatores prefati comitatus ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa	fl.	9553
473	De quibus exacti sunt	fl.	4441
474	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
475	Viccomites insuper levarunt supra sallarium eorum	fl.	44
476	Item dicatores habuerunt expensas	fl.	250

Restant inexacti

477	Item bona domini Nicolai Banfy faciunt	fl.	834
478	Bona Bornemiza faciunt	fl.	22
479	Item bona domini episcopi Wesprimiensis, prediales faciunt	fl.	31
480	Item bona Stephani Gywlafy faciunt	fl.	44

469. Corvin János herceg Árva megyében fekvő birtokai (2181): Árva vár és uradalma (1494: DF 244142.).

472. A megye adózása 1495-ben: **2384**. — Az alkincstartó Budáról 1494. augusztus 23-án küldött királyi és kincstartói leveleket Sopron és Zala megyék adószedőihez, amely Kanizsai Jánosnak és a (szent-gothárdi) apátnak szolt az adó (megfizetése) tárgyában (1594). — Pretzner Gáspár adószedő egyúttal szlavóniai harmincados is volt (→30), Csabi Balázs helyi birtokos nemes (Németh: Csabrendek), aki a következő évben a veszprémi püspök familiárisaként hatalmaskodott (DF 200569.).

473. A kincstartó a Zala megyében beszedett 4441 forint adóból 1576-ot, majd 131-et Kanizsai László bánnak utalt ki a horvát várak védelmére, 60-at pedig a Kassáról Zágrábba küldött Péter pécsi prépost útiköltségére. Végül a kincstartó Miksa római király Pretzner által felfogadott 615 zsoldosának negyedévi zsoldjára is kiutalt 3690 forintot, de a zalai adóból erre a célra csak 1725 forintot költöttek el (729–732). Pretzner elszámolására lásd még 30.

475. Zala megye alispáni tisztségét Cseneházi Dénes és Uzsai Gáspár töltötték be, utóbbit ugyanakkor még az adószedés ideje alatt – az 1494. szeptemberi ispánváltásból adódóan – Laki Kacor György váltotta (Arch. II. 355.).

477. Alsólendvai Bánfi Miklós Zala megyében fekvő birtokai (→2808): az alsólendvai és németi (lenti) váruadalmaik részei (Cs. III. 129–131.).

478. Berzenicei vagy Tolnai Bornemissza János királyi familiáris, volt alkincstartó Zala megyében fekvő birtokai: Csapi (1493: DL 19942–19943.) és bizonyára Sárszeg, amelyeken 1513-ban összesen 19,5 portát írtak össze (C. Tóth: Járások 434–435.).

479. A veszprémi püspökség Zala megyei predialistáira (egyházi nemeseire) lásd Holub: Egyházi nagybirtok 33.

480. Rátóti Gyulafi István Zala megyében fekvő birtokai: Csobánc vár és tartozékai (1491: DL 19741., vö. Cs. III. 151.).

481	Item bona domini Georgii de Bathor faciunt	fl.	132
482	Item bona Iohannis Pethew faciunt	fl.	20
483	Bona abbacie de Gothhard faciunt	fl.	67
484	Item bona domini Iohannis Ernusth faciunt	fl.	1006
485	Item bona domini Nicolai Zechy faciunt	fl.	273
486	Item bona relicte condam Pauli de Lyndwa faciunt	fl.	297
487	Item bona domini Ladislai de Egerwara	fl.	93
488	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl.	140
489	Item bona domini Iohannis de Kanisa faciunt	fl.	164
490	Item bona domini Laurentii ducis faciunt	fl.	54
491	Item combusti in comitatu faciunt	fl.	462
492	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servi- tores de centum quinque relaxati sunt, qui faciunt	fl.	265

481. Az ecsedi Bátori család Zala megyében fekvő birtokai (vö. **2392**): a szentgyörgyvári vagy béka-vári uradalom (1479: Bátori oklt. 139–142., Horváth: Az ecsedi Bátoriak 313–314.).

482. A Gersei Pető család Zala megyében fekvő birtokai (→**2804–2805**): Kemend, Tátika és Rezi várak és uradalmak (Cs. III. 174–175.). — Pretzner Gáspár valamikor az adókiivetést követően levelet intézett Pető Jánoshoz, melyben közölte: nem tudta korábban, hogy Pető a királytól valamilyen mentességet kapott (*libertates*) a birtokaira. Kérte tőle, hogy írjon levelet a kincstartónak az ügyben, akinek választát majd küldje el hozzá, mert ura beleegyezése nélkül nem járhat el (DL 93642.). Pető János feltehetően királyi palotás volt (→**2805**).

483. A szentgotthárdi apátság Zala megyei birtokairól (Cs. III. 185., Hervay: Repertorium 166–168.) valószínűleg ugyanúgy Kövendi Székely Jakab – János apát nagybátyja – hajtotta be az adót, mint tette azt a Vas megyei birtokok esetében (→**175**). Az apát adófizetése tárgyában a kincstartói hivatal 1494. augusztus 23-án küldött levelet az adószedőnek (**1594**). Székely és a kincstartó végül 1495. március körül számoltak el többek között e hátralékok ügyében is (→**24**).

484. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Zala megyében fekvő birtokai (→**2389**): Csáktornya és Sztrigó várak uradalmak, azaz a „Drávamuraköze-kerület” (1492: DF 231190., DF 231816., 1494: DF 265831.), amelyet testvérével, Ernuszt Zsigmond pécsi püspökkel, kincstartóval közösen birtokolt.

485. Felsőlendvai Szécsi Miklós Zala megyében fekvő birtokai (→**2810**): Szécsisziget vár, Leteny és uradalmak (Cs. III. 183–184.).

486. Alsólendvai Bánfi Pál özvegye, Bátori Margit (C. Tóth: Bátori család 18.) Zala megyében fekvő birtokai (vö. **2391**): az alsólendvai és németi (lenti) váruadalmak részei (Cs. III. 129–131.).

487. Egervári László tárnokmester Zala megyében fekvő birtokai (→**2393**): a Vas megyei egervári kastély tartozékai (1497: DL 20556., Cs. III. 144–145., vö. 1523: DL 37001., 9–20. fényképek). A családi birtokokból Lászlót felerész illette meg (1493: DL 20098.).

488–489. A Kanizsai család Zala megyében fekvő birtokai: Kanizsa vár és tartozékai (Cs. III. 157–158.). A család 1493. évi birtokosztályának megfelelően a birtokok egyik fele Miklós fiának, Györgynek (vö. **2815**), a másik László fiainak, Lászlónak, Jánosnak (vö. **2390**) és Istvánnak jutott (DL 20032.). Kanizsai György – akit Szebenben, 1494. szeptember 3-án nevezett ki a király zalai ispánná (Arch. II. 355.) – be nem szedett adóinak felhasználására →**74–76**. László bán neve ezúttal azért hiányzik a másik két Kanizsaié mellől, mert a birtokairól beszedett adót más összegekkel együtt az utalványok között tüntették fel, mint amit a bán fizetésére, illetve a horvát várak fenntartására fordítottak (**729–730**). János adófizetése tárgyában a kincstartói hivatal 1494. augusztus 23-án küldött ismeretlen tartalmú királyi és kincstartói leveleket az adószedőnek (**1594**).

490. Újlaki Lőrinc herceg Zala megyében fekvő birtokai (→**2809**): Szigliget vára és uradalma (Cs. III. 15.).

491. Zala megye területe az 1490–1491. évi trónharcok idején többször is hadak járta terület volt, a „felégetett”, azaz adómentességben részesülő porták nagy száma ezzel magyarázható (vö. **2396**).

490 fl.] *bis*

493	Item pauperes iuxta dispositionem regnicolarum res in valore trium florenorum non habentes relaxati sunt et faciunt	fl. 308
494	Item restantie, que per dicatores de bonis ceterorum minimorum nobilium illius comitatus tum propter contumaciam, tum etiam negligentiam comitum exigi nequierunt, faciunt	fl. 578 4791

Posoniensis et Mosoniensis

495	Per Blasium Posa et Anderle dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 4661

Exitus

496	Manibus domini thesaurarii dederunt	fl. 2110
497	Item comitibus et iudicibus nobilium dederunt	fl. 28
498	Item dicatores pro sallariis et expensis habuerunt	fl. 190

Restant inexacti

499	Item bona domini comitis Simeonis faciunt	fl. 81
500	Item bona domini comitis Petri faciunt	fl. 434

494. A behajtatlan tételek összege helyesen nem 4791, hanem 4790 forint.

495. A két, feltehetően a Szentgyörgyi és Bazini grófok hatalmas uradalmai miatt összevont megye adózása 1495-ben: **2467, 2477**. — A kincstartói hivatal már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Győr, Komárom és Pozsony megyék adószedőihöz pénzéért (**1560**), míg október 5-én ugyanonnan Pozsony és Moson megyék adószedőihöz küldtek királyi és kincstartói leveleket (**1607**). Egy héttel később Sigmund Schneitpöck (győri kormányzóhoz), Szentgyörgyi és Bazini Tamás grófhhoz, Pósa Balázs (adószedőhöz) és a pozsonyi vár kapitányához küldtek királyi parancsleveleket, vélhetően a hadakozás és az adó felhasználása ügyében (**1616**, vö. **1670**). — Nagyabonyi Pósa Balázs korábban pozsonyi harmincados és sókamarás volt (Draskóczy: Kőszó 264., Neumann: Királyi városok 25.), ekkoriban sókamarásként (1494. szeptember 15.: DF 243030.) állt a kincstartói hivatal alkalmazásában, később pozsonyi alispánként mutatható ki (1496–1499: Arch. II. 190.). Anderl András 1502-ben királyi palotásként tűnik fel (DF 260466.).

496. A kincstartó a Pozsony és Moson megyékben beszedett 2110 forint adóból 800-at Jungher Péternek 10 bála posztó árára, 110-et az egyik adószedő, Anderl András által Nándorfehérvárra vezetett 50 gyalogos zsoldjára, 100-at a másik adószedőtől, Pósa Balázstól vásárolt 4 hordó bor árára, végül 20-at az Újlaki Lőrinc herceg és Szapolyai István nádorhoz küldött kémek fizetésére utalt ki (**679–682**). Az utalványok összege 1130 forint. Elképzelhető ugyanakkor, hogy a pozsonyi adóból fizették ki Pál aradi prépost, a király különböző főurakhoz és a zágrábi püspökhöz küldött követének átadott 100, valamint a kincstartónak járó azon 160 forintot, amely a királynak eladott 12 ló árért járt neki (**683–684**).

499. Szentgyörgyi és Bazini Simon gróf Pozsony megyei birtokai: Bazin és Szentgyörgy uradalmak részei (1495: DF 250289.). Borostyánkő vára, illetve ottani részei ekkor a család másik ágának kezén volt zálogjogon (1495: DL 20302.).

500. Szentgyörgyi és Bazini Péter gróf Pozsony és Moson megyei birtokai (→**2846–2847**): Szentgyörgy, Bazin, Dévény, Detrekő, Vöröskő, Éberhárd, illetve (Magyar)óvár és Köpcseny váruadalmak részei (1493: DL 20259., 1511: DL 106083., 58. old., Engel: Nagyirtok 69/141.). A birtokokon unokaöccsével, Tamással (→**504**), illetve testvéreivel osztozott, kivéve az első két uradalmat, ahol a család másik ágával is (lásd az előző jegyzetet). Királyi udvarban játszott szerepére →**2846–2847**.

501	Item bona domini Georgii de Kanisa faciunt	fl.	358
502	Item pertinentie ad civitatem Tirnaviensem, unde dominus palatinus pro se exegit, faciunt	fl.	177
503	Item pertinentie castri Posoniensis, unde Petrus Pogan pro se exegit, faciunt	fl.	362
504	Item bona domini Thome comitis de Bosin faciunt	fl.	300
505	Item pertinentie castri Wereskw faciunt	fl.	40
506	Item ad castrum Sorffrnyk faciunt	fl.	68
507	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servitores relaxati faciunt	fl.	175
508	Item pauperes iuxta dispositionem regnicolarum res in valore trium florenorum non habentes relaxati faciunt	fl.	278

Restant inexacti

509	Tam nobiles unius sessionis, quam bona aliorum	fl.	60 2333

501. Kanizsai György pohárnokmester Pozsony megyében fekvő birtokai (→2848): a felesége, Rozgonyi László özvegye kezével megszerzett Nyitra megyei Sempte vár itteni tartozékai (1493: DL 19936., 1494: DL 22515.). A 16. század elején a semptei uradalom Pozsony megyei részén 3 mezővárosban és 14 faluban összesen 388,5 jobbágytelket, 104 zsellért, 233 elhagyott telket írtak össze (DL 37002.). — Kanizsai ez évi utalványaira →74–76.

502. Nagyszombat város jövedelmeivel már 1490-ben Szapolyai István ausztriai főkapitány, később nádor rendelkezett, hamarosan, talán 1492 körül, ő lett a város zálogbirtokosa is (Neumann: Királyi városok 30–31., →2472). A város jobbágyfalvaira lásd Lex. sred. miest 524.

503. Mátyás király a pozsonyi várat és uradalmát (→2849) 1490-ben fiának, Corvin János hercegnek bocsátotta zálogba, aki 1491-ben továbbadta azt Csébi Pogány Péternek, vélhetően az ennek kezén lévő ausztriai várak védelmi költségei fejében (Arch. I. 126–127.). Ispánsága mellett Pogány 1493-ban királyi palotás (DL 101180.), ekkoriban talán már királyi kamarás is volt (1495: DF 212132., 1496: DF 240795.).

504. A Szentgyörgyiek Pozsony és Moson megyei birtokaira →500. A kincstartói hivatal 1494. október 12-én ismeretlen ügyben (1616), míg a kincstartó 1494. november 3-án az adófizetés tárgyában (814) küldetett királyi parancsleveleket Szentgyörgyi és Bazini Tamás grófnak. A kerek és viszonylagosan alacsony összeg azt sejteti, hogy a kincstartó végül ennyi adó beszedését engedélyezte a grófnak.

505. A Pozsony megyei Vöröskő várának és uradalmának egésze vagy nagy része ekkor Szentgyörgyi Tamás gróf kezén lehetett (1493: DL 20259., 1494: DF 279764–765.), akinek a teljes titulátúrájában az „Óvár és Vöröskő ura” cím is szerepelt (1499: Sopron I/6. 175.).

506. A Moson megyei Scharfeneck vár és uradalma 1490-es évekbeli birtoklástörténete szinte teljesen ismeretlen (vö. Lampel: Scharfeneck). Az 1491. évi pozsonyi béke értelmében Graffeneck Ulrik árvaát illette meg. Ekkor kikötötték, hogy a német félnek csak akkor kell átadnia a várat a magyar uralkodónak, amikor Ulászló már minden ausztriai várat visszabocsátott a császárnak (Schwind–Dopsch 437.). A következő évben Miksa római király tanácsosa, Heinrich Prüschenk von Stettenberg kismartoni uradalmával együtt írtak össze adóját (→2481).

509. A *Restant inexacti* cím újbóli feltüntetése alighanem az alatta következő sor és a korábbi tételek közötti különbséget hangsúlyozza. Arról lehet szó, hogy az eddigiek esetében a király vagy a kincstartó engedélyezte a birtokosoknak az adó beszedését, illetve az intézők és a szegények esetében a rendek döntöttek adómentességükről, míg az itt szereplő 60 forint be nem fizetését az adószedő valóban adóhátraléknak tekintette.

506 *ante* ad castrum *add. manus aevi recentis* Moson. — Sorffrnyk] *recte* Sorffenyk

Zabowch

510	Per dicatores Balthasar et Andream Wer comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 4578
511	Ad manus domini thesaurarii dederunt	fl. 2400
512	Item comitibus et iudicibus nobilium dederunt	fl. 28
513	Item dicatores expensas et sallarium habuerunt	fl. 180

Restant inexacti

514	Item bona domini palatini faciunt	fl. 321
515	Item bona domini ducis Corvini faciunt	fl. 555
516	Item bona domini Agriensis faciunt	fl. 110
517	Item bona Andree provisoris Budensis faciunt	fl. 27
518	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servitores relaxati faciunt	fl. 208
519	Item pauperes iuxta dispositionem regnicolarum bona in valore trium florenorum non habentes faciunt	fl. 292
520	Item combuste et deserte faciunt	fl. 395
521	Item restantie in bonis universorum nobilium et unius sessionis faciunt	fl. 62
		1970

510. A megye adózása 1495-ben: **2374**. — A kincstartói hivatal már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Szabolcs és Szatmár megyék adószedőihez pénzért (**1563**). A Szabolcs megyei szolgabírák által Apagyon kibocsátott 1494. szeptember 1-jei oklevél szerint az előző napokban egy hatalmaskodás akkor történt, amikor Drágfi Bertalan erdélyi vajda, szabolcsi ispán helyettesei, Mindszenti Imre és Bálint a megyében az egyforintos királyi adó hátralékainak a behajtása ügyében eljárak („pro exigendis remanentiis census taxe unius floreni domino nostro regi provenire debentis in dicto comitatu lustrare habuissent”, DL 97521., Szabolcs II. 701. sz.). A kincstartó szeptember 2-án Szebenből küldött királyi parancslevelet Szabolcs megye adószedőihez (**762**). — Muronyi Vér András a kincstartó familiárisa volt, 1495 áprilisában Ernuszt őr küldte a szászok Márton-napi censusának beszédére (**1263**), fia 1495-ben királyi apródként közvetített a kincstartói hivatal és az udvar között (→**1920**). Boldizsár azonosítása egyelőre nem volt lehetséges, a Vér családnév őrá bizonyára nem vonatkozik (vö. 1491: DL 46168.).

511. A kincstartó a Szabolcs megyében beszédett 2400 forintból 500-at Bátori Györgynek utalt ki fizetésére (**685**, vö. **3**.).

514. Szapolyai István nádor Szabolcs megyében fekvő birtokai (→**2379**): a Zemplén megyei Tokaj vár itteni tartozékai (1517: DL 26161., Németh: Tokaji uradalom, vö. Cs. I. 541.).

515. Corvin János herceg Szabolcs megyében fekvő birtokai: a Bihar megyei Debrecen itteni tartozékai (Cs. I. 535., 1494: DF 215904., DF 278835.).

516. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Szabolcs megyében fekvő birtokai (→**2380**): Polgár és Szentmargita. A két település királyi adójából az egri provizor kezéhez 1494-ben 37, illetve 42 forint jutott el (Kandra: Bakócs-codex 441.).

520. Szabolcs megye területe az 1490–1491. évi trónharcok idején hadak járta terület volt (Neumann: Zavaros idők 95–98.), ez indokolja a felmentett háztartások nagy számát.

520 combuste et deserte] *sc.* domus

Zathmariensis

522	Per Ladislaum Dagosy et Cristofferum Fadan dicatores prefati comitatus ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl. 5935,5
523	Manibus domini thesaurarii dederunt	fl. 3500
524	Item comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dederunt	fl. 28
525	Dicatores habuerunt sallarium et expensas	fl. 153

Restant inexacti

526	Item bona domini palatini faciunt	fl. 486
527	Item de bonis monialium dominus palatinus levavit	fl. 15
528	Item bona domini Bartholomei Dragffy faciunt	fl. 908,5
529	Remanentie in bonis domini Andree Bathori	fl. 98
530	Item Petro Chaholi ad litteras regie maiestatis relaxati sunt	fl. 38
531	Item iuxta dispositionem regnicolarum pauperes bona in valore trium florenorum non habentes relaxati sunt	fl. 280
532	Item iuxta continentiam litterarum regie maiestatis factores et servitores relaxati faciunt	fl. 325

522. A megye adózása 1495-ben: **2494**. — A kincstartói hivatal már 1494. július 11-én küldöncöt menesztett Budáról Szabolcs és Szatmár megyék adószedőihez pénzért (**1563**). — Az adószedők közül *Dagosy* László azonosítása nem problémamentes („Dágos” nevű település nem ismert). Bizonyosan a kincstartó familiárisa lehetett, mert 1494. évi szatmári megbízatása után 1495-ben Heves megye adószedőjeként említik (**2299**), illetve 1494 februárjában a kincstartó őt küldi követként a bánhoz, májusban pedig Kinizsi Pálhoz (**631**, **1430**). 1495-ben ugyanakkor az egri provizor az adószedő nevét *Thakosy* és *Thakossy* formában írja (Kandra: Bakócs-codex 435., 448.), ami alapján e kincstartói familiáris az 1493–1495 között tolnai alispánként szereplő (Arch. II. 271.) Tákosi Lászlóval azonosítható. A Zala megyei Toronyi Fadan Kristóf 1490-ben örökösödési szerződést kötött Ernuszt Zsigmonddal és Jánossal (DL 103972.). Előbbi szolgálatában 1495 nyarán és 1496-ban a püspök pécsi udvarbírája és a püspökség egyházi nemeseinek ispánja (1496: DL 32819., DL 32821–822., 1498: Pécsvárad 860. sz., vö. Kubinyi: Kincstári személyzet 37., 17. jegyz.). A számadáskönyv egyik bejegyzése németnek tekinti (**1398**). Ugyancsak kisebb-nagyobb feladatokat teljesít a kincstartó megbízásából (**1166**, **3035**, vö. **1036**), 1495-ben Bereg és Ugocsa megyék adószedője (**2147**, **2157**).

523. A kincstartó a Szatmár megyében beszedett adóból a számadáskönyv szerint ez évben nem utalványozott.

526. Szapolyai István nádor Szatmár megyében fekvő birtokai (→**2499**): Szatmár és Németi városok, illetve tartozékaik (1462: DL 65921., 1517: DL 26161., Cs. I. 469.).

527. A (szatmár)németi domonkos apácakolostor (Romhányi: Kolostorok 47.) helyi birtokairól a város földbirtokosa, Szapolyai István nádor szedte be az adót.

528. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda Szatmár megyében fekvő birtokai (vö. **2500**): Erdőd vár és uradalma (1494: DL 65162., 1495: DF 245461.), a megyes–szinyéri uradalom harmada (1494: Bátori oklt. 211–213.), a Közép-Szolnok megyei Kővár tartozékai (Cs. I. 493–494.).

529. Az ecsedi Bátori család Szatmár megyében fekvő birtokai (vö. **2502**): Ecsed vár, (Nyír)bátor és Gyarmat mezővárosok, illetve ezek tartozékai, Meggyes mezőváros és kastély, Szinyér vár fele, valamint a megyes–szinyéri uradalom harmada (1494: Bátori oklt. 211–213., 1495: uo. 220., Cs. I. 490.). A családfő, Bátori András adózására →**2–3**.

530. Csaholyi Péter Szatmár megyében fekvő birtokai (vö. **2501**): birtokrészek Csaholyon és tartozékain (Cs. I. 491–492.).

Restant inexacti

533	In toto comitatu	fl.	104 2254,5

Posega

534	Per Palko et Michaellem Magyar comitatus prefati dicatores ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	3647,5
535	Ad manus domini thesaurarii dederunt	fl.	1640,5
536	Item comitibus et iudicibus nobilium dederunt	fl.	24
537	Item dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	109

Restant inexacti

538	Item bona domini palatini faciunt	fl.	153
539	Item bona Francisci et Iohannis Beryzlo faciunt ultra sallarium eorum	fl.	488
540	Item bona abbacie de Bela faciunt	fl.	90
541	Item bona prepositi de Posega faciunt	fl.	45
542	Item vicecomites ultra sallarium in bonis eorum retinuerunt	fl.	70

533. A *Restant inexacti* cím kétszeri feltüntetésének lehetséges okára →509.

534. A megye adózása 1495-ben: 2419. — A kincstartó 1494. november 11-én királyi parancslevelet küldött Pozsega megye adószedőihöz (831). — Az adószedők azonosítása bizonytalan: Palkó esetleg a kincstartói hivatal Zem Pál nevű alkalmazottjával (→1558–1559) azonosítható, akit 1494. július 7-én küldtek Jajcára, hogy biztos hírt szerezzen a vár török általi ostromáról (1559). Bizonyára éppen a Jajca felé útba eső Pozsega megye adójával kapcsolatos megbízatása tette alkalmassá e feladatra. Alighanem az adószedővel feleltethető meg az a Palkó, aki 1495 végén fizetési utasításokat adott a kincstartó környezetében (3071–3072). Magyar Mihály a következő évben Heves megye adószedője (2299), és bizonyosan nem azonos személy a hasonló nevű, körmöcbányai származású királyi futárral (2904). Nem zárható ki azonban, hogy ő kapott 1495 márciusában amnesztiát a Lőrinc herceg lázadásában való részvételéért (DL 70073.). — A beszedett adó, a költségek és a behajlatlan tételek összege nem 3647,5, hanem 3632,5 forint.

535. A kincstartó a Pozsega megyében beszedett 1640,5 forint adóból 1160-at Beriszló Ferenc jajcai bánnak, 254-et, illetve 250-et Beriszló János és Sztrazsemlyei György sztrebnikni bánoknak utalt ki bánságaik védelmére (711–713). Az utalványok összege 1664, ami 23,5 forinttal meghaladja a beszedett adót.

538. Szapolyai István nádor Pozsega megyében fekvő birtokai (→2424): Kővár vár és uradalma (1476: Balassa 410. sz., 1523: DF 232623., Engel: Nagybirtok 67.).

539. Grabarjai Beriszló Ferenc és János unokatestvérék Pozsega megyében fekvő számos birtokaira (köztük Óvár várra) lásd elsősorban 1489: DL 33496., 1498: DL 33632. (vö. Cs. II. 436.). Az *ultra sallarium eorum* megjegyzés magyarázata az, hogy a két Beriszló a megye adójából nekik tett kincstartói utalványokon (→535) túl saját birtokaik adóját is megtarthatták.

540. A jajcai bánsághoz csatolt, Körös megyei bélai Szent Margit bencés apátságnak (→572) a megye északnyugati sarkában lehettek birtokai (vö. Cs. II. 435., PRT XII/b. 463.).

541. A pozsegai prépost, illetve káptalanjának birtokaira (→2425) lásd Cs. II. 446. — A prépostságot betöltő személyek a Jagelló-korból ismeretlenek, valamikor 1494 és 1507 között Mecseki György egyszerre volt szépesi és pozsegai prépost (C. Tóth: Pozsegai káptalan).

542. Pozsega megye ekkori alispánjait nem ismerjük, uruk Kanizsai László dalmát–horvát–szlávón bán volt (Arch. II. 185.).

533 *Summa* 2254,5 *forsan corr. ex* 2264,5

543	Item iudices nobilium in bonis eorum similiter	fl.	51
544	Item combusta nunc per Turcos faciunt	fl.	411
545	Iuxta dispositionem regnicolarum pauperes bona in valore trium florenorum non habentes relaxati faciunt	fl.	551
			1859

Maromorosiensis

546 Reginalis maiestas fecit et dicare et de eadem pro se exigere.

Crasna

547	Per dicatorem Iohannem More comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	704
548	Ex quibus sunt exacti	fl.	550
549	Item duobus iudicibus nobilium dati sunt	fl.	8
550	Item comiti pro suo sallario	fl.	8
551	Item dicator habuit expensas et sallarium	fl.	72

[Restant inexacti]

552	Item de centum quinque iuxta dispositionem regnicolarum relaxati sunt, faciunt	fl.	27,5
553	Item electis nobilibus prefati comitatus dederunt	fl.	12
554	Item pauperes relaxati et inexacti faciunt	fl.	26,5
			54

543. Pozsega megyének két szolgabírája volt, ekkor feltehetően Cirkveniki Benčić György és Farkashegyi Kazk István töltötték be a tisztséget (Arch. II. 187.). Úgy tűnik, a megyében a szolgabírák ugyanúgy adómentesnek számítottak, mint Szlavóniában (→557).

544. Az 1494. eleji török betörésre lásd Bonfini V. IV. 63., vö. 2428.

546. A megye adózása 1495-ben: 2283. — A máramarosi királyi uradalmakat és sóbányákat birtokló Beatrix királyné bizonyára királyi engedéllyel szedte be az adót. Ennek nagyságrendjéhez lásd a következő évi adóelszámolást, amikor is 1718 forint adót vetettek ki és 1345 forintot szedtek be (2283–2288).

547. A megye adózása 1495-ben: 2239. — Az adószedő személye a gyakori névalak miatt pontosan nem határozható meg. Valószínűleg azonos a király által 1494 novemberében Rómába küldött Móré Jánossal (706, 828–829), és valószínűleg őt kell látnunk azon, egyszerűen Móréként szereplő személy mögött is, aki 1494 februárjában fizetési utasítást adott a kincstartói hivatalnak (1443). Nem azonosítható Móré János korábbi királyi tárnokkal és jászói préposttal (DF 270510., DF 270520.), aki 1493-ban már nem élt (DF 233065.), az 1490–1491. évi trónharcok idején a Külső-Szolnok megyei Mezőtúron adót szedő személlyel esetleg igen (1494: DL 56267.). Csulai Móré György szörényi, majd nándorfehérvári bánnak is volt egy János nevű öccse (1496: DL 29335., 1504: Jajca oklt. 193–196.).

548. A kincstartó a Kraszna megyei adóból a számadáskönyv szerint ez évben nem utalványozott.

553. Az 1494. évi adószedés során egyedül Kraszna megyénél említenek választott nemeseket, akiknek feladata bizonyára az adószedés ellenőrzése volt.

554. Mivel e megyei elszámolásnál nem különítették el a költségeket a behajtatlan tételektől, az utóbbiakat összegző kéz először valamennyi (154), aztán az adószedő fizetését követő (66) tételeket számolta össze, de végül ebből is levonta a választott nemeseknek átadott 12 forintot, és így jutott el az utolsó, 54 forintot kitevő összeghez.

545 *Summa 1859 corr. ex alia summa deleta erasague; inferius summa erasa forsan 1758 legi potest.*

554 *ante summam 54 del. 154 et 66*

Sclavonia

555	Per Lodovicum Zerechen et magistrum Andream ratio data est super prefato regno Sclavonie super contributione medii floreni ex ista parte Zawe, ex altera enim parte nec connumerati sunt, nec aliquid solverunt, cuius quidem connumerationis summa facit fumos triginta unum milia ducentos viginti quinque, florenos autem facit	16 112,5
556	De quibus exacti sunt	fl. 4 730,5
557	Item bona iudicum nobilium in quatuor comitatibus regni Sclavonie, scilicet Wereche, Crisiensi, Zagrabiensi et Warasdyensi faciunt	fl. 190,5
558	Item bona vicebanorum et comitum in comitatibus Warasdyensi et Wereche et Zagrabiensi faciunt	fl. 306

555. A tartomány adózása 1495-ben: 2519. — Szemben az anyaországi és erdélyi helyzettel, Szlavóniában nem egyforintos, hanem félforintos adót szedtek füstönként (*fumus*). A bejegyzés szerint Zágráb megye déli, Száván túli területére nem rótták ki az adót (vö. 2519). Egy adóutalvány szerint az adószedés ügyét Bocskai Péter volt vicebán és Gudovci Péter szlavón ítélmester-helyettes mozdította elő a rendeknél (725). A kincstartói hivatal 1494. július 19-én menesztett Budáról küldöncöt a szlavóniai adószedőkhöz az adó ügyében (1572), akit, onnan visszatérve, augusztus 6-án Erdélybe küldtek az adószedők válaszával (1579). Augusztus 15-én szintén nekik jegyzéket küldtek a dalmát–horvát–szlavón és a jajcai bánoknak kiutalt összegekről (1590, vö. 715, 718–719, 1595). — Az adószedők közül a Tolna, Baranya, Somogy és Körös megyékben birtokos Mesztegnyői Szerencs Lajos a következő évben Szatmár megye adóját szedte be (2494, vö. Kubinyi: Kincstári személyzet 143., 130. jegyz., Kubinyi: Ernusz 343–352.), később, 1506–1508 között erdélyi sókamaraipánként mutatható ki (Draskóczy: Kósó 368.). Testvére, György 1490-ben Ernuszt Zsigmond egyik vezető familiárisa (DF 258549., 63. fénykép). Lajos 1494. július 27-én Körösön tartózkodott (DF 260535.), bizonyára az adószedéssel összefüggésben. András mesterről az 1495. évi körösi adójegyzék megjegyzi, hogy pécsi kanonok volt (DL 104045., Popisi 7.), miáltal Kaproncai András kanonokkal (1493–1508) azonosítható (Fedeleš: Pécsi káptalan 390.), aki már ekkoriban is betöltötte az Ernusz család Körös megyei szentgyörgyvári uradalmának a provizorságát (1595). A következő évben is ő szedte be a szlavóniai adót (2519, 2545). Már 1491-ben a püspök közeli bizalmasa lehetett, amikor Miksa római király Ernuszt kérésére neki adományozta a gotói apátságot (DF 258549., 77. fénykép). — Az összeg az előtte álló szöveg alapján egyértelműen másolási hiba – a XVI^m I^c XII^l szám ezres helyi értéke eredendően XVI^m volt, a másolásnál elmulasztották az I szarát áthúzni, azaz „feles” számjeggyé alakítani –, helyesen 15 612,5 forint.

556. A szlavóniai adó terhére a számadáskönyvben elkönyvelt adóutalványok összege a beszedett 4730,5 forintnál legalább 626-tal többre, 5356,5 forintra rúgott (→714–725).

557. Szemben az anyaországi gyakorlattal, a szlavóniai adóelszámolás konkrétan jelzi, hogy a szolgabírák munkáját adófelfelémentéssel díjazták (vö. Popisi 45.). A szlavóniai megyék közül Verőcének két, Körös, Zágráb és Varasd megyéknek négy-négy szolgabírája volt, az ekkori tisztségviselőkre lásd Arch. II. *passim*. 1495-ben e célra szerényebb összegeket könyveltek el: a szolgabírák először 125 forint adó alól mentesültek (2521), majd a második adókievetés során 13-an kaptak mentességet 121 forint adó alól (2567).

558. Szlavónia ekkori vicebánjai, egyben Körös és Zágráb megyék ispánjai Petrovinai Pekri Lajos és Ludbregi Turóci Bernát voltak (Arch. II. 423.). Előbbi családjá birtokolta a Körös megyei petrovinai kastélyt és tartozékait, amelyen Lajos része 1495-ben 126 füstöt tett ki (DL 104045., Popisi 10.), utóbbi pedig a körösi Ludbreg és a varasdi Belec várakat (Pálosfalvi: Noble Elite 238–240., 293–295.). A belec városuradalomra kirótt 33 forint adó alább, a behajthatlanul maradt tételek között külön szerepel (579). A vicebánok a következő évben az első adókievetésnél 193 forint mentességet kaptak birtokaik után (2522), feltehetően akkor már Pekri helyett Gyulai János töltötte be a vicebánságot (Arch. I. 97.). Ennek közel háromnegyede eshetett Turóci birtokaira, akinek neve alatt a második adókievetés során 142

555 connumerationis] connumerorum

558 comitatibus] comitatu

- 559 Item dicatores in omnibus quatuor comitatibus tam pro sallario, quam
pro expensis habuerunt fl. 305

Restant inexacti

- 560 Item bona domini ducis Corvini in comitatibus Crisiensi, Warasdi-
ensi et Zagrabiensi unacum bonis plebanorum et fratrum faciunt fl. 1022
- 561 Item bona domini episcopi Zagrabiensis unacum bonis plebanorum
et altariatarum faciunt fl. 1492,5
- 562 Item bona prioris Aurane unacum bonis plebanorum et altariatarum
faciunt fl. 1096,5
- 563 Item bona Laurentii ducis faciunt fl. 830,5
- 564 Item bona domini palatini faciunt fl. 96,5

forint behajtatlan adót jeleztek (2565). Bizonytalan, hogy a „Varasd, Verőce és Zágráb megyékben” kitétel a vicebánok javaira vagy az (al)ispánok személyére vonatkozik. Varasd és Verőce megyék ispánjai ugyanis Corvin János és Bánfi Miklós voltak (Arch. II. 318., 342.), akiknek a birtokait alább külön feltüntették. A vicebánok ismereteink szerint Verőce megyében nem voltak birtokosok, Turóci talán Zágrábban igen (1507: Popisi 44.).

560. Corvin János herceg szlavóniai uradalmi 1494-ben a következők voltak (zárójelben a tulajdonát képező, de ekkor zálogban lévő javai): Varasd, Krapina, Lobor, Oszterc, Béla, Tabor várak (Vini-ca, Trakostyán várak és Kamenica kerület Székely Jakabnál) Varasd megyében (1494: DL 33898., DF 233314.), Zágráb–Gréchevy város (1495: DF 231929.), Medve vár, és a Száván túli Lukavec és Jaszt-rebarszka kastély (1494: DL 30934., Erdődy lt. D 1006., D 11126., 1495: DL 37689–690., 1496: Mon. Zagr. II. 506.) Zágráb megyében, a Körös megyei Rakonok kastély (1494: Erdődy lt. D 11125., nem kizárt, hogy az adószedés idején báni kézen volt: DF 256882.), Nagykemlék várát pedig még biztosan Bajnai Bot András birtokolta (DL 67577–578., DL 68133–134., vö. Popisi 14.). — Az uradalmak területén lévő egyházi javak után a királyi adót rendszerint a kegyúr szedte be (vö. 1495: DL 104045., Popisi 7–15.). A Varasd megyei pálosok és ferencesek birtokain Corvin János által behajtott adót azonban külön tételben tüntették fel (582).

561. Szentlászói (Túz) Osvát zágrábi püspök szlavóniai birtokai: a zágrábi püspökség zágrábi (Zágráb megye), csázmái, dombrói és szentlászói (Körös megye) provinciái (1494: DF 252188.). A Zágráb megyei Hrasztovica vár és uradalma (→2528) a Száván túl terült el.

562. Berisló Bertalan vránai perjel szlavóniai uradalmi az adószedés idején: Csáktornya (1495: DL 71516.) és Pekrec várak (1494: DL 102261.), birtokok Szalatomok környékén (1495: DL 71516.), a glogoncai prépostság (1495: DF 256867.) Körös megyében, talán Bozsákó uradalma (1507: Popisi 18.) Zágráb megyében. További zágrábi birtokai (gorai uradalom) a Száván túlra estek. Az 1495. évi Körös megyei adóösszeírás a lefoglalt perjelségi birtokok közül csak a pekreci, illetve az attól délre eső mezővárosok uradalmait tartalmazza, összesen 649,5 füsttel (Popisi 10.). A Somi Józsa kezére kerülő csáktornyai uradalomra 1495-ben 98, illetve 88 forint adót róttak ki (→2531, 2553). A megadott jelentős adóérték azt sejteti, hogy a perjelség Száván túli uradalmaira is kirótták az adót, vagy a perjel mások birtokairól is behajthatta az adót.

563. Újlaki Lőrinc herceg szlavóniai birtokai (→2525, 2550): a Körös megyei Raholca vár, Berzőce, Szentersébet kastélyok, Racsá mezőváros, valamint a Verőce megyei Kontovc és Bakva kastélyok (1494: DL 35559., DL 107098., DL 108322., vö. Engel: Nagybirtok 59/45., 68/135.). Ezek közül Szentersébetet és Racsát ekkoriban a herceg nővére, Katalin, Korbáviai János gróf özvegye birtokolta (1495: Popisi 7–8.).

564. Szapolyai István nádor szlavóniai birtokai (→2551, 2661): a Zágráb megyei Zelna vár uradalma (1492: DF 255910., 1494: DL 107102.), valamint a Pozsega megyei Kővárhoz tartozó Körös megyei Baganovc (1481: DL 103861., 1495: DL 104045., 15. fénykép: kihúzott tétel).

560 in comitatibus] tam in comitatu

565	Item bona Alberti Lonyay ad litteras regie maiestatis relaxata sunt, faciunt	fl.	100
566	Item bona ducis Sancte Sabine faciunt	fl.	25
567	Item bona domini episcopi Quinqueecclesiensis unacum fratre suo faciunt	fl.	927,5
568	Item bona domini Agriensis faciunt	fl.	286
569	Item bona Bernardi Rohfy, habet litteras regias exemptionales super possessionibus Kothennya, Kapthalowch, Glogoch, Blagay, Sosen, que faciunt	fl.	64
570	Item bona domini Nicolai Banfy faciunt	fl.	547,5
571	Bona Andree de Bathor faciunt	fl.	110
572	Item bona pertinentiarum castri Bela regie maiestatis unacum bonis plebanorum et altaristarum faciunt	fl.	223

565. Lónyai Albert egykori királyi palotás szlavóniai birtokai: nagyrészt a házassága révén hozzá kerülő Szentléleki-birtokok (Pálosfalvi: Noble Elite 205–207.). Az 1495. évi Körös megyei adóösszeírás 172 füstöt talált a kezén (Popisi *passim*).

566. Balsa Péter szentszávai herceg szlavóniai birtokai: a Körös megyei kiskemléki uradalom és a Zágráb megyei Planina falu (Pálosfalvi: Szentszávai 121.). 1495-ben a herceg Körös megyei birtokain 39 füstöt írtak össze (Popisi 14.).

567. Zsigmond pécsi püspök, kincstartó és testvére, Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Szlavóniában fekvő birtokai (vö. **2529**, **2564**): a Körös megyei Szentgyörgyvára vár, Prodaviz és Kapronca kastélyok uradalmai (1492: DF 231845., 1494: DF 265831.).

568. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Szlavóniában fekvő birtokai (→**2527**, **2562**): a Körös megyei Szarvaskő vár és Monoszló kastély, illetve Körös és Zágráb megyei tartozékai (1493: Erdődy lt. D 11115–118., 11121–122.). A Bakóc által 1493-ban vásárolt, Szávától délre fekvő okicsi váruadalmat (DL 32901.) ekkor talán nem adóztatták meg (vö. **2527**, **2562**).

569. Az 1493. őszi udbinai csatából Décei Rohfi Bernát szlavón vicebán nem tért vissza, de még nem lehetett biztosat tudni haláláról (Pálosfalvi: Noble Elite 259.). A Körös megye délnyugati részén, az említett Kutina mezőváros körül elterülő birtokokat 1495-ben unokafivére, Rohfi Mátyás neve alatt írták össze, megközelítőleg azonos adótétellel, összesen 134 füsttel (Popisi 9.). Az adómentesség kieszközölje az előző sorban szereplő Bakóc Tamás kancellár volt, aki 1494 nyarán Rohfi Mátyás halála esetére adományt kapott a birtokokra (Erdődy lt. D 11128.).

570. Alsólendvai Bánfi Miklós udvarmester, verőcei ispán Szlavóniában fekvő birtokai: a Verőce megyei Verőce vár, valamint a Körös megyei Szaplonca vár, Orbona és Pósahegy mezővárosok uradalmai. A három utóbbin az 1495. évi Körös megyei adójegyzék szerint 456 füstöt számoltak össze (DL 104045., Popisi 7–9., 14–15.). Egy 1498. évi földesúri számadás szerint Bánfi Verőce megyei birtokain több hadakozó pénzt szedtek be, mint a Körös megyeiek (DL 26072.). 1495-ben Bánfi a verőcei uradalom adójából 235, illetve 225 forint adójóváírást kapott (**2530**, **2552**).

571. Ecsedi Bátor András szlavóniai birtokai: a Körös megyei Izdenc vár és uradalma, amelyre az 1495. évi adóösszeírás szerint – nem számítva az egyháziakat – éppen 220 füst, azaz 110 forint adót vetettek ki (Popisi 8., 12., vö. Varga: Bátoriak 142–149.).

572. A bélai Szent Margit bencés apátság, miként Ulászló király egyik 1516. évi oklevelében fogalmaz, akkor már negyven éve királyi, illetve világi kézen volt mint a jajcai bánság tartozéka (Fraknoi: Kegyúri jog 91.). A vár és uradalma a hozzá tartozó Oporovc kastéllyal (→**2524**) 1494-ben is az akkori jajcai bánok, Battyányi Boldizsár és Berisló Ferenc kezén volt (DL 104678., vö. 1496: Jajca oklt. 136.). Az 1495. évi körösi adójegyzék szerint az uradalomra egyháziakkal és prediálisokkal, valamint Oporovccal együtt 487 füst, azaz 243,5 forint adót róttak ki (Popisi 9–11., Oporovcnál téves érték áll, vö. DL 104045., 12. fénykép).

569 Kothonnya, *corr. ex forma rectiori* Kothennya

573	Item bona domini Bartholomei Dragfy faciunt	fl.	268
574	Item bona domini Petri Gereb faciunt	fl.	565
575	Item bona prepositi de Zenthgergh superpelliciatu in pertinentiis castru Walpo faciunt	fl.	25
576	Item bona domini Iacobi Zekel faciunt	fl.	313,5
577	Item bona Iohannis Kyshorwath faciunt	fl.	193
578	Item bona Georgii comitis Zagorie faciunt	fl.	20
579	Item bona Bernardi Twrochy ad castrum Belch pertinentia faciunt	fl.	33
580	Item bona domini Georgii Pankyrcher ad castra Chazarwara et Coschel pertinentia faciunt	fl.	778
581	Item bona Michaelis et Iohannis Paxi ad litteras regie maiestatis relaxata sunt, faciunt	fl.	35
582	Item dominus dux Corvinus super bonis fratrum, qui sunt in Kuchan, Lepaglaw, Warasdyno, Kwsynynch	fl.	56,5
583	Item remanentie simul cum combustis nunc per Turcos faciunt	fl.	972,5
			10 080,5

573. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda szlavóniai birtokai: a Körös megyei Vasmegyericse vár és uradalma, amely az 1495. évi körösi adójegyzékben a helyi egyházi birtokokkal együtt is csupán 211 füsttel szerepel (Popisi 9.).

574. Vingárti Geréb Péter udvarmester szlavóniai birtokai: a Baranya megyei Valpó várhoz tartozó Körös megyei aszuági uradalom (1470: DL 17095., 1506: DL 21535.).

575. A szentgyörgyi Ágoston-rendi prépostság (Romhányi: Kolostorok 62.) szlavóniai birtokai: alighanem a névadó Körös megyei Szentgyörgy, mely a Baranya megyei Valpó várhoz tartozó aszuági uradalom szomszédságában terült el. A *superpelliciatu* jelző a kolostor renden belüli irányzatára utal, a 'karinges' kanonokokra.

576. Kövendi Székely Jakab szlavóniai birtokai: a Varasd megyei Vinica, Trakostyán várak és Kamenica terület (1494: DL 33898.), valamint a Körös megyei Dobrakucs vár (vö. Péterfi: Székely 59–64.). Utóbbi uradalma az 1495. évi körösi adójegyzék elkészítése idején 129 füstből állt (Popisi 11.).

577. Hlapčiči Kishorvát János szlavóniai birtokai: a Garai Bánfi családdal közösen birtokolt Körös megyei Darnóc vár, Szentmiklós mezőváros és uradalmaik (1495: DL 20269., vö. DL 20363.).

578. Vitovec György zagorjei gróf (→988) Szlavóniában fekvő birtokai (→2532): a Varasd megyei Szentjakab és Szentillye falvak (1494: DF 233314.).

579. Ludbregi Turóci Bernát vicebái szlavóniai birtokaira, köztük Belec várra →558.

580. Az itt említett két Varasd megyei vár közül csak Császárvár volt Baumkircher György kezén, Kosztel birtokosa a Weispriach család volt (1493: Erdődy lt. D 11119.). Ettől függetlenül persze Baumkircher beszédhetett a Kosztelre kivetett adót is. A következő évben 750 forint adót róttak ki a két uradalomra, amelynek csupán egyötöde, 150 forint származott Kosztel tartozékairól (2533, 2536, 2547). A császárvári uradalom területén 1489-ben, egy ekkori közbecsűjegyzék szerint 691 lakott, 24 elhagyott és 9 puszt, összesen 724 jobbágytelket találtak (Kubinyi: Császárvár 6.). Ez alapján természetesen felmerülhet, hogy Varasd megyében, amelyet csak ekkoriban kezdtek Szlavónia részének tekinteni, nem fél-, hanem egyforintos adót szedtek, de az sem zárható ki, hogy Baumkircher az uradalom adójának csak egy részét tarthatta meg (vö. Popisi 38.).

581. Paksi Mihály és János kezén az 1495. évi körösi adójegyzék elkészítésének idején Körös megyében hét településen 110 füstöt írtak össze (Popisi *passim*, vö. 2554), következésképpen a királyi utalvány konkrét összegre, és nem valamennyi itteni birtokuk adójára szolt.

582. A felsorolt szerzetesi birtokok közül a varasdi javak, illetve a közeli Kucsán birtok a varasdi Keresztelő Szent János ferences kolostoré lehetett (1518: DL 104346., Karácsonyi: Ferencesek I. 288–289.), *Kwsynynch* pedig feltehetően a lepoglavi Szűz Mária pálos kolostor Varasd megyei Kuzminc birtokával azonosítható (1511: DL 34433., Mályusz: Pálos kolostorok I. 171.).

575 *suprapelliciatu*

582 Item dominus dux . . . Kwsynynch] *praedicatum* (e. g. *exegit*) *desideratur*

Contributio Transsilvanensis

584	Dicatores fuerunt Stephanus Isthwany et Nicolaus Kapolnay.	
585	Comitatus Colosiensis facit	fl. 5643
586	Comitatus Albensis facit	fl. 6788
587	Comitatus Zolnok facit	fl. 2806
588	Comitatus Doboka facit	fl. 3102,5
589	Comitatus Hunyadiensis facit	fl. 5654,5
590	Comitatus Kykellew facit	fl. 3377
591	Comitatus Thordensis facit	fl. 4071,5
592	Summa totalis facit	fl. 31 442
593	Ex quibus exacti sunt	fl. 17 057,5
594	Item comitibus et iudicibus nobilium septem comitatuum dederunt pro eorum sallariis	fl. 168
595	Item exactores et dicatores habuerunt expensas	fl. 300

584. A tartomány adózása 1495-ben: **2584**. — Az adószedés, az anyaországi és szlavóniai helyzettől eltérőleg, feltehetően csak összfel, a szeptember eleji szebeni tartománygyűlést követően vette kezdetét (vö. Bonfini V. IV. 80., **782**). A kincstartó 1494. október 21-én küldte el egyik emberét Erdélybe pénzért (**800**). Tolnai Máté deák egy héttel később ugyanonnan írt levelet a szebeniek birtokainak felmentése ügyében (DF 245525.). 1494-re és 1495-re egyaránt datálható az az Imre-nap (november 5.) utáni szombaton, Tordán kelt kötelezvény, melyben Istvánfi István magát sókamaraispáni tisztsége mellett „a jelenlegi adó beszedőjének és behajtójának” (*dicator et exactor presentis contributionis*) nevezi. Az oklevél szerint Istvánfi 300 forint kölcsönt vett fel az erdélyi káptalantól, amelynek egyik visszafizetési módjaként a káptalan birtokaira eső adó leírását jelölte meg (DF 281415., fol. 213.). Megjegyzendő, hogy Istvánfi 1495-ben éppen 300 forintot hitelezett a kincstárnak (**2778**). November 17-én a kincstartó újabb küldöncöt menesztett Péterváradról Erdélybe a király adójának behajtásával kapcsolatban (**886**, vö. **844**), míg 1495. január 18-án királyi leveleket küldött az adószedőknek a nem fizetők ügyében (**1077**). Január 7-én az uralkodó Kükküllő és Fehér megyék nemeseihez címzett parancsleveleiben felrögt a címzetteknek, hogy az egresi apátság birtokairól nemfizetésük miatt jogtalanul hajtották be (bírságostul) az adót (DF 245215., DF 245217.). — A Baranya megyéből származó Kisasszonyfalvi Istvánfi István Ernuszt Zsigmond pécsi püspök régi familiárisa (1490: DF 258549., 63. fénykép, Kubinyi: Kincstári személyzet 43., 136. jegyz.), 1494 májusában erdélyi ötvenedszedőként bocsát ki oklevelet (DF 245401.). Az ugyancsak Baranya megyében birtokos Kápolnai Miklós (1494: DF 233481.) az 1480-as évek elejétől Ernuszt szolgálatában (1487/88: DF 262151.) többször töltötte be a baranyai és egyszer a tolnai alispánágot (Arch. II. 44., 271.), ráadásul 1492–1493-ban Istvánfival közösen álltak az előbbi megye élén (Arch. II. 43–44.). 1494 márciusában Ernuszt még egy baranyai és körösi iktatáshoz jelölte őket királyi embernek (DF 208535.). Feltehetően az udvar erdélyi útja során, 1494 augusztusában nevezte ki őket a kincstartó erdélyi sókamaraispánoknak (**1318**, vö. Draskóczy: Kőso 367.), amely tisztséggel mindkét évben kimutatható adószedői feladatukörük (**2584**) is összefügg. Istvánfi később a Corvin család familiárisa, majd a királyi gyermekek udvarmestere lett (Holub: Istvánffy 114–116.).

592. Az összeg helyesen 31 442,5 forint.

593. Az erdélyi adóból elkönyvelt 17 057,5 forint bevétel terhére az adószedők 12 királyi utalványt és egyéb kiadást könyveltek el 8822,5 forint értékben (**738–749**). Az adó többi része alighanem a kincstartóhoz került (vö. **750**, **2021**).

Restant inexacti

596	Item bona domini episcopi Transsilvanensis faciunt	fl. 2643
597	Item bona domini episcopi Waradiensis faciunt	fl. 682
598	Item bona domini Petri Gereb faciunt	fl. 762
599	Item bona domini Iohannis ducis Corvini	fl. 852
600	Item bona domini Stephani wayvode Moldaviensis	fl. 1719
601	Item pertinentie Offonbannya faciunt	fl. 344
602	Item pertinentie Radnawelge faciunt	fl. 444
603	Item domino episcopo Wacyensi ad relationem domini Agriensis relaxati sunt	fl. 140
604	Item pertinentie Zazwaros faciunt	fl. 287

596. Vingárti Geréb László erdélyi püspök kezén itt bizonyára a püspökség Kolozs megyei Gyaluhoz, a Fehér megyei Szentmihálykő várhoz és Gyulafehérvárhoz tartozó birtokaira kivetett adót írták össze, de Gyulafehérvár mezőváros, illetve a Geréb családi birtokok adóját alább külön tüntették fel (598, 606). A püspökség birtokaira (→2597, vö. 2777) lásd Jakó: Erdélyi püspökség. — Geréb püspök hozzáállását az adószedéshez Külső-Szolnok megyében →68.

597. Farkas Bálint váradi püspök erdélyi birtokai (vö. 2600): a püspökség Belső-Szolnok megyei Bálványos vára, illetve itteni, kisebbrészt Doboka és Kolozs megyében is fekvő uradalma (Cs. V. 541.).

598. A Vingárti Geréb család birtokai (→2596) az Ernusztokkal megkötött 1494. évi kölcsönös örökösödési szerződés alapján: Fogaras vár, a Küküllő megyei Nádasd és Szentlászló, a Fehér megyei Vingárt és Mártonfalva, valamennyi uradalommal együtt (DF 265831.). Fogaras adótételét azonban alább külön, Gyulafehérvárával együtt adták meg (606), ami talán arra utal, hogy azokat ezúttal nem Geréb Péter udvarmester, majd országbíró, hanem testvére, László erdélyi püspök részére utalták ki.

599. Corvin János herceg Erdélyben fekvő birtokai (→2598): a Hunyad megyei Hunyad vára és uradalma (1494: DL 105308., DF 215904., Cs. V. 46–51.).

600. III. István moldvai vajda Erdélyben fekvő birtokai (→2599): a Belső-Szolnok megyei csicsói és a Küküllő megyei küküllővári uradalom (1492: DL 27740., 1495: DL 27982., Cs. V. 858–861.). Az uralkodó – talán 1493 vagy 1494 folyamán – István vajda élete tartamára felmentette a két uradalmat a királyi adó fizetése alól, illetve engedélyezte, hogy az adót a vajda szedje be. Az erről szóló datálatlan oklevélszövegben a király a kiváltság betartatását – noha nyelvtanilag hibás formában – több vajdának, illetve székelyispánnak parancsolja meg, ami csak a Losonci–Drágfi érára lehet érvényes (DF 282621., fol. 19r).

601. Nem kizárt, hogy a Torda megyei királyi bányaváros, Offen- vagy Aranyosbánya és tartozékai (1494: DL 28451., Cs. V. 679–681.) mellett ebbe az adótételbe értendő az erdélyi káptalan közelben fekvő, ugyanazon kamarához tartozó (→2621) Fehér megyei Abrudbánya mezővárosának adója is (vö. 2594–2595). — Tolnai Máté deák 1494. október 28-án Péterváradon kelt, Csukás György szebeni polgármesternek és kamaraispánnak (→28) címzett levele szerint a kincstartó semmiképpen sem akarta engedélyezni Offenbánya tartozékainak felmentését (DF 245525.).

602. Az ekkor már Beszterce városához tartozó Radnára és tartozékaira, azaz a Radna-völgyére (→2605) lásd Hegyi: Radna.

603. Bátor Miklós váci püspök Torda, Kolozs és Küküllő megyei, 1495-ben Betleni Miklósnak eladott birtokai felsorolását lásd DL 62997., C. Tóth: Erdélyi Bátori-birtokok 55–57. (vö. DF 253611.). — Bakóc Tamás egri püspök, kancellár „relációja” jelen esetben azt jelentette, hogy a Bátor Miklósnak elengedett 140 forintot Bakóc „számlájára írták”, azaz később levonták a kancellár felé fennálló kincstári adósságból (C. Tóth: Bakóc kölcsönei 86., 673).

604. Szászváros Fehér megyéhez számított tartozékaira (→2608) lásd 1486: Broos 36., 41., 1493: uo. 55., vö. Müller: Stühle 183–184.

597 *in fine lineae quoddam signum + est scriptum*

600 Moldensis

605	Item pertinentie Chybinienses faciunt	fl. 384,5
606	Item pertinentie Fogaras et Alba Iula faciunt	fl. 1393
607	Item pertinentie Coloswar faciunt	fl. 36
608	Item pertinentie Brassoviensis civitatis faciunt	fl. 203,5
609	Item loca camerarum Dees, Akna, Zek, Zekelagh, Colos, Thorda et Wyzakna faciunt	fl. 1395
610	Item dominus Matthias Pangrach in bonis suis retinuit	fl. 240
611	Item Thomas Farkas retinuit	fl. 85
612	Item Iohannes Erdely retinuit	fl. 68
613	Item Nicolaus Bethleem retinuit	fl. 66

605. Tolnai Máté deák 1494. október 28-án Péterváradon kelt, Csukás György szebeni polgármesternek és kamaraispánnak (→28) címzett levele szerint a kincstartó azt az utasítást adta az adószedőeknek, hogy ha a szebeniek birtokait korábban sem adóztatták meg a nemesi (megyei) birtokok között, most se adóztassák (DF 245525.). Ezek alatt a szebeni prépostsággal egyesített (1494: DF 245206.) kerci apátság tartozékait, valamint az egresi apátság Hét Szász Székhez tartozó négy birtokát, köztük Szászcsanádöt és néhány további települést érthettek (W. Kovács: Tax Collection 682–687., →2606). Az utóbbi apátság birtokai ügyében az uralkodó 1495. január 7-én küldött levelet Kükküllő és Fehér megyék nemességéhez, megparancsolva nekik, hogy ezeket ne számítsák a megyéhez és ne hajtás be ott az adót, mint tették azt legutóbb (DF 245215., DF 245217.). A négy falu adózása, illetve a megyék általi, kifosztásnak tekintett bírságolása ügyében 1495 első felében a szebeniek sokat leveleztek az adót beszedő sókamaraispánokkal, illetve az alvajdával, sőt ezzel kapcsolatban a királyi udvarban is eljárak (Rechnungen 184–186.). A kincstartó végül május 9-én 100 forintnyi sőt utalt ki nekik káraik enyhítésére (DF 245417.). Vö. Müller: Stühle 306., 308–309.

606. A Vingárti Geréb család fogarasi uradalmára és a Geréb László erdélyi püspök kezén lévő Gyulafehérvárra kirótt adót egy tételbe vonták össze (vö. 596). Figyelembe véve a következő év erdélyi adóelszámolását, amikor a fogarasi uradalmat a püspök testvére, Geréb Péter kezén mérték fel (2596), illetve a Péter birtokaira ez évben kirótt adó nagyságát (598), az itt feltüntetett adótételtől nagyságrendileg 1000 forint eshetett Fogarasra és 400 Gyulafehérvárra.

607. Kolozsvár város tartozékai: Felek (→2609) és Fejérd birtokok, amelyek adóztatását 1478-ban Mátyás király azért tiltotta az adószedőeknek, mivel az itteni jobbágyok szokás szerint a király által Kolozsvárra kivetett adóba fizetik hozzájárulásukat (Kolozsvár 261., vö. Cs. V. 526–527., W. Kovács: Tax Collection 684–685.).

608. Brassó város tartozékaira lásd Müller: Stühle 306–307., W. Kovács: Tax Collection 685–686.

609. A megadott adóösszeget a királyi sókamarákra, Dés mezővárosra, Aknára (Belső-Szolnok m.), Szék mezővárosra, Szekulajra/Kisszékre (Doboka m.), Kolozs (Kolozs m.), Torda (Torda m.) és Vízakna mezővárosokra (Fehér m.), illetve talán egy-egy, név szerint nem említett tartozékokra vetették ki. Arra, hogy a mintegy 1400 forintot kitevő adótétel a felsorolt települések között milyen arányban oszlott meg, sok bizonytalansággal segíthet az 1495. évi adóelszámolás adatai: Désre és Aknára ekkor együtt 550 (2602), Székre és Kolozsra (és talán Kisszékre) 230 (2603), Vízaknára 33 (2604) forint adót róttak ki. Tordára, amely 1495-ben csak 37 forint adókedvezményt kapott (2607), ez alapján nagyságrendileg közel 600 forint eshetett. Adómentessége összefüggésben állhatott azzal, hogy ez évben rendkívüli adóként 600 forintot már befizetett a kincstárba (18).

610. Dengelegi Pongrácz Mátyás erdélyi birtokai: a Fehér megyei Diód, a Hunyad megyei Aldiód/Algyógy, a Kolozs megyei Almás és Léta várak, a Torda megyei Torockó vár része, illetve ezek tartozékai (Cs. V. 220., 568–569., 810., vö. 1501: DL 37739., DL 48308.). — Az ez évi erdélyi adóból az uralkodó 400 forintot utalványozott neki (742), az itt „visszatartott” összeg ezen felül értendő (vö. 662).

611–614. Harinai Farkas Tamás, Somkerekai Erdélyi János, Betleni Miklós és Gerendi Miklós erdélyi előkelő nemesek voltak, akik talán – a nekik szóló 1495. évi királyi utalványok (→2765) alapján – az adó zavartalan erdélyi beszedésében (vö. Szlavóniában Bocskai Péter és Gudovci Péter szerepével: 725, Kubinyi: Erdély 72–73., W. Kovács: Tax Collection 677.), esetleg az erdélyi hadak mozgósításában voltak az udvar segítségére. Birtokaikra lásd Cs. V. *passim*.

605 *Summa* 384,5 *corr. ex* 389,5

614	Item Nicolaus Gerendi retinuit	fl.	69
615	Item Franciscus, Iohannes, Michael Banfy retinuerunt	fl.	89
616	Item de centum quinque in omnibus comitatibus	fl.	878
617	In bonis universorum nobilium tam unius sessionis, quam Wolachorum remanserunt inexacti	fl.	962,5
618	Camerarii ad facta camerarum salium regalium exposuerunt	fl.	174,5
			13 917
619	<i>Summa summarum restantiarum facit</i>	fl.	91 192,5
620	Totalis summa contributionis facit	fl.	197 484,5
621	Totalis summa exactorum in hac contributione facit demptis salariis et expensis dicatorum, comitum et iudicum nobilium.	fl.	106 158,5

615. Losonci Bánfi Ferenc, János és Mihály, illetve rokonságuk erdélyi birtokai: a Kolozs megyei sebesvári uradalom (Bánffy)hunyard mezővárossal (1496: Bánffy II. 332–337.), a Torda és Kolozs megyei mentővári uradalom Régen mezővárossal (1494: Bánffy II. 323., 1497: uo. 343.). Szerepük talán hasonló lehetett, mint az előbbi sorokban feltüntetett előkelő nemeseké.

618. A sókamarákra fordított 174,5 forint költség itteni elkönyvelése rendhagyó megoldásnak tűnik, inkább az erdélyi adóutalványok (738–749) vagy a sókamarákkal kapcsolatban több helyen előforduló erdélyi kiadások (pl. 2021) között lett volna a helye.

619. A behajthatlan adótételek végösszegét az íráskép alapján ugyanaz a személy adta meg, aki minden megyei adóelszámolás végére kiírta arab számmal a *Restant inexacti* csoportba tartozó tételek összegét. Az általa leírt tételek 92 141,5 forintot eredményeznek. Ennek, illetve az itt rögzített összegnek a különbsége 51 híján 1000 forint, ami alapján az eltérés minden bizonnyal azzal az 1000 forinttal hozható összefüggésbe, amelyet Szapolyai István nádor vett el a Trencsén megyei adószedőktől (114), és amelyet először nem számoltak a behajthatlan tételek közé (→119). A fennmaradó 51 forintból 50 forint magyarázatát a Zemplén megyénél kimutatható másolási hiba adhatja meg (→120). Mindez viszont felveti a lehetőségét annak, hogy az itt szereplő összeghez nem a fenti tételek összeadásával jutottak el, hanem a kódexbe bemásolt eredeti jegyzék vonatkozó végösszegét vették át. Az egyes megyei elszámolásokban kimutatható, olykor nehezen érthető javításokat (pl. 99, 408) talán éppen az eredeti jegyzékkel történő újbóli egybevetés tette szükségessé.

620. Az anyaországra, Szlavóniára és Erdélyre – az Alsó részek 12 megyéje, illetve Máramaros megye nélkül – 1494-ben kivetett adó összege a forrásban álló értékek összeadásával 206 584,5 forintot, ha azonban a szlavóniai 500 forint többletet (→555), valamint az erdélyi fél forint hiányt (592) javítjuk, helyesen 206 085 forintot tesz ki. A különbség a forrásban megadott értékhez képest 9100, illetve 8600,5 forint. Felmerül a kérdés, hogy az itt szereplő összeget a fenti megyei elszámolások értékeiből számolták-e ki, vagy a kódexbe másolt eredeti jegyzék összegét adták meg (vö. az előző jegyzettel).

621. Az 1494. évi, ténylegesen beszedett adó összegét a forrás összeállítója helyesen adta meg.

617 *Summa* 962,5 *corr. ex* 862,5

619 *Summa summarum* . . . 91 192,5] *add. Scriptor B* — *Summa* 91 192,5 *corr. ex* 91 330,5

623	Manibus Burian cubicularii regie maiestatis per medium Andree Ozlani familiaris nostri feria quinta ante penthecostes dedi	fl. 3200
624	Benedicto Izdenchy pro excidendis salibus	fl. 600
625	Ex commissione regie maiestatis tribus nuntiis, qui ex Croatia Cassoviam ad regiam maiestatem pro gentibus petendis venerant, pro subsidio eisdem dedi	fl. 75
626	Item puero Wasas ad Budam pro expensis dedi	fl. 2
627	In festo penthecostes regie maiestati ad offertorium dedi	fl. 3
		fl. 3880
628	Item ex commissione regie maiestatis tribus magistris cocorum pro expensis dedi	fl. 12

622. A fejezet az Ernusz Zsigmond kincstartó által kassai tartózkodása (kimutathatóan 1494. május 2–22. között, lásd II. függelék) idején elkönyvelt kiadásokat, illetve talán utalványokat tartalmazza. Fontos hangsúlyozni, hogy míg a számadáskönyv a Budán működő kincstartói hivatal kiadásairól megszakítás nélkül tájékoztat, addig az 1494 márciusában a fővárost elhagyó királyi udvar kiadásairól 1494. július 28-ig, azaz a kincstartó Váradra érkezéséig a fejezeten kívül csak egy-egy utalással rendelkezünk. Az itteni kiadások, miként azt a számadás ellenőrzését végző kéz arab számmal a fejezet végén jelezte is, 5751 forintot tesznek ki, forrásukat városi adók (Bártfa Kassára küldött 200 forintjára →6), erdélyi bevételek és kölcsönök (lásd alább) képezték.

623. *feria quinta ante penthecostes*] 1494. május 15. — Burian z Lichtenburka a z Bítova Ulásló király kamarása volt 1473-tól (Trnka: Složení dvora 122.), azon kevés cseh urak egyike, aki magyarországi birtokadományokban is részesült (1493: DL 19958., 1494: DL 20212., 1495: DL 93645., DL 93649.) és magyar királyi okleveleken is feltűnik referensként (1495: DL 63402.). A számadáskönyv több tétele alapján megállapítható, hogy a neki átadott összegeket az uralkodó „privát” (kincstartótól független), illetve udvari kiadásaira fordították. — A Burian kamarásnak átadott 3200 forintos összeg jelentős része feltehetően a következő kölcsönökből állt össze: Bajnai Bot Andrástól 1000 forint, amelyért április 15-én menesztették a kincstartó egyik apródját az Alsó részekre (1511, vö. 626), Szapolyai István nádortól 1000 forint, amelyet Kassán adott át a kincstartónak (635, 641), Bakóc Tamás kancellártól (673) és Darholtz Pál szepesi kapitánytól (2663) 100-100 forint, valamint Nógrád megye későbbi adószedőjétől ugyancsak 100 forint (659, vö. 229). — Oszlányi András kincstartói familiárisra →311.

624. Izdenci Benedek alighanem a Körös megyei Felsőizdencről származott (1495: DL 104045., Popisi 12. – noha a Pozsega megyei Zdenici családból ugyancsak ismert Benedek nevű családtag 1494-ben: DL 72976.), Ernusz Zsigmond püspök, kincstartó régi familiárisa (1490: DF 258549., 63. fénykép). A kincstartói tisztébe kerülve Ernusz rögtön kinevezte erdélyi sókamaraispánnak (DF 244651., Rechnungen 165., 170., 174.), amely tisztséget talán 1494. augusztus 16-ig töltötte be (→1318). Ezt követő tevékenységére →875, személyére lásd Kubinyi: Kincstári személyzet 44., 144. jegyz., Draskóczy: Kósó 70., 10. jegyz. — A sófejtésre kiutalt összeg bizonyára azonos Torda város rendkívüli adójával (→18). — Izdenci vihette vissza Erdélybe a király május 13-án kelt, Agatha János szebeni polgármesternek szóló parancslevelét (DF 244651., vö. 37).

625. A követeket az április első felében Bihácson összegyűlt horvát rendek küldték az uralkodóhoz, akik április 10-én levelet intéztek a pápához és ugyanekkoriban Miksa római királyhoz is, melyben segítséget kértek tőlük az állandó török támadások ellen. Nyolc nappal később ugyanonnan Kanizsai László dalmát-horvát-szlavón bán is levelet és követeket küldött Rómába a török elleni támogatás ügyében (ASMí Sf. Ung. b. 645/4. 1. 1A–1B = Vestigia 2299–2300. sz., Šišić: Rukovet II. 76–82.).

626. Vasas nevű apródját a kincstartó még Budáról küldte el 1494. április 15-én az Alsó részekre Bajnai Bot Andrásnak 1000 forint kölcsönért (1511), amelyet, úgy tűnik, Kassán adott át a kincstartónak (623, vö. 1543).

627. *In festo penthecostes*] 1494. május 18.

629	Famulo Mathei Bohemi camerarii de Rivulo Dominarum pro una veste emenda	fl.	4
630	Secretario cardinalis Almani, qui ad regiam maiestatem venerat, ad relationem domini Agriensis pro expensis dedi	fl.	12
631	Ladislaio Dagosy eunti ad dominum Paulum de Kynis in negotiis regie maiestatis pro expensis dedi	fl.	6
632	Item nos soli, dum apud regiam maiestatem per septem ebdomadas Cassovie fuimus, exposuimus	fl.	337
633	Benedicto Izdenchy pro excisione salium dedi	fl.	1500
			fl. 1871

5751

629. A cseh Máté 1494–1495-ben töltötte be a nagybányai kamaraispáni tisztséget Kakas Lőrinc társaként (→751–752, 1320). 1495 szeptemberére már biztosan megvált tisztségétől (2969). Azonosítása egyelőre nem megoldott. Bizonytalanul felmerülhet, hogy azzal a Tukorovszki Mátéval (Matěj z Tuchoře a z Řešetákova, Trnka: Složení dvora 124., vö. 889) azonosítható, aki 1495 tavaszán és őszén mint királyi kamarás Csébi Pogány Péter pozsonyi ispánnal, illetve családjával, köztük Zsigmond máramarosi kamarással (Arch. II. 152.) együtt részesült egy-egy királyi adományban (1495–1505: DF 225839., DF 212132., DL 12805.). A keresztnév egyezésén túl azonban az azonosítás mellett egyelőre csak gyenge érveket lehet felhozni: egyfelől 1495 szeptemberében a volt kamaraispán és Tukorovszki egyaránt Visegrádon tartózkodott (2969, DF 212132.), másfelől az ott kapott adomány Máramaros megyei, Nagybánya területéhez viszonylag közel fekvő birtokokra vonatkozott (Máramaros 610–612.). Magától értetődő, hogy a Pogány családdal közösen kapott adományt könnyebb Tukorovszkinak a szintén királyi kamarás Pogány Péterrel való barátságával, semmint Nagybánya környéki kapcsolatokkal magyarázni. — Máté itt említett alkalmazottja esetleg azzal a Pozsegai Jánossal azonosítható, aki később utódja lesz a kamarában (vö. 948).

630. A tételben említett titkár a francia származású gurki püspök, Raimundus Peraudi bíboros szolgálatában állt. A Bécsben tartózkodó velencei követek 1494. január 17-i jelentése szerint Miksa római király Peraudi bíborost akarta követként a török elleni hadjárat ügyében Magyarországra küldeni, de végül saját titkárát, Florian Waldaufot jelölte ki a feladatra (vö. 1442), a bíboros pedig ügyvivőjét, a velencei Hieronimo Azalint küldte (Reg. Imp. XIV/1. 332. sz.). Peraudi 1494. március 22-én érkezett Németföldről Rómába (HC II. 51.), itt említett titkárát, aki talán Azalinnal azonosítható, akár onnan is elküldhette Ulászló királyhoz (vö. Óváry 773. sz. = Vestigia 727. sz.).

631. Tákosai László kincstartói familiáris, tolnai alispán személyére →522.

632. A kincstartó megjegyzése, miszerint hét hétig tartózkodott Kassán a király mellett, nem szó szerint értendő: a király és kísérete május 7. és 10. között ért Kassára, ahol a kincstartó már várt rá. Ernuszt ugyanakkor legkésőbb június első hetében elhagyta az udvart, mivel június 8-án már a fővárosból keltezett (az adatokat lásd I–II. függelék). Következésképpen nem a király mellett eltöltött időre, hanem a fővárostól való teljes távollétére igaz a héthetes időtartam.

633. Az Izdenici Benedek erdélyi sókamaraispán (→624) nevére elkönyvelt összeg valószínűleg utalvány a kincstár erdélyi jövedelmeiből (→28).

633 *Summam 5751 numeris Arabicis scriptam add. Scriptor B.*

634 **Exitus pecuniarum contributionum anni Domini millesimi quadringentesimi
nonagesimi quarti et civitatum tam anni millesimi quadringentesimi
nonagesimi quarti, quam etiam anni millesimi quadringentesimi
nonagesimi quinti**

635	Item dominus palatinus Cassovie ad negotia regie maiestatis mutuat florenos mille, in sortem quorum mille florenorum in comitatu Scepusiensi dedi	fl. 500
		fl. 500
636	Item ad relationem domini Agriensis Georgio de Nekche preposito Scepusiensi pro subsidio in eodem comitatu Scepusiensi dati sunt	fl. 100
637	Item domino Bartholomeo Draghy pro salario wayvodatus sui Transilvanensis in comitatu Zolnok Mediocri dati sunt	fl. 804
638	Item domino palatino in sortem palatinatus sui dati sunt in comitatu de Ung	fl. 2000

634. Ez a fejezet az eddig felsorolt bevételek terhére az adószedők által nagyrészt helyben kifizetett összegeket listázza (a címsor ellenére egy-egy bizonytalan tételt leszámítva a kifizetések a megyék, illetve Szlavónia és Erdély adóbevételeihez kapcsolódnak). A fejezet forrásait ennek megfelelően elsősorban az adószedők elszámolásaiban rögzített kiadások alkották, de felhasználhatták hozzá azt a jegyzéket is, amelyben az utalványokat vezették. A tételek főként a tisztségviselők fizetésére és a kincstár egyéb adósságaira 1494 tavasza és 1495 eleje között tett utalványok teljesítését, az adószedők által az adószedés előtt meghitelezett összegek jóváírását, valamint az elszámolásukig bezárólag a beszedett adó terhére tett egyéb kifizetéseket sorolják fel. A megyék e listában – a pécsi püspök Ernuszt kincstartó „törzsmegyei”, Somogy, Baranya, Tolna és Zala kivételével – ugyanolyan sorrendben követik egymást, mint a megyei adóelszámolásoknál. A fejezetben szereplő összes kiadás – amelyet a forrás összeállítója külön nem rögzített – a kéziratban szereplő lapalji összegek összeadásával 58 420,5, ezen összegek javításával 58 411,5 forintot tesz ki.

635. Szapolyai István nádor bizonyára 1494 májusában, a kincstartó kassai tartózkodása idején (lásd II. függelék) kölcsönzött a kincstárnak. A kölcsön másik felét Zemplén megye adójából utalták ki neki (641). Szepes megyei birtokaira →60.

636. Mekksei György szepesi prépostnak, illetve a szepesi káptalannak feltehetően a lőcsei királytalálkozó idején keletkezhettek költségei (elsősorban hitelezésre, vagy élelmiszerszállításra és a résztvevők elszállásolására lehet gondolni). Mekksei jelenléte kimutatható Lőcsén, ekkor még nádori titkárként (DL 20178., DF 269681.), ám az bizonytalan, pontosan mikortól állt a káptalan élén (legkésőbb 1494 júliusától: C. Tóth: Arch. 143., vö. DF 264600., DF 264549–551.). A költségeket Bakóc Tamás egri püspök, kancellár bizonyára mint a kongresszus rendezője igazolhatta a kincstartó felé, a Szepes megyei 100 forint mellett ugyanennyit utaltatott ki Mekkseinek Zemplén megyében is (642, vö. 673). Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy Bakóc és Mekksei ismeretsege már a kongresszus előtt kimutatható (Kandra: Bakócs-codex 338., 381.). Mekksei a következő évi adóból ugyancsak 200 forintra kapott utalványt (→2657).

637. A Békési Drágfi Bertalan erdélyi vajdának fizetésére kiutalt összeg feltehetően saját Közép-Szolnok megyében fekvő birtokainak – azaz az itteni Kővár és a Szatmár megyei Erdőd várak tartozékainak – adójával azonosítható (igaz, az 1480/1483. évi megyei adóösszeírás 77 Drágfi-birtokon csupán 490 forint és 113 dénár adót könyvelt el: C. Tóth: Járások 420–426.). A vajdai fizetése címen kapott összegekre →739.

638. Szapolyai István nádor évi fizetése – sójárandóságán túl – 4000 forint volt (2036), ezt fele-fele arányban Ung és Zemplén megyében (640) utalták ki neki. Az Ung megyében kiutalt összegből csupán

639	Fratribus Sancti Nicolai in conventu Budensi ad emendam possessionem Gubach dati sunt	fl. 100
640	Item domino palatino similiter ratione officii sui palatinatus in comitatu Zempleniensi iterum dati sunt	fl. 2000
		fl. 504
<i>Hic videatur, quia plus continet registrum, videlicet 5004</i>		
641	Item in eodem comitatu in sortem illorum mille florenorum, quos idem palatinus regie maiestati Cassovie mutuaverat, dati sunt	fl. 500
642	Item in eodem comitatu Zempleniensi ad relationem domini Agriensis iterum Georgio preposito Scepusiensi dati sunt	fl. 100
643	Item in eodem comitatu domino Emerico de Peren in sortem salarii sui dati sunt	fl. 200
644	Item in eodem comitatu domino Anthonio de Palocz in sortem salarii sui dati sunt	fl. 200
645	Item pro expensis factis in dieta Lewchoviensi regia maiestas domino palatino in comitatu Gemberiensi dare fecit	fl. 2200
		fl. 3200

47 forinttal kevesebbet, 1953 forintot vehetett fel (93). A hiányzó összeget talán a következő évi gömöri adóból írták jóvá (2797). Ung megyei birtokaira →96.

639. Nem dönthető el, hogy a budai Szent Miklós domonkos kolostornak a gubacsi (Pest megye) birtokvásárlásra szánt összeget egy megye (elsősorban Zemplén) adójából vagy más forrásból utalványozták. A kolostor gubacsi birtoklásására nem maradt adat (Kubinyi: Gubacs 188., vö. 2822).

640. Szapolyai István nádor fizetésére →638, Zemplén megyei birtokaira →124. — A lapalji összeg helyesen nem 504, hanem 5004 forint, miként arra a számadást ellenőrző tisztségviselő megjegyzése is felhívja a figyelmet. A tévesztés nem véletlen vagy szándékos számítási hibából, hanem a helyi érték elírásából adódott (V^m helyett V^c, vö. 708).

641. A Szapolyai István nádor által adott kölcsönre →635.

642. A Mekcsei György szepesi prépostnak kiutalt összegekre →636. Zemplén megyei birtokai: a szepesi prépost és káptalan által birtokolt Olaszliszka mezőváros (1494: DF 264549–552., Cs. I. 380.).

643. Perényi Imre asztalnokmester a Zemplén megyei utalvány mellett az abaúji adóból is 200 forintot kapott (649), birtokain nem szedte be az adót. Az utalványok pontos oka nem ismert: asztalnokmesteri fizetése éppúgy felmerülhet, mint az, hogy gyakran tartózkodott a király kíséretében – 1494. augusztus 12-én Kolozsváron, október 4–5-én Temesváron, november 7-én Titelen, november 17-én Bácsott, 1495. január 26-án Monoszlón (Neumann: Perényi 101–102., DF 250896., vö. I. függelék). Az 1495. évi adóból Perényinek csak Zemplénben utalványoztak 200 forintot (2677), abaúji birtokai után pedig mindössze 35 forintot nem fizetett be (2335). Az utalványozás helyszínére esett rezidenciája, Terebes vára és a sztropkói uradalom (Neumann: Perényi, 1495–1496: Erdődy lt. D 949.).

644. Pálóci Antal 1494-ben egyik megyében sem szedte be birtokairól az adót. A lőcsei kongresszuson való jelenléte, amely indokolhatná az utalványozást, egyelőre nem adatolható. Az 1495. évi Zemplén megyei adóból ugyancsak 200 forintot vehetett át, de ekkor két másik megyében további 100 forintot is kézhez kapott (→2649). A király 1495. január 11-én küldött a „báráfiakhoz”, köztük Pálócihoz parancslevelet, hogy azonnal csatlakozzanak hozzá bandériumaikkal (1055, 1683). Nem kizárt, hogy a báráfiaknak zsoldjuk részeként átadott utalványok valamiféle „készenléti pénzként” értelmezendők, és az 1495. évi utalványok is összefüggésben állnak a hadba vonulással. Az utalványozás helyszínére esett a család Újhely vára, Sárospatak és Helmec mezővárosai (Cs. I. 377., Engel: Nagybirtok 70/148.).

645. A Szapolyai István nádor által a lőcsei kongresszusra (1494. április 6.–május 7.) szállított 200 hordó borra és élelmiszerre lásd Bonfini V. IV. 4–6. — A Gömör megyei adóból kiutalt összegből a nádor legfeljebb 2014 forintot tudott átvenni (→396). Bizonyára az összeg Zemplén megyei adóból történő kiegészítése miatt került e tétel ide, a másik Gömör megyei tételtől (674) távoli helyre.

640 Hic videatur, quia plus continet registrum, videlicet 5004] *infra summam* 504 *add. Scriptor B*

646	Item in eodem comitatu domino Iohanni de Homonna in sortem sallarii sui dati sunt	fl. 200
647	Item dum regia maiestas in dieta Lewchoviensi fuit, dominus pala- tinus sue maiestati mutuavit florenos mille, cui tandem in comitatu Abawywariensi exoluti sunt	fl. 1000
648	Item in eodem comitatu Abawywariensi domino Michaeli de Kyspe- ren in sortem sui sallarii dati sunt	fl. 300
649	Item in eodem comitatu domino Emerico de Peren in sortem sallarii sui dati sunt	fl. 200
650	In eodem comitatu domino Stephano de Rozgon in sortem sallarii sui dati sunt	fl. 160
		fl. 1860
651	Item ex commissione regie maiestatis Georgio Rakosdi, qui cum cen- tum equitibus pro exigenda contributione ad comitatus superiores profectus fuit, dati sunt	fl. 200
652	Item Nicolao Chabiay ex commissione regie maiestatis, quia cum centum equitibus ad certos comitatus ad exactionem taxe iverat, in comitatu Albensi, ubi postea per homines Laurentii ducis interfectus est, dati sunt eidem	fl. 110

646. Homonnai (Druget) János esetleges lőcsei jelenlétére, birtokai adózására és mozgósítására ugyanaz vonatkozik, mint feljebb Pálóci Antalra, illetve a többi „bárofira” (→644, vö. még 1635). Homonnai 1495-ben is 200 forint utalványt kapott Zemplén megyében (2679). Erre, valamint az előző sorban frottakra tekintettel az „ugyanezen megyében” kifejezés alatt nem Gömört, hanem Zemplént kell értenünk, ahol a Homonnaiak uradalmainak – Barkó (→124), Jeszenő, Homonna (Cs. I. 371.) – egy része is elterült.

647. A Szapolyai István nádor által Lőcsén a királynak adott kölcsön 1494. áprilisra, az utalványozás talán a kincstartó májusi kassai tartózkodásának idejére tehető (vö. I–II. függelék). A nádor Abaúj megyei birtokaira →141.

648. Perényi Mihály 1494-ben nem szedte be birtokairól az adót, őt azonban nem említik azon „bárofiak” között, akiket a király 1495. január 11-én mozgósított (1055, vö. 1683). Testvére, Gábor részt vett a lőcsei kongresszuson (Bonfini V. IV. 37.). A kincstartó Mihálynak és Gábornak az 1495. évi Abaúj megyei adóból 440 forintot utalványozott (2707). Az utalványozás helyszínére esett a család nagyidai váruradalma (1496: Erdődy lt. D 948.). — A Kisperényi nevet a család ugocsai ágának tagjai viselik olykor (lásd például Mihály apja, János esetét egy 1492. évi királyi parancslevélben: DF 269649.).

649. Perényi Imre asztalnokmester utalványaira →643. Az utalványozás helyszínére esett Perényi füzéri váruradalma (1495–1496: Erdődy lt. D 949.).

650. Rozgonyi István mozgósítására és birtokainak adózására ugyanaz vonatkozik, mint feljebb Pálóci Antalra, illetve a többi „bárofira” (→644). 1494. május elején jelenléte kimutatható Lőcsén (DL 20178.). A neki átadott kisebb összeget az is magyarázhatja, hogy a többi abaúji utalvány teljesítését követően már csak 160 forint maradt az adószedőnél (→133). Az 1495. évi Zemplén megyei adóból 140 forintba kapott utalványt (2680). 1495. január 15-én Valpón minden uradalmára újadományt kapott, többek között az utalványozás helyszínén elterülő Rozgony, Györke, Szina és Szepsi mezővárosokra (DL 20256.), március 9-én pedig Pécsent részesült egy kisebb királyi adományban (DL 20271.).

651. Rákosdi György királyi palotás (2000, vö. Kandra: Bakócs-codex 347.) egy 1494. augusztus 11-i királyi parancslevél szerint a nyár folyamán Sopron megyében hajtotta be az adót (→71). Ez az utalvány bevételhez egyértelműen nem köthető (ha a megyei adókból utalták ki, az adóelszámolások sorrendjéből adódóan Hont, Vas és Fejér egyaránt elképzelhető). Rákosdi további 200 forintot kapott a Győr megyei adóból (664).

652. A Fejér megyében és környékén az adó behajtásával megbízott Csabjai Miklóst minden biznnyal 1494. augusztus 6. előtt nem sokkal ölheték meg Lőrinc herceg familiárisai, ezen a napon

653	Item ex commissione regie maiestatis Georgio More pro conservatio- ne castrorum Zewren in comitatu Zolnok Exteriori dati sunt	fl. 700
654	Celeristis de Dees pro redemptione salium in Zolnok de pecuniis istius comitatus Zolnok Exterioris dati sunt	fl. 300
		fl. 1310
655	Item ex commissione regie maiestatis pro expensis adhuc sub obsi- dione civitatis Albe Regalis factis in comitatu Newgradyensi domino Blasio Raskay dati sunt	fl. 500
656	In eodem comitatu, ex quo in absentia regie maiestatis vigintiquin- que pedites in castro Budensi tenuit, eidem domino Blasio in sortem solutionis illorum peditum dati sunt	fl. 200
657	In eodem comitatu Newgradyensi Iohanni Ungor in sortem sallarii sui dati sunt	fl. 200
658	In eodem comitatu domino Ladislao de Lossonch in sortem sallarii sui wayvodatus Transsilvanensis dati sunt	fl. 545
		fl. 1445

ugyanis két sebesült embere Budán két forint kártérítést kapott (1580). Az általa augusztus végére helyezett esetről Bonfini is említést tesz, közölve, hogy az áldozatok a kincstartó emberei voltak (Bonfini V. IV. 56.). Csabjai édesanyja az 1495. évi Fejér megyei adóból 32 forint kárpótlást kapott (2667). Nevét a számadáskönyv a három vonatkozó tételben háromféleképpen (*Chabiay*, *Chabi*, *Chalai*) írja, mégis az itt feltüntetett alak tűnik a legkevésbé romlottnak, Csabja ráadásul Fejér megyei település.

653. Csulai Móré György szörényi bán (1492–1494) fizetése – sójárandóságán felül – évi 2000 forint lehetett (vö. 2032), a Külső-Szolnok megyében átvett 700 forint mellett Heves megyében további 213 forintra kapott utalványt (678), Pest megyei birtokai után 15 adóforintra tett szert (358), valamint Szebenben, 1494. szeptember 4-én egy 500 forintos részletet is kapott a kincstartótól (765), ami összesen 1428 forintot tesz ki. Az itt szereplő összeget bizonyára azért utalták ki Külső-Szolnok megyében, mert a Csulaiaknak itt jelentős birtokai terültek el (Balaszentmiklós és környéke, 1490: DL 19673., 1504: Jajca oklt. 193–196.). Mikor a király 1494. november 8-án elszámolt az akkor már a nándorfehérvári bánságot betöltő (→2029) Csulaival a szörényi bánság lehelyezése kapcsán (Arch. I. 145., 151.), 1800 forint adóssága fejében a Külső-Szolnok megyei, Balaszentmiklóssal szomszédos Tenyő királyi birtokot bocsátotta neki zálogba (Erdődy lt. D 917.).

654. A celeristák vagy cellérek a sószállítást jellegzetes hajóikon (németül *Zille*) végző fuvarosok voltak, a „só megváltása” pedig az őket illető szállítási költség és munkadíj összege (a só szállítására, illetve a Dés és Solnok közötti útvonalra lásd Draskóczy: Kőszó 166–175., 183.).

655. A király itt jelzett adóssága akkor keletkezett, amikor Ráskai Balázs még budai provizorként (Kubinyi: Udvarbírói hivatal 94.) részt vett a Fehérvár németektől való visszafoglalására indított hadjáratban, illetve hathetes ostromban (1491. június–július, vö. Neumann: Békekötés I. 342.). Ráskai Nógrád megyei birtokai: mindkét Liberse és tartozékai (1491: DF 233227., DF 265830.), Kökényes (1493: DF 210833.). Nem kizárt továbbá, hogy már ekkor kezén volt a korábban Corvin János herceg birtokolta Nógrád megyei Csővár uradalma (1490: Jajca oklt. 72.), erre azonban egyelőre nem ismert korabeli adat (vö. 351, a vár és Ráskai kapcsolatára lásd Feld–Jakus–László: Csővár 11., 15.).

656. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester a király 1494. márciustól 1495. áprilisig tartó távolléte (lásd I. függelék) idejére fogadott fel a szokásos létszámon felül 25 gyalogost (ezek zsoldjára lásd még 667). 1495-ben a király Budáról való elutazását követően 24 gyalogossal egészítették ki a vár őrségét (2820). Nógrád megyei birtokaira lásd az előző jegyzetet.

657. Nádasdi Ongor János 1495-ben az erdélyi adóból kapott ugyancsak 200 forintra utalványt (2763). Az utalvány helyszínét az magyarázza, hogy Ongor volt az ura a Nógrád megyei Divény várnak és uradalmának (1473–1502: DL 16167.).

658. Losonci László 1493 januárja és 1494 szeptembere között viselte az erdélyi vajdaságot Drágfi Bertalan társaságában (→739, Arch. I. 87.). Pontos vajdai fizetését nem ismerjük, leváltása után társa, Drágfi immár egyedül évi 9000 forintot és 3000 forint értékű sőt kapott (2031). Losonci 1494-ben

659	Item dicator prefati comitatus Newgradiensis mutuaverat Cassovie florenos centum, quos Bwryano unacum aliis pecuniis ad facta regie maiestatis dedimus, quos dicator excepit in eodem comitatu	fl.	100
660	Iohanni Kypolyak et Kende banis de Sabacz in sortem sallariorum in comitatu Wesprimiensi dati sunt	fl.	600
661	Item in comitatu Nittriensi pro conservatione castri Budensis domino Blasio Raskay dati sunt	fl.	600
662	In eodem comitatu Nitriensi in sortem sallarii sui domino Mathie Pangrach dati sunt	fl.	200
663	Item in eodem comitatu Nitriensi domino Sigismundo Orzagh ad rationem sallarii sui dati sunt	fl.	200
			fl. 1700

Hont megyei birtokairól 268 (154), a gömöriekről pedig 65 (401) forint adót nem fizetett be, de az itteni tétel is feltehetően úgy értelmezhető, hogy – vajdatársához, Drágfi Bertalanhoz hasonlóan (→637) – a Nógrád megyei birtokairól beszedett adót utalták ki neki (a következő évben ugyanezt tették Nógrád megyében, Losonci akkor elmaradt vajdai fizetése fejében 575 forinthez jutott hozzá: 2644). Mikor leváltását követően Losonci elszámolt az uralkodóval, a megállapodásnak megfelelően további 1470 forintot kapott elmaradt fizetésére és zálogba bocsátott holmija kiváltására (769). Utóbbi címen a kincstartó egyszerűsített kiutalt 100 forintot az erdélyi adóból Zsombori Péter számára (744). A számadáskönyv mindezek alapján Losonci vajdai fizetésére (vö. 1494: Bánffy 318.) összesen 3123 forintot könyvelt el, ha az 1495. évi adóból Gömör megyében behajthatatlanul maradt 70 forintot is hozzászámítjuk (2369). Nógrád megyei birtokai: Gács, Szécsény és Somoskő vár, illetve a Gúti Országokkal közösen bírt szécsényi, hollókői és somoskői uradalmak (Cs. I. 118., Engel: Nagybirtok 68–69.).

659. A kincstartó Burian z Lichtenburka királyi kamarásnak 1494. május 15-én, Kassán adott át 3200 forintot (623), amelynek ez alapján a majdani nógrádi adószedőtől, Ercsi Ambrustól (229) kapott 100 forint is része volt. Megjegyzendő, hogy a kamarásnak a kincstartó Oszlányi András nevű familiárisa adta át a pénzt, aki 1495-ben volt Nógrád megye egyik adószedője (2095).

660. Brogyáni Kispolyák János és Csulai Kende Miklós szabácsi bánoknak szerződésüknek megfelelően sójárandságukon túl évi 2000 forint fizetés járt (2033). Az 1495-ben Csulainak a szlavóniai adóból kiutalt 200 forintból kifizetett 4 forinton (2742) kívül a számadáskönyv nem tartalmaz több adatot fizetésükre. Veszprém megyei birtoklásuk nem ismert, az itteni utalványozás esetleg a megyében birtokos és a megyéspátni tisztséget is viselő Kinizsi Pál személyével magyarázható (→2033).

661. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésének pontos összegét nem ismerjük, az 1504. évi kincstartói előterjesztésben 1200 forint készpénzt és 500 forintnyi sőt szántak neki e célra (Jajca oklt. 182.). A Nyitra megyei 600 forint mellett ez évben még Pest és Pilis megyékben kapott e címen utalványt, de annak 394 forintos összegét a király távollétében a szokott létszámon felül elfogadott gyalogosok zsoldjával összevonva adták meg (667, vö. 656). Az 1495. évi adóból fizetésére öt megyében összesen 1623,5 forintot utaltak ki, míg Pest megyében ezen a címen és a gyalogosok zsoldjára együttesen kapott 352,5 forintot (→2634). — Ráskai azért a Nyitra megyei adóból kapott utalványt, mert ekkoriban kezén volt a nagytapolcsányi uradalom egy része zálog címen (1493: DL 20006., vö. 1497: DL 20535., DL 20542., DL 20601.).

662. Dengelegi Pongrácz Mátyás az ez évi adóból a Nyitra megyei összeg mellett Erdélyben 400 forintra kapott utalványt (742, ezen felül értendő a „birtokain visszatartott” 240 forint: 610), azaz ez évben ugyanúgy 600 forint utalványt kapott, mint az 1495. évi adóból, akkor Erdélyben és Baranya megyében (2764). — A birtokaitól távoli Nyitra megyében tett utalványt esetleg Pongrácz sógora, Újlaki Lőrinc herceg (1492: DL 27741.) itteni uradalmi (→318) magyarázhatják.

663. A Gúti Ország család birtokain 1494-ben az adónak csupán kis része maradt behajthatatlan: Zsigmond Hont megyében 22 forintot (155), édesanyja Nyitra megyében 140-et (316) nem fizetett be (vö. azzal a királyi levéllel, amelyet 1494. szeptember 20-án küldtek az adó ügyében Csejteré: 1600). A legidősebb fiú, Zsigmond jelenlété a lőcsei kongresszuson nem adatolható. 1494. november 26-án küldtek neki királyi parancslevelet, hogy csatlakozzon a királyhoz (1635), 1495. január 11-én pedig a

664	Item ex commissione regie maiestatis egregio Georgio de Rakosd in comitatu Iauriensi iterum dati sunt	fl. 200
665	Item in comitatu de Saros domino palatino ratione conservationis castri Saros dati sunt	fl. 400
666	Item post reversionem nostram ex Cassovia ad petitionem domini Agriensis dominus palatinus regie maiestati mutuarat florenos mille, in sortem itaque illarum pecuniarum in isto comitatu de Saros exolvi	fl. 500
667	In comitatibus Pesthiensi et Pilisiensi pro conservatione peditum et etiam sallarii sui domino Blasio de Raska dati sunt	fl. 394
668	In eodem comitatu Pesthiensi Francisco Harazthi pro conservatione cuiusdam castri in Bozna dati	fl. 183
		fl. 1677
669	Item capellanis regie maiestatis, qui serviunt in capella castri Budensis, de prefato comitatu Pesthiensi dati sunt	fl. 60

többi „bárófi” mellett neki is mozgósítási parancsot küldtek (1055). Az 1495. évi Nyitra megyei adóból ugyancsak 200 forintnyi utalványt kapott (2705), csejteit népei pedig 50 forint mentességben részesültek (2323). A család Nyitra megyei birtokaira →316.

664. Rákosdi György utalványaira →651.

665. Sáros vára annak 1492. januári, János Albert lengyel hercegtől való visszafoglalása óta a hamarosan nádorrá választott Szapolyai István szepesi gróf kezén volt, őrzéséért a kincstár évi 400 forintot utalt ki neki (2037). A következő évben ezt az összeget Szapolyai ugyancsak Sáros megye adójából kapta meg (2660).

666. A kincstartó május 22. után indult vissza Kassáról Budára, június 8-án már a fővárosból keltezett (II. függelék). A Szapolyai István nádor által adott kölcsön ennek megfelelően 1494. június elejére keltezhető, amikor a király és a nádor egyaránt Kassán tartózkodott (I. függelék, Szapolyai oklt. 212., DF 205782.). — Az 1000 forintos kölcsön másik felének rendezését a számadáskönyv nem tartalmazza, hacsak a Torna megyében „adósságok fejében” kiutalt 254 forint (vö. 675) nem számítandó ide. Az 1495. végi állapotot rögzítő zárszámadás szerint a király 950 forinttal maradt a nádor adósa (3143, vö. 2024).

667. A Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester által a budai várba felfogadott gyalogosokra →656, várnagyi fizetésére →661, Pest és Pilis megyei birtokaira →351.

668. A sort a kézirat összeállítója jól láthatóan utólag szúrta be az oldalra. A Haraszti Ferenc egykori boszniai bán részére tett utalvány ráadásul – könyvelési szempontból hibásan – szerepel a Pest megyei adóelszámolásnál is mint behajtatlan tétel (363, Pest megyei birtokai felsorolását lásd ugyanott). A boszniai vár a korábban a jajcai bánshoz tartozó Zvečajjal azonosítható, amelyet 1493-ban Haraszti, mikor lemondott a bánágról, elmaradt báni fizetése fejében kapott meg zálogképpen az uralkodótól, aki a vár védelmére évi 200 forintot utalt ki neki (DL 103098.). A várat ugyanakkor a kincstár sohasem váltotta vissza (1524: DF 205057., 1528: Libri regii I. 148.).

669. A budai várban, a királyi palotában (1739) lévő kápolnában ekkoriban nyolc káplán szolgált (1394, 1713), élükön egy rektorral (1901). A káplánok fizetésére a király 1495 húsvétjától évi 200 forintot biztosított (1901), korábbi szerződésüket nem ismerjük. Az itteni utalvány mellett a számadáskönyv 1494-ben és 1495 elején számos kis összegű eseti kifizetésről emlékezik meg (vö. Kubinyi: Királyi udvar 313.).

666 mutuarat

668 In eodem comitatu ... castri in Bozna dati fl. 183] *minoribus litteris densioribusque lineis et alio atramenti colore inferiori parti paginae sunt insertae simul summa paginae (cf. 363).*

670	Item ad relationem domini Agriensis Iohanni Kwzel pro certis debitis dati sunt pro inscriptione castri Sawksten in Austria	fl. 200
671	Item ex commissione regie maiestatis pro expensis factis in dieta Lewchoviensi domino Agriensi pro subsidio in comitatu Hewesyensi dati sunt	fl. 2000
672	Item in eodem comitatu Hewesiensi pro conservatione castri Wyssgradiensis dati	fl. 500
673	In eodem comitatu domino Agriensi in sortem tricentorum florenorum, quos ad facta regie maiestatis Cassovie mutuarat, dati sunt	fl. 100
		fl. 2860
674	Item domino Ladislao de Chethnek pro pixidibus barbatis et globulis faciendis et aliis instrumentis ferreis in comitatu Gomeriensi dedimus	fl. 527

670–673. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizorának számadáskönyvéből tudjuk, hogy Heves megye adószedőjének a király utalványaira 2800 forintot kellett átadnia a kancellárnak (Kandra: Bakócs-codex 443.), amely összeget e négy egymást követő tétel ki is adja. Az egri provizor azonban azt is rögzítette, hogy hozzá csak 1600 forint került, az adószedő 1200 forinttal adós maradt (uo. 443.). Az alkincstartó budai számadásai szerint a kincstartói hivatal 1494. október 12-én Budán 200 forintot (1615), míg 1495. január 23-a körül 1000 forintot (1685) adott át „az ifjabbik Kanzlernek”, aki Angelusszal, a Heves megyei adószedővel, egyszersmind Bakóc sógorával azonos (→381). Közben 1494. november 30-án az egri provizor küldöncöt menesztett Budára Angelushoz, hogy megtudja, Dombai (alkincstartó) átadta-e már a pénzt (Kandra: Bakócs-codex 413.). Mindez úgy értelmezhető, hogy az adószedőtől az alkincstartó bekérte a Bakócnak kiutalt összegek egy részét, amit később törlesztett, de Angelus már nem az egri provizor, hanem sógora felé számolt el ezekről. Teljesen egyértelmű, hogy az 1200 forint kifizetését hibásan kétszer is elkönyvelték a számadáskönyvben. Az egri püspök Heves megyei birtokaira →386.

670. A kiutalt összeg Bakóc kancelláron keresztül (lásd az előző jegyzetet) jutott familiárisához, Kuzol Jánoshoz (Kandra: Bakócs-codex 400., 419., 435., 437.), aki Zágráb megyei várbirtokos nemes volt (1499: DF 230172., 1503: DF 255554.). Az ausztriai vár azonosítása, illetve Kuzolhoz való kapcsolatának tisztázása a nyilvántalóan elírt névalak miatt egyelőre nem megoldott (a név leginkább az alsó-ausztriai Schauensteinre emlékeztet).

671. Bakóc Tamás egri püspöknek, kancellárnak 1494 áprilisában, illetve május elején, a löcsei királytalálkozó idején keletkeztek az itt jelzett kiadásai, bizonyára a kongresszus megrendezésével, szervezésével kapcsolatban (→636). Az egri püspökség bevételeiből Bakóc 1494. március 19-én, Egerből való elindulásakor 8000 forintot vitt magával Kassára, illetve Lőcsére (Kandra: Bakócs-codex 346.).

672. Bakóc Tamás egri püspöknek, kancellárnak – Szapolyai István nádorhoz hasonlóan – 1493. októberi kinevezésüktől (DF 287361., Erdődy Lt. D 10165.) évi 1000 forint „koronaóri” fizetés járt (2037). Az összeg másik felét Bakóc ez évben nem kapta meg, azt az uralkodó a következő évi Heves megyei adóból utalta ki a részére (Kandra: Bakócz-codex 448., vö. 2697, 1506: C. Tóth: Bakóc kölcsönei 86.).

673. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár bizonyára 1494 májusában adta kölcsön az itt jelzett 300 forintot a kincstartónak (→623). A kölcsönből fennmaradó 200 forintot feltehetően leírták a Mekksei György szepesi prépostnak adott két, Bakóc útján teljesített utalvánnyal (636, 642). A jelenség párhuzama, hogy a Bátor Miklós váci püspök erdélyi birtokairól Bakóc *relatiójára* elengedett 140 forintot (603) is leírták a király Bakóc felé fennálló adósságállományából (C. Tóth: Bakóc kölcsönei 86., vö. még Kuzol János utalványának esetével: 670). E 100 forintos tétel a Telegdi István kincstartó és Bakóc közötti 1506. évi elszámolásban is szerepel (C. Tóth: Bakóc kölcsönei 86.). A kancellárnak 1494 tavaszán előbb 500, majd június 24-én 1500 forintot küldtek Kassára az egri püspökség bevételeiből (Kandra: Bakócs-codex 347., 367.).

674. A Gömör megyében birtokos Csetneki László földrajzi közelség, illetve a Csetnek környéki vasbányákban és vasműhelyekben (Cs. I. 127., 152., vö. 1494: Rechnungen 177.) való érdekeltségei miatt volt alkalmas személy a szakállas puskák, lőszer és más vaseszközök gyártására vagy annak felügyeletére. Az elkészült hadiszereket feltehetően 1494 tavaszán a fővárosból Jajcára (1482) és Nándorfehérvárra

675	Item domino palatino pro debitis suis in comitatu de Thorna dati sunt	fl. 254
676	Item Matheo Harber pro pretio certorum pannorum et olei, prout in registro suo clarius habetur, dati sunt in comitatu Zolyensi	fl. 362
677	Item eidem Matheo Harber in comitatu de Thwroc etiam pro certis debitis, prout in registro suo continetur, iterum dati sunt	fl. 209
678	In eodem comitatu Hewesiensi Georgio More propter conservationem castrorum Zewren dati sunt	fl. 213
		fl. 1565
679	Item pro pannis a Petro Iungher receptis, qui panni erant ballarum decem et sunt dati nazadistis Nandoralbensibus, in comitatu Posoniensi exoluti sunt	fl. 800
680	Anderlew quinquaginta pedites ad Nandoralbam duxit, quibus in comitatu Posoniensi dati sunt	fl. 110
681	Quatuor vasa vini a Blasio Posa empta sunt, pro quorum pretio in comitatu Posoniensi soluti sunt	fl. 100
682	Item ad exploratores, qui ad ducem Laurentium et dominum palatinum semper iverunt, ex pecuniis contributionis comitatus Posoniensis dati sunt eis pro expensis	fl. 20

(2005) küldték, de nem zárható ki az sem, hogy egy részüket 1494. október 5-én szállították Budáról a horvát végvárakba (1604).

675. Nem tudható, hogy Torna megye teljes beszedett adóját (410) Szapolyai István nádor milyen adósságából írták le (→666, vö. 3143). Torna megyei birtokaira →413.

676–677. Matthes Harbert (→438) a kincstartó valószínűleg azért is bízhatta meg Zólyom, Turóc, Liptó és Árva megyék adójának beszedésével, hogy a beszedett összegekből leírhasa a kincstár vele szembeni adósságait. Az itt szereplő, bizonyos posztó- és olajszállítmányok ellentételezésére kiutalt 362 forint Zólyom megye teljes adóját (439), míg a 209 forint Turóc megye 243,5 forintot kitevő adójának (449) nagy részét jelentette. A *registrum* Harber négy megye adójára kiterjedő elszámolását takarja, amelynek kiadási oldalára feljegyezte követeléseit, vagy az udvari szállításairól a kincstartói hivatalban vezetett jegyzéket.

678. A Csulai Mór György szőrényi (novembertől nándorfehérvári) bánnak kiutalt 213 forint a Heves megyében beszedett adónak a Bakóc Tamás egri püspök, kancellár részére adott utalványok után fennmaradó összege (→382), és talán a jóval az adó beszedése utáni utalványozás miatt került néhány tétellel a többi hevesi tétel mögé. Csulai fizetésére és másik utalványára →653. Családjának a Külső-Szolnok megyei Balaszentmiklós közelében Heves megyei birtokai is voltak (1490: DL 19673., 1504: Jajca oklt. 193–196.).

679. Jungher Péter budai polgár volt ekkoriban a budai harmincad bérlője (→2025). A kincstartói hivatal a tíz bála boroszlói posztó és hadiszerek Nándorfehérvárra szállítására 1494. július 19-én vásárolt egy hajót Antal naszádoskapitány részére. A posztó a naszádosok fizetésének a részét képezhette (→1573–1576).

680. Anderl András az egyik pozsonyi és mosoni adószedő volt (→495). Az általa Nándorfehérvárra vezetett ötven gyalogoskatona talán annak az azonos létszámú csapatnak feleltethető meg, amelynek rótamestere 1494. december 6-án kapott fizetést Bácsott, útban Nándorfehérvár felé (954).

681. Nagyabonyi Pósa Balázs volt ekkor az egyik pozsonyi és mosoni adószedő (→495).

682. Az Újlaki Lőrinc herceghez és Szapolyai István nádorhoz küldött, a Pozsony megyei adóból kifizetett kémek elsősorban 1494 utolsó és 1495 első két hónapjában tevékenykedhettek Németújvár és Trencsén környékén (vö. 955, 1014, 1030, 1087, 1093, 1164). Egy 1495. január 16-i bejegyzés szerint Budáról továbbküldtek egy Pósa Balázs pozsonyi adószedőnek szóló királyi levelet, amely talán éppen e felderítők fizetésével kapcsolatban intézkedett (1670).

681 empti sunt

683	Item ex quo pluries Paulus prepositus ad dominum palatinum, ad dominum Paulum de Kynis, ad banum Croatie, ad episcopum Zagabiensem in factis regie maiestatis iter facere habuit, pro expensis dati sunt sibi	fl. 100
		fl. 1130
684	Item pro duodecim equis curiferis a domino thesaurario per regiam maiestatem receptis, quando maiestas sua ivit ad dietam Lewchoviensem, soluti sunt	fl. 160
685	Item domino Georgio de Bathor in sortem sallarii sui in comitatu de Zabowch dati sunt	fl. 500
686	Argenteria et vasa aurea ducis Corvini, que erant apud dominum Sigismundum episcopum Quinqueecclesiensem impignorata, que regia maiestas ab eodem domino episcopo redemit, pro qua summa erant impignorata, redemit	fl. 8 000
687	Item pro decimis Sirimiensibus per regiam maiestatem a domino episcopo Quinqueecclesiensi arendatis in anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto soluti sunt	fl. 2 500
		fl. 11 160

683. Pál aradi prépostnak – családneve egy halála után a pápához benyújtott kérvényben *Chamesi, Kemesy* formában szerepel (1497: Czaich: Regesták 180.) – a számadáskönyvből megismerhető kúldetéseire →9. Ha az összeget egy megye adójából utalták ki, akkor a megyék sorrendjéből adódóan elsősorban Pozsony, esetleg Szabolcs jöhet szóba.

684. A 12 ló megvásárlása, illetve átvétele a kincstartótól a lőcsei utazás előtti napokra, 1494. március elejére tehető (I. függelék). A tétel Pozsony, illetve Szabolcs megye adójához való kapcsolása teljesen bizonytalan, vö. a 686–687. tételekkel, amelyek ugyancsak a király és a kincstartó között létrejött ügyletek.

685. Ha nem vesszük figyelembe az ecsedi Bátorai család ekkori feje, András nevén összeírt portákat (vö. 2–3), fia, György Zala megyében 132 (481) forint adót szedhetett be a birtokain. Az utalvány pontos oka nem ismert, de az tudható, hogy György részt vett az 1494. áprilisi lőcsei kongresszuson (Bonfini V. IV. 37.). 1494. július 15-én kelt levele szerint korábbi tervei ellenére nem ment az Alsó részekre, hanem Budán maradt (DF 260532.). Az 1495. évi adóból Zala megyében 65 (2392) adóforintot, valamint Nógrád és Somogy megyében 225, illetve 1074 forint utalványt (→2645) vehetett át (vö. még 1027). A Bátoriak Szabolcs megyében fekvő birtokaira lásd Cs. I. 531.

686. Ernuszt Zsigmond kincstartó a király által tőle kiváltott ezüstmű árát – hasonlóan a többi, a király és közte létrejött tranzakcióhoz (684, 687) – nem kötötte egy megye adóbevételeihez sem. A hatalmas összegű követelés nagy része akár a Baranya megyében beszedett adóból is teljesíthető volt (268). — Az uralkodó és a kincstartó közötti megegyezés 1495. március 27. körül, Pécsen jöhetett létre, amikor a király 600 forintért 12 aranyozott ezüsterleget is átvett a püspöktől (1237). Ernuszt Corvin János herceg nála zálogban lévő kincseit a Körös megyei Szentgyörgyvárán őriztette, azokat innen szállították Budára. Az ezzel megbízott személyek 1495. április 10-én Pécsen kapták meg fizetésüket a munkáért (1260), Daróci László pedig Szlavónia 1495. évi adójából kapott utalványt ugyanezért (2745). Corvin János herceg 1498. évi kérvényében úgy fogalmazott, hogy a pécsi püspököknek 6000 forintért zálogba bocsátott ezüstműi több mint 16 ezer forintot értek (HO IV. 440.). Ha jól emlékezett a zálogösszegre, a kincstartó részéről itt tetten érhető a rosszhiszeműség.

687. A pécsi püspökséget illető szeremeségi tizedeknek itt az újlaki uradalom területére eső részéről van szó (vö. 3026), a szerződést így az uralkodó bizonyára az újlaki vár 1494. decemberi elfoglalását követően kötötte Ernuszt Zsigmond pécsi püspökkel, kincstartóval. A bérleti díjat a kincstartó nem kötötte megyei adóbevételekhez, leginkább a Pécs környéki megyék (Baranya, Somogy, Tolna) adójából vehették át emberei (vö. 303, 268, 283).

688	Item ad Iayczam fruges empte et misse sunt cubuli Quinqueecclesiensis duo milia sexingenti et septem, emendo decem cubulos pro uno floreno, faciunt	fl. 260
689	Ad Nandoralbam missi sunt cubuli frugum ad manus Blasii litterati quatuor milia viginti novem, emendo decem cubulos pro uno floreno, faciunt	fl. 404
690	Ad manus Andree litterati ferthal s(cilicet) Budenses de avena quatuor milia quingenti et decem et septem, emendo viginti ferthal pro uno floreno, faciunt	fl. 226
691	Ex commissione regie maiestatis propter expensas factas ad dietam Leuchoviensem domino Dominico preposito Albensi dati sunt	fl. 210
692	Iohanni mercatori pro octo subis vulpinis receptis dati sunt	fl. 66
		fl. 1166
693	Item universis huzaronibus regie maiestatis pro subsidio dati sunt	fl. 72

688. A számadáskönyv több Jajcára menő szállítmány emlékét tartotta fenn. A pécsi köből (vö. Bogdán: Űrmértékek 317.) mértékegység említéséből nem következik az, hogy ez a tétel az udvar pécsi tartózkodása (1495. február–április: I. függelék) idejére keltezhető, inkább arról lehet szó, hogy a pécsi püspök–kincstartó a gabonát saját székvárosában vásároltatta, amelynek értékét aztán jóváíratta, feltehetően a Baranya megyei adóból. A következő sorban említett nándorfehérvári ellátmányhoz hasonlóan 1494. tavaszi szállítmányról lehet szó. — A sor végén szereplő összeg kerekített érték, pontosan 260,7 forint lenne.

689. Balázs deák 1494. július 19-én még nándorfehérvári provizor volt (1575), miközben utóda, (Prodavizi) Mihály deák augusztus 23-án még más tisztséget visel (1593) és egyértelműen csak novemberben tűnik fel először a provizorságban (827, 860, vö. 809). Ebből adódóan az ebben a tételben említett eseményt mindenképpen 1494 novembere elé kell keltezni. Leginkább az 1494. június 28-i gabonaszállítmánnyal (1553–1556) hozható összefüggésbe, de vö. még a következő, 1494. tavaszi és nyári tételekkel: 1508–1509, 1525–1530, 1575–1576. — A sor végén szereplő összeg helyesen 402,9 forint.

690. A tétel feltehetően nem Báncsai András deák budai provizorra (és ezáltal a budai királyi udvar ellátására) utal, hanem sokkal inkább arra a kincstartói alkalmazottra, akit 1494 októberében Erdélybe küldtek pénzért (800), 1495-ben pedig Ung megye adószedője volt (2106). Azonosítása a kincstartói hivatal alkalmazásában álló, 1495 tavaszán ugyancsak Erdélybe küldött (1263) Muronyi Vér Andrással egyelőre azért nem bizonyos, mivel őt sosem nevezik deáknak (ugyanaz a szempont akadályozza Oszlányi Andrással való megfeleltetését is), illetve Kutasi András szolnoki kamarással azért nem, mert ő 1494. június 26. előtt elhunyt (DF 260148.). Az előző két tételhez hasonlóan ez is a végvárak ellátásával állhat összefüggésben, ezúttal azonban a mértékegységből (vö. Bogdán: Űrmértékek 83.) budai vásárlásra lehet következtetni. — A sor végén álló összeget 225,85 forintról kerekítették fel.

691. Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost löcsei részvételére lásd még 1386, DL 102655. — Az utalvány forrását a szöveg nem jelöli meg, elsősorban Tolna megye adóbevételeire lehet gondolni, ahol a fehérvári káptalannak, illetve a Kálmáncsehi kezén lévő szekszárdi apátságnak (PRT XII/b. 58–59., 1494: DF 260149., DF 260151., Mon. Vesp. IV. 33., Bártfa I. 466. old.) komoly birtoktestei voltak.

692. Vö. azzal az 1494. december 18-i vásárlással, mely során Bácsott a király más áruk mellett ugyanígy 8 rókaprém subát vásárolt darabonként 8,25, azaz együtt 66 forintért bizonyos „Almanus”-tól (1651). János leginkább Hans Arnolt (→1367) vagy Hans Piller (→1368) budai német kereskedők egyikével azonosítható.

693. A királyi huszárokat rendszerint akkor említik, amikor fegyveres kíséretként előkelő személyek utazását vagy vagyontárgyak szállítását biztosították (1007, 1051, 2802), de időnként az adószedésben is részt vettek (vö. 983), illetve eseti megbízásokat teljesítettek (1047–1048). A palotás gyűjtőfogalom láthatóan rájuk is kiterjedt. Nem véve figyelembe a részükre biztosított költségtérítéseket, az itt elkönyvelt 72 forint mellett 1494. december 14-én hatan 57 (983), 1495. június 24-én ugyancsak hatan, de némileg más összetételben 56 (1294) forintot vehettek át.

694	Ex commissione regie maiestatis pro subsidio civibus de Iazaro dati sunt	fl.	46
695	Item Andree pixidario de Iaycza dati sunt	fl.	25
696	Ad currus regios undecim pecie panni Quinqueecclesiis empte sunt	fl.	77
697	Item ex commissione regie maiestatis pro expensis factis Bude in octavis Epiphaniarum magistro Iohanni dati sunt	fl.	100
698	Item Balthasar Bathiani in comitatu Simigiensi pro conservatione castrorum Iaycza dati sunt	fl.	138
699	Ex commissione regie maiestatis domino Francisco episcopo Iaurien-si pro subsidio dati sunt	fl.	100
		fl.	558
700	Item Andreas Both regie maiestati mutuarat florenos mille, in cuius solutionem in comitatu Simigiensi soluti sunt	fl.	54
701	In sortem solutionis tricentorum porcorum et sex peciarum de veluto deaurato Turcorum domino Ladislao de Egerwara dati sunt	fl.	64

694. Az uralkodó a jezerói polgároknak talán 1495. januári követségük (1082, 1108) hatására utalta ki a fenti 46, valamint a Szlavóniában kifizetett 20 forintot (721). 1495. évi utalványaikra →2730.

695. András feltehetően azonos azzal a név nélkül említett jajcai tüzérral, aki 1494. december 10-én még a fizetésére várt az udvarban (976), igaz, 1495-ből két további tüzért is ismerünk a boszniai várból (1261, 1306, 1886).

696. A királyi társzekerekre a 11 vég posztót bizonyára a királyi udvar pécsi tartózkodása idején, 1495. február–március folyamán vásárolták (I. függelék).

697. A vízkereszti nyolcadot követő bírósági ülősszakot 1494 elején megtartották Budán, 1495-ben azonban az udvar távolléte miatt nem. A Korotnai János nádori ítélmester által tett költségeket a kincstartó bizonyára a Somogy megyei adóból ellentételezte (lásd a következő sort), ahol Korotnainak birtokai terültek el és ahol megyésispán is volt (Arch. II. 224.). Nem kizárt, hogy Korotnai ugyanezen a jogcímen „vett fel” Somogy megyében 127 forintot (298). Vö. 1495. évi utalványával (2859).

698. Battyányi Boldizsár 1493-tól töltötte be a boszniai báni tisztséget hivatalosan 1495-ig, de a várakat csak a következő év elején adta át utódainak (Arch. I. 140., vö. 2035, életrajzát lásd Pálosfalvi: Noble Elite 128–129.). Leváltása idején Beriszló Ferenc volt a társa (Arch. I. 141., 711). Pontos fizetésüket nem ismerjük, utódaiknak sójárandóságukon felül évi 10 ezer forint járt (2035). Battyányi a Somogy megyei 138 forintos utalvány mellett a szlavóniai adóból 393,5 forintot kapott (718), 1494. március 20-án Budán 1000 (1496), 1495. március 1-jén Verőcén 300 forintot vehetett át (1171), majd március 27-én Pécsen 200-at (1240), végül július 2-án Budán 1000-et (1966). Az 1495. évi egyforintos adóból jajcai fizetésére Szlavóniában kétszer 294, valamint további 400 forintot (2558, 2721, 2758), Fejér megyében 34-et (2670), végül Somogyban 160-at (2863) utaltak ki a számára, ami összesen 4213,5 forintot tesz ki. 1496 végén az uralkodó még mindig 2350 forinttal tartozott neki (Jajca oklt. 139.). Battyányinak itt talán a Somogy megyei birtokain (vö. Cs. II. 662–663.) beszedett adót utalták ki (vö. a következő évi, előbb említett somogyi utalvánnyal).

699. Szatmári Ferenc királyi titkárt, Bakóc Tamás egri püspök, kancellár testvérét az uralkodó 1495. január 1-jén nevezte ki győri püspökönek (Arch. I. 40.), ez azonban nem keltezi az utalványozást 1495 elejére, mivelhogy a számadáskönyvben több esetben későbbi, az elszámolások idején viselt tisztségek szerepelnek (vö. 391). Az utalvány feltehetően az előző és következő sorokban szereplő Somogy megye adójához köthető.

700. Bajnai Bot vagy Lábatlani András királyi palotás (1493: Erdődy lt. D 11115.), 1494–1495 fordulójától újlaki bán (Arch. I. 155., Arch. I. kieg.) Somogy megyei birtokai a Corvin Jánostól 1494 tavaszán megkapott Baranya megyei Siklós vár tartozékai (1494–1495: DL 67580–67581., vö. 2458). Az általa adott kölcsönre →1511.

701. A Jajcára szállított 300 sertés és a hat vég aranyozott török bársony ára után Egervári László tárnokmester 1494-ben Esztergom megyében 25 (433), Szlavóniában 227,5 (724), az itteni tétellel együtt összesen 316,5 forint utalványt kapott. Ha ez a tétel a körülötte állókhoz hasonlóan ugyancsak

702	Item Petro Bwthkay ad regnicolas Sclavonie eunti pro disponendis victualibus ad Iaycham pro expensis dati sunt	fl.	33
703	Item huzaronibus Iose comitis Themesiensis, qui ad mandatum regium ad comitatum Simigiensem pro exactione contributionis iverunt, dati sunt pro expensis	fl.	67
704	Ex commissione regie maiestatis Thome preposito Quinqueecclesiensi dati sunt	fl.	100
		fl.	318
705	Item pro arcubus, clipeis, quos ad Iaycham et Nandoralbam portarunt, in Baranya dati sunt, prout numerus in registro habetur,	fl.	177
706	Iohanni More, qui cum duobus equis ad urbem ex regio mandato profectus est, ad relationem domini Agriensis dati sunt sibi pro expensis	fl.	80
707	Item Georgio Gywlay, Iohanni Byka, Georgio Kemendi, Demetrio Kozari ex contributione comitatus de Baranya dati sunt	fl.	72

Somogy megyei adóutalványnak tekinthető, a 64 forint talán az Egervári Somogy megyei birtokain – az Ernuszt családdal közösen birtokolt Pata mezővárosban és uradalmában (1494: DL 20158–159., 1497: DL 20556.) – beszedett adóval azonosítható. Egervári 1495. évi utalványaira →2643.

702. Butkai Péter komáromi–tatai várnagy, somogyi ispán és királyi tárnok Jajca ellátásával kapcsolatos küldetése egyelőre nem keltezhető (vö. **688, 701**). Az uralkodó 1494. február 8-án parancsolta meg Pozsega megye lakosságának, hogy lássák el élelemmel Jajcát (DL 102559., Jajca oklt. 125., vö. DL 104005.), hónapokkal később, június 2-án pedig Kassán kelt levelével arra utasította Osvát zágrábi püspököt, hogy csapataival segítse elő a boszniai vár ellátását (DF 256882.). Butkai kiválasztásában szerepet játszhatott az is, hogy egyfelől szoros kapcsolatok fűzték Battyányi Boldizsár jajcai bánhoz (1493–1495: DL 101211.), másfelől 1492-ben Battyányival együtt szlavóniai adószedő lévén, személyes tapasztalattal is rendelkezett a feladatot illetően (1492: Jajca oklt. 94.). A költségtérítést minden bizonnyal saját megyéje, Somogy adójából utalták ki neki.

703. Ha e tétel valóban az 1494. évi adó behajtására vonatkozik (vö. **2394, 2854**), akkor ez idő tájt Somi Józsa még csak temesi alispán volt (Arch. I. 268.). Felmerülhet még a jóval későbbi, a Németújvár elleni, Somi által vezetett hadjárat (1495. február–március) idejére történő keltezés is.

704. Tamás pécsi kispripost – azaz a Keresztelő Szent János-egyház prépostja (1495: DF 260539., Fedeles: Pécsi káptalan 453.) – egy 1498 körüli forrás szerint egykor III. István moldvai vajda szervitora volt, és az ő kérésére nyerte el pécsi javadalmát, ami miatt a király gyakran küldte követként Moldvába (DF 278383., vö. **2855**). Gyakran teljesített királyi megbízásokat (**781, 857, 887, 1537**), a számára bizonyára Baranya megyében kiutalt összeg feltehetően e küldetésekkel lehetett összefüggésben, illetve esetleg még azzal is, hogy 1495. márciusban, a királyi udvar pécsi tartózkodása idején saját borával járult hozzá az udvar ellátásához (**1256**). A számadáskönyv megemlékezik újmiséjéről, amelyre 1495 márciusában került sor Pécsre, a király jelenlétében (**1191**).

705. A tételben említett jajcai és nándorféhvári hadiszerszállítmány pontosan nem keltezhető. A regisztrum említéséből egyértelmű, hogy a jegyzék összeállítója egy – talán a baranyai adószedők által benyújtott – részletesebb elszámolás adatait összegezte.

706. Móré János (→547) Rómába utazásának megszervezéséről 1494. november 10-én intézkedett a kincstartó. Az erről szóló tétel (**828**) szerint Pécsre vehette át útiköltségét, amiből – a környező tételek mellett – egyértelmű, hogy a helyben maradt baranyai adóból fizették ki neki az itt szereplő 80 forintot.

707. A felsorolt Baranya megyei (illetve ott is birtokos) nemesek részben az adószedés, részben az ez évi hadjáratok során tett szolgálataikért részesülhettek utalványokban. Gyulai György és Teremhegyi Bika János voltak ekkor a megye alispánjai (Arch. II. 44.), akik a Drágfi Bertalan vajda mellé kiállított megyei sereg toborzását és Kaposújvár ostromára küldését irányították (DF 260543., DL 46291.). Bika Jánost emellett 1494 végén Újlakon találjuk (DF 260550.). Az összegből Gyulait 25 forint illette meg: a két Baranya megyei adószedőtől fennmaradt egy pontos napi dátumot nélkülöző, de már 1495. évi,

708	Ex commissione regie maiestatis pro debitis Andree Labathlani contractis eidem in Baranya dati sunt	fl. 162,5
	<i>Hic dicatores dederunt in rationem loco 100 fl. 1000.</i>	
709	Ex commissione regie maiestatis Petro Herczegh pro subsidio dati sunt in Baranya	fl. 65
		fl. 566,5
710	Item suffraganeo monacho regie maiestatis in Baranya ex commissione regie maiestatis pro subsidio dati sunt	fl. 32
711	Pro conservatione Iaycza Francisco Beryzlo in comitatu de Posega dati sunt	fl. 1160

Gyulaihoz címzett levél, amelyben uruk (azaz Ernuszt kincstartó) nevében felszólítják őt, hogy a kincstartó által neki kiutalt 25, valamint (az adószedéssel összefüggésben) fizetésként neki járó 6 forinton túl felvett 16 forintot adja vissza (DF 260544.). Kozári Demeter kúriai jegyző volt (1494: DF 208535., Bónis: Jogtudó 401.), akinek Pozsega megyei várát 1490-ben később Újlaki Lőrinc herceghez csatlakozó személyek foglalták el (1496: DL 70529.). Baranya megyei birtokaira lásd 1499: DL 67155.

708. A kincstartó 1494. április 15-én küldte el egyik emberét Budáról Bajnai Bot (Lábatlani) Andrásához (→700) 1000 forint kölcsönért (1511). A Baranya megyei utalvány mellett Bot részére Somogy megyében is átadtak 54 forintot e kölcsönre hivatkozva (700). Bot Baranya megyében fekvő birtokai: a Corvin János hercegről 1494 tavaszán átvett siklósi uradalom (DL 67580–581., vö. még 2445–2447). — A kéziratot ellenőrző kéz megjegyzése, miszerint itt az adószedők 100 forint helyett 1000-ról számoltak el, bizonyára úgy értelmezendő, hogy Bot Andrásnak az adószedők nem 162,5 (a kéziratban: 1^c LXIII), hanem 1062,5 (1^m LXIII) forintot fizettek ki (a helyi érték ugyanilyen rontására lásd 640). Ezt erősíti a tételben szereplő *debita contracta* kifejezés, amelyből egyértelmű, hogy a fenti 1000 forintos összeg mellett Bot András máskor is hitelezett a kincstárnak.

709. A számadáskönyvben két Herceg Péter szerepel: egyikük királyi palotás lehetett, 1494 tavaszán a király a nádorhoz küldte követségbe (1450), novemberben pedig a palotások egyik listáján ő kapta a legnagyobb fizetési tételt (877). Ez a bejegyzés bizonyosan őrá vonatkozik: az utalvány Baranya megyei helyszínéből adódóan minden bizonnyal a Szekcsői Herceg család sarja. Nem kizárt, hogy azonosítható az 1480-as, 1490-es évek fordulóján a Brünn melletti Spielberg vár élén álló Herceg Péter kapitánnyal (1488–1490: Reg. Mähren 38., 1491: AMB no. 820., vö. 1490: Szapolyai oklt. 184.). A másik Herceg Péter a kincstartó szolgálatában állt mint apród (807, 1797, 2918), küldöncként 15-ször szerepel a számadáskönyvben, keresztnévét kétszer említik (1029, 1069). Egy esetben nehezen eldönthető, melyikükről van szó (756). Feltehetően a palotást kell látni az 1494. november 1-jén a pécsváradai konvent előtt bevallást tevő Szekcsői Herceg László fia Péterben (DL 46427., 1495: DL 20295.). — A lapolji összeg helyesen nem 566,5, hanem 556,5 forintot tesz ki, de a Bot Andrásnak ténylegesen kifizetett összeg (708) figyelembevételével 900 forinttal többet.

710. A meghatározás Karánsebesi Mihály ferences szerzetest, nablusi címzetes püspököt takarja, aki 1490–1491-ben esztergomi segédpüspök volt (C. Tóth: Arch. 27.). Az azonosítás azon alapul, hogy a király 1493 végén neki adományozta a kerci apátságot, ami a százszok jól dokumentált ellenkezését váltotta ki, és ennek során 1494-ben Mihályt a király „suffraganeusának és káplánjának” (DF 245411.) is nevezik, egy esetben pedig *frater*ként tesznek róla említést (DF 245201.), ami az itt szereplő *monachus* státusz velejárója. Saját 1493. évi oklevelében Ulászló király főkáplánjaként (*capellanus supremus*) szerepel (DL 25278.).

711. Grabarjai Beriszló Ferenc jajcai bán (1494–1495) fizetése, ha az utódaival kötött szerződésből (2035) indulunk ki, a sójárandóságon túl évi 5000 forint lehetett. A kincstartó e tételel kívül ez évben 612,5 forintot utalványozott neki Szlavóniában (719), 1495-ben pedig ugyanott 241-et (2759), illetve Beriszló kapott még 700 forintot 1494. október 5-én Budán is (1614). Ez együtt 2713,5 forintot tesz ki (hosszabb ideig tisztségben maradó társa, Battyányi Boldizsár jóval több pénzre kapott utalványt: →698). A Pozsega megyei családi birtokokon unokatestvérével, Beriszló János szreberniki bánnal együtt 488 adóforintot nem fizetett be (539).

708 Hic dicatores dederunt in rationem loco 100 fl. 1000.] *in margine add. Scriptor B*

712	Item Iohanni Beryzlo pro conservatione castrorum Zebernyk in Posega dati	fl. 254
713	Georgio de Stresemlye pro conservatione castrorum Zebernyk in eodem comitatu de Posega dati sunt	fl. 250
714	Egregio Petro Tarnok capitaneo Segniensi pro redemptione castrorum de manibus Croatorum post mortem et interitum Emerici Derrencheni, in Sclavonia dati sunt eidem	fl. 600
		fl. 2296
715	Item domino Ladislao de Kanisa bano Croatie in sortem sallarii sui dati sunt in Sclavonia	fl. 2165
716	Egregio Petro Tarnok ex commissione regie maiestatis pro conductione certorum peditum ad civitatem Segniensem et ad alia castra, in regno Sclavonie dati sunt eidem	fl. 616
717	Item domino Iohanni Ernuth pro expensis factis in dieta Lewchoviensi ex commissione regie maiestatis dati sunt eidem	fl. 400

712. Grabarjai Beriszló János szreberniki bán fizetése sójárandóságán túl 1000 forint volt (2028). Az utalványon túl társával, Sztrazsemlyei Györggyel együtt kinevezésükkor kaptak 120 forintot (1538), illetve unokatestvérével, Beriszló Ferenc jajcai bánnal közösen beszedhetett 488 forint adót a Pozsega megyei családi birtokokról is (539).

713. Sztrazsemlyei György szreberniki bán fizetésére ugyanaz vonatkozik, mint Beriszló Jánosé (lásd az előző sorban írottakat). A kincstartó első évi fizetésének hátralékából, 753 forintból 500 forintot utalványozott az 1495. évi szlavóniai adóból, de a bán végül csak 150 forintot kapott kézhez (2718). Az utalványozás helyszínén terültek el családi birtokai, Sztrazsemlye és tartozékai (Cs. II. 427., 443., különösen DL 34227.).

714–725. E 12 tételből álló részt a szlavóniai adószedők elszámolásából másolták ide. A felsorolt utalványok összege 5356,5 forint, amely 626-tal haladja meg a tartományban beszedett 4730,5 forintot (nem kizárt, hogy még a 726. tétel is idesorolható: ebben az esetben a deficit 790 forintra nő). A szokatlan jelenség okait legfeljebb találgathatjuk, az adószedők a szlavóniai félforintos adón túl nyilvánvalóan más bevételeket (akár kölcsön formájában is) felhasználtak (vö. 723).

714. A tétel az 1493. szeptember 9-én lezajlott udbinai vagy korbávmzei csata következményeire utal. A törökök elleni vesztes csatában elesett Derencsényi Imre dalmát–horvát–szlávón bán is, az itt említett horvátországi várak pedig fizetetlen familiárisai kezén maradhattak. A várak kiváltását feladatul kapó Macskási Tárnok Péter zenggi kapitányra →716.

715. Kanizsai László nem egészen másfél évig viselte a bánságot (1493 novemberétől 1495 márciusáig: Arch. I. 97.). Pontos báni fizetését nem ismerjük, utódját, Corvin János herceget e címen évi 10 ezer forint illette meg. Kanizsai saját birtokai után 1494-ben Sopron megyében 118,5 (75), Vasban 40 (166), Somogyban 82 (286), összesen 240,5 forint adót szedhetett be (vö. 330), míg a zalai adóból 1576 és 131 (729–730), a szlavóniai harmincadból 950 (733) forint utalványt kapott. Mikor a bánságról való lehelyezését követően az uralkodóval elszámolt, 3168 forint fizetési hátralékot állapítottak meg a javára, amelyet az 1495. évi szlavóniai adóból kapott meg (2717). Mindez a fenti, Szlavóniában 1494-ben neki átadott összeggel együtt összesen 8230,5 forintot tesz ki (vö. még 2459, 2580). — A Szlavóniában neki kiutalt összegről a kincstartói hivatal 1494. augusztus 15-én küldött egy jegyzéket az adószedőknek (1590).

716. Macskási Tárnok Péter 1494. november 30-ig, szörényi báni kinevezéséig (2032) töltötte be a zenggi kapitányi tisztséget. Kapitányi fizetését nem ismerjük, az általa felfogadott, itt említett gyalogosok zsoldján túl az 1494. évi erdélyi adóból 316 forintra (743, vö. még 714) kapott utalványt, sőt fizetési hátralékai fejében 1495-ben 300 forintot utaltak ki neki, ugyancsak az erdélyi adóból (2766).

717. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester a király kíséretében utazott Kassán keresztül Lőcsére 1494 tavaszán (vö. 1387), ahol hozzájárulhatott a királytalálkozó rendezési költségeihez, amit testvére, a kincstartó vélhetően a szlavóniai adóból utalt vissza neki. Költségei leginkább lovászmesteri tisztségéből

715 sollarii

718	Balthasar Bathyani pro conservatione castrorum Iaycha in Sclavonia dati sunt	fl.	393,5
719	Item Francisco Beryzlo in sortem sallarii sui ad Iayczam in Sclavonia dati sunt sibi simul cum bonis suis	fl.	612,5
		fl.	4186
720	Item ex commissione regie maiestatis civibus de Iaycza in Sclavonia pro subsidio dati sunt	fl.	50
721	Ex commissione regie maiestatis civibus in Iezero in Sclavonia pro subsidio dati sunt	fl.	20
722	Item ex commissione regie maiestatis civibus de Bochak, Banyalwka, Lewach pro subsidio in Sclavonia dati sunt	fl.	90
723	Ex commissione regie maiestatis magistro Nicolao Woykffy, notario domini Ladislai de Kanisa bani, ex quo hincinde in legatione domini sui ad regiam maiestatem sepius est profectus, in Sclavonia dati sunt eidem	fl.	50
		fl.	210

fakadó „szállásmesteri” feladatkörével (Kubinyi: Államszervezet 63.) lehettek összefüggésben, amelyet Bonfini is megemlít (Bonfini V. IV. 7.). Emellett neve alatt Gömör megyében 45 (403), Zala megyében pedig 1006 (484) behajtatlan adóforintot jeleztek (a család szlavóniai birtokai után testvére szedte be a 927,5 forint adót: 567). 1495-ben részére kiutalt összeggel nem találkozunk, de saját, illetve felesége, Pálóci Anna birtokain mindenhol megtarthatta az adót (9 megyében 1678,5 forintot).

718. Battyányi Boldizsár jajcai bán fizetésére →698. A Szlavóniában neki mint jajcai bánnak (és/vagy társának) kiutalt pénzekről a kincstartói hivatal 1494. augusztus 15-én küldött az adószedőknek egy jegyzéket (1590). — Battyányi szlavóniai birtokai: a Körös megyei Greben vár, Kristallóc, Mogor és Újudvar kastélyok uradalmai (Pálosfalvi: Noble Elite 127–129.).

719. Grabarjai Beriszló Ferenc jajcai bán fizetésére →711. A Szlavóniában neki mint jajcai bánnak (és/vagy társának) kiutalt pénzekről a kincstartói hivatal 1494. augusztus 15-én küldött az adószedőknek egy jegyzéket (1590). — A bejegyzés szövegében szereplő „saját javaival együtt” kitétel arra utal, hogy az utalvány magában foglalta Szlavóniában lévő birtokai adóját is. Ezek alatt Brankovics Vuk szerb despota hagyatékát, a Körös megye Fejérvárát, illetve további Körös és Zágráb megyei birtokokat kell érteni, amelyet Beriszló az özvegy, Frangepán Borbála kezével szerzett meg (1496: Erdődy lt. D 963., DF 248701., Pálosfalvi: Noble Elite 340.). Az 1495. évi körösi adójegyzék szerint a házaspár e megyében fekvő birtokaira összesen 480 füst, azaz 240 forint adót róttak ki (Popisi 9–10.). — A lapalji összeg helyesen nem 4186, hanem 4187 forint.

720. Az uralkodó a jajcai polgároknak talán a boszniai városok 1495. januári követsége (1082, 1084, 1108) hatására utalta ki a fenti összeget. 1494-ben a kincstartó 150 forintot küldött a jajcaiaknak a bán útján (1498). 1495. évi utalványaikra →2725.

721. A jezeróiaknak kiutalt összegekre →694.

722. Az uralkodó a bočaci, Banja Luka-i és levači polgároknak talán 1495. januári követségük (1082, 1084, 1108) hatására utalta ki a fenti összeget. 1495. évi utalványaikra →2728, 2832, 2836.

723. Vojkovci Vojkfi Miklós mester a királyi kancellária, illetve a báni törvényszék jegyzője volt, maga is szlavóniai birtokos (2538, Pálosfalvi: Noble Elite 300–301., Bónis: Jogtudó 372.). 1495-ben a szlavóniai adóból 25 forintot adtak át Vojkfinak annak hangsúlyozásával, hogy az összeget a király még az előző évi adóból utalta ki (2737). Felmerül ez alapján az a bizonytalan lehetőség, hogy az itt elkönyvelt 50 forint csak az utalvány összege volt, de az adószedők annak csak a felét fizették ki az 1494. évi adóból. — A bán és a királyi udvar közötti gyakori követjárások közül az egyikre talán 1494. szeptember végén került sor (→787).

719 *Summam* 612,5 *corr.*

724	Item bona domini Ladislai de Egerwara in Sclavonia propter tricentos porcos et sex pecias velutorum deauratorum ex Turcia allatorum in Sclavonia ex commissione regie maiestatis relaxata sunt	fl. 227,5
725	Item ex commissione regie maiestatis Petro Bochkai et magistro Petro de Gwdowch propter hoc, quod contributionem in Sclavonia regie maiestati disposuerant, dedimus eis	fl. 132
726	Item ex commissione regie maiestatis Marco Croato pro conservatione castri sui Komochacz dati sunt eidem	fl. 164
727	Regie maiestati Bude post pascha viginti ulnas de veluto deaurato dedi, quamlibet ulnam computando per sexdecim florenos, qui exoluti sunt et faciunt	fl. 320 fl. 843,5
728	Item unam peciam deauratam de veluto Turcorum per medium Bradach regie maiestati misi, quam peciam domino Benessio regia maiestas dedit, pro quo exolvi	fl. 32
729	Domino Ladislao de Kanisa pro conservatione castrorum Croatie in comitatu Zaladyensi dati sunt	fl. 1576

724. Egervári László tárnokmester utalványaira →701. Szlavóniai birtokai: a Körös megyei Velike vár uradalma, valamint ettől távolabbi birtokok négy településen; ezeken az 1495. évi körösi adójegyzék elkészítése idején összesen 377 füstöt, azaz 188,5 forintnyi adót számoltak össze (Popisi 8–9., 11., 13., vö. 1494: DF 268262.). A Zágráb megyei sztenicsnyáki (1492: DL 34145–146.) és kosztajnicai (1492: Alsó-Szlavónia 244.) váruadalma a Szávától délre estek, így 1494-ben feltehetően nem vagy csak részben adóztak (vö. 555).

725. Rasznyakeresztúri Bocskai Péter és Gudovci Péter mester a szlavón nemesség – gyermekeik házassága révén egymással rokonságba is kerülő – prominens képviselői voltak, előbbi 1475 és 1489 között többször töltötte be a vicebáni tisztséget, sőt 1476-ban rövid időre megbízott bán is volt, utóbbi pedig ekkor is szlavón ítélőmester-helyettesként működött (Arch. I. 338., Pálosfalvi: Noble Elite 79–82., 132–139.). Az udvar kérésére bizonyára helyi tekintélyükre támaszkodva egyengették el az adószedéssel szembeni ellenérzéseket (vö. 2739).

726. Kamičaci Mišljenović (Horvát) Márk királyi palotás (1492: DL 19712., 1493: DL 19947., 1495: DL 82092.), királyi kamarás (1493: DL 82063., 1496: DL 30934.) – több horvát várbirtokos nemeshoz hasonlóan – a török határhoz közeli vára, Kamičac védelmi költségeihez támogatást kapott a kincstártól (vö. 2639–2640).

727–728. E két bársonyvásárlással (vö. 701) kapcsolatos tétel feltehetően nem köthető sem a szlavóniai, sem a zalai adóbevételekhez. Gyanút keltő a két tételben rögzített árak különbözősége: az elsőben egy rőf ára 16, a másodikban egy végé 32 forint (vö. 1242). — 727. *pascha*] 1495. április 19. (Ha a tételt szó szerint értelmezzük, az nem vonatkoztatható 1494 húsvétjára, azaz március 30-ra, mivel ekkor az uralkodó már régen nem tartózkodott Budán (I. függelék). — 728. Az uralkodó az egy vég aranyozott török bársonyt cseh bárójának és diplomatájának, Beneš z Vajtmile karlštejni várnagynak, kuttenbergi pénzverőmesternek ajándékozta, talán azelőtt, hogy utóbbi Budáról a wormsi birodalmi gyűlésre indult volna a király követeként (1495 májusában már Németföldön tartózkodott: 1869, vö. 1804, 1929). Azonos szöveggel 1495. július 14-én is elkönyveltek egy 33 forintos kiadást (1312). — Ladomerci Bradács Lőrinc királyi kamarásra →753.

729–730. A két, Kanizsai László bánnak kifizetett tétel közül a második bizonyára a saját birtokain beszedett adóval azonos, ezért hiányzik neve a másik két Kanizsaié mellől a Zala megyei adóelszámolásban (vö. 488–489). Fizetésére →715, Zala megyei birtokaira →488–489.

724 relaxati sunt

725 disposuerat

730	Item iterum in eodem comitatu pro conservatione eorundem castrorum eidem domino Ladislao de Kanisa dati sunt	fl. 131
731	Ex Cassovia regia maiestas Petrum prepositum Quinqueecclesiensem ad episcopum Zagrabiensem et Belsomowyth ad Sclavoniam miserat, ut differentiam, que inter eos erat, sedaret, cui pro expensis in comitatu Zaladyensi dati sunt	fl. 60 fl. 1799
732	Item Caspar Preczner in festo Beate Lucie sexingentos et quindecim pedites, qui erant regis Romanorum, pro regia maiestate conduxerat, quibus ad unum quartale anni dedit <i>Hic dicator Zaladiensis dederat in rationem fl. 1725</i>	fl. 3690
733	Item ex pecuniis vectigalium regni Sclavonie pro conservatione castrorum Croatiae domino Ladislao de Kanisa iterum dati sunt	fl. 950
734	Pro querendis peditibus suprascriptis tam in Carinthia, quam in Carniola et in Stiria pro expensis dati sunt	fl. 42

729–737. E kilenc tételt, de legalábbis a 732. sortól kezdődőeket egyértelműen Pretzner Gáspár egyszerre tett szlavóniai harmincadosi és zalai adószedői elszámolásából másolták át (a kérdésre →30.). A másik adószedővel, Csabi Balázssal (→472) való munkamegosztásának módja – például külön számadást tettek-e – bizonytalan (vö. 732).

731. Laki Péter pécsi prépost a Mátyás-korban fontos kormányzati szerepet játszó Laki Kis Tamás testvéreként Zala megyei birtokos családból származott (1482: Erdődy lt. D 803.), ekkoriban egyszerűen a kapornaki bencés apátság kommandátora volt (Fedele: Pécsi káptalan 397.), ami megmagyarázza, miért Zala megye adójából kapott utalványt (további követi megbízásaira →2801, 2935). — A bejegyzés a Körös megyei rakonoki kastéllyal kapcsolatban Osvát püspök és Corvin János herceg között 1494 első felében támadt fegyveres konfliktussal kapcsolatos: a püspök májusi támadását (1495: DL 32858.) követően a herceg és szövetségesei júniusban felprédálták a püspökség birtokait (vö. Bonfini V. IV. 148–151.). A feltehetően rontott *Belsomowyth* névalakkal feltüntetett személy azonosítása nem egyértelmű. Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy 1494. június 13-án Budán elkönyvelték a Kassáról Szlavóniába küldött Horvát Máté királyi palotás útiköltségét, akinek feladata a zágrábi püspök és Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán familiárisai közötti békeltetés volt (1546), hihetőleg a Temes megyei birtokos, Sásvári Belmošević Milošra (1496: DL 26655., vö. Arch. II. 39.) gondolhatunk, aki ez alapján Kinizsi helyszínre küldött csapatának lehetett a kapitánya (1495-ben Kinizsi utódjának, Sömi Józsa temesi ispánnak a *belliductora*: DF 255930.). Abból adódóan, hogy Corvin már májusban zálogba bocsátotta 10 ezer forintért Kinizsinek Hunyad várát, mivel segített neki kiváltani a szlavóniai Medve várát és Rakonokot (DL 30934.), az országbíró–temesi ispán emberei már a júniusi dúlás előtt a helyszínen tartózkodhattak. — Osvát püspök későbbi panaszai említik, hogy a király Péter pécsi prépost útján hiába szólította fel Corvin szövetségeseit, köztük Újlaki Lőrinc herceget, Bartányi Boldizsár jajcai bánt és Kövendi Székely Jakabot a háborúskodás beállítására (DL 104011., DF 231897., DF 252188–190.). Mindebből adódóan a prépost küldetése a királyi udvar kassai tartózkodása idejére, és azon belül is 1494. júniusra keltezendő (vö. I. függelék).

732–737. *in festo Beate Lucie*] 1494. december 13. — A kincstartó 1494. november 22-én menesztett Bácsból küldöncöt Pretznerhez, hogy fogadja fel Miksa római király elbocsátott gyalogosait (913, vö. RTA MR V/1/1. 320.). Nyolc nappal később a 600 gyalogos felfogadását megsürgette (936). Decemberi felfogadásukat követő sorsuk nem ismert, az általuk elszenvedett károkból ítélve részt vettek a Lőrinc herceg elleni harcokban, majd feltehetően márciusban elbocsátották őket (vö. 1099). — Az ellenőrzést végző tisztviselő megjegyzése, miszerint a zalai adószedő itt 1725 forintról számolt el, nem feltétlenül utal sikkasztásra: arra is vonatkozhat, hogy a gyalogosok itt elkönyvelt zsoldjából 1725 forintot fizettek ki a zalai adóból, a többi más bevételekből (→30.).

733. Kanizsai László bán fizetésére →715.

732 *Hic dicator Zaladiensis dederat in rationem fl. 1725*] *in margine add. Scriptor B*

734 *Corinthia*

735	Tricesimator ad Quinqueecclesias misit regie maiestati tres tunellas malvatici, tres tunellas de Rivolio, de Pywl duas tunellas, pro quibus dedit	fl. 46
		fl. 4728
736	Item pro duobus centenariis pulverum et pro globulis plumbeis illis peditibus conductis dedit	fl. 32
737	Predictis peditibus pro eorum dampnis solvit	fl. 84
738	Quando regia maiestas Lewchoviam profecta est, coram commisit, ut reverendo domino Valentino episcopo Waradyensi in sortem debitorum, mille scilicet florenorum, quos regie maiestati tempore adhuc introitus sui in hoc regnum mutuaverat, dati sunt ex contributione Transsilvanensi	fl. 500
739	Magnifico domino Bartholomeo Draghfy wayvode Transsilvanensi pro salario sui wayvodatus, dum adhuc cum domino Ladislao Losonchy wayvodatum tenuit, de contributione Transsilvanensi dati sunt	fl. 1300
		fl. 1916

735. E tétel leginkább a királyi udvar 1495. márciusi pécsi tartózkodása idejére (I. függelék) keltezhető (persze a borok Pécsre küldése jóval meg is előzhette a király odaérkezését). A Zala és Vas megyei fiókharmincadokat irányító szlavóniai harmincados (vö. 30) vélhetően dalmáciai malváziát és az isztriai Pulából származó borokat szerzett be, a *de Rivolio* a távolság miatt aligha jelenti a piemonti Rivoli borát, inkább a Krajnában és Friuliban termő ribollával azonosítható (E. Kovács: Borfogyasztás 26–27.).

738–749. E 12 tételből álló szakaszt az erdélyi adószedők–sókamaraispánok elszámolásából másolták ide. A felsorolt utalványok összege 8822,5 forint, amely alig fele az erdélyi adóból bevételként elkönyvelt 17 057,5 forintnak (593). Noha egy másik fejezet végén találunk egy 5061 forintos kiadást is, amelyet a kincstartó állítólag az erdélyi ötvened- és adójövedelmekből utalt ki a sókamaraispánoknak a kamara költségeire és sófejtésre, a tétel hitelessége megkérdőjelezhető (→2021). Esetleg az erdélyi adóból származhatott a nagybányai bányamunkálatokra fordított 4990 forint vagy annak egy része (→751–752).

738. Az uralkodó 1494. március 10-én indult el Budáról Lőcse felé (I. függelék), ekkoriban parancsolhatta meg, hogy Farkas Bálint váradi püspöknek fizessék ki az itt említett tartozását. A püspök 1490 decemberében, a kassai téli hadjárat előtt adott kölcsönt az uralkodónak (Bonfini V. I. 76., vö. Neumann: Kassai hadjárat 382.). Az adósság másik felét a kincstartó Szebenben, 1494. szeptember 4-én fizette ki (766), ugyancsak erdélyi bevételekből, talán a szászok rendkívüli adójából (→764–769).

739. Belső Drágfi Bertalan 1493 januárja és 1494 augusztusa között töltötte be a vajdaságot Losonci Lászlóval együtt (utána egyedül, Arch. I. 87.). Fizetésüket nem ismerjük, Drágfi később egyedül évi 9000 forintot és 3000 forintnyi sót kapott (2031). Az erdélyi, valamint a közép-szolnoki (637) adóból részére kiutalt 1300, illetve 804 forinton kívül a saját birtokairól Szatmár megyében 908,5 (528), Szlavóniában pedig 268 forintot (573) tarthatott meg. Mindez összesen 3280,5 forintot tesz ki. Ezekről az 1494 nyarán–őszén átvett összegekről feltételezhető, hogy a Losoncival közös tisztségviselésének kifizetésére számolták el (vö. 658). Ezzel szemben az erdélyi huszadból 1494. szeptember végén vagy azt követően kiutalt 3000 (1319) és az erdélyi adóból a kiutalt összegten felül „a királyi parancs ellenére” behajtott 970,5 forint (749) esetében ez már nem bizonyos, miként a kincstartó által 1494. november 17-én neki küldött 200 forint (884) esetében sem (vö. még 2662).

738 coram commisit, ut ...] *praedicatum* (e. g. *assignarentur*) *summaque florenorum desiderantur*

740	Item magnifico domino Petro Gereb pro conservatione castri Zebernyk et item pro sallario sui ianitoratus dati sunt	fl. 2000
741	Magnifico domino Stephano wayvode Moldaviensi de contributione Transsilvanensi	fl. 1000
742	Magnifico Mathie Pangrach pro subsidio et servitiis suis dati sunt	fl. 400
743	Egregio Petro Tharnok tunc capitaneo Segniensi pro conservatione castrorum finitimorum dati sunt	fl. 316
744	Nobili Petro Sombori pro pecuniis domino Ladislao Lossonchy mutuatis de contributione Transsilvanensi dati	fl. 100
		fl. 3816
745	Nobili Paulo Horwath et magistro Iohanni Kamarchay pro expensis in revisione dampnorum per dominos wayvodos nobilibus et Saxo-nibus Transsilvanensibus illatorum de contributione Transsilvanensi dati sunt	fl. 25
746	Nobilibus regni Transsilvanensis pro expensis cum regia maiestate Chibinii factis de contributione Transsilvanensi	fl. 1500

740. Ez az egyedüli forrás említi Vingárti Geréb Péter ajtónálló-, illetve udvarmester kapcsolatát a boszniai Szrebernikkel, ami alighanem korábbi valkói ispánságával állt összefüggésben (Arch. II. 311–312., →1059). Mivel Beriszló Jánost és Sztrazsemyei Györgyöt 1494 májusában nevezték ki szreberniki bánokká (1538), Geréb ezt megelőzően felelhetett a vár védelméért (vö. Arch. I. 154.). Geréb az utalvány mellett Baranya megyében 1522 (271), Szlavóniában 565 (574), Erdélyben 762 (598), azaz összesen 2849 adóforintot nem fizetett be, de talán részesült a gyulafehérvárral együtt összeírt, testvérével, Geréb László erdélyi püspökkel közösen birtokolt fogarasi uradalom adójából is (606).

741. III. István moldvai vajda (1457–1504) a neki az erdélyi adóból kiutalt 1000 forint mellett a kezén lévő Csicsó és Küküllő várak uradalmából 1494-ben 1719 (600), 1495-ben pedig 1515 (2599) forintot is megtarthatott. Nem kizárt, hogy a fenti utalvány összefüggésben áll az 1494. augusztus végén II. Ulászló királyt Szebenben felkereső moldvai követség tevékenységével (760, 763).

742. Dengelegi Pongrácz Mátyás utalványaira →662, erdélyi birtokaira →610.

743. Macskási Tárnok Péter zenggi kapitányi fizetésére →716. Az erdélyi utalvány magyarázata az, hogy Tárnok Hunyad megyei birtokos is volt (Cs. V. 239., Magina: Constituirea).

744. Zsombori Péternek bizonyosan az uralkodó és Losonci László távozó vajda 1494. szeptember 13-i elszámolásával összefüggésben utalták ki az itt elkönyvelt 100 forintot, mivel az erről szóló tételben hangsúlyozták is, hogy a volt vajdának átadott 1470 forintot nemcsak fizetésére, hanem zálogba bocsátott holmija kiváltására is szánták (769).

745. Az uralkodó a vajdák, illetve az erdélyi nemesek és a szászok közötti viszályok elsimítását – bizonyára a szebeni tartománygyűlésen (→746) – Mikeszászi Horvát Pál gazdag szebeni polgárra, egy-szersmind jelentős erdélyi birtokokkal rendelkező nemesre (Cs. V. 935–936., Neumann: Szapolyaiak erdélyi ága 76–82.) és Kamarcai János mesterre, (egykori) kúriai jegyzőre (Pálosfalvi: Noble Elite 170., vö. 1494: DF 208535., 759, 2324) bízta. Utóbbi – aki talán azonos azzal a Kamarcai Vitéz Jánossal, aki 1487–1488-ban Ernuszt Zsigmond püspök familiárisaként tűnik fel (DF 262151.), mivel 1494 ta-vaszán egy Ernuszt családot érintő iktatásnál végez királyi emberi teendőket (DF 208535.) – részére a kincstartó e feladat teljesítésének a költségeire 1494. szeptember 16-án 11 forintot biztosított (780). A különféle helyi nézeteltérések elsimítására kiküldött nemesekre lásd még DL 20220.

746. A király 1494. szeptember 1-jére tartománygyűlést hívott össze Szebenbe (DL 46274., DL 30307., DF 253529.), ahol egy-szersmind a Jakab-napi nyolcados törvényszék Kolozsvárott megkezdett üléseit is folytatták (DF 260291., DL 46487., vö. Neumann: Drágfi 225.). E tétel a tartománygyűlés rendezési költségeire vonatkozik, de hogy mely nemeseknek utalták ki a tetemes összeget, nem tudható. Elsősorban az erdélyi nemesség vezető rétegére (vö. 611–615, 2765) lehet gondolni.

747	Post argentum scultellarum regie maiestatis per plures vias ad Rivulum Dominarum expositi sunt	fl.	60
748	Cursoribus in facto contributionis in Transsilvania hincinde transmissis dati sunt	fl.	51
749	Magnificus dominus Bartholomeus Dragfy wayvoda exegit contra mandatum regium	fl.	970,5
		fl.	<u>2606,5</u>

747. A nem egészen szabatos mondat értelmezésében az 1321. sor segíthet. Ez alapján itt a királynak szánt és elrabolt nagybányai ezüst felkutatásának költségeiről lehet szó.

748. Az ez évi erdélyi adószedés időhatárait → **584**.

749. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda (→ **739**) feltehetően a vajdai honorbirtokoknak számító királyi váruradalmak (Hunyad megyei Déva, Torda megyei Görgény és szászöldi Törösvár) adóját hajthatta be (vö. **2762**). A tételt feltűntethették volna az erdélyi adóelszámolás behajtatlan tételei között is, itteni szereplését alighanem az magyarázza, hogy a vajda által beszedett adót utólag kiutalták vajdai fizetésére. — Az uralkodó 1494. október 4-én utasítást bocsátott ki a Déva várához tartozó Jófő mezőváros adómentességéről (DF 257698.). Mivel a települést nem találjuk meg az erdélyi adóelszámolásban, a rá kirótt adó talán az itt megadott összegben keresendő.

750 **Exitus iste factus est a vicesimo octavo die mensis Iulii, quando regia maiestas ad Waradinum me accersiri fecit, et duravit usque ad quartum decimum diem Iulii anni Domini millesimi quadringentesimi nonagesimi quinti**

751	<i>Septimo Septembris</i> Laurentio Kakas camerario de Rivulo Dominarum pro laboribus montanarum dedi	fl. 800
		fl. 800
752	Item eisdem camerariis, Laurentio scilicet Kakas et Matheo Bohemo diversis temporibus, prout in registris eorum clarius continetur, pro reformatione montanarum dedi	fl. 4990
753	Item <i>vicesima octava Iulii</i> ad relationem Bradach regie maiestati dedimus Waradini ad privatas expensas suas	fl. 50

750. A fejezet – címe szerint is – a királyhoz 1494. július 28-án Váradon csatlakozó, majd vele Erdélybe, az Alsó részekre, Szlavóniába és Pécsre utazó, végül Budára 1494. áprilisban visszatérő kincstartó (I–II. függelék) „kiadási naplójának” tekinthető. Napló abban az értelemben, hogy a kiadások felsorolásánál szigorú időrendet követ, amelyről csak néhány esetben tér el, elsősorban a fejezet elején és végén, ami jól mutatja, hogy e tételeket vagy utólag írták bele az eredeti jegyzékbe, vagy a számadáskönyv másolásakor csatolták a fejezethez. Óvatosságra int, hogy a fejezet tételei mellett feltüntetett dátumok nem a jelzett esemény vagy kifizetés, hanem utóbbi elkönyvelésének időpontját jelzik, és a kettő között gyakran több nap vagy akár hét különbség mutatkozik. A fejezet a kincstartói hivatal működési költségeit, egyes alkalmazottainak kiadásait, a Bradács Lőrinc kamaráshoz köthető udvari kifizetéseket, a végvárak fenntartásával kapcsolatos, kincstartói illetékességi körbe tartozó szerződéskötéseket, egyéb hadi és kormányzati kiadásokat tartalmaz, és bizonyosan számos különálló számadás és jegyzék egyesítésével jött létre. Feltételezhető, hogy létezett egy általános kiadási napló, amelybe már az udvar utazása közepette időről időre bemásolták a különböző eredetű tételeket. — A tételek zöme készpénzben történő kifizetés lehetett, de számos esetben, elsősorban a nagyobb összegeknél feltételezhetjük, hogy csupán az összeg kiutalásáról volt szó. Az itt jelzett kiadások a fejezetben szereplő lapalji összegek összeadásával 29 712,25, azok javításával 30 735,25 forintot tesznek ki, forrásukat zömében a kincstár erdélyi bevételei (vö. 17–23, 28, 31–37, 593) képezték.

751–752. Az első két tétel jól láthatóan nem illeszkedik a fejezet kronologikus rendjébe (vö. 1320), amelynek oka alighanem az, hogy más forrásból emelték be. Az első összeg feltehetően azonos Nagybánya 800 forintos adójával (31). A tétel úgy értelmezhető, hogy a Szebenben tartózkodó kincstartó ekkor döntött a bizonyára már korábban Kakas Lőrinc nagybányai kamaraispánhoz került városi adó felhasználásáról. — A második tételben említett regisztrumok bizonyára a két nagybányai kamaraispánnak a kincstartó felé benyújtott számadásával azonosíthatók. A kincstartótól átvett vagy általa kiutalt összegeket, amelyeket a kamaraispánok saját számadásukban bevételként tüntettek fel, alighanem innen emelték át a kincstartó kiadásai közé (vö. még 1320–1321). A több részletben utalványozott összeg forrásait az egyforintos adó és egyéb erdélyi bevételek képezhették. — Kakas Lőrinc (Lorenz Hahn) 1493 januárjától adatolt kamaraispánsága (1493: DF 245163.) mellett szebeni királybíró is volt (1490: DF 245123., 1494: DF 244651., 1504: DF 245940.), akinek a Szebenbe való visszatérését a török fenyegetettség miatt a szebeniek folyamatosan igyekeztek elérni (1493: DF 245397., 1495: Rechnungen 183., vö. 1494: DF 245403.), 1495 első feléig sikertelenül (vö. 2658). Nem kizárt, hogy azonos azzal a (nagy)bányai Kakas Lőrincel, aki az 1470-es években Ernusz Zsigmond pécsi püspök mohácsi udvarbírája volt (Iványi: Formuláskönyv 535–536., 1478: DL 18041.). Társára, a cseh Mátéra →629.

753. Ladomerci Bradács Lőrinc királyi kamarás (1494: DF 231899., →2559) a számadáskönyv gyakori említései alapján a király személyével, valamint a királyi udvartartás tagjaival kapcsolatos kifizetéseket intézte. Gyakran – a számadáskönyv által felölelt időszakban hétszer – szerepel királyi oklevelek referenseként is. Már 1491-ben eljárta kincstartói utasításra (DF 245378.), első adat királyi kamarási tiszttségére 1492-ből való (DF 275933., vö. Teleki gyömrői 352. sz., amely helyesen 1492. évi oklevél). Haláláig királyi kamarás maradt, 1515-ben emellett szabácsi bán is (Arch. I. 148.).

754	Item eodem die Petro capitaneo peditum de Nandoralba, qui expectabat pecunias pro peditibus dandas, pro expensis dati sunt	fl.	4
755	Item <i>sexto die Augusti</i> Thome maiori deferenti litteras regie maiestatis Budam ex Waradyno dati sunt	fl.	4
		fl.	5048
756	Item eodem die Herczegh litteras regie maiestatis bano Sclavonie deferenti ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6
757	<i>Vigesima Augusti</i> in civitate Meggyes per medium Bradach Buryano misimus	fl.	300
758	<i>Vigesima octava Augusti</i> ex Chibinio cuidam nuntio, videlicet Poffa ad dominum Paulum Kynisy eunti ad Themeswar ex Chibinio pro expensis dati sunt	fl.	4
759	Eodem die Iohanni Kamarchay eunti ad dominum Petrum Gereb, qui erat cum domino duce Corvino in Hwnyad, pro expensis ex Chibinio dati sunt	fl.	3
		fl.	313
760	Item <i>tricesima Augusti</i> ad coquinam et ad equos et pro vino duobus oratoribus wayvode Moldaviensis, qui venerant in legatione Chibinium ad regiam maiestatem, expositi sunt in toto	fl.	111
761	<i>Secundo die Septembris</i> ad coquinam et pro equis et pro vino ad oratores duos wayvode Transalpinarum, qui venerant ad regiam maiestatem Chibinium, in toto expositi sunt	fl.	78

754. A tételben szereplő Pétert ekkoriban nevezhették ki a nándorfehérvári gyalogosok élére, Albert kapitány (→1583) helyére. Nem kizárt, hogy azonos Márton Péter rótamesterrel (954).

755. A „nagyobbik” vagy „idősebbik” Tamás feltehetően azonos azzal a Pesti Tamás királyi futárral, akiről 1495. szeptember 1-jén az egri provizor tesz említést számadásában (Kandra: Bakócs-codex 397.).

756. Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bánhoz (→715) – tekintettel a Bradács Lőrinc kamarás által adott fizetési utasításra – feltehetően nem a kincstartó Herceg nevű apródját, hanem Herceg Péter palotást (→709) küldték.

757. Burian z Lichtenburka királyi kamarás (→623) személyéből adódóan az átadott összeget vélhetően a király személyes, illetve udvari kiadásaira fordították. A pénz minden bizonnyal a Medgyesen behajtott 400 forintos fejtárságból (36) származott.

758. A küldöncnek bizonyára tájékoztatnia kellett Kinizsi Pál temesi ispánt, főkapitányt és országbíró-t a török elleni hadjárat előkészületeiről és a mozgósításokról. 1494. augusztus 26-án Drágfi Bertalan erdélyi vajda és Geréb Péter ajtónálló- és udvarmester, a királyi seregek főkapitánya neve alatt közös parancslevelet bocsátottak ki Szebenben (DF 260288.), három nappal később pedig az erdélyi püspök is mozgósította bandériumát (DL 65164.).

759. Vingárti Geréb Péter szerepére lásd az előző jegyzetet. — Corvin János herceg ekkor állapodhatott meg Hunyadon unokanagybátyjaival, Geréb Péterrel és László erdélyi püspökkel a Bereg megyei munkási uradalom átadásáról (Schönherr: Corvin 210–212.). A Geréb testvérek Bereg megyei birtoklása először 1495 tavaszán adatolható (→2152). — Kamarcai Jánosra →745.

760. Talán a moldvai követekkel való, részben a készülő török elleni hadjáratral összefüggő tárgyalásokhoz kapcsolhatók azok a jelentős összegű utalványok, amelyeket megbízójuk, III. István vajda kapott az erdélyi adóból (741). — A követek még szeptember 5-én is Szebenben tartózkodtak (Rechnungen 147., vö. 763).

761. A havasalföldi követekkel való tárgyalásokat részben ugyancsak a készülő török elleni hadjárat rehte szükségessé. 1494. július 23. körül a szebeniek vitték IV. (Szerzetes) Vlad vajdához (1481, 1482–

760 venerat

761 Septembris] Decembris

762	Item eodem die Kystoth litteras regias ad dicatores de Zabowch deferenti pro expensis dati sunt	fl.	5
763	Eodem die pelles variolinas emimus pro subductura unius sube oratoris wayvode Moldaviensis pro	fl.	18
		fl.	212
764	Item <i>quarto Septembris</i> de commissione regie maiestatis Martino Czobor ad rationem solutionis banatus Nandoralbensis dati sunt Chibini	fl.	500
765	Eodem die Georgio More pro conservatione castrorum Zereniensium simili ratione dati sunt	fl.	500
766	Eodem die domino Valentino episcopo Waradyensi pro debitis antiquis, tempore videlicet inductionis regie maiestatis in hoc regnum, dati sunt	fl.	500
767	Domino episcopo Waradiensi ex commissione regie maiestatis pro expensis factis in dieta Lewchoviensi dati sunt	fl.	1000
768	Eodem die famulis civium Chibiniensium, qui munera obtulerunt regie maiestati, pro bibalibus dati sunt	fl.	4
		fl.	2504

1495) Ulászló király és Bakóc Tamás kancellár, egri püspök leveleit (Rechnungen 175.), talán ekkor kérték, hogy küldje el megbízottait Szebenbe. A követek még szeptember 5-én és 14-én is Szebenben tartózkodtak (Rechnungen 147., 151., vö. 775). — A számadáskönyvben többször szereplő, ugyancsak Vlad vajdának nevezett személy, akinek a kincstár rendszeresen juttatott kisebb összegeket, nem azonos a ténylegesen regnáló IV. Vladdal (→908).

762. A küldönc Boldizsár és Vér András szabolcsi adószedőknek (510) kézbesítette a király levelét.

763. A moldvai követet (→760) ugyanolyan petymebőrrel bélelt subával ajándékozták meg, mint a havasalföldit (775).

764–769. A kisebb kiadási tételek után szeptember 4-én, illetve 13-án a kincstartó Szebenben hirtelen nagy összegű kifizetésekről intézkedett. Ez alighanem a szászokra kivetett rendkívüli adó (20) egy – bizonyára Szeben és a Hét Szász Szék által fizetendő – részének a beérkezésére utal (vö. egy 1495. nyári utalással: Rechnungen 188–189.).

764. Coborszentmihályi Cobor Márton nándorfehérvári bánságára az első ismert adat 1493 novemberéből való, a tisztségről 1494. november 5-én váltották le (Arch. I. 145.). Pontos fizetését nem ismerjük, két utódjának együtt évi 7600 forint járt (2029). A novemberi elszámoláskor a kincstár 3000 forintra maradt adósa (a részletekre →859).

765. Csulai Mór György szőrényi bán fizetésére →653. Csulai húsz nappal később Budán mutatható ki, ahol talán részben az itt szereplő összeg felhasználásával kötött sógornőjével megállapodást testvére hagyatékát illetően (DL 46277.).

766. A Farkas Bálint váradi püspök felé fennálló régi királyi adósságra és rendezésére →738.

767. A lőcsei királytalálkozóra való utalás alapján Farkas Bálint váradi püspök itt jelzett költségei 1494. április–május folyamán keletkeztek. A püspök lőcsei jelenlétére, illetve a kongresszus rendezésében játszott szerepére →1362, 1371.

768. Losonci László erdélyi vajda 1494. június 6-án, Tordán kelt levelével tájékoztatta Agatha János szebeni polgármestert a király Erdélybe érkezésével kapcsolatos hírekről, és arra biztatta őt, hogy készítsék elő a királynak szánt ajándékokat (DF 245406.). Ezek alatt elsősorban ötvösműveket értenek: mikor 1493-ban felmerült, hogy Ulászló király meglátogatja a tartományt, az udvar pontosan megüzente a szász városoknak, milyen és mekkora nemesfém-súlyú ajándékokra számít az uralkodó (DF 245163.). A szebeniek kupákat és falikárpitokat ajándékoztak a királynak (Rechnungen 189., 193.). Az uralkodó kincseit az ezzel megbízott királyi tárnok, ajtónállók és huszárok 1495 elején szállították Bácsról Budára (→1051–1052).

769	<i>Tredecimo Septembris</i> domino Ladislao de Lossonch ad rationem exolutionis wayvodatus Transsilvanensis et rerum suarum impignoratarum redemptionem de commissione maiestatis regie dedimus	fl. 1470
770	Eodem die Valentino litterato ex Chibinio litteras regias dicatoribus Simigiensibus deferenti pro expensis dati sunt	fl. 6
771	Eodem die ad relationem Bradach famulis Chibiniensibus, qui vidualia semper regie maiestati obtulerunt, quousque Chibinii fuit, pro bibalibus dati sunt	fl. 5
772	Nuntio misso cum litteris regie maiestatis ex Chibinio Iaurinum ad Sigismundum Snapek pro expensis dati sunt	fl. 9
		fl. 1490
773	Item <i>decima quarta Septembris</i> ex commissione regie maiestatis duobus Saxonibus, qui ieverant ad perscrutationem dampnorum illatorum Saxonibus universis per magistros civium de Segeswar et de Chibinio – per eos illatorum – pro expensis dati sunt	fl. 10
774	Eodem die Paulo preposito Orodienti per regiam maiestatem de Chibinio ad Themeswar ad dominum Paulum eunti dedimus pro expensis	fl. 20
775	Eodem die pro subductura sube nuntii wayvode Transalpinarum de pellibus variolinis dedimus	fl. 18
776	Ad coquinam et ad equos nuntii regis Polonie, qui Chibinium ad regiam maiestatem venerat, expositi sunt	fl. 46

769. Losonci László erdélyi vajdát az uralkodó 1494. augusztus végén, szeptember elején Szebenben váltotta le (Arch. I. 87.), utódja (egyben addigi vajdatársa), Drágfi Bertalan immáron egyedül betöltött vajdaságát szeptember 8-ától számították (2031). Losonci vajdái fizetésére →658. — Bizonyosan leváltásának következménye, hogy egy hónappal később saját várában, Jenőn szövetségre lépett az udvar kegyeiből kiesett csesdi Bátori Andrással (1495. évi dátummal: Bánffy II. 327–328., vö. 2–3).

770. A küldönc Dobokai Benedek és Asztalnok Demeter somogyi adószedőknek (282) kézbesítette a király levelét.

771. *quousque Chibinii fuit*] 1494. augusztus 22. – szeptember 16. (I. függelék). A szebenieknek az udvar ellátásával kapcsolatos költségeire lásd Rechnungen 137–153.

772. Az ausztriai származású, Magyarországon Snapek Zsigmond néven szereplő Sigmund Schneitpöck 1482–1485 között pozsonyi harmincadosként a kincstár alkalmazásában állt, 1486–1490 között Mátyás király ausztriai kormányzatának egyik vezető tisztviselője (Kubinyi: Kincstári személyzet 43., 134. jegyz., Kubinyi: Pemfflinger 751–752.). Ekkoriban a győri püspökség királyi kormányzója, illetve győri ispán (Arch. II. 113.), valamint a pannonhalmi bencés apátság kormányzója (1493: DL 70071., 1495: RTA MR V/1/1. 321., 1497: Sopron I/6. 164.) volt, az alsó-ausztriai Schönkirchen vár ura (Neumann: Győr és Eger között 360–361.). 1495-ben az uralkodó őt küldte követségbe Miksa római királyhoz (→2631). — A kincstartó hivatala 1494. szeptember 27-én Budáról küldött tovább egy Erdélyből érkező és Schneitpöcknek címzett királyi levelet, talán éppen az itt említettet (1601).

773. A gondolatjelek közé tett kiegészítés a szöveg egyértelműsítésére szolgált, nevezetesen arra, hogy nem a polgármestereken keresztül történt a kifizetés, hanem ők az említett károk okozói. — A bejegyzés idején Rosner Péter volt a segesvári és Csukás György a szebeni polgármester (Rechnungen 160.), de az utóbbi tisztség esetében az ekkoriban leváltott Ágatha Jánosra (→37) utalhattak.

774. Pál aradi prépost (→683) temesvári útjára →9, szebeni tartózkodására és őt lova abrakolására: Rechnungen 153.

775. A havasalföldi követhoz (→761) hasonlóan ugyancsak petymegbőrrel bélelt subával ajándékozták meg a moldvai követet is (763).

776. Az itt említett lengyel követ – bizonyára más ügyek mellett – a lengyel király alattvalói, az Osolinskiak és Bártfa város között támadt konfliktusban is eljár. Fennmaradt János Albert lengyel király

777	Iohanni Kwn eunti Brassoviam ad cives eosdem cum litteris regiis pro expensis dati sunt	fl.	4
		fl.	98
778	Item nuntio Wasas Bistriciam eunti, ut pecunias impositas ad eosdem citissime exigant, dedimus pro expensis	fl.	3
779	Eodem die Thome minori nuntio ad Meggyes eunti pro simili causa pro expensis dedimus	fl.	2
780	<i>XVI Septembris</i> Iohanni Kamarchay ex commissione regie maiestatis, qui ex Zazwaros reversus est ad nobiles electos per regiam maiestatem, qui dampna unacum nobilibus electis reviderat inter Saxones, nobiles et wayvodas, pro expensis dedimus	fl.	11
781	<i>XVIII Septembris</i> Thome preposito Quinqueecclesiensi ex Alba Transilvanensi ad Coloswar ad dominum legatum eunti ex commissione regie maiestatis dedimus pro expensis	fl.	10
		fl.	26
782	Duabus vicibus ex Alba Transsilvana Stephano Isthwanfy ad Chibinium pro portandis pecuniis transmisso pro expensis dedimus	fl.	12

(1492–1501) Krakkóban, 1494. augusztus 22-én kelt és testvérének, Ulászló királynak címzett levele, melyben közölte, hogy az Ossolinskiaknak megtiltotta a bártaikkal szembeni fellépést, de kérte, hogy Ulászló szolgáltasson a családnak igazságot (DF 215922., Bártfa I. 3146. sz.). Az ügy, melyre a levél utal, a bártaikkal rendes adójával kapcsolatos: a várost Zsigmond király 1412-ben elzálogosította a Balickiaknak (Ossolinskiaknak), és ekkortól kezdve a polgárok censusukat a lengyel főúri családnak fizették (Sroka: Bártfa 38–41.). Valamikor Mátyás uralkodása alatt a helyzet megváltozott, mivel a város ekkortól a magyar királynak fizette az adót (Neumann: Királyi városok 44. és *passim*). A kérdés bizonyára a löcsei találkozó is felmerült. Az ügyben Bártfa 1494. július 30-án Ulászló királyhoz Váradra, míg augusztus 16-án a lengyel uralkodóhoz Krakkóba menesztett követséget – ez utóbbi tekinthető az augusztus 22-i levél közvetlen előzményének. A bártaikkal augusztus 29-én küldték el emberüket Erdélybe a királyhoz (DF 215895., 123. fénykép), aki testvére levelét szeptember 11-én kelt saját levele csatolmányaként küldte meg Bártfának (DF 215927., Bártfa 3148. sz.). Ulászló az ügyben évekkel később, 1498-ban egyezett meg a lengyel családdal (Sroka: Bártfa 40.).

777–779. A kincstartó a három, Brassóba, Besztercére és Medgyesbe (illetve a Két Szász Székhez) küldött királyi parancslevéllel a szászokra kivetett rendkívüli adó (→20) kifizetését sürgette meg. Vémeri Zsigmond leleszi prépost 1494. október 10-i levele alapján a brassóiak egyedülként még akkor sem fizették meg az adót (DF 246518.).

780. Kamarcai Jánosra, illetve a vajdák és az erdélyi rendek közötti nézeteltérések elsimítására kiküldött bírakra →745.

781. Orso Orsini teanói püspök, pápai legátus (→1449) 1494 júniusában csatlakozott a királyi udvarhoz Kassán (DL 20188., DF 271489.), 1494 augusztusában annak nyomában érkezett Kolozsvárra (augusztus 11-én még Váradról írt levelet Rómába: Beatrix okl. 311–318.). Még október 8-án is az erdélyi városban tartózkodott (DF 245209., DL 101783.), ezt követően, legkésőbb november 4-re tért vissza Budára (DL 20224.). Tamás pécsi kispépostra →704.

782. Istvánfi István ekkor már erdélyi sokamaraispán volt, hamarosan egyben az erdélyi egyforintos adó egyik beszédője (→584), és feltehetően a szászokra kivetett rendkívüli adó részleteit szállította kétszer Gyulafehérvárra, ahol a király (és vele a kincstartó) valamikor 1494. szeptember 16. és 24. (bizonyíthatóan 18. és 21.) között tartózkodott (I. függelék).

780 revideat

783	<i>Vigesimo Septembris</i> Valentino litterato Budam ad heremitas pro argento spoliato eunti pro expensis dedimus	fl.	12
784	<i>Vigesima quarta Septembris</i> magistro Georgio de Kara, qui dominum legatum apostolicum de Coloswar usque Budam reduxit, eidem in Themeswar pro utraque via dedimus	fl.	32
785	<i>XXVIII Septembris</i> Petro Horwath Budam pro pixidibus eunti dedimus	fl.	10
786	<i>XXX Septembris</i> ad relationem Bradach peditibus in Themeswar pro bibalibus dedimus	fl.	5
		fl.	71
787	Item eodem die ad relationem Bradach famulo bani Croatie, qui ad regiam maiestatem venerat, dedi	fl.	4
788	Eodem die Michaeli coco regie maiestatis ad relationem Bradach pro emptione unius equi dedi	fl.	6
789	Item <i>tertio Octobris</i> ad relationem Bradach famulo Petri Tarnok dedi	fl.	3
790	Eodem die Mezesy nuntio ad gubernatorem Strigoniensem eunti cum litteris regie maiestatis pro expensis dedi	fl.	6

783. A budaszentlőrinci pálosokról van szó. Bálint deák küldetése hatására a pálosok 1494. október 18-án két rendtársukat küldték Budáról az erdélyi vajdához az elrabolt ezüst ügyében (1619). Nem kizárt, hogy az ügy összefüggésben áll a királynak szánt és Nagybányáról vásárolt 100 márka ezüst elrablásával (1321).

784. A tétel keltezésébe hiba csúszhatott, mivel a király 1494. szeptember 24-én nem lehetett még Temesváron (vö. I. függelék). Az útiköltséget vagy nem Temesváron fizették ki, vagy a bejegyzés napi dátuma került néhány nappal korábbra, végső esetben egy ekkor Temesváron időző személy kiadását másolták ide. A második lehetőség mellett szólhat, hogy Orso Orsini legátus október 8-án még Kolozsvárról keltez (→781). Karai György mester feltehetően a néhai Karai László budai prépost unokaöccse volt, 1498-ban budai kanonok (Köblös: Arch. 299.).

785. Feltehetően Horvát Péter vitte Budára a király parancsát, hogy küldjenek puskákat és löszert Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bánnak a horvát várak megerősítésére, ami 1494. október 5-én meg is történt (→1604). — A számadáskönyv 1494. évi bejegyzései között legalább három Horvát Péter nevű személy szerepel. Budára az itt említett puskákért nem az ez évi adót Győr megyében beszedő győri sókamarást (325), sem Cobor Márton nándorfehérvári bán familiárisát (1539, 1550–1551, 1557), nem is a hasonló nevű jajcai vicebánt (Arch. I. 140.), hanem minden bizonnyal Horvát Péter palotást (881) küldték el.

787. Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bánt (→715) feltehetően ezúttal is az a Vojkovci Vojkfi Miklós mester képviselte, akinek az 1494. évi szlavóniai adóból a bán és az udvar közötti többszöri követjárásra tekintettel utaltak ki pénzt (723). A követtség célja alighanem hadiszer kérése volt a horvát várakba (→1604).

789. Macskási Tárnok Péter zenggi kapitányra →716.

790–793. A négy mozgósítási parancs címzettjei: Estei Hippolit bíboros, esztergomi érsek esztergomi (jövedelem)kormányzója, Donato Marinelli d'Arezzo (C. Tóth: Arch. 28.), Kamarcai Vitéz János veszprémi püspök, a bécsi püspökség adminisztrátora (Arch. I. 53.), Angelus (Angelo da Licio) kánonjogi doktor, vaskai főesperes, zágrábi kanonok, a pétervárad bencés apátság kormányzója (1494: DF 256772., 1495: Wagner: Epistulae 129–135., Véber: Váradi 81–82.) és Zsanardo Bacarotto pécsvárad kormányzó (→21). Az Esztergomba és Veszprémbe küldött leveleket a küldöncök átadták Budán az alkincstartónak, aki október 13-án intézkedett kézbesítésükről, az itt nem említett Bátor Miklós váci püspöknek szóló hasonló parancslevéllel együtt (1617–1618). Talán ennek a mozgósításnak a következménye a váci püspök és a pécsvárad kormányzó által fizetett egy-egy összeg, amelyet a hadakozás alóli felmentés címén adtak át a kincstartónak (→2–3, 21). Az esztergomi érsekségtől az uralkodó

783 spollato

791	Item eodem die Thome maiori nuntio cum litteris regie maiestatis ad dominum episcopum Wesprimiensem eunti dedi	fl. 6
		fl. 25
792	Eodem die Poffa ad gubernatorem Waradini Petri eunti cum litteris regie maiestatis pro expensis dedi	fl. 4
793	Eodem die Kystoth cum litteris regie maiestatis ad gubernatorem Pechwaradiensem eunti, ut omnes isti suprascripti citissime gentes ad regiam maiestatem mittant, dedi pro expensis	fl. 3
794	Famulo Francisci Beryzlonis, qui ad laycha ivit, ad relationem Bradach dedi pro expensis	fl. 3
795	<i>XII Octobris</i> capitaneo huzaronum Zewreniensium ex mandato regie maiestatis dedi	fl. 20
796	<i>XV Octobris</i> duobus nuntiis, qui ad Sigismundum Snapek cum litteris regie maiestatis iverant, pro expensis dedi	fl. 15
		fl. 45
797	Item <i>decima nona Octobris</i> duobus nuntiis pro sciscitanda fama de Turcis ad Sclavoniam ad relationem domini Agriensis pro expensis dedi	fl. 16
798	<i>Vigesima prima Octobris</i> famulo bani de Sabach ad relationem Bradach dedi	fl. 3
799	Item eodem die in Zyntha ad manus maiestatis regie dedi	fl. 100
800	Eodem die Andree litterato, qui ad Transsilvaniam pro pecuniis petendis iverat, dedi pro expensis	fl. 10
801	Item pro uno equo ad negotia regie maiestatis empto dedi	fl. 10
		fl. 139
802	Item <i>vigesima tertia Octobris</i> domino episcopo Transsilvano pro novem et media marcis argenti Chibinii per regiam maiestatem ab eodem receptis dedi	fl. 57

300 lovas kiállítását kérte, amit a kormányzó csak Beatrix királyné anyagi segítségével tudott teljesíteni (Domokos–Libárdi: Aretino 98., vö. 26–27).

794. Grabarjai Beriszló Ferenc jajcai bán (→711) embere bizonyosan pénzért folyamodott az uralkodóhoz, a kincstartó azonban a Budán időző alkincstartóhoz küldhette: a fővárosban ugyanis ekkoriban fizettek ki 700 forintot a bánnak (→1614).

796. Sigmund Schneitpöck győri ispánra és püspöki kormányzóra →772.

797. A Szlavóniát, Horvátországot és Pettau környékét érő októberi török támadásokra lásd Bonfini V. IV. 61–63., vö. 1494: DF 231899., 1495: DF 219073.

798. Nem eldönthető, melyik szabácsi bán – Brogyáni Kispolyák János vagy társa, Csulai Kende Miklós (→2033) – embere érkezett a királyhoz.

799. II. Ulászló király 1494. október 10. és 12. között tartózkodott Zentán (I. függelék), így az „eodem die”-vel kezdődő sort vagy rossz helyre szúrták be, vagy, és ez a valószínűbb, a kiadást utólagosan, október 21-én könyvelték el.

800. András deák (→690) küldetése feltehetően nem a szászok rendkívüli adójából maradt hátralékokkal (→20) áll összefüggésben, hanem a sokamaraispánok által ekkor már szedett egyforintos adóval (→584).

802. Vingárti Geréb László erdélyi püspök 1494. augusztus 29-én bizonyosan Szebenben időzött, amikor is mozgósító parancsot adott bandériuma kapitányának, Szántói Becsk Györgynek (DL 65164.,

802 pro novem et media marca . . . ab eodem recepto

803	<i>Vigesima quarta Octobris</i> ad relationem Bradach ex Varadino Petri aulico regio Nandoralbam cum litteris regiis ad dominum Paulum Kynisy eunti dedi pro expensis	fl.	2
804	Item eodem die Poffa ad Zalonkemen eunti cum litteris regie maiestatis, ut in absentia domini Pauli nazadiste ad Nandoralbam vadant, dedi	fl.	1
805	Eodem die ad relationem Bradach Zerbo Bohemo pro subsidio dedi	fl.	12
		fl.	72
806	Item <i>vigesima octava Octobris</i> octo tubicinatoribus regie maiestatis, qui cum domino Paulo Kynisy ad regiam maiestatem profecti fuerant, dedimus	fl.	26
807	<i>Vigesima nona Octobris</i> Herczegh famulo meo Budam cum litteris regie maiestatis ad vicethesaurarium eunti et ad provisorem Budensem ex Waradyno Petri pro expensis dedi	fl.	4
808	Eodem die Iohanni Kwn nuntio cum litteris domini thesaurarii ad dicatorem Soproniensem ex Varadino Petri eunti pro expensis dedi	fl.	4
809	Item <i>tricesima prima Octobris</i> Michaeli litterato ad Nandoralbam et ad Zalonkemen transmissio pro expensis et aliis necessitatibus castro- rum dedi	fl.	1,5
		fl.	35,5

vö. DL 29563.). Az, hogy Péterváradon is jelen volt-e, azaz hogy a kincstartó a pénzt személyesen neki vagy inkább valamelyik familiárisának, így például Becsknek adta-e át, nem eldönthető.

803–804, 806. A három, részben Nándorfehérvár védelmével kapcsolatos tétel alapján úgy tűnhet, hogy ekkoriban adtak parancsot a törökök uralta szerb területek elleni hadjárat (vö. Pálosfalvi: From Nicopolis 296–297.) megindítására. Bonfini szerint a Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán és Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda vezette 14 ezer fős, nehéz- és könnyűfegyverzetű lovasokból egyaránt álló sereg 15 napig pusztította a török területeket és november 1-jére tért vissza Nándorfehérvár mellé hatalmas zsákmánnyal (Bonfini V. IV. 88–103.). A számadáskönyv bejegyzései alapján a hadjárat inkább november első felére lenne helyezendő (vö. 842), ám az erre vonatkozó tételek értelmezését nehezíti, hogy a kiadások egy részét feltűnően utólag könyvelték el. Bonfini keltezése mellett szól, hogy a hadjárat alatt Péterváradon időző uralkodó november 5-én kereste fel Nándorfehérvárt (I. függelék), amikor is leváltotta a hadjáratban részt vevő nándorfehérvári bánt, Cobor Mártont (859, 2029). Ám ugyancsak a történetíróról tudjuk, hogy a portya után a királyi sereg Szendrő ostromára készült, azaz a hadjárat Kinizsi november közepén bekövetkező haláláig nem zárult le.

805. A kifizetés kedvezményezettje a számadáskönyvben gyakran szereplő cseh Jan Srb királyi palotással, pohárnokkal (1545, 1979) azonosítható (vö. 1510: AC XIII. 234.). Bizonytalan, azonos-e a hasonló nevű *Zerbach* királyi pohárnokkal és palotással (1733, 1758, 1778).

807. Mivel a király parancsleveleit Dombai Imre alkincstartónak és Báncsai András budai provizornak kézbesítő Herceg a kincstartó apródja volt (1797), így a tételt – a birtokos névmás alapján – Ernuszt Zsigmond fogalmazta.

808. A küldöncöt Szederjesi Bernát soproni adószedőhöz (→71) küldték.

809. Mihály deákot vélhetően ekkoriban nevezte ki az uralkodó nándorfehérvári provizornak (vö. 827, 2030). Alighanem azonos azzal a Prodavizi Mihály deákkal, aki 1494. április 18-án Budáról vitt ágyúkat Nándorfehérvárra (1512), és aki neve alapján a kincstartó birtokában álló Körös megyei Prodavizról (→567) származott. Bizonyára a szerémi püspökség kapitányaként 1494 augusztusában feltűnő Mihály deák (1593) is vele azonosítható.

810	Item <i>secundo die Novembris</i> ad relationem Bradach Francisco Dochy per regiam maiestatem ad dominum archiepiscopum Bachyam destinato dedi	fl.	2
811	Eodem die Mezesy ex commissione regie maiestatis, ut cum domino Paulo ad Raschiam vadat, dedi	fl.	19
812	Eodem die ad relationem Bradach pixidariis, qui cum ingeniis in navi ad Varadinum Petri venerant, dedi	fl.	4
813	Item <i>tertio die Novembris</i> Thome maiori, qui cum litteris regie maiestatis ad dominum palatinum profectus fuerat, ut de bonis regine contributionem exolvi faceret, pro expensis dedi	fl.	6
		fl.	31
814	Item Poffa famulo domini thesaurarii, qui ad Iohannem Elderboch et Thomam comitem pro contributione solvenda cum litteris regie maiestatis profectus est, dedi pro expensis	fl.	4
815	<i>Quinto Novembris</i> ad relationem Bradach tribus prybech, qui ex Turcia ad regiam maiestatem fugerant ad Varadinum Petri, dedi	fl.	12
816	Eodem die Paulo Kwn, qui cum equis regie maiestatis et domino Paulo de Kynis ad Rasciam iverat, dedi	fl.	21
817	Item <i>septimo Novembris</i> ad relationem Bradach Petro Dolhay cum litteris regiis Nandoralbam destinato pro expensis dedi	fl.	3
		fl.	40

810. Váradi Péter érsekhez Bácsra Nagylucsei Dóci Ferenc királyi kamarást (1494: DL 20135., 1498: DL 20658.) küldték, aki 1494. december 27-én Újlakon kapott királyi adományt (DL 72065.).

811. A kincstartó egyik Meszesi nevű, a szerbiai hadjáratba küldött familiárisának (vö. 426, 1561) megbízatása ismeretlen. Talán az ura által felfogadott száz huszárral (840) tartott.

813. A küldöncnek a király levelét Trencsénben kellett kézbesítenie Szapolyai István nádornak (DF 273172., DF 250716.). A királyné birtokairól beszедendő adóra →26–27.

814. A megyei adóelszámolások szerint Ellerbach János Sopron megyei birtokairól 24 (77), a Vas megyéiekről 407 (168) forint adót nem fizetett be, míg Szentgyörgyi és Bazini Tamás gróf neve alatt a számadáskönyv Sopron megyében 33 (80), Pozsony és Moson megyékben 300 (504) forint behajtatlan adót tüntet fel, de hozzá kell ehhez számítani feltehetően a Pozsony megyei Vöröskő uradalmának 40 forintját is (505). — A két főúr összvagyonukhoz képest alacsonynak tűnő adója, valamint a Tamás grófnál szereplő kerek értékek azt sejtetik, hogy a kincstartó végül valamilyen megállapodást kötött velük (vö. 168). 1495-ben már egyikük nevét sem találjuk meg az adóelszámolásokban, azaz birtokaikról ekkor a teljes adót befizették.

815. A délszláv eredetű *príbék* jelentése a korabeli szóhasználatban elsősorban 'szökevény', illetve 'ellenséghez átpártolt személy' (Szamota–Zolnai 767., TESz III. 284., vö. Szapolyai oklt. 514.).

816. Kun Pál minden bizonnyal azonos a számos bejegyzésben szereplő Kun Palkóval, akit 1494 szeptemberében, Budán a király szolgálójának neveztek (1603), majd a szerbiai hadjáratból való visszatérését követően gyakran tűnik fel a királyi ágyúk felügyelőjeként, őreként (995). — Bizonytalanul megkísérelhető azonosítása is. 1493 végéről ismert az uralkodó *servitora*, Karácsonyházi Pál, akinek érdekében támogató levelet intézett Sopron városához (Sopron I/6. 124.). Ha az ismeretlen Karácsonyháza a kis-kun területekkel szomszédos Solt megyei Karácsony falunak (1495: DL 37256.) feleltethető meg, akkor a két személy valószínűleg azonos.

817. A Máramaros megyéből származó Dolhai Pétert a számadáskönyv többször említi a királyi palotások között (877, 1998, vö. 1492: Teleki gyömrői 352. sz., 1499: DL 62951.), 1495 májusában a király (al)lovázmestereként (1865) tűnik fel, ami nem tévesztendő össze a hasonló nevű bárói tisztséggel (1504–1511 között is allovázmesterként mutatható ki: Arch. I. 119., Arch. kieg. I.). Talán őrá vonatkozik a szebeniek 1494. szeptemberi számadásában három lóval szereplő *magister agasonum*, illetve *loasmester* (Rechnungen 151., 153.) meghatározás (vö. 1057).

818	Item <i>octavo Novembris</i> Karaz Bohemo ad relationem Bradach dati sunt	fl.	10
819	Eodem die ad relationem Bradach cantoribus regie maiestatis dati sunt	fl.	10
820	Eodem die pueris cantoribus pro subis dati sunt	fl.	7
821	Item eodem die Gyorfay ad Nandoralbam et deinde Transsilvaniam in factis regiis eunti pro expensis dati sunt	fl.	6
822	Eodem die sartori regio ad emendum sericum datus est	fl.	1
823	Eodem die ad relationem Bradach procuratoribus falconum regionum dedi	fl.	5
			39
824	Item eodem die Thome minori ex Varadino Petri Transsilvaniam eunti pro Siculis cum litteris regiis, ut citius ad regiam maiestatem veniant, pro expensis dedi	fl.	5
825	Eodem die ad relationem Bradach Marco Croato aulico regio Nandoralbam in absentia bani, qui per regiam maiestatem missus fuerat, ut interim ibi maneret, quousque banus reverteretur ex Rascia, pro expensis dedi	fl.	12
826	Eodem die nautis, qui de Buda pixides duxerunt, ad propria reversi sunt, ad relationem Bradach dedi	fl.	4
827	<i>Decimo Novembris</i> pro custodia castri Nandoralbensis usque ad reditum domini Pauli de Kynis ex Rascia cum Michaelae litterato provisor de eadem misi huzarones quinquaginta, quibus dedi	fl.	43
			64
828	Item eodem die Iohanni More in certis causis regiis destinato ad urbem pro emendo equo uno solvi florenos tredecim, et usque ad		

818. Jan Karas z Dúlebenky cseh királyi palotás volt (1491: MZD II/1. 71.), aki az uralkodót 1494 tavaszán lőcsei útjára is elkísérte (1997).

819–820. A király énekeseit említi a szebeniek számadáskönyve is: szeptember 17-én vitték őket Szebenből Gyulafehérvárra a király után (Rechnungen 151.). Az énekesek udvari szerepére lásd Kubinyi: Huszti 188–189.

824. Az 1494. szeptemberi szebeni tartománygyűlésen a székelyek seregét (vö. **839**) is mozgósították. A király szeptember 8-i oklevelében engedélyt adott a Sepsi széki székelyeknek, hogy a gabonahiány miatt ezúttal csak seregük tizenhatod részét bocsássák Drágfi Bertalan erdélyi vajda, székelyispán rendelkezésére (DF 253529.).

825. A király Kamičaci Horvát Márk királyi palotást (→**726**) küldte Nándorfehérvárra a bán Szerbiából való visszatértéig. Bizonyára Cobor Mártonról van szó, akit az uralkodó éppen november 5-én váltott le Nándorfehérváron (→**859**) és nevezte ki helyére Csulai Mór Györgyöt és Szakolyi Albertet (2029).

826. A hadiszereket szállító budai hajósok csak bizonytalanul azonosíthatók azokkal, akiknek a fizetését útjuk előtt Budán 1494. október 5-én könyvelték el (1611).

827. Nándorfehérvár védelmére a török elleni hadjárat idején →**803–804**, **825**. — (Prodavizi) Mihály deák nándorfehérvári provizorra →**809**.

828–829. A Rómába küldött Mór Jánosnak az ezt követő napokban Pécssett, feltehetően a baranyai adóból 80 forintot adtak át. Az erről szóló utalványban is rögzítették, hogy a kifizetés Bakóc Tamás egri püspök, kancellár relációjára történt (706). A király követei ekkor Rómában Bodrogi Fülöp egyházjogi doktor, győri örkanonok (Köblös: Arch. 382., Fedeles: Pécsi káptalan 332–333.) és Bacsikai Miklós mislyei prépost (C. Tóth: Bacsikai 144.) voltak. A harmadik személy alighanem Brandis János boroszlói préposttal és dékánnal azonosítható (3106, 1495: Czaich: Regesták 172.), az itt szereplő, feltehetően elírt

	Zagrabiam conductoribus eiusdem pro expensis florenos octo, et eodem pro eadem via usque ad Quinqueecclesias, ubi provisionem congruam pro ipsa via expedienda accepit,	fl.	23
	pro expensis	fl.	2
829	Item eodem die ad relationem domini Agriensis Philippo doctori, Nicolao Bochkay et Dewkchach in factis regiis ad urbem misimus per Iohannem More	fl.	3
830	<i>Undecima Novembris</i> Sigismundo litterato pro exactione censuum Sancti Martini in Transsilvaniam misso pro expensis ad eundum et redeundum dedi	fl.	60
831	Item puero Kystoth ad dicatores de Posega cum litteris regie maiestatis misso pro expensis	fl.	3
			91
832	Item eodem die ad relationem Bradach Bolfgango et Frank pueris regiis dedi	fl.	4
833	Eodem die politoribus armorum maiestatis regie ad relationem Bradach dedi	fl.	4
834	Eodem die ad relationem Bradach presentatoribus equorum nobilium comitatus Bachyensis regie maiestati donatorum pro bibalibus dedi	fl.	4
835	Eodem die Iacobo cursori regie maiestatis ad relationem Bradach Budam eunti dedi	fl.	4
836	Eodem die ad relationem Bradach heremitis dedi	fl.	3
837	Eodem die ad relationem Bradach nautis de Waradyno Petri pro bibalibus	fl.	1
			20

névalak talán az udvarban használt, a cseh *děkan* szóból képzett elnevezése lehetett. Bacsikai már 1494. júniusban Rómában tartózkodott (Mon. Vesp. IV. 27–28.), Fülöp doktorral együtt végzett tevékenységét említi egy decemberi levél is (DF 215943., Bártfa I. 466. old.). — Mivel meglehetősen furcsán hat, hogy a Rómában időző követeknek Móré János útján csupán 3 forintot küldtek, illetve tekintettel arra, hogy 1495-ben ugyanőnek 300 forintot juttattak el, felmerül a lehetőség, hogy az itt álló összeg másolási hibának köszönheti létét, és valójában Bakóc Tamás egri püspök, kancellár utasítására 300 forintot küldtek a követeknek. — Az első tétel könyvelése hibás, az útiköltségre átadott 2 forintot nem kellett volna a sor végére kiírni, mivel az előtte álló 23 forintba beleszámították.

830. Vémeri Zsigmond leleszi prépostról és egri kanonokról, korábbi alkincstartóról (Arch. I. 131.) van szó, aki a királyi udvar Erdélyből való távozása után a szász rendkívüli adó behajtását is feladatul kapta, miként erről Szebenben kelt, 1494. október 10-i levele tájékoztat (DF 246518.). A következő évben a kincstartó Pozsony és Moson megyék adóinak beszedését bízta rá (2467, 2477). 1496-ban ő követte Ernusztot a kincstartóságban, egy ideig adminisztrátori címmel (Kubinyi: Vémeri). — A Szent Márton-napi census kifizetésére →22.

831. A küldöncöt a királyi levéllel Palkó és Magyar Mihály pozsegai adószedőkhöz (534) küldték.

834. Ez a számadáskönyv egyedüli olyan adata, melyben egy megye nemesi közössége ajándékozta meg az uralkodót. Bács megye nemesei – a forrásban számtalan esetben feltűnő, lovanként egyforintos kántárváltás (*redemptio freni*) alapján – négy lovat küldhettek a királynak.

832. Bolfgango] *recte* Wolfgango

838	Item <i>duodecimo Novembris</i> in Waradino Petri pannum Italicum pro Bradach emimus	fl.	8
839	Nuntio, qui ex Waradino Petri obviam Siculis ivit, ut cum exercitu eorum ad Zemplen declinent, pro expensis ad relationem Bradach dedi	fl.	2
840	Item huzaronibus centum per nos conductis, qui Rasciam cum domino Paulo profecti sunt, dedi	fl.	83
841	Item nuntio civium Segniensium ad relationem Bradach dedi	fl.	3
842	Ex commissione regie maiestatis nuntio, qui prima nova felicia de reversione domini Pauli de Kynis ex regno Rascie attulerat, pro una veste dedi	fl.	4
		fl.	100
843	Eidem pro expensis	fl.	3
844	Item eodem die Poffa nuntio, qui cum litteris regie maiestatis ad camerarios Transsilvanenses profectus est, pro expensis	fl.	3
845	<i>Tredecimo die</i> ad relationem Bradach tavernico Gerezlawa dedi	fl.	12
846	Item eodem die Bwryano in Waradino Petri ad relationem Bradach dedi	fl.	20
847	Eodem die tenenti falcones regios aut domini Petri ad relationem Bradach	fl.	2

839. A székhely seregnek (vö. 824) a nándorfehérvári bánshághoz tartozó (2030, 1507: Szerbia 329.) Zimony várához kellett vonulnia.

840. Egy ugyanezen a napon kelt másik tétellel (842) összevetve a Kinizsi Pál vezette szerbiai hadjáratba a kincstartó által küldött száz huszár zsoldját vagy utólag könyvelték el, vagy már visszatérésüket követően fizették ki (vö. 803–804). Talán e huszárokkal tartott a kincstartó Meszesi nevű familiárisa is, akit egy november 2-i bejegyzés említ (811).

841. A zenggi polgárok királyt felkereső küldöttségével (vö. 874) kapcsolatban természetesen felmerülhet, hogy az közvetlenül vagy közvetve összefüggésben áll Macskási Tárnok Péter zenggi kapitány (→716) hamarosan bekövetkező leváltásával, illetve kinevezésével a szörényi bánshág élére (865, 2032).

842–843. Kinizsi Pál szerbiai hadjáratának időhatárait →803–804.

844. A küldönc a királyi levelet Istvánfi István és Kápolnai Miklós erdélyi sókamaraispánoknak, adószedőknek (→584) kézbesítette, bizonyára az egyforintos adó beszédese ügyében.

845. A számadáskönyvben gyakran szereplő lengyel Jarosław z Wzřacy Wielkiej (cseh formában: Jaroslav z Vrance) királyi tárnok és kamarás (1499: AC XVIII. 122., Macek: Jagellonský věk I. 323., 1506 után: DF 282621., fol. 102v.) feladata a király ruhatárának, fegyverzetének és egyéb értéktárgyainak a felügyelete volt. Közeli rokona, az Ulászlóval 1471-ben Csehországba kerülő Jan Sokołowski (Sokolovský) királyi kamarás 1494. szeptember 5-én arra kérte Bártfa város tanácsát, hogy küldjenek neki Váradra, ahol betegen fekszik, jó sört (DF 215923., Bártfa I. 3147. sz.). Életrajza szerint 1493 és 1495 között hunyt el (PSB XL. 128–131.), nem kizárt ez alapján, hogy éppen Váradon.

846. Burian z Lichtenburka királyi kamarásra →623.

847. Nem lehet kizárni azt a lehetőséget, hogy aétel szövegében az *aut domini Petri* helyett eredetileg *in Waradino Petri* állt. Ha mégsem másolási hibáról van szó, akkor a bejegyzés úgy értelmezhető, hogy a király és Vingárti Geréb Péter solymairól ugyanazok a solymászok gondoskodtak. Az kétségtelen, hogy az uralkodó és Geréb olykor együtt vadásztak, mint például 1495 júliusában, amikor utóbbi már mint országbíró részt vett a király tatai vadászatán (Justh 474. sz., vö. I. függelék). Geréb udvarmesterként rendszerint az uralkodó mellett tartózkodott (→758, Bonfini V. IV. 106.).

847 aut domini Petri] recte forsan in Waradino Petri

848	Item eodem die ad relationem Bradach Andree Paczathowyczky in sortem suorum servitiorum dedi	fl.	8
		fl.	48
849	Item eodem die ad relationem Bradach Iohanni Iwsth dapifero regio dedi	fl.	2
850	Eodem die Sigismundo, Lynchhwether, Farkanawer, Cristoforo, Hanzel et Hole aprodianis regiis Waradini Petri egrotantibus ad relationem Bradach dedi	fl.	6
851	Eodem die ad relationem Bradach Sigismundo Kwrchboch dedi	fl.	8
852	Eodem die Francisco Semelthei, ad relationem Bradach, dapifero regio	fl.	2
853	Eodem die ad relationem Bradach in Waradino Petri Petro Pogan dedi	fl.	8
		fl.	26
854	Eodem die ad relationem Bradach quibusdam heremitis dedi	fl.	2
855	Eodem die, quo regia maiestas de Waradino Petri ad Nandoralbam se movit et cepit ire, ad manus proprias sue maiestatis per medium Bradach dedi	fl.	100

848. Talán arról a lengyel származású, Pacoltowski nevű kamarásról van szó, aki 1471-ben a királlyal együtt érkezett Csehországba és udvarában 1487-ben is kimutatható (Trnka: Složení dvora 123.).

849. Véglesi Just András fia, János asztalnok már 1492-ben a király apródja volt (Justh 406. sz.), 1494-ben elkísérte az uralkodót Lőcsére (1997). 1495-ben hunyt el (Justh 483. sz.).

850. A számadáskönyv további tételei alapján egyáltalán nem kizárt, hogy a királyi apródok felsorolásába hibák csúsztak: az utolsó két személy talán összevonandó, hiszen 1495. augusztus 2-án egy *Hanzel Holy* temetésével kapcsolatos kiadást könyvelték el (2894). A felsorolás első és harmadik eleme talán ugyancsak egy személyre vonatkoztatandó, mivel Sigmund Falkenauert és betegségét több tétel is említi (1907, 1910, 1942). A felsorolt személyek csehek, egy Henzl nevű apród 1487 és 1490 között is kimutatható a prágai udvarban (Trnka: Složení dvora 124.). Falkenauer 1501-ben udvari ifjúként (*adolescens*) szerepel (DF 260470., vö. a Zsigmond herceg számadásaiban említett *Pholknar* Zsigmonddal, Kozák: Rationes 6., 34., 90.), akinek ugyancsak apródként működő testvére, János is többször feltűnik a számadáskönyvben (→1908, 1983).

851. A sziléziai származású Sigmund Kurzbach (Zikmund Korbok z Vítkova) 1471-ben Ulászló királlyal együtt érkezett Csehországba, ahol ekkortól a király kamarásaként szolgált (Trnka: Složení dvora 123., 1491: AČ VI. 527.). A magyarországi forrásokban királyi palotásként szerepel (1495: DF 265901., Erdődy lt. D 930., vö. DF 282621., fol. 80r–v), a számadáskönyv is számos esetben tesz így róla említést.

852. Az itt szereplő asztalnok nevét alighanem elírták, mivel ilyen névalakkal azonosítása nem volt lehetséges (vö. 1995). A név mögött esetleg Semsei Ferencet kell keresni (vö. 881).

853. Csébi Pogány Péter pozsonyi ispán és királyi kamarás (→503) a kifizetést követően visszaindult Pozsonyba, ahova 1494. november 27-én érkezett meg (DF 277109., 69. old.).

855–858. Az első tétel természetesen nem értelmezhető úgy, hogy a király 1494. november 13-án indult Nándorfehérvárra. Az uralkodó itineráriumból kitűnik, hogy október 31-én még Péterváradon volt, november 5-én Nándorfehérváron, 8-án Szalánkeménben, és legkésőbb 13-ára tért vissza Péterváradra (I. függelék). Mindezek alapján a bejegyzést vagy rossz helyre szúrták be, vagy, ami valószínűbb, később, az uralkodó Péterváradra való visszaérkezése után könyvelték el (vö. 859–862.). Ugyanez mondható az itt következő tételekre is – a zimonyi és nándorfehérvári hajósoknak adott borralaló, Tamás pécsi kispópost Szabácsra küldése, a Nándorfehérvárról Szendrőre kiküldött kém –, amelyek ugyancsak a király nándorfehérvári útjához köthetők. — Bonfini feljegyezte művében, hogy miután a magyar sereg a szerbiai portyázás után visszatért Nándorfehérvár mellé, elkezdtek tanakodni Szendrő ostromáról (Bonfini V. IV. 103.). A kém Szendrőre küldése alighanem ezzel áll összefüggésben.

856	<i>Quartodecimo die Novembris</i> ad relationem Bradach peditibus castri Zemplen, Nandoralbensibus nazadistis, omnibus istis pro bibalibus dedi	fl.	8
857	Eodem die Thomam prepositum Quinqueecclesiensem regia maiestas ad conspiciendum castrum Sabach miserat, cui dedi pro expensis	fl.	8
		fl.	118
858	Item eodem die cuidam exploratori ex Nandoralba misso ad Zenderew dedi	fl.	7
859	Eodem die regia maiestas Nandoralbe egregium Martinum Chwbor de conservatione castri Nandoralbensis prius posita secum ratione in toto expedit et debebat sibi sua maiestas ultra preteritam solutionem cum tribus milibus florenorum, supra priorem castri Holych impignorationem sibi et fratri suo pro duobus milibus florenorum ex novo impignoravit, et residuos mille florenos pollicita est sibi in parata pecunia persolvi facere, de quibus ibidem quadringentos sibi persolvi et dedi	fl.	400
860	Eodem die ibidem Nandoralbe et Michaeli litterato provisorii de eadem ad solutionem peditum et alia facta expedienda dedi	fl.	400
		fl.	807
861	Item eodem die in Zalonkemen Stephano bombardario, ut stet cum regia maiestate et procuret cum bombardis secundum conventionem secum factam, ad quartale unius anni dedimus	fl.	10
862	Et habebit ultra victum de coquina regie maiestatis	fl.	10
863	<i>Quintodecimo die mensis Novembris</i> cum magistro Iohanne bombardario consimiliter convenimus, ubi pro quartali anni sibi dedi	fl.	15
	Et propterea de coquina regia sibi victus non dabitur.		
864	Et preterea eorundem duobus famulis, qui etiam semper debent interesse et procurare cum bombardis et ingeniis, secundum conventionem cum ipsis factam pro quartali anni eorum cuilibet dedi	fl.	10
		fl.	45

859–862. Az új bánokat a király 1494. november 5-én, Nándorfehérváron nevezte ki (2029), így Cobor Márton felmentése is erre a napra eshetett. A tételben említett 2000 forintnak a Nyitra megyei Holics várra terheléséről a király november 8-án, Szalánkeménben bocsátott ki saját kezűleg aláírt oklevelet (DF 266072.). Az ezt követő két tételben említett események ugyanígy két helyszínen, Nándorfehérváron és Szalánkeménben történtek, és kizárt, hogy egy napon. Az *eodem die* keltezés így csak a kiadások elkönyvelésének dátumára vonatkozhat (vö. 855–858). — Cobor felé fennmaradó 600 forintos tartozása terhére törlesztett az uralkodó 1495 júliusában 85 forintot a nándorfehérvári polgárok részére, akiknek a volt bán néhány hordó bor árával maradt adós (1309, vö. még 2850). — Mihály deák nándorfehérvári provizornak (→809) 500 gyalogost kellett tartania Nándorfehérvárban és Zimonyban, akiknek egy évi zsoldkötsége 6000 forint volt (2030).

861–864. A két tűzér közül János a segédjével együtt a negyedév lejártának közeledtével, 1495. január 27-én egy újabb negyedév negyedére kapott fizetést (1089, vö. 1151), de egy időre még István megbízatását is meghosszabbították (1124). A 864. tétel alapján – mely a két tűzér egy-egy inasát említi – egyértelmű, hogy az eltérő könyvelési dátum ellenére Jánossal is Szalánkeménben kötötték szerződést. — Talán ugyanezt a Jánost szerződöttették Zenggbe tűzérnek 1495 második felében (2792).

860 de eadem] de eodem

864 cuilibet dedi fl. 10] sc. cuilibet dedi fl. 5, qui in toto faciunt fl. 10

865	Eodem die fecimus de novo conventionem et cum magistro Andrea bombardario castri Zewriniensis et duobus suis famulis, ita, quod debebant rursus redire ad dictum castrum cum Petro Tharnok et Iacobo Gellestheny banis eiusdem castri, et ad nova servitia eorundem, que in festo Sancti Andree apostoli proxime venturo incipiunt, pro quartali anni ipsi magistro Andree dedimus	fl.	15
866	Et suis duobus famulis eorum cuilibet per florenos octo, qui faciunt	fl.	31
867	Item eodem die cum magistris Stephano et Petro fabris de Buda atque Iohanne et Stephano carpentariis de Pesth convenimus, ita, quod semper stent penes regiam maiestatem et procurent cum ingeniis sue maiestatis et ad tres ebdomadas cuilibet eorum dedimus per florenos tres, qui faciunt in toto	fl.	12
		fl.	58
868	Item eodem die Palkoni Kwn ad carbones et ad alia necessaria dedimus	fl.	2
869	<i>Sextodecimo Novembris</i> eidem Palkoni ad expensas	fl.	2
870	Eodem die ad relationem domini Meseryczki Iohanni Rakondorfer dedi	fl.	5
871	Eodem die famulo Mathei Bohemi camerarii de Rivulo Dominarum pro expensis dedi	fl.	3
872	Eodem die magistro Iacobo pixidario Budam eunti pro expensis dedi	fl.	10

865–866. *in festo Sancti Andree apostoli*] 1494. november 30. — Ugyenezen a napon vette kezdetét hivatalosan Macskási Tárnok Péter és Gerlistyei Jakab szörényi bánsága is (2032), amelynek betöltéséről tehát a nándorfehérváriával egy időben születhetett döntés. — A két tétel könyvelése hibás: a második sor végén álló összeg nemcsak a két inas 16 forintot kitevő jussát, hanem mesterük előző sorban már elkönyvelt 15 forintos fizetését is magában foglalja.

867. Bizonyára ez a két-két budai kovács és pesti ács indult el a fővárosból 1494. október elején Jakab királyi tűzérmeister társaságában (1609), és talán szintén rájuk vonatkoznak a 950. és a 993. tételben említett további kifizetések is. A királyi ágyúk mellett dolgoztak egészen a Lőrinc herceg elleni háború végéig. Péter kovácsot (vö. 1154) és István ácsot március 7-én küldték vissza Budára (1185), utóbbi társának, Jánosnak, aki a kaposújvári ostromban vett részt, utoljára egy nappal később fizettek (1194).

868–869. Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →816.

870. A Magyarországon általában Mezsericki, ritkábban Lomnicei János néven szereplő Jan z Lomnice a na Meziříči a morva őrgrofság olmtützi székének főkamarása (DF 288577.) volt, aki Ulászló király kapitányaként részt vett az 1490–1491. évi trónharcokban (Neumann: Békekötés I. 346., 352., 358.), majd a Lőrinc herceg elleni hadjáratban (907, →996, Wagner: Epistulae 261–262.). Később morva tartományi főkapitány lett. — Hans Rachendorfer cseh rótamester (878) neve alapján bizonyára a sziléziai Rachen(dorf) faluból származott (ma Rachów, Málczyce, Lengyelország).

871. Máté nagybányai kamaraispánra és alkalmazottjának esetleges azonosítására →629.

872. A Budán élő Jakab mester, azaz Jakob Marienwerder porosz származású tűzér volt, aki már Mátyás király uralkodása idején is a királyi tűzérség élén állt. Ő irányította a királyi hadiszergyártást is a fővárosban, ilyen irányú tevékenységéről az alkincstartó alábbi számadásai rengeteg adatot tartalmaznak (Balogh: Művészet I. 588–591., Fedeles: Lázadó herceg 62.).

865 incipiunt] incipit

873	Eodem die famulo Petri Tharnok pro restituendis castris cum Nicolao Horwath transmisso pro expensis dedi	fl.	8
		fl.	30
874	Item eodem die ad relationem Bradach cuidam nuntio civium Segniensium, qui ad regiam maiestatem venerat, pro expensis dedi	fl.	2
875	Eodem die Benedicto Izdenchy pro occupandis pannis ad nundinas de Zenthmarthon transmisso pro expensis dedi	fl.	2
876	<i>Decimo septimo Novembris</i> ex regio mandato egregio Nicolao Horwath emi unum equum Turcum	fl.	46
877	Eodem die regia maiestas infrascriptis istis per medium Bradach fecit distribuere pecunias, quando maiestas sua ex Waradyno Petri ivit Bachyam,		
	Petro Herczegh	fl.	20
	Marco Croato	fl.	16
	Francisco Bodo	fl.	12
		fl.	98

873. Macskási Tárnok Pétert ekkoriban válthatták le a zenggi kapitányságról és nevezhették ki szőrényi bánná (vö. 714, 865). Familiárisát ezért bízta meg a kapitánysághoz tartozó váraknak az utódja, Kolonić (Horvát) Miklós (1903, 2743) részére történő átadásával. Kolonić minden bizonnyal azonos azzal a Horvát Miklóssal, akit az uralkodó 1494 februárjában ütött lovaggá, és aki az erről szóló bejegyzés szerint a kincstartó familiárisa volt (1351). Zenggbe küldésével kapcsolatban több kiadási tétel is található a számadáskönyvben (876, 885), új tisztsége helyszínére Budán keresztül utazott (1642). Kapitányságát követően a kincstartó testvére, Ernusz János lovászmester helyetteseként mutatható ki a budai udvarban (1501: Arch. I. kieg., 1503: Arch. I. 119.). Kérdéses, hogy az 1495 februárjától társaként kimutatható Giovanni Pastorét (→1168) vele együtt vagy később neveztek-e ki Zengg élére.

874. A zenggi polgárok küldöttségére →841.

875. Izdençi Benedek (→624) 1494 nyaráig, esetleg augusztus 16-ig töltötte be az erdélyi sókamaraispáni tisztséget (→1318), de továbbra is a kincstartó szolgálatában maradt: az itteni megbízatáson túl 1494 végén a Tolna megyei adószedőhöz küldték, bizonyára pénzért (937), 1495 elején Pettauba utazott, hogy posztót vásároljon a palotásoknak (1105, 1129), márciusban a királyi udvar pécsi tartózkodása idején kapott feladatokat (1177), végül októberben a kincstartó utasításából Budára kellett utaznia (3041). 1497-ben Ernusz mezővárosában, Futakon szedett harmincadot (Wagner: Epistulae 187–188.). — Az itt említett vásár helyszíne, Szentmárton, ahol Izdencinek posztókat kellett lefoglalnia, egyértelműen nem azonosítható, több azonos nevű település is szóba jöhet.

876. Kolonić (Horvát) Miklós ekkoriban kinevezett zenggi kapitányra →873.

877. Az e tételben megnevezett személyek alighanem mindegyike királyi palotás volt, akik talán az irányításuk alatt álló lovasok száma szerint kaptak fizetést (vö. 881). A számadáskönyv is palotásnak nevezi Kamičaci Mišljenović (Horvát) Márkot (→726), Kövendi Székely Miklóst (→1028) és Bellényi Pétert (→1763). A nemesi előkelő somlyói Bátori Andrásról 1498-ból (DL 32526., vö. 1496: DL 20497.), a Nógrád megyei birtokos Ragolci Mihályról 1499-ből (DF 260501.) maradtak ezt megerősítő adatok. Herceg Péterre →709. Butkai Pál bizonyára azonos azzal az „ifjabb Butkaival”, aki a Lőcsére menő palotások között szerepelt (1997), Butkai Miklós fiaként Péter somogyi és komáromi ispánnak csupán távoli rokona (1493: DL 67127., Engel: Genealógia, Gútkeled nem 5/3–4.). Dolhai Péter 1495-ben a király (al)lovászmestere volt (→817). Előkelő nemesi származásúak voltak, de ekkori udvari kötődésükről még nem került elő más forrás: györgyi Bodó Gáspár tolnai ispán fia, Ferenc (1494: DL 88794.), Nagylucsei Kelemen (1495: DF 268946., DL 20365.), álmosdi Csire György (1494: DF 223973., DF 253363., 1495: DF 224054.). Szemere Mihály a Borsod megyében birtokos Szemerei Mihállal, Kelemen későbbi palotás és boszniai bán (Arch. I. 141.) testvérel azonosítható (1498: DL 26657.). A rontott névalakkal szereplő, Gömör megyei Básti Ferenc másfél évtizeddel később, 1509-ben is palotás volt (DL 82297.). Gömör megyéből származott Bataházai László (1503: DL 64507.) is. Dobovai László (lásd még 933) egyelőre nem azonosítható.

	Item Clementi de Naghlwche	fl.	12
	Andree Bathori	fl.	12
	Nicolao Zekel	fl.	20
	Petro Dolhay	fl.	10
	Ladislao Doboway	fl.	6
	Paulo Bwthkay	fl.	6
	Michaeli Zemere	fl.	6
	Francisco Rasti	fl.	6
	Michaeli Rayochy	fl.	6
	Ladislao Bathahazy	fl.	6
	Georgio Chyre	fl.	6
	Petro Bellyeni	fl.	5
878	Eodem die XII magistris rotharum peditum sue maiestatis Bohemis, videlicet Iohanni Rakwndorffer, Iakws Bwdynchky, Cristoff, Wharyan, Ian Flasko, Slowak, Conatowczky, Symegh, Alexy, Wndrachel, Tobyasse et nuntio Symonis, iussu regie maiestatis istis omnibus dedi	fl.	40
		fl.	141
879	Item eodem die ad relationem Bradach Nicolao Parvo pigmeo dedi	fl.	2
880	Eodem die ad relationem Bradach decem Rutenis Rascis, qui contine serviant in ianuis et domibus sue maiestatis, cuilibet eorum pro eorundem subsidiis et expensis dedi	fl.	10
881	Eodem die Ladislao Pesthyeny Bachie	fl.	4
	Eodem die Francisco Zemchey	fl.	4

878. A számadást másoló kéz által használt vesszőket figyelembe véve a 12 helyett itt 14 nevet olvashatunk. A legvalószínűbb megoldás *Iakws* és *Bwdynchky*, illetve *Ian* és *Flasko* összevonása egy-egy szemlélyé. — A felsorolt cseh rótamesterek – gyalogostisztek – közül Hans Rachendorferre →870; *Wharyan* valójában Jan Uharként értelmezendő (1081, 1109), 1495 elején 100 gyalogossal részt vett Kaposújtár ostromában (1170); *Alexy* feltehetően azonos Elek rótamesterrel (984); Slovák ugyancsak 100 gyalogossal 1495 elején előbb Gorbonok, majd Németújtár ostromára vonult (→974, 1169); Tóbiásra →974. A többi tiszte a számadáskönyv máshol nem említi.

879. A feltehetően udvari bolondként alkalmazott Kis Miklós törpére lásd még 1179, 1270, 1978.

880. A szöveg a *Rutenis* alatt nem népcsoportot, hanem ajtónállót ért, és ez a jelentésváltozás a magyar megfelelő (*orosz*, ebből latin *oro*) esetében is kimutatható (okaira →234). Mivel tudjuk, hogy az uralkodó mellett 10 „oros” tartózkodott (hat nappal ezt követően 10 báránybőr subát osztották szét közöttük: 918), a rác (szerb) jelentésű *Rascus* jelző esetében elírásról lehet szó *Rusci* helyett. A kifejezés jelentése így ’oros ajtónállók’. — Az oroszok már 1494 nyarán, Váradon is tízen lehettek a király mellett, amikor a bártfai küldöncétől 20 dénár borraivalót kaptak (DF 215895., 123. fénykép).

881. A tétel királyi palotások neveit sorolja fel, akik megadott számú lovasra kaptak fizetést. Pestyéni László 1503–1504-ben is *aulicus* volt (DL 62969–62970., vö. DF 282621., fol. 39v). A javarészt Abauj és Sáros megyékben birtokos Semsei Ferenc már 1491-ben is királyi palotás volt (DF 245139., vö. Arch. II. 204., →852). Jóllehet az itt használt névalak alapján inkább Szencsei Ferencre gondolhatnánk, az ő életútjával (Pálosfalvi: Noble Elite 278.) az udvari tisztség nem egyeztethető össze. Szerdahelyi Imrefi Mihály Somogy megyei előkelő nemes (1494: DL 19831.), később komoly udvari pályafutással (Arch. I. 344.). 1494 elején Fekete Mihály néven Budáról Zenggbe és Boszniába küldik (1325, 1327, vö. 1944, 2857). Az Ung és Zemplén megyékben birtokos Nagymihályi rokonságból származott Tibai Lénárt (1496: DL 86025.), aki a lőcsei kongresszusra menő palotások között is szerepel (1998, vö.

877 Rasti] *recte* Basti — Rayochy] *recte* Ragyochy

880 cuilibet eorum ... dedi fl. 10] *sc.* cuilibet eorum ... dedi fl. 1, qui in toto faciunt fl. 10

	Eodem die Michaeli Emreffy	fl.	4
	Leonardo Tyban	fl.	4
	Iohanni Chybach	fl.	4
	Stephano Achel	fl.	4
	Iohanni Borzway	fl.	4
	Thobie Hymffy	fl.	4
	Petro Horwath	fl.	6
	Iohanni Kaldi	fl.	2
	Cuilibet istorum supradictorum ad quemlibet equum dati sunt per unum fl.		
		fl.	52
882	Item eodem die per Laurentium Bradach Bachie ad manus sue maiestatis misi	fl.	100
883	Eodem die Michaeli litterato provisorii Nandoralbensi in sortem solutionis quingentorum peditum in dicta Nandoralba et Zemplen existentium dedi	fl.	2032
884	Eodem die domino wayvode Draghfy ad rationem sui salarii per Gregorium litteratum notarium suum misi	fl.	200
885	Eodem die Nicolao Horwath ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	26
886	Eodem die puero Herczegh cum litteris regiis ad Transsilvaniam ad camerarios eunti pro exactione taxe regie maiestatis pro expensis dedi	fl.	6
		fl.	2364
887	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Thome preposito ad Themeswar ad Iosam eunti pro expensis dedi	fl.	10

1979), 1497-ben a királyt Prágába is elkísérte palotásként (DL 86026.). Gyéresi Cibak János Kelet-Magyarország több megyéjében rendelkezett birtokokkal (1494: DL 37693–704., 1497: DL 90757.). Acél István, akit Acél néven ugyancsak megtalálunk a Lőcsére menő palotások között (1997, vö. még 1944), feltehetően Erdőskereki Acél István későbbi királyi kamarással (1504: DF 234594., 1505: DL 106917.), pozsonyi várnaggyal, palotással (Arch. II. 191., DF 226502.) azonosítható. Borsvai János 1493-ban a király apródja (Bánffy II. 307–308.). Remetei Himfi Miklós fia, Tóbiás keresztnéve a számadáskönyvben Tamásként is előfordul (2882): a két latin keresztnév részes esete csupán két betűben különbözik egymástól, feltehetően a ritkább Tóbiás a helyes alak. Jellemző módon a Himfi család levéltárának újkori regesztái is egyszer Tóbiásnak, egyszer Tamásnak nevezik (1492–1493: Heimiana no. 628., 632.). Horvát Péter azonosítása a gyakori név miatt nem lehetséges (→785), Litvai Horvát Damján néhai bán öccse, az 1499-ben elhunyt Péter talán kora miatt kevésbé valószínű (1467: DL 16587., 1492: DF 260140., 1500: DL 90254.), de felmerülhet Kamičaci Horvát Márk palotás unokatestvére, Péter (1496: DL 20465.) vagy a Baranya megyei Osztróci Horvát Péter (1493: DL 106802., 1495: DF 233315., DL 72066.) stb. személye. Káldi János palotás (942) Vas megyéből származott (1500: DL 49662.), bizonyára azonos az 1510-es évek végén Vas megye országgyűlési követeként és alispánjaként feltűnő azonos nevű nemessel (Arch. II. 331., 521.).

883. A Mihály deák nándorfehérvári provizor (→809) által Nándorfehérváron és Zimonyban tartandó gyalogosokra és zsoldjukra →2030.

884. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda fizetésére →739.

885. Kolonić (Horvát) Miklós ekkoriban kinevezett zenggi kapitányra →873.

886. Az erdélyi egyforintos adó szedésével kapcsolatos királyi parancslevél címzettjei Kisasszonyfalvi Istvánfi István és Kápolnai Miklós erdélyi sókamaraispánok voltak (→584).

887. A király Tamás pécsi kispépost (→704) útján bizonyára azért hívatta magához Somi Józsa temesi alispánt, mivel ekkor érkezhettek meg az udvarba Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán és főkapí-

881 Tyban] recte Tybay — post Iohanni Kaldi *summa 2 erasione corr. ex 6*

888	Eodem die Iacobo famulo Mendel ex Buda ad regiam maiestatem venienti ad relationem Bradach pro expensis dedi	fl.	2
889	Eodem die quendam cedula Bradach nomine regie maiestatis in Waradino Petri attulerat, que continebat, ut sibi et Thome Zechy, Maczkoni, Iasenczky et Serb, eorum cuilibet darem per florenos octo, qui in toto faciunt	fl.	40
890	Eodem die ad relationem Bradach portariis de Waradyno Petri in recessu sue maiestatis ad bibales dedi	fl.	4
			56
891	Item <i>decimo octavo Novembris</i> ad relationem Bradach Kwn cursori litteras regias ex Bachia Maczkoni, Blasio Raskay et Andree litterato Budam deferenti pro expensis dedi	fl.	4
892	Eodem die Luce Almano bombardario pro salario suo dedi	fl.	12
893	Puero Wasas ad pedites regie maiestatis eunti, ut trans Danubium se traiciant ad Zatha, pro expensis dedi	fl.	1
894	<i>Decimo nono Novembris</i> ad relationem Bradach comiti de Laynynghe ad domum suam eunti ad equos octo dedi	fl.	16
895	Eidem comiti pro subsidio	fl.	12
896	<i>Vicesima Novembris</i> Palkoni Kwn ad ferrum, carbones et ad pixides	fl.	3
			48

tány halálának híre (vö. Bonfini V. IV. 104.). A királyhoz érkező Somit november 26-án nevezte ki az uralkodó a bácsi várban temesi ispánná és főkapitánnyá (2027, vö. Bonfini V. IV. 105.).

888. Mendel Jakab zsidóprefektus (→4) embere, ha nem adó- vagy egyéb gazdasági ügyben érkezett az uralkodóhoz, esetleg az év második felében a nagyszombati zsidók ellen támadt pogromról és utóhatásairól informálta az udvart (Bonfini V. IV. 64–73., DF 277109., 77–79. old., DF 279766.).

889. Ladomerci Bradács Lőrinc kamarás (→753) minden bizonnyal egy király által írt vagy aláírt fizetési utasítást mutatott be a kincstartó előtt. Szécsi Tamás bizonyára Felsőlendvai Szécsi Miklós fiával (1493: DL 27558., vö. Engel: Genealógia, Balog nem 3. Szécsi 2–3. táblák), Serb a cseh Jan Srb pohárnokkal (→805) azonosítható. Az ugyancsak cseh *Iasenczky* (1184) azonos azzal a királyi palotással, akinek nevét egy-egy esetben *Iasnyczky* (986) és hibásan *Iegynczky* (1758) alakban írták, talán Jiřík z Jeseniccel vagy egy rokonával azonosítható (pl. 1486, 1504: AČ VI. 518., 543.). A Macek (*Maczko*) a magyar forrásokban Tukorovszki Máté néven fel-feltűnő Matěj z Tuchoře királyi kamarás (→629) udvarban használt beceneve volt. Az azonosságot egy 1504. évi oklevél igazolja, amelyben neve *Matheo Maczko de Thukorocz* formában szerepel (DF 224400., vö. Kozák: Rationes 694.).

891. A küldönc a királyi leveleket Matěj z Tuchoře királyi kamarásnak (→889), Ráskai Balázs budai várnagynak, kamarásmesternek és Báncsai András budai provizornak kézbesítette Budán.

892. A német Lukács tüzer később részt vett Újlak és Kaposújvár ostromában is (989, 1133).

893. A királyi gyalogosoknak Bács megyéből, a Valkó megyei Szatával szemben kellett átkelniük a Dunán. Szata a királyt éppen vendégül látó kalocsa-bácsi érsek birtoka volt, amelyet az 1493. őszi országgyűlés idején Kishorvát János és Garai Bánfi Lőrinc foglaltak el (Wagner: Epistulae 7–15.). Ostromára azonban nem ekkoriban, hanem Újlak elfoglalása után, 1494. december–1495. január fordulóján került sor (996, 1045).

894–895. A két tételben szereplő gróf azonosítása és magyarországi jelenlétének okai bizonytalanok, a névalak alapján a terebélyes Rajna-vidéki Leiningen család egyik tagjáról lehet szó.

896. Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →816.

891 Maczkony

897	Item eodem die per Ladislaum Azthalnok Bachye regie maiestati misi	fl.	100
898	Kystoth nuntio ad Themeswar ad Iosam ex Bachya eunti cum litteris regie maiestatis, ut banis de Nandoralba duo milia florenorum dare debeat, pro expensis dedi	fl.	3
899	Item a comite Petro de Bwzyn regia maiestas unum equum in Nandoralba emerat, pro quo dedi eidem comiti in Bachya	fl.	45
900	Eodem die Mezesy nuntio Budam eunti cum litteris regie maiestatis post magistrum Iacobum pixidarium, ut celeriter ad suam maiestatem advolaret, pro expensis dedi	fl.	3
901	Item eodem die exploratori cuidam ad Wylak transmisso dedi	fl.	3
			fl. 154
902	Eodem die Thome minori nuntio, qui ad gubernatorem Strigoniensem cum litteris regiis ivit, ad relationem Bradach dedi	fl.	3
903	Eodem die Poffa cum litteris regiis ad Themeswar eunti dedi	fl.	2
904	Alteri nuntio ad Nandoralbam cum litteris regiis eunti	fl.	2
905	<i>Vigesimo primo Novembris</i> Stephano Belyn ex Bachya Moraviam eunti ad relationem Bradach pro expensis dedi	fl.	6
906	Eodem die nuntio aulicorum Bohemorum, qui in Nandoralba fuerunt, qui ad regiam maiestatem cum litteris venerat ab eisdem, ad relationem Bradach pro expensis dedi	fl.	2
			fl. 15
907	Item eodem die ex commissione regie maiestatis domino Mezeryczky, qui ad obsidionem Wylak iverat, pro expensis dedi	fl.	38
908	Eodem die Wlad wayvode Valacho ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	25

897. Asztalnok László bizonyára a kincstartó familiárisa volt, 1495-ben Szabolcs megye adószedőjeként tűnik fel (2374).

898. Somi Józsa temesi alispánnak az Alsó részek Temesvárra gyűjtött adóbevételeiből (→9) kellett kifizetnie a 2000 forintot Csulai Mór György és Szakolyi Albert újonnan kinevezett nándorfehérvári bánoknak (vö. 2029).

899. A király nándorfehérvári tartózkodása idején, azaz november 5. körül (I. függelék) vásárolta meg Szentgyörgyi és Bazini Péter gróftól az itt említett – ára alapján feltehetően török (vö. 876) – lovat.

900–904. A Budára Jakab tűzermesterért (→872) – és persze ostromgyújkért (vö. Bonfini V. IV. 106.) – siető küldönccel, valamint az Újlakra küldött kémekkel kapcsolatos november 20-i tételek nyújtják az első biztos adatokat arra vonatkozóan, hogy a Bácsón időző király és környezete döntést hozott az Újlaki Lőrinc boszniai herceg és szövetségesei elleni támadásról (persze nem kizárt, hogy a királyi gyalogosoknak szóló két nappal korábbi utasítás is, melynek értelmében át kellett kelniük a Dunán Szatánál, már a készülődés jele: 893). A Donato Marinelli d'Arezzo esztergomi kormányzóhoz, illetve a Temesvárra és Nándorfehérvárra küldött királyi levelek feltehetően ezzel kapcsolatban rendelkeztek el gyors mozgósítást (vö. 790–793). A támadás okaira és körülményeire lásd Fedeles: Lázadó herceg, Neumann: Gróf és a herceg.

906. Az év elején Kinizsi Pál főkapitány mellett Temesváron állomásozó cseh királyi palotások (DF 288574.) 1494. április végére már Nándorfehérvárra vonultak (DF 288575.), és ott maradtak egészen a szerbiai hadjáratig (DF 288576–577.). Ezt követően Újlak ostrománál vetették be őket (DF 288578., vö. 927).

907. Az Újlak ostromára küldött Jan z Lomnice a na Meziříči morva főkamárásra →870.

908. Noha Vlad vajda a számadáskönyvből havasalföldi vajdaként szerepel (1433, 1868), nem azonos az ekkor ténylegesen regnáló IV. (Szerzetes) Vladdal (→761). Egy 1495. január 9-i bejegyzés a király szolgálatára Somi Józsa temesi ispánnal menő vajdáról tesz említést (1038), miközben IV. Vlad január

909	Eodem die cantoribus regie maiestatis ad relationem Bradach pro expensis	fl.	10
910	Eodem die Palkoni Kwn, qui cum pixidibus ad Wylak iverat, pro carbonibus et ferro emendis dedi	fl.	6
911	Eodem die ad relationem Bradach Sernowczyky Polono infirmo	fl.	12
912	Eodem die ex commissione regie maiestatis in Bachya domino Petro comiti	fl.	100
		fl.	191
913	Item <i>vigesimo secundo Novembris</i> Mezesy nuntium ad tricesimato-rem Sclavonie misi, ut pedites regis Romanorum conducatur, qui ab eo habuerunt licentiam, et eidem pro expensis dedi	fl.	4
914	Eodem die Garde Bohemo, ut ad obsidionem Wylak vadat, dedi	fl.	16
915	Eodem die ex commissione regie maiestatis nuntio, qui litteras Georgii de Essegwar, quas regie maiestati scripserat, ad Iosam portavit, pro expensis	fl.	3
916	Alteri nuntio ad capitaneos regie maiestatis litteras deferenti dedi	fl.	1

3-án Tãrgovišteben bocsát ki oklevelet (DF 246519.). A januári bejegyzést egy 1495. november 1-jei királyi parancslevél segít értelmezni, amelynek címezte a néhai Dracula fia Vlad vajda. Ebben az ural-
kodó felszólítja a címzettet, hogy hagyja el Erdélyt, ahonnan többször rátört Havasalföldre, és menjen
Somi Józsaához (DF 245226., Hurmuzaki II/2. 365.). A parancslevél keltekor IV. Vlad már nem élt,
így az itt szereplő Vlad a Draculának is nevezett III. (Karóbahúzó) Vlad fia lehetett (vö. Pleşia: Genea-
logia). Személyazonosságát tisztázza, hogy a szebeniek 1495 végén nem Vlad, hanem Mihnea névvel
illetik (Rechnungen 190–195.). Mihnea (apja után Vlad) következőképpen Magyarországon élt, ahol
a királyi udvar mint lehetséges vajdajelöltet tartotta számon, és ezért részesült a kincstártól rendszeres
juttatásokban: 1494. február 24-én Budáról 25 (1433), november 21-én Bácsról 25, 1495. január 9-én
Újlakról 20 (1038), május 21-én Budáról ismét 25 (1868) forintot küldtek neki. Nem kizárt, hogy el-
látásának zömét az Alsó részekben beszedett adókból fedezték. IV. Vlad vajda egyik, 1494. júliusi levele
említi Mihnea szolgáját, aki ura leveleit kézbesítette a havasalföldi bojároknak (DF 245522.). Később
másfél évre I. (Gonosz) Mihnea néven valóban vajda lett (1508–1509).

910. A szintén Újlak ostromára igyekvő Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →816.

911. A lengyel Żarnowski (*Sernowczyky*, *Sarnoczky*) királyi palotás volt, aki még december 10-én is
betegeskedett (975).

912. A kifizetés kedvezményezettje Szentgyörgyi és Bazini Péter gróf volt, célja feltehetően valami-
lyen zsoldkifizetés vagy -tartozás rendezése lehetett (vö. 2846–2847).

913. A küldöncnek Pretzner Gáspár szlavóniai harmincadost kellett felszólítania a Miksa római
király által elbocsátott zsoldosok felfogadására. A harmincados 1494. december 13-án vett fel 615
gyalogost, akiket feltehetően 1495. márciusig alkalmaztak is az Újlaki elleni háborúban (→732–737).

914. A cseh Garda ekkoriban királyi palotás volt (1350), 1490-ben a Mátyás király halálát köve-
tően Sziléziából visszatérő zsoldosereg egyik tisztjeként tűnik fel (DF 277105., 51. old., vö. 1492: DL
38645., 4. fénykép). Ulászló király 1494 februárjában ütötte lovaggá (1350).

915. Essegvári György a néhány nappal korábban elhunyt Kinizsi Pál országbírói ítélőmestere, illet-
ve veszprémi alispánja volt (Arch. I. 90., II. 345., →247.). Ekkori tartózkodási helye ismeretlen (utoljára
szeptember 16-án saját birtokán, a Veszprém megyei Csekúton bocsátott ki országbírói oklevelet: DL
68455., vö. DL 97523.), de elképzelhető, hogy november 16-án Veszprémben időzött (DL 102262.).
Levele tartalma egyfelől kapcsolódhatott esetleg elmaradt fizetéséhez (ami megmagyarázná, miért küld-
ték tovább Somi Józsaának), a veszprémi ispánság betöltéséhez, valamint Kinizsi nála lévő országbírói
pecsétjéhez (vö. 935).

914 Gorde

915 scriberat

917	<i>XXIII Novembris</i> ad relationem Bradach Ladislao Zekel aulico regio dedi	fl.	6
		fl.	30
918	Item eodem die ad relationem Bradach pro pellibus agnellinis decem subis regiis ianitoribus seu orozonibus Bachie distributis solvi	fl.	23
919	Item eodem die dominus Iosa duos equos regie maiestati misit, pro bibalibus dedi	fl.	2
920	Eodem die regia maiestas a Sigismundo Kwrchboch unum equum emit, ductori pro bibalibus dedi	fl.	1
921	<i>Vigesima quinta Novembris</i> alteri nuntio Herczegh, qui iterum post magistrum Iacobum Budam ivit, ut festinet, pro expensis dedi	fl.	3
922	Iterum nuntio, qui post pedites regios ivit illis obviam, dedi	fl.	2
		fl.	31
923	Item <i>vigesima sexta Novembris</i> ad relationem Bradach ad exequias aulici ad Valentinum aulicum Bachie dedi	fl.	6
924	Eodem die ad relationem Bradach Iano ianitori regio dedi	fl.	3
925	Eodem die ad relationem Bradach Bachie Zerb dedi	fl.	2
926	Eodem die Swkoni antiquo ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	6

917. Mivel e tételen kívül a forrásban csak Székely Miklós nevű palotásról (→1028) olvashatunk, nem kizárt, hogy a keresztnévet elírták.

918. A királyt utazására elkísérő, most báránybőr subákat kapó tíz ajtónállóra →880, az *orozo* magyarázata →234.

919–920. Ekkor már bizonyosan döntés született a királynak két lóval kedveskedő Somi Józsa temesi ispáni, illetve főkapitányi kinevezéséről. A Sigmund Kurzbach királyi palotástól (→851) vásárolt értékes lovat ugyanis az uralkodó november 26-án Somi Józának ajándékozta kinevezésekor. Kurzbach a lóért, illetve az azzal együtt Sominak ajándékozott hermelinszőrrel bélelt bíborsubáért 200 forintot kapott (1663, vö. 2844).

921. A király a most sietségre szólított, Budán tartózkodó Jakab tűzermestert (→872) november 20-án hívatta magához (900).

923. A mondat megfogalmazása szokatlan, Bálint palotás természetesen inkább a pénzátvevő személlyel azonos, és nem azzal, akinek a temetésére folyósították azt. A korabeli forrásokban egy Bálint nevű palotás tűnik fel, nevezetesen Koromházi Korom Bálint, akinek a részére 1495. április 5-én Tolnán bocsátottak ki királyi oklevelet (DF 285441.). Bálintnak a testvére, Demeter is királyi palotás volt (1499: DF 260501., vö. 1495: Justh 464. sz.).

924. A tételben említett Jánost (Jan, Jane) a király „orosz” ajtónállói között egyszer sem említik, minden alkalommal külön kapott fizetést. Ez, illetve keresztnéve alapján bizonyosan cseh ajtónálló volt, akit egy alkalommal a szokatlan *hostiarius* tisztségnévvel említettek (2927). A bártfai polgárok 1494 áprilisában Lőcsén 1,75 forint értékű vászonnal ajándékozták meg (DF 215895., 123. fénykép), az egri provizor pedig 1495 őszén Bakóc kancellár utasítására fizetett neki 10 forintot (Kandra: Bakócs-codex 449.). 1494 nyarán egy kassai özvegyet jegyzett el, de házasságukra udvari feladatai miatt még 1495 novemberében sem került sor. Az erről szóló királyi levél a cseh kancellária kiadványa (DF 270868.). Egy másik, Kassának szóló 1495. végi levélben Jánost a király *portarius*ának nevezi (DF 270766.).

925. A cseh Jan Srb pohárnokra →805.

926. Az itt említett személy bizonyára azonos az 1495. július 15-én szereplő „öreg” *Swnk*kal (1989), így a névből feltehetően kimaradt egy *n* betű. Azonosítása teljesen bizonytalan: felmerülhet, hogy az 1480–1484 között zengi kapitányként kimutatható Sankó Márton (*Marino Gionco*) raguzai polgárral azonos (1480: DF 275072., DF 282621., fol. 200v–201r, 1484: DF 273812.). Ebben az esetben az „öreg” jelzőt fiatalabb rokonára, Sankó Miklós budai nagykereskedőre (→1314) tekintettel kapta.

926 Swkoni] *recte forsán Swnkoni*, cf. 1989.

927	<i>Vigesima octava Novembris</i> Poffa nuntio pro Iano aulicorum Bohemorum capitaneo Nandoralbam cum litteris regie maiestatis destinato ad relationem Bradach dedi	fl.	2
928	<i>Vigesima nona Novembris</i> Vencheslao Hyndragh de Habrawo cum litteris regiis eunti Bohemiam et Moraviam ad relationem Bradach	fl.	32
		fl.	51
929	Item eodem die ad relationem Bradach Iohanni cursori cum litteris regiis Bohemiam eunti dedi	fl.	7
930	Eodem die aprodiano Benessii Baythmilner ad relationem Bradach dedi	fl.	4
931	<i>Tricesima Novembris</i> famulo Iacobi pixidarii, qui Bachyam cum pixidibus regiis prevenerat, ad relationem Bradach dedi	fl.	1,25
932	Eodem die ad relationem Bradach Chethyn nuntio Cazymiri ducis Tesseniensis pro expensis	fl.	3
933	Item eodem die Ladislao Doboway, qui cum pixidibus sub obsidione Wylak remanserat, dedi	fl.	8
		fl.	23,25
934	Item eodem die nuntio Petri Tarnok, qui ad regiam maiestatem venerat ex Zewrenyo, ad relationem Bradach pro expensis	fl.	2
935	Eodem die nuntio Georgii de Esseggwar, qui propter sigillum domini Pauli ad regiam maiestatem venerat, ex commissione regie maiestatis	fl.	2
936	Eodem die ad tricesimatorem Sclavonie misi Wasas, ut sexingentos pedites conducat celeriter, eidem pro expensis dedi	fl.	4

927. Az uralkodó ekkor parancsolhatta meg Nándorfehérváron állomásozó cseh palotásainak, hogy vonuljanak Újlak alá (→906). Kapitányuk Jan/Ivan z Slaupnic volt (1493: DF 288573., vö. 1494–1495: DF 288574–579., 2892).

928. A király Cseh- és Morvaországba Václav Hyndrák z Habrové cseh kancelláriai jegyzőt (1819, Macek: Jagellonský věk I. 327.) küldte. Az uralkodó a Hyndrák részére szóló, saját kezű aláírásával ellátott megbízólevelet, amelyet cseh helytartótanácsának címzett, november 28-án bocsátotta ki Bácsott (SOA Třeb. inv. č. 4047., sign. 3369.).

930. Beneš z Vajtmile cseh báróra →728.

931. Jakab királyi tüézrmester (→872) ekkori budai készülődésére, majd Újlakra utazására →1633, 1639–1640.

932. A tételben szereplő követet II. Kázmér tescheni herceg (1477–1528), a sziléziai hercegség főkapitánya (vö. 1252) menesztette a királyi udvarba.

933. Az Újlak ostromában részt vevő Dobovai László királyi palotás volt (→877).

934. A követet Macskási Tárnok Péter szörényi bán küldhette az uralkodóhoz, feltehetően hírt adva arról, hogy átvette a bánságot. Tisztségviselésének kezdődátuma ugyanis éppen 1494. november 30. volt (2032).

935. Essegvári György országbírói ítélőmester, veszprémi alispán feltehetően elküldte a királynak a nemrégiben elhunyt Kinizi Pál nála lévő országbírói pecsétjét (vö. 915), amit a szokásoknak megfelelően, a jogbiztonság érdekében nyilván összetörtek.

936. Pretzner Gáspár szlavóniai harmincadoshoz először november 22-én menesztettek küldöncöt a római király zsoldosainak a felfogadása ügyében (913). A 615 gyalogossal december 13-án kötöttek szerződést negyed évre (→732–737).

927 *post nuntio add. ms.* qui

928 de Habrawo] et Habrawo

937	Item <i>primo Decembris</i> Benedictus Izdenchy cum litteris regiis ad dicatores Tholnenses ivit, eidem pro expensis dedi	fl.	8
938	Item eodem die Herczegh puero ex Bachya litteras regie maiestatis wayvode ad Wylak perferenti pro expensis	fl.	1
		fl.	17
939	Item eodem die ad relationem Bradach Caspar Morgay cum litteris regiis ad ducem Corvinum eunti pro expensis dedi	fl.	5
940	Eodem die ad relationem Bradach Chermyn iuniori Bohemo, qui a regia maiestate recessit, dedi	fl.	12
941	Eodem die ad relationem Bradach Benche cursori litteras regias Bohemiam deferenti pro expensis	fl.	6
942	<i>Tertio die Decembris</i> Caldi aulico regie maiestatis ad Wylak eunti pro expensis dedi	fl.	1
943	Eodem die presentatoribus munerum civium Bistriciensium pro bibalibus ad relationem Bradach dedi	fl.	2
944	Eodem die ex commissione regie maiestatis domino Mezeryczky dedi	fl.	32
		fl.	58
945	Item <i>quarto die Decembris</i> ad relationem Marsalk Petro Polyak aulico regio dedi	fl.	6
946	Eodem die ad relationem Bradach Iohanni Zekel, qui de comitatu Orbaz ad regiam maiestatem pro subsidio petendo venerat, pro expensis	fl.	5

937. A Tolna megye adószedőihöz, Olasz Lukácshoz és Csajági Benedekhez (302) küldött Izdenci Benedekre, a kincstartó familiárisára →875.

938. A küldöncöt a király levelével az Újlak ostromát irányító Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajdához (Bonfini V. IV. 126.) küldték, aki november 24-én még a király mellett időzött Bácsott (DF 244554.).

939. Mivel Corvin János herceg 1494. december 1-jén már Bácsott tartózkodott a király mellett (DF 231900.), bizonyos, hogy a kincstartó familiárisát, Morgai Gáspárt (→2200) a királyi levéllel több nappal korábban küldték a herceghez, talán a Békés megyei Gyulára, ahol október elején időzött (DF 278835.).

940. A király mellől távozó ifjabb Chermyn bizonyára a cseh udvarban 1484–1486 között is kimutatható ifjabb Černín királyi palotással (Trnka: Složení dvora 138.), a Černín z Chudčnic család (Ott. Slov. VI. 623.) egyik tagjával azonos.

942. Az Újlakra menő Káldi János királyi palotás korábban két lovasra kapott fizetést (881).

943. Jóllehet az itt szereplő város a névalak alapján az erdélyi Besztercevel is azonosítható lenne, a tétel a Zólyom megyei, királynéi kézen lévő Besztercebánya (vö. 445) polgárai által küldött ajándékokról tesz említést. E hónapokban zajlottak ugyanis tárgyalások a besztercebányai bányák tulajdonjogával és bérletével kapcsolatban (DL 20219., DF 276223., DF 276252.), melyek ügyében december 1-jén Corvin János herceg is bevallást tett Bácsott (DF 231900.).

944. Jan z Lomnice a na Meziříčí morva főkamarást (→870) november 21-én küldték az újlaki ostromhoz (907).

945. Polyák Péter palotás kiléte egyelőre ismeretlen (vö. még 977). Ha családneve ragadványnév, esetleg lengyel származásúnak kell tartanunk. Pusztán keresztnéve alapján felmerül Dubecki Péter palotással való, egyelőre nem igazolható azonossága (1364, 1998).

946. Az Orbász megyei Székely János azonosítása nem megoldott. Talán a Pozsega megye Szávához közel eső részén az 1480-as években birtokosként feltűnő Székely család (DL 74726–737., vö. Alsó-Szlavónia 208., 219.) egyik tagja. Az orbásziak 1495. évi utalványára →2835.

947	Eodem die nautis Budensibus ad relationem Bradach, qui strubnichas sex et pixides et alia ingenia ad Wylak duxerunt, dedi	fl.	6
948	<i>Quinto die Decembris</i> Iohanni Posegay, famulo Matthei camerarii de Rivulo Dominarum, ut reditum wayvode in Transsilvania expectaret, pro expensis dedi	fl.	5
949	Eodem die nuntio Kystoth, qui ad provisorum Nandoralbensem cum litteris thesaurarii ivit, pro expensis	fl.	2
		fl.	24
950	Item eodem die ad relationem Bradach fabris et carpentariis ex Bachia ad obsidionem Wylak destinatis dedi	fl.	13
951	Eodem die ad relationem Bradach Michaeli Imreffy et socio suo, nuntiis comitatus Simigiensis, qui ad regiam maiestatem venerant, ut relationem a sua maiestate expectarent, dedi	fl.	12
952	Eodem die ad relationem Bradach presentatoribus cupparum civium Zegedyensium regie maiestati ad bibales dedi	fl.	2
953	Eodem die tribus procuratoribus falconum ad emptionem subarum ad relationem Bradach dedi	fl.	6
954	<i>Sexto Decembris</i> Petro Marthon magistro rotharum ducenti Nandoralbam pedites quinquaginta in sortem sallarii sui dedi	fl.	26
		fl.	59
955	Item eodem die ex Wylak de commissione regie maiestatis exploratori cuidam versus dominum palatinum transmissio pro expensis dedi	fl.	5

947. A budai hajósok által Újlakra szállított *strubnicák*kal és ágyúkkal kapcsolatban november 20-án könyveltek el Budán kiadásokat (1633).

948. A cseh származású Máté nagybányai kamarást (→629) tisztségében éppen itt említett beosztottja, Pozsegai János (vö. 2164) követte valamikor 1495 első felében vagy közepén, aki 1492-ben mint a nagybányai bányamunkálatok felügyelője (*sollicitator laborum montanarum*) részesült királyi adományban (Erdődy lt. D 891.). — Ekkor még nem sejtették az udvarban, hogy Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajda majd csak az 1495. május–júniusi országgyűlést követően, 1495. július 14. (DF 245461.) után tér vissza Erdélybe (vö. Rechnungen 189.).

949. Mihály nándorfehérvári provizorra →809.

950. Bizonyára azt a két-két, a királyi ágyúk mellett dolgozó budai kovácsot és pesti ácsot küldték Bácsról Újlak ostromára, akikkel november 15-én kötöttek szerződést (→867).

951. A Somogy megyei követek közül név szerint is említett Szerdahelyi Imrefi Mihály nem feltétlenül azonos a többször említett királyi palotással (→881), mivel ekkoriban két Mihály nevű családtaggal is számolni kell (Engel: Genealógia, Győr nem 2. Szerdahelyi ág, 2. tábla: Imrefi). A követség menesztésének okai bizonytalanok, az adószedés mellett felmerülhet, hogy az Újlaki Lőrinc herceg ellen éppen zajló háború, illetve a herceg somogyi birtokainak sorsa igényelt egyeztetést.

952. A kupák ajándékozásának hátterében az állt, hogy Szeged éppen ekkoriban, Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán 1494. novemberi halálával került vissza királyi kézre, és a polgárok tisztelgő látogatást tettek új földesuruknál, Ulászló királynál (Neumann: Királyi városok 31.). A város a következő évben már a királynak fizette adóját (2626).

954. Az 50 gyalogossal Nándorfehérvárra vonuló Márton Péter rótamester feltehetően azonos az 1494 júliusában a nándorfehérvári gyalogosok kapitányává kinevezett Péterrel (754).

955. Szapolyai István nádor, akinek megfigyelésére Újlakról kényszerűen küldtek (vö. még 682), ekkoriban trencsényi rezidenciáján tartózkodott (Szapolyai oklt. 215.). A nádor nehezményezte a Lőrinc herceg elleni hadjáratot (Szapolyai oklt. 215–217.), ennek leállítására érdekében Bácsra küldött követsége pedig tovább növelte az udvar gyanakvását (Bonfini V. IV. 141–153.). Jellemző, hogy Bakóc kancellár egri provizora 1494. december 8. és január közepe–vége között folyamatosan küldött felderítőket Trencsén-

956	Eodem die Chynthio Italo, qui Nandoralbe navem Fustan vocatam fecit, pro emenda una suba	fl.	6
957	Eidem pro expensis	fl.	4
958	<i>Septimo die Decembris</i> ad relationem Bradach Georgio magno, qui ad magnas bombardas ad magistrum Iacobum pixidarium ivit, pro expensis dedi	fl.	2
959	Eodem die cantori regio, qui primitias suas Bachie cantavit, ad relationem Bradach dedi	fl.	8
960	Eodem die ad relationem Bradach Mathie Bohemo Bachie infirmanti dedi	fl.	3
			28
961	Item eodem die Mezesy puero cum litteris regie maiestatis Budam eunti pro expensis dedi	fl.	3
962	Eodem die ad relationem Bradach Zerb Bohemo pro mensalibus fiendis duas pecias sindonis emi	fl.	4
963	<i>Octavo Decembris</i> Wasas puero Budam pro apportandis speciebus regie maiestati pro expensis dedi	fl.	3
964	Eodem die Iohanni coco regie maiestatis ad relationem Bradach dedi	fl.	3
965	<i>Nono Decembris</i> post recessum regie maiestatis ex Bachya pro coquina puerorum et alimento equorum dedi	fl.	11
966	Eodem die Kystoth ad Iosam eunti ad Themeswar pro pulveribus mittendis pro expensis dedi	fl.	2
			26

be, illetve a nádor Felső részeken fekvő uradalmi (Abaúj, Zemplén és Sáros megyék) felé (Kandra: Bakócs-codex 413–415., vö. **1675–1677**).

956–957. A Cinzio nevű olasz hajóépítő mester (vö. Balogh: Művészet I. 516–517.) feltehetően ekkoriban kezdett hozzá a munkához, amelyet egy 1495. április 18-i bejegyzés szerint akkor fejezhetett be (1277). A *fustan* nyilvánvalóan az olasz *fusta* szó származéka, amely egy kisebb gálya-, illetve hadinaszádtípusnak volt a neve. A hajótípust említi egy 1490-es évek elejére datálódó, horvátországi vonatkozású oklevél is, a ragozható *fusta* alakban (DL 26097.).

958. Jakab királyi tűzérőmesternek (→872) az újlaki vár ostromában bevetett szokatlanul nagy ágyút Antonio Bonfini is megemlíti (Bonfini V. IV. 134.).

960. A számadáskönyv a Máté és Mátyás neveket német és cseh személyek esetében – a korszakban nem egyedülálló módon – keveri. Ez alapján a tétel akár Máté nagybányai kamaraispán (Mátyásként: **2968–2969**, vö. **971**) vagy Matěj z Tuchaře királyi kamarás (→629) betegségéről is említést tehet.

961. Meszesi János apródot („Jankót”) a kincstartó puszkaporért küldte Budára, ahol december 14-én könyveltek el számára útiköltséget (**1648**).

962. A cseh Jan Srb pohárnokra →**805**.

963. Vasas apródot többek között puszkaporért küldhették Budára, ahol december 14-én számoltak el a részére útiköltséget (**1648**).

965. Az uralkodó feltehetően ezen a napon hagyta el Bácsot és vonult kíséretével a Valkó megyei Atyára (I. függelék). A *puerek* alatt minden bizonnyal a király apródjait értették.

966–968. A három, puszkaporért menesztett küldönccel kapcsolatos tétel közül az első igazolja, hogy november 26-i temesi ispáni és főkapitányi kinevezése után Somi Józsa Bácsról visszatért Temesvárra és nem vett részt az Újlaki Lőrinc herceg elleni háború első szakaszában (az uralkodó majd 1495. január 12. körül küld az új főkapitánynak mozgósító parancsot: **1067**). Feltehetően ugyanez igaz a nándorfehérvári és szabácsi bánokra is (az előbbieket mozgósítására január 13. körül került sor: **1069**), jóllehet Csulai Móré György nándorfehérvári bán állítólag 200 lovassal nemcsak a németújvári, hanem az újlaki hadjáratban is felvonult (**2700**, vö. **2633**).

967	Item alteri nuntio simili ratione eunti ad Nandoralbam pro pulveribus mittendis dedi	fl.	2
968	Alteri nuntio, qui similiter pro pulveribus ad Sabach ivit, pro expensis dedi	fl.	2
969	<i>Decimo Decembris</i> ex propria commissione regie maiestatis Bachye Marsalkoni dedi	fl.	20
970	Eodem die ad relationem Bradach regiis curriferis, qui magnas bombardas ex Erdewd ad Athya duxerunt, pro bibalibus dedi	fl.	4
971	Eodem die famulo Mathei camerarii, qui cum litteris domini sui ad regiam maiestatem venerat, pro equo mortuo ut alium equum emeret	fl.	5
972	Ad relationem Bradach cuidam pribech, qui de Turcia ad regiam maiestatem venerat, dedi	fl.	4
			37
973	Item eodem die peditibus, qui sub castro Wylak sunt vulnerati, regia maiestas distribuere fecit eisdem per Pynkolchi	fl.	24
974	Eodem die ad relationem Marsalk Iohanni Pia, Hanz, Iacobo, Slowak, Wolyak, Andras, Thobie rotarum magistris Bachye pro expensis dedi	fl.	40
975	Eodem die Sarnoczky Polono aulico infirmo ex propria commissione regie maiestatis dedi	fl.	20
976	Eodem die bombardario de Iaycza, quod sallarium suum diutius expectet, pro expensis dedi	fl.	2
977	Eodem die ad relationem Bradach Petro Polyak aulico regio dedi	fl.	16
978	<i>Undecima Decembris</i> famulo Dombai Budam pro pulveribus transmisso dedi pro expensis	fl.	3
			105

969. Václav Čič z Nemyčevsi cseh királyi udvari marsallra →1426.

970. A Valkó megyei Erdőd mezőváros a Bakóc Tamás egri püspök, kancellár kezén lévő titeli prépostsághoz tartozott (Cs. II. 282.). Pontosan nem határozható meg, milyen ágyúkat szállítottak Atyára a Dráva torkolatához is közel fekvő Duna-parti településről.

971. A cseh Máté nagybányai kamarás (→629) máskor Pozsegai János nevű emberét (→948, vö. 629) küldte az udvarba.

972. A *pribeč* korabeli 'szökevény' jelentésére →815.

973. A király a 24 forintot Pinkóci Lászlóval (2798) osztatta szét az újlaki vár alatt megsérült gyalogosok között. A neve alapján Ung megyéből származó Pinkóci 1479–1483 között allovázmesterként mutatható ki (Arch. I. 119.), 1486-ban Mátyás király azzal bízta meg, hogy két ágyút Pozsonyból a felső részekre szállítson (DF 240676.), 1490-ben Corvin János herceg képviselőjében az opavai hercegség kapitánya (Schönherr: Corvin János 258–259.). Ekkoriban palotás lehetett, 1495-ben Gömör megye adójából kapott utalványt (2798).

974. Az itt felsorolt cseh rótamesterek közül máshol is szerepel Slovák és Tóbiás (→878), illetve talán András (→1110). A 40 forintos kifizetés egyenlő elosztását feltételezve elképzelhető, hogy a kézirat központozása ellenére nem 7, hanem 8 személyről van szó, azaz a *Iohanni* és *Pia* neveket vesszővel kellene elválasztani.

975. A lengyel Żarnowski palotásra és betegségére →911.

976. Feltehetően András jaccai tűzérőről van szó, akinek végül 25 forintot fizettek ki (695).

977. A talán szintén lengyel Polyák Péter palotásra →945.

978. Dombai Imre alkincstartó embere talán a Budáról a király aktuális tartózkodási helyére rendszeresen különféle árukat szállító Miklós deákkal (→1620–1623) azonosítható, akinek elindulásával kapcsolatban Budán december 2-án könyveltek el egy kiadási tételt (1641).

979	Item eodem die delatori litterarum regiarum ad regentes Wyennam ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	6
980	<i>Duodecima Decembris</i> litteras regias deferenti ad capitaneos ad Grech, Leobacum, Cylyam et Rahenburger, ne gentes per ducem Laurentium assumere permittant contra regiam maiestatem, pro expensis eidem dedi	fl.	10
981	<i>XIII Decembris</i> ad relationem Bradach Sarwchky Bohemo dedi	fl.	6
982	Eodem die Poffa litteras regias deferenti Nandoralbam pro expensis	fl.	2
983	Item <i>quartodecimo Decembris</i> ex commissione regie maiestatis Emerico Bothkay, Nicolao Ianni, Iohanni Pap, Kenderesy, Stephano Bibi et Gregorio Zekel huzaronibus regie maiestatis dedi	fl.	57
		fl.	82
984	Item eodem die Georgio et Alexio magistris rotharum pro expensis dedi	fl.	8
985	Eodem die Marco Horwath ad relationem Bradach dedi	fl.	8
986	<i>Sedecimo die Decembris</i> ad relationem Bradach Iasnyczky aulico regio	fl.	6
987	Item eodem die ex commissione regie maiestatis regine Bosne in Wy-lak dedi	fl.	100

979. A „régensek” alatt Miksa római király Bécsben működő alsó-ausztriai kormányzékét, illetve annak tisztségviselőit értették, akikhez ezúttal a magyar király talán a Lőrinc herceg elleni hadjáratral összefüggésben intézett levelet (vö. a következő tétellel), de a kiadás néhány nappal későbbi elkönyvelése esetén az sem zárható ki, hogy Ulászló király 1494. december 4-én, Bácsott kelt és Miksához címzett, Baumkircher György érdekében kelt levelét (DL 101197.) is az itt említett küldönc kézbesítette.

980. Az Újlaki Lőrinc herceg esetleges toborzásának megakadályozására fogalmazott királyi leveleket a stájerországi Graz és Cilli (Celje), illetve a krajnai Laibach (Ljubljana) kapitányaihoz küldték el. A *Rahenburger* név – jóllehet a városok sorába illő Radkersburg rontott alakjára is lehetne gondolni – inkább Miksa római király stájer tartományi főkapitányára, Reinprecht von Reichenburgra utal. Ugyan ezen a területen fogadt fel december 13-án a szlavóniai harmincados az uralkodó részére Miksa római király elbocsátott gyalogosait (→732–737).

981. A tételben említett cseh személy a névalak alapján feltehetően a morva származású Šarovec z Šarova család (Ott. Slov. XXIV. 562–563.) egyik tagjával azonosítható. A családból Jakub z Šarova ekkoriban a Morva Őrgrófság udvarbírói tisztségét (hofrychtér) töltötte be (AČ VI. 515–535.).

983. A felsorolt királyi huszárok (→693) közül a hibás névalakkal szereplő Gyóni Miklós (vö. 1294) Pest és Heves megyei birtokos (1504: DL 59949., 1515: DL 26152., DL 99784.); Nagybesenyői Pap János 1493-ban Burian z Lichtenburka kamarással együtt részesült királyi adományban (DL 19958.), Bars megyei birtokos (1484: DF 274810., fol. 10r, 11r), 1488-ban a megye esküdtje (Arch. II. 56–57.); Kenderesi András 1495-ben nemcsak huszárnak (1294), hanem palotásnak is nevezik (2666), akárcsak 1496-ban, amikor az uralkodó a szlavóniai adó behajtására rendeli (DL 20495., DF 268167.). 1513-ban a király *aulicus huzarója* (DF 285370.), 1519-ben szabácsi bán (Arch. I. kieg.); Bibi István talán Somogy megyei birtokos volt (1494: DL 20194.), 1495-ben Közép-Szolnok és Máramaros megyék egyik adószedője (2164, 2283); Székely Gergely esetében megfontolandó, nem elírásról van-e szó: a huszárok 1495. júniusi felsorolásában a *Zelena* név szerepel (1294), és mivel ez Belsőzei Zelena Gergelyt (→343) jelenti, a keresztnév is azonosnak bizonyul (vö. viszont 1495: DL 94589.); *Bothkay* vagy *Bathkay* (1294) Imre azonosítása egyelőre nem járt sikerrel. — A lapalji összeg helyesen nem 82, hanem 81 forint.

984. A két zsoldostiszt közül Eleket korábban is említették a cseh rőtamesterek között (878).

985. Kamičaci Horvát Márk királyi palotásra →726.

986. A cseh Jasenický királyi palotásra →889.

987. Nem kizárt, hogy ezt a tételt rossz helyre illesztették be. Újlaki Miklós boszniai király özvegye, Lőrinc herceg édesanyja, Szécsi Dorottya bizonyosan az újlaki ostrom után vehette át az itt feltüntetett

983 Ianni] recte Gyony, cf. 1294. — Zekel] recte forsan Zelena, cf. annot. hist. supra

988	Eodem die Georgio comiti Zagorie ad commissionem regie maiestatis	fl.	12
989	<i>Decimo octavo Decembris</i> bombardario Luce cum famulo suo in Wy-lak ad quartale unius anni dedi	fl.	16
990	Eodem die Andree carpentario cum famulo etiam ad quartale anni	fl.	14
		fl.	164
991	Item <i>vigesimo Decembris</i> in Wylak pro tribus famulis pixidariorum pro subis emendis dedi	fl.	4
992	Eodem die per Laurentium Bradach regie maiestati misi	fl.	100
993	Eodem die duobus fabris	fl.	6
994	Item eodem die lapicide, qui cum bombardis semper vadit, dedi	fl.	4
995	<i>Vigesima tertia Decembris</i> Palkoni Kwn, custodi bombardarum et ingeniorum regie maiestatis pro expensis dedi	fl.	5
996	<i>Vigesimo sexto Decembris</i> ex commissione regie maiestatis domino Mezeryczky eunti ad obsidionem Zatha dedi	fl.	32
		fl.	151
997	Item eodem die Rachenberger Slesako pro antiquis servitiis suis dedi	fl.	25

összeget. Bonfini az újlaki vár elfoglalását december 21-re teszi, és leírása szerint a király ugyanazon a napon vonult be a várba (Bonfini V. IV. 159–160.). Ezt támasztja alá az is, hogy Ulászló december 18-ig bizonyosan Atyán időzött, és csak 22-től mutatható ki Újlakon (I. függelék). Kétségtelen ugyanakkor az is, hogy a Bonfini által megadott dátum előtt két további újlaki kifizetéssel találkozunk (989, 991). — Dorottyát az uralkodó egy december 30-i bejegyzés szerint az Újlaki család Veszprém megyei Palota várába szállíttatta (1006).

988. Vitovec János fia, György zaborjei gróf javarészt Varasd megyében fekvő uradalmait (vö. 1496: DF 231955.) 1488-ban Mátyás király lefoglalta, majd fiának, Corvin János hercegnek adományozta (Péterfi: Vitovec). Jóllehet az 1491. évi pozsonyi béke elrendelte a birtokok ügyének felülvizsgálatát (Schwind–Dopsch 435.), a család soha többé nem kapta vissza várait, csupán két Varasd megyei falu maradt a kezén (→578). Az udvar emiatt György gróft rendszeresen részellette kisebb, 10–21 forintos juttatásokban, adóelengedés (578, 2532), készpénz (1062, 1101, 1295, 1777) vagy adóutalvány (2817) formájában: a számadáskönyv 8 alkalomról tesz említést, összesen 115 forint értékben.

989. A német Lukács tüzerre →892.

990. András bizonyára azzal a hasonnévű, feltehetően budai áccsal (1629) azonos, aki Jakab királyi tüzérmesterrel november–december fordulóján indulhatott el a fővárosból Újlakra (1640). A Lőrinc herceg elleni háború lezárását követően, 1495. március 7-én küldték haza Pécsről Budára (1185).

993. A királyi ágyúk mellett szolgáló két budai kovácsra, Istvánra és Péterre →867.

994. Az itt említett kőműves alighanem azzal a János mesterrel azonos, aki 1494. november–december fordulóján Jakab tüzérmesterrel együtt indult el Budáról (1640, vö. 1609) és egészen a Lőrinc herceg elleni háború végéig szolgált a királyi ágyúk mellett (1091, 1155). 1495. március 7-én küldték vissza Budára (1185).

995. Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →816.

996. Az Újlak ostromában részt vevő (907) Jan z Lomnice a na Meziříči morva főkamarást (→870) ekkoriban küldték királyi kapitányként a Kishorvát János és Garai Bánfi Lőrinc által 1493 őszén Várad Páter kalocsa-bácsi érsektől elfoglalt Valkó megyei Szata kastély és mezőváros ostromára (Wagner: Epistulae 7–15., 261–262., vö. Bonfini V. IV. 107–109., 170.). Az erősség elfoglalásáról egy 1495. január 11-i bejegyzés számol be (1045).

997. A tételben említett sziléziai Hans Rechenberg, cseh névén Hanuš Rachmberk z Boru királyi palotás volt (1825, 2908, 1497: Kozák: Rechenberg 575–576., vö. 1500: AČ XVIII. 236–237.), aki egy glogauai hercegség területén birtokos családból származott (Nowakowski: Grundherrschaft 235–236.). Később a király öccse, Zsigmond glogauai herceg, majd lengyel király szolgálatába állt (Kozák: Rationes 691.).

998	Eodem die ad sepulturam Nicolai coci regii dedi	fl.	6
999	<i>Vigesima septima Decembris</i> domino Sigismundo Kwrchboch ex Wylak eunti in domum suam ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	100
1000	<i>Vigesima octava Decembris</i> Palkoni Kwn pro ferramentis et babatis equorum regionum ad obsidionem Zatha pixides devehentium dedi	fl.	6
1001	Item eodem die ad relationem Bradach duobus armiparibus regie maiestatis	fl.	4
1002	Eodem die ad relationem Bradach Iano ianitori regie maiestatis dedi	fl.	3
		fl.	144
1003	Item eodem die ad relationem Bradach sartori regie maiestatis Budam eunti	fl.	5
1004	Eodem die Iohanni Iaz cum domino Mezeryczky ad Zatha eunti pro expensis dedi	fl.	4
1005	<i>Vicesimo nono Decembris</i> Tym aulico regio ex commissione regie maiestatis ad suum sallarium dedi	fl.	10
1006	<i>Tricesimo Decembris</i> Thome maiori, qui de Wylak ex commissione regie maiestatis matrem domini ducis Laurentii in tribus curribus regiis ad castrum Palotha duxit, et inde cum equis et curribus regiis Quinqueecclesias rediit, pro nutriendis equis regiis et vectoribus pro expensis dedi	fl.	24
1007	Item eodem die huzaronibus regiis, qui ipsam dominam usque ad Palotha conduxerunt, pro expensis dedi	fl.	20
		fl.	63
1008	Item <i>secundo die Ianuarii</i> nuntio referenti regie maiestati, quod dominum Ludovicum in ducem Mediolanensem elegissent, ad relationem domini Agriensis dedi	fl.	25

999. Sigmund Kurzbach királyi palotásra →**851**.

1000. Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →**816**, Szata ostromában való részvételére →**1042**.

1002. A feltehetően cseh János királyi ajtónállóra →**924**.

1004. Jász János királyi tűzér volt (**1137**), Jakab tűzermester beosztottja (**1606**).

1005. A tételben szereplő királyi palotásnak (vö. **1223**) bizonyára a keresztnevét adták meg, ami alapján cseh személyről lehet szó (a Tým névre lásd pl. 1503: AČ XIII. 37., 1518: uo. XIX. 326.).

1006–1007. Lőrinc herceg édesanyját, Szécsi Dorottya boszniai királynét (→**987**) Bonfini elbeszélése szerint a király az újlaki várba való bevonulása után illő kísérettel, hiánytalanul rendelkezésére bocsátott ingóságaival együtt Budára küldette, és ellátására hamarosan visszaadta neki családja három városát, bizonyára uradalmát (Bonfini V. IV. 161–168.). Ezek közül lehetett az egyik az itt említett, Veszprém megyei Palota vára, amely 1495 márciusában valóban Dorottya kezén tűnik fel (DL 17994.). A másik kettő a hercegtől elfoglalt Gesztes és Gerencsér várai lehetnének, bár ezek a kiegyezés után nem kerültek vissza Lőrinc herceghez (vö. **2225**, **2628–2629**). A tétel nem értelmezhető úgy, hogy a benne foglalt események december 30-ig lejátszódtak. Az özvegy Palotára szállításának költségeiről külön jegyzék készült, amelynek végösszegeit – miként a számadáskönyvben ez gyakran tapasztalható – e jegyzék kezdő dátumánál illesztették be. A királyné tehát december 30-án indulhatott el a főváros felé. Költségeikről feltehetően Pécsen számoltak el. — A királyi huszárokra →**693**.

1008. A kifizetést bizonyosan jóval annak teljesítése után könyvelték el (vö. **1038–1039**). Ulászló királynak december 17-én, Atyán kelt az a levele, amellyel gratulált Ludovico Sforzának milánói her-

1001 maiestati — armiparis

1008 refferenti

1009	Item eodem die tubicinatoribus regie maiestatis et aliorum domino- rum pro bibalibus, quando obtinuit Wylak, ad relationem Bradach dedi	fl.	6
1010	Eodem die duobus curriferis de Buda res et pulveres regie maiestati portantibus ad Wylak et exinde ad obsidionem Zatha transmissis pro vectura dedi	fl.	8
1011	<i>Quarto die Ianuarii</i> ex commissione regie maiestatis in Wylak Burya- no dedi	fl.	20
1012	Item eodem die ad relationem Bradach nuntio eunti cum litteris regie maiestatis Wratislaviam dedi pro expensis	fl.	12
		fl.	71
1013	Item peditibus in Wylak ad relationem Bradach pro bibalibus dedi	fl.	2
1014	Eodem die ad relationem Bradach duobus exploratoribus, qui versus ducem Laurentium iverunt, pro expensis dedi	fl.	12
1015	<i>Quinto die Ianuarii</i> Susper Bohemo ad suum sallarium	fl.	8
1016	Eodem die capellano Bohemo regie maiestatis ad relationem Bradach	fl.	4
1017	Eodem die ex commissione regie maiestatis de Wywar castellano Lau- rentii ducis, qui castrum manibus regie maiestatis tradidit, secundum dispositionem factam per dominum wayvodam dedi	fl.	58
1018	Eidem castellano pro eodem castro tradito unam peciam panni, quam emi	fl.	9
		fl.	93
1019	Item <i>sexto die Ianuarii</i> Poffa nuntio litteras regias bano Sclavonie por- tanti pro expensis dedi	fl.	3

ceggé való megválasztása alkalmából (Óváry 777. sz. = Vestigia 759. sz.). A herceg 1495. január 14-i, Milánóban kelt levelével köszönte meg Ulászló király jókívánságait. Eszerint a magyar király levelét a Rómába tartó Tristano di Torti (Tristanus Tortus), a herceg testvérének, Ascanio Sforza bíborosnak, pápai alkancellárnak a familiárisa kézbesítette (ASMi Sf. Ung. b. 645/5. 1. 1. = Vestigia 2475. sz., vö. Vestigia 877. sz.).

1009. A trombitásoknak minden bizonnyal a király újlaki bevonulásakor (→987) fizettek borraválót, amit csak jóval később könyveltek el. Bonfini az uralkodó mellett Bakóc Tamás egri püspök, kancellár, Farkas Bálint váradi püspök és Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó bevonulását beszéli el (Bonfini V. IV. 160.), a tételben elsősorban az ő trombitásaikról tehettek említést.

1010. A negyven mázsa puskaport szállító két budai fuvaros útiköltségét Budán 1494. december 14-én könyvelték el (1649). Hazaútjukra Szatára érkezésük után került csak sor (1025).

1011. Burian z Lichtenburka királyi kamarásra →623.

1014. Újlaki Lőrinc herceg 1494 novemberében Újlakról előbb a Körös megyei Raholcára (Bonfini V. IV. 125.), majd Németújvárra (vö. DF 240783.) vonult kíséretével. A hozzá küldött kémekre →682.

1017–1019. Ha az itt szereplő várnagy a Pozsega megyei Újváron szolgált, Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda az újlaki vár elfoglalása után azonnal elindította csapatai egy részét a herceg szlavóniai birtokai felé. Drágfi december 30-án Újlakon tartózkodott, és ekkor az uralkodó már kinevezte a Kapostújár elleni hadjárat főkapitányává (DF 260406.). A Pozsega közelében fekvő Újvár várát ekkoriban Lőrinc herceg leánytestvére, Fruzsina birtokolta (Fedele: Lázadó herceg 106., 175.), várnagya, aki az 58 forintért és egy vég posztóért átadta az erősséget a vajdának, név szerint nem ismert. A király Kanizsai László bánnak bizonyára a hadmozdulatokkal összefüggésben küldött levelet.

1020	Item eodem die puero Kystoth litteras regie maiestatis ad comitatus Zaladyensem, Castriferrei, Soproniensem, ne penes Laurentium ducem insurgere debeant, deferenti pro expensis	fl.	8
1021	Item eodem die Thome minori litteras domini thesaurarii Budam deferenti, ut pulveres post regiam maiestatem ad Sclavoniam mittant, pro expensis dedi	fl.	2
1022	Eodem die Cromiano aulico regio ex commissione regie maiestatis ad servitia sua dedi	fl.	25
1023	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Garde Bohemo dedi	fl.	10
		fl.	48
1024	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Kezelyczky Polono aulico regio dedi	fl.	20
1025	<i>Octavo die Ianuarii</i> curripheris Budensibus, qui ad Zatha pulveres et lapides portaverant, ut Budam redeant, dedi	fl.	8
1026	Item eodem die Bradach in Natali Christi regie maiestati mutuaverat ad offertorium, cui exolvi	fl.	4
1027	Eodem die ad relationem Bradach famulo Georgii Bathori, qui ad regiam maiestatem venerat, pro expensis dedi	fl.	2

1020. A Zala, Vas és Sopron megyék nemességéhez szóló királyi levelek szövegét tarthatta fenn egy dátum nélküli, a címzett megye nevének elhagyásával készült – talán formuláriumból vett – oklevél-szöveg. Eszerint a király – közölve, hogy kénytelen volt fegyvert fogni Lőrinc herceg és más lázadók ellen, és már néhány erősséget el is foglalt tőlük – arról értesült, hogy a lázadók mindenhol katonákat toboroznak, és a címzetteket is ellene lázítják. Megparancsolja, hogy ne csatlakozzanak a herceghez és szövetségeseihez, vagy ha eddig szolgálatukban álltak, hagyják el őket örök hűtlenség terhe alatt (Katona XVII. 696–697.). A három megye kiválasztását nemcsak Lőrinc herceg iteni, németújvári uradalmának fekvése, hanem az is indokolta, hogy itt rendelkeztek birtokokkal azok a főurak, akikkel kapcsolatban felmerült, hogy Lőrinc herceg szövetségesei (→1030–1031).

1021. A puskapor küldése ügyében az alkincstartó 1495. január 12-én intézkedett Budán, amikor is (Kubinyi) László deákot küldte a kincstartóhoz Valpóra (→1665).

1022. A *Cromian* nevű királyi palotást a számadáskönyv egy helyen a királyi (zsoldos)sereg kapitányának nevezi (1862, vö. 1214, 1239). Azonosítása egyelőre nem megoldott.

1023. A cseh Garda királyi palotásra →914.

1024. A számadáskönyvben minden esetben keresztnév nélkül szereplő lengyel Kezelicki palotás (vö. Kozák: *Rationes* 685.) két személlyel is azonosíthatónak tűnik: elsősorban azzal a Kezelicki János udvari lovaggal (*aule regie miles*), aki a Torda megyei Keresztesen már 1495-ben birtokkal rendelkezett (DL 28452.), majd 1499-ben, immáron Keresztesi Kezelicki néven, Szentgyörgyi Péter gróf, erdélyi vajda tordai ispánjává is kinevezte (Arch. II. 417., 483.). Bizonyára rokonságban állt azzal a Kezelicki vagy Cseszelicki (lengyel formában Ciesielski) Mátyás palotással, aki már Mátyás királyt is szolgálta (1498: Teleki II. 222–229., vö. 1490: Bártha I. 2749., 2845. sz.), és 1501-ben Ulászló Moszkvába küldött követeként tűnik fel (Akta Aleks. 147., 149.). Mátyás ugyancsak Erdélyben kapott adománybirtokokat, ő és leszármazottai később Szilvási előnévvel szerepelnek (Cs. V. 456–457., 761–762.).

1025. A két budai fuvarosra, illetve újlaki és szatai lőszerszállítására →1010.

1026. *in Natali Christi*] 1494. december 25.

1027. Tekintettel csesdi Bátor György 1495. évi, jelentős összegű adóutalványaira (→685), felmerülhet az a források által nem igazolható lehetőség, hogy György mozgósította a bandériumát a Lőrinc herceg elleni háború során, és követte ez ügyben járt az uralkodónál. A következő hónapban az uralkodó – néhány napra megszakítva verőcei tartózkodását, 1495. február 15–18. között – Batori Somogy megyei várában, Babócsán vendégeskedett (I. függelék).

1028	Item eodem die ad relationem Bradach Nicolao Zekel aulico regie maiestatis dedi ad servitia sua	fl. 20
		fl. 54
1029	Item eodem die Petro Herczegh puero nuntio, qui ivit ad dominum Petrum Gereb, ut ducentos pedites ad dominum Mezeryczky mittat ad obsidionem Zatha, pro expensis	fl. 1
1030	Eodem die ad ducem Laurentium exploratori misso dedi	fl. 4
1031	Item eodem die alteri nuntio et exploratori ad Iacobum Zekel, Nicolaum Zechy, Iohannem Elderbach, Pankyrcher misso et ordinato ex commissione regie maiestatis dedi	fl. 10
1032	Item eodem die Mezesy nuntio cum litteris regie maiestatis ad ducem Corvinum eunti pro expensis dedi	fl. 3
1033	Eodem die quinque lapicidis, qui ex Quinqueecclesiis venerant ad magistrum Iacobum pixidarium, ut lapides bombardarum facerent et murum cum celtibus vulgo chakan infringerent, dedi	fl. 10
		fl. 28
1034	Item eodem die Iohanni et Anthonio regiis fistulatoribus, qui cum domino wayvoda ad nuptias eiusdem iverant, dedi	fl. 6

1028. Kövendi Székely Miklós királyi palotás (1496: DL 94603., vö. **877, 917, 1200**) a Lőrinc herceggel és Miksa római királlyal ápolt kapcsolatai miatt az udvarban ekkor „gyanúsna” számító (1031) Jakab öccse volt (Péterfi: Székely). Egy 1505-re keltezhető oklevél szerint 13 éve, azaz 1492/93-tól szolgálta Ulászló királyt (DF 280261.).

1029. A küldöncöt a Valkó megyei Gara kastélyt ostromló Vingárti Geréb Péter országbíróhoz (1041), a királyi sereg (egyik) főkapitányához (→758) küldték, hogy küldjön vissza 200 gyalogost a mintegy 50 kilométer távolságra fekvő Szatához, az itteni kastélyt ostromló Jan z Lomnice a na Meziříči morva főkamaráshoz, királyi kapitányhoz (→870).

1030–1031. A kémet Németújvár környékére küldhették. Sopron város 1495. január 11-én kelt, Pozsonynak címzett levele szerint Lőrinc herceg seregei a Vas megyei Németújvárnál és Rákosnál állomásoztak, és nyolc hadüzenetet (*absagbrief*) küldtek a királynak és alattvalóinak (DF 240783.). Kövendi Székely Jakabhoz, Szécsi Miklóshoz, Ellerbach Jánoshoz és Baumkircher Györgyöz hangúlyozottan követet küldtek, akinek viszont a felderítés is feladata volt. Az első három főúr a herceggel, illetve Miksa római királlyal való szorosabb kapcsolatuk, valamint az adó be nem fizetése (→1547) miatt kelthették fel az udvar gyanúját. Az ugyanakkor bizonytalan, ténylegesen csatlakoztak-e csapatokkal a herceg seregéhez. Baumkirchert Ulászló király 1494. december 4-i, Miksa királynak szóló levele királyi tanácsosnak nevezi (DL 101197.), így a küldönc által felkeresendő többi úrtól talán elkülönítendő. Emellett szól az is, hogy a veszprémi püspök Bécsbe írott 1495. április 10-i levele csak az előbbi három főúr királlyal való kiegyezését említi (RTA MR V/1/1. 319., DF 258421.).

1032. A küldöncöt feltehetően a Békés megyei Gyulára küldték, ahol Corvin János herceg – egy 1495. január 9-i Zaránd megyei sármolykeszi kitérő (DL 37688.) után – január 12. és március 4. között tartózkodott (DL 105309–310., DL 33033.).

1033. A Pécsről Jakab királyi tüzérmesterhez érkező kőműveseket feltehetően még az újlaki ostromnál alkalmazták, noha az udvar ekkor már Valpón tartózkodott (I. függelék).

1034. Drágfi Bertalan erdélyi vajda, a Kaposújvár ellen vezetett hadjárat főkapitánya 1494. december 30. után indult el Újlakról (DF 260406.), 1495. január 9-én Bátán (DF 260402.), január 12-én Bikád faluban (DF 260543.) keltezett. A kaposújvári ostrom közben tartotta Ozorán esküvőjét (Bonfini V. V. 13.) január második felében, de mindenképpen február 18. előtt Hédervári Imre leányával, Dorotttyával (DL 91032.), amelyre a tételben említett két zenészt is elküldték (vö. Fedeles: Lázadó herceg 88–91.). A király nászajándékával kapcsolatos kiadást 1494. december 14-én könyvelték el Budán (1650).

1033 celtibus] celthes

1035	<i>Nono die Ianuarii</i> Palkoni Kwn, qui cum ingeniis bellicis vadit, dedi	fl.	4
1036	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Cristofforo ad Grech eunti pro conducendis peditibus dedi pro expensis	fl.	4
1037	Eodem die ex commissione regie maiestatis domino Bartholomeo Draghfy wayvode ad obsidionem castri Kapwsywywar eunti pro subsidio dedi	fl.	200
1038	Item eodem die ad relationem domini Agriensis Wlad wayvode pro servitio regie maiestatis cum domino Iosa eunti dedi	fl.	20
		fl.	234
1039	Item eodem die ad relationem domini Agriensis Stephano oratori wayvode Transalpini, qui Bachiam ad regiam maiestatem venerat et in Wylak est expeditus, pro expensis dedi	fl.	25
1040	Eodem die ad relationem Bradach duobus sororibus zestra vocatis in Wylak pro veste emenda dedi	fl.	3
1041	Item eodem die ad relationem Bradach eo, quod dominus Petrus Gereb castrum Gara expugnasset, puero suo regie maiestati hec ipsa referenti pro bibalibus dedi	fl.	4
1042	<i>Decimo Ianuarii</i> famulo Palkonis, qui cum equis regiis in Zatha remanserat et ipse solus secutus est dominum Petrum, dedi	fl.	5
		fl.	37
1043	Item <i>undecimo Ianuarii</i> pro coquina et equis et vino oratoris illustrissimi Alexandri ducis Lythwanie, qui ad regiam maiestatem in Walpo venerat, expositi sunt	fl.	92,5

1035. Kun Palkóra, a királyi ágyúk felügyelőjére →816.

1036. A stájerországi Grazba gyalogosok felfogadására küldött Kristóf az időbeli közelség és az eltérő útírány miatt aligha azonos azzal az Újhelyi Kristóffal, akinek a részére három nappal később, 1495. január 12-én Budán könyveltek el a költségeire ugyancsak 4 forintot, és akinek 100 puskást kellett felfogadnia (→1667). Elképzelhető ugyanakkor, hogy a toborzással megbízott személy a kincstartó egyik vezető familiárisával, a máshol németnek nevezett Fadan Kristóffal (→522) azonos, bár ilyen keresztnévű királyi apródról (850) és rötamesteréről (878) is van tudomásunk.

1037. A Kaposújvár ostromára küldött Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda már korábban elhagyta a királyi udvart (→1034), így az összeg elkönyvelésére több nappal az átadás után került csak sor.

1038–1039. A két tétel úgy értelmezendő, hogy a magyar diplomácia vezetője, Bakóc Tamás egri püspök, kancellár még Újlakon fizette ki az itt jelzett összegeket, amelyekről a kincstartóval csak később, már Valpón számolt el (vö. 1008). A Somi Józsa temesi ispánnal tartó Vlad (Mihnea) havasalföldi trónkövetelőre →908. Az István nevű havasalföldi követ ugyanakkor nem őt, hanem bizonyára IV. Vlad vajdát (→761) képviselte a királyi udvarban (vö. 1142).

1040–1041. Tekintettel arra, hogy a két apácának Újlakon átadott összeget bizonyosan napokkal később könyvelték el (vö. I. függelék), ez a Gara elfoglalásáról hírt adó apródnak tett kifizetésre is igaz lehet. A Valkó megyei Gara várát – Cernához (1044), Szatához (1045) és Szlakovchoz (1074) hasonlóan – Hlapčici Kishorvát Jánostól és Garai Bánfi Lőrinctől foglalta el a királyi sereg, majd az uralkodó 1495. februárban Váradi Péter kalocsa-bácsi érseknek, Vingárti Geréb László erdélyi püspöknek, valamint az ostromot irányító Geréb Péter országbírónak adományozta (DL 20269.).

1042. Kun Palkó, a királyi ágyúk felügyelője (→816) Szata ostrománál maradt, de az ágyúk egy részét beosztottjával Geréb Péter országbíróhoz küldhette Gara, illetve Cerna ostromára (1041, 1044).

1043. Sándor litván nagyfejedelem (1492–1506), később lengyel király (1501–1506) Ulászló király öccse volt. A követség esetleg összefüggésben állt Sándor házasságával III. Iván moszkvai nagyfejedelem

1044	Item eodem die ad relationem Bradach eo, quod dominus Petrus Gereb castrum Cherna expugnasset, puero suo regie maiestati hec referenti dedi	fl.	4
1045	Eodem die ad relationem Bradach eo, quod dominus Mezeryczky castrum Zatha expugnasset, Blasio Croato, famulo suo hec nova regie maiestati referenti dedi	fl.	8
1046	Item eodem die cuidam exploratori ad Wyennam et Gerech destinato iussu sue maiestatis dedi	fl.	7
		fl.	111,5
1047	Item eodem die ad relationem Bradach pro eo, quod regia maiestas Matheum Croatum huzaronem ad captivandum quendam Turcum, qui ad Laurentium ducem venisse dicebatur, pro expensis regia maiestas dare fecit	fl.	16
1048	Eodem die ad relationem Bradach duobus famulis domini Georgii de Kanysa cum eodem Matheo Horwath euntibus dedi	fl.	5
1049	Item eodem die tubicinatoribus regiis ad relationem Bradach causa novi anni dedi	fl.	4
1050	Eodem die pro vino empto in Zank regie maiestati Korlathkwy mecum exolvere fecit	fl.	10

(1462–1505) leányával, Ilonával, amelyre 1495. február 15-én, Vilniusban került sor (vö. PSB IX. 359–362.). Az esküvőről Antonio Bonfini is megemlékezett az 1495. év eseményei között (Bonfini V. V. 53–54.).

1044–1045. A Valkó megyei Cernát és Szatát – Garához (1041) és Szlakovchoz (1074) hasonlóan – a királyi seregek Hlapčiči Kishorvát Jánostól és Garai Bánfi Lőrincről foglalták el. Előbbi az uralkodó 1495. februárban Várad Páter kalocsa-bácsi érseknek, Vingárti Geréb László erdélyi püspöknek és testvérének, az ostromát irányító Geréb Péter országbírónak adományozta, a Jan z Lomnice a na Meziříči morva főkamrás és királyi kapitány (→870) által elfoglalt Szatát viszont, amely a kalocsa-bácsi érsekség uradalma volt, Péter érseknek és egyházának adta vissza (DL 20269.). Az érsek néhány nappal a sikeres ostrom után átvette Szatát, mivel már Szlakovc elfoglalása (1074) után nehezményezte Jan z Lomnicéhez írt levelében, hogy az erősséget a kapitány kifosztva bocsátotta vissza az érsekségnek (Wagner: Epistulae 261–262.).

1046. Az alsó-ausztriai Bécs és a stájerországi Graz környékére azért kellett kémet küldeni, mivel a királyhoz hasonlóan (vö. 1036) Lőrinc herceg is igyekezett az osztrák tartományokban zsoldosokat toborozni (DF 240782., vö. 980).

1047–1048. Horvát Máté királyi huszárt a számadáskönyv máshol királyi palotásnak (1304) vagy a király *famulusának* (1546) nevezi. Saját 1501-ben kelt levelében a Jurišić (*Gyuryšyib*) Horvát Máté név olvasható (DF 256870.). — Az uralkodó november 14-én mozgósította Kanizsai Györgyöt, aki december 13-án már mellette volt a Valkó megyei Atyán (→1635). — Nem teljesen egyértelmű, hol kellett a huszároknak megkísérelniük elfogni az állítólag Lőrinc herceghez igyekvő törököt (vö. Fedeles: Lázadó herceg 26–28.): talán Raholca környékén, ahol az újlaki ostrom idején a herceg időzött.

1050. Korlátkői Osvát királyi sáfár az udvar ekkori tartózkodási helyéhez, Valpóhoz közel fekvő Baranya megye Szankon, a győri káptalan birtokán (→274) vásárolt bort az uralkodó számára.

1046 *Summa 7 corr. ex 6*

1047 pro eo, quod ...] *praedicatum* (e. g. *misit*) *desideratur*

1051	Item eodem die huzaronibus regiis, qui ipsa argenteria Budam usque conduxerunt, pro expensis dedi	fl.	27
		fl.	62
1052	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Geryzlao tavernico argenteria regia Budam deferenti ex Bachya in Walpo eidem dedi	fl.	14
1053	Eodem die ad relationem Bradach cocis regiis pro novo anno	fl.	2
1054	Item eodem die, ut Martinus Czobor stipendarios conductos regie maiestati celeriter mittat, litteras regias sibi propterea portanti nuntio pro expensis dedi	fl.	3
1055	Eodem die litteras regias ad filios baronum, videlicet Iohannem Homonnai, Anthonium Palocz, Sigismundum Orzagh, Stephanum Rozgony, Iohannem Bebek, ut cum gentibus eorum citissime ad regiam maiestatem veniant, portatori litterarum pro expensis dedi	fl.	6
		fl.	25
1056	Item eodem die Kystoth nuntio, qui ad magistros rotharum ivit, ut omnes ad Walpo se unacum peditibus eorum transferant, pro expensis	fl.	1
1057	<i>Duodecimo Ianuarii</i> ad relationem Bradach Petro Dolhay, qui cum curribus regiis Budam ivit, pro expensis dedi	fl.	6
1058	Item eodem die Petro litterato, qui pro pixide felwethe vocata et lapidibus ad eandem bombardam pertinentibus ad Nandorlbam ivit, pro expensis	fl.	3
1059	Item eodem die ad relationem Bradach Bosyczkay civi de Monosthor, quod pertinet ad castra Zebernyk, qui venerat pro subsidio et liber-		

1051–1052. A két tétel sorrendje eredendően nyilvánvalóan fordított volt, a számadáskönyv összeállításakor keletkezhetett a hiba. Jarosław királyi tárnok és kamarás (→845) a királyi huszárok kíséretében feltehetően az uralkodó erdélyi, majd délvidéki útja során összegyűlt ajándékokat (vö. 768, 943, 952) szállította Bácsról Budára. De talán a fővárosba vitték a néhai Kinizsi Pál két ezüstpalackját is, amelyet a főúr végrendeletében Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajdára hagyott, de az uralkodó megvásárolt tőle (igaz, a vételárat csak 1495 végén könyvelték el: 3134). Jarosławval tartott Dolhai Péter királyi palotás (1057) és négy ajtónálló is (→1075). Utóbbiakat aztán Budáról visszaküldték a királyhoz: útiköltségüket 1495. január 30-án könyvelték el a fővárosban a tárnok relációjára (1689).

1054. Az uralkodó Coborszentmihályi Cobor Márton volt nándorfehérvári bánt (→764) valamikor a Lőrinc herceg elleni háború kitörését követően Morvaországba küldte, hogy ott 200 gyalogost fogadjon fel a számára. Cobor egy 1495. január 12-i bejegyzés szerint akkoriban Budán tartózkodott (→1666).

1055. A „bárofiaknak” – azaz a bárói tisztséget éppen nem viselő nagybirtokosoknak – címzett mozgósító parancsokat Budára küldték, ahol az alkincstartó január 23-án küldte azokat tovább két küldöncel: az egyik Pálóci Antalt és Homonnai Druget Jánost, a másik Pelsőci Bebek Jánost – ő pohárnokmesterként bárónak számított – és Rozgonyi Istvánt kereste fel Északkelet-Magyarországon (1683–1684). Gúti Ország Zsigmond példányát talán az itt említett levélvivő kézbesítette a Nyitra megyei Csejtén.

1056. A gyalogos róták, illetve parancsnokaik (→878) ekkori tartózkodási helye(i) bizonytalan(ok), elsősorban Újlak és az elfoglalt Valkó megyei Kishorvát–Bánfi-erősségek (Szata, Szlakovc, Cerna, Gara) környéke jöhet szóba.

1057. Dolhai Péter királyi palotás, esetleg már ekkor (al)lovászmester (→817) a király ezüstneműit szállító Jarosław királyi tárnokot kísérte Budára (1051–1052, 1075, 1689).

1058. A felvető nevű ágyúért Nándorfehérvárra küldött Péter deák talán a két héttel később említett Prodavizi Péterrel azonos, aki származási helye alapján a kincstartó familiárisa lehetett (→1087).

1058 vocato

tatibus impetrandis a regia maiestate, cui maiestas sua dare fecit pro subsidio et expensis		fl.	16
		fl.	26
1060	Item nuntio Poffa, qui ad dominum Zagrabiensem ivit pro gentibus petendis, pro expensis dedi	fl.	2
1061	Alteri nuntio, qui ad dominum episcopum Transsilvanensem pro gentibus similiter petendis ivit, pro expensis	fl.	6
1062	Item eodem die ex commissione regie maiestatis Georgio comiti Zagorie pro expensis dedi	fl.	14
1063	Eodem die Mezesy cum litteris domini thesaurarii ad vicethesaurarium eunti pro expensis	fl.	3
1064	Item eodem die puero Vasas, qui Segniam pro castris restituendis profectus est, pro expensis dedi	fl.	6
1065	Eodem die Iohanni Kystoth cum litteris regiis ad dominum Colochensem eunti pro gentibus petendis	fl.	3
		fl.	34
1066	Item eodem die Moysi de Myndzenth, qui pixidem magnam de Zatha ad Walpo adducere fecit, pro expensis	fl.	3
1067	Eodem die ad relationem Bradach ex Walpo Anthonio Kethzer cum litteris regiis ad dominum Iosam destinato, ut cum gentibus se prepararet, pro expensis dedi	fl.	8
1068	<i>XIII Ianuarii</i> ad relationem Bradach presentatori equi Turci in Walpo per dominum wayvodam donati regie maiestati pro bibalibus dedi	fl.	1

1059. A tételben említett személy a Valkó megyei Berzétémonostor lakosa volt. A Boszniában fekvő szreberniki bánságnak Valkó megye mintegy „hátországul” szolgált, amit igazol, hogy a bánok, illetve kapitányok olykor egyszersmind valkói ispánok is voltak, akik birtokolhatták a megye területén fekvő királyi birtokokat, elsősorban a megerődített berzétémonostori bencés apátságot és uradalmát (Arch. II. 311., vö. DF 282621., fol. 151r–v).

1060–1061. Szentlászlói (Túz) Osvát zágrábi és Vingárti Geréb László erdélyi püspökök, illetve más urak (lásd lejjebb) bandériumainak mozgósítására alighanem azért került sor, mert elterjedt a híre, hogy Szapolyai István nádor Lőrinc herceg mellett beavatkozik a háborúba (Bonfini V. IV. 2., vö. 955).

1062. György zagorjei grófra és a neki folyósított juttatásokra →988.

1064. A tétel értelmezése bizonytalan, mivel már novemberben intézkedtek a zenggi kapitányváltásról és az ottani várak átadásáról (873). Igaz, csak 1495. februárban tűnik fel a novemberben kinevezett Kolonić (Horvát) Miklós kapitány társaként a Zágrábban élő Giovanni Pastore (→1168).

1065. A Váradi Péter kalocsa-bácsi érsekhez küldött mozgósító parancs okaira →1060–1061. Az érsek 1495. április 2-i levelében megemlíti csapatait, amelyeket a király szolgálatára tartott fegyverben (Wagner: Epistulae 134.).

1066. A nagy ágyút Szatárról Valpóra szállíttató Mindszenti Mózes talán azonos a Mózzsallal, akit küldöncként 1495. március elején kétszer is Somi Józsa temesi ispánhoz menesztettek Németújvár felé (1176, 1196).

1067. Radványi Kecser Ferenc fia Antal királyi palotás (1495: DL 64490., vö. 1492: DF 231639., DF 279549.) volt, a mozgósító parancssal Temesvárra küldték Somi Józsa temesi ispánhoz, főkapitányhoz, akit a Németújvár, illetve Lőrinc herceg ott összevont hadserege ellen tervezett hadjárat parancsnokává kívántak kinevezni (Bonfini V. IV. 3.).

1068. A török lovat az uralkodónak Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajda ajándékozta, aki a bejegyzés idején Ozora felé tartott (→1034, vö. 1076).

1068 donato

1069	Item eodem die Petro Herczegh, qui cum litteris regiis ad banos Nandoralbenses ivit, ut cum gentibus veniant, pro expensis dedi	fl.	4
1070	Item eodem die alteri nuntio, qui cum litteris regiis ad banum Croatiae ivit, ut se cum gentibus prepararet, pro expensis dedi	fl.	3
			fl. 19
1071	Item eodem die famulo Palkonis pro babatis emendis equis regie maiestatis dedi	fl.	4
1072	Eodem die ad relationem Bradach famulo banorum de Iaycza	fl.	2
1073	Item <i>XIII Ianuarii</i> Besyn aulico Bohemo ex commissione sue maiestatis ad servitia sua dedi	fl.	10
1074	<i>Quintadecima Ianuarii</i> ad relationem Bradach, quod fortalitium Zlakoch dominus Mezeryczky expugnasset, suo nuntio hec regie maiestati dicenti dare fecit sua maiestas	fl.	8
1075	Item eodem die orozonibus, qui Budam cum Geryzlao iverunt, per Petrum Dolhay eisdem misi	fl.	3
1076	<i>XVII Ianuarii</i> domino wayvode litteras regias per Mezesy portanti ad castrum Ozora dedi	fl.	2
			fl. 29

1069–1070. A Csulai Mór György és Szakolyi Albert nádorfehérvári, illetve Kanizsai László dalmát–horvát–szlávón bánhoz küldött mozgósítóparancsok a készülő Németújvár elleni hadjáratral álltak összefüggésben (vö. **1060–1061, 1065**). Mór 200 lovassal valóban részt vett a hadjáratban (→**2633**).

1071. Kun Palkó, a királyi ágyúk felügyelője (→**816**) egy három nappal korábbi bejegyzés szerint a Valkó megyei Szatán maradt (**1042**), de az erősség elfoglalása (**1045**) után csatlakozhatott a Valpón lévő királyi udvarhoz (vö. **1066**).

1072. A küldönc Battyányi Boldizsár és Grabarjai Beriszló Ferenc jajcai bánok (→**698, 711**) nevében kereste fel az udvart.

1073. A Lőcsére menő királyi palotások között is szereplő (**1998**) cseh Běšín királyi palotás azonosítása bizonytalan, mivel e családnévvel több személy is szolgált a cseh királyi udvarban (Macek: Jagellonský věk 213., 323., 326–327., Trnka: Složení dvora 123., 136.). Elsősorban mégis Jiří Běšín z Běšín a legvalószínűbb megoldás, aki később Ulászló király diplomatája, udvari familiárisa (1502: DF 260465., vö. 1525: DF 260445.).

1074. A Kishorvát Jánostól és Garai Bánfi Lőrincztől Jan z Lomnice a na Mežeřicí királyi kapitány által elfoglalt Valkó megyei Szlakovec kastélyt az uralkodó már korábban Várad Páter kalocsa-bácsi érseknek adományozta (Wagner: Epistulae 14., 201.), majd a sikeres ostromot követően át is adatta a számára (1495: DL 20269., DL 34246.). Fennmaradt annak az ekkoriban kelt levélnek a szövege, amellyel az érsek a királyi kapitánynak gratulált az erősség elfoglalásához, és amelyben kéri, hogy a kastélyt ne üresen, a benne lévő értékeket elszállítva adja át, mint a minap Szatát (Wagner: Epistulae 261–262.).

1075. Az itt említett ajtónállók a Bácsról a király ezüstműit elszállító Jaroslav királyi tárnokot kísérték el Budára (→**1051–1052**), és Dolhai Péter is, aki átadta útiköltségüket, velük tartott (**1057**). Egy 1495. január 30-i budai bejegyzés név szerint említi őket, négyen voltak, és ekkor könyvelték el Jaroslav tárnok relációjára útiköltségüket a visszaútra (**1689**).

1076. Béltői Drágfi Bertalan erdélyi vajda ekkoriban tartotta esküvőjét a Tolna megyei Ozorán Hédervári Dorotttyával (→**1034**), de a Kapostújvár ostromához szükséges hadiszereket is ide küldték 1495. január 12-én Budáról (**1665, 1668–1669**).

1076 domino . . . dedi] sc. Mezesy litteras regias domino wayvode ad castrum Ozora portanti dedi

1077	Item <i>decima octava Ianuarii</i> Thome maiori nuntio, qui cum litteris regis ad camerarios Transsilvanenses ivit propter non solutionem taxe regie maiestatis, pro expensis dedi	fl.	4
1078	<i>Vigesima Ianuarii</i> Ladislao nuntio regie maiestatis litteras regias serenissimo regi Polonie deferenti ad relationem Bradach pro expensis	fl.	15
1079	Eidem pro emptione unius equi	fl.	6
1080	Item eodem die alteri nuntio, qui cum litteris regis ad Wylhelmum Tethawor ivit, pro expensis dedi	fl.	5
1081	Item eodem die Iohanni Whar ad suam rotham remisso ad relationem domini Mezerychky dedi	fl.	8
		fl.	38
1082	<i>Vigesima prima Ianuarii</i> nuntiis de Iezero, Lwkabannya et aliis locis ad Iayczam pertinentibus in Walpo relationem expectantibus de sue maiestatis commissione dedi	fl.	8
1083	Item eodem die pro coquina et equis et pro emendo vino oratori regis Romanorum Gropler vocato, qui ad Walpo ad regiam maiestatem venerat, expositi sunt	fl.	23
1084	Item eodem die Bosnaxis, qui ex castris Bosach, Lewach et aliis locis pro petendo subsidio venerant, ad relationem Bradach dedi	fl.	7
1085	<i>Vigesima tertia</i> ex commissione regie maiestatis Zerb Bohemo in Walpo dedi	fl.	10
		fl.	48
1086	<i>Vigesima quarta Ianuarii</i> Korlathkui pro uno vase vini, quod in Athya pro regia maiestate emerat, dedi	fl.	11

1077. Az erdélyi egyforintos adónak a sókamaraispánok, Kisasszonyfalvi Istvánfi István és Kápolnai Miklós általi beszédésére →**584**.

1080. Wilhelm Tettau (Vilém Tetour z Tetova) neves cseh zsoldosvezér volt, aki Mátyás király, halála után pedig II. Ulászló szolgálatában állt. Magyarország területén a Trencsén megyei Hricsó vár és Bicske kastély volt ekkoriban a kezén, de Mátyás ausztriai hadjáratai idején ottani várak is a kezére kerültek (Neumann: Békekötés II. 337., vö. **2350**). Nem eldönthető, hogy az uralkodó a Lőrinc herceg elleni háborúval, vagy éppen Miksa király Valpón időző követe (→**1083**) kérésére Tettau ausztriai ügyeivel kapcsolatban írt-e neki.

1081. Jan Uhar cseh rőtamester (→**878**) bizonyára a király január 11-i hívására (**1056**) érkezett Valpóra, majd tért vissza 100 fős, Kaposújvár ostromára küldött csapatához (**1170**). Február 5-én feltehetően ismét az uralkodó közelében időzött Verőcén (**1109**).

1082, 1084. A jajcai bánáshoz tartozó boszniai városok, Jajca, Jezero, Banja Luka, Bočac és Levač követei közel két hét múlva, február 3-án újra költségtérítést kaptak Verőcén, hogy kivárják az uralkodó válaszát (**1108**). Végül az 1494. évi adóból, elsősorban Szlavóniában utalvány formájában a jajcaiak 50 (**720**), a jezeróiak összesen 66 (**694**, **721**), míg a Banja Luka-iak, a bočaciak és a levačiak együtt 90 forint (**722**) támogatásban részesültek.

1083. A magyar királyi udvar Valpón kereste fel a követként Miksa római királyt képviselő Wolfgang Grappler, aki már 1490-ben is teljesített megbízatást Magyarországon (Höflechner 47–48.). Egy hónappal később, már Verőcén könyvelték el a Valpón neki ajándékozott serleg vételárát (**1165**).

1085. A cseh Jan Srb pohárnokra →**805**.

1086. Korlathkői Osvát királyi sáfár bizonyosan az udvar atyai (Valkó megye) tartózkodása idején, 1494. december 10–18. között (l. függelék) vásárolta azt az egy hordó bort, amelynek vételáráról ekkor számolt el a kincstartóval vagy alkalmazottaival.

1082 expectantibus] spectantibus

1087	<i>Vigesima quinta Ianuarii</i> ad relationem domini Petri Gereb Anthonio Zelew, qui pro exploratione certorum negotiorum iverat ad Nemethwywar, et cum eo fuit missus Petrus de Prodawyz, quibus dati sunt	fl.	16
1088	<i>Vigesima septima Ianuarii</i> ad commissionem regie maiestatis Rachyn capitaneo aulicorum in Walpo dedi	fl.	10
1089	Item eodem die magistro Iohanni bombardario ad medietatem medietatis quartalis anni	fl.	5
1090	Eodem die ad relationem Bradach pro sepultura Pribich et stola aulicorum regie maiestatis dedi	fl.	10
		fl.	52
1091	Item eodem die lapicide, qui vadit semper cum bombardis regiis, dedi	fl.	2
1092	Eodem die Mezesy nuntio Budam eunti pro expensis dedi	fl.	3
1093	Item eodem die exploratori ad ducem Laurentium eunti	fl.	3
1094	Eodem die Wasas puero Nandoralbam eunti ad provisorem Nandoralbensem cum litteris domini thesaurarii	fl.	2
1095	<i>Vigesima nona Ianuarii</i> Leonardo de Brunna ex commissione regie maiestatis dedi ad servitia sua	fl.	10
1096	Item eidem pro una suba mardurina	fl.	19
		fl.	39
1097	Item eodem die Getryk aulico regio ad sua servitia ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	10
1098	<i>Ultimo die Ianuarii</i> Bartholomeo Zynthay et Ambrosio Magno magistris rotharum Nandoralbensibus, qui pro pecuniis petendis ad regiam maiestatem venerant, pro expensis	fl.	7

1087. A Némétújvár környékére küldött felderítők közül Prodavizi Péter a kincstartó familiárisa lehetett, hiszen a Körös megyei Prodaviz az Ernuszt család birtoka volt (→567). Talán azonos azzal a Péter deákkal, akit két héttel korábban Nándorfehérvárra küldtek hadiszerekért (1058).

1088. A cseh Mikuláš Račín z Račína, a palotások kapitánya (Ott. Slov. XXI. 18.) 1494 tavaszán a király Lőcsére menő kíséretében is szerepel (1995).

1089. János tüzérrrel a kincstartó 1494. november 15-én kötött szerződést, akkor egy negyedévre ő 15 forintot, segédje 5 forintot kapott (863–864), következőképpen az itt feltüntetett összeg bizonyára mindkettőjük fizetését magában foglalja.

1090. Az ekkoriban eltemetett Pribík – neve, valamint a palotások stólájának említése alapján – cseh királyi palotás lehetett.

1091. János kőművesre, Jakab tüzérmester beosztottjára →994.

1094. A kincstartó levelét Mihály nándorfehérvári provizornak, a kincstartó familiárisának (→2030) kellett kézbesíteni. A levél tartalma talán összefüggésben állt a pénzért az udvarba érkező két nándorfehérvári rótamester, Zentai Bertalan és Nagy Ambrus ténykedésével (1098), mivel a helyi gyalogosok fizetése a provizor hatáskörébe tartozott (2030).

1095–1096. A brünni Lénárt valószínűleg azzal a Linhart z Horu nevű (udvari) katonával azonos, akinek Ulásló király 1498-ban brünni házát felmentette minden adó alól (AČ XVII. 35.). Bizonyára nem azonosítható azzal a *Lanchman* Lénárral, akit 1495. április elején a morva zsoldosok elbocsátására küldtek Somi Józsa seregéhez (1272), ellenben a cseh *Lentharthek* királyi palotással (3067) vélhetően igen: keresztnév hivatalos iratokban is olykor Linhartek formában írták (1490: MZD II/1. 36.).

1097. A Jetřich keresztnév alapján bizonyosan cseh palotást a számadáskönyv említi 1494 tavaszán a király Lőcsére menő kíséretében is (1997).

1098. Zentai Bertalan és Nagy Ambrus nándorfehérvári rótamesterekre →1094.

1099	Eodem die Soldos, qui ad tricesimatorem Sclavonie in factis regie maiestatis venerat, remisso eo pro expensis	fl.	2
1100	Item eodem die Iohanni Bolff per regiam maiestatem pro conducendis stipendariis peditibus ducentis Wyennam transmisso pro expensis et ad rationem servitii sui dedi	fl.	20
		fl.	39
1101	Item eodem die comiti Zagorie Georgio de commissione regie maiestatis dedi	fl.	10
1102	Item eodem die Thome minori, qui cum litteris regiis ad dominum Iosam iverat, ut cum gentibus sue maiestatis celeriter adveniat, pro expensis dedi	fl.	3
1103	<i>Secundo die Februarii</i> ad relationem Bradach nuntio domini ducis Corvini, qui ad regiam maiestatem venerat, dedi pro expensis	fl.	2
1104	Item eodem die ad relationem Bradach eo, quod dominus Petrus castellum Bakwa expugnasset, puero eiusdem hec referenti dedi	fl.	3
1105	Eodem die Benedicto Izdenchy, qui Pethoviam, ut pannum aulicis regie maiestatis disponat, pro expensis dedi	fl.	6
		fl.	24
1106	Item eodem die pro una suba vulpina, quam maiestas regia Palkoni Kwn dare fecerat, emi a Stephano mercatore Budensi in Wereche	fl.	8

1099. A tétel alapján Pretzner Gáspár szlavóniai harmincados (→30) ekkor ura, a kincstartó mellett tartózkodott Verőcén. Nem kizárt, hogy a *Soldos* szó ezúttal nem név, hanem foglalkozásnév, és így Pretznernek az általa felfogadott zsoldosok (→732–737) küldtek üzenetet.

1100. A 200 gyalogos felfogadására Bécsbe küldött Wolf János bizonyára azonos azzal a hasonló nevű pesti polgárral, aki 1489-ben a bécsi egyetemen folytatott tanulmányokat (Tüskés: Bécs 269., 5449. sz.).

1101. György zagorjei grófra és az udvartól kapott juttatásaira →988.

1102. Somi Józsa temesi ispán, főkapitány és csapatai mozgósításáról egy 1495. január 12-i tétel számol be (1067). Az útiköltség nagysága alapján Somi ekkor már elhagyta Temesvárt és közeledett a királyhoz.

1103. Corvin János herceg ekkoriban a Békés megyei Gyulán időzött (→1032). Az udvar ekkor már követek útján tárgyalást folytathatott a herceggel a dalmát–horvát–szlavón bánság átvétele, valamint a szlavón hercegi címről való lemondás ügyében, amely kérdések az ekkor zajló verőcei tartománygyűlésen (→1107) is bizonyosan felmerültek (vö. Arch. I. 97.).

1104. Vingárti Geréb Péter országbíró, királyi főkapitány 1495. január 11. előtt foglalta el a Valkó megyei Cernát (1044), utána csatlakozott a királyhoz (1087), akinek Verőcére érkezésével egy időben Lőrinc herceg közeli erősségeinek az ostromához fogott. Ezek közül az első a Verőce közvetlen szomszédságában elterülő bakvai kastély megvívása volt.

1105. Izdenchi Benedek kincstartói familiárisnak (→875) talán olasz posztót kellett vásárolnia a királyi palotások részére fizetésük részeként a stájerországi Pettauban (Ptujban). Két héttel később ugyanebből a célból egyik embere is a stájer városba utazott (1129). A számadáskönyvben e posztók vételárát külön nem könyvelték el, bizonyára a palotások részletezés nélkül, összevontan megadott fizetési tételeibe számították bele (→1982, 1986–1987, vö. 2678).

1106. Kun Palkó a megelőző hónapokban a királyi ágyúk felügyelőjeként szerepelt (→816). A rókaprém subát Verőcén értékesítő István budai kereskedő a gyakori keresztnév miatt egyértelműen nem azonosítható, felmerülhet az 1495-ben szereplő Angelt István *mercator*tal való azonossága (DF 238300., Balogh: Művészet I. 597.).

1100 *Summa* 39 *corr. ex* 38

1101 *comissione*

1105 *qui Pethoviam . . . pro expensis dedi*] *praedicatum* (e. g. *missus est*) *desideratur*

1107	<i>Tertio die Februarii</i> ex commissione regie maiestatis magistro Iohanni de Korothna prothonotario in octavis in Wereche celebratis pro expensis dedi	fl.	32
1108	Item eodem die ad relationem Bradach universis nuntiis de regno Bosna, qui ad regiam maiestatem venerant de Iaycza, Iezero, de Lw-kabannya, Lewach, Bosach, iterum pro expensis regia maiestas dare fecit	fl.	9
1109	<i>Quinto Februarii</i> ex commissione regie maiestatis Alberto Magno, Iohanni Whar et Wayda magistris rotarum ad servitia eorum	fl.	43
		fl.	92
1110	Item eodem die ad relationem Bradach famulo Andree Porkolab, qui pro pecuniis petendis ad suam rotam ad regiam maiestatem venerat, dedi	fl.	16
1111	<i>Sexto Februarii</i> ex commissione regie maiestatis Michaeli et Gyra Bohemis, qui molendina faciunt, in Wereche dedi	fl.	10
1112	Item eisdem pro vectura currus, currifero, ut eos Budam ducat,	fl.	7
1113	Eodem die Ade pixidario regie maiestatis	fl.	2
1114	<i>Decimo Februarii</i> Kystoth nuntium Budam misi, ut plures pulveres vicethesaurarius regie maiestati mittat, pro expensis	fl.	3
1115	Item <i>XVI Februarii</i> ex Wereche litteras regias portanti magistro civium Chibiniensium pro expensis	fl.	6
		fl.	44
1116	Item eodem die ad relationem Bradach cursori regentium, qui cum litteris eorum ad regiam maiestatem venerat, pro expensis dedi	fl.	2

1107. Ez évben az uralkodó jelenléte miatt a vízkereszt nyolcadán esedékes szlavóniai törvényszéket Alsólendvai Bánfi Miklós udvarmester Verőce városában rendezték meg, amivel egy időben az uralkodó a szlavóniai és a horvát nemesség részére tartománygyűlést is tartott (Erdődy lt. D 11130., DF 252111., Bonfini V. V. 3.). A Kanizsai László bán nevében kibocsátott első bírósági oklevél 1495. február 2-án kelt (DF 231817.), a bán utolsó verőcei keltezésű kiadványa március 1-jén (Blagay 435–436.). Korotnai János nádori ítélmester, somogyi ispán egyszersmind szlavón báni ítélmester is volt (Arch. I. 93.).

1108. A jajcai bánsághoz tartozó boszniai városok, Jajca, Jezero, Banja Luka, Levač és Bočac követei részére 1495. január 22-én is elkönyveltek költségtérítést (→1082, 1084).

1109. A három rótaparancsnok közül Nagy Albert feltehetően azonos azzal az Alberttel, aki 1494 tavaszán–kora nyarán a nándorfehérvári gyalogosok kapitányaként tűnik fel (→1444). A Kaposújvár ostromában 100 gyalogossal részt vevő (1170) cseh Jan Uhar rótamesterre →878. A Vajda nevű zsoldos-tisztet a forrás máshol nem említi (vö. 3058).

1110. Porkoláb András rótamester, azaz gyalogostiszt azonosítása egyelőre nem megoldott.

1111–1112. Mihály és György cseh ácsmesterek négy inasukkal együtt Budán 1495. május 25-én további 30, míg június 28-án 10 forint fizetést kaptak (1852, 1948). Előbbi tétel szerint néhány hétig Nándorfehérváron készítettek két malmot a királynak.

1113. Az Ádám nevű tüzérről a számadáskönyv több adatot nem tartalmaz.

1114. A Budán működő Dombai Imre alkincstartó ezt követő hadiszertküldésére →1691–1711.

1115. A szebeni polgármester ekkor Csukás György volt (→28, 37). Abból adódóan, hogy Szeben és Brassó az általuk bérelt erdélyi huszadokat napra pontosan egy évvel korábban vették kezelésükbe (→32–33), feltételezhető, hogy a király levele a huszad következő évi bérletéről intézkedett.

1116. A *regentes* magyarázatára →979.

1117	Eodem die Zwdek Bohemo pro dampno equi sui ad relationem Bradach dedi	fl.	4
1118	Item eodem die nuntio, qui venerat a vicebanis de Iaycza ad regiam maiestatem, ad commissionem sue maiestatis dedi	fl.	2
1119	Eodem die ad relationem domini Mezeryczky Iohanni Gymer regio antiquo pixidario dedi	fl.	1
1120	Eodem die litteras regias Budam magistro Iacobo pixidario portanti pro expensis	fl.	3
1121	Item eodem die ad relationem domini Mezeryczky tribus magistris rotarum, qui de Wyenna ad regiam maiestatem ad Wereche pro petendo servitio venerant, et qui non erant iam necessarii, pro expensis dedi eisdem	fl.	10
		fl.	22
1122	Item eodem die ad relationem Bradach Paulo Oroz dedi	fl.	2
1123	Rursus eodem die per medium Bradach pauperibus de Iaycza regia maiestas dare fecit	fl.	2
1124	Item eodem die Stephano bombardario, ut cum domino Petro Gereb ad obsidionem castrı Darnocz vadat, dedi	fl.	6
1125	<i>Decima septima Februarii</i> Ladislaus de Kanisa duos equos regie maiestati dono dedit, presentatoribus ad relationem Bradach dedi	fl.	2
1126	Eodem die ex commissione regie maiestatis Garde Bohemo dedi	fl.	10
1127	Eodem die sartori regio pro filis emendis dedi	fl.	1
		fl.	23

1117. A tételben említett cseh Sudek ismeretlen, elképzelhető, hogy a Sudek z Dlúhé család (Ott. Slov. XXIV. 329.) egyik tagjának kell tekinteni.

1118. A jajcai vicebának bizonyára a bánok távollétében – Battyányi ekkor éppen Verőcén időzött (1145, DL 101211.) – menesztettek követet a királyhoz. Ennek oka talán az volt, hogy a vár védőinek egy része a zsoldtartozások, esetleg a két bán egyre romló együttműködése miatt elhagyta szolgálati helyét (→1143–1146, vö. DL 102344.).

1120. Jakab királyi tüzérmester ekkori budai hadiszerkészítésére →1691–1711.

1121. A Bécsből érkező három rőtamester elutasítása egyértelműen jelzi, hogy a királyi udvar a januári körülményekhez képest már nem érezte olyannyira fenyegetőnek a hadi helyzetet. Ugyanerre utal az is, hogy február 18-án az uralkodó felmentette Pozsony városát azon 100 gyalogos kiállításától (DF 240787.), amire január folyamán kétszer is parancsot adott (DF 240782., DF 240784.). A fordulatot talán Kaposújvár bevétele hozta meg, amelynek pontos időpontja nem ismert (vö. 1153).

1122. Orosz Pál személyazonossága bizonytalan, nem elképzelhetetlen, hogy valójában Pál oroszról, azaz az egyik ajtónállóról van szó (vö. 2896).

1124. Az 1494. november elején alkalmazott István tüzért (→861–864) a Körös megyei Darnóc vár ostromához küldték. Vingárti Geréb Péter országbíró, királyi főkapitány 1495. február 18-án Darnóc vár ostrománál bocsátott ki egy oklevelet (DL 39179., Fedeles: Lázadó herceg 230.). A Kishorvát János és Garai Bánfi Lőrinc kezén lévő erősség (→577) elfoglalásáról a királyi udvart február 22-én értesítették (1148). István ezt követően csatlakozott Somi Józsa főkapitány németújvári hadjáratához (2751).

1125. A két lovat a tisztségből hamarosan távozó Kanizsai László dalmát–horvát–szlávón bán (Arch. I. 97.) ajándékozta az uralkodónak.

1126. A cseh Garda királyi palotásra →914.

1128	Item eodem die telam ad relationem Bradach pro curribus regiis emi	fl.	3
1129	Eodem die famulo Izdenchy, qui iterum pro pannis emendis pro aulicis regie maiestatis Pethoviam profectus est, pro expensis dedi	fl.	3
1130	<i>Decimo octavo Februarii</i> Mezesy puero ad Quinqueecclesias pro quibusdam rebus regie maiestati necessariis disponendis ivit, pro expensis dedi	fl.	1
1131	Item eodem die ex Babolcha regia maiestas currus suos cum equis propriis et tentoriis Quinqueecclesias misit, pro expensis dedi	fl.	4
1132	<i>Decima nona Februarii</i> nuntio, qui ex Wereche Nandoralbam litteras regias provisorii Nandoralbensi detulit, dedit	fl.	3
		fl.	14
1133	Item eodem die ad relationem domini Agriensis Luce bombardario, qui ad obsidionem Kapwsywar ad dominum wayvodam ivit, dedi	fl.	8
1134	Eodem die ad relationem Bradach illis, qui falcones regie maiestatis tenent, dedi	fl.	2
1135	Eodem die Thome minori, qui cum domino Andrea Labathlany ad ducem Laurentium ivit, pro expensis dedi	fl.	3
1136	Eodem die ad relationem Georgii secretarii regie maiestatis nuntiiis Cassoviensibus, qui ad regiam maiestatem ad Wereche venerant, pro expensis dedi	fl.	6
1137	Eodem die Iohanni Iaz, qui cum pixidibus regie maiestatis fuit semper, dedi	fl.	3
1138	Item eodem die vicecancellario Bohemie in Wereche, qui in legatione regie maiestatis Bohemiam ivit, ad relationem domini Marsalk dedi	fl.	20
		fl.	42

1129. Izdenci Benedek pettaui posztóvásárlásaira →1105.

1130–1131. Az uralkodó ekkoriban néhány napra megszakította verőcei tartózkodását és az ecsedi Bátori család közeli, Somogy megyei Babócsa várában vendégeskedett (I. függelék). Feltehetően itt fogadta Vitéz János veszprémi püspököt, akinek február 15-én Babócsán kelt oklevelével visszaadta Veszprém megye ispáni tisztségét (DF 200567.). — A két tételben említett intézkedésekkel a királyi udvar közlgő pécsi tartózkodását készítették elő. A királyi oklevelek arra utalnak, hogy a király visszatért Verőceire, de nem zárható ki az sem, hogy Babócsáról egyenesen Pécsre utazott (vö. I. függelék).

1132. Mihály nándorfehérvári provizorra →809.

1133. Bakóc Tamás kancellár relációja, valamint Kaposújvár ekkor már jó ideje lezárult ostromának (→1153) említése arra utal, hogy a német Lukács tüzernek (→892) tett kifizetés jóval korábban történt, arról a kincstartó feltehetően most számolt el Bakóccal.

1135. A küldöncöt Bajnai Bot (vagy Lábatlani) András társaságában Németújvárra küldték Lőrinc herceghez. Bajnai Bot többszöri követjárását Antonio Bonfini is megemlíti: a király nevében ő kínált kegyelmet a hercegnek, ha megadja magát (Bonfini V. V. 26.).

1136. Szatmári György királyi titkár kassai polgár volt, ebből adódik a kassai követekkel kapcsolatos közbenjárása (vö. 1494: DF 270735.).

1137. Jász János tüzerre, Jakab királyi tüzermester familiárisára →1004.

1138. A cseh alkancellár esetleges azonosítására →1147.

1128 tela

1134 illis] *supplevi*

1139	<i>Vicesimo Februarii</i> Henek, Straka, Heba et eorum sociis captis sub Kapwsyvar ad relationem Bradach dedi	fl.	16
1140	Item eodem die Anthonio Thomori, famulo domini archiepiscopi Strigoniensis capto sub Kapuswyvar ad relationem Bradach	fl.	3
1141	Eodem die ad relationem Marsalk Kwthesoczky ad Slesiam destinato pro expensis dedi	fl.	6
1142	Item eodem die ad relationem domini Agriensis Stephano nuntio domini wayvode Transalpinarum, qui ad Wereche ad regiam maiestatem venerat, dedi pro expensis	fl.	25
1143	Eodem die ex commissione regie maiestatis Sthoyka huzaroni de Iaycza dedi	fl.	5
			55
1144	<i>Vigesima prima Februarii</i> ex commissione regie maiestatis pro videntis gentibus et ingeniis et victualibus in Iaycza pro expensis	fl.	12
1145	Item eodem die universi huzarones, qui de Iaycza exierant, ut iterum redeant, ex commissione regie maiestatis coram Balthasar bano de Iaycza habuerunt et dedi eisdem	fl.	123
1146	Eodem die magistro pixidario, qui salnitrium debebit facere in Iaycza, dedi	fl.	10
1147	<i>Vigesima secunda Februarii</i> ad relationem Bradach Nicolao famulo Naydeker in rebus regie maiestatis ad Wyennam remisso pro expensis dedi	fl.	5

1139–1140. Kaposújvár ostroma, mely során a három felsorolt cseh katona és társaik, illetve az esztergomi érsek bandériumában harcoló Tomori Antal fogságba estek, az egyik alábbi tétel alapján február elején fejeződhetett be (1153). — Az érseket az Esztergom megyében is birtokos Tomori család (1494: DF 208981.) több tagja is szolgálta, de Antal nevet viselő nem ismert közöttük (Kuffart: Számadáskönyvek *passim*). Egy 1495. március 22-i esztergomi számadáskönyv-bejegyzés szerint Tomori Bernát 3 forintért váltotta meg magát a herceg fogságából (uo. 214–215., személyére uo. 131.). Az érseki bandérium kaposújvári részvételére →26–27.

1142. Tisztségéből adódóan IV. Vlad havasalföldi vajda követének fogadásáról és ellátásáról Bakóc kancellár gondoskodott, miként tette azt két hónappal korábban is, amikor a vajda magát ugyancsak István nevű követével képviseltette Bácsott, illetve Újlakon (→1038–1039).

1143–1146. A Jajcával kapcsolatos tételek a két bán, a Verőcén február 21-én jelen lévő (DL 101211.) Battyányi Boldizsár és az onnan távol maradó Beriszló Ferenc között egyre elmérgesedő konfliktus hű lenyomatai. A két bán egymással szembeni panaszait tartalmazó feljegyzés a szolgálati helyüket bizonyára fizetelenség miatt elhagyó huszárokra közvetve, míg a jajcai állapotok kivizsgálására küldött megbízottra közvetlenül utal („sed maiestas regia miserat specialem hominem suum ad ipsum castrum Iaycza pro revidenda eiusdem conservatione”, 1495: DL 102344.). Sztojka huszár talán azonos a jajcai vicebánok néhány nappal korábban a királyhoz érkező, már említett követével (1118). A salétromkészítésre alkalmazott tűzér a genovai Jakab mester lehetett (→1306, 1886, vö. 695, 1261).

1147. A tételen említett *Naydeker* azonosítása nem teljesen egyértelmű: esetleg a később a cseh kancellárián dolgozó humanista Georg von Neudegg királyi titkárról (Ábel: Humanisták 79., életrajzára lásd Hausmann: Neudegg) van szó. A bizonytalanságot az okozza, hogy 1496-ban a Budára küldött boroszlói követ következetesen János keresztnévvel illeti a cseh kancellárián működő *Neidecker* jelentésében, akit a német nyelvű szövegben egyszer ráadásul kancellárnak, a latinban pedig jegyzőnek (*scriba*) nevez (Péterfi: Boroszló 19–30.). Váradí Péter kalocsa-bácsi érsek egy 1495. évi levelében említést tesz Neidecker Györgyről, de tisztségét nem határozza meg (Wagner: Epistulae 266.). — Neidecker ekkoriban Bécsben tartózkodott, emberét ezért küldték vissza hozzá az alsó-ausztriai városba: 1495. január 22-én ugyanis a pozsonyi polgárok vendégül látták őt városukban, majd hajón Bécsbe vitték. Ekkor nem említik keresztnévét („des kunigs canclschreiber mit namen Neydegk”, DF 277109., 80. old.).

1148	Item eodem die ad relationem Bradach, quod dominus Petrus Gereb castrum Danocz expugnavit, puero regie maiestati hec dicenti dedi	fl.	4
		fl.	154
1149	<i>Vigesima tertia Februarii</i> balneatori in Wereche ad relationem Bradach dedi	fl.	3
1150	Item eodem die duobus capellanis regie maiestatis dedi	fl.	8
1151	Eodem die Iohanni bombardario regio ad suum servitium dedi	fl.	6
1152	<i>Vigesima quarta Februarii</i> carpentario regio, qui cum bombardis procurat	fl.	2
1153	Item eodem die ad XXXVI equos et curriferos regios, qui cum domino wayvoda in obsidione castri Kapwsuyvar fuerunt et obtento illo castro in villa Papd viginti, decem et novem diebus nutriti sunt, in toto exposuerunt	fl.	43
		fl.	62
1154	Item eodem die fabro ratione simili	fl.	3
1155	Eodem die lapicide ea ratione	fl.	2
1156	<i>Vigesima quinta die Februarii</i> ex commissione regie maiestatis in Wereche episcopo Othochach in domum remisso dedi	fl.	4
1157	Eodem die ad relationem Bradach duobus marthalowch de Iaycza dedi	fl.	10

1148. A Kishorvát Jánostól és Garai Bánfi Lőrincről elfoglalt várakat és erősségeket, köztük a Körös megyei Darnóc várát (→1124) és Szentmiklós mezővárost az uralkodó Váradí Péter kalocsa-bácsi érseknek, Vingárti Geréb László erdélyi püspöknek és testvérének, az ezek egy részét elfoglaló Péter országbírónak, királyi főkapitánynak adományozta (1495: DL 20269.).

1151–1155. A király ágyúi mellett szolgáló egy-egy tűzér, ács, kovács és kőműves fizetéséről szóló tételek jól láthatóan összetartoznak, ám az uralkodó lovaival kapcsolatos bejegyzés megszakítja a sorukat. Ez amellett szól, hogy utóbbi tételt, amely maga is több kiadás összesítése lehetett, a számadáskönyv összeállításakor szúrták be ide, a lap aljára. Ettől függetlenül nem kizárt, hogy a felsorolt mesterekkel azért számoltak el egyszerre, mert mindnyájan részt vettek a kaposújvári ostromban: az itt említett ács, abból adódóan, hogy ekkor egyedül szolgált (vö. 1185), feltehetően a pesti Jánossal azonos (867), aki utoljára 1495. március 8-án kapott fizetést, és ekkor közölték is, hogy Kaposújvárnál járt (1194). — Az 1494. novemberben felfogadott János tűzérré és inasaira →861–864. Az itt említett, 1494 őszétől szolgáló (vö. 1609, 1640) mesterembereket a háború lezárultával, március 7-én visszaküldték a fővárosba (1185, vö. 1194). — A Kaposújvár elfoglalása után Papdon – feltehetően a Dombóvártól keletre fekvő Papdról van szó (Cs. III. 445.) – 19 vagy 20 napot eltöltő királyi lovakra és kocsisokra vonatkozó tétel az egyedüli, amelyből következtetni lehetne a Somogy megyei vár elfoglalásának február elején bekövetkező időpontjára (vö. 1121). A tétel előbb említett utólagos beszúrása, illetve az a körülmény, hogy az ilyen jegyzékek végösszegeit olykor azok első és nem utolsó időpontja szerint illesztették be a számadáskönyvbe, óvatosságra int.

1156. Vincentius de Andreis otočaci püspök (vö. C. Tóth: Arch. 134.) 1494. október 6-án Modrusból írt segélykérő levelet a velencei dózsénak Frangepán Bernát gróf érdekében (ASMf Sf. Ung. b. 645/4, 2, 2 = Vestigia 2315. sz., Frangepán II. 214–216.).

1157. A görög eredetű, török és délszláv közvetítéssel meghonosodó *martalóc* szó eredeti jelentése 'török hadseregben szolgáló keresztény katona' (TESz II. 851.), átvitt értelemben később 'fosztogató katona', 'rabszolgakereskedő' (vö. Szamota–Zolnay 620.). Az egyik jajcai martalóc, Radić bizonyára ekkoriban kapott 40 forint utalványt Pozsega megye adójából (2830, vö. 1209).

1148 Danocz] *recte* Darnocz

1156 episcopo Othochach] *sc. episcopo de Otočac*

1158	Eodem die ad relationem Bradach cuidam Croato ceco, qui de Iaycza ad regiam maiestatem venerat pro subsidio petendo, dedi	fl.	2
1159	Item eodem die ad relationem eiusdem Stephano Croato dedi	fl.	1
1160	Eodem die procuratori canum regiorum dedi	fl.	1
			fl. 23
1161	Item <i>vigesima octava Februarii</i> famulo Petri Pogan in Wereche ad relationem Bradach	fl.	4
1162	Eodem die duabus monialibus in Wereche ad relationem Bradach dedi	fl.	2
1163	Item eodem die Sthary puero Martini Chobor, qui causa peditum conductorum ad regiam maiestatem venerat, pro expensis dedi	fl.	2
1164	Eodem die duobus exploratoribus, qui versus Laurentium ducem et palatinum iverant, dedi	fl.	12
1165	Eodem die Gropler oratori regis Romanorum regia maiestas adhuc in Walpo unam cuppam dare fecit	fl.	60
1166	Item eodem die Cristoffero Fadan, ut nomine regio hospitalitatem faciat in via oratori imperatoris Turcorum, ad que peragenda dedi	fl.	124
			fl. 204
1167	Item eodem die in Wereche septem vasa vini regie maiestati emi	fl.	74
1168	Eodem die in Wereche Iohanni Pastori et Nicolao Croato pro conservatione castrorum Segniensium dedi	fl.	200

1158. A Jajcáról Verőcére érkező és a királyhoz támogatásért folyamodó „vak horvát” keresztneve feltehetően Pál volt: március 4-én további egy forintot kapott az udvartól (1181).

1159. Az átadott összeg nagyságából adódóan feltehetően egy István nevű horvátról, és nem Horvát István királyi palotáról (1999) van szó.

1160. E bejegyzés mellett még egy tétel tesz említést a király vadászkutyáiról (2971).

1161. Csébi Pogány Péter pozsonyi ispán (→503) 1495. január második felében – feltehetően Lőrinc herceg Németújvár környékén állomásozó serege miatt (DF 240783.) – felkereste a királyi udvart, ahonnan az uralkodó 1495. január 26-án küldhette vissza Pozsonyba (vö. 853): e napon kelt két, Sopronnak és Pozsonynak címzett levelével Pogányt alighanem az utóbbi város tágabb értelemben vett környékének védelmével bízta meg (Sopron I/6. 140., DF 240785.).

1163. Cobor Márton feltehetően azért küldte el apródját a királyhoz, hogy instrukciót kérjen az általa felfogadott, Pozsony közelében állomásozó gyalogos zsoldosokra vonatkozóan (→1666).

1164. A Lőrinc herceghez Németújvár és Szapolyai István nádorhoz Trencsén környékére küldött felderítőkre, akik a Pozsony megyei adóból kapták meg fizetésüket, →682.

1165. Miksa római király követére, Wolfgang Grapplerre, aki Valpón kereste fel – valamikor 1495. január 7. és 21. között (I. függelék) – a magyar királyi udvart, →1083.

1166. A kincstartó familiárisát, Toronyi Fadan Kristófot (→522) II. Bajazid szultán (1481–1512) követének illő ellátása érdekében a fővárosba küldhették. A török követség közeledését a szebeni polgármester levélben jelezte az udvarnak (Rechnungen 183.). Budai jelenlétük 1495. március 5-én és 9-én mutatható ki (→1714, 1717). A követ Pécsre kísérésével március 2-án bízták meg az egyik királyi futárt (1174). A küldöttség végül március 15. körül érkezett Pécsre (→1238).

1168. A Koloníc (Horvát) Miklós (→873) társaként szereplő Giovanni Pastore e tétel említi először zenggi kapitányként: egyelőre bizonytalan, hogy Koloníchoz hasonlóan 1494 novemberében vagy valamivel később, 1495 elején nevezték-e ki kapitánynak (vö. 1064, 2743). Pastore firenzei származású, Zágrábban élő kereskedő volt, kapitánysága mellett 1495-ben ő volt az egyik szlavóniai adószedő (2519, 2545, 1495: DL 104045.). 1495 őszén Velencéből szállított selyemárut és posztót a királyi udvarba (2747). Társával együtt Ernuszt Zsigmond kincstartóságának végéig viselték tisztségüket (1496: Magdić:

1169	Item eodem die Matheo Toth et alteri Slowak rotharum magistris ad ducentos pedites, qui iverant ad obsidionem castelli Gorbonok et deinde ad exercitum Iose comitis Themesiensis, dedi	fl.	200
1170	<i>Primo die Martii</i> Iohanni Uhar rotharum magistro, qui cum centum peditibus ad obsidionem castris Kapuswyvar ivit, dedi	fl.	150
1171	Item eodem die Balthasar Bathiani pro conservatione castris Iaycza per Matheum litteratum in Wereche dare feci	fl.	300
		fl.	900
1172	Item eodem die famulo Georgii Chwkas, qui ad regiam maiestatem venerat in negotiis Saxonum, pro expensis dedi	fl.	3
1173	<i>Secundo die Martii</i> ad relationem Bradach scholaribus schole maioris Quinqueecclesiensis dedi	fl.	3
1174	Eodem die ex commissione regie maiestatis Thome maiori puero, ut in occursum oratoris imperatoris Turcorum ex Quinqueecclesiis iret, ut Quinqueecclesias eum venire faceret, pro expensis dedi	fl.	4
1175	Item eodem die ad coquinam regentium, qui ad Quinqueecclesias nomine regis Romanorum ad regiam maiestatem venerant, ad equos, pro vino et pro omni hospitalitate expositi sunt	fl.	94
		fl.	104

Regesta 145.). 1503-ban zágrábi harmincadosként mutatható ki (1503: DF 256339.). Személyére lásd Kubinyi: Budai kereskedők 341., 37. jegyz.

1169–1170. A király rótaparancsnokai vagy a két tételben említett események után kapták kézhez csapataik zsoldját, vagy csupán a kifizetéseket könyvelték el jóval ezeket követően. A Körös megyei Gorbonok kastély ostromát az indokolhatta, hogy az a Dombóví Dávid birtokolta (1495: Popisi 8.), aki Lőrinc herceg egyik vezető familiárisaként egy ideig sikerrel védte Kaposútvárt a királyi sereg ellen (Bonfini V. V. 13., DF 231953., személyére lásd Pálosfalvi: Noble Elite 103–104.). Éppen ezért a Verőcétől északnyugatra, mintegy 30 kilométerre elterülő Gorbonok ostromára Kaposútvárával egy időben, 1495 januárjának második felében kerülhetett sor. Ugyanerre utal a 200 gyalogost irányító Tót Máté és Slovák (→878) rótamesterek ezt követő csatlakozása Somi Józsa temesi ispán Németújvár felé tartó seregéhez. — Jan Uhar rótamestert (878) egy január 20-i bejegyzés szerint Valpórol visszaküldték csapatahoz (1081) – az itteni tétel alapján alighanem Kaposútvárra –, majd február 5-én, Verőcén könyvelték el fizetése egy részét (1109).

1171. A kincstartó Battyányi Boldizsár jajcai bán fizetésére (→698) feltehetően 1495. február 21. körül (→1143–1146) utaltatta ki az itt elkönyvelt 300 forintot, amit bizonyára Tolnai Máté deák szolnoki sókamarás (→206) fizetett ki neki, talán Külső-Szolnok megye adójából (→207). — A lapalji összeg helyesen nem 900, hanem 924 forint.

1172. A Csukás György szebeni polgármester által az udvarba menesztett küldönc a király 1495. február 16-án említett levelére hozhatta meg a választ, valószínűleg az – addig a szebeniek és brassóiak által kezelt (vö. 32–33) – erdélyi huszadok bérletének ügyében (→1115). A szebeni szék számadáskönyvében dátum nélkül több királyhoz menő küldöncről olvashatunk: valamikor az év elején a szászok azt kérték, hogy az uralkodó utasítsa királybírájukat, térjen vissza hozzájuk és tegyen eleget feladatának a török fenyegettség és más okok miatt. Kakas Lőrinc (Lorenz Hahn) gondoltak, aki ekkoriban nagybányai kamaraispán volt (→751–752). Nem sokkal később a török követek érkezéséről küldtek értesítést a királyi udvarba (Rechnungen 183.). Március elején a vajda küldöncével juttatták el levelüket a királyhoz (uo. 184.).

1174. A királyi futárt a szultán fővárosban időző, onnan később Pécsre utazó követéhez küldték (→1166).

1175. Miksa római király követei az alsó-ausztriai kormányszéktől azért érkeztek Pécsre, hogy közvetítsenek Ulászló király és Lőrinc herceg között. A magyar király válaszában megköszönte Miksának a közvetítési szándékot, de kijelentette, hogy arra már nincs szükség, mert a háború véget ért. A küldöttség

1176	Item eodem die Moysi, qui cum litteris regiis ad Iosam versus Nemethwyvar ivit, pro expensis dedi	fl.	3
1177	<i>Tertio die Martii</i> , dum regia maiestas convivium habuit in carnisprivio Quinqueecclesiis, pecias quinque de sindone pro mensalibus et manutergiis faciendis et cultellis emendis Benedicto Izdenchy dedi	fl.	9,5
1178	Item eodem die ad relationem Bradach puero regio Gezthy	fl.	1
1179	<i>Quarto die Martii</i> in die Cinerum ad relationem Bradach Nicolao pigmeo	fl.	2
1180	Eodem die ad relationem eiusdem Bradach Iohanni Forchich Croato pro expensis dati sunt	fl.	3
		fl.	18,5
1181	Item eodem die ad relationem Bradach Paulo Croato ceco dedi	fl.	1
1182	<i>Septimo Martii</i> ad relationem Bradach Checa puero regie maiestatis	fl.	2
1183	Eodem die famulo magistri Iacobi pixidarii, qui ad regiam maiestatem ex Buda venerat, pro expensis dedi	fl.	3

tagjai, Christoph von Liechtenstein alsó-ausztriai tartományi főkapitány, Georg Rottal és Bernhard Berger március 16-án érkeztek vissza Bécsbe (RTA MR V/1/1. 316–317.). Alább, március 8-án egy, a következők „bolondjának” átadott összeget is elkönyveltek (1197). A magyar diplomácia vezetője, Bakóc Tamás kancellár Pécssett tartózkodó egri provizora március 10-én 6 forintot adott át a bécsi Szent Dorottya-kápolna hazájába visszatérő igazgatójának (Kandra: Bakócs-codex 416.), aki szintén a küldöttséghez tartozhatott.

1176. A most Németújvár felé menesztett Mózes nevű küldönc – talán azonos Mindszenti Mózzsal (1066) – részére hat nappal később is elkönyveltek útiköltséget, amikor újra Somi Józsa temesi ispánhoz vitt királyi levelet (1196).

1177. A király húshagyókeddi lakomájához a kincstartó familiárisa, Izdenci Benedek (→875) vásárolt terítőket és evőeszközöket.

1178. A számadáskönyvben többször is említett Geszti királyi apródot a számos Geszt nevű település miatt nem lehet egyértelműen azonosítani. Néhány lehetséges példa: Geszti Ferenc Baranya megyei birtokos jobbágyságait a király utasítására 1495 januárjában Drágfi Bertalan erdélyi vajda, főkapitány felmentette a hadba vonulás alól (1495: DF 260402.). Geszti Mihály fia László (1494: DF 260531.) kezén találjuk 1515-ben az erdélyi huszadok negyedét (DF 247134., vö. 1525: DF 260445.). Geszti János Baranya megyei birtokos 1495-ben Bajnai Bot András védelme alatt álltak (DF 260483.). Geszti Mátyás fia Ferenc Borsod megyei birtokos 1508-ban részesül királyi adományban (DF 286201., vö. DL 26497.).

1179. Kis Miklós törpére →879.

1180. Butinavasi Forčić János a horvátországi Knin megyében birtokos nemes volt (1494: DF 231906., vö. 1492: DL 38645.), korábban szolgabíróként is kimutatható (Popisi 2.). Ekkor kérhetett támogatást az uralkodótól a török határ közelében fekvő, Péci nevű erőssége (2736) védelmi költségeire. A király, illetve a kincstartó 50 forintot utalványozott neki a szlavóniai adóból, amelyből végül 30-at kapott meg (2736). 1495. április 27-én a horvát rendek egyik követe Budán (1773).

1181. Az itt szereplő Pál feltehetően azonos azzal a „vak horváttal”, aki Jajcáról érkezve 1495. február 25-én folyamodott támogatásért a királyhoz és kapott két forintot (1158).

1182. A *Checa*, máshol *Chayka* (2920) néven szereplő királyi apród talán az 1470-es években kimutatható Mikuláš Čejka cseh királyi palotás (Trnka: Složení dvora 135.) rokonságába tartozott.

1183–1185. Jakab királyi tüzérmester emberét, illetve az alkincstartó és az udvar között rendszeresen különféle árucikkeket szállító Miklós deákot 1495. február 19-én indították útnak Budáról Mohács felé, egy hadiszerekkel és lovagi tornákhoz szükséges kellékekkel megrakott hajón (1702–1703). Jakab mester embere bizonyára ekkor indult vissza Budára, és vele tarthattak a megelőző hónapokban a királyi ágyúk mellett, ugyancsak Jakab beosztottjaként dolgozó, talán budai András (→990) és a pesti István (→867) ácsok, János kőműves (→994) és a szintén budai Péter kovács (→867). — A bajvivásban részt vevő Jasenický cseh királyi palotásra →889.

1184	Item eodem die ad relationem Bradach Iasenchky Bohemo ad hastiludendum dedi	fl.	5
1185	Eodem die Andree, Stephano carpentariis et Iohanni lapicide, Petro fabro, ut Budam revertantur, pro eorum servitiis dati sunt	fl.	8
1186	Item eodem die Thome famulo Bwthkay ad relationem Bradach datus est	fl.	1
		fl.	20
1187	Item eodem die magistro Gabrieli aurifabro Quinqueecclesiensi, qui duos cantaros regie maiestati fecit et certas reformavit cuppas, pro laboribus dedi	fl.	33
1188	<i>Octavo Martii</i> , die dominico Invocavit nuntio, qui banis Nandoralbensibus litteras regias portavit, dedi	fl.	3
1189	Et alteri nuntio, qui in eodem negotio litteras regie maiestatis ad Zewrenium portavit banis, florenos sex et ad Iaycza, ut pacem cum Turcis servent,	fl.	4
1190	Item ad despotum florenos II et Sabach etiam florenos duos, nuntiis similes litteras regias ducentibus	fl.	14
1191	Eodem die ad primitias Thome prepositi Quinqueecclesiensis cantandas regie maiestati ad offertorium dedi	fl.	4
1192	Eodem die in festo Anuntiationis Marie regie maiestati ad offertorium Quinqueecclesiis	fl.	3
		fl.	61
1193	Item eodem die cantoribus regie maiestatis, ut novas vestes redimant a sartoribus, ad relationem Bradach dedi	fl.	1

1186–1187. Butkai Péter komáromi és somogyi ispán részt vett a Lőrinc herceg elleni háborúban, feltehetően a kaposújvári hadjáratban is (→2628–2629), itteni szereplését ugyanakkor talán királyi tárnoki feladatköre – a király arany- és ezüstműűinek, illetve más értékeinek a felügyelete – indokolja, tekintettel a második, a királynak két serleget készítő és többet megjavító Gábor pécsi ötvösmesterrel (vö. 1278) kapcsolatos tételre.

1188–1190. A török szultán követe ekkor még feltehetően nem érkezett meg a fővárosból Pécsre (vö. 1714, 1717), és a három évre szóló békeszerződést sem kötötték meg. Olybá tűnik ez alapján, hogy a felek még a tárgyalások megkezdése előtt fegyverszünetet kötöttek. Ezt támasztja alá, hogy 1495. március 9-én Ausztriában már értesültek a fegyvernagyvásról, igaz, azt Somi Józsa Radkersburgtól 5 mérföldre állomásozó serege miatt egy Stájerország elleni magyar támadás előjeleként értékelték (Reg. Imp. XIV/1. 3303. sz.). Az uralkodó ezért szólította fel a határ menti katonai tisztségviselőket – a nándorfehérvári, szőrényi, jajcai és szabácsi bánokat, illetve a szerb despotát –, hogy ne sértsék meg az egyezményt. — Az utolsó két tétel könyvelése – másolási hibának köszönhetően – hibás: a két tétel összetartozott, hiszen az összes benne feltüntetett részösszeg adja ki az utolsó tétel végén álló 14 forintot, a jajcai bánokhoz menesztett küldönc 4 forintos útiköltsége tévedésből került ki a sor végére.

1191. Az újmiséjét a király jelenlétében tartó Tamás pécsi kispépostra →704.

1192. *in festo Anuntiationis Marie*] 1495. március 25. — Mivel a két időpont – az *eodem die*, illetve a Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe – nem áll egymással összhangban, ezt a tételt rossz helyre szúrhatták be.

1184 haustiludendum

1193 sartor. (sartore *etiam legi potest*)

1194	Eodem die Iohanni carpentario, qui fuit in obsidione Kapwswywar, pro laboribus dedi	fl.	3
1195	Eodem die Pechynger aulico regio ad relationem Bradach	fl.	4
1196	Item eodem die Moysi cum litteris regiis eunti ad Iosam	fl.	2
1197	Eodem die mimo aut fatuo oratorum regis Romanorum ad relationem Bradach	fl.	6
1198	Eodem die Radych pribech, qui Quinqueecclesiis cum regia maiestate fuit, pro expensis dedi	fl.	3
1199	Eodem die Zekerchky aulico regio ad hastiludendum Quinqueecclesiis	fl.	4
		fl.	23
1200	Item <i>decimo Martii</i> Nicolao Zekel ad hastiludendum dedi	fl.	4
1201	Eodem die Gersyk Zadlo aulico ad hastiludendum	fl.	4
1202	Eodem die currifero de Koch, qui ad relationem Korlathkwy transivit pro boletis, dedi	fl.	6
1203	Et famulo dicti Korlathkwy, qui ivit pro boletis	fl.	8
1204	Item eodem die Stephano Woykonyth, qui prope Iaycza habet Peech, qui pro subsidio petendo venerat ad regiam maiestatem Quinqueecclesias, ad relationem Bradach dedi	fl.	4

1194. A Kaposújvár ostromában részt vevő János pesti ács 1494 októberében, Jakab tüzérmester társaságában érkezett Budáról a királyhoz (→867) és maradt a királyi ágyúk mellett a Lőrinc herceg elleni háború végéig (vö. 1152).

1195. A tételben szereplő cseh királyi palotás, aki bajvívásban vehetett részt (vö. 1199), Mikuláš Pecinger z Bydžínával (1499: AC XVIII. 107.) vagy egy rokonával azonosítható. 1503-ban egy *Pesyngher* nevű személy budai háztulajdonos volt (DF 256780.).

1196. A Mózes nevű küldönc (vö. 1066) részére hat nappal korábban is elkönyveltek útiköltséget, amikor ugyancsak Somi Józsa temesi ispánhoz vitt királyi levelet Németújvár felé (1176).

1197. Miksa római király Pécssett tartózkodó követekre →1175. Bolondjukat bizonyára Ulászló király ajándékozta meg, feltehetően valamilyen fellépését követően.

1198. A tételben említett Radić pribék volt, azaz az Oszmán Birodalomból magyar területre átszökött személy (→815). A tétel fogalmazója mintha arra utalt volna, hogy nemcsak a király elé járult Pécssett, hanem hosszabb ideig az uralkodó kíséretében tartózkodott. Kérdés, nem azonos-e azzal a jajcai Radić martalóccal, aki később Pozsega megye adójából kapott 40 forint utalványt (2830, vö. 1209).

1199–1201. A három királyi palotás (vö. 1195) feltehetően az udvar és a német követek szórakoztatására tartott lovagi tornán vett részt. Kövendi Székely Miklósról →1028, a cseh Jan ze Sekeřicre →1354. A neve alapján ugyancsak cseh Jiřík Sádlo egyelőre nem volt azonosítható (vö. 2907).

1202–1203. A két, Korlátkői Osvát királyi sáfárral – a királyi udvar élmezéséről, a konyhák ellátásáról gondoskodó tisztségviselő – kapcsolatos tétel nehezen értelmezhető. A *boleta* jelentése árújegy (Lex. Lat. Hung. I. 347.), itt azonban más – ismeretlen – jelentésben állhat.

1204. A tételben szereplő *Woykonyth* István minden bizonnyal a jajcai bánsághoz tartozó *Peč* erősség (1496: Jajca oklt. 138–139.) várnagya volt. Alighanem követségének köszönhetően utaltak ki a boszniai település lakóinak támogatást a szlavóniai és a pozsegai adóból: előbbiből 21 (2738), utóbbiból 38 forintot (2838) kaptak kézhez (a szlavóniai utalvány eredetileg 40 forintról szólt).

1197 orator. (oratoris *etiam legi potest*, cf. 1175: regentium)

1199–1201 haustiludendum (*ter*)

1205	Item <i>XIII Martii</i> Laurentio Baan de Orbaz, qui etiam a regia maiestate subsidium petebat, ex commissione regie maiestatis	fl.	2
		fl.	28
1206	Item eodem die domino Iohanni Lesoczky Polono, qui venerat ad regiam maiestatem, ex commissione sue maiestatis dedi	fl.	70
1207	Eodem die ad relationem Bradach cantori regio, qui Quinqueecclesiis obiit, pro sepultura sua	fl.	5
1208	<i>Sedecima Martii</i> Iohanni Gwzyth et Symoni Mihanowch, qui de Croatia pro subsidio petendo ad regiam maiestatem venerant, ad relationem Bradach dedi	fl.	5
1209	Eodem die ad relationem Bradach Georgio Halmonich et Radych de Bannyalwka dedi	fl.	4
1210	Item eodem die ad relationem Bradach illi, qui in castro Quinqueecclesiensi regie maiestati paravit balneum, dedi	fl.	1
		fl.	85
1211	Item eodem die Ladislao Sarkan, qui cum litteris regiis de Mayoszygeth post ducem Laurentium transivit, dedi	fl.	6

1205. Bán Lőrinc az orbásziak követe lehetett. A jajcai bánsághoz tartozó vár és település ekkor kaphatott a kincstártól utalványt, amelyet később 50 forint kifizetésével Pozsega megye adószedői teljesítettek (2835).

1206. A lengyel Jan Lasocki (vö. PSB XVI. 542., Kozák: Rationes 686.) azonos lehet a lengyel király azon követével, akinek április 1-jén könyveltek el kiadást lóvásárlásra és útiköltségre (1248).

1208. A támogatásért Pécsre érkező két horvát nemes közül az első talán Turanji Gusić Jánossal (1486: Frangepán II. 171., vö. 1492: Firnhaber 514., DL 38645.), a második bizonyosan Bilčici Mihaonović Simonnal (1497: Blagay 436–438.) azonosítható. Az előbbi esetben a bizonytalanságot az okozza, hogy a hasonló névalak (vö. 2733: *Kwzyth*) miatt a Kučić János knini várnaggyal (→1773) való azonosítás is szóba jöhet, aki Mihaonovićhoz hasonló utalványt kapott később a kincstártól (2733), igaz, ő 1495 áprilisában bizonyosan felkereste az udvart a horvát rendek követeként (→1773), és az utalványt akkor is kieszközölhette. Mihaonović ekkor kaphatta azt a 60 forintos, Petrovac vár fenntartására szóló utalványt, amelynek végül csak a felét vehette át a szlavóniai adóból (2740).

1209. A jajcai várhoz tartozó boszniai Banja Luka város követei ekkor eszközölhették ki a királyi udvarban azt az utalványt, amellyel a pozsegai adóból később 47 forintot vehettek át (2832).

1211. A tételben szereplő Majossziget azonosítását bizonytalanság terheli. Tekintettel arra, hogy innen küldtek Lőrinc hercegnek egy királyi levelet, annak megírásakor fel kellene tételeznünk az uralkodó iteni jelenlétét. A települést ebből adódóan mindenképpen Pécs közelében keresnénk, ha nem maradt volna fenn egy 1495. március 11-i királyi oklevél, amely Szekszárdon kelt és Somi Józsa temesi ispán iktatását rendeli el a herceg Fejér megyei várába, Gesztesbe (DL 88795.). Így viszont arra kell gondolnunk, hogy Majossziget a Bonyhádtól keletre lévő Majos mellett, a Pécs–Szekszárd útvonalon helyezkedett el. Az sem kizárt, hogy a március 11-i oklevelet valójában az uralkodó távollétében bocsátották ki, és az Kálmáncsehi Domokos fehérvári préposthoz, a király bírói pecsétjét kezelő személynökhöz köthető, aki nem melleleg a szekszárdi apátság kormányzója volt (→691). Mivel Ákosházi Sárkány László a kincstártó szolgálatában állt (→83), Ernuszt kincstartó, illetve a királyi levél említése alapján Bakóc kancellár jelenléte is feltételezhető Szekszárdon, illetve útközben Majosszigetnél (a bírói pecsétet ugyanis rendszeren nem használták kormányzati parancslevelek hitelesítésére). A főpapok, illetve bárók ez alapján feltételezett szekszárdi „kirándulása” március 10. és 15. közé helyezhető, amely néhány nappól az uralkodónak nem maradt fenn oklevele (vö. I. függelék). Oka talán az lehetett, hogy az urak a Pécshez közeledő szultáni delegáció elé vonultak és velük együtt tértek vissza a királyhoz Pécsre. — Az itt elszámolt útiköltséget mindezek alapján a kincstártó Pécsre való visszatérését követően könyvelték el.

1208 venerat

1212	<i>Vigesima Martii</i> cuidam fratri monacho Polono ad relationem Bradach dedi	fl.	1
1213	Item eodem die ad relationem eiusdem puero Zyrothynchky	fl.	3
1214	Eodem die Kromyan aulico regio ad servitia dedi	fl.	4
1215	Eodem die Ladislao Pestheny ad relationem Bradach dedi	fl.	4
1216	Item eodem die puero Herczegh cum litteris regiis destinato ad Sclavoniam, ut celeriter victualia mittant ad Iaycza, pro expensis	fl.	2
		fl.	20
1217	Item eodem die monialibus Quinqueecclesiensibus ad relationem Bradach pro oleo dedi	fl.	6
1218	Eodem die Ladislao Zelenczki aulico regio ad servitia	fl.	4
1219	<i>Vigesima tertia Martii</i> orozonibus regiis ad relationem Bradach	fl.	2
1220	Eodem die Sthutherheyem regio aulico ad relationem Bradach pro hastiludio	fl.	4
1221	Item eodem die Iane ianitori regio ad relationem Bradach dedi	fl.	2
1222	Eodem die Valentino aurifabro, qui pelvim et lavatorium regie maiestati Quinqueecclesiis fecit, pro laboribus dedi	fl.	42
1223	Eodem die Thym aulico regie maiestatis pro suis servitiis dedi	fl.	8
		fl.	68
1224	Item Thome ex Quinqueecclesiis ad Iaycza ad Balthasar cum litteris regie maiestatis eunti pro expensis dedimus	fl.	6
1225	Eodem die capitaneis peditum, quos Emericus Chobor duxerat, ad commissionem regie maiestatis dedi	fl.	12

1213. Az itt szereplő királyi apród (vö. **1857–1858, 3080**) Jan ze Žerotína a z Fulneka morva főúr (Kozák: Vzestup) egyik fia lehetett.

1214. *Cromian* királyi palotásra →**1022**.

1215. Pestyéni László királyi palotásra →**881**.

1216. A jaccai bántság élelemmel történő sürgős ellátását elrendelő királyi parancsleveleket, ha ez a tétel összekapcsolható két másikkal (**2755–2756**), először a kincstartó szentgyörgyvári provizorához és szlavóniai adószedőjéhez, Kaproncai András mesterhez küldték, aki gondoskodott arról, hogy azok eljussanak a címzettekhez, Osvát zágrábi püspökhöz, Egervári László tárnok- és Ernuszt János lovászmesterhez (**2755**, vö. **1224**). András mester ezt követően Jajca ügyében küldöncöt menesztett a Pécssett időző kincstartóhoz (**2756**).

1217. A király a pécsi városfalon kívüli, Szentlélek tiszteletére alapított domonkos apácakolostort (Romhányi: Kolostorok 51.) ajándékozta meg (vö. **278, 2448**).

1218. A tételben szereplő királyi palotás talán a lengyel Żeleński család tagja (vö. Kozák: Rationes 696.).

1220. A bajvívásban részt vevő német Stutterheim (vö. **1758, 1996**) családja Lausitzban is birtokokkal rendelkezett (Kreis Luckau 94.), ami magyarázatul szolgál, miként került a magyar–cseh király udvarába.

1221. János királyi ajtónállóra →**924**.

1222. A Bálint pécsi ötvös (vö. **1278**) által készített tálak esetleg azonosak lehetnek azokkal, amelyek aranyozására már Budán, 1495. április 26-án fizettek ki 20 forintot, és amelyeket a szultán megajándékozására szántak (**1766**).

1223. Tým királyi palotásra →**1005**.

1224. Battyányi Boldizsár jaccai bánt a levéllel feltehetően magához hívatta az uralkodó (→**1240**).

1225. A Cobor Imre által 1495 februárjában Morvaországban felfogadott és a királyhoz vezetett 500 gyalogosra →**1680–1682**.

1220 haustiludio

1226	Item eodem die Falnkanawer aulico regio infirmo ad relationem Bradach dedi Quinqueecclesiis	fl.	4
1227	Eodem die puero Herczegh cum litteris regiis Nandoralbam destinato pro expensis dedi	fl.	2
1228	Eodem die Iohanni Bohyn aulico regie maiestatis, qui ex Quinqueecclesiis cum Iosa ivit ad exercitum	fl.	2
1229	Eodem die Alberto Bwrian ad relationem Bradach	fl.	4
			30
1230	<i>Vigesima sexta Martii</i> cantoribus regiis pro eorum servitiis ante dominicam Letare dedi	fl.	8
1231	Eodem die Nichel Zeydlych aulico regio	fl.	8
1232	Eodem die duobus armiparibus regiis ad relationem Bradach	fl.	6
1233	Eodem die ad mensas aulicorum regie maiestatis pro mensalibus fiendis telam emimus	fl.	3
1234	Eodem die ad relationem Bradach pro panno albo ad involvendum cuppas et argenteria regie maiestatis dedi	fl.	3
1235	Eodem die domino Kesselychky in sortem centum florenorum, quos regia maiestas Cassovie exolvi fecerat, hic Quinqueecclesiis dedi	fl.	20
			48
1236	Item eodem die ad relationem Bradach fratribus in claustro Sancti Francisci Quinqueecclesiis degentibus dedi	fl.	1
1237	<i>Vigesima septima Martii</i> regia maiestas per medium Bradach a nobis recepit cuppas deauratas duodecim Quinqueecclesiis, quarum quilibet continebat in se marcas argenti quinque, et unaqueque marca venditur florenis decem, que in toto faciunt	fl.	600

1226. A számadáskönyv két Falkenauer nevű királyi apródról tesz említést, Sigmundról és Johannról (→850). Előbbit még hónapokkal később is betegnek tekintik (1907, 1910, 1942).

1228. Az itt említett királyi palotás Pécsről elindulva, 1495. márciusban csatlakozott Somi Józsa temesi ispánhoz, illetve seregéhez. Feltehetően azonos az 1494-ben a temesvári, majd nándorfehérvári cseh katonák között szereplő *Bechin* palotással, illetve *Bechynekkel* (DF 288574., DF 288577.).

1229. Nem kizárt, hogy a tételben szereplő személy Burian z Lichtenburka királyi kamarás (→623) testvérével, Albrechtel (MZD II/2. 440.) azonosítható, azaz a névalak „Burian Albertje” formában értelmezendő. Ez alapján ő lehetett Burian „tárnok” testvére, aki a király apródja volt (1401).

1230. *dominicam Letare*] 1495. március 29.

1231. Nickel Zeidlitz királyi palotás feltehetően ekkor is a bajvívással kapcsolatban kapott fizetést és költségtérítést, mint 1495. júniusban (1932) és augusztusban (2907).

1235. A lengyel Kezelicki palotás (→1024) részére szóló fizetési utasítást az uralkodó 1494 májusában, Kassán adhatta a kincstartónak (vö. I–II. függelék).

1236. Az uralkodó a ferences rend konventuális ágához tartozó pécsi Szent Ferenc-kolostor (Romhányi: Kolostorok 51.) szerzetesait ajándékozta meg.

1237. A király a 12 aranyozott serleg megvásárlásával egy időben válthatta magához a pécsi püspöktől, kincstartótól Corvin János ezüstműút 8000 forintért (→686).

1232 armiparis

1237 quorum

1238	Eodem die ad relationem Bradach sex hastiluseribus, qui in presentia oratoris imperatoris Turcorum hastiluserunt, Quinqueecclesiis dedi	fl.	52
1239	Eodem die ad relationem domini Petri comitis Cromyano Quinqueecclesiis dedi	fl.	32
1240	Eodem die ad relationem domini Agriensis Balthasar Bathyani pro conservatione Iaycha Quinqueecclesiis dedi	fl.	200
		fl.	885
1241	Item eodem die dominus comes Petrus nomine regio commiserat Quinqueecclesiis, ut domino Mezerychky et Iohanni Holych ducentos florenos darem, quibus Bude dedi	fl.	200
1242	Eodem die ex propria commissione regie maiestatis Korlathkwy procuratori coquine regie maiestatis unam peciam de veluto Turcorum deauratam pro una suba sibi facienda Quinqueecclesiis dedi	fl.	36
1243	Eodem die ex commissione regie maiestatis oratori imperatoris Turcorum, quando pacem Quinqueecclesiis cum regia maiestate conclusit, unam cuppam dedi, quam emi	fl.	62

1238. A március elején még Budán időző török küldöttség (→1714, 1717) a hónap közepén érkezhetett Pécsre. Ha a Budán velük lévő Tárnok Péter a szőrényi bánnal azonos (ez korántsem bizonyos, vö. 1250, 1714), ő március 15-én, Pécssett már királyi adományban részesült (DL 30936.). A török követet talán Szekszárdról Pécsre kísérő Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost, személynök (vö. 1211) március 16-án már a Baranya megyei városban tartózkodott (DF 260548.). A török küldöttség bajvívásokkal való szórakoztatásáról az eddigi példák alapján királyi palotások gondoskodhattak. A szultán követe és kísérete a három évre szóló békemegállapodás megkötését követően, április elején hagyhatta el Pécsset (→1243–1245, 1264–1266).

1239, 1241. A két tétel alapján az uralkodó felhatalmazást adott Szentgyörgyi és Bazini Péter grófnak arra, hogy eljárjon a cseh palotások és zsoldosok háború utáni kifizetésével kapcsolatban. A gróf az 1490–1492. években is feltűnik hasonló szerepkörben (vö. 1490–1492. évi hadvezetési feladataival: Neumann: Kassai hadjárat 369–370., 375., Uő: Királyi városok 72–74.). — A *Cromian* királyi palotás (→1022), illetve Jan z Lomnice a na Mežřic morva főkamrás, királyi kapitány (→870) mellett szereplő *Holych* azonosítása egyelőre nem megoldott. — Az 1241. tétel könyvelése rendhagyónak tűnik, mivel máskor a kiadásokat, ha a fizetési utasítás jóval megelőzi a tényleges teljesítést, magától értetődően utóbbi követően könyvelték el. A kincstartó legkorábban április végén, május elején fizethette ki az itt jelzett összeget Budán (II. függelék).

1240. Battyányi Boldizsár jaijai bán ez évi feljegyzéséből kiderül, hogy az uralkodó három levelet is küldött társának, Beriszló Ferenc bánnak, hogy jelenjen meg Pécssett (DL 102344.). Valószínűleg őt is magához hívatta (vö. 1224), hogy tisztázza a két bán konfliktusát. Battyányi fizetésére →698.

1242. A Korlátkői Osvát királyi sáfárral kapcsolatban használt *procurator coquine* tisztségnév a *dispensor* szinonimája, illetve feladatkörének pontos körülírása.

1243–1247. A szultán követe és kísérete a hónap közepén érkezett Budáról Pécsre (→1238). Antonio Bonfini leírása szerint a szultán tíz évre szeretett volna békét kötni, de a magyar uralkodó csak háromba egyezett bele. A megállapodás tiltotta a feleknek az egymás területére vezetett portyákat és rendelkezett az 1493. szeptemberi udbinai vagy korbávmzei csata foglyainak a hazaengedéséről. A magyar uralkodónak jogában állt meghosszabbítani vagy megszakítani a fegyvernugvást, utóbbi esetben erről három hónappal korábban kellett tájékoztatnia a másik felet. A történetíró beszámolt a követség által a királynak hozott, illetve az utóbbi által viszonzásképpen átadott ajándékokról is (Bonfini V. V. 41–44., vö. Pálosfalvi: From Nicopolis 297–298.). Ulászló egyik 1497. évi levele szerint a békemegállapodás 1498 nagybőjtjéig volt érvényben (Garbacik: Materiały 29.). Talán a tárgyalások lezárultát jelzi az a március 31-én kelt királyi oklevél, mely az udbinai csatát követően eltűnt Dècei Rohfi Bernát birtokai ügyében kötött megállapodást abban az esetben tekintette hatályosnak, ha Rohfiről pünkösdig (június 7.) nem érkezik hír (DF 219074.). Vitéz János veszprémi püspök Miksa római király egyik tanácsosához

1238 haustiluseribus — haustiluserunt

1244	Eodem die oratori Turcorum ex regio mandato in auro dedi	fl.	200
1245	<i>Ultimo die Martii</i> in Quinqueecclesiis tam ipse orator imperatoris Turcorum cum tota familia sua, quam etiam nuntius wayvode Transalpinarum ad redeundum usque ad terras dicti wayvode Transalpini habuerunt medio hominum meorum, qui cum eis semper fuerunt, expensas pro coquina et pro equis eorum	fl.	364
1246	Item <i>primo die Aprilis</i> ad relationem domini Agriensis Quinqueecclesiis oratori wayvode Transalpinarum, qui cum oratore Turcorum ad regiam maiestatem venerat, unam hachekam de veluto deaurato eidem emi et dedi	fl.	46
1247	Eodem die ad relationem eiusdem domini Agriensis eidem oratori wayvode Transalpinarum dedi	fl.	32
1248	Eodem die ad relationem Marsalk pro emendo cuidam nuntio regis Polonie equo et expensas eidem dedi Quinqueecclesiis	fl.	25
		fl.	467
1249	Item <i>secundo die Aprilis</i> ad relationem Bradach tubicinatoribus regie maiestatis dedi	fl.	9
1250	Eodem die Petro More ex commissione regie maiestatis Budam ad domum suam revertenti dedi	fl.	13

írott, 1495. április 10-i levelében az eseményeket úgy értékelte, hogy a szultán megrettent a francia király hadi készülődésétől, és szokatlan módon mindent elfogadott a magyar király ajánlata szerint. A levél kiemeli, hogy a békeszerződésbe Miksa királyt és tartományait is belevették (RTA MR V/1/1. 319., DF 258421.). A békekötést követően a magyar király Cobor Imrét a szultánhoz küldte (1264). A szultáni küldöttséggel (összetételére →1265–1266) együtt érkezett és távozott IV. Vlad havasalföldi vajda követe is. Pécs elhagyását követő utazásukra, illetve a magyar király követének elindítására →1786–1793. — A kincstartó azon emberei közül, akik a követséget kísérve gondoskodtak kiadásaikról, Fadan Kristóf (1166), illetve Szakácsi Balázs ismertek. Utóbbi Szegeden fedezte a követség költségeit (2690).

1248. A lengyel király követe talán az a Jan Lasocki volt, akinek az ellátására március 13-i dátummal könyvelték el kiadást (1206).

1249–1285. Az 1495. április 2. és 18. közötti időszakra vonatkozó, itt következő 37 tétel értelmezése nem mentes az ellentmondásoktól. A trombitások kifizetése vélhetően a király Pécsről való elindulásához kapcsolódik: 1495. április 1-jén az udvar még bizonyára Pécsen időzött, április 5-én Tolnára, majd 8-án Fehérvárra költöztek királyi oklevelek, végül az uralkodó április 9-én vonult be Budára (l. függelék). Az udvari kifizetéseket intéző Bradács Lőrinc királyi kamarás április 11-től folyamatosan kimutatható Budán (1734), ennek ellenére április 18-ig pécsi vonatkozású kiadási tételek referenseként is szerepel (utoljára: 1280). Az ellentmondás feloldása az lehet, hogy a kincstartó nem tartott a királlyal Budára: alkalmazottaival talán éppen április 18-ig még Pécsen maradt, és május elején csatlakozott csak az uralkodóhoz Visegrádon (1287–1289). Mivel Ulászló király kerülő úton, egy báiari zarándoklatot követően ért Tolnára (Bonfini V. V. 56.), nem zárhatjuk ki annak lehetőségét, hogy az udvar egy része tovább maradt Pécsen (vö. 1258). A Bradács Lőrinc közvetítette fizetési meghagyásokat a kincstartó alkalmazottai láthatóan nem egyszerre, hanem fokozatosan teljesítették és könyvelték el. További nehézséget okoz az is, hogy az április 14-i és 18-i dátumok közé 5-i és 6-i tételek kerültek. Az utóbbiak két tétele alapján csaknem bizonyos, hogy dátumukat tíz nappal későbbre szükséges javítani, és nem arról van szó, hogy rossz helyre illesztették be őket.

1250. Mór Péter azonosítása – a több ilyen nevet viselő személy ismeretében – korántsem problémamentes. 1494 februárjában küldték a király követeként Budáról a szultánhoz (→1417), és bő egy évvel később, a török követséget kísérve tért vissza a magyar fővárosba (Bonfini V. V. 31.). Bizonyára az 1495 májusában feltűnő, csongrádi birtokait Pest megyébe áthelyeztető Gyepesi Mór Péter királyi palotás (DL 46301.) azonosítható vele. Nem kizárt, hogy a Palotai Pecsétes családba beházasodó és így annak Pest és Bács megyei birtokaiból részesülő, emiatt Palotai Mór néven is szereplő nemes (1494: DL 20123., DL 20146.) is vele azonos. Ismerünk még egy Mutnoki Mór Pétert is, aki Mátyás király ide-

1251	<i>Tertio die Aprilis</i> ad relationem Bradach Belnich aulico regio dedi	fl.	10
1252	Eodem die ad relationem Marsalk nuntio regie maiestatis, qui cum domino Kazimiro duce de Quinqueecclesiis ivit ad Wratislaviam, pro expensis	fl.	10
1253	<i>Quarto die Aprilis</i> ad relationem Bradach illis, qui duxerunt sex equos nomine domini thesaurarii maiestati regie, dedi	fl.	6
		fl.	48
1254	Item <i>sexto die Aprilis</i> ad relationem Bradach peditibus castri Quinqueecclesiensis pro bibalibus dedi	fl.	7
1255	<i>Octavo die Aprilis</i> ad relationem domini Agriensis cuidam nuntio, qui a regentibus Wyennensibus Quinqueecclesias ad regiam maiestatem venerat, dedi pro expensis	fl.	4
1256	Eodem die clavigero prepositi minoris Quinqueecclesiensis ad relationem Bradach dedi	fl.	2
1257	Eodem die ad relationem Bradach clavigero Quinqueecclesiensi pro bibalibus	fl.	4
1258	Eodem die per medium Bradach regie maiestati Quinqueecclesiis missi ad suas proprias manus	fl.	100
		fl.	117

jében királyi tárnokként szolgált (1489: DL 73191., vö. 1493: DL 27077.), majd Corvin János herceg familiárisa lett (1498: HO IV. 438., 1499: DL 37729., vö. Wagner: Epistulae 260–261., DF 278383., DF 282621., fol. 48r). Ő valószínűleg azonos Gyepesi Mórrel (Krassó III. 389., 512.), ami felveti azt a lehetőséget, hogy a török követet kísérő Tárnok Péter (1714, 1793) valójában nem a szörényi bánnal, hanem a Törökországba küldött magyar követtel azonos. — 1495. április 27-én, Budán szerepel egy „kis(ebbik) Móré” nevű királyi palotás is (1784), aki azonban a Lőcsére menő Móré Lászlóval is azonosítható (1995). — Bizonyára a követ Móré Péter kapott 28 forintot királyi utalványra az 1495. évi Pest megyei adóból (2823).

1251. A *Belnich* nevű királyi palotás 1494 tavaszán is szerepel az uralkodó lőcsei kíséretében (2000).

1252. A tétel értelmében a Pécssett időző királyi udvart II. Kázmér tescheni herceg (1477–1528), a sziléziai hercegség főkapitánya is felkereste, aki a király követének társaságában tért vissza Sziléziába, azon belül Boroszló városába.

1253. A hat ló feltehetően a pécsi püspök kincstartó búcsúajándéka volt a Pécsset elhagyó uralkodónak (vö. 1259).

1255. Bizonyára itt is egy korábbi esemény utólagos elkönyveléséről van szó. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár ezen a napon már Fehérváron lehetett a király társaságában, hiszen az egyik április 8-i királyi oklevél az általa kezelt királyi titkospecsét látható (DL 106679.). A Miksa római király alsó-ausztriai kormányzékétől érkező küldönc következőképpen legkésőbb március–április fordulóján érkezhettett Pécsre.

1256–1257. Tamás pécsi kispépost (→704), illetve talán a pécsi püspök kulcsairai bizonyára azért kaptak borraivalót, mert uraik utasítására részben ők láthatták el borral a királyi udvart annak egy hónapos pécsi tartózkodása idején. Nem kizárt, hogy Tamás kispépost részben emiatt kapott királyi utalványt az 1494. évi Baranya megyei adóból (704).

1253 illis] illi

1255 venerant

1258 Quinqueecclesiis] Quinqueecccl. (Quinqueecclesias *etiam legi potest*)

1259	Item eodem die ad relationem Bradach illis, qui tres cuppas Quinqueecclesiis nomine domini thesaurarii regie maiestati obtulerunt, pro bibalibus dedi	fl.	3
1260	<i>Decimo die Aprilis</i> illis, qui argenteria ducis Corvini ex castro Sancti Georgii usque Budam conduxerunt, et pro vectura curruum et pro expensis	fl.	37
1261	Eodem die Bartholomeo pixidario de Iaycza pro salario suo dedi	fl.	29
1262	Eodem die ad relationem Bradach heremitis de Sancto Iacobo supra Quinqueecclesias	fl.	10
1263	<i>Duodecima Aprilis</i> Andree Wer pro exigendo et adducendo censu Sancti Martini ad Saxones ad Transsilvaniam cum litteris regis destinato pro expensis dedi	fl.	60
		fl.	139
1264	Item <i>quartadecima Aprilis</i> ex commissione regie maiestatis Emerico Chobor ad rationem illarum pecuniarum, quas regia maiestas pro expensis ad Turciam eidem dare debebit, dati sunt eidem Quinqueecclesiis	fl.	50
1265	Eodem die ex commissione regie maiestatis sex Turcis potioribus, aulicis scilicet imperatoris Turcorum, qui cum oratore Turcorum ad regiam maiestatem Quinqueecclesias venerant, cuilibet eorum dedi florenos decem, qui in toto faciunt	fl.	60
1266	Eodem die ex commissione regie maiestatis quatuor Turcis, proprii dicti oratoris familiaribus dedi per florenos quatuor, qui faciunt in toto	fl.	12
1267	<i>Quintodecimo die Aprilis</i> ad relationem Bradach fratribus Sancti Nicolai extra muros civitatis Quinqueecclesiensis emi unum calicem	fl.	9
		fl.	131

1259. A három kupa a pécsi püspök kincstartó búcsúajándéka lehetett a Pécs-et elhagyó uralkodónak, a hat ló (1253) mellett.

1260. Corvin János hercegnek a kincstartó zálogában lévő, a Körös megyei Szentgyörgy várában őrzött ezüstműt, amelyeket az uralkodó 1495 márciusában, Pécsen 8000 forintért váltott magához, ekkoriban szállították Budára (→686).

1262. Az uralkodó a Pécs melletti (jakabhegyi) Szent Jakab pálos kolostor (Romhányi: Kolostorok 63.) szerzeteseit ajándékozta meg.

1263. Muronyi Vér Andrást (→510) 1495 tavaszán – valamikor március 17. és május 28. között, e tétel alapján feltehetően április–május fordulóján – Szebenben megvendégték és megajándékozták mint a kincstartó familiárisát (Rechnungen 185.).

1264–1266. A szultán követével Pécsen, 1495. március végén megkötött békeszerződést (→1243–1247) követően az uralkodó Cobor Imrét jelölte ki arra, hogy a török küldöttséghez csatlakozva felkeresse a portát. Cobor a feladathoz szükséges költségek nagy részét április végén már Budán kapta meg (→1790). A török követ, akit az itteni tételek alapján hat, szultáni udvartartáshoz tartozó előkelő személy is elkísért magyarországi útjára, feltehetően nem tartott vele a fővárosba, hanem Szegeden várta be a magyar király küldöttségét (→1793). — Az 1266. tétel végén a szöveg alapján 16 forintnak kellene állnia, nem kizárt, hogy a megajándékozottak számát vagy a fejenkénti összeget írták el.

1267. A földrajzi meghatározás („falakon kívül”) alapján az uralkodó az Ágoston-rendi remeteket ajándékozta meg a kehellyel. Kolostoruk patrocíniuma egyedül e tételből ismert (Fedeles: Pécs 63.).

1267 Quintodecimo die] Quinto die, cf. annot. hist. supra

1268	Item eodem die Wasas nuntio ad banos Nandoralbenses misso, ne vigesimam regie maiestatis turbent, pro expensis dedi	fl.	3
1269	Eodem die Matheo carpentario, Benedicto fabro, Iohanni lapicide de Iaycza, qui venerant ad regiam maiestatem pro eorum servitiis repetendis, in sortem servitiorum ipsorum dedi	fl.	11
1270	Eodem die Bradach pannum a Benedicto Bolthos mercatore Quinqueecclesiensi pro Nicolao parvo pigmeo receperat, pro quibus pannis solvi	fl.	6,5
1271	<i>Sextodecimo die Aprilis</i> notario capituli Quinqueecclesiensis pro litteris diversis fassionalibus regie maiestati scriptis per Laurentium ducem et Iohannem ducem Corvinum eidem regie maiestati factis dedi	fl.	16
		fl.	36,5
1272	Item eodem die Leonardo Lanchman, qui ad Iosam ivit, ut peditibus Martini Chobor licentiam daret, pro expensis	fl.	3
1273	Eodem die ex commissione regie maiestatis matri prioris Aurane dedi	fl.	10

1267–1270. A kéziratban e helyütt április 15. helyett 5. áll (vö. Engel: *Gesch.* 75.). A javítást csak az időrend támogatja (előtte április 14-i tételek olvashatók), mivel a négy tételben szereplő események nem keltezhetők (vö. 1271).

1268. A nándorfehérvári főharmincad bevételeit ekkoriban a nándorfehérvári provizor kezelhette, aki – szemben a bánokkal – a kincstartó familiárisa volt (→2030). A harmincadot a tétel azért nevezi huszadnak, mert valójában az országba behozott, illetve onnan kivitt árucikkek értékének huszadrészét szedték be (Simon: *Kereskedelem* 41.).

1269. A Jajcára szerződttetett mesteremberek, akik saját és inasaik kétévi fizetéséért keresték fel a királyi udvart, egy 140 forintra szóló utalványt kaptak ekkor, de az összegből végül csak 36 forintot vehettek át az 1495. évi első szlavóniai adóból (2723).

1270. Kis Miklós törpére →879.

1271–1276. A hat tételhez a kéziratban megadott április 6-i dátum bizonyosan 16-ára javítandó, hiszen az előző időpontban az udvar fővárostól való távolléte miatt még nem küldhettek Budáról királyi levelet Pécsre (1275, vö. I. függelék).

1271. A pécsi káptalan jegyzője által készített és Ulászló király részére szóló oklevelek nem maradtak fenn. Lőrinc herceg az uralkodóval való kiegyezéssel kapcsolatban tehetett különféle bevallásokat (rendelkezések birtokairól, hitlevél, kötelezvények). Az ekkoriban dalmát–horvát–szlavón bánná kinevezett, március 23–30. között bizonyosan Pécsen tartózkodó Corvin János herceg a király kérésére ekkor mondott le szlavóniai hercegi címéről (Arch. I. 97., 179. jegyz.), e megállapodását az uralkodóval bizonyosan írásba is foglalták. Lőrinc 1495. március 24-én egy-egy bevallást tett az uralkodó, illetve a pécsi káptalan előtt Ernuszt kincstartó és Bakóc kancellár javára is (DL 105825., Erdődy lt. D 10167., Fedeles: *Lázadó herceg* 231–234.).

1272. Cobor Márton Morvaországban felfogadott, 1495. februárban Pozsonyhoz érkező 200 gyalogosa (→1666) az itteni tétel alapján csatlakozott korábban Somi Józsa temesi ispán Németújvár felé tartó seregéhez. Nem tudjuk, hol tartózkodott ekkor Somi serege (ha egyáltalán még nem osztották részekre): egy 1495. októberi panasz szerint valamikor a nagybőjtben (március 4.–április 8.) egy hetet a verőcei uradalom területén, a Dráva közelében állomásozott Szalánci János és Belmošević Miloš vezetésével (DF 255930.). — Az itt említett *Lanchman* Lénárt feltehetően nem azonos a brünni Lénárttal, aki 1495. január végén kapott fizetést (1095–1096).

1273. Beriszló Bertalan vránai perjel édesanyját Annának hívták, akinek egy 1496. évi oklevél szerint második férje a néhai Sülyi Etele György volt (DF 282626.). A kifizetés azért vált időszerűvé, mivel a perjelt lázadás, hamis pénz verése és pecséthamisítás miatt 1495. márciusban Pécsen az uralkodó fogságba vetette és a perjelség birtokait – valamint bizonyára a perjel saját vagyonát is – lefoglaltatta (Bonfini V. V. 37–40., DF 256867., DL 106679., DL 71516., RTA MR V/1/1. 319.). Bertalan perjel négy év után, 1499-ben szabadult a fogságból (Tóth-Szabó: *Supplicatio* 236–237.).

1271 *Sextodecimo die*] *Sexto die*, cf. *annot. hist. supra*

1274	Eodem die dominus thesaurarius misit puerum Budam ad regiam maiestatem, cui pro expensis dedi	fl.	2
1275	Eodem die Thome parvulo, qui cum litteris regiis ex Buda venerat Quinqueecclesias, quemque misi ad ducem Corvinum, pro expensis eidem dedi	fl.	3
1276	Eodem die Kystoth, qui cum litteris domini thesaurarii ad Ladislaum de Kanisa propter castra duci Corvino reddenda iverat, pro expensis dedi	fl.	3
		fl.	21
1277	Item <i>decima octava Aprilis</i> Chynthio, qui navem Nandoralbe perfecit, pro suo servitio et una veste dedi	fl.	13
1278	Eodem die aurifabris Quinqueecclesiensibus pro duobus cantaris deaurandis, anfora et pelvi regie maiestatis dedi	fl.	40
1279	Eodem die octo cocis regie maiestatis dedi	fl.	67
1280	Eodem die ad relationem Bradach cuidam pauperculo pro una veste dedi	fl.	1
1281	Item eodem die cum litteris regiis, que erant misse ex Buda propter dietam celebrandam, Herczegh puero, qui ad dominum Petrum Gereb, Andream Both, despotum ac ad comitatum Sirimiensem, ad comitatum de Walko, ad comitatum Bachyensem ivit, pro expensis dedi	fl.	7
		fl.	128

1274. E bejegyzés a fejezet azon kevés tétele közé tartozik, amelyről egyértelműen eldönthető, hogy a kifizetést nem a kincstartó, hanem egy alkalmazottja végezte és könyvelte el.

1275–1276. A Budáról királyi levéllel Pécsre érkező küldöncöt a kincstartó a Körös megyei Körös felé irányította tovább, ahol a bánságot átvevő Corvin János herceg a szlavón nemességgel ekkoriban tanácskozást tartott (az április 20–25. közötti napok egyikén nevezte ki a herceg az egyik vicebánt, Gyulai Jánost: DF 219075.). Ugyancsak a bánság átadás-átvételével kapcsolatban írt levelet a kincstartó a távozó bánnak, Kanizsai Lászlónak a báni honorhoz tartozó várak átadásáról. Kanizsai tartózkodási helye a februári verőcei tartománygyűlést követően nem ismert.

1277. A munkáját ekkoriban befejező olasz Cinziót feltehetően 1494. december elején bízták meg azzal, hogy Nándorfehérváron egy hadinaszádót építsen (→956–957).

1278. A pécsi ötvösök alatt elsősorban a már említett Gábort (1187) és Bálintot (1222) érthették. Feltehetően az előbbi által készített két serleget aranyozták most be. Az ötvösök által készített edényekhez a kincstartó 12 márka ezüstöt biztosított (1285).

1281–1284. A Szent György-nap 15. napjára (1495. május 8.) összehívandó budai országgyűlésre (→2038) a meghívókat a Kistót nevű küldönc hozta Pécsre a kincstartóhoz, útiköltségét Budán április 16-án könyvelték el (1748, vö. 1276). A kincstartó Herceg nevű apródja Vingárti Geréb Péter országbírónak Valpón (vö. DL 32858.), Bajnai Bot András újlaki bánnak Újlakon (esetleg Siklóson, vö. DF 260483.), a szerb despotának bizonyára Kölpényben (vö. DL 32755.) kézbesítette a meghívókat, érintve közben Valkó, Szerém és Bács megyéket. A második küldöncnek Temesváron Somi Józsa főkapitányt, Erdélyben pedig Bélteti Drágfi Bertalan erdélyi vajdát és Vingárti Geréb László erdélyi püspököt kellett felkeresnie. A harmadik úti célja Szlavónia, illetve Pozsega megye volt, Újlaki Lőrinc boszniai herceget

1275 parvulo

1276 Konisa

1281 qui erant missi

1282	Item eodem die alteri nuntio, qui cum similibus litteris regiis ad Iosam comitem Themesensem et deinde ad dominum wayvodam Transsilvanum, ad dominum episcopum similiter Transsilvanensem ivit, pro expensis	fl.	10
1283	Eodem die cum similibus litteris alius nuntius ivit ad ducem Laurentium, Iohannem Ernuth, episcopum Zagrabyensem, Ladislaum de Egerwara, ad Nicolaum Banfy, ad comitatum de Posega, pro expensis	fl.	8
1284	Eodem die alius nuntius cum similibus litteris regiis ivit ad dominum Caspar Bodo, Georgium Zerechen, Moysen Bwzlay, Michaellem Imreffy et Nicolaum Zechy, ad comitatum Tholnensem, ad comitatum Zaladiensem, comitatum Simigiensem, pro expensis dedi	fl.	7
		fl.	25
1285	Item eodem die pro anffora et pelvi regie maiestatis, quas Quinque-ecclesiis fecerunt, addidi marcas argenti duodecim et eosdem ego emi	fl.	72
1286	Novem mensibus cum regia maiestate in Transsilvania et in partibus inferioribus fui et ultra sallarium deputatum exposui	fl.	1900
1287	<i>Tertio Maii</i> in Wysegrad ad relationem Bradach cuidam mulieri paupercule dedi	fl.	1
1288	Eodem die ad relationem eiusdem portariis superioris castri Wysegradyensis pro bibalibus dedi	fl.	4
1289	Eodem die per eundem Bradach ad proprias manus regie maiestatis in Wysegrad misi	fl.	100
		fl.	2077

talán Rahoacán, Ernuoszt Jánost Csáktornyán, Osvát zágrábi püspököt Zágrábban, Egervári László tárnokmestert Velikén, Bánfi Miklós udvarmestert Verőcén érhettem el. Végül az utolsó Tolna, Somogy és Zala megyéket járta be, ahol Györgyi Bodó Gáspár tolnai ispánnak, Mesztegyői Szerecsen Györgynek, Gergelylakai Buzlai Mózesnek, Szerdahelyi Imrefi Mihálynak, valamint Felsőlendvai Szécsi Miklósnak kellett átadnia a királyi leveleket (vö. Kubinyi: Buzlaiak 274.). A Budához közelebb élő urakhoz, illetve a kevésbé távoli megyékbe, úgy tűnik, csak napokkal később küldték ki az országgyűlési meghívókat (1771). — A második küldönc biztosan nem érte el Erdélyben a vajdát, aki csak júliusban, az országgyűlést követően tért vissza tartományába (DF 245461.).

1285. A tételben említett edények elkészítésének költségét ugyanezen a napon könyvelték el (1278).

1286. A kincstartó által itt említett, egyszerűsítve Erdélyben és az Alsó részekben töltött kilenc hónapos időszak – a fejezetcímben szereplő kezdődátumtól, 1494. július 28-tól számítva (750) – április 28-án zárult. Szigorúan logikai alapon az 1900 forint a jegyzékben szereplő kiadási tételeken felül érteendő, jóllehet a számadáskönyvben többször tetten érhető, hogy egy-egy kiadás feltehetően kétszer is rögzítettek. A kincstartó fizetése évi 4000 forint volt, első járandóságát 1495. július 12-én könyvelték el Budán (1985). — A tétel bizonyosan az uralkodó és a kincstartó elszámolásához kapcsolódik, amire alighanem 1495. május elején, Visegrádon került sor (a dátum nélküli bejegyzés ezért szerepel a visegrádi tételek előtt). A kincstartó már május 1-jén Visegrádon időzött (1797). Az elszámolás visegrádi helyszínére és tényére utal az is, hogy a Budán élő firenzei kereskedők udvari beszállításaira vonatkozó jegyzékeket az uralkodó Visegrádon tekintette meg, feljűk irányuló adósságait a kincstartó útján ekkor utalta ki az 1495. évi erdélyi adójövedelmekből (2769, 2771–2773, 2790).

1288. A visegrádi fellegvárban őrizték ekkoriban a Szent Koronát, ami miatt a várat a két rendi „koronaőr”, Bakóc Tamás kancellár és Szapolyai István nádor várnagyai felügyelték (vö. 1493: Erdődy lt. D 10165., 1494: Szapolyai oklt. 215–217.).

1290	Item eodem die misi unum nuntium ad reginam pro malis monetis, quas faciebant in Cremnicia, eidem pro expensis dedi	fl.	1
1291	<i>Sedecimo Maii</i> Bude per eundem Bradach ad manus proprias regie maiestatis misi	fl.	50
1292	<i>Nono die Iunii</i> per Iohannem Zaka familiarem meum ad proprias manus regie maiestatis ad Pilisium misi	fl.	100
1293	Eodem die illi nuntio, qui pecunias illas regie maiestati detulit, pro expensis dedi	fl.	1
1294	<i>Vigesima quarta Iunii</i> huzaronibus regie maiestatis Zelene, Iohanni Papi, Nicolao Gyony, Bathkay, Alberto Thwz, Kenderesy	fl.	56
1295	<i>Tricesimo Iunii</i> Georgio comiti Zagorie dedi	fl.	12
			220
1296	Item eodem die Wok Mynkowyth, qui tenet wayvodatum in Iaycza, per famulum suum proprium, ex quo integraliter pecunie Sclavonie deputate non sunt redditae, dedi	fl.	33
1297	Eodem die ad relationem Bradach wayvode de Themeswar dedi	fl.	16
1298	Eodem die ad relationem Bradach huzaronibus de Karansebes, qui pro subsidio petendo ad regiam maiestatem venerant, dedi	fl.	18
1299	<i>Sexto die Iulii</i> Stephano de Bathyna, qui ad fideiussionem ex Turcia missus est et venit ad regiam maiestatem pro subsidio petendo,		

1290. A tétel, illetve a benne említett „rossz pénzek” értelmezése bizonytalan. Kérdéses, összefüggésben áll-e Beatrix királyné nem sokkal ezutánra keltezhető adóbefizetésével (→26–27). A követet a közeli Esztergomba küldték, ahol ekkoriban a körmöcbányai kamarát is birtokló királyné tartotta udvarát (vö. DL 102659., DF 270764.).

1292–1293. Tekintettel arra, hogy külön küldöncöt bízta meg a pénz királyhoz vitelével, a kincstartói familiárisra vonatkozó megfogalmazást, miszerint általa (*per medium*) küldték a pénzt, úgy lehet értelmezni, hogy a familiárisnál lévő pénzből juttattak el 100 forintot a királyhoz. Ha végigtekintünk azokon a János keresztnévű személyeken, akikhez valamilyen kincstartói bevétel került, leginkább az 1494. évi Baranya megyei adó egyik szedőjére, a családnév nélkül említett János deákra lehet gondolni, aki hamarosan az 1495. évi Pilis megyei adó egyik dikátora lesz (267, 2061). Természetesen az összeget meg is előlegezhette a kincstartónak, miként tette azt ugyanekkoriban, Visegrádon egy másik alkalmazottja, a szintén Baranya megyei adószedő Porkoláb Gergely is 2 forinttal (1887).

1294. A királyi huszárokra, illetve Bélszegi Zelena Gergelyre, Nagybesenyői Pap Jánosra, Gyóni Miklósrá, *Bathkay* Imrére és Kenderesi Andrásra →693, 983. *Thwz* Albert egyelőre nem azonosítható (mivel az 56 forint nem osztható hattal, még az sem zárható ki, hogy e név alatt valójában két személyt kell érteni).

1295. György zagorjei grófra és a neki folyósított juttatásokra →988.

1296. Gnojnicai Ninković Vuk jajaí vajda – a huszárok előjárója – Pozsega megyei nemes volt (1493: DL 94289., DL 20056., vö. Arch. II. 185.). Négy nappal korábban ugyanez az embere egy lovat ajándékozott a királynak Budán (1941). Az 1495. évi első szlavóniai adóból, amelyet tavasszal már szedtek (→2519), királyi utalványra 100 forintot adtak át neki (2724), de később a Pozsega megyei adóból is kapott 40-et (2829).

1297–1298. A temesvári és karánsebesi huszárok a számadáskönyvben máshol nem szerepelnek, bizonyára azért, mert fizetésüket az Alsó részek megyéinek a temesi ispán által kezelt jövedelmeiből fizették. Budára jövetelük oka talán az volt, hogy Somi Józsa temesi ispán, főkapitány május–júniusban, az országgyűlés idején Budán tartózkodott (DL 93643., DF 224029., DL 20332., DL 20335., DL 71516.).

1299. Batinaí István talán azonos azzal a Baćini Miklós fia Istvánnal, aki testvéreivel együtt 1496-ban kapott a királytól újadományt dubicai birtokaira (Alsó-Szlavónia 249., DF 255561.). Nem ki-

1290 quos

	qui dixit, quod pro sexingentis florenis extramissus est, eidem ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	63
1300	Eodem die ad relationem Bradach Mathie Berowych Croato pro subsidio dedi	fl.	16
		fl.	146
1301	Item <i>octavo die Iulii</i> Ulrichus Dogzenpek ex Tatha litteras regias Budam michi attulerat, ut eidem pro quodam negotio, quod illum Medlynczky tangebatur, mille florenos darem, sed ex quo eidem pecunias dare non potui, pro expensis dedi	fl.	10
1302	Eodem die famulo comitis Bernhardini de Frangapanibus ex commissione regie maiestatis	fl.	2
1303	Eodem die famulo Baysprochher, qui etiam pro pecuniis petendis ad regiam maiestatem venerat, dedi eidem pro expensis	fl.	2
1304	<i>Decima Iulii</i> Matheo Horwath regio aulico pro subsidio dedi	fl.	8
1305	Eodem die ex commissione regie maiestatis wayvode Stepan de Nandoralba, Thome, Radnyk, Stepan et alteri Stepan, Petar, Lazar, Iowan, Olymer pro subsidio eidem dedi	fl.	76
		fl.	98
1306	Item eodem die ex commissione regie maiestatis magistro Iacobo pixidario de Ianua in Iaycza servienti in sortem servitii sui dedi	fl.	8

zárt, hogy szabadulása összefüggésben áll az 1495. márciusban megkötött török–magyar békeegyezmény foglyok elengedésére vonatkozó cikkelyével (vö. **1243–1247**).

1300. A horvát Berović Mátyás az előző jegyzetben szereplő nemeshez hasonlóan ugyancsak kezességre szabadult csak a török fogságból: a király ekkor utalványozhatott neki 60 forint segélyt, amelyet Pozsega megye adójából kapott meg (**2840**).

1301. Ulrich Dachsenpeck osztrák nemes volt, aki 1493-tól az alsó-ausztriai Karnabrunn vár birtokosaként tűnik fel (StA Urk. 3354.). Az 1491-ben még magyar kézen lévő, de nem a király által birtokolt várról a pozsonyi béke úgy rendelkezett, hogy Ulászlónak egy éven belül ki kell váltania birtokosától és át kell adnia a császárnak (Schwind–Dopsch 426.). A tételben szereplő ügy bizonyosan Karnabrunn kiváltásával kapcsolatos, amely 1493 elején még egy bizonyos *Merlyntzky* kezén volt (Péterfi: Fekete sereg 414.), aki azonosnak tűnik az itt szereplő és bizonyára cseh *Medlynczky*-vel. — Az uralkodó július 6-án indult el Budáról Tatára (I. függelék), Dachsenpeckkel bizonyosan ott tárgyalt az ügyről.

1302–1303. A második tétel *etiam* szava alapján Frangepán Bernát gróf és a Weispriach család emberei egyaránt azért jöttek a kincstartóhoz, hogy pénzt – értsd: utalványt az ekkor már országszerte szedett egyforintos adóból – kérjenek tőle. Bizonyára ennek eredményeképpen Bernát fia, Frangepán Mátyás gróf Zólyom megyében kapott 140 forintot (alighanem a dobronyai uradalom adóját: **2696**), míg a kincstartó 150 forintot az Andreas Weispriacher kezén lévő Varasd megyei kőszeti uradalom (→**580**) után engedhetett el (**2536**).

1304. Horvát Máté királyi palotásra vagy huszárra →**1047–1048**.

1305. István nándorfehérvári vajda és nyolc társa – bizonyára helyi huszárokról van szó – két héttel korábban, 1495. június 27-én 28 forintot kaptak a kincstartói hivataltól (**1945**, vö. **1969**). Talán ők vehették át a nándorfehérvári polgárok nevében Cobor Márton korábbi bán király által átvállalt tartozását is (→**1309**). A kéziratban a *Thome* és a *Radnyk* neveket nem választották el egymástól vesszővel, de mivel a vajdának nyolc társa volt, két személynek tekinthetők.

1306. A genovai Jakab tüzért (vö. Balogh: Művészet I. 592.) 1495. februárban fogadhatták fel Jajcára, hogy ott szétromtot készítsen (**1146**). Június 5-én, Budán 5 forintot könyvelték el költségeire, amíg fizetésére várt (**1886**).

1302 Bernhardini — ex commissione regie maiestatis] *alio atramenti colore scripta* — comissione

1307	<i>Duodecima Iulii</i> Udalrico Florigar ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	6
1308	Eodem die Georgio Polo Greco, adversario Bornemiza ad relationem Bradach	fl.	4
1309	Eodem die: Martinus Chobor in Nandoralba a civibus eiusdem civitatis certa vasa vinorum receperat in valore centum septuaginta quinque florenorum, de qua re dum regia maiestas fuit Nandoralbe, factum fuit iudicium inter ipsum Chobor et Nandoralbenses, regia itaque maiestas facto iudicio voluit, ut iste pecunie in sortem suorum debitorum defalcentur et civibus exolvantur, quibus in sortem istorum debitorum dedi	fl.	85
		fl.	103
1310	Eodem die duobus capellanis Iacobo et Benedicto regie maiestatis dedi	fl.	6
1311	<i>Decima quarta Iulii</i> pro avena et ordeo pro equis regie maiestatis Poffe	fl.	16
1312	Eodem die per Bradach regie maiestati misi velutum Turcorum deauratum, quod domino Benessio sua maiestas dedit	fl.	33
1313	Regie maiestati per medium Bradach XIII ulnas de veluto flaveo, quod ab Arnolde mercatore Budensi emi, unamquamque ulnam pro tribus florenis, pro quibus eidem exolvi	fl.	42
1314	Ex commissione regie maiestatis Nicolao Swnkoni, qui domum re-diit, dedi	fl.	12
		fl.	109

1307–1308. A két tételben szereplő személyek és a kifizetések okai ismeretlenek. Bornemissza feltehetően Berzencei Bornemissza János királyi familiáris (→296) azonosítható.

1309. Az uralkodó Coborszentmihályi Cobor Mártont 1494. november 5-én, Nándorfehérváron váltotta le a bánságról (→2029). A bán helyi polgárok felé fennálló adósságának kiegyenlítését a király magára vállalta, ennek közel felét fizette most ki a kincstartó, bizonyára a Budán időző nándorfehérvári huszárok útján (→1305). A tétel szerint az átadott összeget levonták a Cobor felé fennálló kincstári adósságból (vö. 859–862).

1311. A kincstartó familiárisa, az addig küldöncként alkalmazott Poffa részére először 1495. június 29-én könyveltek el zabvásárlással kapcsolatos kiadást. A királyi lovak ellátásának feladatkörét akkor vette át a Tolna megyei adó beszédésére küldött Horvát Mártontól (1953), amit július 21-ig látott el (2876).

1312. Az egy vég aranyozott török bársonyt az uralkodó Beneš z Vajtmile cseh bárónak, diplomatájának (→727–728) ajándékozta. Egy hasonló szövegű tétel megtalálható az adóutalványok között is, ahol 32 forint kiadást könyveltek el érte (728). A cseh főúr június végén még Németországban tartózkodott (1929).

1313. Arnold budai kereskedő bizonyára Hans Arnolttal (→1367) azonosítható (vö. Kubinyi: Buda és Pest 377., 168. jegyz.).

1314. A *Sunko* Miklós név mögött a Jagelló-korban Budán élő raguzai nagykereskedő, Sankó Miklós (Kubinyi: Buda és Pest 381.) feltételezhető. Ha az azonosítás helyes, akkor a tételben szereplő Miklós Raguzába utazott. Vö. még az „öreg Sunkkal”, aki a következő nap 10 forint támogatást kapott (1989).

1315–1321. A fejezet címe szerint (vö. 750) a kincstartó kiadási jegyzéke 1495. július 14-ével zárul (ennek okaira →1985–1987), az itt következő hét tételt következésképpen a forrás összeállításakor illesztették a fejezet végére.

1315	Item <i>secundo die Assumptionis</i> per Bradach regie maiestati misi, quando ivit ad insulam Chepel ad venationem,	fl.	100
1316	Eodem die Bradach ex commissione regie maiestatis dedi	fl.	2
1317	Ad relationem domini Iohannis cancellarii Bohemie secundo die Assumptionis Iohanni Haubycz dedi	fl.	200
1318	Benedictus Izdenchy Nicolao Kapolnay et Stephano Isthwanfy camerariis salium Transsilvanensium pro salium excisione dedit	fl.	600
1319	Domino Bartholomeo Draghfy post discessum regie maiestatis ex Transsilvania Saxones in sortem vigesime conducte ad rationem salarii sui wayvodatus dederunt	fl.	3000
			fl. 2902

4100

1315–1316. *secundo die Assumptionis*] 1495. augusztus 16. — A király csepeli vadászatára lásd még **2010, 2925**.

1316. Nem kizárt, hogy Bradács Lőrinc királyi kamarás (→753) valójában 200 forintot kapott ekkor, vö. **1319**.

1317. Hanuš (Jan) Haugvic z Biskupic, másként a Fekete Haugwitz előbb Mátyás, majd Ulászló híres zsoldoskapitánya, aki az általa irányított „fekete sereg” szétverése után is Ulászló király szolgálatában maradt. Egy 1493. évi, Budán kelt oklevelében magát a király tanácsosának és főkapitányának nevezi (DL 20076.). 1495. január végén útban a király felé Pozsonyban tűnik fel (DF 277109., 69., 81–83. old.), bizonyára mozgósították a Lőrinc herceg elleni hadjárat idején. 1495-ben az itt szereplő 200 forinton túl április 22-én 50 (1751), július 3-án 200 (2647), december 4-én pedig 1000 (3093), összesen 1450 forint zsoldot kapott. A fizetési utasítást Jan ze Šelmberka (Schellenberg) cseh kancellár adta. — *secundo die Assumptionis*] 1495. augusztus 16.

1318. A tételben szereplő kifizetés egyértelműen 1494-ben, és nem 1495-ben történt. Ettől függetlenül könnyen elképzelhető, hogy az előző tételben szereplő augusztus 16-i dátum erre is vonatkoztatható: Ulászló király 1494. augusztus 16-án és 17-én tartózkodott Tordán (I. függék), és igen valószínű, hogy a vele lévő kincstartó ekkor váltotta le Izdenci Benedeket (→624) az erdélyi sókamara-ispáni tisztségből, helyére Kápolnait és Istvánfit (→584) nevezve ki. Az új tisztségviselők első említése 1494. augusztus 24-ről való (Kolozsvár 305–306., vö. Draskóczy: Kősz 367.), Izdenci pedig az év második felében már Erdélytől távol mutatható ki (→875). Az itt szereplő 600 forint bizonyára a tordaiak Izdencihez kerülő rendkívüli adójának (→18) feleltethető meg, amelyet a kincstartó sófejtésre utalt ki (624). Az összeg kiadások közötti másodszeri elkönyvelésére talán azért kerülhetett sor, mivel a tételt a sókamara-ispánok számadásából is átvették.

1319. A Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának utalványozott 3000 forintot a szebeni és brassói polgárok fizették ki a király Erdélyből való 1494. szeptember végi távozása után. Az összeg az erdélyi huszadok 1494. évi bérleti díjának utolsó két, 1494. szeptembere és 1495. februárja között esedékes részletével azonos (→32–33). — A lapalji összeg helyesen nem 2902, hanem 3902 forint. — A lap aljára a megyei adóelszámolásokban a be nem hajtott tételeket összegző, B jelű kéz írt egy összeget (4100), amelyet bizonyára javításnak szánt. A 4100 forint csak úgy jön ki, ha a Bradács Lőrincnek királyi parancsra átadott összeg az 1316. tételben valójában nem 2, hanem 200 forint lett volna (a helyi érték ilyen rontására →829, vö. **640, 708**).

1319 *Summa 4100 numeris Arabicis scriptam add. Scriptor B.*

- 1320 Pro argento emendo regie maiestati camerarii Transsilvanenses ad Rivulum Dominarum septingentos et duos florenos miserant, altera vice quadringentos et quinquaginta, quos ipsi camerarii Mattheus et Laurentius Kakas retinuerunt et ad facta camere exposuerunt, qui in toto faciunt fl. 1152
- 1321 In octava Assumptionis quingenti et quinquaginta floreni pro centum marcis argenti ad Rivulum Dominarum dati sunt, ut ex illo argento scultellas regie maiestati facerent, et dum Iohannes Gebel argentum illud mitteret, Ambrosius Rohodi in via unacum sociis suis abstulit, et ex illo argento per medium Laurentii Kakas regia maiestas rehabuit marcas argenti decem et octo in Alba Gywla ita, quod illud argentum emptum erat fl. 550
fl. 1702

1320–1321. A fejezet két záró bejegyzését – hasonlóan a két nyitó tételhez (751–752) – a nagybányai kamaraispánok, Kakas Lőrinc és a cseh Máté elszámolásából másolhatták ide, jóllehet kétségtelen, hogy azok kiadásként a sókamara ispánok számadásában is szerepeltek (hasonló ezüstvásárlásra → 2767). A ki fizetések forrásai a sókamara ispánokhoz 1494 tavaszán és nyarán kerülő különféle erdélyi bevételek – a szebeni kamara bérleti díja, ötvened, Kolozsvár adója –, illetve azok részletei lehettek. — Noha Erdélyből is ismertek Rohodi nevű birtokoscsaládok (pl. 1493: DL 28650., DL 30330., 1516: DL 26837.), Ambrus keresztnevű személyt egyelőre csak a Szatmár megyei Rohodiak között találtunk (1491: DF 223894.). Az ezüst elvételének körülményei egyelőre ismeretlenek: nem állapítható meg, hogy rablásról vagy elszámolási vitáról, illetve Rohodi magánakciójáról vagy egy főúr utasításáról volt-e szó. Az is bizonytalan, hogy a budaszentlőrinci pálosok elrabolt ezüstje, amelynek ügyében a szerzetesek az erdélyi vajdánál (egyben szatmári ispán is, Arch. II. 255.) jártak el (783, 1619), összefüggésben áll-e a királynak vásárolt ezüstrrel. Az ezüst felkutatására a sókamara ispánok 60 forintot számoltak el (747). — Gebel János bizonyára nagybányai polgár volt, alighanem az 1480-ban szereplő Gewbel Tamás kamarás és bíró rokona (ANM Nagybánya város lt. no. 16., 1492: DF 270736.).

1321. In octava Assumptionis] 1494. augusztus 22.

1321 quingentos et quinquaginta florenos

**Exitus pecuniarum et pannorum
per Emericum Dombai vicethesaurarium
anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto**

1323	<i>Ultima die Ianuarii</i> maiestas regia misit Ladislaum Folthi ad Paulum Kynisy, Albertum Zokoli, Franciscum Harazthi et Kerey pro impetrandis equis Turcorum, cui ad relationem domini Nicolai Banfy dedi pro expensis	fl.	16
1324	Eodem die misit regia maiestas Borzway similiter pro impetrandis equis Turcorum sue maiestati ad ducem Laurentium, capitaneum Nandoralbensem et despotum, cui ad relationem domini Nicolai Banfy pro expensis dedi	fl.	12
		fl.	28

1322. A fejezet a budai kincstartói hivatal, illetve az azt irányító Dombai Imre alkincstartó kiadási jegyzékét foglalja magában az 1494. január 31. és 1495. július 15. közötti mintegy másfél esztendőről. A király budai tartózkodása idején (1494. március 10-ig, valamint 1495. április 9-től) az összeállítás udvari kiadásokat is tartalmaz, a közbeeső időben elsősorban hadiszergyártással és -szállítással, az utazó udvar és a főváros közötti kapcsolattartással, az adószedés adminisztrációjával kapcsolatos költségeket, illetve a fejezetcím szerint is pénzben és posztóban egyaránt teljesített zsoldkifizetéseket listázza. A tételek időrendben követik egymást, kivéve a király löcsei útjának előkészületeivel kapcsolatos különálló jegyzéket, amelyet a „kiadási napló” február 8-i és 9-i tételei közé illesztettek be, és amely februári, illetve márciusi kiadásokat sorol fel (→1338–1403). Az előkészületekkel kapcsolatos kiadások egy további részét külön fejezetbe rendezték (→1994). — A fejezet a lapalji összegek összeadásával 101 526,655, azok javításával 101 606,305 forint kiadásról számol el. Ezek forrása zömében az 1494–1495. évi városi adók és egyéb bevételek (kivéve azokat, amelyek a kincstartóhoz kerültek, vö. 750), valamint az 1494. évi egyforintos adóbevételek kincstartói utalványok és felhasználás (vö. 635) alá nem eső része. — Dombai alkincstartó 1494. októberből adatolható *venerabilis* címzése (DF 240778.) alapján magasabb rangú papi személy volt, így bizonyosan azonos az 1478–1487 között pécsi kanonokként és tolnai főesperesként kimutatható Dombai Imrével (Fedeles: Pécsi káptalan 349–350.). A volt alkincstartó 1498. május 27. előtt mondott le a komáromi főesperességről (DL 82137.), amely javadalmat azonban 1494 szeptemberében még biztosan nem birtokolta (Domokos–Libárdi: Aretino 97.).

1323–1325. A török lovakért a következő palotásokat menesztették a török határterületekre: a Hunyad megyei Folti László (1494: DF 253528., DL 46274.) Corvin János herceg 1494. évi oklevele szerint egykor Mátyás király apródja volt (DF 246267.), 1487-ben királyi kamarásként tűnik fel (DL 19277.). Borsvai azzal a Borsvai Jánossal azonosítható, aki 1493-ban királyi apródként tűnik fel, majd 1494 novemberében, Bácsott más palotásokkal együtt kap fizetést, Szerdahelyi Imrefi Mihállyal együtt (→881), akinek a „Fekete” az udvarban használt ragadványneve volt (Arch. I. 119.). — A felkeresendő személyekben az volt a közös, hogy mindnyájan a Délvidéken rendelkeztek birtokokkal és/vagy töltöttek be tisztségeket. Foltinak a Temesközben Kinizsi Pál temesi ispánt és főkapitányt, Szakolyi Albert Torontál megyei birtokost, aki feltehetően Kinizsi familiárisa volt (1491: DL 19739., DL 82038.), majd ez év végétől nándorfehérvári bán (→2029), Haraszi Ferenc volt szőrényi és jajcai bán (Arch. I. 343.), akinek a kezén voltak ekkor Corvin János herceg Arad megyei várai (1494: Erdődy lt. D 10166/8., DL 37686.), valamint talán a *Kerey* név mögött sejtendő Körei Bálint későbbi csanádi ispánt (Arch. II. 92.), aki Csanád és Torontál megyei birtokos család leszármazottja volt (vö. 2357). — Borsvainak a Szerémségbe kellett utaznia Újlaki Lőrinc herceghez, Cobor Márton nándorfehérvári bánhoz, valamint Brankovics György és Jován szerb despotákhoz, talán Kölpénybe. — Végül Fekete Mihályt Tárnok Péter zenggi kapitányhoz, Beriszló Bertalan vránai perjelhez és Battyányi Boldizsár jajcai bánhoz küldték. — A február végi–március eleji tételek alapján Kinizsi 4 (1434), Szakolyi (1437) és Újlaki (1463) 1-1 török lovat küldött a királynak. Ezeket talán ajándéknak szánták a löcsei kongresszuson megjelenő vendégek számára.

1325	Item eodem die maiestas regia misit Michaellem Fekethew ad Segniam ad Petrum Tharnok, priorem Aurane et Balthasar similiter pro petendis equis Turcorum sue maiestati, cui pro expensis dati sunt	fl.	16
1326	Item in festo Purificationis virginis gloriose magistro agazonum serenissimi domini regis dati sunt	fl.	50
1327	Item quia ipsi Borzway et Michael Fekethew, in quorum hospitio in suburbio civitatis letalia vulnera in ipsa nocte susceperunt, maiestas regia illos XV florenos, quos Michaeli Fekethew dederam, sibi ipsis deputavit, cuius quidem Michaelis loco ad Segniam et alia loca Petrum Belkey sua maiestas deputavit, cui similiter mandavit de novo dari expensas	fl.	15
		fl.	81
1328	Item <i>prima die Februarii</i> misit dominus meus ad Zenthgerghwara Caspar Alemanum pro portandis pecuniis regie maiestati, cui pro expensis et ad curram kochy dati sunt	fl.	12
1329	Item eodem die misit dominus Wasas dictum in Transsilvaniam cum litteris regiis ad cameras et alia loca, cui dedi pro expensis	fl.	6
1330	Item <i>secundo die</i> , hoc est in festo Purificationis virginis gloriose ad coquinam domini regis dedi	fl.	120
1331	Item eodem die ad offertorium domino regi dedi	fl.	4
1332	Item eodem die scholaribus in diversis scholis residentibus post sese ad relationem Bradach dedi	fl.	1,82
		fl.	143,82

1326. *in festo Purificationis*] 1494. február 2. (A tétel nem illeszkedik a fejezet időrendjébe.) — A kifizetés kedvezményezettje bizonyára nem Csáktornyai Ernuszt János lovászmester, hanem az udvarban a királyi lovakkal kapcsolatban ténylegesen intézkedő (al)lovászmester lehetett, akinek rendszeresen folyósítottak pénzt zabvásárlásra (vö. 1405). Pontos kiléte ekkor nem ismert, a következő hónapban a feladatkört átmenetileg a kincstartó familiárisa, Cseneházi Miklós látta el (1431, 1456, 1480), 1495-ben pedig Dolhai Péter (1865), illetve a cseh Vojtěch nevű lovász- vagy istálló-mester (→2682) tűnik fel ilyen tisztségnévvel.

1327. A Fekete Mihálynak a király által kiutalt összeg az 1325. sor szerint helyesen 16 forint. — A tételben szereplő *Belkey* Péter feltehetően nem a Bereg és Máramaros megyében birtokos Bilkei családból való, amelyben ez idő tájt nem ismerünk Péter nevű családtagot. Elírás esetén felmerülhet Bellényi Péterrel (→877) való azonosítása.

1328. A tétel jól példázza azt a jelenséget, hogy a kincstartónak saját vagyonából kellett megelőlegeznie a kincstár kiadásait. Ernuszt Zsigmond püspök saját kincstárát a család szlavóniai birtokközpontjában, Szentgyörgy várában tartotta (→686). A pénzért küldött német Gáspár feltehetően a későbbi szlavóniai harmincadossal, Pretzner Gáspárral (→30) azonosítható.

1329. A tételben megnevezett Vasas a kincstartó apródja (626, 893) és gyakori küldönce volt. Az a név nélküli, az „új kincstartó apródja”-ként említett követ, akit 1494 februárjában a szebeniek megajándékoztak egy kamuka posztóval és egy lóval (10 forint értékben), illetve elláttak 2 forint útiköltséggel (Rechnungen 164.), bizonyosan ő volt. Vasas vihette többek között Szebenbe Polnar Gábor boszniai püspök január 30-i levelét is, amelyben beszámolt a kincstartóváltásról, és amelyben kérte, hogy az új kincstartó követét tisztelettel fogadják (DF 245196.).

1330. Az itt elkönyvelt 120 forintot Korlátkői Osvát királyi sáfárnak adhatták át a királyi konyha egyheti költségeire (vö. 1404).

1333	Item <i>quarto die Februarii</i> maiestas regia misit Michaellem de Crem-nicia cursorem cum litteris suis in Moraviam ad Thawasoczky, cui dedi	fl.	5
1334	Item <i>quinto die Februarii</i> misit dominus Iohannem Fanchy ad Rivulum Dominarum pro imponendis taxis super eos, cui pro expensis dedi	fl.	8
1335	Item Barthe pictori Italo, qui fecit decem parva banderia ad tubicinas tubicinatorum regie maiestatis, dedi	fl.	20
1336	Item sartori ad sericum ipsa banderia facienti	fl.	0,5
1337	Item <i>octavo die Februarii</i> ad relationem domini Burian cubicularii domini regis empte sunt de panno Italico ulne quinque pro domino Stanislao, fratre domini plebani de Beata Virgine pro una veste, singula ulna pro floreno uno denariis 32, faciunt	fl.	6,66
		fl.	40,16

1333. A Morvaországba vitt királyi levél címzettje Ctibor Tovačovský z Cimburka, a Morva Őrgrófság főkapitánya (Ott. Slov. V. 373.) volt.

1334. Nagybánya adójának kifizetésére, illetve kiutalására →31, 751. — Gordovai Fáncs(i) János kincstartói familiárisra →120.

1335–1336. Bertalan (Bartolo vagy Bartolomeo) olasz festőre és a trombitákra készített kis selyemzászlókra lásd Gulyás: Ünnepségek 430–431.

1337. A budai Szűz Mária-egyház plébánosa a neves asztrológus, Ilkusi Márton (lengyel nevén Marcin Bylica z Olkusz) váci prépost, bölcész- és teológiai professzor, apostoli protonotárius (Szovák: Ilkusi) volt, akinek életéről az utolsó forrás egy 1493. októberben kelt oklevél (Erdődy lt. D 908., Kis: Bakócz 418–419.). Itt említett Szaniszló nevű testvére, vagyis Stanisław Bylica z Olkusz bátyjához hasonlóan egyházi pályára lépett és a krakkói egyetemen asztrológiát tanított (Wójcik-Zega: Autografy 106–107.). A bejegyzés alapján nem eldönthető, hogy Márton plébános még életben volt-e ekkor, vagy testvérét éppen a hagyatékkal kapcsolatos ügyintézés szolgáltatta Budára, és a király ennek során ajándékozta meg az 5 rőf olasz posztóval. — A sor végén álló összeg helyesen 6 dénárral kevesebb.

1338–1403. Az itt következő 66 tételt egy vagy több – az eddigiektől független – jegyzékből másolták ide (ez indokolja feltűnő elválasztását), amit két megfigyelés is igazol: egyfelől az első tételnél megszakad a bejegyzések kronológiai rendje, hiszen február 8. után március 1. következik. Az időrend az 1404. tételnél áll helyre, ahonnan február 9-ével immáron megszakítás nélkül folytatódik 1495 nyaráig. Másfelől e tételeknek rendszeren nincs napi dátuma, a kivételek esetében pedig nem mutatható ki időrend (1338: március 1., 1348: február 28., 1366: március 5., 1371: február 26., 1372: február 11., 1382: február 2., 1388–1389: február 12.). Az 1338–1371., illetve 1385–1403. tételek posztóvásárlással, az 1372–1373. tételek borvásárlással és -szállítással kapcsolatosak, míg az 1374–1384. tételek – egy kivételével (1383) – a különféle munkákért a budai mesterembereknek kifizetett összegeket sorolják fel. — A tételekben egy közös sajátosság figyelhető meg: a kifizetések kedvezményezettjei kivétel nélkül mind budai kereskedők és mesteremberek. Ha ezt összevetjük azzal, hogy az egyik tételt „a város”, azaz Buda fizette ki (1379), illetve a jegyzékben foglalt összes kiadás a lapalji összegek összeadásával 2850 forint 16,5 dénárt, azok javításával 2925 forint 41,5 dénárt, a sor végén álló összegek javításával 2889 forint 78,5 dénárt tesznek ki, akkor valószínűvé válik, hogy e külön jegyzék az 1494. évi, 2800 forintot kitevő budai adó (12), esetleg a zsidóadó (4) terhére tett kiadásokat sorolja fel. A város ezenfelüli költségeit 1495. évi adójából írták jóvá (2005–2006).

1336 fl. 0,5] d. L°

1338	Item ab eodem <i>prima die Martii</i> empte sunt de atlasio viridis coloris pro Kezelychky aulico regio ad relationem domini Bwryan ulne XIII, singula ulna pro floreno II, faciunt	fl.	21
1339	Item ab eodem Felice pro Kyzrychky aulico regio de panno viridis coloris similiter ad relationem domini Bwryan empte sunt ulne VII, singula ulna floreno I d. 32, faciunt	fl.	9,25
1340	Item ab eodem Felice empte sunt de atlasio flavei coloris pro Waleczky aulico regio pro diploide ulne tres, singula ulna pro floreno I d. XL, faciunt	fl.	4,25
1341	Item ab eodem Felice solus dominus thesaurarius ad commissionem regie maiestatis emit de damasco nigri coloris ulnas XII, singulam ulnam pro floreno I d. 40, faciunt	fl.	16,52
		fl.	75,77
1342	Item ab eodem Felice solus dominus emit de purpure rubei coloris pro frenis et farmetringh equis domini regis faciendis ad dietam Lewchovie celebrandam ulnas XIII, unamquamque ulnam pro fl. 2 d. 55, faciunt	fl.	38,5
1343	Item a Franko Italo pro septem vestimentis ad dietam Lewchoviensem per Iudeum Mendel regie maiestati Bude ad castrum misi de athlasio ulnas centum minus duabus, singulam ulnam pro floreno I d. L computando, et similiter unamquamque vestem per ulnas quatuordecim computando faciunt	fl.	137,1
1344	Item ab eodem de damasco deaurato empte sunt ulne similiter ad dietam prefatam serenissimo domino regi quadraginta ulne minus una, singula ulna pro florenis tribus, quas per Iudeum Mendel maiestati regie ad castrum misi, et faciunt	fl.	117
		fl.	292,6

1338–1342. Az öt tétel a Budán élő, rendszerint csak keresztnévvel említett (1493: DL 37684.) Felicie di Stagio di Nicolo firenzei kereskedőtől (Teke: Egy firenzei 968.) vásárolt atlasz- és damasztszöveteket sorolja fel. Az első bejegyzés kezdőszavai (*ab eodem*) alapján a sorrendbe vagy hiba csúszott, vagy csak kimaradt a kereskedő neve. E jegyzékben Felicie még egyszer szerepel (1353), az udvari beszállításaival kapcsolatos 1495. évi elszámolásra →2790. — Kezelicki János lengyel származású udvari lovagra és Mátyás palotásra →1024. A számadáskönyvben gyakran szereplő *Waleczky* palotás a morva Valecký z Mírova család (Ott. Slov. XXI. 71.) egyik tagjával azonosítható.

1339. A sor végi összeg helyesen 1 dénárral kevesebb.

1340. A sor végi összeg helyesen 5 dénárral kevesebb.

1341. A sor végi összeg helyesen 28 dénárral több. — A lapalji összeg helyesen 51 forint 2 dénár.

1342. A sor végi összeg helyesen 35 forint 70 dénár.

1343–1346. A négy tétel a Budán élő Franco Fiorentino firenzei kereskedőtől (Teke: Egy firenzei 970.) vásárolt – atlasz, damaszt, „olasz” – szöveteket sorolja fel. Nem kizárt, hogy Mendel Jakab zsidó-prefektus említése arra utal, hogy a kincstartói hivatal a vásárlásokat a Mendel által beszolgáltatandó zsidóadó (→4) terhére végeztette el (vö. 1338–1403).

1343. A sor végi összeg helyesen 147 forint.

1338 ab eodem] *forsan* Felice, cf. 1339–1342.

1338–1339 viridis] viridi (*bis*)

1343 singula ulna — d. L] d. L^o

1345	Item ab eodem de panno Italico viridis coloris pro una veste domino wayvode Transsilvano Bartholomeo Draghfy empti sunt ulne VII, unaqueque ulna pro fl. I d. 25, faciunt	fl.	8,5
1346	Item ab eodem ulnas panni Italici VI, unamquamque ulnam pro floreno I d. 25, per Iudeum Mendel regie maiestati misi et faciunt	fl.	7,5
1347	Item ab Octaviano Italo empti sunt de athlasio ad castrum domino regi pro una veste ulne XIII, ulna queque pro fl. I d. 40, faciunt	fl.	19,6
1348	Item feria sexta post dominicam Reminiscere domino Iose, qui per dominum Paulum Kynisi cum nonnullis aulicis prioribus, illis videlicet, qui domum et curiam Allybek in regno Rascie cum triumpho obtinuerant, eosdemque regia maiestas hic in milites creaverat, ipsi domino Iose pro una veste: a Francisco Marsupin de purpure rubei coloris deaurato empti sunt et date ulne XIII pro una suba, singula ulna florenis 4, faciunt fl. I ^c XIII, pro subductura eiusdem empti sunt de pellibus hermellinis ligature sive chymer sex, singule ligature pro florenis 4, faciunt florenos XXIII, simul computando faciunt	fl.	35,6
1349	Item Oswaldo Kynisy, qui cum ipso Iosa fuit creatus in militem, empti sunt ex mandato regio a prefato Francisco Marsupin et date ipsi Oswaldo de athlasio XIII ulne, queque ulna pro florenis II, faciunt	fl.	138
		fl.	21

1345. A sor végi összeg helyesen 25 dénárral több.

1347. A 14 rőf atlaszt a rendszerint csak keresztnevével említett (1493: DL 37684.) Ottaviano de Volterra Budán élő firenzei kereskedőtől (Teke: Egy firenzei 970.) vásárolták. A jegyzékben még egyszer szerepel (1354), az udvari beszállításaival kapcsolatos 1495. évi elszámolásra →2773.

1348–1354. *feria sexta post dominicam Reminiscere*] 1494. február 28. — Az ekkori lovaggá avatásokhoz a különféle posztókat – Somi Józsa subájához bíbort hermelinprémmel, a többiek részére atlaszt, damasztot – öt személy esetében Francesco di Jacopo Marsupini Budán élő firenzei kereskedőtől (Teke: Egy firenzei 969–970., 975–976.), egy-egy esetben pedig az előző sorokban már szereplő honfitáraitól, Felicie di Stagiótól és Ottaviano da Volterrától vásárolták (a Marsupini udvari beszállításaira vonatkozó 1495. évi elszámolásra →2772). — A lovaggá ültetett személyek közül Somi Józsa e napokban már temesi alispánként tűnik fel (Arch. II. 268.), novembertől pedig Kinizsi Pál utóda az ispánságban és az Alsó részek főkapitányságában (→2027). Kinizsi Osvát 1492–1493-ban Kinizsi Pál veszprémi alispánja (Arch. II. 345.), a Zala megyei Hegyesd vár ura (1495: DL 17994.), később a megye országyűlési követe (Arch. II. 511.). A számadáskönyvben többször szereplő Garda királyi palotás, Mátyás zsoldos-seregének egykori tisztjére →914. Horvát Miklós, a kincstartó familiárisa bizonyosan Kolonics Miklós későbbi zenggi kapitánnyal, majd allovázmesterral (→873) azonosítható. Az 1495 márciusában lovagi torna résztvevőjeként – szintén keresztnev nélkül – említett cseh *Zekerchky* királyi palotás (1199) teljes neve alighanem Jan ze Sekeřic a na Zdechovicích (1493: AC IV. 201–202., Ott. Slov. XXII. 811–812.). Az előtte szereplő két személy egyelőre ismeretlen, *Blasko* (Blažej) azonosítása Prágai Balázs királyi familiárisal (1499: AC XVIII. 107.) bizonytalan, *Roythy* elírás esetén esetleg a máshol *Rayochy* formában írt Ragyolci Mihály palotással azonosítható (877). — Az első tétel által említett, 1494 elején végbemenő eseménysorról, Mihaloğlu Ali szendrői bég erőjeinek elfoglalásáról és kifosztásáról Bonfini is megemlékezik (Bonfini V. III. 127–141., vö. Pálosfalvi: From Nicopolis 295.). A bejegyzés alapján természetesen felmerülhet, hogy az ostromot eldöntő bátor horvát vitéz, akit a király utóbb Budán lovaggá ültetett, illetve 200 forinttal és bíborruhával ajándékozott meg (uo. 131., 141.), Kolonics lehetett, ugyanakkor a bíbor említése alapján a leírás inkább a nem horvát Somi Józsára illik.

1348. A 114 forintos részösszeg helyesen 56 forint.

1345 viridi

1348 *Summa paginae alia manu est scripta.* — Rascie] Rasye — ante a Francisco erasum item — empti

1350	Garda famulo domini regis, qui similiter fuit per regiam maiestatem creatus in militem, a prefato Francisco Marsupon empte de athlasio et date eidem Garda ulne XIII, queque ulna pro fl. II, faciunt	fl. 21
		fl. 180
1351	Item Nicolao Horwath famulo domini similiter in militem creato a prefato Francisco Marsupon empte sunt et date eidem ulne XIII, unaqueque ulna pro floreno II, faciunt similiter	fl. 21
1352	Item Blaskoni famulo domini regis in militem creato empte sunt a prefato Francisco Marsupon de athlasio et date eidem ulne XIII, ulna queque pro fl. II, faciunt	fl. 21
1353	Item Roythy famulo domini regis creato in militem empte sunt a Felice Italo de athlasio ulne XIII, queque ulna pro floreno II, faciunt	fl. 20,5
1354	Zekerychky famulo domini regis in militem creato empte sunt ab Athaviano de damasco grisei coloris ulne XIII, singule ulne fl. II et eidem date, faciunt	fl. 20,5
		fl. 83
1355	Item ab Alexio auritextore empte sunt de pellibus hermellinis ligature vulgo chymer sex, singule ligature pro florenis 4, faciunt XIII florenos, ab eodem Alexio, qui facit filum de auro, similiter de pellibus hermellinis vulgo hewlgh empte sunt ligature XV, singule ligature pro florenis 4 faciunt	fl. 60
1356	Item ab eodem Alexio empte sunt pelles sabellinarum cum ligatura una et cum additione duarum pellium meliorum pro florenis XL ad dietam Leuchovie celebrandam, qui simul faciunt	fl. 124
1357	Item a Benedicto Zabo cive Budensi empte sunt per dominum de damasco deaurato ulne XIII, queque ulna pro florenis 5 per Bradach domino regi ad castrum misse faciunt	fl. 72,5
		fl. 256,5

1353. A sor végi összeg helyesen 25 dénárral kevesebb.

1354. A sor végi összeg helyesen 25 dénárral kevesebb.

1355–1356. Az Elek aranyszövőtől (vö. Balogh: Művészet I. 573.) a lőcsei kongresszusra vásárolt hermelin- és cobolyprémmel kapcsolatos két tétel könyvelése teljesen hibás. Az első bejegyzésben a 14 (helyesen 24) forintos részösszegnek ki kellett volna mennie a sor végére, hiszen a sor végi 60 forintos összeg nem tartalmazza (véletlenül két tételt vontak össze egygé). A második bejegyzés végén álló 124 forint nem a sor összege, hanem az itteni 40, valamint az előző sorban szereplő 24 és 60 forintos részösszegeké.

1357–1361. A Szabó Benedek budai kereskedőtől (Kubinyi: Buda és Pest 380., 198. jegyz., 391., vö. 1494: DL 39213., Kubinyi: Fővárosba költözés 589., Balogh: Művészet I. 575.) vásárolt szövetek – damaszt, bíbor, csemelet, skarlát – elszámolásának megértését nehezíti, hogy a kincstartói hivatal 1494. augusztus 8-án is fizetett Szabónak 50 forintot azon holmikért, amelyeket korábban Bradács Lőrinc vett tőle, „miként azt a jegyzék eleje tartalmazza” (1584). A megjegyzés feltehetően úgy értelmezendő, hogy a kincstartói hivatalban vezetett jegyzékekből csak a ténylegesen kifizetett tételeket másolták át a szám-

1351 Nicolo

1352 Marsup

1354 Athaviano] *recte* Octaviano — date] dati

1355 Allexio

1358	Item a prefato Benedicto Zabo de purpure rubei coloris deaurato empte sunt ulne XVII, queque ulna pro fl. sex, et misse per dominum Bradach ad castrum domino regi, faciunt	fl.	102
1359	Item ab eodem Benedicto Zabo de purpure viridis coloris empte sunt ulne XIII, unaqueque ulna pro florenis 3, faciunt florenos XLII, ab eodem de panno rosa sicca empte sunt ulne VII, queque ulna pro florenis 2, faciunt florenos XIII, ab eodem de chemelotho sethethkek una pecia empta est pro florenis IX, que omnia dominus Bradach duxit domino regi ad castrum, que simul faciunt	fl.	45
1360	Item ab eodem Benedicto Zabo empte sunt de damasco albo parum deaurato ulne XV, queque ulna pro fl. 3 et de mandato domini regis date sunt domino Georgio Kanisay, ut uxori sue deferat, faciunt	fl.	45
		fl.	192
1361	Item ab eodem Benedicto Zabo empte sunt de scarlatho ulne VII, singule ulne pro fl. 4, faciunt Et de mandato regio date sunt domino Petro Gereb.	fl.	24
1362	A Rason Italo mercatore empte sunt de athalasio ulne XXII et veluto ulne XLI, et date sunt de mandato regio domino Waradyensi ad dietam Leuchovie celebrandam, que faciunt	fl.	104
1363	Item a Nyrol empta est una pecia chemelothi rubei coloris de mandato regio et data Mynuczky pincerne prefati domini regis pro	fl.	12
1364	Item a Petro Peterdorff empta est alia pecia chemelothi similiter rubei coloris et data ex mandato regio ad relationem Bradach Petro Dwbeczky pro	fl.	12
		fl.	152

adáskönyvbe, a hitelre történő vásárlásból adódó tartozásokat nem. — A király a 15 rőf fehér damasztot Kanizsai György pohárnokmester (korábban Rozgonyi László) feleségének, Alsólendvai Bánfi Erzsébetnek (1494: DL 20065., Engel: Genealógia, Osli nem 5. tábla), míg a 6,5 rőf skarlatot Vingárti Geréb Péter ajtónállómesternek ajándékozta. Kanizsai részt vett a lőcsei fejedelemtalálkozón (DL 67133.), feltehetően Geréb is, de az ő jelenléte csak később, Kassán mutatható ki (DF 269683.).

1359. A sor végi összeg helyesen nem 45, hanem 65 forint.

1361. A sor végi összeg helyesen nem 24, hanem 26 forint.

1362. A latin forrásokban általában *Rason* néven feltűnő (1493: DL 37684.), Budán élő Raggione Bontempi firenzei kereskedőtől (Teke: Egy firenzei) vásárolt 22 rőf atlaszt és 41 rőf bársonyt a király Farkas Bálint váradi püspöknek adatta (vö. 1371).

1363. Minocki pohárnok, akinek a király parancsára a *Nyroth*-ól vásárolt egy vég csemelet posztót adták, bizonyára a lengyel Marek Minocki kamarással (cseh alakkal Minovsky) vagy – figyelembe véve a pohárnoki megnevezést – egy rokonával azonosítható. Marek Minocki a cseh forrásokban 1474–1506 között mutatható ki királyi kamarásként, de bizonyára 1471-ben Ulászló király kíséretében érkezett Csehországba (Trnka: Složení dvora 122.). 1495. március 9-én 8 forint fizetést kapott (1716), és feltehetően ő az a *Maynoczky* is, akinek a nevét 1494 tavaszán a Lőcsére menő palotások között is feljegyezték egy vég nürnbergi posztóval (2000).

1364. A Peter Peterdorfftól vásárolt egy vég csemelet posztót a lőcsei posztójegyzékben is szereplő Dubecki Péter nevű palotásnak (1998) adták.

1359 viridi coloris

1363 *ante* Mynuczky *add. ms.* pro

1365	Item a filia Thokaor empte sunt de granato ulne VII, singula ulna pro florenis 2 et misse domino regi, faciunt	fl.	13
1366	Item a Benedicto Pechy <i>quinto die Martii</i> empte sunt de granato brunatici coloris domino Buryan cubiculario domini regis ulne VII, singula ulna pro florenis 2 d. 40, faciunt	fl.	14,5
1367	Item a Iohanne Arnolth empte sunt de Thaby pecie 4, singula pecia pro fl. 20, faciunt Et misi regie maiestati ad castrum per Laurentium Bradach.	fl.	80
1368	A Hanzpiller empta est una pecia pernisii florenis 26, ab eodem pecie Neremberger sunt empte XIII, singula pecia pro florenis VII, et dati sunt domino Bartholomeo wayvode Transsilvanensi ad dietam Lewchoviensem eunti faciunt	fl.	124
		fl.	231,5
1369	Item a Haller domino Agriensi pro apparatu diete Leuchoviensis ex mandato regio sunt empte pecie integri pernisii due pro florenis 52 et de panno Neremberger pecie 4, queque pecia pro florenis VII, faciunt simul	fl.	80
1370	Item ab eodem Haller empte sunt pecie panni Wratislaviensis 20, singule pecie pro florenis 4 et ortone, quarum distributio ulterius sequitur, que faciunt	fl.	85
1371	Item a Philippo Pozthomethw ex mandato regio empte sunt due pecie pernisii pro florenis 52 et sex pecie Neremberger, unaqueque pecia pro florenis VII, faciunt florenos 42, simul faciunt	fl.	94

1365. A gránát posztót eladó, „Thokaor leánya” egyelőre nem azonosítható.

1366. Az 1491–1492-ben erdélyi sókamaraipánként is kimutatható (Draskóczy: Kősz 367.) Pécsi Benedek budai kereskedőtől (Kubinyi: Fővárosba költözés 588.) vásárolt 7 rőf gránát posztót Burian z Lichtenburka cseh királyi kamarásnak (→623) adták át. A király Pécsi Benedek felé fennálló tartozására →1710. — A sor végi összeg helyesen nem 14,5, hanem 16,8 forint.

1367. A 4 vég tabit vagy tabin nevű selyemszövetet (Endrei: Patyolat 163., 237.) Hans Arnolt budai nagykereskedőtől (Kubinyi: Budai kereskedők 348., 98. jegyz., Balogh: Művészet I. 597.) vásárolták, aki bizonyára azonos az 1495 júliusában említett Arnold budai kereskedővel (1313).

1368. A Békési Drágfi Bertalan erdélyi vajdának a lőcsei kongresszusra átadott egy vég veronai és 14 vég nürnbergi posztót Hans Piller (vagy Puchler) budai német kereskedőtől (Kubinyi: Buda és Pest 377., 166. jegyz., Balogh: Művészet I. 616–617.) vásárolták. Drágfi lőcsei jelenléte április 21-én igazolható (Perényi 668. sz.).

1369–1370. A Ruprecht Haller nürnbergi származású budai kereskedőtől (Kubinyi: Hallerek, Balogh: Művészet I. 611.) vásárolt veronai és nürnbergi posztókat királyi parancsra a Lőcsére menő Bakóc Tamás egri püspök, kancellárnak adták át. A szintén tőle vásárolt 20 vég boroszlói posztóval kapcsolatban az a megjegyzés, miszerint „szétosztásuk később következik”, bizonyosan az eredeti jegyzék itt már funkciótlan szövegmaradványa, hiszen a szövegek szétosztását már nem másolták át a számadáskönyvbe. Noha a Lőcsére menő palotások között is szétosztottak összesen 27 vég boroszlói posztót (1994–2000), ami kiegészül még a személyzetnek adott 5 véggel (2004), ezek végenkénti 4 forintos vételárát kiadásként elkönyvelték, következésképpen arra a fejezetre az itt említett szétosztás nem vonatkozhat.

1371. Posztómető Fülöp budai magyar kereskedő lehetett (Balogh: Művészet I. 574., vö. még 1740), a tőle vásárolt veronai és nürnbergi posztókat az uralkodó kíséretében Lőcsére menő Farkas Bálint váradi püspöknek adták át (vö. 1362, lőcsei jelenléte →767), Fodor István szerémi püspök, személynök relációjára. — *feria quarta ante dominicam Oculi*] 1494. február 26.

Que date sunt prefato domino Waradyensi ad dietam eunti cum regia maiestate ad relationem domini episcopi Sirimiensis.

		fl.	259
1372	Item a Nicolao Malwasir levate sunt et implete quatuor lagene sive negel cum malvatico ad dietam Leuchovie celebrandam continentes pintas malvatici 1881, item Farkas claviger in castro in carnisprivio ad cenam regie maiestatis, dum cives et civissas hospitavit, importavit pintas 42, preterea Barthus in terminis ad prandium et cenam domino regi importavit cum minoribus lagenis pintas 61, faciunt simul	fl.	70
1373	Tandem dum iam regia maiestas constituebatur Cassovie, ad intimata eiusdem regie maiestatis per Marcum Horwath aulicum suum in duabus lagenis misimus pintas malvatici 98, faciunt	fl.	30,135
1374	Item a Conrado Konch empte sunt vigintiquinque centenarii ferrei laminis pro rotis ferrandis ad currum domini regis necessariis pro	fl.	26,5
		fl.	26,635
1375	Item fabris Budensibus pro ferratione curruum regie maiestatis ad emendos carbones dati sunt	fl.	5
1376	Item curriparibus Budensibus pro emendis lignis pro rotis faciendis dati sunt	fl.	3
1377	Item olliparibus Budensibus, puta magistris Matheo, Georgio et Dominico pro ollarum regie maiestatis renovatione dati sunt	fl.	11,16
1378	Item fabris Budensibus pro labore dati sunt	fl.	18,25

1372. A neve alapján budai német borkereskedőnek tartható Malwasir Miklós még egyszer előfordul a számadáskönyvben, akkor Malozsás néven (2972). A német névalak és a magyar malozsa szó jelentése egyaránt malvázia (vö. Szakály–Szűcs: Bortizedjegyzékek 112., 132.). — A négy palackban Lőcsére vitt 1881 pintes malváziamennyiség bizonyosan elírás eredménye (vö. arányaiban: 1373, 1895, 2972). — Alighanem ez a Farkas lehetett a királyi pince 1495. május 18-án név nélkül említett kulcsára, aki ekkor valamelyik szerzetesrendbe lépve elhagyta az udvart (1838). A budai polgárok és polgárosszónok húshagyókeddi (február 11.) megvendéglését egy február 25-i bejegyzés is megemlíti (1436). — A várba malvaziát szállító Bartus egy február 16-i bejegyzésben is szerepel (1422). — *in carnisprivio*] 1494. február 11.

1373. Ulászló király 1494. március 23. és április 1. között mutatható ki Kassán (I. függelék). A számadáskönyv a királynak malvaziát vivő Kamičaci Horvát Márk királyi palotásnak (→726) csak a Kassáról való visszatérését említi július 13-án (1566). — Ez a számadáskönyv egyetlen olyan tétele, amely dénárnál kisebb pénzmennyiségre utal (a fél dénárt érő obulusra).

1374–1382, 1384. A tíz tétel a budai mesterembereknek – kovácsoknak, bognároknak, fazekasoknak, sarkantyú- és nyeregkészítőknak, kötél- és szíjgyártóknak, posztónyíróknak – munkájukért, illetve az ahhoz szükséges nyersanyagokért kifizetett összegeket sorolja fel. Többük esetében találunk odébb, február 10. és március 10. (a király Lőcsére indulása) között egy-egy további, azonos címen történő kifizetést: a kovácsoknak február 10-én (1410–1411), György kötélgyártómesternek 18-án (1424), a bognároknak 25-én (1435), a sarkantyúkészítőknak március 1-jén (1448), míg a nyergeseknek 6-án (1457). Mindez arra utal, hogy a munkadíjukra felhasznált összegeket különböző bevételi forrásokból fizették, és ezért két részre elkülönítve könyvelték el.

1374. A lapalji összeg helyesen éppen 100 forinttal több, azaz 126,5 forint 13,5 dénár.

1373 fl. 30,135] fl. XXX d. XIII

1374 ferri laminis pro rotis ferrandis

1379	Item calcariparibus per civitatem dati sunt	fl.	3
1380	Selliparibus Budensibus pro certis sellis per magistrum agazonem domini regis ab eisdem tam ipsi regie maiestati ad proprios equos sellatos, quam curriferorum et stabulariorum levatis dati sunt	fl.	38
		fl.	78,41
1381	Item magistro Georgio Kethelgyartho cum suo socio pro cordis diversis magnis et minoribus ad ligandum currus regie maiestatis, necnon istrangh per dictum magistrum agazonem levatis soluti sunt	fl.	40
1382	Frenatoribus vel corrigiatoribus Budensibus pro diversis frenis equorum regie maiestatis sellatorum et curriferorum, necnon stabulariis necessariis et per magistrum agazonem levatis soluti sunt	fl.	100
1383	Item Marthinkotha Italo pro albis candelis maioribus et minoribus in numero LXXV, que distribute fuerunt in die Purificationis virginis gloriose manibus prelatorum et baronum ac aulicorum, soluti sunt	fl.	28
1384	Item rasoribus pannorum, qui diversas pecias pannorum pro vestitura familiarium et pro opertura curruum regie maiestatis raserunt, soluti sunt	fl.	26
		fl.	194
1385	Item domino Nicolao Banfy ad dietam eunti ex mandato regie maiestatis empta est una pecia pernisi florenis 25 et due pecie Neremberger florenis 13, faciunt	fl.	38
1386	Item domino Dominico preposito Albensi similiter ad dietam eunti data est una pecia pernisi et due pecie panni Neremberger, faciunt similiter	fl.	38
1387	Item domino Iohanni Ernuth similiter ad dietam eunti data est una pecia pernisi, de panno Neremberger pecie 3, de panno Iglar pecie 3, faciunt	fl.	76,5
1388	In die cinerum magistro Georgio sartori domini regis de panno pernisi rubei coloris ad vestiendos cubicularios et pueros regie maiestatis		

1379. A *per civitatem dati* kitétel valószínű magyarázatára →1338–1403.

1380–1382. Az (al)lovászmesteri tisztség magyarázatára →1326.

1383. A gyertyaszentelésre vásárolt és a főpapok, bárók, palotások között szétosztott gyertyákat a toledói származású, talán Nápolyból Beatrix királyné kíséretében Budára költöző Martino Cotta művésztől és kereskedőtől (Balogh: Művészet I. 565–566., Kubinyi: Kotta) vásárolták. — *in die Purificationis virginis gloriose*] 1494. február 2.

1385–1387. A három tétel a Lőcsére készülő Alsólendvai Bánfi Miklós ajtónálló- és udvarmester, Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost és Csáktornyai Ernuszt János lovászmester részére királyi parancsra átadott veronai, nürnbergi és iglai szövetekeket sorolja fel. Mindhármuk lőcsei jelenléte igazolható (Bánfi: DL 63387., DF 260405., Domokos prépost: 691, DL 102655., Ernuszt: 717).

1388–1391. A négy tétel a György királyi szabónak a kamarások és apródok öltözékére (vö. 1399), a királyi társzekerek befedésére átadott posztók vételárát tünteti fel, figyelmen kívül hagyva ezúttal azt, kitől vásárolták a szövetekeket. A veronai, nürnbergi és boroszlói posztók mellett említett *Trothnar* származási helye bizonyára Trautenau (Trutnov, Csehország, vö. Mordovin: Textilvégek 202.) volt, árából adódóan nem a flandriai St. Trond (Endrei: Patyolat 125.). A számadáskönyvben odébb ugyaneke-

1380–1382 magistrum agazonem] *recte* magistrum agazonum (*ter*)

1382 sellatis et curriferis

1383 aulicum

	ad castrum date sunt pecie sex, septima pecia brunatici coloris, que simul faciunt	fl. 175
		fl. 327,5
1389	Item eodem die eidem magistro Georgio sartori regie maiestatis de panno Neremberger rubei coloris pecie sex, unamquamque peciam pro florenis VII computando, pro coopertura curruum regie maiestatis date sunt, que faciunt	fl. 39
1390	Eidem magistro Georgio de panno Wratislaviensi similiter pro coopertura curruum regie maiestatis et aliquorum aulicorum date sunt pecie XXV, unaqueque pecia pro florenis 4 et ortone, faciunt	fl. 106,25
1391	Item ipsi soli magistro Georgio unam peciam panni Trothnar pro fl. VII,	fl. 6,5
1392	Domino Bradach date sunt de panno Neremberger pecie due, faciunt	fl. 13
1393	Eidem Bradach de bono pernisio per Petrum Iungher date sunt ulne VII, empte pro	fl. 5,8
		fl. 170,55
1394	Item quatuor capellanis regie maiestatis euntibus cum eodem ad dietam data est una pecia pernisii, aliis similiter quatuor, qui in castro in capella serviunt, data est iterum altera pecia pernisii, que simul faciunt cum rasura	fl. 50,6
1395	Item pro Czenger aulico regio ad relationem domini Bradach data est de panno Neremberger pecia I, de panno Czenger pecie due, faciunt	fl. 19
1396	Item unam peciam pernisii distribuimus sex tubicinatoribus regie maiestatis et secundam peciam iterum sex fistulatoribus, faciunt	fl. 50
1397	Item unam peciam pernisii iterum divisimus sex magistris cocorum Hungaris ad dietam euntibus cum regia maiestate, facit	fl. 25
1398	Iterum vocati de domo habitationis eorum quatuor magistri coco-	fl. 144,6

riban, 1494. február 18-án is elkönyveltek egy királyi szabónak kifizetett összeget (1423). — *In die cinerum*] 1494. február 12.

1392–1393. A nürnbergi és veronai posztókat Bradács Lőrinc királyi kamarásnak (→753) adták át, utóbbit Jungher Péter budai harmincadoson (→2025) keresztül.

1394. A budai királyi kápolnára, illetve az ott szolgáló nyolc káplánra →669.

1395. A számadáskönyvben többször említett *Chenger* vagy *Chengel* német származású királyi palotás volt (1897), aki a löcsei utazás előtt további egy vég krnovi posztót kapott (1997). A nürnbergi posztó mellett neki átadott *czenger* talán a cendely (németül *zendel*) nevű bélésselyemszövetet (Endrei: Patyolat 162.) jelenti. Az azonosítást támogatja, hogy a számadáskönyvben többször *czengel*, *chengel* alakkal szerepel (1999–2000), ráadásul van más példa is a *d* helyett álló *g* betű használatára (vö. 1932). Bizonytalanságot okoz ugyanakkor az, hogy nem posztó, hanem selyemféle volt (vö. viszont többek között a 2769–2773. tételek megfogalmazásával).

1396–1398. A három tétel a király kíséretében Budát elhagyó udvari személyzet – trombitások, fuvolások, szakácsok, dobos – tagjai között szétosztott veronai szöveteket sorolja fel. A szakácsok március 7-én további kifizetéseket kaptak (1458–1460). A németnek mondott Fadan a kincstartó egyik vezető familiárisával, Toronyi Fadan Kristóffal (→522) azonosítható.

1389 pecias sex — dati sunt

1394 cum rasura] *post summam* 50,6 *in margine*

1396 tubicinis

	rum, ut eant cum regia maiestate cum prefatis aliis sex, cuilibet eorum divisimus per ulnas VII, faciunt ulnas XXVI, timpaniste domini regis iterum ulnas VII et pro Fadan domini Almano ulnas VII, faciunt ulnas XIII, faciunt peciam I	fl.	25
1399	Item Georgio sartori domini regis ad castrum pro subductura parvarum tunicarum parvulis domini regis ad equitandum necessariorum fienda date sunt pecie medii pernisii faciunt	fl.	13
1400	Item domino Blasio Raskay de panno Neremberger date sunt pecie VII, queque pecia pro florenis VII, faciunt	fl.	56
1401	Item mediam peciam pernisii domino Bwrian tavernico regio unacum fratre suo parvulo domini regis, necnon Remigio barbitonso-re regie maiestatis, aliam mediam peciam pernisii prefato domino Blasio Raskay dedimus, que simul faciunt peciam I	fl.	25
		fl.	119
1402	Item sex potioribus quintatoribus regie maiestatis pro vestitura eorundem data est una pecia pernisii, que facit	fl.	25
1403	Iuvenibus quintatoribus pro vestimentis ad relationem Bwthkay iterum data est una pecia Neremberger pro	fl.	6,5
1404	Item <i>nono die Februarii</i> ad coquinam domini regis manibus Korlathkwy dati sunt	fl.	120
1405	Eodem die magistro agazonum regie maiestatis pro emendis avenis equis domini regis dati sunt	fl.	50
1406	Item eodem die Myklos misso per regiam maiestatem cum litteris suis in Poloniam ad relationem Bradach dati sunt eidem pro expensis	fl.	15
1407	Eidem Myklos pro emendo uno equo ad relationem eiusdem Bradach dati sunt	fl.	6
		fl.	232,5

1399. György királyi szabó ekkoriban végzett további munkáira →1388–1391.

1400–1401. A két tételben szereplő, a nürnbergi és veronai posztóból részestülő Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester nem utazott el Lőcsére, mivel őrá, illetve a kincstartóra és a személynökre bízta a fővárost az uralkodó távollétében (Bonfini V. III. 144.). Burian tárnok feltehetően Burian z Lichtenburka királyi kamarással (→623), királyi apródnak mondott testvére pedig sok bizonytalansággal Albrecht z Lichtenburkával azonosítható (vö. 1229). A király borbélyja a számadáskönyvben többször nem szerepel. — Az 1400. tétel sor végi összege helyesen 49 forint, feltéve, ha az eredeti jegyzékben nem 8 vég posztó szerepelt.

1402–1403. A *quintator* foglalkozásnév jelentése bizonytalan. Jakab Elek egy 1884-ben megjelent cikkében a küldöncökkel, kengyelfutókkal azonosította (Jakab: II. Ulászló 86.).

1407. A lapalji összeg helyesen 10 forinttal kevesebb.

1398 domini] donini

1401 *Summa paginae alia manu est scripta.*

1405 equi

1408	Eodem die ad emendos parvos claviculos ad affigenda ornamenta domus necessarios datus est pro Bwthkay	fl.	1
1409	Item <i>decimo die Februarii</i> ad relationem domini Marsalk famulo domini Thellembergi misso iterum per regiam maiestatem in Bohemiam dati sunt pro expensis	fl.	6
1410	Eodem die fabris Budensibus pro ferratione curruum regie maiestatis dati sunt	fl.	4
1411	Eisdem post paucum tempus iterum dati sunt	fl.	6
1412	Item <i>undecimo die Februarii</i> Paulo preposito Orodyensi misso ad dominum Paulum Kynisy pro petendis mutuo pecuniis ex commissione regie maiestatis dati sunt	fl.	10
1413	Pro Barko dedimus	fl.	0,5
		fl.	27,5
1414	Item eodem die misso Seboldo cum certis litteris regie maiestatis ultra Pragam eidem ad relationem domini Marsalk dati sunt pro expensis	fl.	8
1415	Item eodem die nuntio domini Pauli Kynisy de commissione regie maiestatis dati sunt pro expensis	fl.	2
1416	Eidem de damasco Rachyanorum pro una veste empta est una pecia de commissione regie maiestatis pro	fl.	5
1417	Item <i>tredecimo die Februarii</i> Petro More misso in legationibus ad imperatorem Turcorum dati sunt pro expensis	fl.	300

1408. Butkai Péter komáromi és somogyi ispán ezúttal mint királyi tárnok (*tavernicus*) – e tiszttségét a számadáskönyv nem, de a korabeli források gyakran említik (1494: DL 74742., 1495: DL 22517.) – járt el. Feladata ezúttal a palota feldíszítése volt a budai polgárok részére húshagyókeddre (február 11.) tervezett lakoma előtt (→1372). A hasonló díszítési munkálatokat az 1495. június 8-i vendégség előtt az ajtónállókkal végeztette el (1875, 1881, 1883).

1409. A névalak talán elírás Schellenberg helyett, és ez alapján Jan ze Šelmberka cseh kancellár emberét küldhették ismét Csehországba (korábbi küldetését a forrás nem említi). Mindazonáltal nem zárható ki az sem, hogy a cseh Tallenberg/Talmberk család egyik tagjára utal a szöveg; egyikük 1478-ban Ulászló király palotása volt (Trnka: Složení dvora 136.), de e rokonságból származott az 1495 nyarán szereplő prágai prépost is (→2892).

1410–1411. A budai kovácsok munkadíjának kifizetésére →1378.

1412. A Kinizsi Pál országbíróhoz, temesi ispánhoz és főkapitányhoz kölcsönért küldött Pál aradi prépost (→683) április 5-én újra Budán tartózkodott, amikor is Lőcsére küldték a királyhoz 2000 forinttal (1502, vö. 623).

1413. A tételben említett *Barko* – a fizetési tétel alapján is (vö. 1476) – minden bizonnyal a máshol *Borko* (3105) vagy *Burko* (1476, 1963) névalakkal szereplő udvari bolonddal (3105) azonosítható. Nem kizárt, hogy neve a cseh Bořek keresztnévből eredeztethető.

1414. A Prágába küldött Sebold talán a hasonnevű budai kereskedővel (1491: DF 283678., 166–167. old., 1493: DF 206341.) azonos.

1415. Kinizsi Pál temesi ispán, főkapitány talán január 28-i országbírói kinevezésével (Arch. I.90.) kapcsolatban küldött követet a királyhoz. Nem kizárt, hogy e követet ajándékozták meg a következő tételben említett egy vég rácdamasztal.

1416. A tételben említett, általában Dalmáciából vagy az Oszmán Birodalom területéről behozott rácdamaszt gyakoribb magyarországi elnevezése a ráckamuka volt (Endrei: Patyolat 158., 233.).

1417. Móré Péter királyi palotás (→1250) küldetéséről (Bonfini V. IV. 102.) Bakóc Tamás kancellár Losonci László erdélyi vajdához írott, 1494. január 30-i levelében is említést tesz. Eszerint a követ négy-öt napon belül elindul előbb Losoncihoz, majd a havasalföldi vajdához, és ha szükséges, tovább

1418	Item <i>quartodecimo die Februarii</i> Laurentio nuntio domini Megyerchky ad relationem domini Marsalk dati sunt pro expensis	fl. 4
		fl. 325
1419	Item <i>quintodecimo die Februarii</i> Matheo Kwchy, qui in negotio regie maiestatis duxerat Thobiam et Georgium Banfy ad Wesprimium, ad relationem Bradach dati sunt	fl. 6
1420	Item <i>sexto decimo Februarii</i> Hanz cursori domini regis misso per suam maiestatem cum litteris suis Pragam, dati sunt eidem	fl. 6
1421	Eodem sextodecimo die Februarii, hoc est in dominica Invocavit ad coquinam regie maiestatis manibus Alberti litterati et famuli domini Nicolai Banfy, qui deputati erant ad dispensationem coquinarum regie maiestatis, dati sunt	fl. 112
1422	Eodem die missi sunt regie maiestati per medium Bartus ad castrum de malvatico pro	fl. 0,56
		fl. 124,56
1423	Item <i>decimo octavo Februarii</i> sartori regie maiestatis ad sericum et filum emendum pro vestibis faciendis ad relationem Bradach dati sunt	fl. 3
1424	Item Georgio Kwthelgyartho ultra primam summam iterum pro funibus et cordis ad currus regie maiestatis receptis, prout prius scripta sunt, dati sunt	fl. 15

a szultánhoz. A követ viszi a magyar király fegyverszünettel kapcsolatos feltételeit. Ha a szultán ezeket elfogadja, akkor a király a fegyverszünet vagy a békeszerződés megerősítése érdekében újabb követeket küld majd a portára (Bánffy II. 317–318.). A király Lőcséről, 1494. áprilisban levelet intézett egy bárójához, bizonyára Losonci vajdához, melyben nyugtázta, hogy familiárisát vagy követét, Móré Pétert a címzett Havasalföldön keresztül továbbküldte a szultánhoz. Többek között arra kérte a címzettet, hogy érje el Móré gyors hazatérését (DF 282621., fol. 66v). Móré Törökországból érkezett levelét 1494 júliusában a szebeniek küldték tovább Váradra az uralkodónak (Rechnungen 175.). — Elindulásától számítva Móré bő egy év után, 1495. március elején tért vissza Budára törökországi útjáról, a szultán követének társaságában (→1166).

1418. Jan z Lomnice a na Meziříči morva főúrra, az olmutzi morva tartományi törvényszék főkamrására →870. — A lapalji összeg helyesen nem 325, hanem 319 forint.

1419. A Veszprémbé szállított két személy közül Bánfi György feltehetően Tallóci Bánfi Györggyel azonosítható (→2260), a vele utazó Tóbiás kiléte bizonytalan, a Bánfi családnév őrá feltehetően nem vonatkozik, akár Remetei Himfi Tóbiás királyi palotás (881) is lehet (vö. 974, 2367). A veszprémi küldetés talán Miksa római király követeinek, köztük a veszprémi püspöknek az érkezésével (1442) állhat összefüggésben.

1421. A királyi konyha ellátásáért felelős sáfár feladatkörét – bizonyára Korlátkői Osvát távollétében – átmenetileg Bánfi Miklós udvarmester egyik emberére, illetve arra az Albert deákra bízta (vö. 1428), aki 1495-ben Tolna megye adószedőjeként tűnik fel (2128), így bizonyára 1494 elején is a kincstartó familiárisa.

1422. A Bartus által a várba vitt malváziára →1372.

1423. A György királyi szabónak ugyanezekben a napokban átadott szövetekre →1388–1391, 1399.

1424. A György kötelgyártómesternek korábban kifizetett összegre →1381. Munkadíja egy részét májusban kapta meg (1522).

1424 funis

1425	Item eodem die Bernardo Lupo suprascripto, qui fecit de serico vulgo royth equis domini regis ad dietam, ex commissione regie maiestatis dati sunt iterum	fl.	17
1426	Item <i>vigesimo primo, secundo et tertio diebus Februarii</i> manibus domini Pan Chych Marsalk stipendiariis regie maiestatis distribuendo dati sunt de commissione sue maiestatis regie	fl.	9000
		fl.	9035
1427	Item <i>vigesimo tertio Februarii</i> Caspar misso per regiam maiestatem in Pragam cum litteris suis ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	6
1428	Eodem die, hoc est in dominica Reminiscere ad prandium et cenam domini regis dati sunt manibus Alberti litterati	fl.	27
1429	Item <i>vigesima quarta die Februarii</i> , hoc est feria secunda post dominicam Reminiscere ad coquinam domini regis dati sunt ad septimanam manibus Korlathkwy	fl.	100
1430	Eodem die Ladislao Dagosy misso per regiam maiestatem ad banum regni Sclavonie dati sunt eidem pro expensis	fl.	6
		fl.	139
1431	Item eodem die manibus Nicolai Chenehazy, familiaris domini thesaurarii loco magistri agazonum regie maiestatis de regio mandato ad emendum avenam equis sue maiestatis	fl.	53
1432	Eodem die Ladislao famulo domini Ladislai Pereni, qui nomine eiusdem domini sui pro munere regie maiestati unum equum obtulit, pro redemptione freni datus est	fl.	1
1433	Item eodem die Wlad wayvode Transalpino ad mandatum regium dati sunt	fl.	25

1425. A királyi lovak takaróira selyemrojtokat készítő olasz Bernardino Lupo paszományos (Balogh: Művészet I. 572., Gulyás: Ünnepek 430.) a tétel szövege ellenére (*suprascripto*) még nem szerepelt a számadáskönyvben (ennek lehetséges magyarázatára →1357–1361). A munka elvégzéséért március 18-án további fizetséget kapott (1488–1490). Ezekon kívül a számadáskönyv még további öt alkalommal említi munkáit (2775, 2958, 2971, 2991, 3092.).

1426. A löcsei kongresszus előtt a király udvari seregének zsoldkifizetését – akárcsak a posztók palotások közötti szétosztását (→1994) – a Magyarországon csehországi tisztsége (*maršálek*) után rendszerint Marsalknak, itt emellett Čič úrnak nevezett Václav Čič z Nemyčevsi cseh királyi udvari marsall (1491–1504, Macek: Jagellonský věk I. 325.) intézte, aki olykor feltűnik magyar királyi oklevelek referenseként is (például 1491: DL 19761., 1495: DF 254213., 1497: DF 254205.). Egy Miksa római királynak szóló 1494. március 5-i bécsi követjelentés arról számol be, hogy a király 1000 lovast fogadott fel a testvéreivel tervezett találkozóra (RI XIV/1. 2943. sz.). — A kincstartó a hatalmas összeget részben hiteltből, illetve saját vagyonából (→1328, 2024) fedezhette, mivel a számadáskönyv első fejezetében bevételként elkönyvelt összegek nagy része még nem állhatott rendelkezésére (kivétel például 11).

1428. A sáfári teendőket ellátó Albert deákra →1421.

1430. A Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bánhoz küldött Tákosi László kincstartói familiáris, tolnai alispán személyére →522.

1432. A királynak lovat ajándékozó Perényi keresztnevét – bizonyára küldönce neve alapján – elírták, László helyett vélhetően Imre asztalnokmester, esetleg a család másik ágát képviselő Mihály vagy Gábor értendő. Semmi nem támasztja alá, hogy a tételben említett László famulus Szalkai Lászlóval lenne azonos, aki ekkor kérte volna udvari szolgálatba vételét (Mészáros: Szalkai 200–202.).

1433. A Vlad (Mihnea) havasalföldi vajdának (trónkövetelőnek) tett kifizetésekre →908.

1432 Ladislai Pereni] *recte Emerici, Michaelis vel Gabrielis Pereni, cf. annot. hist. supra*

1434	Item <i>vigesimo quinto Februarii</i> Georgio et Stephano, qui presentaverunt nomine domini Pauli Kynisy regie maiestati equos Turcorum quatuor, ad commissionem regie maiestatis dati sunt eisdem pro redemptione freni	fl.	4
		fl.	83
1435	Eodem die curriparibus Budensibus pro labore curruum regie maiestatis dati sunt	fl.	6
1436	Item eodem die domino Korlathkwy dispensatori domini regis in sortem illarum expensarum suarum, quas fecit de suis propriis pecuniis ad hospites regie maiestatis in die carnisprivii ad cenam, dum hospitavit regia maiestas cives et civissas Budenses, dati sunt de mandato domini regis	fl.	34
1437	Eodem die Francisco famulo Alberti Zokoli, qui nomine suo regie maiestati obtulit pro munere unum equum Turcorum, pro redemptione freni datus est	fl.	1
1438	<i>Vigesimo sexto die Februarii</i> Thome famulo Korlathkwy dispensatoris domini regis misso cum vinis Sirmiensibus et malvatico regie maiestati ad dietam Lewchovie celebrandam pro expensis	fl.	4
		fl.	45
1439	Item eodem die doleatoribus Budensibus pro parvis vasculis ad repletionem vinorum ad Lewche deferendis in eisdem vina datus est	fl.	1
1440	Eodem die Martino Polono cursori regie maiestatis cum litteris eiusdem in Poloniam misso ad relationem Bradach dati sunt	fl.	9
1441	Item <i>ultima die Februarii</i> Michaeli cursori regie maiestatis misso cum literis regalibus ad Olomucz ad relationem domini Marsalk dati sunt pro expensis	fl.	3,5
1442	Item eodem die ad mandatum regium ad victualia oratoribus domini regis Romanorum, puta domino Wesprimiensi et socio suo deferenda dati sunt	fl.	36

1434. Kinizsi Pál országbíróhoz, temesi ispánhoz és főkapitányhoz az uralkodó január 30-án menesztett követet török lovakért (1323). Nem kizárt, hogy a lovakat a királynak átadó két követ Kinizsi két vezető familiárisával, Essegvári György országbírói ítélőmesterrel, korábbi temesi, ekkor veszprémi alispánnal (Arch. I. 90., II. 560.) és az 1480-as években Békés, illetve Temes megye élén álló Szirmai Nagy Istvánnal (Arch. II. 585., 1495: DL 18990.) azonosítható.

1435. A budai bognároknak az itt említett munkához vásárolt nyersanyagra →1376.

1436. *in die carnisprivii*] 1494. február 11. — A budai polgárok és polgárosszonyok húshagyókeddi megvendéglésére →1372.

1437. Az uralkodó 1494. január 30-án menesztett követet többek között Szakolyi Alberthez török lovakért (1323).

1442. Miksa római királyt követként Vitéz János veszprémi püspök és valószínűleg saját titkára, Florian Waldauf képviselte, akinek Magyarországra küldését egy 1494. január 17-i velencei követjelentés említi (Reg. Imp. XIV/1. 332. sz.). — Az a két, Pozsonynak és Sopronnak szóló 1494. március 11-i parancslevel, amellyel a király utasította a két várost az 1491. évi pozsonyi békeszerződésben előírt, Miksa római királynak kiállítandó hitleveleik Hainburgba küldésére (Sopron I/6. 126–127., DF 240767.), bizonyosan Miksa e tételben említett követeinek tevékenységével, illetve a római király ez irányú igényével függ össze.

1438 dispensatori

1443	Eodem die ad commissionem regie maiestatis Martino Polono cursori prescripto ad relationem More eunti in Poloniam, ut superius scriptum est, pro emendo uno equo dati sunt	fl. 5
		fl. 54,5
1444	Item <i>prima die Martii</i> Alberto Magno misso per regiam maiestatem ad pedites in Nandoralba existentes ad mandatum regium dati sunt eidem	fl. 4
1445	Eodem die empta sunt papira pro registris et litteris regie maiestatis	fl. 1,25
1446	Item <i>tertio die Martii</i> Michaeli de Cremnicia misso per regiam maiestatem cum litteris suis in Poloniam dati sunt eidem de mandato regio	fl. 8
1447	Eodem die ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl. 100
1448	Item eodem die magistris calcariparibus Budensibus pro faciendis strepis, calcaribus vectoribus curruum regie maiestatis et stabulariis regie maiestatis iterum dati sunt	fl. 4
		fl. 117,25
1449	Item eodem die Poffa famulus domini missus est cum litteris domini Anthonii episcopi Nittriensis obviam domini legati de Ursinis, dati sunt eidem	fl. 2
1450	Item <i>quinto die Martii</i> Petro Herczegh misso per regiam maiestatem ad dominum palatinum in negotio contributionis dati sunt eidem de mandato regio pro expensis	fl. 26

1443. A *More* nevű referens azonosítása bizonytalan: a szultánhoz küldött Móré Péter (1417) ekkor már bizonyára elhagyta az udvart, ezért valószínűbb, hogy a kincstárral gyakori kapcsolatban álló Móré Jánosra (→547) vagy Móré László királyi palotásra (→1995) gondoltak. — A tétel az 1440. sorra utal vissza.

1444. A nándorfehérvári gyalogosokhoz küldött Nagy Albert minden bizonnyal azonos azzal az Alberttel, aki ezt követően, először április 24-én (1518), június közepéig (1549, vö. 1583) a nándorfehérvári gyalogosok kapitányaként tűnik fel. 1495 februárjában rótamesterként szerepel (1109), azaz az udvar által fizetett zsoldosok egyik tisztje volt.

1448. A kengyelvasakat és sarkantyúkat készítő budai sarkantyúkészítők részére ugyanezekben a napokban teljesített másik kifizetésre →1379.

1449. Orso Orsini teanói püspök, pápai legátus Magyarországra küldéséről 1493 októberében döntöttek Rómában (Beatrix oklt. 299–300.). Bonfini szerint március 7-én érkezett Budára (Bonfini V. III. 124.), ami elképzelhető, mert két nappal Ulászló király Lőcsére indulása előtt, azaz 1494. március 8. körül (vö. I. függelék) már biztosan a fővárosban tartózkodott (Beatrix oklt. 312–313.). Első Budán kelt oklevele március 13-án kelt (DF 252448.). Egy esztergomi kiterőt követően június elejéig még a fővárosban maradt (DL 20188., 1524), és csak ekkoriban csatlakozott Kassán a királyi udvarhoz (DF 271489.). Elsődleges diplomáciai feladata Ulászló király és Beatrix királyné házasságának kivizsgálása volt (Beatrix oklt. 311–318.), emellett fel kellett szólnia a királyt a török elleni fellépésre is (uo. 300., Bonfini V. III. 124.). A neki levelet küldő Sánkfalvi Antal nyitrai püspök, pozsonyi prépost a király Nápolyba és a pápához küldött követe volt, aki ugyancsak ekkoriban tért vissza Itáliából Budára (uo. 123.). A legátust bizonyára személyesen is ismerte. Sánkfalvi budai jelenléte március 7-én (DF 205864.) és 10-én (DF 206582.) egyaránt valószínűsíthető.

1450. Szapolyai István nádorhoz – feltehetően korábbi ismeretségükre tekintettel (1490: Szapolyai oklt. 184.) – Herceg Péter királyi palotást (→709) küldték követségbe. Nem tudni pontosan, hol sikerült utolérnie a nádot, aki utoljára 1494. január 23-án mutatható ki lakhelyén, Trencsénben (Szapolyai oklt. 211.), és ekkor már talán elindult a Szepesség felé, hogy áprilisban ő is részt vegyen a lőcsei fejedelemséglátkozón. A Szapolyai tulajdonát képező Késmárk számadáskönyvében 1494. július 19-én könyveltek el

1451	Item eodem die manibus Andree Kwthosi de mandato regio dati sunt ad emenda victualia prefato domino legato de Ursinis pro munere offerenda, puta pisces et avenam et vina	fl.	26
1452	Item eodem die ambobus Hanz purgatoribus armorum regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6
1453	Eodem die vicemagistro agazonum regie maiestatis ad emenda stramina sub equis regie maiestatis de mandato regio dati sunt	fl.	2
			62
1454	Item <i>sexto die Martii</i> dispensatori domini regis, scilicet Korlathkwy pro emendis cophinis ad currus suos de mandato regio dati sunt	fl.	2,45
1455	Item eodem die ad emendum ferrum pro curribus ipsius Korlathkwy necessarium dati sunt	fl.	3
1456	Item eodem die manibus Chenehazy, qui avenam equis regie maiestatis emit, dati sunt	fl.	27
1457	Item eodem die selliparibus Budensibus, puta manibus magistri Iohannis cheharum eorundem, iterum ex commissione regie maiestatis dati sunt pro labore ipsorum	fl.	4
1458	Item <i>septimo die Martii</i> septem magistris cocorum Hungaris de commissione regie maiestatis dati sunt	fl.	14
			50,45
1459	Item magistro Iohanni cocorum Almano ad mandatum regium dati sunt	fl.	8
1460	Iterum tribus magistris cocorum Ungaris, qui de domibus eorum vocati sunt et habebunt se disponere ire cum regia maiestate, dati sunt eisdem	fl.	6
1461	Eodem die tredecim Rutenis regie maiestatis per florenos duos cuilibet eorum ad relationem Bradach dati sunt	fl.	26

egy kiadást Herceg Péter úr megvendégeléséről (DF 272152., 661. fénykép). — Bár természetesen elképzelhető lenne, hogy a királyi követnek az előző év végén kirótt adó hátralékainak a behajtásáról vagy éppen a következő adó rendi megajánlásának előkészítéséről kellett tárgyalnia a nádorral (vö. **1501**), az udvar bizonyára ekkor üzentte meg a nádornak azon igényét, hogy a király és nagyszámú kísérete ellátására a Kassa környéki megyékben élelmiszeradót vessenek ki, e megyéknek ugyanis a nádor volt az ispánja (Arch. II. *passim*). Az élelmiszeradóról mindössze egy, 1494. április 6-án kelt levél tesz említést, eszerint Abaúj megyében Szapolyai alispánja, Rátkai István szedette (DF 271487.).

1451. Kutasi András – többek között Baranya megyei birtokos (1488: DF 262016.) – a kincstartó 1494. február 18-án kelt oklevelén referensként, szolnoki ispánként és kamarásként (*comes et camerarius*) szerepel (DF 260146., vö. DF 260529.). Valamikor ez év június 26. előtt elhunyt (DF 260148.). Orso Orsini legátusra és Budára érkezésére →**1449**.

1457. A budai nyergesek munkadíjával kapcsolatos másik, ugyanezekben a napokban teljesített kifizetésre →**1380**.

1458–1460. A Lőcsére menő magyar szakácsok között ugyanekkoriban osztottak szét veronai posztót is (akkor négy, otthonukból Budára rendelt szakácsról tettek említést: **1397–1398**, vö. **2001**).

1461, 1464–1465. A Lőcsére menő orosz ajtónállók közül tízen, valamint egy szolgálójuk ugyanekkoriban posztót is kaptak (**2002–2003**).

1456 qui] quibus

1459 magistro Iohanni cocorum Almano] sc. Iohanni Almano magistro cocorum

1462	Eodem die stabulariis et vectoribus curruum regie maiestatis, qui ut dicebant, a tribus annis non fuit eis solutio facta, de mandato domini regis manibus Andree Kwthosy dati fuerunt floreni I ^c , et quia nullo modo potuit eosdem contentare, quidam ex eis petebant 40 florenos, quidam 25, quidam 20 et sic consequenter, iterum eidem Andree Kwthosy dati sunt fl. I ^c et sic contentarunt eosdem cum difficultate	fl.	188
		fl.	228
1463	Item <i>octavo die Martii</i> famulo domini Laurentii ducis, qui presentavit nomine suo regie maiestati unum equum Turcorum, de commissione regie maiestatis pro redemptione freni datus est	fl.	1
1464	Eodem die uni Ruteno regie maiestatis, qui habuit ire cum aliis duodecim, ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	2
1465	Item <i>nono die Martii</i> ad emendos secures, celthes et claviculos ad viam, ex relatione domini Bradach dati sunt Ruthenis	fl.	3
1466	Eodem die empta sunt strigilia ad equos regie maiestatis sellatos et curriferos ad relationem Bradach	fl.	3
1467	Item ad emendam arvinam curribus domini dispensatoris datus est	fl.	1
		fl.	10
1468	Item ad emendas mattas curribus ipsius dispensatoris necessarias de commissione regie maiestatis pro tectura datus est	fl.	1
1469	Item eodem die utrisque Iohanni armiparibus regie maiestatis ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	6
1470	Item eodem die tribus aucupibus regie maiestatis similiter ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	6
1471	Eodem die magistro Bernardo, qui fecit regie maiestati duo sigilla anullaria, dati sunt eidem pro labore florenos IIII, faciunt	fl.	24
1472	<i>Undecimo die Martii</i> ad mandatum regium sex vectoribus curruum sub Korlathkwy existentium et tribus iunioribus manibus ipsius domini Korlathkwy dati sunt ipsis vectoribus dandi Quibus similiter a multis temporibus non solverant.	fl.	38
		fl.	75
1473	Item eodem die ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl.	100

1462. Kutasi András szolnoki kamarásra →1451.

1463. Az uralkodó 1494. január 30-án menesztett követet többek között Újlaki Lőrinc herceghez török lovakért (1324).

1471. A királynak két gyűrűspecsetet készítő Bernát ötvösmester lehetett, így nem azonos az olasz Bernardino Lupo paszományossal (→1425, vö. 1491: DF 208831.). A király gyűrűspecseteiről értékelhető lenyomatok nagyobb számban csak 1495-től maradtak fenn (vö. Neumann: Királyi aláírás 40.), így arra a kérdésre, miért volt szükség új, ráadásul két gyűrűspecsetre, egyelőre nem lehet pontos választ adni. A löcsei fejedelemtalálkozó titkos záróokmányát Ulászló király ugyanakkor egy olyan, WR monogrammal ellátott ovális gyűrűspecsettel erősítette meg (DL 24771.), amely eltér a korábban használt nyolcszögletű lenyomatoktól (ezek felsorolását lásd uo. 36., 40.). A király egyik 1491. évi oklevelére (DF 203977.) kiadója szerint egy W monogrammal ellátott gemmapecsetet nyomtak (Sopron I/6. 83.).

1462 difficultate

1470 aucupis

1474	Item eodem die sex familiaribus magistris cocorum regie maiestatis, puta utrisque Michaeli, Iohanni, Zyrothka, Iacobo, item in alia coquina Alberto, Laurentio, Iohanni, singulis eorum pro floreno uno dati sunt	fl.	9
1475	Item eodem die Georgio Belwych custodi scultellarum regie maiestatis ad relationem Korlathkwy dati sunt	fl.	2
1476	Item eodem die Burkoni regie maiestatis datus est	fl.	0,5
1477	Item eodem die duobus fratribus de ordine predicatorum pro elemosina ad relationem Bradach datus est	fl.	1
		fl.	112,5
1478	Item eodem die fecit dominus thesaurarius conventionem cum Nicolao carpentario ad Iaycza, per annum florenis 80, quem misit ad Iaycza cum domino Balthasar capitaneo, cui ad regium mandatum dati sunt hic pro salario suo	fl.	32
1479	Item ex mandato eiusdem ad emendam unam vestem de medio pernisio cum caligis dati sunt eidem	fl.	3
1480	Item <i>sedecimo die Martii</i> ad equos regie maiestatis pro emendis avenis dati sunt manibus Chenehazy	fl.	32
1481	Item eodem die de mandato domini regis dati sunt manibus domini Bwrian ad castrum	fl.	3000
		fl.	3067
1482	Item <i>decimo octavo die Martii</i> ad mandatum regium missa sunt in una magna navi diversa ingenia infrascripta ad castrum Iaycza manibus domini Balthasar de Bathyan porrigenda abhinc usque ad Mohacz, inde per currus usque ad Bela, quibus nautis hic soluti sunt floreni		

1474–1475. A tétel nyolc szakácsot sorol fel, de a sor végén álló összeg alapján kilencüknek fizettek. Az ellentmondás úgy oldható fel, ha az *utrisque* szót a *Iohannira* is vonatkoztatjuk (vö. 3136). — A szakácsinasok és a konyhai eszközök felelősei között ugyanekkoriban posztót is szétosztottak (2001).

1475. 1501-ben egy *Belwycz* nevű pohárnok gondoskodott a király öccse, Zsigmond herceg boráról Magyarországon (Kozák: Rationes 106., vö. 3136).

1476. A tételben említett *Borko* a király udvari bolondja volt (→1413).

1478–1479. A Battyányi Boldizsár bánnal (→698) Jajcára küldött Miklós ácsról a számadáskönyv többször nem emlékezik meg. A bán 1494. március 20-án még Budán időzött (1496–1498).

1481. A Burian z Lichtenburka cseh királyi kamarásnak (→623) átadott, a budai várba küldetett 3000 forint forrása és felhasználási célja bizonytalan. Előbbiként feltehetően a Kinizsi Páltól érkező kölcsön jelölhető meg (1412, vö. 9). Az összeget bizonyára a lőcsei kongresszus költségeire szánták, és a kamarásnak azt az ekkor már Egernél járó király (I. függelék) után kellett vinnie (vö. 623).

1482–1483. A Jajca védelmére szánt hadiszereknek – szakállas puskák, kézipuskák, lőszer, salétrom, kén, újak, számszerűjak – a jajcai bánsághoz tartozó Körös megyei Béla várba (→540) való szállításáról Battyányi Boldizsár bán budai tartózkodása (vö. 1478, 1496–1498) idején intézkedtek. A kincstartó szállítást felügyelő familiárisára, Horvát Mártonra →110. — E szállítmányra vonatkozhat Battyányi valamikor 1495 folyamán bántársa, Beriszló Ferenc ellen emelt alábbi vádja: „Quia cum regia maiestas quedam vascula de saletro et sulfure pro conficiendis in Iaycza pulveribus ad castrum Bela destinasset, et cum ipse Balthasar huiusmodi saletrum cum sulfure ob metum Turcorum non alias, nisi ad castellum Lewach imponere potuisset, tunc ipse Franciscus Berizlo . . . ipso Balthasare inscio certas massas de ipso saletro et sulfure castello de eodem exportasset et, quo sibi placuisset, fecisset” (DL 102344.). — Az első tételben szereplő két részösszeg eredménye a megadottnál 1 forinttal kevesebb, 13 forint.

1474 magistris] *recte forsan* magistrorum, cf. 2001, 3136–3137.

	octo, Martino vero Horwath, qui ipsa ingenia, videlicet pixides barbatas, globulos earundem, pixides manuales, salnitria, sulfur, arcus manuales, sagittas manuales habebit deferre et in navi et in curribus ad Mohacz et inde ad oppidum Bela, ibique presentare manibus prefati domini Balthasar bani de Iaycza, cui pro expensis dati sunt floreni V, faciunt insimul	fl.	14
1483	Item qui prefata ingenia de Mohach in curribus eorum usque ad oppidum Bela duxerunt, dati sunt	fl.	6
			20
1484	Item eodem die relicte Nicolai Waczy pro trecentis ulnis telarum, unamquamque ulnam per d. 2 emptam, pro subductura coperturarum curruum regie maiestatis soluti sunt	fl.	6
1485	Eodem die domine Margarethe Wazonaros dicte pro ulnis telarum VII ^{lc} , singulam ulnam pro d. duobus computando, similiter pro subductura coperture curruum regie maiestatis soluti sunt	fl.	15
1486	Item sabbato ante dominicam Ramispalmarum misimus Herman tubicinatorem nostrum post regiam maiestatem ad Leuchoviam, cui de mandato regie maiestatis dati sunt ad emendum unum equum	fl.	12
1487	Eidem pro salario suo ad unum mensem cum medio cum famulo suo dati sunt de mandato regie maiestatis	fl.	13,5
			46,5
1488	Item eodem die Bernardino Italo pro illis royth, quos fecit de serico pro equis regie maiestatis, videlicet ad pokroch, de commissione regie maiestatis dati sunt	fl.	46
1489	Item eidem pro rubea tela ad pokroch necessaria soluti sunt de mandato regie maiestatis	fl.	2
1490	Item eidem pro quadraginta ulnis tafatarum vexillis parvis ad tubicinas tubicinatum regie maiestatis necessariis soluti sunt	fl.	8
1491	Item eodem die prefate domine Margarethe Wazonaros pro VI ^{lc} ulnis telarum pabulatoriis equorum regie maiestatis necessariarum ex eis factis ad viam equorum regie maiestatis, pro unaquaque ulna d. II, faciunt	fl.	7,5
			63,5

1484–1485. Váci Miklós özvegyétől és Margit vászonárustól a következő nap újabb 300, illetve 550 rőf vászon vásárlását könyvelték el (1491, 1493). Az eltérő megnevezés és a külön tételek ellenére természetesen nem zárható ki a két személy azonossága.

1486–1487. *sabbato ante dominicam Ramispalmarum*] 1494. március 22. (A dátum nemcsak a hónap–nap formától eltérő keltezéssel hívja fel magára a figyelmet, hanem azzal is, hogy nem illeszkedik az időrendbe, hiszen utána március 20-i bejegyzések következnek.)

1488–1490. A királyi lovak vörös vászontakaróira selyemrojtokat készítő olasz Bernardino Lupo paszományos munkájának első részletét éppen egy hónappal korábban fizették ki (1425). A királyi trombitások trombitáira a 40 rőf taftból készített kis zászlókért (vö. 1335, 2989) Lupo másfél évvel később, 1495. október 2-án további 2 forintot kapott (2991).

1491. A Margit vászonárustól vásárolt vásznakra →1484–1485. — A sor végi összeg, ha nem a vászon mennyiségét írták el, helyesen nem 7,5, hanem 8,25 forint.

1486 *post* dati sunt *add. ms.* eidem

1492	Item vitte empte sunt ad litteras regie maiestatis parvulis eiusdem et misse ad regiam maiestatem per Mendel pro	fl.	28
1493	Ab uxore Nicolai Wachy similiter pro copertura curruum regie maiestatis empte sunt ulne telarum III ^c , singula ulna pro d. 2, faciunt	fl.	6
1494	Item pro subductura domini Nicolai parvi currus empte sunt ulne telarum LXVIII pro	fl.	1,36
1495	Michaeli cursori regie maiestatis, qui missus fuerat per regiam maiestatem in Moraviam, in reversione, quia defecerant sibi expense, ituro post regiam maiestatem ad Cassoviam dati sunt	fl.	2
		fl.	37,36
1496	Item <i>vigesimo die Martii</i> domino Balthasar bano de Iaycza de commissione regie maiestatis in sortem sui salarii dati sunt	fl.	1000
1497	Eodem die manibus eiusdem domini Balthasar ad labores muri civitatis Iaycza ad commissionem regie maiestatis dati sunt	fl.	100
1498	Eodem die manibus eiusdem similiter de commissione regie maiestatis dati sunt civibus civitatis Iaycza dandi per eum pro subsidio	fl.	150
1499	Item <i>vigesimo sexto die Martii</i> cursori regie maiestatis, qui missus fuerat per regiam maiestatem huc Budam de via pro speciebus, lucernis et candelis parvis post suam maiestatem Cassoviam deferendis dati sunt	fl.	4
		fl.	1254
1500	Prefatis rebus de commissione nostra factum est unum scrinium, in quo duxit ipsas res Cassoviam	fl.	0,5
1501	Item <i>quarta die Aprilis</i> misimus famulum Poffa in facto contributio- nis ad dominum Paulum Kynisy, cui dati sunt pro expensis	fl.	4
1502	Item <i>quinta die Aprilis</i> , hoc est sabbato ante dominicam Quasi modo misimus per dominum Paulum prepositum Orodyensem ad Leuchoviam regie maiestati	fl.	2000

1492. A Mendel Jakab zsidóprefektus által a király után küldött szalagokat az apródok talán a királyi levelek kézbesítéséhez használták fel.

1493. A Váci Miklós özvegyétől vásárolt vásznakra →1484–1485.

1494. „Kis” Miklós úr azonosítása nem megoldott: nem lehet azonos a számadáskönyvben gyakran szereplő, de úrnak sohasem nevezett Kis Miklós törpével. Miklós urat a számadáskönyv még egyszer említi, ugyancsak a lőcsei készülődéssel kapcsolatban, ekkor *Nicolai parvi Groff* alakban (2003). Teljesen bizonytalan lehetőségként Frangepán Miklós cetini grófra lehet gondolni, az ő esetében ugyanis a ’kis’ jelző magyarázható lenne azzal, hogy tágabb rokonságában, a Frangepánok brinjei ágában élt ekkor egy idősebb Miklós nevű rokona (vö. Engel: Genealógia, Frangepán 1–2. tábla).

1495. A Mihály nevű királyi futárt 1494. február 28-án küldték Budáról Olmützbe (1441).

1496–1498. Battyányi Boldizsár jajcai bán fizetésére →698. Ekkori budai tartózkodása alatt a kincstár hadiszereket küldött (1482–1483) és egy mesterembert szerződtetett (1478–1479) Jajcára. — A jajcai polgároknak kiutalt 1494. és 1495. évi összegekre →720, 7225.

1499–1500. A tételben említett futárt a király az Eger és Kassa közötti útról menesztette Budára (I. függelék).

1501. A küldöncnek Temesváron kellett felkeresnie Kinizsi Pál országbíró, temesi ispánt és főkapitányt (DL 37686., DF 270761.). Az itt említett „adóügy” értelmezése bizonytalan (vö. 1450).

1502. A Pál aradi prépost (→683) által a királynak Lőcsére vitt 2000 forint feltehetően a Kinizsi Páltól kért kölcsönből származott, amelyért a prépostot menesztették február 11-én (1412, vö. 9, 623).

1503	Item <i>sexta die Aprilis</i> missa est una magna navis per nautas sex pro deferendis inde frugibus ad layczam, quibus sex nautis dati sunt hic	fl.	12
1504	Eodem die Valentino Magno, qui ivit cum ipsa navi et frugibus ad Nandoralbam, soluti sunt	fl.	14
		fl.	2030,5
1505	Item <i>octavo die Aprilis</i> misimus famulum More ad Lewchoviam, per quem intimavimus obitum domini episcopi Sirimiensis, cui pro expensis dati sunt	fl.	6
1506	<i>Nono die Aprilis</i> de mandato regio empta sunt pargamena pro Cronica Hungarorum, quam compilat Bonfyn, pro	fl.	4
1507	Eodem die scriptori Anthonii Bonfyn datus est	fl.	1
1508	Item <i>decimo die Aprilis</i> misi per unum wayvodam nazadistarum Nandoralbensium in Nandoralbam naves XVI, cui dati sunt pro expensis	fl.	10
1509	Eodem die sex nautis Pesthiensibus, qui duxerunt ipsas XVI naves Nandoralbam, dati sunt	fl.	16
		fl.	37
1510	Item <i>quartodecimo Aprilis</i> misimus Mezesy ad Albam Regalem pro taxa super cives imposita, cui pro expensis datus est	fl.	1
1511	Item <i>quintodecimo Aprilis</i> misimus Vasas famulum ad Andream Labathlani ad partes inferiores pro I ^m florenis mutuandis ad facta regie maiestatis, dati sunt eidem	fl.	4

1503–1504. A két összetartozó tételben különböző szállítási úti célt jelöltek meg. Ha nem elírásról van szó, akkor a Jajcára szánt élelmiszert Mohácsnál lerakodták (vö. 1482–1483), és a hajó folytatta útját Nándorfehérvárig. — Az itt említett gabonaszállítmány vételárát talán a 690. tételben könyvelték el.

1505. Fodor István szerémi püspök, személynök halálát Bonfini április 5-re teszi (Bonfini V. III. 145., vö. C. Tóth: Arch. 97.). Mivel nem tűnik valószínűnek, hogy a fontos hírrel három nappal később menesztettek volna küldöncöt a királyhoz, vagy Bonfini adata igazítandó ki, vagy arra kell gondolnunk, hogy az itt megadott dátum csak a kiadás elkönyvelésének napját jelöli. Fodort utoljára egy március 11-i királyi parancslevél említi (Sopron I/6. 127–128.). A szerémi püspökséget Fodor halála után a kincstár lefoglalta (→1591, 1593) és hosszú ideig nem töltötte be (C. Tóth: Arch. 97.). — Móre azonosítására →1443.

1506–1507. A számadáskönyvben összesen hat tétel említi a budai udvarban élő Antonio Bonfini itáliai történetírót és *Cronica* vagy *Historia Hungarorum* címmel készülő művét (vö. Balogh: Művészet I. 555–556., Kulcsár: Bonfini forrásai 199.). A közel két esztendő alatt az itteni kiadásokkal együtt pergamen vásárlására négy alkalommal – az itteni tétel mellett 1495. július 15. (1993), augusztus 18. (2932), szeptember 30. (2984) – 22 forintot, míg Bonfini írnokának összesen 2 forintot fizettek ki (az itteni bejegyzésen túl 1494. június 5-én: 1540). Bonfini írnoka az a János volt, akinek Ulászló királytól kapott címereslevelét formuláriumok őrizték meg (DF 282621., fol. 99r–v, DF 286487., fol. 15r–v). Az általa másolt kódexből egyelőre három töredék ismert (Fülep: Töredék, Kulcsár: Kéziratok 213.).

1508–1509. A két tétel értelmezésére →1517.

1510. A fehérváriak ez évi adófizetésére →7.

1511. Lábatlani vagy Bajnai Bot András királyi palotás (→700) május elején biztosan Temesvárot tartózkodott (DL 67577.), ami megmagyarázza az Alsó részekre való utalást. Az 1000 forintos kölcsönt a kincstartó az 1494. évi Baranya és Somogy megyei adójövedelmekből ultalta vissza Botnak (→708, vö. 700). A kölcsönért küldött Vasas apród egy hónappal később Kassán tűnik fel (vö. 1543), a pénz feltehetően ott adta át a kincstartónak (vö. 626).

1512	Item <i>decima octava die</i> misimus certas naves cum ingeniis in Nandoralbam per Michaellem litteratum de Prodawyz, cui hic dati sunt pro expensis	fl.	6
1513	Eodem die soli fecimus conventionem cum duobus fabris per annum in Nandoralba serviendis et per prefatum Michaellem litteratum ductis in Nandoralbam, quibus hic pro sallariis eorundem soluti sunt	fl.	14
		fl.	25
1514	Item eodem tempore similiter conventionem habuimus cum Michaelle et Petro pixidariis per annum in Nandoralba serviendis in florenis LVI, quibus hic soluti sunt in rationem suorum sallariorum	fl.	20
1515	Prefatis duobus fabris dati sunt pro emendis vestibus	fl.	4
1516	Item eodem tempore conventionem habuit Andreas carpentarius de Superioribus Calidis Aquis in Nandoralba per annum serviendus, cui hic in rationem sui sallarii dati sunt	fl.	18
	Qui similiter ductus est per Michaellem litteratum in Nandoralbam.		
1517	<i>Vigesima prima die Aprilis</i> misimus XVIII naves vacuas huc per Holy tricesimotorem Possoniensem missas per Dominicum et Albertum et alios quatuor nautas in Nandoralbam, quibus nautis hic soluti sunt	fl.	18
		fl.	60
1518	Item <i>vigesima quarta die Aprilis</i> Anthonio wayvode nazadistarum et Alberto capitaneo peditum de Nandoralba, ut hic expectent,	fl.	12
1519	<i>Vigesima octava die Aprilis</i> ad relationem domini Pauli prepositi Orodysensis Stephano Thewrek exploratori ad Turciam eunti dati sunt	fl.	20
1520	Item eidem pro una veste de medio pernicio ulnas VIII	fl.	3
1521	Item <i>prima die Maii</i> magistris cheharum corrigiatorum Budensium, Francisco videlicet et Emerico corrigiatoribus in sortem laborum ab eisdem levatorum soluti sunt	fl.	4

1512–1516. Az öt tétel a kincstartó hivatala által Nándorfehérvárra küldött hadiszereket, és az egy évre ugyanoda felfogadott mesterembereket és tüzéreket sorolja fel, amelyeket és akiket Prodavizi Mihály deák kincstartói familiáris (→809) hajón juttatott el a végvárba. Prodavizit feltehetően e napokban nevezték ki a Fodor István szerémi püspök másfél héttel korábbi halálával (1505) megüresedett szerémi püspökség várainak élére (vö. 1593).

1517. Nagyszombati vagy Hradnai Holc Pál 1494 őszéig állt a pozsonyi harmincad élén (DL 20183., →2026, 2842), és a hajókat bizonyára Pozsonyból küldte Budára. Feltehetően azért üresen küldték ezeket tovább, mert a Nándorfehérvárra küldendő élelmiszert a Duna alsóbb szakaszain, Tolnánnál és Mohácsnál rakodhatták fel a fedélzetükre (vö. 1525, 1530). Ez megmagyarázza, miért pécsi köbölben adták meg egyes végvárakba menő szállítmányok mennyiségét (vö. 688–689).

1518. A bizonyára a saját, illetve a nándorfehérvári naszádosok és gyalogosok zsoldjára várakozó Antal naszádos vajda és Albert gyalogoskapitány (→1444) június közepéig még három esetben kapott azonos címen költségtérítést (1536, 1542, 1549).

1519–1520. Ulászló király egyik 1494. május 4-i, Lőcsén kelt levele szerint az a hír terjedt el, hogy egy jelentős török sereg táborozott le Nándorfehérvár közelében, amely az Alsó részek végvárai ellen tervez támadást (DF 260405.). Török Istvánt bizonyára e hírek kivizsgálására küldték török területre (vö. 1523).

1521. A budai szíjgyártóknak kifizetett összeg talán azért a munkáért járt, amelyet még az uralkodó elutazása előtt, február–március folyamán végeztek az udvarnak (1382, vö. 1522).

1522	Eodem tempore magistro Georgio Kethelgyartho cum socio suo pro funibus et istrangh tempore recessus regie maiestatis ab eisdem levatis dati sunt	fl. 4
		fl. 43
1523	Item <i>undecima die Maii</i> missus fuit Leonardus litteratus de Pesth cum litteris regalibus ad dominum Paulum Kynisy, Laurentium ducem et Blasium litteratum provisorem de Nandoralba, ut experiatur de fama Turcorum, dati sunt eidem pro expensis	fl. 6
1524	Eodem die cursori domini regis Michaeli, qui duxit de Praga huc certos cives ad dominum legatum, dati sunt	fl. 2
1525	Item ex commissione domini Nicolai Banfy eodem die, qui tunc in persona domini regis hic Bude constituebatur, misse sunt certe littere regie maiestatis comitatus Tholnensi et certis aliis potioribus singularibus personis sonantes, ut fruges deferri facerent de comitatu ad oppidum Tholna ad navim cum eorum frugibus per Nicolaum litteratum de Pesth, cui dati sunt pro expensis Qui habuit ire cum navi et frugibus usque ad Nandoralbam.	fl. 6
		fl. 14
1526	Item <i>duodecimo die Maii</i> ex commissione prefati domini Nicolai Banfy misse sunt certe littere regie maiestatis per eundem Nicolaum Banfy huc de Cassovia adducte ad comitatus Bachyensem, Bodrogh, Walko et Sirimiensem per Matheum in facto contributionis victualium ad Nandoralbam, cui dati sunt	fl. 5
1527	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis similiter per dominum Nicolaum Banfy de Cassovia ad comitatus Iauriensem, Posoniensem et Soproniensem in facto contributionis victualium, cui Petro delatori litterarum sunt soluti	fl. 4

1522. György kötélgyártómesternek a király Budáról való elutazása (1494. március 10., I. függelék) előtt kétszer könyveltek el kiadást hasonló címen (→1381, 1424).

1523. A küldöncöt alighanem a Nándorfehérvár elleni török támadásról érkező hírek (→1519–1520) kivizsgálására küldték Kinizsi Pál főkapitányhoz, Újlaki Lőrinc herceghez és Balázs nándorfehérvári provizorhoz, bizonyára a Lőcséről Budára küldött Alsólendvai Bánfi Miklós udvarmester utasítására (vö. 1525–1528).

1524. Mihály királyi futár 1494. március 18-án indult Budáról a királyhoz Kassára (1495), úgy tűnik, onnan Prágába küldték. — Orso Orsini teanói püspököt, pápai legátust (→1449) – oklevelei *intitulatio*ja alapján – nemcsak Magyarországra, hanem a Jagelló testvérek, II. Ulászló és János Albert minden országába delegálták, ami megmagyarázza, miért érkeztek hozzá prágai polgárok is.

1525–1528. Ulászló király 1494. május 4-én, Lőcséről körlevelet intézett a városokhoz, a megyékhez és az urakhoz, melyben hírt adott arról, hogy a török Nándorfehérvár ostromára készül, ami miatt Bánfi Miklós udvarmestert sietve Budára küldte, hogy ott az ő nevében intézkedjen az Alsó részek és főként Nándorfehérvár védelméről. A levelek címzettjeinek – Sopron (Sopron I/6. 131.) és Baranya megye (DF 260405.) példányai maradtak fenn – megparancsolta, hogy teljesítsék Bánfi utasításait. A Budára érkező Bánfi Miklós május 11-én a király parancslevelei mellé saját leveleit csatolta: ezek közül csak az 1528. tételben említett baranyai példány maradt fenn, amelyben a király utasításának megfelelően egy választott nemes Budára küldését kérte (DL 46263.). Pozsony város május 16-án küldte el Budára jegyzőjét, hogy Bánfival tárgyaljon (DF 277108., 78. old., vö. DF 277109., 75. old.).

1522 funis

1527 cui Petro delatori litterarum] *recte* quarum delatori Petro

1528	Ex commissione eiusdem domini Nicolai Banfy misse sunt littere regie maiestatis similiter per eum adducte comitatui de Baranya in facto contributionis victualium, cui delatori dati sunt	fl. 3
		fl. 12
1529	Item <i>vigesimo secundo die Maii</i> similiter ex commissione domini Nicolai Banfy misse sunt littere eiusdem ad banum Nandoralbensem, ut non intromittat ad castrum aliquod, vel si ibi fuerit, captivare debeat Michaellem et David Cornis, qui interfecerunt Laurentium Magnum, cui quidem delatori pro expensis dati sunt	fl. 4
1530	Item <i>XXV die Maii</i> quinque nautis, qui duxerunt hinc unam magnam navim ad Tholna et Mohach pro conductione in ea fruges ad Nandoralbam et alia ingenia, soluti sunt eisdem	fl. 10
1531	Ad ipsam navem coperiendam desuper et subtus fruges empti sunt asseres <i>II^c</i> X contra pluviam	fl. 4,5
1532	Ligna pro tigris empta sunt	fl. 1
1533	Claviculi fl. <i>I</i> facit	fl. 1,5
		fl. 20,5
1534	Item suprascripto Nicolao litterato, qui duxerat litteras regias ad Tholna, pro cumulatione frugum ad Tholna et ad Nandoralbam eunti cum frugibus et ingeniis pro expensis dati sunt	fl. 6
1535	Eidem et prefatis nautis ad emendum unum lardum ad navim usque ad Nandoralbam euntibus dati sunt	fl. 6
1536	Item <i>vigesimo sexto die Maii</i> Anthonio nazadistarum et Alberto peditum capitaneis in Nandoralba existentibus, ut dominum thesaurarium hic expectent, dati sunt	fl. 6
1537	Eodem die ex mandato regie maiestatis misse sunt de scarlatho eidem per dominum Thomam prepositum Quinqueecclesiensem cum aliis rebus ulne VI, queque ulna pro fl. 3 faciunt	fl. 18
		fl. 36

1529. Ruzskai Kornis Miklós fiait, Mihályt és Dávidot Nagy Lőrinc királyi palotás, volt szabácsi bán megöléséért körözték. A nagy felháborodást kiváltó gyilkosságot Antonio Bonfini is megöröklítette művében (Bonfini V. III. 147.). A család Pest megyei birtokait a király parancsára lefoglalták (→355), az Abaúj megyeieket az uralkodó 1494. május 25-én Kassa városának adományozta (DF 269622.). Dávid – Nagy Lőrinc apósa – végül igazolta ártatlanságát, Mihály azonban az Oszmán Birodalom területére menekült. Az eseményekre és a forrásokra lásd Neumann: Gyilkosság.

1530–1535. Az e tételekben említett hajónak bizonyára a Bánfi Miklós által a megyéktől kért élelmszert (1525–1528) kellett Tolnárról és Mohácsról Nándorfehérvárra szállítania.

1532–1533. A két összetartozó tétel könyvelése hibás: az első sor végére nem kellett volna kiírni az 1 forintot, mivel a második sor végén a két tétel összege áll. — A lapalji összeg helyesen nem 20,5, hanem 21 forint.

1536. Ernuszt Zsigmond kincstartó valamikor 1494. június 8. előtt tért vissza Kassáról Budára (II. függelék). A két nándorfehérvári tisztre, Antal vajdára és Albert kapitányra →1518.

1537. A királynak 6 rőf skarlátot és más holmikat szállító Tamás pécsi kispépostra →704.

1528 cui delatori] *recte* quarum delatori

1529 cui quidem delatori] *recte* quarum quidem delatori

1538	Item eodem die ex mandato regie maiestatis Iohanni Beryzlo et Georgio Stresemley banis noviter constitutis de Zebernyk de Cassovia a maiestate regia ad occupandum ipsa castra euntibus dati sunt	fl.	120
1539	<i>Quinta die Iunii</i> Petro Horwath et Nicolao Machkasy Nandoralbensibus, qui Lewchovie et hic expectarunt pecunias, de commissione regie maiestatis pro expensis dati sunt	fl.	12
1540	Eodem die scriptori Cronice Hungarorum, famulo videlicet domini Anthonii Bonfyn datus est	fl.	1
1541	<i>Sexto die Iunii</i> notario domini Blasii de Raska misso in negotio regie maiestatis ad dominum cardinalem Strigoniensem datus est	fl.	1
		fl.	134
1542	Item eodem die iterum Anthonio nazadistarum et Alberto peditum Nandoralbensium capitaneis pro expensis, ut adhuc ulterius expectent, dati sunt	fl.	4
1543	<i>Septimo die Iunii</i> misimus famulum Wasas ad regiam maiestatem cum litteris nostris Cassoviam, dati sunt eidem pro expensis	fl.	3
1544	Item <i>octavo die Iunii</i> Kezelychky aulico regio de mandato regie maiestatis dati sunt	fl.	6
1545	Eodem die Serb Iohanni vicepincerne regio similiter ad mandatum regium dati sunt	fl.	10
1546	Item <i>tredecimo die Iunii</i> Matheo Horwath famulo domini regis misso per eundem de Cassovia ad Slavoniam, dominum scilicet Zagrabysensem et familiares domini Pauli Kynisy pro sedanda dissensione inter eosdem orta ex mandato regie maiestatis dati sunt	fl.	25
		fl.	48

1538. A Kassán ekkoriban zajló országgyűlés (→56) alatt a boszniai Szrebernik élére kinevezett Grabarjai Beriszló János és Sztrazsemlyei György bánokra →712–713.

1539. Horvát Péter és Macskási Miklós még 1494. június 26-án és július 7-én is várt a nándorfehérváriak részére kiutalt zsoldra (1551, 1557). Előbbit június 15-én Cobor Márton nándorfehérvári bán emberének nevezik (1550), ami az utóbbira is igaz lehet.

1540. Az Antonio Bonfini történetírónak és írnokának teljesített kifizetésekre →1506–1507.

1541. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester jegyzőjét az éppen itáliai utazására készülődő Eszter Hippiolit bíboros, esztergomi érsekhez küldték, feltehetően az érsek elutazásával, esetleg az Esztergom megyei adószedéssel (vö. 430) kapcsolatban.

1542. A zsoldra várakozó két nándorfehérvári tisztre →1518.

1543. A kéziratban a kincstartó apródjának, Vasasnak (→1329) a Kassára küldése május 7-i dátum alatt szerepel, de az időrendbe június 7. illik. Mivel Vasast ezelőtt április 15-én küldték az Alsó részekre (1511), illetve valamikor május 15. és 18. között küldték Kassáról Budára (626), éppenséggel az sem zárható ki, hogy a május 7. volt a jó dátum, csak a tételt rossz helyre illesztették be. Vasas következő küldetésére július 11-én került sor (1563).

1544. A lengyel származású Kezelicki János palotásra →1024.

1545. A cseh Jan Srb pohárnokra →805.

1546. Horvát Máté királyi palotás (→1047–1048) vihette Szlavóniába a király 1494. június 2-án, Kassán kelt és Osvát zágrábi püspöknek címzett levelét, amely részben a püspök és Corvin János herceg között támadt rakonoki konfliktussal, részben Jajca megsegítésével kapcsolatban intézkedett (DF 256882.). Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán familiárisainak szerepére a püspök és a herceg nézeteltéréseiben →731.

1543 Iunii] Maii, cf. annot. hist.

1547	Item <i>quartodecimo Iunii</i> Iohanni litterato Almano de cancellaria Bohemie misso per regiam maiestatem de Cassovia dati sunt hic pro expensis eidem Bude ea ratione, quod aliqui confederati nolebant exolvere contributionem	fl.	100
1548	Item eodem die Swaymugraler, qui conduxit ipsum per silvas Werthes, ut securius vadat, dati sunt eidem	fl.	1,5
1549	Item <i>quintodecimo die Iunii</i> iterum ad propriam commissionem domini thesaurarii Anthonio nazadistarum et Alberto peditum Nandoralbensium capitaneis, ut diutius pecunias deputatas hic expectent, dati sunt eisdem pro expensis	fl.	4
1550	Item eodem die Petro Horwath, famulo Martini Chobor bani Nandoralbensis, ut etiam pecunias deputatas expectet, dati sunt eidem pro expensis	fl.	2
		fl.	107,5
1551	Item <i>vigesimo sexto Iunii</i> eidem Petro Horwath et Nicolao Machkasy iterum pro expensis dati sunt eis	fl.	2
1552	Eodem die nuntio peditum Nandoralbensium, ut pecunias hic expectet, dati sunt	fl.	2
1553	Item <i>vigesima octava Iunii</i> Ambrosio naute de Pesth, qui met sextus conduxit unam navem ad Nandoralbam cum frugibus, quibus dati sunt pro servitiis eorum et etiam comestionibus	fl.	12
1554	Item empti est una corda ad navim	fl.	0,5

1547–1548. A követküldéssel kapcsolatos bejegyzések értelmezése bizonytalan. A király által Kassáról Budára küldött, majd onnan útját a Vértesen keresztül folytató János német származású cseh kancelláriai jegyző talán azonos az 1494 elején említett Herwart János cseh kancelláriai titkárral (DF 287705., vö. 1147). Tekintettel a neki átadott jelentős útiköltségre, valamint arra, hogy 1495-ben többször küldték követként Bécsbe és Németföldre (1831, 1863, 2947), igen valószínű, hogy ekkor is Miksa római királyhoz vagy bécsi kormányzékéhez menesztették. Ha a tételben említett *contributio* a rendek által május 25-én, Kassán megajánlott egyforintos adót jelenti, ami igen valószínű, akkor mindez úgy értelmezhető, hogy az összeszövetkezett személyek kapcsolatban álltak Miksával, ami alapján elsősorban Ellerbach Jánosra, Szécsi Miklósról és Székely Jakabra gondolhatunk, akik Újlaki Lőrinc herceg 1495 eleji leverése után kegyelmet kaptak és különmegállapodásokat kötöttek az uralkodóval (1495: RTA MR V/1/1. 319., DF 258421., →24–25). E főúri liga tevékenységével lehet összefüggésben az, hogy Újlaki Lőrinc emberei július–augusztus fordulóján megölték a Fejér megyei adó behajtásában segédkező Csabjai Miklóst (→652). A korai, június közepi időpontból adódóan egyértelmű, hogy az egymással szövetező személyek már az adó kirovását sem engedélyezték, vagy az ellen már a kassai országgyűlésen felléptek. Az adó megtagadására irányuló tervük miatt küldhették Rákosdi Györgyöt 100 lovassal Sopron megyébe és környékére (651), Csabjait szintén 100 lovassal Fejérbe (652), illetve Somi Józsa temesi alispán huszárjait Somogyba (703). — János kancelláriai jegyző kézbesíthette Ulászló király Kassán, 1494. június 9-én kelt és Miksa ausztriai kormányzékéhez szóló levelét is (DF 258419., Reg. Imp. XIV/1. 3044. sz.).

1549–1555. E tételek dátumában a hónap nevét elírták (a kéziratban június helyett július áll). A háromból az utolsó dátum bizonyosan június, mivel az ott említett hajóval utazott július 1-jén az ifjabb Gailsam (1556). A másik két tétel esetében csak valószínűsíthető, hogy nem júliusi tételeket másoltak be rossz helyre. — Horvát Péterre és Macskási Miklósról →1539.

1549 Iunii] Iulii

1551 Iunii] Iulii

1553 Iunii] Iulii — comestionibus

1555	Ad eandem navim empti sunt asseses ad tegendam navem subtus fruges locandi, tigre et claviculi, et carpentariis pro servitiis eorum dati sunt	fl.	5
		fl.	21,5
1556	Item <i>primo die Iulii</i> Galsam iuniori, qui missus est cum prefata navi conducere fruges ad Nandorlbam, dati sunt pro expensis	fl.	8
1557	Item <i>septimo die Iulii</i> Nicolao Machkasy et Petro Horwath prefatis pecunias expectantibus de mandato regie maiestatis dati sunt	fl.	2
1558	Item eodem die Iohanni Nelepeczy, famulo Francisci Beryzlo, qui attulit famam, ut castrum Iaycza obsedissent Turci, ituro exhinc ad regem dati sunt pro expensis	fl.	2
1559	Item eodem die misimus Paulum Zeem ad Iaycza, ut veram famam portet ex parte obsidionis castri, dati sunt eidem pro expensis	fl.	6
		fl.	18
1560	Item <i>undecimo die Iulii</i> misimus parvulum Herczegh ad dicatores comitatuuum Iauriensis, Komaroniensis et Poseniensis pro pecuniis, dati sunt eidem	fl.	4
1561	Eodem die misimus Iohannem Mezesy ad dicatores comitatuuum Barsiensis, Neugradiensis et Nitriensis pro pecuniis, cui pro expensis dedimus	fl.	3
1562	Item eodem die vas tractoribus, qui extraxerunt salnitrium et sulfur ad aliquot centenarios continentia de navi et imposuerunt ad Frispalatha, soluti sunt eisdem	fl.	1,4
1563	Eodem die misimus famulum nostrum Wasas ad dicatores comitatus Zabowch et Zathmar pro pecuniis, cui pro expensis dati sunt	fl.	3
		fl.	11,4

1556. A gabona Nándorfehérvárra szállítását a gazdag pozsonyi és budai Galsam kereskedőcsalád (Kubinyi: Budai és pesti polgárok 530.) egyik tagjára bízta.

1557. A nándorfehérváriak zsoldjára várakozó Macskási Miklósról és Horvát Péterre →1539.

1558–1559. A Berizsló Ferenc jajcai bán (→711) familiárisa, Nelepeczi László fia János (Pálosfalvi: Noble Elite 223.) által hozott hír ellenőrzésére azt a Zem Pált menesztették, aki már 1485-ben is a kincstartói hivatal alkalmazottja volt (DL 25378.). Nem kizárt, hogy a jajcai küldetésre pozsegi adószedői feladatai miatt jelölték ki, ha ő az a Palkó, akit a pozsegi adóelszámolásban tüntettek fel (534). Jelenléte két lóval a királyi udvar 1494. augusztusi–szeptemberi szebeni tartózkodása idején is kimutatható (Rechnungen 153., vö. 1596). 1495-ben Torna megye adószedője (2072), az év végén a kincstartó mellett tűnik fel (3055, 3076). — Nelepeczi nyolc nappal később, július 15-én tért vissza a királytól Kassáról (1568).

1560. Herceg Pétert, a kincstartó apródját (→709) Horvát Péter és Swap János győri (325), Magasi Mihály és Sági Lénárt komáromi (100), valamint Pósa Balázs és Anderl András pozsonyi és mosoni (495) adószedőkhöz küldték el pénzéért.

1561. Meszesi Jánost, a kincstartó apródját (1980) Ónári János és Malac Barnabás barsi (417), Ercsi Ambrus nógrádi (229) és Oslányi András nyitrai (311) adószedőkhöz küldték el pénzéért.

1562. A Friss palota a budai királyi palota előtti területen álló, királyi tulajdonban lévő épület volt, amelynek pontos elhelyezkedése mind a mai napig bizonytalan (Végh: Buda I. 137–138., vö. DF 256780.).

1563. A kincstartó apródját, Vasast (→1329) bizonyos Boldizsár és Vér András szabolcsi (510), valamint Tákosi László és Fadan Kristóf szatmári (522) adószedőkhöz küldték el pénzéért.

1560 dicatorem comitatus

1564	Item <i>tredecimo die Iulii</i> Georgio de Ragusio, nuntio civitatis Ragusiensis ad regem, in reversione, ex quo de Ragusyo habebit ire ad Turciam, dati sunt	fl.	8
1565	Item eodem die Kwn misso ad dicatorem comitatus Albensis datus est pro expensis	fl.	1
1566	Item eodem die Marco Horwath regio aulico, qui missus fuerat per ipsam regiam maiestatem in recessu suo de Cassovia huc Budam ad dominum thesaurarium, dati sunt eidem pro expensis	fl.	12
1567	Item eidem de mandato regio de panno bono date sunt ulne VII pro fl. 5 empte et una pecia medii pernisii pro florenis VII, faciunt similiter	fl.	12
			fl. 33
1568	Item <i>quintodecimo die Iulii</i> Iohanni Nelepeczy, nuntio Francisci Beryzlo bani de Iaycza, qui fuerat per eum missus Cassoviam ad regiam maiestatem, in reversione iterum dati sunt sibi pro expensis	fl.	2
1569	Per prefatum Marcum Horwath ex regio mandato misimus domino Petro Gereb de panno Italico ulnas VII, faciunt	fl.	8
1570	<i>Decimo septimo Iulii</i> Ladislao Oroz regio aulico ad litteras regie maiestatis dati sunt pro subsidio	fl.	10
1571	Eidem pro una veste de pernisio empte sunt et date ulne VII pro	fl.	4,33
1572	<i>Decimo nono die Iulii</i> misimus Iohannem Kwn cum nostris litteris ad dicatorem regni Sclavonie in facto contributionis, cui pro expensis dati sunt	fl.	4
			fl. 28,33

1564. A magyar király és a fennhatóságát elismerő dalmáciai Ragusa rendszeres levelezést folytattak egymással. A bejegyzés előtti utolsó ismert raguzai levél 1494. május 17-én kelt és a király március 31-én, Kassán kelt levelére válaszolt (Ragusa oklt. 653–654.). Nem kizárt, hogy a levelet a város e tételben említett követe, Raguzai György kézbesítette.

1565. Kun János futárt (777, 891) Polyák Gergely és Konc István fejei adószedőkhöz (180) küldték pénzéért.

1566–1567, 1569. Az uralkodó Kamičaci Horvát Márk királyi palotást (→726) Kassáról való elindulásakor, azaz az 1494. július 3. utáni napokban (I. függelék) küldhette el Budára. Feltehetően a király Horvát útján parancsolta meg Ernuszt Zsigmond kincstartónak, hogy csatlakozzon hozzá Váradon (→750, vö. Bonfini V. IV. 48.). A királyi palotás következő úti célja Vingárti Geréb Péter udvarmester tartózkodási helye volt, hiszen rajta keresztül küldtek el Gerébnek a király utasítására 7 rófi olasz posztót (1569). Geréb ekkor feltehetően még mindig a király kíséretében időzött, miként június 19-én (DF 269683.).

1568. Nelepeczi János küldetésére →1558.

1570–1571. Orosz László királyi palotást a számadáskönyv többször említi (1587, 3072), azonosítása nem megoldott, a Csicseri Orosz családból ekkoriban nem ismert ilyen nevű családtag.

1572. Kun János futárt Szlavónia adószedőihez, Mesztegnyői Szerecsen Lajoshoz és Kaproncai András pécsi kanonokhoz küldték az ekkor már ott is szedett adó ügyében (555, 1579).

1564 de Ragusyn habebit ire

1565 dicatorem] *recte* dicatores, cf. 180.

1572 dicatorem] *recte* dicatores, cf. 555.

1573	Item eodem die Anthonio capitaneo nazadistarum Nandoralbensium empta est una navis pro deferendis decem ballis panni Wratislaviensis in ea in Nandoralbam prefatis nazadistis dandis et 30 tractoriis balistarum, necnon calibe duarum massarum, et dati eidem Anthonio	fl.	8
1574	Prefate due masse calibum empte sunt	fl.	3
1575	Prefataque triginta duo tractoria balistarum empte sunt a sene homine barbato Wratislaviensi Et dati sunt manibus Blasii litterati provisoris Nandoralbensis ad castrum.	fl.	42
1576	Eidem Blasio litterato provisorio ad emenda zkaba pro navibus nazadistarum necessaria dati sunt	fl.	10
1577	Item XXV Iulii uni Turco, qui exivit de Turcia et hic Bude fuit captus et tandem emissus de carcere, ad commissionem domini Blasii Raskay propter Deum datus est	fl.	1
		fl.	64
1578	Item eodem die quia nimium necessarie erant pecunie ad negotia regie maiestatis, missi sunt Petrus, Nicolaus ad sex comitatus pro pecuniis importandis a dicatoribus, eisdem dati sunt	fl.	6
1579	Item sexto die, Transfigurationis Domini Iohanni Kwn, qui nuper missus fuerat in facto contributionis ad dicatores regni Slavonie et reversus iturus in Transsilvaniam cum relatione dicatorum ad regiam maiestatem, dati sunt hic	fl.	5
1580	Item eodem die duobus familiaribus potioribus Nicolai Chabi interfecti per familiares Laurentii ducis ad mortem vulneratis dati sunt	fl.	2
		fl.	13
1581	Item octavo die Augusti Benedicto Borzway pro trecentis asseribus suis in nundinis Superioribus Calidis Aquis in festo penthecostes celebratis ad castrum necessariis occupatis sunt soluti	fl.	9

1573–1576. Antal nándorfehérvári naszádos vajda 1494. április 24-től várakozott Budán, feltehetően a naszádosok zsoldjára (1518). A 10 bála boroszlói posztót, amely alighanem a zsold részét képezte, a kincstartó hivatala Jungher Péter budai harmincadostól vette át, a 800 forintos vételárat a pozsonyi adóból utalványozták a részére (679). A vajda által Nándorfehérvárra vitt többi eszközt – a számszerják vagy hajítógépek felhúzó szerkezeteit, illetve a két mázsa acélt – nem a naszádosok kapták, hanem Balázs provizornak kellett átadni, akárcsak a naszádok javításához szükséges szegeket (iszkába). A felhúzó szerkezetekből az egyik tétel szerint 30, a másik szerint 32 darabot vásároltak.

1578. Tekintettel a két küldöncnek adott útiköltség mértékére, a hat megye alighanem a főváros tágabb értelemben vett környezetében helyezkedett el (vö. 1560–1563).

1579. Kun Jánost július 19-én küldték Szlavóniába az adószedőkhöz (1572), következő említéskor, szeptember 14-én Szebenben tartózkodott a kincstartóval (777).

1580. A Fejér megyei adó behajtásában segédkező és Újlaki Lőrinc herceg emberei által megölt Csabjai Miklósról →652.

1581. A pünkösdi budafelhévízi sokadalmon lefoglalt 300 deszkáért a Pest megyében birtokos Sülyi Borsvai Benedek királyi jogügyigazgató (→362) részesült kárpótlásban. — *in festo penthecostes*] 1494. május 18.

1573 calibe] calibum

1576 necessaria] necessariis

1579 sexto die, Transfigurationis Domini] sc. sexto die Augusti, in festo Transfigurationis Domini

1582	Item Engerhardo apotecario Budensi eodem die pro lucernis, candelis parvis, trageis et confectionibus iuxta registrum suum in diversis terminis domino regi hic existenti et post eum similiter in diversis terminis receptis et levatis ab ultima die Ianuarii usque ad hoc tempus soluti sunt	fl.	1,5
1583	Eodem die ad mandatum regium nuper de Waradino factum prefato Alberto alias capitaneo peditum in Nandoralba soluti sunt pro prioribus servitiis suis	fl.	10
		fl.	20,5
1584	Item eodem die Benedicto Zabo civi Budensi pro illis rebus, quas alias dominus Bradach domino regi ab eodem levaverat, solvimus, prout in prima parte registri continetur,	fl.	50
1585	Item eodem die magistro Iacobo pixidario domini regis Bude residenti dati sunt	fl.	700
1586	Item eidem ad emendum massas ferri XII pro faciendis et ferrandis rotis bombardarum dati sunt	fl.	13
1587	<i>Duodecimo die Augusti</i> Ladislao Oroz, quem miserat regia maiestas cum litteris suis huc Budam ad provisorem de Waradyno, et qui exinde duxit regie maiestati certas species et lucernas, soluti sunt eidem	fl.	6
		fl.	769
1588	Item eodem die famulo Martini Chobor, qui conduxit hic Bude ducentos pixidarios ad Nandoralbam, eisdem ad emendos pulveres pixidum de commissione domini prepositi Albensis et Blasii Raskay dati sunt	fl.	5
1589	Item <i>XV die Augusti</i> , hoc est in festo Assumptionis Beate Marie virginis scholaribus in diversis scholis stantibus tempore recordationis datus est	fl.	0,95

1582. A Nürnberg melletti Hersbruckból származó budai patikus, Wild Engelhart a kincstartó apjának, Ernuszt Jánosnak üzlettársa és bizalmasa volt (Kubinyi: Budai és pesti polgárok 535., Uő: Budai német patriciátus 503., Balogh: Művészet I. 605–606.). A több alkalommal hitelre átvett mécsesek, gyertyák, fűszerek (vagy édesítőszer) és gyógyszerek vételárát fél év után összegezték, de a kicsiny összegből úgy tűnhet, hogy annak csak egy részét fizették ki. Egy évvel később ugyanis Engelhart hasonló címen 181 forintot kapott (2946).

1583. Albert nándorfehérvári gyalogskapitányt (1444) nem sokkal korábban válthatták le posztjáról (vö. 1549), 1494. július 28-án, Váradon már utódját, Péter kapitányt említik (754).

1584. Szabó Benedek budai kereskedőre és a lőcsei utazás előtt Bradács Lőrinc kamarás által tőle vásárolt holmikra →1357–1361.

1585–1586. Jakab királyi tüzérmester (→872) e két augusztusi tételtől kezdve folyamatosan dolgozott Budán a végvárak, illetve a királyi sereg hadiszerellálásán. Feltehetően az őt érintő kiadásokról külön jegyzéket vezettek, amelynek egyes tételeit időrend szerint a számadáskönyvbe illesztették.

1587. A király Orosz László palotást (→1570–1571) – a némileg félreérthető megfogalmazás ellenére – természetesen Báncsai András budai provizorhoz küldte Váradról.

1588. A Cobor Márton nándorfehérvári bán embere – esetleg Horvát Péterről van szó (→1539) – által Budán felfogadott 200 puskás számára puska- és puskaporvásárlásra Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost, személynök és Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester adott fizetési utasítást, akikre távolléte idejére az uralkodó a fővárost bízta (Bonfini V. III. 146.).

1590	Item eodem die missus est Nicolaus litteratus de Pesth ad dicatores regni Sclavonie de regio mandato, ut banum de Iaycza et banum regni Sclavonie de taxa regia iuxta registrum ipsis dicatoribus missum, dati sunt	fl.	3,5
		fl.	9,45
1591	Item <i>vigesimo primo die Augusti</i> de mandato regie maiestatis magister Iacobus pixidarius regie maiestatis a civibus Budensibus massas pulverum VII super salnitrio domini regis et sulfure, que misse sunt ad castra domini Sirimiensis post mortem suam, recepit, et additus est ad quamlibet massam pulverum pro labore fl. I, faciunt	fl.	7
	Quia magister Iacobus non habuit pulveres paratos.		
1592	Eidem magistro Iacobo ad emendos carbones pro faciendis pulveribus dati sunt	fl.	5
1593	<i>XXIII die Augusti</i> misse sunt certe littere regie maiestatis bano Nandoralbensi et de Sabach, que ducte erant huc de Coloswar ad Michaellem litteratum, capitaneum episcopatus Sirimiensis, ut ipse mittat easdem banis prefatis, cui Nicolao delatori solvi	fl.	4
		fl.	16
1594	Eodem die misse sunt certe littere regie maiestatis et domini thesaurarii ad dicatores comitatum Soproniensis et Zaladiensis Iohanni Kanisay et abbati in illo comitatu existenti in facto contributionis floreni sonantes, cui delatori famulo Ladislai litterati dati sunt	fl.	3

1590. A szlavóniai adószedők, Mesztegyői Szerecsen Lajos és Kaproncai András mester (→555) alighanem a tételben említett, utalványokat tartalmazó regisztrum alapján adtak át az 1494. évi szlavóniai adóból Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bánnak 2165 (715), míg Battyányi Boldizsár és Beriszló Ferenc jajcai bánoknak 393,5, illetve 612,5 forintot (718–719).

1591. Fodor István személynök, szerémi püspök 1494. áprilisi halála után püspökségét a kincstár lefoglalta (→1505), és bizonyára igyekezett gondoskodni hadiszerral való ellátásáról. A budai polgárok a király salétromjából és kénjéből készítették – feltehetően még áprilisban, amikor az itt említett Mihályt kinevezték a püspökség kapitányává (→1512) – 7 mázsa puskaport, amely munkáért Jakab királyi tüzérmester 7 forint fizetséget számolt el (vö. 1593). A számadáskönyv a szerémségi várakkal kapcsolatos bevételekről és kiadásokról több bejegyzést nem tartalmaz, azokat bizonyára az év második felében nándorfehérvári provizorrá kinevezett Mihály deák kezelte (→2030).

1593. A király augusztus 11–15. között mutatható ki Kolozsvárott (I. függelék), ahonnan a Cobor Márton nándorfehérvári bánnak, illetve a szabácsi bánoknak szóló királyi leveleket küldték, és amelyeket a hadiszerekkel (1591) a Szerémségbe készülő (Prodavizi) Mihály deáknak, a szerémi püspökség kapitányának (→809) kellett kézbesítenie. A levelek által bejárt budai kerülő utat talán az magyarázza, hogy azokat a kézbesítő, azaz Mihály deák érdekében állították ki.

1594. A királyi és kincstartói leveleket feltehetően Kubinyi László deák (→1982) embere kézbesítette Szederjesi Bernát soproni (71), valamint Pretzner Gáspár és Csabi Balázs zalai (472) adószedőknek. A címzettek közül Kanizsai János – más megyék mellett – sem Sopron, sem Zala megyében (76, 489), a Székely Jakab unokaöccse kezén lévő szentgotthárdi apátság pedig Zala megye mellett (483) Vas megyében (175) nem fizette be az adót.

1590 banum de Iaycza] *recte* forsan banos de Iaycza, *cf. annot. hist. supra* — *praedicatum* (e. g. *relaxarent, satisfacerent*) *desideratur*

1591 que misse] qui missi — additus est] additi sunt

1593 de Coloswar] ad Coloswar — cui Nicolao delatori] *recte* quarum delatori Nicolao

1594 comitatuum] comitatus — cui delatori] *recte* quarum delatori

1595	Eodem die misse sunt littere regie maiestatis et domini thesaurarii ad provisorem curie Sancti Georgii, dicatorem regni Sclavonie, ut eadem unde domino Balthasar bano de Iaycza deferri faciat, cui Nicolao litterato delatori dati sunt	fl.	3
1596	Item <i>vigesimo sexto die Augusti</i> Paulo Zem, per quem dominus thesaurarius de Transsilvania certas litteras huc miserat in negotio contributionis, cui de mandato regio pro expensis dati sunt	fl.	5
		fl.	11
1597	Item <i>secundo die Septembris</i> missus fuit hinc Nicolaus litteratus de Zewlews in Transsilvaniam ad regiam maiestatem et dominum thesaurarium in arduis rebus, tam ex parte dicatorum, quam aliorum, cui dati sunt pro expensis	fl.	6
1598	Item eidem magistro Petro, qui diversas litteras in negotio contributionis et in aliis rebus regie maiestatis expedivit, dati sunt	fl.	4
1599	Item <i>octavo die Septembris</i> misse fuerant iterum certe littere regie maiestatis et domini thesaurarii de Transsilvania huc Budam diversis magnatibus et diversis dicatoribus sonantes, quarum unam et maiorem partem familiares mei, quibus sonabant, detulerunt, quibus dati sunt pro expensis	fl.	4
		fl.	14
1600	Item <i>vigesimo die Septembris</i> misse sunt littere regie maiestatis in negotio contributionis ad filios condam domini Michaelis Orzaagh ad Chehthe per Caspar, cui dati sunt pro expensis	fl.	2

1595. A királyi és kincstartói leveleket Kaproncai András szentgyörgyvári provizornak, egyben szlávóniai adószedőnek (→555) kellett kézbesíteni, akinek aztán azokat Battyányi Boldizsár jajcai bánhoz kellett eljuttatnia.

1596. A kincstartó adóügyben Erdélyből küldött leveleit az a Zem Pál kézbesítette, aki postafordultával visszatérhetett a kincstartóhoz, mivel valamikor 1494. augusztus–szeptember folyamán Szebenben mutatható ki (→1558–1559).

1597. Szőlősi Miklós deákra →368.

1598. Az *eidem* névmás ellenére a kincstartói hivatal levelezését intéző Péter mesterről korábban még nem esett szó. A számadáskönyvben szerepel egy Péter mester, olykor nemcsak *magister*, hanem egyszerre *litteratus* jelzővel (1605, 1654). Így nem kizárható, hogy azzal a Pesti Péter deákkal azonosítható, aki 1494-ben és 1495-ben egyaránt Pest megye adószedője volt (347, 2399). Felmerülhet ugyanakkor Söptei Péter mester kancelláriai jegyzővel (Bónis: Jogtudó 304., Romhányi: Söptei) való azonossága is, aki 1494. szeptember 8-án tett Budán egy kegyes adományt a karmelitáknak (DL 93640., Romhányi: Söptei 41–42.).

1599. Az uraknak és az adószedőknek szóló királyi és kincstartói levelek részben az adó megfizetéséről, részben uralványozásáról és hadi célú felhasználásáról intézkedtek.

1600. A király levelét az adó ügyében valójában nem Gúti Ország Mihály nádor (1458–1484) fiaihoz, hanem unokáihoz, Ország László lovászmester (†1492) fiaihoz küldték Csejtére. Az Ország család ez évben nagyrészt befizette a birtokairól az adót (155, 316, vö. 663).

1595 cui Nicolao litterato delatori] *recte* quarum delatori Nicolao litterato

1598 eidem] *recte forsan* eodem die

1599 familiares mei] familiar. meis

1601	<i>XXVII Septembris</i> misse fuerunt littere regie maiestatis de Transsilvania Snapek sonantes, cui quidem Ladislao litterato delatori earundem hinc ad Snapek dati sunt	fl.	1,5
1602	Item <i>ultimo die Septembris</i> misse fuerunt certe littere regie maiestatis comitibus et vicecomitibus comitatus Tholnensis sonantes per Valentinum litteratum, cui dati sunt	fl.	2
1603	Eodem die de regio mandato dati sunt Palkoni Kwn, famulo regie maiestatis pro expensis	fl.	3
		fl.	8,5
1604	Item <i>quinto die Octobris</i> ex regio mandato per curriferos Budenses missi sunt in Sclavoniam ad oppidum pixides barbate II ^c , centenarii pulverum pixidum X, globuli earundem X ^m manibus domini Ladislai bani dandi ad castra in regno Croatie per eum locandi, quibus curriferis soluti sunt	fl.	15
1605	Eodem die per magistrum Petrum litteratum missi sunt magistro Iacobo pixidario domini regis laboratoribus pulverum ante castrum existentibus dandi	fl.	6
1606	Item ante tres dies manibus magistri Iohannis Iaz de voluntate magistri Iacobi pixidarii eo, quod erat pro succisione troncorum infra ad insulam Danubii, ubi reperiri poterit, pro lecto bombardarum necessariorum dati sunt	fl.	4
		fl.	25
1607	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis et domini thesaurarii ad dicatores Psonienses et Mosonienses per Nicolaum, cui delatori dati sunt	fl.	2

1601. Snapek (Sigmund Schneitpöck) győri kormányzóra és a szeptember 13-án Szebenből neki küldött királyi levélre →772.

1602. A királyi levél címzettjei Tolna megye ekkori ispánja, Györgyi Bodó Gáspár, illetve az ő és Ernuszt Zsigmond püspök, kincstartó alispánjai voltak (Arch. II. 271.).

1603. Kun Palkóra →816.

1604. A hadiszereket talán Kanizsai László dalmát–horvát–szlavón bán azon követe kérte a királytól, akinek az útiköltségét Temesváron 1494. szeptember 30-án könyvelték el (787). A király szeptember 28-án feltehetően ez ügyben küldte Horvát Péter palotást Budára „puskákért” (785). A kéziratból kimaradt annak a mezővárosnak a neve, ahol a Horvátországba szánt szakállas puskákat és lőszert át kellett adni a bánnak. A bán tartózkodási helye ekkoriban nem ismert, utoljára augusztus elején Zágrábban mutatható ki (DF 258420.).

1605–1606. Jakab királyi tüzérmesterre →872, Péter mesterre →1598. — Jász János Jakab mester beosztottja volt, később részt vett a Lőrinc herceg elleni háborúban (1004, 1137).

1607–1608. A két küldönc Pósa Balázs és Anderl András pozsonyi és mosoni (495), illetve Olasz Lukács és Csajági Benedek tolnai (302) adószedőknek kézbesítette a király és a kincstartó leveleit. Tolnai ispánok alatt Györgyi Bodó Gáspár ispánt, illetve az ő és a kincstartó alispánjait érthették (Arch. II. 271.).

1601 cui quidem Ladislao litterato delatori earundem] *recte* quarum quidem delatori Ladislao litterato 1604 curriferos Budenses] curriferum Budensem, *cf. finem huius sententiae* — ad oppidum] *nomen oppidi desideratur* — locandi] locanda

1606 reperiri

1608	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis ad dicatores de Tholna et etiam domini thesaurarii, necnon comites eiusdem comitatus per Nicolaum Pesthiensem, cui dati sunt	fl.	2
1609	Eodem die duobus lapicidis, duobus carpentariis et duobus fabris cum eodem magistro euntibus, cuilibet eorum per 3 florenos dati sunt, qui simul faciunt	fl.	18
1610	Eodem die empte sunt ad commissionem magistri Iacobi cathene ferree XII ad negotia regie maiestatis ipsi magistro Iacobo necessarie ad navem vel currum bombardarum	fl.	3,32
		fl.	15,32
1611	Item eodem die quinque nautis, qui duxerunt ipsa ingenia magistri Iacobi in una navi per Danubium, dati sunt	fl.	6
1612	Eodem die empte sunt ad commissionem magistri Iacobi cathene ferree XII ad negotia regie maiestatis ipsi magistro Iacobo necessarie ad navem	fl.	3,32
1613	Item eodem die empte sunt istrangh centum similiter magistro Iacobo ad currus bombardarum pro	fl.	1,5
1614	Item eodem die Francisco Beryzlo bano de Iaycza ad rationem sui salarii de mandato regio dati sunt	fl.	700
1615	Item <i>duodecimo die Octobris</i> manibus Canczlyr iunioris in sortem debitorum domini Agriensis Cassovie regie maiestati mutuatorum dati sunt	fl.	200
		fl.	910,82
1616	Item eodem die misse sunt certe littere regie maiestatis per Nicolaum litteratum Sigismundo Snapek, Thome Groff, necnon Blasio Posa et capitaneo castri Poseniensis, dati sunt pro expensis	fl.	3

1609–1613. Jakab királyi tűzermester az ágyúk szállításának előkészítését (vö. még **1605–1606**) követően hagyta el Budát és csatlakozott a királyhoz, talán Péterváradon. Egy bejegyzés szerint 1494. november 16-án indult vissza a fővárosba (**872**), de az uralkodó már november 20-án visszahívatta magához (**900**). — Az itt említett két ács bizonyára a pesti Jánossal és Istvánnal azonosítható, akik november 15-én, Péterváradon kötöttek szerződést a kincstartóval (**867**). — Az 1610. és az 1612. tételek gyanúsán ugyanazon kiadást könyvelik el kétszer.

1610. A lapalji összeg helyesen éppen 10 forinttal több.

1614. Grabarjai Beriszló Ferenc jaijai bán fizetésére →**711**. A kifizetés feltehetően összefüggésben áll Beriszló követének a tevékenységével, aki Temesváron kereste fel az uralkodót, és akinek az útiköltségét 1494. október 3-án könyvelték el (**794**). A két tétel összekapcsolását a két napos különbség nem zárja ki, hiszen Beriszló embere már útiköltsége elkönyvelése előtt is elhagyhatta Temesvárt.

1615. Az ifjabbik Kanzler Bakóc Tamás egri püspök, kancellár sógora, Angelus Kanzler lehetett, aki ez évben Heves megye adószedője volt (→**381**). A Kassán Bakóc által a királynak kölcsönadott összegre és e tétel értelmezésére →**670–673**.

1616. A küldöncöt – a következő két tétel alapján alighanem a hadakozással kapcsolatban kibocsátott királyi levelekkel – Sigmund Schneitpöck győri kormányzóhoz küldték Győrbe, Szentgyörgyi és Bazini Tamás grófhöz Magyaróvárra, Pósa Balázs pozsonyi sókamaráshoz és adószedőhöz, illetve Pogány Péter pozsonyi ispánhoz Pozsonyba.

1612 ferre

1617	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis ad dominum We- sprimenssem, delatori famulo Ladislai litterati, in facto exercitatio- nis, dati sunt	fl.	2
1618	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis in facto exercitua- tionis ad dominos episcopum Wacyensem, necnon administratorem Strigoniensem, datus est Nicolao delatori	fl.	1
1619	<i>Decimo octavo die Octobris</i> duobus fratribus heremitis in claustrum Sancti Laurentii supra Budam constructo degentibus, qui missi sunt per alios fratres ex mandato regio ad dominum wayvodam Transsil- vanensem in negotio ablationis quorundam argentariorum per male- factores, dati sunt pro expensis	fl.	2
		fl.	8
1620	Item <i>vigesimo nono die Octobris</i> ad mandatum regium per Nicolaum litteratum empte sunt de bono scarlato ulne VI cum quartali, una ulna pro florenis III $\bar{x}$, que faciunt florenos 23 minus ortone. Item de chemelotho pecie due, una de colore zelderteth, alia de colore megh- zyn, pro florenis 20 per eundem Nicolaum litteratum regie maiestati ad Waradynum Petri pro	fl.	42,75
1621	Item eodem tempore per eundem Nicolaum litteratum de commis- sione regie maiestatis missa sunt poma narantia et poma granata empta	fl.	6
1622	Eodem die pro kochy, qui prefatum Nicolaum cum prefatis rebus duxit Waradinum, dati sunt	fl.	6
1623	Ipsi soli Nicolao dati sunt fl. 6, faciunt	fl.	12
		fl.	66,75

1617–1618. A Temesváron tartózkodó uralkodó 1494. október 3-án küldött két külön futárral mozgósító parancsleveleket Kamarcai Vitéz János veszprémi püspöknek és Donato Marinelli d'Arezzo esztergomi kormányzónak, valamint az itteni tétel tanúsága szerint Bátori Miklós váci püspöknek is (→792–793), amelyeket végül Budáról más küldöncök kézbesítettek (vö. még 790–791). A váci püspök talán ezt követően fizetett a kincstartó hivatalának 900 forintot egy év hadakozás alóli mentességért (2).

1619. A király vagy a kincstartó 1494. szeptember 20-án, Gyulafehérvárról menesztett küldöncöt a budaszentlőrinci pálosokhoz az elrabolt ezüst ügyében (783). A kolostor küldötteinek Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajdát kellett felkeresnie, aki ekkoriban a király kíséretében, illetve a készülődő török elleni hadjárat előkészítését intézve az Alsó részekben tartózkodott (DL 30446., DL 99163.). Az elrabolt ezüst ügyére →1321.

1620–1623. Az ekkortól kezdve a fővárosból az uralkodó aktuális tartózkodási helyére többször is árukat szállító Miklós deák kiléte – tekintettel a legalább három hasonló nevű, a kincstárral kapcsolatban álló Miklósról – pontosan nem tisztázható, valószínűleg Pesti Miklós deákkal azonosítható (→368). Ha ő az a név nélkül említett személy, akit Atyáról december 11-én küldtek vissza Budára puskaporért, akkor nem is Ernuszt kincstartó, hanem Dombai Imre alkincstartó familiárisa volt (978). — Az ekkor Péterváradra szállított áruk – skarlát és csemele szövetek, narancs és gránátalma – könnyelésébe több hiba is csúszott: egyfelől az 1620. sorban a 6,25 rőf skarlát ára helyesen nem 22,75, hanem 21,75 forint (de ez is csupán kerekített érték a 21 forint 87,5 dénár helyett), és ennek megfelelően a sorvégi összeg is 1 forinttal kevesebb, másfelől az 1622. tétel összegét nem kellett volna a sor végére kiírni, mivel az 1623. tétel sor végi összegében az is benne foglaltatik.

1620 *post empte sunt add. ms. ulne — zelderteth*] *loco forsán szederjes scripta*

1622 Waradinum] *sc. Waradinum Petri*

1624	Item <i>quintodecimo die Novembris</i> de commissione regie maiestatis magistro Iacobo bombardario domini regis, quando ivit ad Waradinum Petri, iterum dati sunt	fl.	100
1625	Item eodem die manibus magistri Iacobi pro emendis carbonibus pro faciendis pulveribus bombardarum ex eis dati sunt fl. V, eidem pro emendis mordariis, in quibus teruntur pulveres vel carbones, fl. 2, eidem pro emendis caldariis fl. 2, faciunt	fl.	9
1626	Item <i>decimo sexto die Novembris</i> curriparibus Budensibus in sortem laborum suorum, quos in faciendis rotis bombardarum maioribus et minoribus habuerunt, cum quibus magister Iacobus habuit conventionem, dati sunt	fl.	18
1627	Eodem die fabris Budensibus pro eorum laboribus, quos in ferratione rotarum prefatarum habuerunt, dati sunt	fl.	6
			fl. 133
1628	Item <i>decimo nono die Novembris</i> empta sunt poma narantia fl. 3, iterum poma granata pro florenis 5, et sunt missa ad Varadinum Petri ex commissione domini thesaurarii domino regi, faciunt	fl.	8
1629	Item eodem die magistro Andree carpentario magistri Iacobi, qui disposuit cum aliis carpentariis vulgo targh et alias attinentias bombardarum, dati sunt	fl.	6
1630	Nicolao litterato cum certis subis et prefatis pomis narantiis et aliis rebus ad regiam maiestatem ad Petrum Varadini vel ubi reppererit, pro expensis dati sunt fl. V, pro kochy iterum fl. 5, faciunt	fl.	10
1631	Item eodem die excisoribus lapidum bombardarum, scilicet lapicidis dati sunt	fl.	13
			fl. 37
1632	Item <i>vigesimo die Novembris</i> qui fecerunt parva vascula pulveribus bombardarum, doleatoribus Budensibus dati sunt	fl.	2
1633	Eodem die corrigiatoribus Budensibus pro 96 redis ad strubnicza et magnas bombardas necessariis, quas magister Iacobus in duabus na-		

1624–1627. A Jakab királyi tüzérmesterrel (→872) kapcsolatos bejegyzések közül az első bizonyosan a benne szereplő eseménynél később könyvelték el, Jakab ugyanis október 5. körül utazhatott el Péterváradra (→1609–1613), ahol november 16-án könyvelték el a fővárosba való visszatérésével kapcsolatos útiköltséget (872). Ugyanakkor valószínű, hogy már napokkal korábban elindulhatott Budára, mivel a november 15-től kezdődő budai kiadások feltételezik itteni jelenlétét. Az uralkodó november 20-án, Újlak tervezett ostromával összefüggésben újra magához hívatta Budáról (900), és öt nappal később sietségre szólította fel (921).

1628, 1630. A fővárosból a király aktuális tartózkodási helyére árukat – ezúttal gyümölcsöt és ruházatot – szállító Miklós deákra →1620–1623.

1629, 1631–1634. Az öt tétel a királyhoz hivatott Jakab királyi tüzérmester (→872) kiadásait sorolja fel, amelyek utazásának előkészítésével, az ágyúk szállításával és lőszerkészítésével kapcsolatban merültek fel (vö. 1624–1627, 1637–1640). Az ágyúkhoz ácsolt *targh* ('tárgy') alatt ágyúvédművet (vö. TESz III. 852.), a *tela ignea* alatt gyújtólövedékeket kell érteni. — A hat strubnicát és más hadiszereket Újlakra szállító budai hajósoknak a visszaúthoz szükséges útiköltséget 1494. december 4-én könyvelték el (947). — Az 1633–1634. tételekből részösszegek maradtak ki.

1626 curriparis

1630 poma narantia — Petrum Varadini] *recte* Varadinum Petri

	vibus secum duxit, et pro quatuor catenis ferreis emptis pro fl. I d. 20, item parvis laboratoribus, qui prefata ingenia, necnon globulos bombardarum locaverunt in navim, datus est fl. I, et dati sunt manibus magistri Iacobi faciuntque simul	fl.	17,7
1634	Item <i>XXV Novembris</i> pro emptione unius pecie barhani soluti sunt fl. II, pro ducentis claviculis ad tela ignea pertinentibus soluti sunt fl. II d. 25, pro emptione fili similiter pro telis igneis fl. I, et pro emptione terpetine soluti sunt fl. 3, pro emptione quini et acuum d. 25, pro emptione cordarum ad tilia necessariarum, qui simul dati sunt manibus magistri Iacobi et empti	fl.	14
		fl.	33,7
1635	Item <i>vigesimo sexto Novembris</i> misse sunt littere regie maiestatis ad Ladislaum Homonnai, ut eat post regiam maiestatem, ad Sigismundum Orzagh, ad Georgium Kanisay, pro expensis dati sunt	fl.	5
1636	Eodem die Francisco Magno cum centum peditibus eunti ad obsidionem Wylak pro unoquoque simul cum pannis dati sunt	fl.	500
1637	Item <i>XXVIII Novembris</i> magistro Demetrio currifero Budensi, qui lapides pro globulis bombardarum de fodina excisos deferri facere solet, dati sunt	fl.	3
1638	<i>Ultimo die Novembris</i> quatuor magne et valde grosse corde, due continentes centum brachia, due vero continentes XXXVIII brachia, ad grossitudinem unius strangh, et ad ligandum currus bombardarum empte sunt corde brachia III ^c , in modum vero gywplw empta sunt	fl.	508

1635. A király mozgósító parancsait 1494. november 14. körül küldhették el Péterváradról Budára, hogy onnan az alkincstartó juttassa el a címzettekhez, a tévesen Lászlónak írt Homonnai Jánoshoz, Gúti Ország Zsigmondhoz és Kanizsai György pohárnokmesterhez. E napról ugyanis fennmaradt a király Kanizsainak szóló levele, melyben meghagyta, hogy megállapodásuknak megfelelően, mely szerint a kincstartó már kiutalt és kifizetett a címzettnek bizonyos számú lovasra félévi zsoldot, csatlakozzon hozzá vagy legalább a seregét küldje el (DL 20228.). Kanizsai 1494. évi utalványai alatt az egyes megyei adóelszámolásokban szereplő be nem hajtott adótételeket kell érteni, amelyek hét megyében összesen 1394,5 forintot tesznek ki (→74–76). Ezzel ellentétben Homonnai János nem szedett be adót a saját birtokain, viszont Zemplén megye adójából 200 forintra kapott utalványt (646). Gúti Ország Zsigmondnak ugyancsak 200 forintot utalványoztak Nyitra megyében (663). — Kanizsai György december 13-án már a király mellett tartózkodott a Valkó megyei Atyán (DF 210103–104.).

1636. Az uralkodó 1494. november 20-tól készült Újlaki Lőrinc boszniai herceg névadó Valkó megyei rezidenciája ostromára (→900–901), amelyhez e 100 fős gyalogos alakulatot is küldték.

1637–1640. A négy tétel a Jakab királyi tüzérmester (→872) újlaki utazásának előkészítésével, illetve hadiszerszállításával kapcsolatos kiadásokat sorolja fel (vö. a megelőző tételekkel). Jakab 1494. december 7. körül már az Alsó részeken mutatható ki (958). Bonfini az újlaki vár ostromának leírásakor említi a Budáról Jakab mester által Dunán Újlakra szállított és ott bevetett nagy ágyúkat (Bonfini V. IV. 134.). A feltehetően budai András ács (vö. 1629) 1494. december 18-án kapott a királyi udvarban negyedévi fizetést (990), míg János kőműves fizetését két nappal később könyvelték el (994). A Lőrinc herceg elleni háború lezárását követően, 1495. március 7-én küldték vissza őket Budára (1185).

1638. A tételben nem adták meg annak a személynek a nevét, akitől a köteleket vásárolták, és aki még 4 forintot követel. Feltehetően a többször is szereplő budai György kötélgyártómesterre gondoltak (vö. 1972).

1634 telis igneis] tela ignea — terpetine] recte terpetini — quini] lectio incerta, erinii coni. Engel: *Gesch. 101. (cf. Lex. Lat. Hung. III. 350.)* — ad tilia] recte forsan ad tela (vel cordarum ex tilia?)

1635 Ladislaum] recte Iohannem, cf. 646.

	brachia VI ^c , insuper hathlakothew empte sunt XX, que computate faciunt	fl.	34
	Adhuc petit fl. 4.		
1639	Item <i>prima die Decembris</i> decem et septem nautis, qui duxerunt ingenia regie maiestatis unacum magistro Iacobo pixidario domini regis ad Wylak in duabus navibus soluti sunt	fl.	22
1640	Item eodem die missi sunt cum prefato magistro Iacobo pixidario magistri Iohannes lapicida, Cristofferus faber, Andreas carpentarius, quibus soluti sunt hic	fl.	9,42
1641	<i>Secundo die Decembris</i> ad mandatum domini regis empte sunt sube XVI, videlicet de ventre vulpium VII, de dorso novem, singulam unam pro florenis VII, que misse sunt per Nicolaum litteratum et Petrum Iungher post sese ad Wylak domino regi et faciunt	fl.	112
		fl.	177,62
1642	Item eodem die Nicolao Horwath ad commissionem domini regis ad occupandum et conservandum castrum Segniense cum ceteris castris dati sunt	fl.	400
1643	<i>A decimo die Decembris</i> magistro Nicolao Budensi, qui cum novem parvis laboratoribus per sedecim septimanas post sese ante castrum regie maiestatis fecit pulveres bombardarum, et item magistro Va-		

1641. A fővárosból a király aktuális tartózkodási helyére árukat – ezúttal rókaprém subákat – szállító (Pesti) Miklós deák (→1620–1623) itt említett útjához köthető az az Antonio Bonfini művében is megörökített Mária-jelenés, mely a Budáról a királyhoz tartó Miklós kincstartói familiáris előtt 1494. december 8-án tűnt fel az égen (Bonfini V. V. 10–12.). Ennek helyszínéként Bonfini egy *Solita* nevű települést jelöl meg, amely a főváros és a Valkó megye közötti útvonalat figyelembe véve aligha olvasandó Zsolcánar (Kulcsár: Bonfini forrásai 196.), inkább Solt jöhet szóba. — Talán Miklós deák lehetett az, akit Dombai Imre alkincstartó embereként említene az udvarban december 11-én (978). — Jungher Péter budai harmincadosnak (→2025) puskaport kellett szállítania a királyhoz. Az uralkodó 1494. november 15-én parancsolta meg Pozsony városának, hogy azonnal küldjenek a harmincadoshoz Budára 80 mázsa salétromot, mivel puskaporra van szüksége (DF 240780.). A pozsonyiak az augusztus óta a városháza pincéjében tárolt brünni salétromot 1495. január 10-én küldték Budára (Neumann: Királyi városok 78.). — A lapalji összeg helyesen 20 dénárral kevesebb.

1642. Kolonić (Horvát) Miklóst Péterváradon nevezhették ki zenggi kapitánynak Macskási Tárnok Péter helyére: 1494. november 16-án már útnak is indították Tárnok emberét, hogy a vele tartó Horvátnak átadja Zengget és a hozzá tartozó várakat (873). Úgy tűnik, Péterváradról előbb Budára utaztak az itt feltüntetett összegért.

1643–1649. E hét kiadási tétel az Újlaki Lőrinc és szövetségesei ellen folytatott háborúhoz szükséges hadiszerek előkészítésére és szállítására vonatkozik. Az első kettő feltehetően két külön, decembertől márciusig vezetett jegyzék összesítése a puskaport előállító munkások, illetve az ágyúgolyókat készítő kőművesek bérköltségeiről. A kapákat és teknőket adó pesti polgárokkal a kincstartói hivatal vagy utólag számolt el, hiszen az eszközöket a november–december fordulóján a fővárost elhagyó Jakab mester vitte magával (→1637–1640), vagy most könyvelték el a kiadást. A pesti ácsokkal kapcsolatos kiadásokat alighanem ugyancsak hetekkel az általuk elvégzett munka után könyvelték el, mivel november közepén készíthették az ágyúvédműveket (1629). — A kincstartó apródját, Vasast december 8-án indították útnak Bácsról, hogy az uralkodónak a fővárosból különféle árukat szállítson (963). Jankó bizonyára Mezesi János apróddal azonos, akit egy nappal korábban ugyanonnan menesztettek Budára, hogy királyi leveleket kézbesítsen (961).

1638 computate] computati

	lentino Budensi, qui quintusmet per septimanas quatuor similiter pulveres laboravit, dati sunt in toto	fl.	69,2
1644	Item ab <i>undecimo die Decembris</i> incipiendo lapicidis diversis – interdum per septimanam XIII lapicidis, interdum X, interdum octo et sic consequenter – in certis septimanis post sese, qui globulos magnos bombardarum mediocresque et minores, videlicet offniczarum et ztrubniczarum aptarunt, soluti sunt eisdem	fl.	61,33
		fl.	530,63
1645	Item <i>duodecimo die Decembris</i> civibus Pesthiensibus, a quibus levati erant ligones LX, capisteria L, quos et que magister Iacobus bombardarius duxit secum ad Wylak, dati sunt	fl.	6
1646	Duodecim carpentariis de Pesth, qui fecerunt targh cum carpentariis magistri Iacobi ante castrum, dati sunt	fl.	8
1647	Item <i>XIII die Decembris</i> empti sunt pulveres bombardarum centenarii I, qui missi sunt cum aliis regie maiestati ad Wylak	fl.	6,5
1648	Eodem die Vasas famulo domini et Iankoni, qui post sese venerant pro pulveribus bombardarum, dati sunt hic eis	fl.	2
1649	Eodem die currikeris Budensibus, qui duxerunt in duobus curribus pulveres bombardarum 40 centenariorum, soluti sunt	fl.	10
		fl.	32,5
1650	Item eodem die ad mandatum regium empte sunt de purpure deaurato a Felice ulne XIII, singula ulna pro florenis 6, faciunt florenos LXXVIII, de pellibus hermellinis empte sunt pro subductura eiusdem ligature sex, singule ligature pro fl. 4, faciunt fl. 24, et date sunt domino Draghfy wayvode ad nuptias suas, insimul faciunt	fl.	102
1651	<i>Decimo octavo Decembris</i> ab Almano regia maiestas levare fecit in Bachya subas 3 de pellibus mardurinis, singulam earum pro fl. 17, vulpinas ventrium subas octo, singulam pro fl. octo et orthone, dorsinas vulpium 4, pro florenis 6 singulam earum cum medio, faciunt	fl.	145
1652	<i>XXIII die Decembris</i> Michaeli de Crempnicia cursori regie maiestatis misso de Athya cum litteris regalibus Moraviam, ad mandatum regis dati sunt eidem pro expensis	fl.	5
		fl.	252

1644. A lapalji összeg helyesen 10 dénárral kisebb.

1650. A Budán élő Felicie di Stagio firenzei kereskedőtől (→1338–1342) vásárolt aranyozott bíborból és hermelinprémből készített öltözeteket a király Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának szánta nászajándékkul, Hédervári Dorottyaival kötendő esküvőjére, amelyet 1495 januárjában tartottak meg Ozorán (→1034, vö. DL 91032.). A bíbor 78 forintos vételára 14 helyett 13 rőföt feltételez.

1651. A tételben szereplő *Almanus* inkább jelző, mint önálló név lehetett, máshol a király (egyik) szabója esetében valóban említik, hogy német volt (1950). Ha itt is erre a királyi szabóra gondoltak, magyarázatot kapunk arra, miért Budán fizették ki utólag a király által Bácsott – azaz november 19. és december 9. között (I. függelék) – tőle átvett nyest- és rókaprém subák vételárát. — A sor végén álló összeg helyesen nem 145, hanem 143 forint.

1652–1653. Az uralkodó a Valkó megyei Atyán, ahonnan az e két tételben szereplő futárt menesztette, 1494. december 13. és 18. között mutatható ki (I. függelék).

1653	Item eidem pro emenda una suba ad commissionem regie maiestatis dati sunt	fl.	2
1654	Eodem die ad mandatum regium missa est littera sue maiestatis in facto plombi ad oppidum Rosumbergh et littera domini thesaurarii ad castellanos Likawa, famulo magistri Petri litterarum delatori dati sunt	fl.	1,75
1655	Item eodem die empti sunt bombardarum pulveres a magistro Petro sene Budensi centenariorum 4 et missi cum aliis ad Wylak pro	fl.	24
1656	Per Nicolaum litteratum misse sunt sube domino thesaurario ad negotia regie maiestatis vulpine ventrium sex, dorsorum iterum VI, pro	fl.	96
1657	Eidem Nicolao pro expensis dati sunt ad Wylak	fl.	4
			fl. 127,75
1658	Item eodem die pro viginti vasculis pulveribus bombardarum necessariis soluti sunt	fl.	2
1659	Eodem die pro emendis carbonibus pulveribus bombardarum necessariis soluti	fl.	3,3
1660	Item <i>quarto die Ianuarii</i> quinque lapicidis, qui extra priorem summam fecerunt globulos, dati sunt ad dies 5 per d. 62	fl.	3,1
1661	Eodem die excisoribus lapidum bombardarum dati sunt	fl.	2
1662	Item <i>sexto die Ianuarii</i> missi sunt magistro Iacobo pixidario regie maiestatis pro succisione lignorum curribus et rotis bombardarum de novo faciendis	fl.	4
			fl. 11,3
1663	<i>Octavo die Ianuarii</i> ad relationem domini Petri Iungher domino Iohanni Kwrchboch aulico regio pro una sua suba purpurea cum pelli-		

1654. A királyi levelet az ólom (küldése) ügyében az ekkor minden bizonnyal Corvin János herceg kezén lévő, a Lipró megyei Likava vár (Neumann: Gróf és a herceg 413.) tartozékának számító Rózsahegy városba (1507: DL 105091.) küldték. Péter mesterre →1598.

1656–1657. A főváros és a király aktuális tartózkodási helye között árukat – ezúttal rókaprém subákat – szállító Miklós deákra →1620–1623.

1658–1662. Az Alsó részeken zajló ostromokhoz küldendő lőszerrek folyamatos készítésére, vásárlására és szállítására →1643–1649. Az 1662. tétel alapján e munkálatok irányítója, Jakab királyi tűzermester (→872) január elejére visszatérhetett Újlakról a fővárosba (vö. 1033, 1120, 1671).

1660. A kőművesek fizetésével kapcsolatban említett korábbi kifizetés alighanem az 1644. tételben szereplő összegre utal vissza.

1662. A lapalji összeg helyesen nem 11,3, hanem 14,4 forint.

1663–1664. A tévesen itt Jánosnak nevezett Sigmund Kurzbach királyi palotástól (→851) származott az a hermelinszőrmével bélelt bíborsuba, valamint az az értékes ló, amelyeket az uralkodó 1494. november 26-án ajándékozott Somi Józsnak temesi ispáni kinevezésekor (→920, 2027). Kurzbach, miután egy december 27-i bejegyzés szerint akkoriban indult el otthona felé Újlakról (999), útközben

1654 plombii

1655 fl.] *bis*

1656 vulpine] vulpe — dorsorum] dorsium

1660 lapicidis] lapidis

1662 *Summa paginae alia manu est scripta.*

1663 Iohanni] *recte* Sigismundo, cf. *annot. hist. supra*

	bus hermellinis subducta et uno equo suo bono pro munere domino Iose per regiam maiestatem datis soluti sunt	fl.	200
1664	Item eodem die ad relationem eiusdem Petri Iungher pro emendis duobus equis et disponendis duobus vestimentis pro duobus pueris Bohemis regie maiestatis cum prefato Curczbo in Bohemiam euntibus dati sunt	fl.	32
1665	<i>Duodecimo Ianuarii</i> missus est Ladislaus litteratus in negotio pulverum bombardarum et ingeniorum diversorum mittendorum domino Bartholomeo wayvode ad Ozora ad dominum thesaurarium ad Walpo, cui pro expensis dati sunt	fl.	4
		fl.	236
1666	Item eodem die Martino Czobor, qui missus fuit per regiam maiestatem ad Moraviam pro conductione peditum, ad mandatum domini regis pro emenda una pecia pernisiu dati sunt	fl.	24
1667	Eodem die Cristoffero de Wyhel pro conducendis I ^c pixidariis ad partes inferiores domino regi ad commissionem sue maiestatis dati sunt pro expensis	fl.	4

megállt Budán, ahol Jungher Péter budai harmincadostól (→2025) vehette át a díszruháért és lóért járó vételárat, valamint a Csehországba vele tartó két királyi apróddal kapcsolatban felmerült költségeket (vö. 2629).

1665. A kincstartóhoz Valpóra küldött László deák feltehetően Kubinyi Lászlóval (→1982) azonosítható. A kincstartó egy január 6-i bejegyzés szerint levelet küldött Budára, amellyel arra utasította helyettesét, hogy küldjön puskaport a királyhoz Szlavóniába (1021). László deák kincstartóhoz menesztése talán azért vált szükségessé, mert a Budán lévő hadiszereket ekkor korábbi utasítás szerint Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának, a Kaposújvár elleni hadjárat főkapitányának kellett elküldeniük Ozorára (→1034, 1076), és talán újabb királyi utasításokra volt szükség az ügy intézéséhez. A hadiszerek szállítására →1668–1669.

1666. Coborszentmihályi Cobor Márton volt nándorfehérvári bánt (→764) 1494 végén bízhatták meg azzal, hogy saját Nyitra megyei Holics vára (→321) közelében, a morva határ túloldalán gyalogosokat toborozzon. Egy 1495. január 11-i, minden bizonnyal valpói bejegyzés szerint az udvar egy küldönc útján megsürgette a gyalogosok felfogadását (1054). A zsoldot a kincstartó hivatala a pozsonyi harmincadoson keresztül juttatta el Cobornak és hasonló megbízatást kapó testvérének, Imrének (1680–1682). Márton február 13-án mutatta fel a király tíz nappal korábban, Verőcén kelt megbízólevelét (DF 240786.) a pozsonyi polgároknak, és azzal az ígérennyel állt elő, hogy Pozsonyban vagy környékén 200 gyalogost állomásoztathasson (DF 277109., 70. old.), majd 17-én és 21-én velük, illetve a testvére által felfogadott 500 gyalogossal együtt átkelt a Dunán (uo. 374–375.). Ekkoriban küldhette el apródját a királyhoz Verőcére – talán instrukciót kérve – a gyalogosai ügyében (1163). A zsoldosokat végül Somi Józsa főkapitányhoz vezethette Nemetújvárra, mivel a királyi udvarból április 6-án Somi hadseregéhez menesztettek küldöncöt Márton gyalogosainak az elbocsátása ügyében (1272). — Márton budai jelenlétével áll összefüggésben, hogy a Cobor testvérek részére a személyes jelenlét 1495. január 13-án királyi oklevelet bocsátott ki Budán (DL 20254.).

1667. Jóllehet felmerülhetne, hogy az itt szereplő Újhelyi Kristóf azonos azzal a Kristóffal, akinek az útiköltségére három nappal korábban Valpón könyveltek el ugyancsak 4 forintot, és aki azt a feladatot kapta, hogy az uralkodó részére a stájerországi Grazban fogadjon fel gyalogosokat (1036), ezt a lehetőséget az időbeli közelség, illetve az eltérő útirány egyaránt valószínűtlenné teszi. Ha figyelembe vesszük azt, hogy a következő két tétel a kaposújvári ostromhoz szállított hadiszereket sorolja fel, illetve Bonfini beszámol arról, hogy Kaposújvárnál Drágfi Bertalan seregében budai és pesti gyalogosok is harcoltak (Bonfini V. V. 16.), akkor inkább arra kell gondolnunk, hogy Kristóf a fővárosban fogadott fel puskásokat az erdélyi vajda seregébe. Ennek valószínűségét erősítheti az is, hogy személye feltehetően az Ugocsa megyei Újhelyi László fia Kristóffal azonosítható (1511: DL 38452.), amely megyének az ispánja ekkoriban éppen Drágfi volt (Arch. II. 298.).

1668	Eodem die ad scripta domini Bartholomei wayvode Transsilvani missa sunt ingenia ad obsidionem castrī Kaposwywar ad Ozora, puta ligones 32, qui empti sunt fl. 3 d. 20, una magna corda ad longitudinem brachii 50 empta fl. 4, plumbum emptum fl. 2, secures nove XX empte fl. III, faciunt simul	fl.	11,7
		fl.	39,7
1669	Ultra hoc missi sunt eidem domino wayvode ad Ozora pulveres bombardarum, globuli maiores et minores, celtes, fossoria et alia ingenia, ut in alio registro habentur, per curriferum Budensem, cui dati sunt	fl.	6
1670	Item XVI Ianuarii misse regie maiestatis littere Emerico Czobor et Blasio Posa et Soproniensibus sonantes, Nicolao earum delatori soluti sunt	fl.	2,5
1671	XX Ianuarii magistro Valentino Budensi, qui ad vocem magistri Iacobi fudit duo mordaria de cupro ad terendum pulveres bombardarum, dati sunt	fl.	5
1672	Item eodem die magistro Petro fabro, qui fecit eisdem mordariis de ferro duo instrumenta ferrea vulgo therew, solutus est	fl.	1
		fl.	14,5
1673	Item eodem die magistro Iacobo pixidario domini regis ad emendum carbones datus est	fl.	1
1674	Eodem die Georgio Karanchy magistro nautarum Pesthyensium, qui metquartus duxit in una navi ad Mohach post dominum regem pulveres bombardarum, quia fuit circa hiemem, dati sunt	fl.	6

1668–1669. A felsorolt hadiszereket a Kaposújvár elleni hadjárat királyi főkapitánya, Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda kérésére küldték a Tolna megyei Ozorára, ahol a vajda e napokban kötött házasságot Hédervári Dorotttyával (→1034), és amely így az ostrom előkészítésének bázisául szolgált. A királyi sereg végül február első felében foglalhatta el Lőrinc herceg embereitől az erősséget (vö. 1153). — A második tételben említett hadiszerek legyártásának, illetve az egyéb felsorolt eszközök vételárának költségét itt nem könyvelték el. Ezekről a szöveg szerint külön jegyzéket vezettek, amelynek összegét esetleg egy másik, ugyancsak összegző tételbe – például a Jakab tüzérmesternek (→872) átadott egyik jelentősebb összegbe – számították bele.

1670. A Cobor Imre volt pozsonyi ispánnak, Nagyabonyi Pósa Balázs pozsonyi sókamarásnak és adószedőnek, valamint Sopron városnak címzett királyi levelek ugyan nem maradtak fenn, de tartalmukra lehet következtetni a pozsonyiaknak szóló, nyilván Coboron vagy Pósan keresztül kézbesített példányból, amely 1495. január 10-én, Valpón kelt, és talán az a küldönc hozta a fővárosba, aki a Cobor Mártonnak szóló királyi parancslevelet is (1054). Ebben az uralkodó beszámol Lőrinc herceg lázadásáról, illetve arról, hogy kül- és belföldről egyaránt jelentős sereget vont össze, ami miatt híveitől csapatokat kér, a pozsonyiaktól 100 gyalogost (DF 240782.). A soproniak alighanem azonos utasítást kaptak, Cobor Imréről pedig tudni, hogy ezt követően fogadott fel 500 gyalogost (→1680–1682). Pósa Balásznak feltehetően a nála lévő királyi bevételek terhére kellett háborús kiadásokat fedezni, például a Lőrinc herceghez és a nádorhoz küldött kémek költségeit (682).

1671–1674. A négy tétel a Jakab királyi tüzérmester (→872) felügyeletével Budán folyamatosan zajló löszerkészítés és -szállítás költségeit sorolja fel, amelyről a kincstartói hivatal bizonyára e napon számolt el Jakabbal. A hajón Mohácsra szállított hadiszerekkel és egyéb árucikkkel kapcsolatban a következő napon is elkönyvelték két kiadást (1678–1679).

1668 una magna corda . . . emptam . . . secures novas XX emptas

1674 iemem

1675	Eodem die misse sunt littere regie maiestatis ad comitatus Barsiensem, Nitriensem et Trinchiniensem per famulum Nicolai de Zewlews in eo sonantes, ut aliqui ex nobilibus non adhereant domino palatino vel pecunias suas ad exercituandum levare non debeant, dati sunt eidem	fl.	4
1676	Iterum super eadem re misse sunt littere regie maiestatis ad comitatus Gemeriensem, Torna, Zempleniensem, Hewesiensem et Hontensem per famulum Ladislai litterati, cui dati sunt	fl.	6
		fl.	17
1677	Item misse sunt iterum littere regie maiestatis ad comitatus Arva, Thwroc et Lyphthoviensem in eodem negotio, ut non adhereant domino palatino, dati sunt delatori	fl.	3
1678	Item <i>vigesimo primo Ianuarii</i> missus est Nicolaus litteratus cum pulveribus bombardarum ac globulis earundem, necnon speciebus per navim hinc ad Mohach et inde ad Quinqueecclesias ad regiam maiestatem, cui pro expensis dati sunt	fl.	4
1679	Item <i>vigesimo secundo Ianuarii</i> ad excisionem lapidum bombardarum in duobus terminis post sese dati sunt magistro Iohanni de Buda	fl.	8
1680	Eodem die ad mandatum regium missi sunt per Matthiam Harber Martino Czobor et Emerico ad conducendos V ^c pedites regie maiestati	fl.	1000
		fl.	1015

1675–1677. A három küldönc által kézbesített királyi parancslevelek címzettjei azon megyék voltak, amelyek területén Szapolyai István szepesi gróf, nádor befolyása – hatalmas uradalmi, familiárisi hálózata és számos megyésispáni tisztsége (vö. Arch. II. *passim*) folytán – a legerősebben érvényesült. A parancslevelek elküldésének kiváltó oka az volt, hogy 1495. január elején az a hír terjedt el az országban, hogy a nádor Lőrinc herceg oldalán beavatkozik a háborúba (Bonfini V. V. 2., vö. 955). A levelek tartalma hasonló lehetett a Sopron, Vas és Zala megyékbe január elején elküldöttékéhez (→1020), bár a kancellária a nádor szerepét illetően bizonyára óvatosabban fogalmazott. Szőlősi Miklósról →368.

1678–1679. A Buda és a király aktuális tartózkodási helye között rendszeresen különféle árukat szállító Miklós deák (→1620–1623) ezúttal a Jakab tüzérmester által előkészített löszerek hajón Mohácsra (vö. 1671–1674), majd onnan Pécsre szállítását is felügyelte.

1680–1682. A három tétel a Coborszentmihályi Cobor testvérek, Márton és Imre által Morvaországban felfogadott gyalogosok zsoldjára vonatkozik. A két testvér, úgy tűnik, külön megbízatást kapott. A Márton által felfogadott 200 gyalogosra →1666. Imrét talán a Valpón kelt, és Budáról 1495. január 16-án hozza továbbított királyi levél bízta meg a katonák toborzásával vagy éppen sürgette azt meg (1670). Valamikor február 13. után – testvéréhez hasonlóan – Pozsonyban időzött, ahova 500 gyalogost hozott a király szolgálatára (DF 277109., 70. old.). Február 17-én „Cobor úr”, február 21-én Cobor Imre és Márton csapatai keltek át Pozsonynál a Dunán (uo. 374–375.). Úgy tűnik, Mártonnal ellentétben Imre e gyalogosokkal nem csatlakozott Somi Józsa németújvári hadjáratához (vö. 1666): egy-egy március 23-i pécsi (1225) és április 26-i budai bejegyzés arra utal, hogy a király mellett teljesítettek szolgálatot. Utóbbi tétel arról is beszámol, hogy ekkoriban telt ki – bizonyára kéthavi – szolgálatuk (1767). — Mivel mindkét csapat két hónapig szolgált, és ekkoriban a gyalogosok szokásos havi zsoldja átlagosan 2 forintot tett ki, a 700 katona teljes zsoldköltsége 2800 forint körüli összegre rúghatott. E három tétel összesen 2200 forint kiadásról számol el. A harmadik tétel (1682) megfogalmazása ugyanakkor nyelvi és tartalmilag egyaránt zavaros: nem világos, miként számolható el 1000 forint kiadás gyanánt az 500 forintért vásárolt posztó, és ki a mondat alanya. Nem zárható ki, hogy a másolás során tévedésből két

1677 comitatus] *supplevi*

1680 *Summa paginae alia manu scripta esse videtur.*

1681	Item eidem Emerico Czobor Iudeus Mendel solvit	fl.	200
1682	Eidem Harber pannum emptum fl. V ^c assignavit eidem pro	fl.	1000
1683	<i>Vigesimo tertio die</i> misse sunt littere regie maiestatis ad dominum Anthonium Palochy, Iohannem de Homonna per Michaellem, dati sunt eidem pro expensis	fl.	4
1684	Eodem tempore misse fuerunt littere a regia maiestate iterum ad do- minum Iohannem Bebek et Stephanum Rozgoni sonantes, Nicolao litterato delatori earum dati sunt	fl.	3
1685	Eodem tempore manibus Canczlyr iunioris de mandato regie maie- statis dati sunt in sortem debitorum domini Agriensis in Cassovia domino regi datorum	fl.	1000
		fl.	2207
1686	Item <i>vigesimo quinto Ianuarii</i> 5 carpentariis, qui per quatuor septi- manas inter ceteros labores dictos thargh de commissione magistri Iacobi laboraverunt, dati sunt	fl.	13
1687	<i>Tricesimo die Ianuarii</i> pro emendis carbonibus pro faciendis pulveri- bus dati sunt	fl.	3
1688	Curriifero Iohanni pro deferendis lapidibus globulis bombardarum necessariis dati sunt	fl.	2
1689	Eodem die quatuor Rutenis, videlicet Oswaldo, Benedicto, Demetrio et Matthie, qui cum curribus regie maiestatis de Walpo Budam ve-		

tételt vontak össze egyggyé, és eredetileg 500 forint posztó- és 1000 forint készpénzkifizetés állt e helyütt az elszámolásban. Haloványan erre utalhat, hogy Imre a saját birtokaira kivetett 1494. és 1495. évi egyfo-
rintos adóból Nyitra megyében 87,5 (321), valamint 11 (2702) forintot kapott a gyalogosok felfogadása
címén, és így az e címen neki kifizett pénzek összege 2798,5 forintra jönne ki. — Matthes Harber sop-
roni és pozsonyi harmincados a Cobor testvéreknek átadott 2000 (vagy 2500) forintot talán a kezén lévő
harmincadosok bérleti díjából fizette ki, igaz, a számadáskönyv a bérleti díj nagy részét a bevételek között
nem könyveli el (→2026). Harber 1495. január 26. körül érkezett Budáról Pozsonyba (DF 277109.,
374. old.). — A Mendel Jakab zsidóprefektus által átadott 200 forint bizonyosan az 1494. vagy 1495.
évi zsidóadó (4, 51) részét képezte.

1683–1684. A „báráfiaknak” és Pelsőci Bebek János pohárnokmesternek szóló királyi mozgósító-
parancsokat 1495. január 11-én küldték el Valpóról Budára (1055), amikor is a címzettek között a most
hiányzó Gúti Ország Zsigmond nevét is feltüntették: neki talán a Budára érkező küldönc kézbesítette a
levelet.

1685. Angelus Kanzler ez évben Heves megye adószedője volt (→381). A Bakóc Tamás egri püspök,
kancellár részére szóló, 2800 forintot kitevő utalványokra Kanzler helyben csak 1600 forintot fizetett
ki az egri provizornak, a többi át kellett adnia az alkincstartónak, aki 1494 októberében előbb 200
forintot (1615), ezúttal pedig 1000 forintot bocsátott Kanzler rendelkezésére mint Bakócnak átadandó
összegeket (az adószedő a kancellár sógora volt). Az 1200 forintot a számadáskönyvben hibásan kétszer
könyvelték el kiadásként (→670–673).

1686–1688. A három tétel a Jakab királyi tüzérmester (→872) által felügyelt munkálatok utólagos
elszámolása vagy elkönyvelése lehet.

1689. A négy ajtónálló útiköltségét 1495. január 16-án könyvelték el Valpón (1075). Feladatuk az
volt, hogy a királyi huszárokkal és Dolhai Péter palotással együtt elkísérjék a Bácsról a király ezüstne-
műjét társzekereken a fővárosba szállító Jarosław királyi tárnokot (1051–1052, 1057). Ez magyarázza azt,
miért a tárnok kérésére kaptak költségtérítést a visszaútra.

1682 Eidem Harber ... pro fl. 1000] *haec sententia et ratione et grammaticae confusa erroneaque esse
videtur.*

	nerant, ad redeundum ad regiam maiestatem ad relationem domini Iaroslai dati sunt	fl. 4
		fl. 22
1690	Item duobus fratribus Ceriensibus in clauistro Beati Iohannis Bude constructo degentibus ad emendam ceram et pro lucernis magnis et minoribus manibus eorum deferendis datus est	fl. 1
1691	Item <i>ultima die Ianuarii</i> prefatis septem lapicidis, qui fecerunt glo- bulos bombardarum per septimanam dati sunt	fl. 5,25
1692	Ad aliam septimanam <i>VII Februarii</i> eisdem lapicidis VII ad sex dies dati sunt	fl. 4,37
1693	Eodem die pro decem parvis vasculis pulveribus bombardarum ma- gistris datus est	fl. 1
1694	Item <i>primo die Februarii</i> similiter pro decem vasculis pulveribus bom- bardarum necessariis datus est	fl. 1
		fl. 12,62
1695	Item <i>sexto die Februarii</i> iterum Iohanni, qui importavit lapides pro globulis faciendis, datus	fl. 1
1696	Item <i>XII Februarii</i> Demetrio magistro nautarum, qui tertiusmet fuit de commissione magistri Iacobi pro sede vel lecto bombardarum per Danubium, ut sursum ducat, dati sunt	fl. 4
1697	Eodem die pro emendis carbonibus pulveribus bombardarum neces- sariis dati sunt	fl. 2
1698	Item <i>XV Februarii</i> curriparibus Budensibus pro rotis magnis et mino- ribus et ultra hoc quatuor curribus bombardarum necessariis soluti sunt	fl. 15
1699	Eodem die prefatis septem lapicidis, qui faciunt globulos bombarda- rum per septimanam, dati sunt	fl. 5,25
		fl. 27,25
1700	Item eodem die pro quodam instrumento ferreo de medio centenario ferri, quem ego dedi, ad vocem magistri Iacobi ordinato vulgo kwth vocato datus est fabro	fl. 0,8
1701	Eodem die excisoribus lapidum pro globulis iterum datus est	fl. 1

1690. A budai Szent János-kolostorra és az ott élő obszerváns ferencesekre (miként a tétel fogalmaz, „cseribarátokra”, vö. TESz I. 511.) lásd Romhányi: Kolostorok 16.

1691–1711. Az alkincstartó számadásai január 31. és március 2. között kizárólag a Jakab tüzérmester (→872) által irányított hadiszergyártás és -szállítás részleteiről tartalmaz kiadási tételeket, kivéve a mást is szállító Miklós deákra vonatkozó két tételt (→1702–1703). A Lőrinc herceg elleni hadjárat idején az alkincstartó látta el a király hadseregét puskaporral és lőszerrel, amire egy 1495. februári 10-i bejegyzés a legbeszédesebb példa (1114).

1691–1692, 1699. A hét kőműves részére három héten át elkönyvelt bérköltség, úgy tűnik, a több hétig ágyúgolyókat készítő kőművesek fizetésének december 11-én elkönyvelt összegén (1644) felül értendő. Az 1692. tételt napi dátuma alapján rossz helyre illesztették be, mikor a kőművesek fizetését tartalmazó külön jegyzéket tételesenként bemásolták az alkincstartó számadásába.

1692 VII Februarii eisdem lapicidis VII] eisdem VII Februarii lapicidis VII

1693 magistris] sc. doleatoribus

1702	Item <i>decimo nono die Februarii</i> quatuor nautis, qui duxerunt Nicolaum litteratum cum famulo magistri Iacobi pixidarii cum pulveribus et globulis bombardarum, necnon quibusdam armis regie maiestatis ad hastiludendum necessariis usque ad Mohacz dati sunt	fl.	5
1703	Prefato Nicolao litterato pro expensis dati sunt	fl.	3
1704	Item <i>XXII Februarii</i> tribus fabris, qui in Chwyr fecerunt currum pro offhycza regie maiestatis, in duabus septimanis dati sunt	fl.	4,5
		fl.	14,3
1705	Item eodem tempore ad extrahenda magna ligna in numero XVIII de navi pro sedibus vel lectis bombardarum necessaria dati sunt	fl.	0,6
1706	Eodem die duobus carpentariis, qui prefata ligna succiderunt, ad secundam septimanam soluti sunt	fl.	1,5
1707	Eodem die empti sunt carbones pro pulveribus faciendis	fl.	1,5
1708	Eodem die empta sunt vascula X parva pro pulveribus	fl.	1
1709	Item <i>XXIII Februarii</i> excisoribus lapidum dati sunt	fl.	3
1710	Eodem die illi, qui reformavit certa magna vascula, in quibus salnitria fuere, dati sunt	fl.	0,25
1711	Eodem die Emerico curriifero pro importatura lapidum pro globulis bombardarum	fl.	2
		fl.	9,85
1712	Item <i>secundo die Martii</i> cuidam Bohemo armigero regie maiestatis, qui amiserat omnia bona sua sub castro Kapuswyvar, ad relationem domini Bradach Quinqueecclesiis dati sunt ad emendam unam vulpinam dorsi	fl.	8
1713	Item eodem die similiter Quinqueecclesiis ad relationem Bradach octo capellanis regie maiestatis dati sunt cuilibet eorum per singulum I fl.	fl.	8

1702–1703. Jakab tüzérmeister (→872) alkalmazottja részére 1495. március 7-én, Pécsen könyveltek el költségtérítést (1183). A vele együtt hadiszereket szállító Miklós deák (→1620–1623) vitte Pécsre azt a lovagi tornához szükséges fegyverzetet, amelyet az 1495. március 7–27. között említett bajvívásokon használtak (1184, 1199–1201, 1220, 1238).

1704. A tételben említett helyszínr, a Csűr a királyi vár közvetlen közelében, a mai Clark Ádám tér környékén terült el. Itt álltak a királyi magtárak (Végh: Buda I. 117.). A helyszínr másik két előfordulása ugyancsak Jakab mester kovácsaihoz és a hofnicsa nevű ágyúkhöz kapcsolódik (1723, 1730).

1705. A 18 kivágott fa elszállításával kapcsolatban hetekkel később, március 16-án is elkönyveltek egy kiadást (1719).

1712–1713. A két március 2-i – a kaposújvári ostromban kárt szenvedő cseh lovaskatonával, valamint a nyolc királyi káplánnal (→669) kapcsolatos – tétel az eddig kizárólagos budai kifizetések után pécsi kiadásokról ad számot (Pécsen időzött ekkoriban a királyi udvar: I. függelék), amelyeket ugyanakkor újra a fővároszhoz köthető tételek követnek. Alapvetően két lehetőség van az ellentmondás feloldására: vagy az alkincstartó utazott néhány napra Pécsre, vagy a forrás összeállításakor a két tételt rossz fejezetbe másolták be. Szövegük az 1173. tételt követően bármiféle ellentmondás nélkül beilleszthető lenne. — A Kaposújvárnál fogságba esett személyekre →1139–1140.

1702 hastiludendum] haustiludendum

1711 Summa fl. 9 d. 85 corr. ex fl. 8,5 d. 85

1712 unam vulpinam] sc. subam

1714	Item <i>quinto die Martii</i> ducti fuerunt oratores imperatoris Turcorum per Petrum Tarnok ad balneum, pro eo balneatori datus est	fl.	1
1715	<i>Nono die Martii</i> ad mandatum regie maiestatis domino Iarozlao tavernico regie maiestatis dati sunt pro suo salario	fl.	50
		fl.	67
1716	Item eodem die domino Minoczky ex commissione regie maiestatis dati sunt in sortem salarii sui	fl.	8
1717	Item eodem die currifero Budensi, qui res et bona oratorum imperatoris Turcorum duxerunt Quinqueecclesias, dati sunt	fl.	5
1718	Item <i>duodecimo Martii</i> vocati sunt ad Quinqueecclesias quinque Rutheni hinc, quibus datus est	fl.	1
1719	<i>Decimo sexto die Martii</i> vectoribus curruum regie maiestatis, qui de consensu magistri Iacobi duxerunt in curribus 18 magna ligna pro rotis bombardarum necessaria huc de Danubio, dati sunt pro bibalibus	fl.	0,2
		fl.	14,2
1720	Item eodem die empta sunt X vascula pulveribus bombardarum	fl.	1
1721	<i>XVIII Martii</i> lapicidis 4, qui modo quo supra faciunt globulos bombardarum, dati sunt	fl.	2,5
1722	<i>Vigesimo die Martii</i> ad mandatum regie maiestatis dati sunt magistro Iacobo pixidario	fl.	32
1723	Item <i>XXVII Martii</i> fabris magistri Iacobi ad Chwr ad ferrandum rotas offnycharum empti sunt carbones	fl.	1
1724	Eisdem fabris tribus pro laboribus eorum datus est	fl.	1
		fl.	37,5

1714, 1717. A török szultán követét (pontosabban követét és kíséretét), miután Szebenen keresztül (Rechnungen 183.) a fővárosba érkeztek (vö. 2007), Antonio Bonfini szerint az előző évben a szultánhoz küldött (1417) Móré Péter királyi követ kísérté (Bonfini V. V. 41.). Móré bizonyára Pécsig útitársukul szegődött, mivel onnan a békekötést (→1243–1247) követően, 1495. április 2-án küldték haza Budára (1250). Pécsről az udvar előbb február 28-án a kincstartó egyik familiárisát küldte a követ elé, hogy gondoskodjon illő ellátásáról (1166), majd március 2-án egy királyi futárt is menesztettek hozzá, hogy Pécsre kísérje őt (1174). Feltehetően a futár Budára érkezését követően fogadták fel az itt említett budai fuvarost, hogy a török delegáció holmiját Pécsre szállítsa. A baranyai városba a követség március 15. körül érkezhetett meg. A tételben említett Tárnok Péter név nemcsak Macskási Tárnok Péter szőrényi bánt takarhatja, aki március 15-én Pécsen adományban részesült (→1238). Ha ugyanis a Törökországba küldött követ Mutnoki vagy Gyepusi Móré Péterrel azonos (vö. 1250), korábban betöltött királyi tárnoki tisztsége miatt őt is nevezhették így.

1715–1716, 1718. Az első két, Jarosław z Wrzący Wielkiej királyi tárnok (→845) és Marek Minocki királyi palotás (→1363) fizetésével kapcsolatos tétel esetében – már csak az uralkodó parancsára történő hivatkozás alapján is – felmerülhet, hogy az 1712–1713. sorokhoz hasonlóan pécsi kifizetésekről volt szó, igaz, előbbiről tudjuk, hogy 1495. január végén Budára érkezett (1689). Az 1718. sor ugyanakkor a „hinc” szócska alapján egyértelműen Budán elkönyvelt tételnek tekinthető.

1719–1724. A hat tétel Jakab tűzermester (→872) budai lő- és hadiszergyártására vonatkozik. Az 1719. tételben említett 18 kivágott fával kapcsolatban már február 22-én is elkönyveltek egy kiadást (1705). A kovácsok munkájának helyszínére, a Csúrré →1704.

1715 Iarozlao] Iarczlao

1721 lapicidis, qui ... faciunt globulos bombardarum, 4 dati sunt

1725	<i>Ultima die Martii</i> misse sunt littere regie ad civitates Cassoviensem, Barthfa, Eperyes et Lewchoviensem in facto impositionis taxe extraordinarie super eosdem, dati sunt Martino Kayal delatori litterarum	fl.	4
1726	Item eodem die misse sunt littere regie maiestatis ad civitatem Rivuli Dominarum pro impositione taxe, Nicolao de Fornas delatori dati sunt	fl.	2,5
1727	Item eodem die misse sunt littere similiter regie maiestatis ad civitatem Strigoniensem, Iankoni delatori datus est	fl.	1
1728	Eodem die misse sunt littere regie maiestatis in eodem negotio ad Posonium et Sopronium per famulum Mathei Herber	fl.	3
			10,5
1729	Item eodem die ad Albam Regalem per famulum Ladislai litterati, dati sunt eidem	fl.	2
1730	<i>Quinto die Aprilis</i> tribus fabris in Chwr existentibus ad ferrandum currus bombardarum datus est	fl.	1
1731	Item <i>nono die Aprilis</i> , videlicet feria quinta ante Palmarum venit regia maiestas Budam.		
1732	<i>Decimo die Aprilis</i> Philisteis, qui regie maiestati obtulerunt pro munere equos tres, dati sunt in redemptionem freni	fl.	3
1733	Eodem die ex propria commissione regie maiestatis cuidam mortuo nomine Zerbach pincerne regio ad obsequias suas dati sunt	fl.	8
			14

1725–1729. Az öt tételben az uralkodó 1495. március 28-án, Pécselt kelt parancsleveleinek a kézbesítéséről intézkedtek. Az uralkodó ezekkel – a soproni, bártfai és kassai példányok maradtak fenn – vetett ki rendkívüli adót a királyi városokra (→39–48). — Pozsonyba és Sopronba a két harmincadot bérllő Matthes Harber (→438), míg Fehérvárra Kubinyi László deák, királyi fizetőmester (→1982) emberei vitték el a leveleket.

1726. Valószínűleg azonos az 1471-ben a bécsi egyetemen tanulmányokat folytató Fornasi Imre deák fia Miklóssal (Tüskés: Bécs 231., 4581. sz.).

1730. A Jakab tüzérmester budai lö- és hadiszerkészítésére utaló bejegyzések ekkortól kezdve sokkal ritkábbá válnak. Ennek oka a Lőrinc herceg elleni háború lezárása, valamint az Oszmán Birodalommal márciusban megkötött, három évre szóló béke. — A Csűrre mint helyszínre →1704.

1731. Ulászló király 13 hónap után tért vissza a fővárosba (I. függelék). Az eddig főként hadi- és futárköltésekre korlátozódó összeállítás az udvar jelenlétéből adódóan ismét sokszínűvé válik.

1732. A jászok ajándéka talán a király Budára való bevonulásával függ össze. Az uralkodót egy hónappal később Visegrádról való visszatérése után is megajándékozták két lóval (1806).

1733. A tétel nyelvilag és tartalmilag egyaránt nehezen értelmezhető. Mivel Srb pohárnok és az itt ugyancsak pohárnoknak nevezett *Zerbach* nevű palotás – nem kizárt, hogy egy személyről van szó (→805) – ezt követően is szerepel (1758, 1778, 1799), a tétel szövegét a másolás során alighanem elrontották, és a 8 forintot *Zerbach*nak adták át egy elhunyt udvaronc temetésére. A másik lehetőség természetesen az, hogy a *Zerbach*ra vonatkozó további tételeket utólagosan könyvelték el, és valójában az itteni dátumnál, április 10-nél régebbi kifizetésekre vonatkoznak. Erre utalhat esetleg az, hogy az április 27-i tétel *Zerbach* betegségét említi (1778).

1729 ad Albam Regalem per famulum Ladislai litterati] *sc. misse sunt litterae regie*

1733 obsequias] *recte exsequias*

1734	Sabbato ante Palmarum de Superioribus Aquis balneatori ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	2
1735	Item eodem die ad coquinam regie maiestatis manibus Morocz vicedispensatoris dati sunt	fl.	9
1736	Item in die Palmarum ad offertorium regie maiestati dati sunt	fl.	4
1737	Ad emendos flores ad relationem Bradach dati sunt	fl.	0,25
1738	<i>XII Aprilis</i> manibus prefati Morocz vicedispensatoris dati sunt ad coquinam regie maiestatis	fl.	100
		fl.	115,25
1739	Item ad relationem domini Bradach empte sunt de serico uncie 4 ad facienda duo veluta magna ad capellam regie maiestatis in pallatio existentem	fl.	0,2
1740	Ad relationem prefati domini Bradach empte sunt de bono pernicio a Philippo Pozthomethew pro una cappa facienda equis domini regis brunatici coloris	fl.	8
1741	<i>Tredecimo die Aprilis</i> pro emendis claviculis ad castrum pro affigendis ornamentis domus regie maiestatis ad relationem Bradach datus est	fl.	1
1742	Item eodem die ad emendum oleum ad capellam in castro pro lampadibus datus est	fl.	0,5
		fl.	9,7
1743	Item ad relationem Bradach sartori regie maiestatis dati sunt	fl.	3
1744	Eodem die pro subductura cappe equorum domini regis brunatici coloris pro emenda nigra tela similiter ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	0,82
1745	Item eodem die Paulo Ryqualczky aulico regio infirmo ad relationem prefati domini Bradach dati sunt	fl.	3
1746	Item eodem die manibus domini Bradach stabulariis et vectoribus regie maiestatis ad comestibilia danda dati sunt	fl.	10

1734. *Sabbato ante Palmarum*] 1495. április 11.

1735. A Móroc (Móric, vö. 3115) nevű sáfárhelyettes Korlátkői Osvát király sáfár familiárisa volt (2938), aki ura távollétében (vö. 2993) gondoskodott a királyi konyha ellátásáról. A gyakori névalak miatt, amelyről nem dönthető el, hogy család- vagy keresztnév, személye nem azonosítható. Egy 1500. évi bejegyzés szerint Zsigmond herceg konyhájáról két évig egy *Mauricius* nevű sáfár gondoskodott (Kozák: Rationes 57.).

1736. *in die Palmarum*] 1495. április 12.

1739. A selymet a királyi palotában lévő kápolnába (→669) szánt két nagy terítőhöz vásárolták. A selymet nem hossza, hanem súlya alapján értékesítették. A budai nehezék (uncia) ekkoriban 30-31 grammot nyomott (Bogdán: Űrmértékek 459.).

1740. Az udvarnak veronai posztót eladó Posztómető Fülöp budai magyar kereskedő lehetett és máskor is feltűnik udvari beszállítóként (→1371).

1745. Rychvaldský Pál királyi palotást előző évben az uralkodó lőcsei útja során is a palotások között találjuk (1999).

1739 empti sunt

1747	<i>Sextodecimo die Aprilis</i> ad relationem Laurentii Bradach domino regi ad castrum per eundem Bradach missi sunt	fl. 100
		fl. 116,82
1748	Item eodem die misse sunt certe littere regie maiestatis Quinqueecclesias certis singularibus personis sonantes, cui delatori, videlicet Kystoth dati sunt	fl. 3
1749	Item eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem domini Bradach dati sunt	fl. 2
1750	<i>Decimo nono Aprilis</i> Morocz vicedispensatori domini regis ad coquinam dati sunt	fl. 100
1751	<i>Vigesimo secundo die Aprilis</i> domino Hwgywycz ad rationem sui salarii de mandato domini regis dati sunt	fl. 50
1752	Et domino Megyeryczky iterum	fl. 50
		fl. 205
1753	Item <i>vigesimo quinto Aprilis</i> Georgio et Stephano cursoribus Ragusiensibus ad commissionem regie maiestatis dati sunt pro expensis	fl. 6
1754	Eodem die Iane coco Bohemo regie maiestatis ad rationem sui salarii dati sunt	fl. 6
1755	Item eodem die peditibus in porta castri Budensis stantibus similiter ad mandatum regium dati sunt	fl. 4
1756	Eodem die tribus pauperibus pro emenda singulis eorum una veste ad relationem domini Bradach dati sunt	fl. 3
1757	Eodem die uni ceco presbitero similiter ad relationem Bradach dati sunt pro emenda una veste	fl. 2
		fl. 21
1758	Item eodem die aulicis regie maiestatis, puta Maczko, Swff, Zerbach, Benedach, Walczky, Zthutorham, Iegynczky, cuilibet eorum per singulos decem florenos ad relationem Bradach soluti sunt pro salario eorum	fl. 70

1748. Az itt említett királyi levelek a május 8-ra összehívott országgyűlésre kiküldött meghívók voltak (vö. 2038). A legalább 23 darab, főpapoknak, főuraknak, előkelő nemeseknek és megyéknek címzett meghívót a Pécsen tartózkodó kincstartó négy küldönccel továbbította Szlavónia, az Alsó részek és Erdély felé (→1281–1284). A meghívók közül egy sem maradt korunkra. A tételben szereplő küldöncöt, Kistótót a kincstartó már április 16-án továbbküldte Pécsről Kanizsai László távozó bánhoz (→1276).

1751. Hanuš Haugvic z Biskupic királyi kapitányra és zsoldjára →1317.

1752. Jan z Lomnice a na Meziříči morva főkamárásra, királyi kapitányra →870.

1753. Ha e két raguzai futár kézbesítette a raguzaiak Ulászló királyhoz intézett 1495. március 19-i levelét, amellyel a polgárok beszámoltak neki az itáliai hírekről (Raguza oklt. 657.), akkor a kifizetésre az elkönyvelésnél jóval korábban kerülhetett sor (vö. 1564).

1758. A felsorolt cseh palotások közül *Maczko* Matěj z Tuchoře királyi kamarással (→629), *Swff* bizonyára Jiřík Šof z Helfenburkával azonosítható. Utóbbi 1483-ban bizonyosan, 1478–1490 között feltételezhetően cseh királyi kamarás volt (Trnka: Složení dvora 123.). *Zerbach* pohárnokként is feltűnik (1733, 1778). *Benedach* kivételével a többi palotás – *Valecký* (→1338–1342), Stutterheim és az itt rontott alakkal szereplő *Jasenický* – a számadáskönyvben máshol is szerepel.

1748 cui delatori] *recte* quarum delatori

1756 die] *supplevi*

1759	Item eodem die similiter ad relationem Bradach domino Ierozlao Zlethkwyczky in sortem sui salarii dati sunt	fl.	40
1760	Item eodem die duodecim regie maiestatis similiter ad relationem domini Bradach cuilibet eorum per unum florenum dati sunt	fl.	12
1761	XXVI Aprilis missus est magister Iohannes Organas canonicus Quinqueecclesiensis in legationibus et cum litteris regie maiestatis ad dominum Iosam ad Themeswar, cui de commissione nostra dati sunt pro expensis	fl.	6
		fl.	128
1762	Eodem die ad babatandum equos curriferos domini regis sub dispensatore existentes dati sunt	fl.	2
1763	Eodem die Petro Belyeny aulico regio ad relationem Lodovici Zerechen dati sunt	fl.	6
1764	Vigesima sexta Aprilis Iohanni Bygandi consobrino domini Dominici prepositi, qui diversas litteras hoc anno in negotio regie maiestatis fecit, ex commissione domini regis dati sunt eidem	fl.	10
1765	Eodem die manibus Morocz vicedispensatoris regie maiestatis dati sunt ad coquinam	fl.	100
		fl.	118
1766	Item eodem die Matheo Harber ad deaurandum quandam pelvim et lavatorium missa per regiam maiestatem imperatori Turcorum per Emericum Czobor de mandato domini regis dati sunt	fl.	20

1759. A rontott névalakkal szereplő Jaroslav Světlovsky z Lantštejna cseh királyi palotás volt, akinek a részére 1496 elején Valkóváron vagy Valpón bocsátottak ki oklevelet (MZD II/1. 110–111.).

1760. A szövegből kimaradt, mely szolgálattevő csoportból kapott 12 személy 1-1 forintot. A szakácsokra gondolhattak (vö. 1787, 2915), de az ajtónállók sem zárhatók ki (vö. 1464).

1761. Somi Józsa temesi ispán, főkapitány a Lőrinc herceg elleni háború lezárását követően, feltehetően április első felében visszatért Temesvárra (vö. 1282), de az országgyűlés idején, május 19-én már Budán mutatható ki (DL 93643.). — Orgonás János pécsi kanonokot korábban Stek János orgonistával, illetve orgonaépítővel azonosították (Szigeti: Pécs orgonistái 14., Fedeles: Pécsi káptalan 445., vö. Zolnay: Musical Life 104.). Ez azonban egyáltalán nem tűnik valószínűnek: Stek csak 1513-ban került Pécsre, és egyik ezt követő levelében sem nevezi magát pécsi kanonoknak, csak orgonistának. Orgonás kanonok személye így ismeretlen, nem kizárt ugyanakkor, hogy az 1495 utáni években feltűnő János pécsi kispréposttal (Fedeles: Pécsi káptalan 387–388.) azonosítható.

1763. A Gömör megyéből származó Bellényi Pétert (1495: DL 46347/1., DF 252621., 1498: DL 46652.) 1494 novembereében is a királyi palotások között sorolják fel (877, vö. 1327). A fizetési utasítást adó Mesztegyői Szerencs Lajos a kincstartó familiárisaként 1494-ben Szlavónia, 1495-ben Szatmár megye adószedője (→555).

1764. Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost, személynök itt említett, feltehetően írnokként dolgozó rokona ismeretlen, neve alapján a Tolna megyei Bikádról vagy a Zala megyei Vigántrol egyaránt származhatott.

1766. Matthes Harber budai ötvös és kereskedő, pozsonyi és soproni harmincados (→438) feltehetően azokat a tálakat aranyoztatta be, amelyeket Bálint pécsi ötvöstől vettek át 1495 márciusában (1222). A szultánnak ajándékol szánt ötvösmunkákat Cobor Imrének adták át, akit ekkoriban készíttettek fel törökországi követségére (→1790).

1760 duodecim regie maiestatis] *forans duodecim cocis vel ianitoribus regie maiestatis, cf. annot. hist. supra.*

1764 consobrini

1766 misso

1767	Eodem die capitaneo peditum Emerici Czobor expiratis iam serviitiis eorum, qui fuerunt penes regiam maiestatem, de commissione domini regis dati sunt pro subsidio	fl.	60
1768	Item eodem die stabulariis et vectoribus regie maiestatis dandi manibus familiaris magistri agazonis pro victualibus eorum	fl.	10
1769	<i>Vigesima septima Aprilis</i> ad relationem domini Bradach Marco baccalaureato, qui hesternum die in castro coram regia maiestate suas primitias celebravit, dati sunt	fl.	6
		fl.	96
1770	Item eodem die Peczynger commissum fuerat per regiam maiestatem dare ad emendam unam subam fl. 32, nunc ad relationem Bradach dati sunt	fl.	16
1771	Eodem die et aliis post sese diebus misse sunt diverse littere regie maiestatis super conventionione generali Bude fienda universis comitatibus huius regni et diversis singularibus personis et etiam ad Transsilvaniam per diversos nuntios, quorum summa expensarum facit	fl.	64
1772	Item eodem die domino Iohanni Sembergh cancellario Bohemie de mandato regie maiestatis dati sunt pro subsidio	fl.	1000
1773	Eodem die tribus Croatis, puta Ivanus Frochych et Ivanus Kochych, necnon Symoni Mothychyvich nuntiis regni Croatiae ad regiam maiestatem de commissione domini regis dati sunt	fl.	6
		fl.	1086
1774	Item eodem die ad relationem Bradach missa sunt poma narrantia dulcia et acerba in duabus scutellis emptas	fl.	2,5

1767. Cobor Imre 1495 februárjában, Morvaországban felfogadott 500 gyalogosa két hónapig állt az uralkodó szolgálatában (→1680–1682).

1768. A tételben említett lovászmester feltehetően a királyi istálló egyik előljáróját takarja, Dolhai Péter allovászmestert (→817) vagy a cseh Vojtěchet (→2682).

1769. A Márk *baccalaureatus* újmiséjéről szóló bejegyzés azon ritka tételek egyike, ahol nemcsak a kiadás elkönyvelésének, hanem a benne szereplő eseménynek az időpontját is megadják.

1770. A cseh Pecinger királyi palotásra →1195.

1771. Abból adódóan, hogy a királyság déli vidékein birtokos uraknak, illetve az ottani megyéknek már április közepén elküldték a királyi meghívókat a május 8-ra összehívott budai országgyűlésre (1748), feltételezhető, hogy a Budáról közvetlenül kiküldött meghívók költségeit külön jegyzékben vezették és e tételben – napokkal kiküldésüket követően – összegezték.

1772. A Jan ze Šelmberka cseh kancellárnak királyi parancsra tett kifizetés körülményei ismeretlenek. A kancellár 1495. júniusban eladta Somi Józsa temesi ispánnak a Sáros megyei Makovica várat és uradalmát (DL 20335.), az év második felében pedig a király 2200 forintot utalványoztatott neki a Trencsén megyei Sztrecsény vár kiváltására (2770). Bizonytalan, hogy e tétel kapcsolódik-e bármelyik ügylet-hez.

1773. A horvát rendek királyhoz küldött követi közül az első Butinavasi Forčić Jánossal (→1180), a második pedig Kučić János knini várnaggyal (vö. 1208) azonosítható. A harmadik nemes kiléte bizonytalan, a neve talán Matičevićként olvasandó. 1495 márciusában Pécsen Bilčići Mihanović Simon is felkereste az uralkodót (→1208), ha a harmadik követ vele azonos, neve a felismerhetetlenségig torzult. — Kučić már az 1480-as, 1490-es évek fordulóján knini várnagy volt, birtokai szolgálati helye környékén feküdtek (Popisi 2., 1492: DL 38645., 1494: DF 231906., vö. DL 26244.).

1773 Frochych] recte Forchych

1775	Eodem die domino Kezelychky ad commissionem domini regis in sortem sui sallarii dati sunt	fl.	10
1776	Item eodem die domino Ierozlao tavernico regio ad mandatum domini regis in sortem sallarii sui dati sunt	fl.	25
1777	Eodem die domino Georgio Groff de Warasd ad relationem Mathie litterati dati sunt	fl.	10
1778	Item eodem die Zerbach aulico regio infirmo ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6
		fl.	53,5
1779	Eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis Gregorio nomine, ubi regia maiestas bina vice balneata est, ad relationem Bradach dati sunt	fl.	3
1780	Item eodem die uni paupercule mulieri pro emendo panno ad relationem domini Bradach datus est	fl.	1
1781	Item eodem die ad relationem Bradach missa sunt poma narantia dulcia et acerba ad castrum domino regi pro	fl.	2,5
1782	Eodem die succentori de Beata Virgine cum suis consodalibus et pueris, qui cecinerunt in mensuris coram regia maiestate, ad commissionem domini regis dati sunt	fl.	2
		fl.	8,5
1783	Item eodem die quatuor pueris cantoribus regie maiestatis ad emendos calceos ad relationem domini Bradach datus est	fl.	1
1784	Item eodem die More parvo aulico regio ad commissionem domini regis dati sunt	fl.	5
1785	Eodem die Cerny aulico regio ad sallarium suum de mandato domini regis dati sunt	fl.	8
1786	Item eodem die oratori wayvode Transalpini ad mandatum regium dati sunt pro expensis	fl.	25

1775. A lengyel Kezelicki János királyi palotásra →1024.

1776. Jarosław királyi tárnokra és kamarásra →845.

1777. György zagorjei grófra és az udvartól kapott juttatásokra →988. A varasdi előnevet az indokolja, hogy Zagorje kerület Varasd megye részét képezte, és a zagorjei várak ura rendszeren Varasd megye ispánja is volt, mint ahogy korábban maga György is (Arch. II. 317.). — Mátyás deák feltehetően Tolnai Máté szolnoki kamarást (→206) takarja, a két keresztnév keveredésére →960.

1778. Zerbach pohárnokra vagy palotásra →1733.

1782–1783. A tételben szereplő Szűz Mária-egyház alatt ezúttal talán nem a Boldogasszony-plébániatemplomra, hanem a kettős patrocíniummal rendelkező, a vár előtt elhelyezkedő Szent Zsigmond-prépostságra (Új Mária-káptalan) utaltak (Végh: Buda I. 70.), ahova gyakran jártak misére az uralkodók, és amely több szálon is kapcsolódott az udvari ének- és zenekarhoz (Kubinyi: Huszti 186–189., Uő: Királyi udvar 314–315.).

1784. A „kis(ebbik) Móré” név mögött talán nem az 1494-ben a szultánhoz küldött Móré Péter királyi követ keresendő, aki a törökkel való békekötést követően, 1495. április elején indult haza Budára Pécsről (→1250), hanem az előző évben Lőcsére menő Móré László palotás (→1995).

1785. Az 1490 előtti cseh királyi udvarban két Černín nevű palotás is kimutatható (Trnka: Složení dvora 138–139.), az itt szereplő Cerny velük való azonosítása azonban bizonytalan (vö. 940). A számadáskönyvben még egyszer, 1495. augusztus 9-én szerepel mint bajvívás résztvevője (2906).

1786. Jóllehet a követ első pillantásra IV. Vlad havasalföldi vajda (→761) megbízottjának tűnik, a trónkövetelő Vlad (Mihnea) vajda többször is 25 forintos juttatást kapott az udvartól (→908).

1787	Eodem die duodecim magistris cocorum regie maiestatis euntibus cum regia maiestate ad Wyssegrad de mandato domini regis dati sunt	fl. 36
		fl. 75
1788	Item eodem die Nicolao duci de Kothombergh de commissione regie maiestatis dati sunt	fl. 50
1789	Eodem die Bwlstorffer eunti cum Emerico Czobor ad Turciam de mandato regie maiestatis dati sunt pro expensis	fl. 16
1790	Item eodem die domino Emerico Czobor eunti ad imperatorem Turcorum pro expensis dati sunt eidem	fl. 1500
1791	Item eodem die uni pauperi sacerdoti ad relationem Bradach ad emendum pannum pro una veste dati sunt	fl. 2
1792	Item eodem die uni begine de Pesth ad emendum pannum datus est ad relationem Bradach	fl. 1
		fl. 1569
1793	Item eodem die Petro Tharnok ad relationem Zerechen misso per regiam maiestatem ad oratorem Turcorum tunc Zege dini existentem dati sunt	fl. 10
1794	Eodem die manibus viceagazonis regie maiestatis stabulariis et vectoribus pro comestibilibus dandi de commissione domini regis dati sunt	fl. 8
1795	Item <i>prima die Maii</i> ad mandatum regie maiestatis missa sunt ad Wyssegrad poma narantia dulcia et acerba per unum kochy domino regi empta	fl. 3,75
1796	Per eundem kochy misse sunt lucerne et candeles parve domino regi ad Wyssegrad, cui kwchy pro expensis et labore datus est	fl. 0,5
		fl. 22,25

1788. Az itt szereplő Miklós herceg azonosítása nem nélkülözi a nehézséget. A tételben szereplő településnév leginkább a csehországi Kutteneberg (Kutná Hora) királyi városra emlékeztet, onnan származó vagy ott élő hercegre ugyanakkor nem lehet gondolni. E keresztnévvel csak két sziléziai herceg jöhet számításba, II. Miklós oppelni (1476–1497) vagy VI. Miklós ratibori (1493–1506) herceg. Csak találgatni lehet, hogyan került Kutteneberg a tétel szövegébe: csak olyan, teljességgel bizonytalan feltételezésekkel lehet élni, hogy onnan érkezett a herceg a királyhoz vagy oda igyekezett a magyar fővárosból.

1789. A Cobor Imre királyi követet Törökországba tartó személy ismeretlen (vö. 1811).

1790. Coborszentmihályi Cobor Imre követi megbízatásáról már Pécsen, 1495. március–április fordulóján döntés született (→1264). A követség költségeire az itt szereplő összeg mellett további 200 forint adóutalványt kapott Nyitra megyében (2702). Cobor budai felkészülését követően csatlakozott a Szegeden tartózkodó török követekhez (1793). Valamikor április 28. után a szebeniek küldöncöt menesztettek a havasalföldi vajdához, hogy értesítsék a szultán és a magyar király követeinek érkezéséről (Rechnungen 186.). Nem sokkal később a török követeket meg is vendéglétké Szebenben (uo.). Június 7-én a szebeniek Brassóba menesztettek küldöncöt Cobor Imre után (uo. 187.). Cobor legkésőbb 1495. december elejére visszatért az országba (→3095). Az ő és testvére részére szóló 1495. június 24-i, Budán kelt királyi oklevél írásképe alapján hamisítvány (DF 266074.).

1793. A király Tárnok Pétert a szultán Szegeden tartózkodó (vö. 2690), a magyar király küldöttségére várakozó (→1790) követéhez küldték. Tárnok volt az, aki 1495 márciusában a török követ társaságában tűnik fel Budán, akit aztán Pécsre is elkísért (→1238). Nem kizárt, hogy személye Gyepusi vagy Mutnoki Mór Péter volt királyi tárnokkal, és nem Macskási Tárnok Péter szőrenyi bánnal azonosítható (→1250). — A fizetési utasítást a kincstartó familiárisa, Mesztegyői Szerecsen Lajos (→555, vö. 1763, 1805) adta.

1797	Item eodem die misse fuere per dominum thesaurarium littere regie maiestatis de Vissegrad ad gubernatorem abbacie Varadini Petri, ut ad dietam ascendat, dati fuerunt Herczegh parvulo domini pro expensis	fl.	5
1798	Item <i>tertia die Maii</i> ad coquinam domini regis manibus Morocz dati sunt	fl.	100
1799	<i>Quarta die Maii</i> quatuor cantoribus pueris domini regis ad relationem domini Bradach empti sunt quatuor libri magistri Alexandri cum commento pro	fl.	2
1800	Eodem die familiaribus magistri Iacobi pixidarii, qui fuderunt bombardas duas cum prefato magistro Iacobo domino eorum ad mandatum domini regis pro victima dati sunt	fl.	3
		fl.	110
1801	Item eodem die misit dominus thesaurarius Thomam parvum cum litteris suis Quinqueecclesias post pecunias, cui pro expensis dati sunt	fl.	3
1802	<i>Quinto die Maii</i> ex commissione regie maiestatis dati sunt manibus Friderici Almani ad hospitandum oratorem domini regis Polonie nomine dominum Halleckzy	fl.	110
1803	Item eodem die tribus aucupibus regie maiestatis ad relationem domini Bradach dati sunt	fl.	3
1804	Eodem die domino Baythmiller iuniori dati sunt, ut eat ad Almanniam post dominum Baythmiller patrem suum, de mandato regio	fl.	100
		fl.	216

1797. Az uralkodó a május 8-ra kitűzött budai országgyűlésre hívta meg Angelus (Angelo da Licio) zágrábi kanonokot, a péterváradai bencés apátság kormányzóját (→790–793).

1799. A király gyermek énekeseinek Alexander de Villa Dei négy könyvből álló *Doctrinale* című grammatikai munkáját vásárolták meg, amelynek ekkoriban már több nyomtatott változata is megjelent (vö. Mészáros: Szalkai 204.).

1800. A *victima* itt áldomást jelenthet. A borraivalót Jakab királyi tüzérmester (→872) inasai a sikeres ágyúöntéssel érdemelték ki.

1801. Magától értetődő, hogy mivel a kincstartó egyben pécsi püspök is volt, alkalmazottai a királyi bevételek, és különösen a megyei adók egy részét nem a fővárosba, hanem Pécsre szállították be. Az 1494. évi királyi utalványok esetében is látszik, hogy a Pécs körüli megyék – elsősorban Baranya, Tolna és Somogy – adóit nem mindig „címkézték”, azaz kötötték konkrét megyéhez, mivel ezekből összevontan a különféle célokra, és nemcsak adóutalványokra teljesítettek kifizetéseket (→686–710).

1802. A lengyel követ alighanem a Halicki néven is szereplő Stanisław z Chodca (Chodecki) lembergi kapitány, esetleg valamelyik testvére lehetett (Akta Aleks. 102., 233., vö. Kozák: Rationes 683.). Az ellátásáért felelős német Frigyes sáfár (vö. 1927) feltehetően Weissinger Frigyes, a cseh kancellár familiárisával azonosítható (→79).

1804. A követként bizonyára az ekkor zajló worms birodalmi gyűlésen (vö. Reg. Imp. XIV/1. 1806. sz.) a királyt képviselő Beneš z Vajtmiléhez (→728) egyik fiát – Jant, Michalt vagy Sebestiánt – küldték (1496: MZD II/79., vö. Arch. II. 234–235.). Feladata bizonyára az volt, hogy elvigye apjának a király május 4-én, Visegrádon kelt követi megbízólevelét, amellyel felhatalmazta Benešt, hogy I. (Ciceró) János brandenburgi őrgróffal, választófejedelemmel (1486–1499) tárgyalásokat folytasson (RTA MR V/1/2. 770.). A cseh báró a birodalmi gyűlés közepette, nem sokkal pünkösd (június 7.) után érkezett a Berlinhez közeli Tangermündébe (1496: uo. 784.), ahol június 20-án Ulászló nevében házassági szerződést kötött János őrgróffal, aki leányát, Annát ígérte a magyar–cseh királynak (uo. 770.). A májusi követküldés összefüggésben állhatott az ekkoriban Ulászlónál tartózkodó brandenburgi követség (→1811) tevékenységével.

1803 aucupis

1805	Item <i>sexto die Maii</i> Anthonio Kocher ad relationem Lodovici Zerechen dati sunt	fl.	3
1806	Item eodem die Iohanni Monalaki Philisteo, qui presentavit regie maiestati nomine Philisteorum pro munere equos duos, pro redemptione freni datus est eidem	fl.	1
1807	Item eodem die ad castrum missa sunt regie maiestati poma narantia per parvulum domini thesaurarii manibus Bradach pro	fl.	1
1808	Item eodem die manibus vicegazonis regie maiestatis stabulariis et vectoribus pro comestibilibus dandi dati sunt	fl.	12
		fl.	17
1809	Item eodem die ad emenda stramina equis domini regis dati sunt	fl.	2
1810	Item eodem die manibus domini agazonis regie maiestatis ex commissione domini regis dati sunt floreni XVII, ut fabro suo, qui in via babatavit equos regie maiestatis, dare debeat	fl.	16
1811	<i>Septimo die Maii</i> Gyerygh Zprigen famulo domini Hanz Marohy de Brandenburg eunti cum Emerico Chobor in Turciam propter videre, dati sunt de commissione regie maiestatis	fl.	10
1812	Eodem die ad emendum sericum pro una suba facienda domino regi ad relationem Bradach dati sunt pellifici	fl.	0,25
		fl.	28,25
1813	Item eodem die rasori pannorum Budensi pro rasura pannorum tribus pueris Bohemis necessariorum in camera regie maiestatis existentibus dati sunt	fl.	0,25
1814	<i>Decimo die Maii</i> manibus Morocz vicedispensatoris ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl.	100
1815	Item eodem die ad relationem Bradach missa sunt ad castrum domino regi poma narantia acerba et dulcia	fl.	1,5

1805. A rontott névalakkal szereplő Radványi Kecer Antal királyi palotásra →1067.

1806. A jászok ajándékaira →1732.

1810. A tételben 17, a sor végén azonban 16 forint szerepel.

1811. A *Hanz Marohy* név mögött valószínűleg I. (Ciceró) János brandenburgi őrgróf, választófejedelem (→1804) neve, illetve őrgrófi címének (latinul *marchio*) torz alakja húzódik meg (vö. 3023), aki Ulászló király sógorának, II. Frigyes brandenburg-ansbachi őrgófnak (1486–1515) volt a bátyja, és aki ekkoriban már követek útján bizonyosan tárgyalt Anna nevű leánya és Ulászló király házasságáról (vö. 1804). Itt említett embere Cobor Imre törökországi követségéhez (→1790) csatlakozott, vö. 1789.

1813. A posztó nyírásával kapcsolatos tétel az egyedüli, amely említi a király hálósobáját (*camera*), illetve az ottani személyes szolgálatára beosztott cseh apródokat.

1805 Kocher] *recte* Kecher

1807 pomma

1816	Eodem die Petro famulo Gregorii Davidhazy castellani de Themeswar offerenti unum equum domino regi pro munere dati sunt de commissione domini regis pro redemptione freni	fl.	1
		fl.	102,75
1817	<i>Undecimo die Maii</i> missi sunt de malvatico ad castrum domino regi ad relationem Horwath	fl.	0,5
1818	Item eodem die dati sunt stabulariis et vectoribus domini regis pro comestibilibus	fl.	6
1819	Item eodem die ad commissionem regie maiestatis dati sunt Waczlao Hyndragh notario cancellarie Bohemie misso in legationibus per regiam maiestatem in Slesiam	fl.	28
1820	<i>Duodecimo Maii</i> ad relationem domini Bradach missa sunt domino regi ad castrum poma narantia manibus eiusdem Bradach pro	fl.	1
		fl.	35,5
1821	<i>Tredecimo die Maii</i> Fanchy famulo domini Iose misso per regiam maiestatem ad Themeswar pro quibusdam negotiis sue maiestatis dati sunt	fl.	4
1822	Item eodem die manibus viceagazonis regie maiestatis stabulariis et vectoribus dandi dati sunt	fl.	8
1823	Item eodem die ad commissionem regie maiestatis pro Walyczky aulico regio dati sunt	fl.	5
1824	Eodem die ad relationem Bradach Ruthenis domini regis pro emendis claviculis et aliis necessariis ad affigenda ornamenta domus datus est	fl.	0,5
		fl.	17,5
1825	Item eodem die ad relationem Bradach dati sunt egregio Rahembergh ad hastiludendum	fl.	5
1826	Item eodem die Paulo scriptori, qui scribit unum graduale in castro domino regi, ad relationem Kwn dati sunt	fl.	2

1816. Dávidházi Gergely előbb Kinizsi Pál, majd Somi Józsa szolgálatában töltötte be 1489-ben a temesi alispánságot (Arch. kieg. II.), illetve 1491–1495 között a temesvári várnagyságot (1491: Szörény 107., 1494: DL 88792., vö. Neumann: Felső-Tisza-vidék 447–448.).

1817. A fizetési utasítást adó Horvát nem azonosítható, hiszen az udvarban és a kincstartó környezetében egyaránt több személy is ezt a nevet viselte.

1819. A Sziléziába küldött Václav Hyndrák cseh kancelláriai jegyzőre →928.

1821. Az ekkor a budai országgyűlésen tartózkodó (DL 93643.) Somi Józsa temesi ispán, főkapitány embere talán azzal a Fáncsi Imrével azonosítható, aki Váradi Péter kalocsa-bácsi érsek egyik kezeltetlen levelében is előfordul egy délvidéki (baricsi) várnagyváltás ügyében (Wagner: Epistulae 271.). Testvérével, Orbánnal együtt később is bizonyíthatóan Somit szolgálták, aki távoli rokonuk is volt. A Fáncsi család nem azonos a Gordovai Fáncs rokonsággal, velük ellentétben Fejér megyéből származtak (Pálosfalvi: Fáncsi, vö. Arch. II. 511., 520.).

1823. Valecký királyi palotásra →1338–1342.

1825. Hanuš Rachmberk z Boru királyi palotásra →997.

1826. A király számára graduálét (liturgikus énekeskönyvet) készítő Pál nem azonosítható (vö. Balogh: Művészet I. 556.). A tételben elkönyvelt két forint fizetésének vagy költségeinek csupán kicsiny töredékét jelenthette, járandóságát bizonyosan az uralkodó rendes jövedelmeiből biztosították. — A fizetési utasítást adó „Kun” kiléte bizonytalan. Kevésbé valószínű, hogy a kincstartó gyakran emlegetett

1827	Item <i>quintodecimo die Maii</i> poma narantia missa sunt ad castrum domino regi de relatione Bradach pro	fl.	1
1828	<i>Sextodecimo die Maii</i> manibus viceagazonis domini regis vectoribus et stabulariis dandi dati sunt	fl.	6
1829	Eodem die cuidam Benedicto procedenti nimirum pauperi ad mandatum regium datus est pro emendo panno	fl.	1
		fl.	15
1830	Item eodem die magistro Iacobo pixidario domini regis pro emendo ferro de commissione domini regis ad ferrandum lectum bombardarum dati sunt	fl.	10
1831	Eodem die magistro Iohanni Almano notario cancellarie Bohemie regie maiestatis misso per regiam maiestatem Wyennam in legationibus ad mandatum regium dati sunt	fl.	15
1832	Item eodem die per Raskay parvulum regie maiestatis missi sunt ad relationem Bradach illi, qui lavit mensalia regie maiestatis	fl.	2
1833	Item <i>XVII Maii</i> ad relationem Bradach dati sunt ad castrum regie maiestati de malvatico pro	fl.	0,5
		fl.	27,5
1834	Item eodem die ad coquinam domini regis dati sunt	fl.	100
1835	Item eodem die pellifici domini regis ad emendum sericum pro faciendis duabus subis domino regi ad relationem Bradach datus est	fl.	0,5
1836	Item ad relationem Bradach eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis dati sunt	fl.	2
		fl.	102,5
1837	<i>Decimo octavo die Maii</i> cuidam Iwan Zwoychych famulo Balthasar Bathiani de Iaycza misso hinc ad Iaycza ad regium mandatum dati sunt	fl.	6
1838	Item eodem die [—] clavigero in cellario regie maiestatis intranti religionem in castro ad relationem Bradach ad emendum pannum dati sunt	fl.	3

futárát, Kun Jánost kell a név mögött keresni, ezért inkább az udvartartáshoz tartozó Kun Pállal (→816) tűnik azonosíthatónak.

1830. Jakab királyi tűzérmenterre →872.

1831. A német János cseh kancelláriai jegyzőt (→1547–1548, vö. 1147) két héttel később újra Bécsbe küldték (1863).

1832. A keresztnév nélkül említett királyi apród nem lehet Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester fia, mivel neki ekkoriban még csak leányai voltak (1491: DF 233227., 1496: DL 20501.). A kamarásmester rokonságából szóba jöhet Ráskai András személye (1493: DF 223936.).

1837. Battyányi Boldizsár jajcai bán familiárisa, a jajcai vojnikok előjárója, Sopčič Iván ekkoriban kaphatta meg azokat a királyi utalványokat, amelyekre később Szlavóniában 16, Pozsega megye adójából 64 forintot fizettek ki neki (→2731). Abból adódóan, hogy egyik rokona (talán fia), a II. Lajos királyt asztalnokként szolgáló Gergely az 1520-as években Jajcai Sopčič néven szerepel (Neumann: Korlátkövek 99.), feltehetően helyi illetékességű katonatisztról van szó.

1838–1839. A szerzetbe vonuló kulcsár nevének helyét üresen hagyták, talán az 1494 elején szereplő Farkasról volt szó (1372). A malváziát Miklós deák (→368) útján küldték a várba.

1837 Zwoychych] recte Zopchych

1839	Item eodem die emptum est cum una tunella malvaticum et missum per Nicolaum litteratum domino regi ad castrum manibus clavigeri pro	fl.	11,5
1840	<i>Vigesima die Maii</i> ad relationem Bradach missa sunt poma narantia dulcia et acerba domino regi ad castrum	fl.	1,5
		fl.	22
1841	<i>Vigesimo primo die Maii</i> de mandato et commissione regie maiestatis manibus Stephani vectoris currus sub manu dispensatoris Korlathkwy existentis dati sunt ad babatandum ipsos equos	fl.	2
1842	Item eodem die iterum ad diversa intimata Bradach missa sunt domino regi manibus eiusdem Bradach poma narantia empti pro	fl.	0,75
1843	Item eodem die pro rasura pannorum aulicis et parvulis domini regis rasoribus Budensibus dati sunt	fl.	0,75
1844	<i>Vigesimo die Maii</i> Michaeli de Crempnicia cursori domini regis misso per regiam maiestatem cum litteris suis ad Andream Labathlan ad relationem Marsalk datus est	fl.	0,75
		fl.	4,25
1845	Item eodem die ad relationem Bradach empti sunt poma narantia et missa sunt domino regi ad castrum	fl.	1
1846	Eodem die illi, qui lavit camisas et mensalia regie maiestatis, ad relationem Bradach iterum dati sunt	fl.	2
1847	<i>Vigesima quarta die Maii</i> ad relationem Burian missi sunt duo pilei subtiles de straminibus facti domino regi ad castrum empti	fl.	0,9
1848	Eodem die ad relationem Bradach Wladislao Ploner cursori domini regis ad Bohemiam cum litteris misso dati sunt	fl.	6
1849	Eodem die ad relationem Bradach missa sunt poma narantia dulcia et acerba domino regi ad castrum pro	fl.	3
		fl.	12,9
1850	Item eodem die manibus Morocz domini regis vicedispensatoris ad coquinam dati sunt	fl.	112
	Hic incipit iterum additio propter stabularios, quia iam non debent inde pro comestibilibus dare pecunias.		

1844. Bajnai Bot (Lábatlani) András újlaki bán (→700) április 28-án Újlakon (DL 32755.), május 6-án Siklóson (DF 260483.), május 25-én Budán (DF 224029.), míg június 3-án ismét Baranya megyében (DF 260549.) tartózkodott. A királyi futár ekkor elkönyvelt szerény útiköltségét az indokolhatja tehát, hogy Bot már a főváros közelében, esetleg Esztergom megyei birtokain időzött.

1847. A királynak szánt két jó minőségű szalmakalap megvásárlására Burian z Lichtenburka királyi kamarás (→623) adta a fizetési utasítást.

1850. A kincstartói hivatal eddig heti 100 forintot bocsátott a királyi konyha előljárói, Korlátkői Osvát sáfár vagy helyettese, Móroc rendelkezésére (vö. 1834). Az összeg kiegészítését 12 forinttal az indokolta, hogy ekkortól a királyi istálló alkalmazottai, a kocsisok és lovászok étkeztetését is a sáfárra bízták.

1846 illi] *supplevi*

1851	Item eodem die ad relationem Bradach iterum missa sunt domino regi ad Pesth, ubi tunc sua maiestas cenavit, poma narantia per Banfy pro	fl.	1
1852	<i>Vigesimo quinto Maii</i> ad relationem Bradach Georgio et Michaeli magistris carpentariis Bohemis cum quatuor familiaribus suis facientibus regie maiestati duo molendina ad castrum Nandoralbense dati sunt ad certas septimanas	fl.	30
		fl.	143
1853	Item eodem die magistris cocorum domini regis ad emenda coclearia et magnum cultellum ad coquinam dati sunt	fl.	2,25
1854	Item <i>vigesimo septimo Maii</i> ad relationem domini Bradach missa sunt domino regi ad castrum poma narantia per Banfi	fl.	1
1855	Item eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem Bradach datus est	fl.	1
1856	Eodem die octo tubicinatoribus domini regis ad emendum barhanum pro ioppis de commissione regie maiestatis datus est	fl.	1
1857	Eodem die pro Gezthy et Seretinczky parvulis regie maiestatis pro emendis duabus vittis, quia illis magister Ladislaus propter absentiam eorum non dederat, dati sunt	fl.	2
		fl.	7,25
1858	Item eisdem Gezthy et Seretinczky pro emendis ioppis et caligis de commissione domini regis dati sunt	fl.	3
1859	Item eodem die Rutenis ioculatoribus, qui deferunt et faciunt ludere ursum, ex mandato regio dati sunt	fl.	2
1860	<i>Vigesimo octavo Maii</i> , hoc est in festo Ascensionis Domini ad regium mandatum scholaribus recordantibus in diversis scholis residentibus dati sunt	fl.	2
1861	Item eodem die domino regi ad offertorium dati sunt in auro	fl.	4

1851. Az uralkodó pesti útjára az ekkor zajló országgyűléssel összefüggésben kerülhetett sor, bizonyára megjelent a Rákoson összegyűlt nemesség vagy annak képviselői előtt. A gyümölcsöket alighanem a kincstartó egyik familiárisával, Tallóci Bánfi Jánossal (→2247, vö. 3079) vagy Györggyel (→2260, vö. 3036) küldték el a királynak (vö. 1854).

1852. A Nándorfehérváron malmokat építő két cseh ácsmester egy 1495. február 6-án elkönyvelt tételben szerepel először (→1111–1112).

1854. Bánfi azonosítására →1851.

1856. A nyolc királyi trombitásnak dolmány (vö. Lex. Lat. Hung. V. 392–393.) készítéséhez vásárolták a barhentszövetet (vö. 1864).

1857–1858. A két királyi apród, a magyar Geszti (→1178) és a morva Žerotínsky (→1213) részére dolmányt és csizmát, illetve szalagokat vásároltak. Hogy utóbbiak ezúttal is a királyi levelek kézbesítéséhez szolgáltak (vö. 1492) vagy öltözetük része volt, nem eldönthető. Az itt említett László mester alighanem Kubinyi László deákkal, a palotások fizetőmesterével (→1982, vö. 2953) azonosítható, aki ezek szerint a többi királyi apródot korábban már ellátta szalagokkal. Utóbbi kiadását bizonyára azért nem találjuk meg a számadáskönyvben, mert a neve alatt elkönyvelt, összevontan megadott tételekbe számították bele (1982, 1986–1987).

1859. A medvét táncoltató „orosz” mutatványosok feltehetően az uralkodót és az udvart szórakoztatták előadásukkal (vö. 1500: Kozák: Rationes 30.).

1856 tubicinis

1862	<i>Vigesimo nono Maii</i> ad commissionem regie maiestatis Cromyan capitaneo gentium regie maiestatis, ut sequatur gentes suas licentias a regia maiestate usque ad confinia huius regni versus Bohemiam, ut non inferant dampnum, dati sunt	fl.	6
		fl.	17
1863	Item eodem die magistro Iohanni notario cancellarie Bohemicalis misso per regiam maiestatem ad Wyennam in legationibus de commissione domini regis dati sunt	fl.	15
1864	Item eodem die novem tubicinatoribus domini regis ad commissionem sue maiestatis dati sunt pro emendis barhano et ioppis, necnon tela rubea	fl.	3,75
1865	Eodem die pro Dolhay magistro agazonum domini regis ad hastiludendum dati sunt ad relationem Bradach	fl.	4
1866	<i>XXX Maii</i> duabus pauperculis mulieribus in Chepelzygethe et Chorda vocata commorantibus ad commissionem domini regis datus est	fl.	1
		fl.	23,75
1867	Item <i>tricesima prima die Maii</i> misso per regiam maiestatem Markwark Mazanowcz ad Pragam in legationibus ex commissione sue maiestatis dati sunt eidem pro expensis	fl.	25
1868	Eodem die Wlad wayvode Transalpino ad propriam commissionem regie maiestatis dati sunt pro expensis	fl.	25
1869	Item eodem die David cursori regie maiestatis eunti similiter cum litteris regie maiestatis in Pragam, inde ad Alemaniam ad Pan Benes dati sunt	fl.	6

1862. Az ezúttal királyi kapitánynak nevezett *Cromiant* a számadáskönyv 1495. január és március között többször említi királyi palotásként (→1022). Bizonytalan, hogy az általa most a cseh (pontosabban morva) határra kísért, szolgálatból elbocsátott seregtestet korábban hol vetették be.

1863. A német János cseh kancelláriai jegyzőt (→1547–1548, vö. 1147) két héttel korábban is elküldték Bécsbe (1831).

1864. Két nappal korábban már elkönyveltek 1 forint kiadást a királyi trombitások – létszámuk akkor nyolc volt – részére dolmánykészítéshez szükséges barhentszövet vásárlására (1856). Az itteni, vörös vászonszövet vásárlására is utaló tétel annak kiegészítése lehet.

1865. A királyi palotások között többször feltűnő, ezúttal bajvívást szervező Dolhai Pétert ez az egy tétel nevezi (al)lovázmesternek, ettől függetlenül nem kizárt, hogy már 1494-ben is ezt az udvari tisztséget töltötte be (→817).

1866. A szegénységükre tekintettel megajándékozott asszonyok lakhelyei közül az egyik, a Csepel-sziget mellett álló *Chorda* egyértelműen nem azonosítható. Számos ehhez némileg hasonló, de Budától távoli településnév ismert, a lehetőségek száma elírás feltételezése esetén (Torda, Csörtő) tovább gyarapszik (vö. 1870, 1873).

1867. A Prágába küldött követ teljes neve Markvart Mazanec z Vesce (1500: AČ X. 542.) lehetett. — A kéziratban e helyütt május 21. szerepel, de az időrendbe 31. illik.

1868. Vlad (Mihnea) havasalföldi trónkövetelőre és az udvartól kapott juttatásaira →908.

1869. A futár úti célja Prágát követően vagy a wormsai birodalmi gyűlés, vagy Brandenburg lehetett, ahol a király követe, Beneš z Vajtmile (→728) júniusban a választófejedelemmel tárgyalt Ulászló király

1862 *ante* ut sequatur *add. ms.* et

1863 Bohemicali

1867 vigesima prima

1870	Item eodem die pauperculus mulieribus uni de Alba Regali, alteri de Zegedino dati sunt de commissione regie maiestatis	fl.	1
		fl.	57
1871	Item eodem die Iwan inhabitatori civitatis Iaycza ad regiam maiestatem per civitatem misso ex commisione domini regis dati sunt	fl.	3
1872	Item eodem die Petro plebano de Bolhas seni ad relationem Bradach dati sunt pro emendis vestimentis	fl.	2
1873	Item eodem die similiter ad relationem Bradach uni paupercule mulieri de Veteri Buda datus est	fl.	0,5
1874	Eodem die cuidam pauperi studenti Craccoviensi recordanti regiam maiestatem ad relationem Bradach datus est	fl.	0,5
1875	<i>Quinto die Iunii</i> ad relationem Bradach ad emendos diversos claviculos ad affixionem ornamentorum domus regie maiestatis necessarios dati sunt Ruthenis domini regis	fl.	3
		fl.	9
1876	Item eodem die missa sunt poma narantia ad castrum domino regi ad relationem Bradach	fl.	1,5
1877	Eodem die ad relationem Iarozlai tavernici regie maiestatis empte sunt pelles variolum pro manicis sube regie maiestatis et phymbriis eiusdem necessarie ab Anthonio pellifice Budensi in numero 45 pro	fl.	3
1878	Item eodem die manibus eiusdem Iarozlai ad facienda mensalia domino regi ad hospitandos barones date sunt due pecie sindonis empte pro	fl.	3

házasságkötéséről (→1804). A futár visszaérkezéséről egy július 11-i bejegyzés ad hírt, mely szerint Miksa római királynál járt (1981).

1871. Nem tudható, hogy a jajcai polgárok által a királyhoz küldött Iván azonos-e a jajcai bán familiárisával, Sopčič Ivánnal (1837). Egy hónappal később, június 26-án mindenesetre Ivánnak és társának további 3 forint költségtérítést könyveltek el (1939).

1872. A tételben említett Péter a Somogy megyei, Segesd közelében fekvő Bolhás falu idős plébánosa volt (vö. Cs. II. 594.).

1875, 1881, 1883. A három tétel alapján a király „oroszlai”, ajtónállói díszítették fel Butkai Péter királyi tárnok irányítása mellett a palotát, minden bizonnyal a június 8-i, a király által az uraknak adott lakomára (→1878–1880) készülve. Ugyanígy készítették elő a palotát Butkai felügyelete mellett a budai polgárok 1494. február 11-i megvendéglése előtt is (→1408).

1877. A király öltönyének ruhaujjaihoz és a 45 rojthoz szükséges petymegprémet Antal budai szűcsről vásárolták és adták bizonyára a vásárlásra utasítást adó Jarosław királyi tárnok és kamarás (→845) kezére.

1878–1880. A három tétel a pünkösöd másnapján, 1495. június 8-án tartott lakoma megrendezésének költségeit sorolja fel. Az uralkodó ekkor látta vendégül az országgyűlésen jelen lévő főpapokat, bárókat és előkelő nemeseket. A királyi sáfárnak erre az alkalomra az udvar étkeztetésére fordított heti konyhapénzen túl külön forrást biztosítottak. Az kérdéses, hogy a fogadáson részt vettek-e a palotások, akiknek asztalára új terítőket készítették az elhasználódott régiek helyett; két alábbi, ugyancsak Jarosław tárnokkal és a lakomával kapcsolatos tétel mindenesetre ezt a lehetőséget erősíti (1889–1890). — Antonio Bonfini részletesen beszámol a pünkösöd másnapján rendezett lakomáról és annak gazdag díszleteiről (Bonfini V. V. 73–76.).

1875 afixionem

1877 Iarozlai — phymbriis] sc. fimbriis

1878 Iarozlay

1879	Eodem die ad emendum similiter sindonem ad mensas aulicorum mensalibus, quia priora veterata fuerunt, dati sunt	fl.	2
		fl.	9,5
1880	Eodem die ultra consuetam summam manibus Korlathkwy dispensatoris ad hospitandos universos prelatos et barones, necnon potiores nobiles huius regni, secundo scilicet die festi penthecostes dati sunt	fl.	40
1881	Item eodem die ad relationem Bradach empte sunt secures due et pathkovere tres Ruthenis domini regis	fl.	0,5
1882	Eodem die poma narantia missa sunt ad castrum domino regi ad relationem Bradach pro	fl.	2
1883	Item iterum claviculi magni Rutenis et corde parve ad relationem Bwthkai empte sunt ad castrum	fl.	1,85
		fl.	44,35
1884	Item <i>quinto die Iunii</i> nuntio domini cardinalis, fratris domini regis nomine Procopino ad relationem domini Agriensis dati sunt pro expensis	fl.	12
1885	Eodem die Petro nuntio regis Polonie similiter ad propriam commissionem domini regis dati sunt	fl.	8
1886	Eodem die Iacobo Italo de Ianua pixidario in Iaycza sallarium suum hic expectanti ad commissionem regie maiestatis dati sunt	fl.	5
1887	Item eodem die Gregorio Porkolab de Quinqueecclesiis pro illis duobus florenis suis, quos nuper in Wysegrad scholaribus recordantibus regiam maiestatem concesserat, dati sunt pro eisdem	fl.	2
		fl.	27
1888	Item eodem die Iane famulo wayvode Transsilvanensis, qui nomine domini sui regie maiestati duos equos presentavit, dati sunt pro redemptione freni ad relationem Bradach	fl.	2
1889	Item ad hospitandos barones, ut supra, ex relatione prefati Ieroslai ad mensam magnam pincernalem empte sunt quatuor pecie sindonum pro	fl.	6
1890	Item iterum 95 ulne tafatarum pro florenis 14, qui simul faciunt	fl.	20

1880. *secundo scilicet die festi penthecostes*] 1495. június 8.

1884–1885. A két követ Ulászló király testvéreitől, Frigyes bíborostól, gnieznói érsektől és krakkói püspöktől, illetve János Albert lengyel királytól (1492–1500) érkezett.

1886. A genovai Jakab tűzér, akit talán februárban fogadtak fel Jajcára, hogy ott salétromot készítsen (1146), egy hónap múlva, 1495. július 10-én kapott 8 forintot fizetésére (1306).

1887. A pécsi Porkoláb Gergely 1494-ben és 1495-ben egyaránt Baranya megye adószedője volt (→267), 1495. május 1–3. között időzött Visegrádon ura, Ernuszt kincstartó kíséretében, aki ekkor számolhatott el az uralkodó felé első egyéves kincstartói működéséről vagy egyes királyi jövedelmekről (→1286).

1888. Az uralkodónak két lovat ajándékozó Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajda részt vett az ekkor zajló országgyűlésen, június 19-én még bizonyosan a fővárosban tartózkodott (→2662).

1889–1890. A főpapok, bárók és nemesi előkelők június 8-i megvendégelésére, illetve Jarosław királyi tárnok részvételére ennek szervezésében →1878–1880. — A két tétel könyvelése hibás: a második sor végén álló 20 forintba az első sor 6 forintja is beletartozik.

1879 aulicum

1891	Item <i>septimo die Iunii</i> dispensatori domini regis dati sunt ad coquendam	fl.	112
1892	Eodem die ad offertorium domino regi dati sunt	fl.	4
		fl.	144
1893	<i>Octavo die Iunii</i> Dragych civi de Iaycza ad mandatum domini regis dati sunt pro expensis	fl.	4
1894	Item eodem die Thome parvo domini thesaurarii misso in negotio salium ad Zegedinum et Zalonkemen pro expensis dati sunt	fl.	3
1895	Eodem die malvaticum ad prandium pintas XVI ad relationem Bradach	fl.	5
1896	Item eodem die poma narantia ad prandium ad relationem Bradach pro	fl.	2
1897	Eodem die Chengel Almano aulico regio misso per regiam maiestatem ad propria dati sunt	fl.	15
		fl.	29
1898	Eodem die Sigismundo Saylester Almano similiter per regiam maiestatem ad propria misso dati sunt eidem	fl.	10
1899	Item eodem die Georgio Farkasii de Novi, Iwan de Lewach et Paulo de Iezero ad mandatum regium dati sunt pro expensis	fl.	6
1900	Eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
1901	Eodem die rectori capelle de castro Budensi, qui habuit dispositionem cum regia maiestate per annum a festo Resurrectionis Domini in florenis II ^c , dati sunt in sortem illarum solutionum de commissione regie maiestatis	fl.	20
		fl.	38
1902	Item eodem die ioculatori Italo reverendissimi domini Strigoniensis de Aragonia ad regium mandatum dati sunt	fl.	6

1893. A jajcai Dragi részére, akkor társával, a már régebb óta Budán időző Ivánnal együtt, június 26-án is elszámoltak 3 forint költségtérítést (→1939).

1897–1898. A király által az udvarból ekkor hazaküldött két német személy közül *Chengel* 1494-ben is szerepel a királyi palotások között (→1395, 1997), szemben Sigmund *Saylester*rel, akiről legfeljebb gyaníthatjuk, hogy szintén a királyi udvar szolgálatában állt.

1899. A Boszniából érkező három személy június 26-án – a jajcaiakkal együtt – újabb költségtérítést kapott a kincstartói hivataltól. Farkasić Györgyről akkor azt olvashatjuk, hogy Jajca közeléből érkezett, a levaçi és a jezerói követekről pedig megtudjuk, hogy helyi huszárok voltak. Fővárosból való távozásuk előtt mindnyájan utalványokat kaptak a szlavóniai és pozsegai adókból (→1938–1940).

1901. *festo Resurrectionis Domini*] 1495. április 19. — E napi kezdettel a uralkodó a budai királyi palotában lévő kápolna (→669) fenntartására, illetve a káplánok ellátására évi 200 forintot utalt ki, amelyet a kincstartó adóutalványokkal (2236, 2822) és további eseti kifizetésekkel teljesített.

1902. Estei Hippolit bíboros, esztergomi érsek az országgyűlés idején, május végén–június elején Budán tartózkodott. Miként az uralkodó e bejegyzés szerint megajándékozta a bíboros olasz jokulátorát, az érsek is megjutalmazta korábban, május 17-én a király bolondját (Kuffart: Számadáskönyvek 171.).

1893 civvi

1903	<i>Nono die Iunii</i> Petro familiari Nicolai Kolonych capitanei de Segnia ad mandatum regium dati sunt	fl.	2
1904	Item eodem die poma narantia sunt empta et missa ad castrum domino regi pro	fl.	2
1905	<i>Duodecimo die Iunii</i> ad relationem Bradach empta sunt et missa ad castrum domino regi poma narantia dulcia et acerba pro	fl.	2,5
		fl.	12,5
1906	Eodem die egregio Iohanni Nernhanzer de Carnomia in sortem occingentorum florenorum suorum, quos alias ad certorum castrorum redemptionem mutuaverat, dati sunt de taxa Soproniensi	fl.	300
1907	Item eodem die Sigismundo Falknaor infirmo aprodiano domini regis ad commissionem sue maiestatis dati sunt	fl.	2
1908	Iohanni fratri eiusdem Sigismundi similiter parvulo domini regis pro emenda una camisia datus est	fl.	0,5
1909	Item <i>tredecimo die Iunii</i> [—] marito alias consortis Blasii Magyar pro trecentis equis equacialibus per regiam maiestatem ab eodem emptis fl. VI ^c ex commissione regie maiestatis dati sunt nunc Tenentur eidem adhuc fl. 40.	fl.	200
		fl.	502,5
1910	Item prefato Sigismundo Falknaor infirmo ad relationem Bradach empte sunt lucerne due	fl.	0,32
1911	<i>XIII die Iunii</i> ad coquinam regie maiestatis dati sunt manibus Morocz vicedispensatoris	fl.	112

1903. Kolonić (Horvát) Miklós zenggi kapitányra →873.

1906. A krnovi (jägerndorfi) származású Jan Neuhauser z Brantic 1491-ben „királyi fizetőmesterként” (*kuniglichem maiestat obristnn renntmaister*) szerepel (DF 243005.). Vélhetően az ausztriai várak kiváltására hitelezett a kincstárnak az 1491. novemberi pozsonyi békekötést követően. Az adósság leírására a kincstartó azért a soproniak 1495. évi rendkívüli adóját (→43) adta át – pontosabban bizonyára utalta ki –, mert Neuhauser Sopronban is rendelkezett háztulajdonnal (1495: Sopron II/5. 46., vö. 1496–1499: Sopron I/6. 146., 149., 152., 173–174.). A soproniak számadása szerint „Jan úr” 1495. május 10-én menesztett küldöncöt Budára „a 300 forint ügyében”. Nem kizárt, hogy valamilyen módon összefügg a tételben említett várkiváltással az, hogy ugyanezen a napon „Jan úr ügyében” Fraknóba is küldtek egy üzenetet (Sopron II/5. 57.). Neuhauser 1494 októberében és 1495 augusztusában egyaránt Krnovban mutatható ki (ZAO, Klarisky v Opave, inv. č. 32., E. 3., ZAO-OL, Lenní dvůr Kroměříž, Perg. Listiny inv. č. 319., Sla23.), ahonnan egyébként az udvar jelentős mennyiségű helyi készítésű posztót szerzett be (→1995–2000).

1907–1908, 1910. Sigmund és Johann Falkenauer királyi apródokra →850.

1909. Magyar Balázs korábbi erdélyi vajda, dalmát–horvát–szlavón bán (Arch. I. 86., 94–95.) 1490 végén hunyt el, Klára nevű özvegyének (1486: DL 83923., vö. Engel: Genealógia, Magyar) ezt követő házasságára egyelőre nem került elő forrás. Az egyik 1495. évi, Pozsega megyei utalványból azonban úgy tűnik, hogy második férje, akinek nevét itt üresen hagyták, Berstyanóci Tülbért Miklós lett. A Tülbért részére szóló utalvány ugyanis éppen a királynak eladott ménes itt említett vételárából hiányzó 400 forintra szólt (→2825). Az eladóval szembeni tartozás összegét alighanem elfírták, az eredeti jegyzékben 400 forint állhatott.

1903 Kolonych] Kolompch

1906 *lege* Newhauzer de Carnowia

1909 adhuc fl. 40.] *recte forsan* adhuc fl. 400.

1912	Item eodem die ad relationem Bradach missa sunt ad castrum poma narantia pro	fl.	1
1913	<i>Quintodecimo die Iunii</i> Andree famulo domini Iohannis cancellarii de Sterembergh, qui nomine sui domini duos equos obtulit pro munere regie maiestati, dati sunt pro redemptione freni	fl.	2
		fl.	115,32
1914	Item eodem die Barchay famulo et nuntio domini ducis Corvini ad commissionem regie maiestatis dati sunt	fl.	2
1915	Item eodem die duobus fratribus de ordine Sancti Francisci residentibus in Nandoralba de commissione regie maiestatis dati sunt pro expensis	fl.	3
1916	Eodem die duobus fratribus de ordine Sancti Augustini ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
1917	Item eodem die Gywrko famulo Georgii Ztrezemley bani de Zebernyk de commissione domini regis dati sunt	fl.	2
1918	<i>XVI Iunii</i> Gyerygh Trupka tubicini regie maiestatis eunti Moraviam dati sunt de commissione domini regis	fl.	16
		fl.	25
1919	Item eodem die pro registris et litteris regalibus empti sunt papira cum ligatura I	fl.	1,16
1920	<i>XVII Iunii</i> poma narantia empti sunt domino regi ad castrum et per medium filii Andree Wer missa ad relationem domini Bradach	fl.	1
1921	Item eodem die filio Perkoban parvulo regie maiestatis pro emenda una camisia datus est	fl.	0,5
1922	<i>Decimo octavo Iunii</i> , in profesto scilicet Corporis Christi ad faciendum unum tabernaculum regie maiestati ante castrum empte sunt corde, zone et filum et claviculi	fl.	0,84

1914. Corvin János herceg nem vett részt az 1495. május–júniusi országgyűlésen: május 1–4. között Zággrában, illetve Gréchegyen (DF 279503., DF 231929.), május 25.–június 6. között Varasdon (DL 34548., DF 231932.) tartózkodott. Követe a Hunyad megyében birtokos Barcsai család egyik tagja lehetett. E családból 1483-ban János és Ákos királyi kamarások voltak (1483: DL 29538.). János ekkoriban a Bátori családot szolgálta (1494: DL 30935., vö. 1499: DF 285289.), így ő valószínűleg kizárható (vö. 1494: DL 30232., DL 74248., 1495: DL 29886.).

1917. Sztrazsemlői György szreberniki bánra →713.

1919. A regisztrumokhoz és királyi (ok)levelekhez szükséges papírányagot feltehetően nem a kancellária, hanem a kincstartó hivatala részére vásárolták. A kincstartó gazdasági ügyekben gyakran saját alkalmazottaival íratta meg a király neve alatt kibocsátott iratokat, ám ezek megpecsételését – nem rendelkezve külön királyi pecséttel – már nem ő végezte.

1920. A kincstartó familiárisának, Muronyi Vér Andrásnak (→510) itt említett fia, aki a király apródja volt (2897), azzal a Jánossal azonosítható, aki 1498-ban apjával együtt részesült királyi adományban (Teleki gyömrői 395. sz.).

1921. A király apródja feltehetően Tallóci Perkó bán fiának, Jánosnak a fiával, Gáborral (1495: DL 33455.) azonosítható.

1922. *in profesto scilicet Corporis Christi*] 1495. június 17. — Az úrnapi (június 18.) körmenethez készített sátorhoz bizonyára az ünnep előtti napon szerezték be a szükséges kellékeket, ebből adódhatott a két dátum közötti egynapos eltérés.

1913 Sterembergh] *recte Schellenberg*

1923	Item <i>decimo nono Iunii</i> scholaribus recordantibus regiam maiestatem in diversis scholis existentibus ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
		fl.	5,4
1924	Item eodem die manibus Martini Horwath de Quinqueecclesiis dati sunt ad emendam avenam equis domini regis	fl.	32
1925	<i>Vigesimo die Iunii</i> misimus parvulum nostrum Mezesy ad Albam Regalem pro pecuniis et panno, quos civitas pro quodam delicto suo exolvere habet, datus est eidem pro expensis	fl.	1
1926	Item eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
1927	Eodem die vigesimo oratores domini regis Polonie, puta dominus Rahfal et Trenka cum equis 48 Budam intraverunt et steterunt hic Bude usque ad ultimum diem Iunii, ad quos exposuerunt Fridericus Almanus et Koralath dispensatores et familiares cum vinis et rebus omnibus	fl.	166
		fl.	201
1928	<i>Vigesimo primo die Iunii</i> ad coquinam domini regis manibus Morocz dati sunt	fl.	112
1929	Item eodem die Iacobo cursori domini regis misso cum litteris suis ad dominum Baythmiller in Alemaniam, cui pro expensis dati sunt	fl.	6
1930	Item eodem die fratribus de ordine Sancti Francisci in Iaycza existentibus et degentibus, qui expectarunt a regia maiestate per certa tempora hic relationem, de commissione regie maiestatis dati sunt eisdem	fl.	4
		fl.	122
1931	Item eodem die fratribus heremitis in clauistro Sancti Ladislai prope Wysegrad constructo degentibus ad emendum triticum datus est	fl.	1

1923. A lapalji összeg helyesen 10 dénárral több.

1924. A pécsi Horvát Márton a kincstartó familiárisa volt, előző évben Trencsén, e tétel keltét követően nem sokkal Tolna megye adójának a beszédésére rendelték, miközben eseti megbízásokat is teljesített (→110).

1925. A fehérvári polgárookra kirótt, összesen 1000 forintot kitevő bírság (→49–50) nagy részét az ezt követő napokban fizethették ki pénzben és posztóban, kivéve azt a 200 forint hátralékot, amelyért a kincstartó július 9-én menesztette ugyanezt az apródját (1980).

1927. A két lengyel követ közül az első, Rafał Leszczyński udvari marsall (PSB XVII. 129.) már 1492-ben is járt Budán János Albert király követeként (DF 289011., vö. Papée: Jan Olbracht 43.), *Trenka* pedig feltehetően a lengyel király szolgálatában álló cseh Jan Trnka z Ratibořan kapitánnyal azonosítható (vö. uo. 138.). Távozásukat egy június 30-i tétel említi (1958). Az ellátásukra fordított, itt jelzett összegén túl az udvar a pesti polgárok útján négy hordó bort bocsátott rendelkezésükre (2008). — A Koraltkői Osvát királyi sáfárral együtt szereplő német Frigyes sáfára →79 (vö. 1802).

1929. Beneš z Vajtmile (→728) követségére a wormszi birodalmi gyűlésen, illetve Brandenburgban Ulászló király házasságkötésével kapcsolatban →1804.

1930. A boszniai ferencsek király válaszára váró követei valamikor ezt követően vehették át utalványait, összesen 138 forint értékben. Mivel ezeket a szlavóniai adószedők nem tudták teljesíteni (2727), pénzüket végül Pozsega megye adójából kapták meg (2827).

1931. Az itt említett Szent László-kolostor feltehetően a kékesi (pilisszentlászlói) pálos kolostorral azonosítható, amelynek megnevezésénél gyakran hangsúlyozták a visegrádi várhoz való közelségét (DAP

1927 Koralath] *lege* Koralathkwy

1932	Item eodem die, ut disponant se ad hastiludendum, puta Peczynger et Czyglych de commissione domini regis dati sunt	fl.	12
1933	<i>Vigesimo secundo die Iunii</i> Francisco Zegedi cursori domini regis misso cum certis litteris per regiam maiestatem in curiam Romanam ad relationem domini Agriensis dati sunt	fl.	32
1934	Item eodem die Matthie cursori domini regis misso cum litteris regie maiestatis in Slesiam ad relationem Emerici Somogi dati sunt	fl.	6
			51
1935	Item eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem Bradach	fl.	1
1936	Item eodem die manibus viceagazonis regie maiestatis ad emenda stramina sub equis regie maiestatis dati sunt	fl.	2
1937	<i>Vigesimo tertio die Iunii</i> Wenceslao cursori domini regis misso cum litteris suis in Poloniam ad dominum Belygh ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	6
1938	<i>Vigesimo sexto Iunii</i> ad commissionem domini regis Georgio Farkasii prope Iaycza commoranti dati sunt pro subsidio	fl.	3
			15
1939	Item eodem die Iwan et Dragych de Iaycza similiter ad commissionem domini regis dati sunt pro expensis	fl.	3
1940	Eodem die duobus huzaronibus sive nuntiis de Lewach et Iezero ad commissionem domini regis dati sunt	fl.	4

II. 408–410.). A szakirodalomban felmerült, hogy az Ágoston-rendi remeték visegrádi rendházának is Szent László lehetett a patrocíniuma (Romhányi: Kolostorok 73–74.).

1932. A bajvivások előkészületeire Pecingar (→1195) és Nickel Zeidlitz (→1231) királyi palotások kaptak költségtérítést.

1933. A királyi futár feltehetően a király házasságainak érvénytelenítése ügyében ekkoriban zajló szentszéki perrel kapcsolatban vitt levele(ke)t a pápai kúriába vagy a római magyar–cseh követekhez (vö. 1959). Elindulása előtt az egyik (majdani) máramarosi adószedő Budán vásárolt neki egy lovat 12 forintért (2693).

1934. A kincstartó familiárisára, Endrédi Somogyi Imrére →189.

1937. A *Belygh* név mögött alighanem a sziléziai Bělk z Kornic család egyik tagját kell érteni, aki talán követségben járt Lengyelországban.

1938. A Jajca közelében élő Farkašić György már 1495. június 8-án is Budán várakozott (1899). Valamikor ezt követően kapott egy 40 forintos királyi utalványt. Mivel a szlavóniai adószedők nem tudták ezt hiánytalanul teljesíteni, végül Pozsega megye adójából is átvehettek pénzt (→2726). — A lapalji összeg helyesen nem 15, hanem 12 forint.

1939. A jajcaiak követei, Iván és Dragić már hosszú ideje Budán tartózkodtak (1871, 1893). Bizonyára tevékenységük eredménye az a jajcaiaknak szóló 100 forintos adóutalvány, amellyel a szlavóniai adóból 20 forintot vehettek át, de Pozsega megyében további 100 forintot kaptak (→2725).

1940. A boszniai Levač és Jezero városok követei, Iván és Pál huszárok már június 8-án Budán tartózkodtak (1899). Ezt követően kaphatták azokat a királyi utalványokat, amelyekre végül a szlavóniai és a pozsegai adóból vehették át a pénzüket (→2728, 2730).

1941	Eodem die Georgio famulo Wok Wynkwych, qui nomine eiusdem Wok presentavit regie maiestati pro munere unum Turcum captivum, de commissione domini regis dati sunt	fl.	3
1942	Eodem die Sigismundo Falkanawer parvulo domini regis infirmo ad relationem Bradach dati sunt ad sua comestibilia	fl.	2
		fl.	12
1943	Item eodem die Georgio de Iaycza, a quo Balthasar banus de Iaycza abstulerat certas res, ex mandato regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
1944	<i>Vigesimo septimo Iunii</i> ad relationem Bradach Michaeli Imrehfy et Stephano Achel, cuilibet eorum per quatuor florenos dati sunt	fl.	8
1945	Item eodem die similiter ad relationem Bradach Stephano wayvode de Nandoralba cum octo sociis suis dati sunt	fl.	28
1946	Eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem domini Bradach iterum datus est	fl.	1
		fl.	39
1947	Item <i>vigesimo octavo die Iunii</i> ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl.	112
1948	Item eodem die magistris carpentariis, videlicet Michaeli et Georgio cum aliis quatuor sociis suis, qui faciunt molendinum, dati sunt ad relationem Bradach	fl.	10
1949	Eodem die Venceslao Hyndragh misso per regiam maiestatem in Pragm de commissione domini regis dati sunt	fl.	20
1950	Item eodem die sartori domini regis Almano ad relationem Francisci Aladar empti sunt gyapoth pro cappa equorum regie maiestatis facienda libra 24, tres ulne sindonis nigri coloris d. 26, sericum pro ipsa cappa facienda d. 18, qui simul faciunt	fl.	0,82
		fl.	142,82

1941. Gnojnicai Ninković Vuk jajcai vajda embere négy nappal később a kincstartótól vehetett át 33 forintot, mivel az ura részére szóló utalványt Szlavóniában nem tudták teljesíteni. A szlavóniai és a pozsegai adókból ez évben összesen 140 forintra tett szert (→1296). Vö. 1943.

1942. Sigmund Falkenauer királyi apródra →850.

1943. A jajcai György, akitől Battyányi Boldizsár jajcai bán bizonyos holmikát foglalt le, bizonyára nem azonos az ugyanezen a napon költségtérítést kapó Farkašić Györggyel (vö. 1938), ellenben Vuk jajcai vajda György nevű emberével (1941) való azonossága elképzelhető.

1944. Szerdahelyi Imrefi Mihály és (Erdőskereki) Acél István királyi palotásokra →881.

1945. István nándorfehérvári vajda és nyolc, név szerint felsorolt társa bő két héttel később, július 12-én további 76 forintot kapott a kincstartótól (1305).

1948. A Nándorfehérváron malmokat építő két cseh ácsmesterre →1111–1112.

1949. A Prágába küldött Václav Hyndrák cseh kancelláriai jegyzőre →928.

1950. A király német szabójának a nyeregtekerek készítéséhez szükséges anyagok vételárát Várdai „Aladár” Ferenc (→2039) utasítására adták át. A 82 dénáros összeg a feltüntetett részsösszegekből nem jön ki, illetve nem számolható ki. Feltehetően másolási hibából kimaradt a szöveg egy része.

1941 Wynkwych] *lege* Mynkwych, *recte* Nynkowych, *cf. annot. hist. supra*.

1950 Item eodem die . . . fl. 0,82] *et grammaticae et ratione computi erronea, cf. annot. hist. supra*.

1951	Eodem die ad emendam ceram et sericum tribus litteris regie maiestatis in facto vadi Pesth manibus Benedicti Borzway dati sunt	fl.	0,6
1952	<i>Vigesimo nono Iunii</i> Hanz Aczel cursori regie maiestatis misso cum litteris eiusdem Wratislaviam de mandato regio dati sunt	fl.	6
1953	Eodem die manibus Poffa famulo domini thesaurarii dati sunt post recessum Martini Horwath de Quinqueecclesiis, qui prius solebat emere, ad emendam avenam equis domini regis	fl.	36
1954	Eodem die Demetrio famulo Potozky, a quo regia maiestas pretio unum bonum gradarium emit, datus est	fl.	1
		fl.	43,6
1955	Item eodem die Valentino famulo domini Wesprimiensis pro redemptione freni illius gradarii, quem domino regi pro munere nomine domini sui obtulit, datus est	fl.	1
1956	<i>Ultimo die Iunii</i> Victorino Honghwyczky aulico regie maiestatis ad domini Iohannis cancellarii Bohemorum relationem dati sunt in sortem sallarii servitii sui	fl.	100
1957	Eodem die duobus Rutenis regie maiestatis missis in negotio regie maiestatis ad Tatha cum domino Bwthkay ad relationem Bradach dati sunt	fl.	2
1958	Eodem die Venceslao Planar cursori regie maiestatis misso cum oratoribus regis Polonie versus Poloniam ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	4
		fl.	107

1951. A Borsvai Benedek királyi jogügyigazgató által előkészített három függőpecsétes királyi oklevél nem maradt fenn. Szapolyai István nádor 1495. július 1-jén Budán, az országyűlés idején kelt mandátuma a váci káptalanhoz azonban igen, amelyben Borsvai előadta panaszát a pesti királyi vám harmadrésze ügyében Szatmári Ferenc budai prépost és káptalanja ellen (DL 106027.), akik előző évben a budai és pesti hajósoktól – Borsvai értelmezése szerint jogtalanul – elperelték azt (vö. DF 229872.).

1953. A zabvásárlást 1495. június 19-én még a pécsi Horvát Márton (→110) intézte (1924), aki ekkor már elhagyta a fővárost, bizonyosan Tolna megyei adószedői megbízatása miatt (2128). A feladatot a kincstartó familiárisa, Poffa vette át, akivel eddig csak küldöncként találkoztunk.

1954. Potocki – akinek emberétől az uralkodó egy jó poroszka lovat vett – azonosítása bizonytalan. A királyi zsoldosseregben 1490–1491-ben egy Szaniszló, 1491-ben egy László keresztnévű Potocki szolgált kapitányként (Sopron I/6. 80., 83., DF 240729.). Egyikük a „fekete sereg” 1492. nyári szétverése előtt a Pozsony közelében állomásozó seregrész parancsnoka volt (DF 277106., *passim*). Potocki Bernát János Albert lengyel királyt, majd 1498-tól testvérét, Zsigmond herceget szolgálta (Kozák: Rationes LXI., 691.). — A ló vételárát a számadáskönyvben nem könyvelték el, hacsak a király nem a neki küldött pénzüsszegek egyikéből vásárolta.

1955. A poroszkát Vitéz János veszprémi püspök ajándékozta a királynak, aki 1495. június 19-én minden bizonnyal Budán tartózkodott, amikor az uralkodó egy birtokjogi oklevelet bocsátott ki a részére (DF 200574.).

1956. A tételben említett cseh királyi palotás alighanem Viktorin Honbický z Honbiccal (AČ XII. 304., vö. Ott. Slov. XI. 534.) azonosítható.

1957. A két királyi ajtónállót Butkai Péter tatai és komáromi várnaggyal az uralkodó közelgő tatai utazásának (I. függelék) előkészítésére küldhették a helyszínre.

1958. Az ekkoriban hazainduló lengyel követségre →1927.

1956 sallarii servitii] *recte forsan* sallarii deserviti

1959	Eodem die illos duo milia, quos dominus palatinus, et illos mille, quos dominus Iosa, necnon illos V ^c , quos Chanadyensis in auro domino regi mutuaverant, ex mandato domini thesaurarii presentavi manibus Stephani Isthwanfy, ut deferat ipse ad Sclavoniam et det manibus officialis in Segnia, qui iterum habebit deferre ad bankum in negotio regie maiestatis, solus de meis addidi quingentos,	fl. 4000
1960	Item <i>secundo die Iulii</i> Mezesy famulo domini thesaurarii misso per eundem dominum thesaurarium cum litteris regalibus ad Andream Labathlany, ut veniat Budam, datus est	fl. 1
1961	Eodem die, scilicet in festo Visitationis Beatissime Virginis Marie dati sunt domino regi ad offertorium	fl. 4
		fl. 4005
1962	Eodem die scholaribus recordantibus in diversis scholis residentibus dati et distributi sunt ad relationem Bradach	fl. 2
1963	Item eodem die Iane Bohemo tubicini regie maiestatis ad emendum unum tubicen, quia suum destructum erat, ad relationem Bwrko dati sunt	fl. 4
1964	Eodem die ad relationem Bradach missa sunt domino regi ad castrum poma narantia pro	fl. 1
1965	Eodem die balneatori de Superioribus Calidis Aquis ad relationem domini Bradach datus est	fl. 1
1966	Eodem die Balthasar Bathiani pro conservatione castrorum Iaycza, dum promiserat velle restituere castra novis banis, dati sunt eidem Bude	fl. 1000
		fl. 1008

1959. A Szapolyai István nádor, Somi Józsa temesi ispán, Szegedi Lukács csanádi püspök, valamint az alkincstartó által az uralkodónak kölcsönzött hatalmas összeget bizonyára arra szánták, hogy Ulászló király Rómában, a Szentszéknél zajló házassági pere során a király követei felhasználhassák (vö. 1933). A pénz az ekkoriban Budán időző (2778) Istvánfi István erdélyi sókamaraispán (→584) juttatta el Szlavóniába (vö. 2757), ahonnan a firenzei származású zágrábi polgár, Giovanni Pastore zenggi kapitány, az egyik szlavóniai adószedő (→1168) juttathatta el a „bankba”. A könyvelési módszert illetően fontos megjegyezni, hogy a főpapoktól és főuraktól kapott kölcsönöket a számadáskönyv sehol sem tünteti fel bevételként (kivéve talán: 9), azt az összesítésnél vagy deficitként számolja el (vö. 2024), vagy az adóbevételekből írja jóvá, Somi és a csanádi püspök esetében leginkább az Alsó részek bevételeire lehet gondolni. — A felsorolt urak feltehetően az országgyűlés idején kölcsönöztek az uralkodónak. Szapolyai június 24-én (Szapolyai oklt. 221.), Somi Józsa 26-án (DL 20335.) még bizonyosan Budán tartózkodott.

1960. A kincstartó Bajnai Bot (Lábatlani) Andrást hívatta a fővárosba királyi levéllel, aki újlaki bán-sága mellett a kincstartó egyik hitelezője volt (vö. 700). Ekkori tartózkodási helye nem ismert (vö. 1844), feltételezhető, hogy augusztus 10-én valóban a fővárosban tartózkodott, amikor a vránai perjel király által lefoglalt és Bajnai Botnak zálogolt Baranya megyei krassói uradalmára váltott ki iktatóparancsot (DF 233315.).

1963. A fizetési utasítást a király udvari bolondja, *Borko* (1413) közvetítette.

1966. Az uralkodó 1495. június 13-án, Budán kötelezte magát, hogy amint Battyányi Boldizsár átadja a jajcai bán-ság várait utódainak és visszatér hozzá, fizetésének hátralékait hiánytalanul megkapja (Jajca oklt. 130.). A bannak átadott összegből 300 forint Istvánfi István erdélyi sókamaraispán kölcsönéből származott (2778).

1959 presentavi] presentanti

1967	Item <i>quinto die Iulii</i> ad coquinam regie maiestatis dati sunt dispensatori, quia hinc ivit regia maiestas ad Thatha et ad alia loca ad venandum,	fl.	70
1968	Eodem die Michaeli de Krempnicia cursori regie maiestatis misso cum litteris suis ad dominum ducem Corvinum Zagrabiam, cui ex relatione domini Marsalk pro expensis dati sunt floreni 5, ad permutandum equum suum, ut meliorem emat aut permutet, dati sunt eidem fl. 3, qui simul faciunt	fl.	8
1969	Eodem die Blaskoni nuntio pixidarii et huzaronum de Nandoralba dati sunt	fl.	2
			80
1970	Item eodem die fabris Budensibus pro reformatione duorum curruum sub Korlathkwy existentium datus est	fl.	0,7
1971	Eodem die curriparibus Budensibus pro reformatione et renovatione curruum eiusdem Korlathkwy in rotis et aliis dati sunt	fl.	1,7
1972	Eodem die magistro Georgio Kethelgyarho pro cordis et redis ipsis curribus prefatis necessariis ad Thatha et Komaron euntibus soluti sunt	fl.	2
1973	Eodem die ad reformationem aliorum curruum sub magistro agazonum regie maiestatis existentium soluti sunt curriparibus Budensibus	fl.	4
			8,4
1974	Item eodem die Iohanni fabro domini regis, qui equos babatare solet, ad rationem sui salarii dati sunt	fl.	12
1975	<i>Sexto die Iulii</i> , dum ivit inde regia maiestas ad Wyssegrad et inde ad Thata et Komarom ad venandum, dati sunt manibus Bradach ad viam regie maiestati	fl.	100
1976	Eodem die manibus prefati Bradach malvaticum cum una tunella emptum et datum est ad viam regie maiestati pro	fl.	11,7

1967. A király végül a következő napon indulhatott el a július 23-ig tartó, Tatán és környékén rendezett vadászatra (vö. 1975, I. függelék).

1968. Corvin János herceg, dalmát–horvát–szlavón bán 1495 júliusát saját városában, Zágráb–Gréchegyen töltötte, ahol bírói közgyűlést is tartott (DL 49471., DL 32802., DF 231905., DF 267944., DL 32887.). A király éppen július 5-én intézett levelet a herceghez és vicebánjaihoz a varasdi nemesek és a zágrábi püspök között régóta húzódó tizedügyben, miután felkeresték a varasdiak követői. Ebben megerősítette korábbi, a püspök érdekében hozott döntését és felszólította a bánt és helyetteseit, hogy szükség esetén járjanak el az ügyben (DF 252112.). A küldönc ezt a levelet vagy a benne említett bírói intézkedést kézbesíthette a szlavóniai városban.

1969. A nándorfehérvári huszárok június végi és július eleji budai jelenlétére →1305.

1970–1976. A hét tétel a király tatai útjának előkészületeire vonatkozik. A fővárost július 6-án elhagyó uralkodó és kísérete számára az élelmet, illetve a vadászathoz szükséges holmikat a Korlátkői Osvát királyi sáfár és Dolhai Péter lovászmester irányítása alatt álló társzekerek szállították Tatára.

1975. Az itt említett vadászat során a király csak Tatán mutatható ki, Visegrádon és Komáromban nem (I. függelék).

1967 hinc] hic

1969 pixidar. (pixidariorum *etiam legi potest*)

1971 curruum] *supplevi*

1977	Eodem die manibus Poffa famuli domini thesaurarii dati sunt ad emendam avenam equis regie maiestatis	fl. 40
		fl. 163,7
1978	Item eodem die Iulii Nicolao parvo ex commissione domini regis dati sunt	fl. 6
1979	Eodem die Leonardo Thybay misso per regiam maiestatem unacum Iohanne Zerb vicepincerna ad relictam condam Stephani Zbugyan in aliquibus negotiis, quibus de commissione domini regis dati sunt pro expensis	fl. 6
1980	<i>Nono die Iulii</i> Mezesy parvulo domini thesaurarii misso ad Albam Regalem pro ducentis florenis, quibus debitores manserant nuper in solutione, datus est	fl. 1
1981	<i>Undecimo Iulii</i> Davidi cursori regie maiestatis, qui reversus est a rege Romanorum et iturus post regiam maiestatem, dati sunt pro subsidio	fl. 2
1982	Ladislao litterato pro solutione gentium regie maiestatis iterum dedi	fl. 2717
		fl. 2722
1983	Eodem die pro rasura panni ulnarum VII Iohanni Falknawor parvulo domini regis dati sunt	fl. 0,14

1978. A hat forintot feltehetően Kis Miklós törpének (→879), és nem Kis Miklós (gróf) úrnak (→1494) adták át.

1979. Nagymihályi Tibai Lénárt királyi palotást (→881) és a cseh Jan Srb pohárnokot (→805) Zbugyai István volt borsodi és gömöri ispán (Arch. II. 84., 106.) özvegyéhez, Sávári Sós János leánya Margithoz (1494: DL 57807.) küldte az uralkodó, talán a kezén lévő Sáros megyei Lipóc várába (vö. DF 264108.). A küldetés oka ismeretlen. Margit neve alatt az ez évi Abaúj megyei adóelszámolás 9 forint be nem hajtott adót tüntet fel (2337).

1980. A kincstartó ezt megelőzőleg június 20-án küldte el ugyanezt az apródját a fehervári polgárookra büntetésből kirótt pénzek és posztó elhozatalára (1925). A feherváriak e két alkalommal összesen 400 forint készpénzt és 600 forint értékű posztót fizettek be a kincstárba (→49–50).

1981. A király Dávid nevű (vö. 2930) futárát 1495. május 21-én küldték Prágába, illetve onnan a wormsai birodalmi gyűlésen, majd Brandenburgban tartózkodó királyi követhez, Beneš z Vajtmiléhez (→1804). Megérkezését követően a király után küldték Tatára (vö. I. függelék).

1982. Kubinyi László deák volt nagybányai kamaraispán (1492: DL 46199., DF 259273–274.), később budai provizor (személyére lásd Kubinyi: Kincstári személyzet 43., 133. jegyz.) már ekkoriban az 1497-ből adatolt „királyi fizetőmester” (*distributor pecuniarum regie maiestatis*) feladatkört tölthette be, amely az erről tanúskodó további tételek (1986–1987, 2666, 2674, 2678, 2760) alapján a királyi palotások, illetve az udvari sereg fizetésének a felügyeletét és könyvelését jelentette. Kezén 1495-ben legalább 78 763,5 forint ment át, a számadáskönyv azonban a roppant összeg pontos felhasználását nem részletezi. Az bizonyos, hogy a célra több megye adóbevételeit utalták ki (2674). Kubinyit a kincstartó Pilis és talán Nyitra megye adójának beszedésére rendelte (2061, 2312). — A palotások zsoldját nemcsak készpénzben, hanem posztóban is fizették. Mivel az 1495. eleji stájerországi posztóvásárlásokat (1105, 1129) kiadásként külön nem könyvelték el, a posztók vételárát is a Kubinyi Lászlóhoz kötött összevont tételek tartalmazhatják (vö. 2678). — Mészáros István a számadáskönyv László deákját/deákjait, illetve László mesterét Szalkai Lászlóval azonosította, aminek nincs forrással alátámasztható alapja (Mészáros: Szalkai 200–203.). Tévesnek tűnő azonosítása időnként felbukkan a szakirodalomban. — A lapalji összeg helyesen nem 2722, hanem 2732 forint.

1983. Johann Falkenauer királyi apródra →850.

1979 Zbugyan] *recte* Zbugyay

1984	<i>Duodecimo Iulii</i> manibus Morocz vicedispensatoris domino rege extra Budam in venatione existente dati sunt ad coquinam ad castrum	fl.	45
1985	Item sallarium domini thesaurarii ad integrum annum facit	fl.	4 000
1986	Ladislao litterato pro solutione gentium regie maiestatis dati sunt	fl.	53 918
1987	Iterum pro solutione gentium regie maiestatis Ladislao litterato dati sunt	fl.	700
			fl. 58 663,14
1988	<i>Tredecimo die Iulii</i> Wazylli nomine nuntio ducis Alexandri, qui pro subsidio petendo ad regiam maiestatem venerat, dati sunt ad hospitandum eundem usque ad XVI dies huic in terminis diversis	fl.	8
1989	<i>Quintodecimo Iulii</i> Swnk seni ad mandatum regium dati sunt pro subsidio	fl.	10
1990	Eodem die Caspar Chonka cursori regie maiestatis misso cum litteris suis ad Wratislaviam et inde ad dominum Belygh ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	9
1991	Eodem die Grimpek organiste domini regis dati sunt	fl.	9
1992	Eodem die magistro agazonum regie maiestatis pro subsidio dati sunt	fl.	6
			fl. 42
1993	Pargamenum emptum est pro Historia Hungarorum	fl.	2
			fl. 2

1984. A tétel azért hangsúlyozza a király fővárostól való távollétét, mert ez magyarázta a Móróc sáfárhelyettesnek a királyi konyha költségeire adott szokásosnál kisebb összeget (vö. **1850**).

1985–1987. A három tétel alighanem arról árulkodik, hogy ekkor, 1495. július közepén a kincstartó elszámolt alkincstartójával és hivatala többi alkalmazottjával, elsősorban az egyforintos adó bevételeiről, akik bemutatták elszámolásait. Nem véletlen, hogy a kincstartó és helyettese kiadási naplói egyaránt ekkor, július 14-ével, illetve 15-ével zárulnak. A „zárszámadás” elkészítésekor könyvelték el a kincstartó első évi, 4000 forintot kitevő fizetését (vö. **1286**). A palotások, illetve az udvari sereg fizetését intéző Kubinyi László deáknak (→**1982**) bizonyára az alkincstartóhoz befolyt adójövedelmekből adták át több részletben az itt szereplő, ekkor összesített pénzösszegeket.

1988. Ulászló király öccse, Sándor litván fejedelem itt említett követe részére július 28-án további 32 forintot könyveltek el (**2885**).

1989. Az „öreg” Sunk(ó) esetleges azonosítására →**1314**.

1990. Béli úrhoz Lengyelországba 1495. június 23-án egy másik futárt is küldtek (**1937**).

1991. A szakirodalomban a király orgonistájának neve Grünpeck alakban is előfordul (vö. Fögel: II. Ulászló 100.), az viszont bizonyosan téves következtetés, hogy az orgonista azonos lenne a polihisztor Joseph Grünpeckkel, Miksa római király orvosával (Szigeti: Pécs 14., Fedele: Pécsi káptalan 445.), aki széles körű műveltsége ellenére orgonistaként nem mutatható ki (rokonságuk természetesen nem zárható ki). A király orgonistájaként Jagelló Zsigmond herceg budai számadásaiban is feltűnik 1500–1505 között, Grimpeck vagy Grympek néven (Kozák: Rationes 236., 478., Zolnay: Musical Life 103–104.). Egy 1495. október 25-i tétel szerint további 6 forintot kapott akkoriban (**3050**).

1993. Antonio Bonfinire és a magyarok történetéről készített művére →**1506–1507**.

1984 regi

1990 dominum] domum, cf. **1937**.

**Distributio pannorum et sic emptorum, prout infra continetur,
aulicisque regie maiestatis ad relationem domini Marsalk,
quando maiestas sua ivit ad dietam Lewchoviensem**

1995	Ierulao de Hwzywkaznoffer	pecias	2	fl.	12
	Venceslao de Lupo Hozywkoznoffer	pecias	2	fl.	12
	Ladislao More Nerwumberger	peciam	1	fl.	7
	Francisco Truxath Hwzywkarnofer	peciam	1	fl.	6
	Rachin Hwzywkoznoffer	pecias	2	fl.	12
	Eidem Nerwumberger	pecias	2	fl.	14
					fl. 63

1994. Címe szerint a fejezet az 1494 márciusában a lőcsei kongresszusra induló palotásoknak vásárolt posztókat sorolja fel. Ezek szétesztásáról Václav Čiř z Nemyčevsi cseh királyi udvari marsall (→1426) gondoskodott, aki ezzel egy időben, február végén 9000 forint zsoldot is kifizetett az udvari seregnek (1426). A fejezet ugyanakkor a címben megadottnál többet tartalmaz: a 2001–2004. tételek udvari alkalmazottaknak átadott további posztókat listáz, a 2005–2020. sorok a budai és pesti polgárok 1494–1495 folyamán teljesített udvari beszállításait írja jóvá 1495. évi adójukból, végül a 2021. tétel az erdélyi sókamaraispánoknak az erdélyi jövedelmekből tett utalványokat összegzi. Az ezek alapján tehát több különálló jegyzék összemácsolásával létrehozott fejezetben, amelyet az eddigi összes bevétel és kiadás összegző sorai zárnak (2022–2024), az elkönyvelt kiadások összege 6040,3 forintot tesz ki, de ha ebből levonjuk a bizonyára a számadás lezárása miatt idemásvolt erdélyi tételt, valójában csak 979,3 forintot kapunk. Az említett erdélyi kiadás lezámítva a fejezetben érvényesülő rendező elvet alighanem az biztosította, hogy az itteni kiadásokat bizonyára Pest 1494. évi, illetve Pest és Buda 1495. évi adójának a terhére számolták el. Erre utal az is, hogy Buda város 1494. évi adójának a felhasználását is külön jegyzékben tartották nyilván, amelyet azonban beillesztettek az alkincstartó „kiadási naplójába”, és amely ugyancsak a lőcsei készüldéshez kötődő kiadásokat foglal magában (→1338–1403).

1995–2000. A cseh marsall posztójegyzékében a következő posztófélék szerepelnek: legtöbbször (23-szor) a végenként 6 forintba kerülő és a magyar ’hosszú’ jelzővel ellátott *kuznoffer*, ami egyértelműen másolási hiba eredménye, a számadáskönyv összeállítója mindössze egyszer írta jól a szót (*karnoffer*), ami alapján Krnov/Carnovia/Jägerndorf sziléziai városból származó posztóként kell értelmeznünk (vö. 1906); ugyancsak Sziléziából származott a boroszlói (*Wratislaviensis*) végenkénti 4 forintos áron (17), Morvaországból az iglaui 5 forintért (egyszer), míg Németföldről a 7 forintot érő nürnbergi (14) posztó. A *Chenger* (8) valószínűleg a cendellyel azonosítható (→1395).

1995. A tételben szereplő személyek közül *Ieruluslaus* Jarosław z Wrzący Wielkiej királyi kamarással és tárnokkal (→845) azonosítható (vö. 1759). A *Venceslaus de Lupo* név mögött teljesen bizonytalanul Mátyás, majd Ulászló királyok neves zsoldoskapitánya, Václav Vlček z Čenova (Ott. Slov. XXVI. 821–822.) állhat, aki nemcsak nevében, hanem címerében is farkast viselt, de máskor ilyen névalakkal nem tűnik fel (könnyen lehet, hogy vele inkább a 1999. sorban szereplő *Welchek* azonosítható). Móré László alighanem a „kis(ebbik)” Móré palotásnak feleltethető meg (1784). A *Truxath* név feltűnően hasonlít az ’asztalnok’ jelentésű cseh *truksas* (vö. német *Truchsess*) szóra, ami alapján az itt megnevezett személy azonos lehet az 1494 novemberében szereplő, kérdőjelesen Semsei Ferenczel azonosított *Semelthei* Ferenc asztalnokkal (852). Mikuláš Račín z Račina 1495 elején a palotások kapitányaként szerepel (1088).

1994 inffra

1995–1999 Hwzywkaznoffer, Hozywkoznoffer etc.] recte -karnoffer, -kornofer, sc. *pannus de Carnovia*, cf. annot. hist. supra

1996	Magnus Hozywkaznoffer	pecias	2	fl.	12
	Temelycz Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Belyczky Hozywkaznoffer	pecias	2	fl.	12
	Stuturham Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Reybnycz Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Conrado Sthos Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Eidem Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Rwbyk Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Eidem Hozywkaznoffer	peciam	1	fl.	6
	Prestoff Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Andree cum socio suo Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
				fl.	98
1997	Chenger Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Ladislao Holyczky Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Zyma Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Gyetryk Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Iustiano Hozywkaznoffer	peciam	1	fl.	6
	Aczel Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Bwthkay iuniori Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Laczek Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Karaz Hozwykznofer	pecias	2	fl.	12
	Andris Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Paulo Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
				fl.	86
1998	Leonardo Tybay Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Domino Petro Dwbezy Nerumberger	peciam	1	fl.	7
	Eidem Hozywkaznofer	pecias	2	fl.	12
	Bolsowyth Wratislavienses	pecias	2	fl.	8

1996. A tételben szereplő palotások közül egyértelműen csak Konrád Stoš z Kounic (Ott. Slov. XXIV. 175.) személyazonossága határozható meg. Stutterheim palotás többször szerepel a forrásban, mindig keresztnév nélkül (→1758). *Reybnycz* alighanem a sziléziai Reibnitzek közül való (vö. 1493: AČ XV. 276.). *Rwbyk* bizonyára a cseh Roubík z Hlavatec (Ott. Slov. XXI. 1019–1020.), míg *Belyczky* talán a z Bělic (1493: MZD II/1. 83.) család egyik tagjával azonosítható.

1997. A tételben szereplő személyek közül a német *Chenger* (1395, 1897) és a neve (Jetrich) alapján cseh *Gyetryk* (1097) máshol is szerepel palotásként. *Iustiano* Véglesi Just János királyi asztalnokkal (→849), *Aczel* bizonyára Erdőskereki Acél Istvánnal (→881), míg *Bwthkay iunior* Butkai Pállal (→877) azonosítható. *Laczek*: 1494 elejéről ismert egy *Laczko* nevű királyi szervitor (Bánffy II. 317.), aki persze bármelyik László keresztnévű udvaroncnak megfeleltethető. Jan Karas z Dúlebenky cseh palotásra →818.

1998. A tételben szereplő személyek közül azonosítható: Nagymihályi Tibai Lénárt palotás (→881), Jan Srb cseh palotás, pohárnok (→805), Dolhai Péter (későbbi al)lovázmester (→817), Várdai „Aladár” Ferenc (→2039). *Dwbezyk* Péter (→1364) és Běšín cseh palotás (→1073) a forrásban máshol is szerepelnek. *Bende* feltehetően azonos azzal a Burian Bendával, aki 1472–1487 között mutatható ki mint

1997 Iustiano] sc. Iust Iano

	Zerb Nerwmberger	peciam	1	fl.	7
	Dolhay Nerwmberger	peciam	1	fl.	7
	Eidem Chenger	peciam	1	fl.	6
	Francisco Aladar Nerumberger	peciam	1	fl.	7
	Bessyn Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Bende Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
	Kezelyczky Nerwmberger	pecias	2	fl.	14
				fl.	96
1999	Eidem Chengel	peciam	1	fl.	6
	Themelyczian Chenger	pecias	2	fl.	12
	Welchek Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Eidem Czenger	peciam	1	fl.	6
	Hwppka Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Eidem Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Ryqualczky Hozywkaznofer	peciam	1	fl.	6
	Eidem Czengel	peciam	1	fl.	6
	Stephano Horwath Chengel	pecias	2	fl.	12
	Eidem Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Lybard Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
				fl.	70
2000	Belnycz Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Andree Wratislaviensem	peciam	1	fl.	4
	Marco Horwath Nerwmberger	pecias	2	fl.	14
	Eidem Igler	peciam	1	fl.	5
	Georgio Rakosdi Nernberger	peciam	2	fl.	14
	Eidem Czenger	peciam	1	fl.	6
	Iulio doctori Nerumberger	peciam	1	fl.	7
	Maynoczky Nerumberger	peciam	1	fl.	7
	Domino Bwrian Nerumberger	pecias	2	fl.	14
	Korlathkuy Chengel	pecias	2	fl.	12
	Eidem Wratislavienses	pecias	2	fl.	8
				fl.	95

cseh királyi palotás (Trnka: Složení dvora 135.). A lengyel Kezelicki vagy János udvari lovaggal, vagy Mátyás palotással azonosítható (→1024). — Dolhai Péter udvari jelenléte kimutatható a király kassai tartózkodása idején (a közeli Jászón tesz bevallást: DL 75945.).

1999. A tételben szereplő személyek közül *Welchek* akár Václav Vlček z Čenova is lehet (vö. 1995). *Hwppka* Martin Hubka ze Staryc palotással (1496: DF 240798., 1498: AC XVII. 99.) azonos. A *Ryqualczky* név mögött a máshol Rychvaldský Pál néven szereplő palotás áll (1745). Horvát István a gyakori névből adódóan több személyt is takarhat, például azt a Koranai Horvát Istvánt, aki Verőcén 1495. február 1-jén kapott királyi adományt (DF 274932.).

2000. A tételben szereplő személyek közül Kamičaci Horvát Márk (→726), Rákosdi György (→651) és *Belnycz* (1251) palotások, Iulius Aemilius királyi orvos (→2774), Marek Minocki (→1363) és Burian z Lichtenburka (→623) királyi kamarások, Korlátkői Osvát pedig királyi sáfár (→105) voltak.

1999 Themelyczian] sc. Themelycz Ian

2001	Sex familiaribus magistris cocorum maioribus, quatuor minoribus, necnon duobus, qui custodiunt scultellas, item decem aliis familiaribus magistris cocorum in alia coquina existentibus date sunt pecie panni Swabakar IIII	fl.	24
2002	X Rutenis domini regis pecie date sunt Chenger II	fl.	12
2003	Nicolao Chenehazy cum famulo suo, quem misimus penes equos regie maiestatis ad Lewchoviam, date sunt ulne panni XIII, item duobus famulis domini Nicolai parvi Groff date sunt ulne panni XIII, uni famulo prefatorum X Rutenorum date sunt ulne panni VII, faciunt peciam I	fl.	7
		fl.	43
2004	Quinque pecie Wratislavienses ad relationem Bwthkay date sunt ad castrum pro coopertura argenteriorum domini regis ad dietam deferendorum	fl.	20
2005	Cives Budenses, dum Blasius litteratus in Nandoralba fuit provisor, centum pixides barbatus ad ipsum castrum Nandoralbense dederant, pro quibus pixidibus nunc iudex Budensis Penflinger ex taxa ad eos imposita recepit	fl.	100
2006	Aliquot vasa vinorum pro pretio Pesthyenses dederant regie maiestati, eadem itaque vina Budenses cum curribus propriis ad dietam Lewchoviensem, ex taxa ipsorum ad eos imposita pro vectura receperunt	fl.	14
		fl.	134

2001–2004. E négy tétel feltehetően már nem volt a része a cseh marsall e fejezetbe másolt posztó-jegyzékének, jöllehet valószínűleg mindegyik – az utolsó kettő bizonyosan – a lőcsei utazás előtti készüldéshez kötődik. — A *Swabakar* helyesen *Schwabacher*, azaz a Nürnberghez közeli Schwabach városból származó posztóról van szó (vö. Mordovin: Textilvégek 165.), a cendelyként azonosítható *Chengerre* és a boroszlói posztóra →1995–2000.

2003. A Zala megyéből származó Cseneházi Miklós a kincstartó familiárisa volt, akire a lőcsei utazás előtt a király lovász- vagy istállómesterének feladatait bízta (1431, 1456). — A Lőcsére menő Kis Miklós gróf úr bizonytalan azonosítására →1494. — A tételben szereplő posztó, amelyből a szöveg szerint 35 rőf tett ki egy véget, ára alapján a nürnbergi lehetett (vö. 1995–2000).

2004. A királyi ezüstművek takarására szánt öt vég boroszlói posztó megvásárlásáról Butkai Péter komáromi-tatai várnagy mint királyi tárnok (*tavernicus*) intézkedett (→1408).

2005–2020. E 16 tételt egy Buda és Pest városaival való elszámolás során keletkezett jegyzékből másolták ide. A kincstartói hivatal a két város 1494–1495 folyamán tett hadiszer- és borszállításait kiadásként könyvelte el, mivel azt jóváírták 1495. évi, teljes összeggel feltüntetett adójukból (40–41). Az elszámolásra 1495 őszén került sor, az időben utolsó, itt szereplő esemény a király tatai, illetve gesztesi tartózkodása (szeptember 14–20., vö. I. függelék).

2005–2006. A budai polgárok a száz szakállas puskát Balázs deák nándorfehérvári provizorságának időkereteiből (→689) adódóan 1494 első felében küldhették el Nándorfehérvárra. A költség elszámolására utaló „most” (*nunc*) viszont feltehetően 1495 őszére vonatkozik (vö. a következő bejegyzésekkel). Pemfflinger János nemcsak az elszámolás, hanem talán a puskák átadása idején is budai bíró volt (→357). — A másik, borok fuvarozásával kapcsolatos tétel a lőcsei kongresszusra vonatkozó megjegyzés alapján bizonyosan 1494 tavaszára keltezhető.

2001 magistris] recte forsan magistrorum (*bis*), cf. 1474, 3136–3137.

2005 dum Blasius litteratus, qui in Nandoralba fuit provisor — barbatus — dederat

2006 eadem itaque vina Budenses cum curribus propriis ad dietam Lewchoviensem] *praedicatum* (e. g. *deveixerant*) *desideratur*

2007	Item Pesthyenses unum vas vini oratori Turcorum, qui Bude fuit, dederant, pro quo ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	14
2008	Idem cives Pesthyenses Trenka et socio suo, oratoribus regis Polonie quatuor vasa vinorum dederant, pro quibus ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	64
2009	Idem cives Pesthienses domino Benedicto Baythmulner unum vas vini dederunt, pro quo ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	24
2010	Idem cives Pesthienses regie maiestati ad insulam Chepel, dum regia maiestas venandi causa illac ivisset, duo vasa vinorum illuc miserant, pro quibus ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	32,4
		fl.	134,4
2011	Idem cives ad Irswazegh duo vasa vinorum regie maiestati miserunt, pro quibus ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	37
	Pro repletura	fl.	1,5
2012	Idem cives Pesthienses ad Tatha unum vas vini regie maiestati miserunt, pro quo ex taxa eorum receperunt	fl.	16
2013	Idem cives ad Monyarod regie maiestati unum vas vini miserunt, pro quo vino et repletura ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	16,4
2014	Idem cives Pesthyenses in festo Sancte Crucis Exaltationis ad Tatha et Gezthes duo vasa vinorum regie maiestati miserunt, pro quibus ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	40
		fl.	110,9
2015	Ad conductionem eorundem vinorum ad Tatha de taxa ad eos imposita receperunt	fl.	3
2016	Idem cives Pesthienses fratribus ad Sanctum Iohannem Bude ante castrum degentibus unum vas vini dederunt, pro quo ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	16
2017	Eisdem fratribus iussu regie maiestatis unum vas vini emi	fl.	10

2007. A török szultán követe 1495. március elején, mielőtt Ulászló királyhoz Pécsre utazott volna, Macskási Tárnok Péter szörényi bán társaságában Budán időzött (1714, 1717).

2008. A lengyel király követei, Rafał Leszczyński és Jan Trnka 1495. június 20–30. között tartózkodtak Budán 48 lovassal (1927).

2009. A tétel pontosan nem keltezhető: Ulászló cseh bárója és Németföldre küldött követe, Beneš z Vajtmile (→728) a két év alatt többször is tartózkodhatott Budán.

2010. Ulászló király 1495. augusztus 16-án indult el vadászni a Csepel-szigetre (1315, 2925, I. függelék).

2011. Ulászló király Isaszeg környéki vadászata 1495. augusztus 25–28. közöttre tehető (I. függelék). Augusztus 25-én Pesten néhány palack szerémi bort is vásároltak a királynak és küldték el neki Isaszegre (2939).

2012. Ulászló király 1495. július 8–17. között, valamint szeptember 14-én mutatható ki Tatán (I. függelék). E tétel inkább az utóbbi tatai tartózkodásra vonatkozik.

2013. Ulászló király feltehetően Isaszeg után, Visegrád előtt, azaz 1495. augusztus vége felé tartózkodott Mogyoródon (I. függelék).

2014–2015. Ulászló király tatai és gesztesi tartózkodása 1495. szeptember 14. és 20. közé helyezhető (I. függelék). — *in festo Sancte Crucis Exaltationis*] 1495. szeptember 14.

2016–2017. A pontosan nem keltezhető (vö. 2877) két tétel a budavári Szent János obszerváns ferences kolostort említi (Romhányi: Kolostorok 16.).

2018	Ab eisdem civibus Pesthiensibus Georgius Mezesy in festo Exaltationis Sancte Crucis quatuordecim centenarios de ferro, qui portati sunt Nandoralbam, pro quo ex taxa ad eos imposita receperunt	fl.	14
2019	Cathenas ferreas ad Nandoralbam missas, pro quibus idem cives de taxa ad eos imposita receperunt	fl.	3
		fl.	46
2020	Idem cives Pesthyenses sebum pro curribus regie maiestatis, quando regia maiestas ivit Lewchoviam, ordinatum de taxa ad eos imposita receperunt	fl.	3
2021	Nicolao Kapolnay et Stephano Isthwanfy camerariis salium Transsilvanensium ad unum integrum annum tam ex quinquagesima, quam ex contributione Transsilvana ad facta camerarum et excisione salium dedi	fl.	5061
		fl.	5064

2018–2019. A két tételen szereplő vasanyag és vasláncok küldéséről talán Nándorfehérvár 1495. nyári állapotfelmérését (→2892) követően döntöttek. — *in festo Exaltationis Sancte Crucis*] 1495. szeptember 14. — Meszesi György kincstartói familiárisra →426.

2020. A királyi társzekerekhez adott faggyúval kapcsolatos tétel a lőcsei utazás említése miatt szintén 1494 tavaszára keltezendő.

2021. E tétel értelmezése különös óvatosságot igényel. Szövege alighanem Istvánfi István és Kápolnai Miklós egy év erdélyi sókamaraispánságot (→584) követő elszámolására hivatkozik. Kétségtelen, hogy az itt szereplő összeget a kincstartó ki tudta volna utalni az erdélyi adóbevételekből, hiszen a tartományban beszédett 17 057,5 forint adóból csak 8822,5 forintot számoltak el utalványokra (→738–749, vö. 751–752). Alighanem azonban másról van szó: gyanút keltő, hogy a tételt az első számadási időszak végére, a mérlegadatok elé helyezték, egy olyan fejezetbe, amelynek tartalmához egyáltalán nem kapcsolódik. Ha felidézzük, milyen hibákra hívta fel a figyelmet az eddigiek során a számadáskönyvet ellenőrző „B jelű kéz”, azt láthatjuk, hogy a kódex másolója a lapalji összegekben a római számok helyi értékeinek rontásával legalább 5400 forinttal kevesebb kiadást (640, 708), illetve egy-egy számítási hibával 1000–1000 forinttal kevesebb kiadást (1319) és bevételt (35) jelzett, de valószínűleg további rontott összegekkel is számolnunk kell (829, 1319). Mikor a lemásolás után a számadáskönyv lapalji összegeit összeadták, észlelték, hogy az eredeti jegyzékekben megállapítottnál (2024) jóval kisebb deficithez jutottak. Ekkor nyúltak ahhoz az igen egyszerű megoldáshoz, hogy az így előállt hiányt e tétellel egyenlítették ki (több helyen lehet hasonló módszerre gyanakodni, például 1320–1321, vö. 1319, de legfőképpen 2616). Ebből az is következik, hogy az 5061 forint valójában egy koholt összegnek tekinthető: jóllehet elképzelhető, hogy a kincstartó a sókamarasokhoz jutó bevételek (például az ötvened) egy részét a kamarák költségeire fordította, azt biztosan nem az erdélyi egyforintos adóból tette (kivéve az adóelszámolásban szereplő 174,5 forintot: 618). A fentiek valószínűségét tovább erősíti az is, hogy a számadáskönyvben 1495. évi ötvenedbevételeket nem szerepeltetnek, holott 1495 tavaszán–nyarán is szedték ezt az adónemet a sókamaraispánok, különösen Kápolnai (Rechnungen 185–186., 188–189.). 1494 első felében ugyan elkönyveltek bevételeket az ötvenedből (→34–35), de az még az Istvánfi és Kápolnai kamaraispánsága előtti időszakra esett. — A kamarák költségeire – nem véve figyelembe most az 1494 nyara előtti, Izdenci Benedek kamaraispánságához kötődő tételeket – már máshol is elkönyveltek kiadási tételeket (618, 1318).

2018 *praedicatum* (e. g. *recepit*) *desideratur*

2019 Cathenas . . . missas] *sc. recepit, forsan idem Georgius Meszesi, cf. 2018* — Nandoralba

2020 sebum] sebum — ordinatis

2022	Summa totalis introitus facit	fl. 177 305,5
2023	Summa totalis exitus facit	fl. 196 944
2024	Excedit igitur exitus introitum in florenis XVIII ^m VI ^c XXV, quibus regia maiestas domino thesaurario et certis creditoribus suis, a quibus idem dominus thesaurarius diversis temporibus pecunias levavit et tandem ad negotia sue maiestatis exposuit, prout in registro expresse continetur, qui faciunt	fl. 19 638,5

2022. A tétel az első két bevételi fejezet summáit (38, 55) és az 1494. évi egyforintos adó tényleges bevételét (621) összegzi, helyesen. A kötet összeállítója az első fejezet eredményeként természetesen az általa rontott, és nem a „B jelű kéz” által később javított összeget vette figyelembe (38), így a bevételek valójában 1000 forinttal nagyobbak voltak (vö. az előző jegyzettel).

2023. A számadáskönyv másolója a négy kiadási fejezet lapalji összegeit számolta össze. Ezek helyesen az itt jelzettnél 6,705 forinttal többet, 196 950,705 forintot eredményeznek. Ha a lapalji összegeket javítjuk (viszont nem vesszük figyelembe az egyes tételeken belüli számítási hibákat), 202 544,355 forintot kapunk. A különbség az itt álló összeggel egybevetve 5600,355 forint (vö. 2021), aminek az oka a 2021. tételben a mérleg kiegyenlítésére beszúrt, koholtnak tűnő 5061 forintos összeg, illetve bizonyára néhány további másolási hiba (→2021) lehetett.

2024. A mérlegben megmutatkozó „hiány” (azaz az előző két tétel különbözete) oka a tétel szövege szerint is az, hogy a kincstartó a magánvagyonából elköltött és a hitelezőktől felvett összegeket a bevételek között nem tüntette fel. A szöveges részben 19 625 forint szerepel, a sor végén azonban 13,5 forinttal több. Az 1495. augusztus 25-i bejegyzések után illesztett tétel szerint a kincstartó e „deficit” kiegyenlítésére éppen 10 ezer forinttal többet, 29 625 forintot vett fel az 1495. évi adóbevételekből (→2944).

2024 quibus regia maiestas domino thesaurario et certis creditoribus suis] *praedicatum* (e. g. *obligatur, tenetur*) *desideratur*

Tricesima Budensis

Regia maiestas tricesimas Budensem simul cum Albensi et aliis tricesimis filialibus ad illam pertinentibus egregio Petro Lungker civi Budensi a festo Circumcisionis Domini anni eiusdem millesimi quadringentesimi nonagesimi per unum integrum annum pro sex milibus florenis auri dedit et locavit in arendam tamdiu, quoadusque ipse Petrus Lungker debita sua, quibus regia maiestas eidem obligatur, de huiusmodi tricesimis modo inferius declarato pro se ipso excipere poterit, ita videlicet, quod eidem Petro Lungker ad rationem exolutionis debitorum suorum ex prescriptis sex milibus florenis singulis annis duo milia florenorum auri cedere et computari ac sibi defalcari debeant, residuos vero quatuor milia florenorum ipse Petrus Lungker modo simili singulis annis in sortem arendationis dictarum tricesimarum ad fiscum regie maiestatis vel in rebus, sive in pecunia pro qualitate rerum et temporum et iuxta exigentiam necessitatis ac expeditionis negotiorum maiestatis sue integraliter dare et exolvere debeat et teneatur, hoc tamen per expressum declarato, quod si regia maiestas aliquibus ex causis edictum faceret, ne boves et pecora ac equi et alia quevis animalia ex hoc regno ad externa regna educerentur et

2025–2037. Az itt kezdődő összeállítás a király – illetve a kincstár – és egyes tisztségviselők között létrejött szerződések tartalmazza. Szigorúan véve nem a számadás része, hiszen a benne foglalt bevételeket és kiadásokat nem számították bele a két számadási időszak végösszegeibe. Kubinyi András az első két tételt „feljegyzésnek”, a többi „kiadási költségvetésnek”, előirányzatnak tekintette (Kubinyi: Kincstartók 46., 48.). Utóbbi meghatározás helyessége azért is kétséges, mert csupán válogatást közöl, az ország határait védő katonai tisztségviselők és a nádor szerződéseit sorolva fel (de innen is hiányoznak például a zenggi kapitányok és a jajcai provizor szerződései). Egyes tisztségviselők (nádor, erdélyi vajda, dalmát–horvát–szlavón és jajcai bánok) járandóságát a számadáskönyvben hiánytalanul vagy nagyrészt elkönyvelték, mások fizetését az Alsó részek megyéinek a temesi ispán által kezelt adóbevételeiből fedezhették. Az összeállítás funkciójához közelebb juthatunk, ha figyelembe vesszük, hogy az udvari méltóságviselők fizetését itt hiába keressük: a nádort, illetve az ország védelméért felelős katonai és különkormányzati tisztségek betöltőit bizonyára rendi, illetve „országos” tisztségviselőknek tekintették, akiknek fizetését rendi jövedelmekből (elsősorban az egyforintos adóból) lehetett teljesíteni. A király és a rendek egyeztetésénél fontos szempont lehetett annak kimutatása, hogy fizetésükre az uralkodó a rendes jövedelmeiből is 16 000 forint értékű sőt biztosított. — Az alábbi szerződések feltételezhetően nem egy összefüggő jegyzékből származtak, azokat bizonyára olyan jegyzékekből másolták össze, amelyekben a kincstartó hivatala az egy-egy tisztségviselő irányába elszámolt kifizetéseket könyvelte el, illetve a velük szembeni adósságokat vezette. A szerződések értelemszerűen ezen külön jegyzékek élén állhattak.

2025. *festo Circumcisionis Domini*] 1490. január 1. — A Jungher Péterrel kötött harmincadbérleti szerződés e tételben megadott kezdődátuma gyanús: ha valóban 1490. január 1-jétől állt a budai és a fehérvári harmincadok élén, akkor a szerződést még Mátyás királlyal kellett megkötnie, de a szöveg mintha végig egy királyi felségről, azaz Ulászlóról beszélne, ebben az esetben pedig inkább 1491. január 1-jére kell gondolnunk. Másfelől az a lehetőség sem zárható ki természetesen, hogy a Mátyással kötött szerződés öt évvel később is változatlan formában volt érvényben. Jungher (Jung, Edlasperger) Péter budai kereskedő volt (Kubinyi: Budai kereskedők 349., Uő: Buda és Pest 389–390.), az első adat harmincadosi tisztségéről 1491 júniusából származik (DF 289159.). 1494 novemberében, akárcsak 1491-ben, neve brünni salétrom és puskapor udvarbírái szállításával (DF 240780., Neumann: Királyi városok 78–79.), decemberben a beszercebányai bányákkal (DF 276252.) kapcsolatosan merül fel. — Jóllehet Jungher a számadáskönyvben többször előfordul (679, 1393, 1641, 1663–1664), a bérleti díj tőle beérkező évi 4000 forintos részét bevételként nem könyvelték el, ami miatt ezek a bejegyzések csak rendkívül bizonytalanul értelmezhetők úgy, hogy a kincstartó a harmincados által elköltött összegeket leírta a harmincadok bérleti díjából. — Az 1495. évi dekrétum 27. cikkelye éppen a szerződés végén említett élőállat-kiviteli tilalmat rendelt el két évre szólóan (DRMH IV. 70., vö. Reg. Imp. XIV/1. 2388.).

2025 defalcari] defalcare

abigerentur, extunc quitquid dampni intra tempus huiusmodi edicti in proventibus huiusmodi tricesimarum emergeret, id non in sortem Petri Lungker, sed facta prius inde vera ratione et bona estimatione rationem ad regiam debeat computari. Ubi autem regia maiestas eidem Petro Lungker prescripta debita sua posita tamen prius cum eo superinde debita ratione in parato exolvere vellet, extunc ipse Petrus Lungker ulterius tricesimas ipsas non in sortem arendationis pretacte teneat, sed quoad regia maiestas voluerit, eas tanquam apud manus fideles suas ad beneplacitum regie maiestatis apud se habeat. Principium autem huiusmodi arendationis dictarum tricesimarum in predicto festo Circumcisionis Domini anni prescripti semper debeat incipi et computari.

2026

Tricesime Poseniensis et Soproniensis

Regia maiestas tricesimas Soproniensem et Poseniensem simul cum omnibus filialibus tricesimis ad illas pertinentibus egregio Matthie Harber civi Budensi per unum integrum annum pro quinque milibus florenorum auri in arendam dedit et locavit ita, ut ipse Matthias Harber annis singulis, quibus ipse pro beneplacito voluntatis regie maiestatis tricesimas ipsas tenebit, ad fiscum sue maiestatis prescriptos quinque milia florenorum auri reddere et solvere debeat integraliter, principium vero arendationis tricesime Soproniensis a festo Depositionis Sancti Ladislai regis anni Domini millesimi quadringentesimi nonagesimi quarti, Poseniensis vero a festo Sancti Michaelis archangeli anni Domini prenotati incipi, teneri et computari debeat pro semper.

2026. Ulászló király 1494. július 29-én Váradon adta bérbe Harber Mátyás budai polgárnak (→438) a pozsonyi és a soproni harmincadokat, amikor is a bérleti díjból 116,5 forint kezdőrésztletet könyveltek el (16). A király július 31-i levelével értesítette Sopront, hogy a harmincadot Harbernek adta, és megparancsolta a városnak, hogy legyenek segítségére abban, hogy átvehesse a harmincadot Kanzler Angelustól (Sopron I/6. 135. – ez év áprilisában a király egyik levele Angelus testvérét, Kanzler Jánost nevezi harmincadosnak: uo. 130.). Szeptember 20-án, Gyulafehérváron kelt levelével a pozsonyiakat szólította fel, hogy vessék ki a pozsonyi harmincadhivatalból a korábbi harmincados, Holi Pál embereit és adják azt át „Ötvös Mátyásnak”, akinek a harmincadokat bérbe adta (DF 240774.). Ugyanő október 7-én, saját kezűleg aláírt levelében megismételte parancsát, és annak nem teljesítése miatt elrendelte, hogy a pozsonyiak büntetés gyanánt fizessenek Budán 1000 forintot Dombai Imre alkincstartónak (DF 240778.). A büntetést a király a kincstartó kérésére és a pozsonyiak mentegetőzését elfogadva október 26-án, Péterváradon kelt levelével elengedte (DF 240779.). A pozsonyi harmincadhivatal nehézkes átvétele miatt – amelynek oka bizonyára a Holival szembeni kincstári adósság lehetett (→2842) – került a bérlet kezdő időpontja két hónappal későbbre (részletesebben lásd Neumann: Királyi városok 28–29.). — A kezdőrésztlet követően a számadáskönyvben nem könyveltek el soproni és pozsonyi harmincadokból származó bevételeket, ami azért különös, mert mintha előfordulnának azok terhére teljesített kiadások: a Cobor testvérek által 1495 elején felfogadott zsoldosoknak Harberen keresztül juttattak el 2000 forintot (1680, 1682, vö. 1766–1767). Mintha a számadáskönyv összeállításakor a budai (vö. az előző jegyzettel) és a soproni-pozsonyi harmincados kincstár kérésére tett kiadásait kölcsönnek tekintették volna (vö. 2024). — A két harmincad bérleti díja 1499-ben 6500 forintot tett ki, ekkor Cobor Imrénak adták bérbe (DL 20689.). — *festo Depositionis Sancti Ladislai regis*] 1494. július 29. — *festo Sancti Michaelis archangeli*] 1494. szeptember 29.

2025 regie (*post ad beneplacitum*)] *supplevi*

2027

Honor comitatus Themesyensis

Regia maiestas honorem comitatus Themesyensis post obitum magnifici condam domini Pauli de Kynis domino Iose de Som dedit et contulit ita, quod ipse dominus Iosa in servitiis sue maiestatis semper centum equites armatos servare teneatur. Declaratus est autem ipse comes in castro Bachyensi per regiam maiestatem secundo die festi Sancte Katherine virginis anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto. Pro sallario autem annuali septem milia florenorum in pecunia numerata et duo milia florenorum in salibus habere debebit.

2028

Banatus de Zebernyk

Regia maiestas Iohanni Beryzlo et Georgio de Stresemlye pro sallariis ipsorum duo milia florenorum in pecunia numerata et duo milia florenorum in salibus pro conservatione ipsorum castrorum ordinavit, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

2029

Banatus Nandoralbensis

Regia maiestas capitaneatum sive banatum Nandoralbensem ex novo dedit et contulit egregiis Georgio More et Alberto de Zokol in festo Beati Emerici ducis, hoc est quinto die mensis Novembris, cum quibus sua maiestas in dicto castro Nandoralbensi ratione huiusmodi capitaneatus eiusdem castri fecit infrascriptam dispo-

2027. Kinizsi Pál temesi ispán, az Alsó részek főkapitánya a török ellen vezetett szerbiai hadjáratot követően, valamikor az 1494. november 14. utáni napokban hunyt el (Bonfini V. IV. 104., vö. Neumann: Gróf és a herceg 405., 119. jegyz.). Az uralkodó az itteni bejegyzés szerint november 26-án, Bácsott nevezte ki utódját addigi helyettese és tanítványa, Somi Józsa temesi alispán (Arch. II. 268., Bonfini V. IV. 105.) személyében, akit az uralkodó 1494 elején Budán ütött lovaggá és ajándékozott meg egy sikeres szerbiai portyázást követően (1348). — Az Alsó részekhez számított 12 megye (→9, vö. 2648) adójövedelmeivel Kinizsi, majd Somi Józsa egyaránt a kincstartótól függetlenül gazdálkodott, így természetesen fizetésükre vonatkozó bejegyzésekkel – kivéve a birtokaikon általuk beszedett adókkal – a számadáskönyvben nem találkozhatunk. — Az 1504. évi kincstartói előirányzatban a temesi ispánnak a 7000 forint készpénzen felül 1000 forintnyi sőt szántak, valamint 2400 forintot 100 könnyű fegyverzetű lovas tartására és 100 forintot lőfegyverekre és -szerekre (Jajca oklt. 183–184.). — *secundo die festi Sancte Katherine virginis*] 1494. november 26.

2028. Grabarjai Beriszló Jánost és Sztrazsemlyei Györgyöt az uralkodó feltehetően a kassai országgyűlésen, az 1494. május 26. előtti napokban (1538) nevezte ki a boszniai Szerebnik élére. A várat korábban kapitányi címmel irányították (Arch. I. 154.), a vár védelméről az ekkor kinevezett első bánok előtt a valkói ispánságot betöltő Vingárti Geréb Péter udvarmester gondoskodhatott (740). A Beriszló és Sztrazsemlyei fizetésére elkönyvelt összegekre →712–713. — Az 1504. évi kincstartói előterjesztés a szerebniki bánoknak 2000 forintot és 1000 forintnyi sőt szánt (Jajca oklt. 189.).

2029. Csulai Mór György addigi szörényi bánt (→653) és Szakolyi Albertet (→1323) az uralkodó 1494. november 5-én, Nándorfehérváron nevezte ki Coborszentmihályi Cobor Márton helyére (vö. 653, 859, Arch. I. 144.). A számadáskönyvben báni fizetésükkel kapcsolatos bejegyzés nem található, ki-

2028 *ante* in pecunia *add. ms.* et

2029 rationem huiusmodi capitaneatus

sitionem, et principium dicti capitaneatus sive banatus prefatis Alberto Zokol et Georgio More a prefato festo Translationis Sancti Emerici debet incipi et computari anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.

Item prenotati bani continue debebunt secum tenere ad servitia regie maiestatis ducentos equites levis armature, ad quos maiestas sua eisdem banis sic solutionem facere debebit: ad singulum videlicet equitem ad singulum mensem per duos florenos auri computando, faciet igitur per integrum annum ipsa solutio in parata pecunia quatuor milia et octingentos fl. 4800

Insuper eisdem ducentis equitibus pro subsidio ad singulum equitem per unum integrum annum per singulos decem florenos auri dabit in salibus, et ipsi sales in valore facient flor. 2000

Preterea dictis ambobus banis per annum integrum dabit regia maiestas pro expensa eorum fl. 800

Item si prefati bani in conservatione bonorum et fidorum exploratorum facient bonam et exactam diligentiam ad Turciam et exposuerint ad huiusmodi exploratores viginti florenos vel amplius usque ad centum per unum annum, regia maiestas visa eorum diligentia respondebit eis de huiusmodi expensa eorum usque ad centum florenos, prout dignum fuerit.

2030

De provisore Nandoralbensi

Dispositio facta ac desuper conservatione stipendiariorum peditum in castro Nandoralbensi et eorum solutione per Michaellem provisorem curie eiusdem castri Nandoralbensis modo infrascripto incipit feliciter.

zárólag Csulai Újlak és Némétújvár ellen küldött 200 lovasának zsoldjáról maradt fenn két, összesen 411 forintot kitevő adóutalvány (2633, 2700). Ennek oka egy 1494. november 20-i bejegyzés alapján – miszerint küldöncöt menesztettek Somi Józsa temesi ispánhoz azzal az utasítással, hogy fizessen a nándorfehérvári bánoknak 2000 forintot (898) – talán az, hogy fizetésüket az Alsó részek adóbevételeiből fedezték. — Az 1504. évi kincstartói előterjesztés részletesen sorolja fel a bánság védelmével kapcsolatos kiadások fajtáit (Jajca oklt. 186–188.). — *festo Translationis Sancti Emerici*] 1494. november 5. (Az itt álló 1495-ös évszám téves.)

2030. A nándorfehérvári provizori tisztségben talán szintén 1494. november 5-én, a király látogatásakor történt változás (vö. 809, 827). A Balázs deák (1523) helyére kinevezett Mihály deák Ernuszt Zsigmond kincstartó Körös megyei mezővárosából, Prodavizról származhatott (1512), amiből az is következik, hogy a provizor – szemben a királyi tisztségviselő bánokkal – közvetlenül a kincstartó alá tartozott. Feltehetően ő volt az a Mihály deák is, akit Fodor István szerémi püspök 1494. áprilisi halála után a püspökség várainak kapitányává neveztek ki (1593, vö. C. Tóth: Arch. 97.). Provizorként elsődleges feladata az volt, hogy a bánság általa kezelt jövedelmeiből fizesse a nándorfehérvári és a zimonyi gyalogosokat, valamint a várba felfogadott mesterembereket (vö. 1504: Jajca oklt. 186–188.). A számadáskönyv a Nándorfehérvár védelmére küldött hadiszerekről és a vár ellátásáról számos esetben

2029 nonagesimo quinto] *recte* nonagesimo quarto

Imprimis peditibus quingentis, qui continue in dicto castro Nandoralbensi et Semlen stare et servire debent, per unum annum integrum cuilibet eorum pro sallario, quibus victus non datur, per florenos duodecim computando faciunt fl. 6000

Insuper eisdem peditibus cuilibet vestituram et unam tunicam de panno simplici.

Preterea vigilatoribus triginta duobus in dicto castro Nandoralbensi, necnon Wyzwar et Zemplen existentibus similiter cuilibet eorum per annum per florenos duodecim computando faciunt fl. 384

Eisdem vigilatoribus similiter cuilibet vestem de panno simplici et lodicem medium.

Item bombardarios, necnon fabros, carpentarios, lapicidas et alios artifices ad labores et facta eiusdem castri necessarios ordinabit Michael provisor curie Nandoralbensis, secundum quod cum eisdem concordare poterit, quibus omnibus ipse solutionem faciet et etiam de hiis tandem rationem debebit tenere et dare.

Insuper ipse Michael provisor continue debebit tenere et habere bonos et fidos exploratores, qui de omnibus conatibus et novitatibus ipsorum Turcorum tam banis, quam regie maiestati semper vera nova perferunt.

2031

Wayvodatus Transsilvanensis

Principium wayvodatus domini Bartholomei Dragffy incipit in festo Nativitatis Beate Marie semper virginis anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto, et habet pro sallario in anno per regiam maiestatem eidem ratione huiusmodi wayvodatus ordinato in parata pecunia novem milia florenorum auri ita, quod medietatem huiusmodi novem milium florenorum auri, hoc est IIII^m V^c solvi faciat ei dominus thesaurarius ex vigesima Transsilvanensi et aliam medietatem ex chymento Chybiniensi, ita tamen, quod semper II^c armatos ad servitia regie

megemlékezik, emellett Mihály deáknak az 500 gyalogos zsoldjára két esetben könyvelt el egy-egy 400, illetve 2032 forintos összeget (860, 883). A számadáskönyv ugyancsak több, mesteremberekkel kötött szerződést tartalmaz, akiknek fizetései e tétel szerint szintén a provizor illetékességébe tartozott. Feltehetően a provizor kezelte az 1499-ig üresedésben maradó szerémi püspökség (C. Tóth: Arch. 97.) jövedelmeit (vö. 1591–1593), és esetleg a nándorfehérvári harmincadot is (→1268).

2031. A Bélyi Drágfi Bertalan vajdai kinevezésénél megadott 1494. szeptember 8-i dátum azt az időpontot jelöli, amikortól egyedül viselte a vajdaságot. A Szebenben tartománygyűlést tartó Ulászló király e napokban váltotta le Drágfi addigi társát, Losonci Lászlót (→658, 769, Arch. I. 87.). A kinevezést követő hónapokban Drágfi az erdélyi huszadból 3000 (1319), míg 1495 végén a szebeni cementező bérletéből 4500 forintot (3133) kapott, emellett fizetéseként számolták el az általa az 1495. évi erdélyi adóból beszedett 4198,5 forintot is (2762). — Ugyanezeket a feltételeket rögzíti Bornemissza János kincstartó 1504. évi előterjesztése is (Jajca oklt. 183.). — *in festo Nativitatis Beate Marie*] 1494. szeptember 8.

2030 banos et fidos exploratores

maiestatis servare teneatur, in salibus preterea pro anno habebit in valore florenorum III^m, qui restituentur ei Transsilvanie.

2032

Banatus Zewriniensis

Regia maiestas banatum Zewriniensem dedit et contulit ex novo egregiis Petro Tharnok et Iacobo Gellestheny, et ordinavit eis sua maiestas per unum integrum annum in parata pecunia quatuor milia florenorum auri, sales vero pro florenis duorum milium, et principium huiusmodi banatus et sallarii eorum in festo Beati Andree apostoli anni Domini millesimi quadringentesimi nonagesimi quarti, hoc est ultimo die mensis Novembris debebit incipi et computari.

Et sic pro sallario annuali habebunt in parata pecunia fl. 4000

In salibus vero sales pro fl. 2000

2033

Banatus de Sabacz

Regia maiestas banatum de Sabach dedit et contulit egregiis Iohanni de Kyspolyak et Nicolao Kende in festo [—].

Et pro sallario ipsorum duo milia florenorum in pecunia numerata et duo milia florenorum in salibus pro conservatione prescripti castelli ordinavit anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

2032. Macskási Tárnok Péter zenggi kapitányt (→716) és Gerlistyei Jakab egykori boszniai vicebánt (Arch. I. 140.) az uralkodó 1494 novemberében (865) nevezte ki a szörényi bánság élére Csulai Móré György és Gyarmati Balassa Ferenc helyére (Arch. I. 151–152.). Szemben Csulai Mórével (→653), de Balassával megegyezően fizetésükre a kincstartói hivatal a számadáskönyvben nem könyvelt el kiadásokat, azokat esetleg az Alsó részek adó- és egyéb jövedelmeiből fedezték. — Az 1504. évi kincstartói előterjesztés ugyanezeket az összegeket tartalmazza (Jajca oklt. 188.). — *in festo Beati Andree apostoli*] 1494. november 30.

2033. A két szabácsi bán kinevezésének időpontját a kéziratban üresen hagyták. Brogyáni Kispolyák János már korábban is szabácsi bán volt, Csulai Kende Miklós első báni említését pedig éppen a számadáskönyv őrizte meg (Arch. I. 148.). Fizetésükre a kincstartói hivatal a számadáskönyvben egy 600 forintos adóutalványt könyvelt el, méghozzá az 1494. évi Veszprém megyei adóból (660), továbbá Csulai részére az 1495. évi szlavóniai adóból is kiutaltak 200 forintot, de abból csak 4-et kapott meg (2742). Nem kizárt, hogy járandóságuk túlnyomó többségét az Alsó részek adó- és egyéb jövedelmeiből utalták. Feltűnő, hogy Kispolyák bánsága alatt 1496-ban egyszersmind bácsi alispán is volt (Arch. II. 39.), továbbá az is figyelemre méltó, hogy 1494-ben Veszprém megyében éppen Kinizsi Pál, az Alsó részek főkapitánya volt az ispán (Arch. II. 344.), ami esetleg megmagyarázhatja, miért a távoli megyében kaptak adóutalványt a birtokokkal ott nem rendelkező szabácsi bánok. — Az 1504. évi előterjesztés összességében hasonló összegeket tartalmaz, de sokkal részletesebben határozza meg azokat (Jajca oklt. 188.).

2034

Banatus regni Croatiae

Regia maiestas banatum regni Croatiae dedit et contulit illustri domino Iohanni Corvino duci et ordinavit ei maiestas sua per unum integrum annum in parata pecunia decem milia florenorum.

2035

Banatus de Iaycza

In die Beatorum Viti et Modesti martirum magnificus Ladislaus de Kanysa et Iohannes Bebek per regiam maiestatem pronuntiati sunt in banos de Iaycza, tamen banatus ipsorum incipit tempore susceptionis castrorum, et per annum habent decem milia florenorum et mille in salibus. Et quia Balthasar Bathyani cito eis castra non restituit, demum maiestas regia Bachye cum banis predictis taliter concordavit, quod annus ipsorum incipiatur in festo Sancti Michaelis anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.

2036

Palatinatus

Item in anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo vigesima nona die Martii, hoc est feria quinta proxima post festum Anuntiationis Beate Marie virginis dominus Stephanus de Zapolya comes Scepusiensis creatus est Bude in

2034. Corvin János szlavóniai, lipitói és opavai herceget az uralkodó 1495. február–március folyamán nevezte ki dalmát–horvát–szlavón bánná Kanizsai László helyére, miután lemondott 1490 óta viselt szlavón hercegi címéről (Arch. I. 97., vö. 1276). A kincstartó 1495-ben a hercegnek szánt 10 000 forint kifizetésére az első szlavóniai adóból 5000 forintot utalt ki, de abból az adószedők végül csak 2079,5 forintot adtak át neki (2746), a másodikból pedig 9445 forint adó behajtását engedélyezte Corvinnak (2546–2547). — A horvát bán részére folyósított fizetés leírása igen szűkszavú az 1504. évi kincstartói előterjesztéshez képest (Jajca oklt. 184–185.). Ennek oka bizonyára az, hogy a számadáskönyv nem tartalmaz horvátországi bevételeket, és egy hadiszerszállítmányon (1604), néhány kisebb utalványon és a bán fizetésén kívül kiadásokat sem.

2035. Kanizsai László volt dalmát–horvát–szlavón bánt (→715) és Pelsőci Bebek János pohárnokmestert (Arch. I. 112.) az uralkodó az 1495. évi budai országgyűlésen nevezte ki jajcai bánokká Battyányi Boldizsár (→698) és Grabarjai Beriszló Ferenc (→711) helyére, ám Battyányi csak 1496 februárjában adta át a bánságot az új bánoknak (Arch. I. 140–141.). Ebből adódóan Kanizsai és Bebek jajcai báni fizetésére az év végén záruló számadáskönyvben még kevés bejegyzést találunk: Kanizsai Lászlónak Vas, Zala és Sopron megyékben összesen 325 forintot utaltak ki, amelyhez esetleg még hozzászámítandók a saját birtokain jelzett kisebb, befizetetlenül maradt adótételek (→2715). Az uralkodó és a bánok e tételben említett megállapodása előbbi bácsi tartózkodásának idejére, tehát az 1495. november 12. és 1496. január 4. közötti időszakra tehető (I. függelék). — Az 1504. évi kincstartói előterjesztés 12 000 forint készpénzt és 2000 forintnyi sőt szán a bánoknak saját, illetve 200 lovasuk és 300 gyalogosuk fizetésére, emellett számos olyan kiadási tételt említ, amelyet az 1494–1495. évi számadáskönyvben külön utalványként találunk meg (Jajca oklt. 185–186.). — *In die Beatorum Viti et Modesti martirum*] 1495. június 15. — *in festo Sancti Michaelis*] 1495. szeptember 29.

2036. Szapolyai István szepesi gróftól az uralkodó 1492. március 29-én, a budai országgyűlés vége felé nevezte ki nádorrá (Arch. I. 81.). A kincstartó a nádor évi 4000 forintos fizetését mindkét évben északkelet-magyarországi adóutalványokkal teljesítette (→638, 2638).

palatinum, cui pro salario annuo ratione huiusmodi palatinatus ordinati sunt fl. IIII^m.

Eidem in salibus fl. II^m.

2037

Saros

Eidem domino palatino ratione conservationis castri Saros similiter pro salario annuo ordinati sunt fl. IIII^c anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo.

Eidem ratione conservationis corone et castri Wyssegradiensis fl. I^m.

2037. Sáros vára az 1492. január 1-jei eperjesi csata után a legyőzött János Albert lengyel hercegtől került Ulászló király főkapitánya, Szapolyai István szepesi gróf kezére. Az uralkodó a térség Lengyelország felőli védelmét már korábban Szapolyaira bízta, elsősorban e feladatkör hathatósabb ellátása érdekében hagyta a kezén Sáros várát az itt említett évi 400 forintos fizetéssel, amelyből Szapolyainak bizonyára katonákat kellett tartania. Az összeget a kincstartó mindkét évben a Sáros megyei adójövedelmekből utalta ki a nádornak (→665, 2660). — Szapolyai István nádort az 1493. októberi országgyűlésen választották meg koronaőrnek Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár társaságában (DF 287361., Erdődy lt. D 10165.). A korona és a visegrádi fellegrvár őrzéséért járó évi 1000 forintot a nádor mindkét évben Trencsén megye adójövedelméből kapta meg (→114, 2709). — Az 1504. évi kincstartói előterjesztés Sáros, illetve a visegrádi vár és a korona őrzésére ugyanezeket az összegeket szánta (Jajca oklt. 182.).

2036 *Eidem in salibus fl. II^m] add. Scriptor B*

2037 *Eidem ratione conservationis corone et castri Wyssegradiensis fl. I^m] add. Scriptor B*

**Introitus contributionis unius floreni Bude circa festum Sancte Trinitatis
anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto oblati**

Komaron

2039	Per Franciscum Wardai dicatorem comitatus prefati ratio data est su-	
	per contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 2161
2040	Ex quibus exacti sunt	fl. 1143
2041	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl. 28
2042	Electis nobilibus dati sunt	fl. 12
2043	Dicator habuit pro expensis et sallario	fl. 120

[Restant inexacti]

2044	Bona regie maiestatis in pertinentiis Komaron et Tatha faciunt	fl. 718
2045	Possessio altaris Corporis Christi Bude ad Beatam Virginem existen-	
	tis per litteras divorum regum exempta	fl. 38
2046	Piscatores tres ad castrum Tatha servientes faciunt	fl. 3
2047	Factores et servitores ad castrum Komaron et Tatha servientes faciunt	fl. 44
2048	De centum quinque relaxati faciunt	fl. 55
		858

2038. *festum Sancte Trinitatis*] 1495. június 14. — Az 1495. évi egyforintos adót a rendek a május 8-ára összehívott budai országgyűlésen ajánlották fel az uralkodónak (Neumann: Királyi hatalom 49.). Az előző évi adószedéshez (→56) képest változást jelentett, hogy a megyék választott nemeseket (*electi nobiles*) delegáltak az adószedés ellenőrzésére, akik fizetést is kaptak a beszedett adóból, valamint Máramaros megye adójának beszédését már nem engedélyezték a királynénak. Az Alsó részek főkapitánya alá tartozó 12 megyében az anyaországgal egy időben, nyáron szedhették az adót: szeptember 7. körül az egri provizor már elküldte emberét Temesvárra az urának kiutalt királyi adóért (Kandra: Bakócs-codex 423.). Szlavóniára ez évben kétszer vetették ki a félforintos adót, áprilisban (→2519) és szeptemberben (→2545), Erdélyben pedig ősszel indultak meg az adószedés munkálatai (→2584).

2039. A megye adózása 1494-ben: **100**. — Várdai Ferenc a későbbi kincstartóval, illetve váci, majd erdélyi püspökkel (Arch. I. 356., C. Tóth: Várdai pályája) azonos, a számadáskönyv máshol, miként a korabeli források is, Aladár Ferencnek nevezi. 1494 tavaszán elkísérte az uralkodót Lőcsére (**1998**), 1495-ben pedig régi szolgálataira tekintettel éppen Komárom megye adójából vehetett fel 100 forintot (**2630**). 1496 elején a király kíséretében Pozsonyban tartózkodott, amikor is fizetésére 26 hordó bort kapott (DL 88805.). 1498-ban a komáromi főesperesi javadalomról éppen Ernuszt egykori alkincstartója, Dombai Imre mondott le a számára (DL 82137., C. Tóth: Várdai pályája 17.).

2040. A kincstartó a Komárom megyében beszedett 1143 forint adóból 500-at Butkai Péter komáromi és tatai várnagnak a király által neki zálogolt Kontovc kastély kiváltására, 40-et Butkai Péter relációjára Sigmund Kurzbach palotásnak, 100-at Várdai Ferencnek elmaradt régi fizetési törlesztésére utalványozott, végül 53 forintot a Miksa római királyhoz küldött Sigmund Schneitpöck költségeinek egy részeként könyvelték el (**2628–2631**). Az utalványok együttes összege: 693 forint.

2044., 2046–2047. Az egyforintos adót a király komáromi és tatai uradalmából (→104) nem szedték be, ám ennek pótlására Butkai Péter komáromi és tatai várnagy átadott a kincstartónak 600 forintot, amelyet a két uradalom lakossága rendkívüli földesúri adóként fizetett be (→52).

2045. A budai Boldogasszony-plébániatemplom Krisztus Teste-oltára a Garai család adományából két Komárom megyei birtokkal rendelkezett, Bajjal és Haláppal (1461: DL 15670.).

Zolnok Exterior

2049	Per Matheum litteratum et Caspar Gywlay dicatores comitatus pre-	
	fati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa	
	facit	fl. 2553
2050	Ex quibus exacti sunt	fl. 1087
2051	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl. 20
2052	Electis nobilibus dati sunt	fl. 16
2053	Dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl. 110

Restant inexacti

2054	Bona domini Agriensis faciunt	fl. 115
2055	Item bona domini palatini faciunt	fl. 100
2056	Bona regie maiestatis, Cumani	fl. 874
2057	Bona domini Iohannis Ernusth	fl. 60
2058	De centum quinque relaxati faciunt	fl. 57
2059	Pauperes relaxati faciunt	fl. 54
2060	In rectificatione defalcati sunt	fl. 60
		1320

2049. A megye adózása 1494-ben: **206**. — Tolnai Máté deák és Gyulai Gáspár voltak a szolnoki sókamarások (**2622**), így nem véletlen, hogy Külső-Szolnok megyében az 1494. évi adót is ők szedték be (**206**).

2050. A kincstartó a Külső-Szolnok megyében beszedett 1087 forint adóból 627-et a szolnoki kamarások útján a sószállítóknak utalt ki a só megváltására, míg 211-et a Lőrinc herceg ellen 200 lovassal felvonuló Csulai Mór Györgynek „segélyül” (**2632–2633**).

2054. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Külső-Szolnok megyében fekvő birtokai: a titeli prépostsághoz tartozó Várkony és tartozékai (→**210**). A püspök várkonyi, illetve derecskei és pelbárthidai (Bihar megye) uradalmi élén álló tisztje, Varjasi István 1495-ben 222,5 forint királyi adóbevétellel számolt el (DL 82985.).

2055. Szapolyai István nádor Külső-Szolnok megyében fekvő birtoka: Kengyel mezőváros (→**211**).

2056. Az egyforintos adót a kunoktól (vö. **213**) nem szedték be, ám ennek pótlására Báncsai András budai provizor átadta a kincstartónak a tőlük beszedett rendkívüli adó egy részét (→**54**).

2057. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Külső-Szolnok megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóci Anna kezével részben kezére kerülő Szolnok mezőváros és tartozékai (1491: DL 19723., 1495: DL 13215., vö. 1493: Bereg 237. sz., 1495: DF 209737.). — Ernuszt 1495-ben minden olyan megyében megtarthatta az adót, ahol a Pálóciak birtokokkal rendelkeztek. Ezek a kincstár szempontjából behajthatlan tételek ráadásul részben feltűnően kerek összegeket tesznek ki: a Külső-Szolnok megyei 60 forinton túl Ungban 50 (**2112**), Beregben 50 (**2153**), Zemplénben 100 (**2255**), Borsodban 100 (**2277**) forint, amiből egyértelmű, hogy részben konkrét adóösszegre szóló, esetleg a lovászmesteri fizetés rendezésére szolgáló utalványokról van szó. Máshol a kincstartó az adott megyében fekvő birtokok összes adóját utalhatta ki testvérének, miként erről a nógrádi 63 (**2102**), a hevesi 68 (**2309**) és a gömöri 65,6 (**2365**) forintos tételek árulkodnak.

Pilisiensis

2061	Per Ladislaum litteratum et Iohannem similiter litteratum dicatores prefati comitatus ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa	fl. 1746
2062	De quibus exacti sunt	fl. 359,5
2063	Item dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl. 70
2064	Electis nobilibus dederunt	fl. 12,5

Restant inexacti

2065	Bona regie maiestatis faciunt	fl. 1071,5
2066	Bona domini Iose comitis faciunt	fl. 16,5
2067	Bona domini episcopi Agriensis	fl. 80
2068	Bona domini episcopi Zagrabyensis simul cum inquilinis et remanentiis	fl. 65
2069	Bona monialium de Insula	fl. 12
2070	Nobiles unius sessionis, qui exolvere non potuerunt, faciunt	fl. 40
2071	De centum quinque relaxati	fl. 19
		1304

Thorna

2072	Per Paulum Zem dicatorem prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 832

2061. A megye adózása 1494-ben: **368.** — A két adószedő közül az első Kubinyi Lászlóval, a palotások fizetőmesterével (→**1982**), a második azzal a János deákkal azonosítható, aki az előző évben Baranya megye adószedője volt (→**267**, vö. **1292**).

2062. A kincstartó a Pilis megyében beszedett 359,5 forint adóból 58-at Ráskai Balásznak budai várnagyi fizetésére, 7,5 forintot a budai Szent János-kolostor melletti begináknak, 24-et a maróti remetéknek, végül 6 forintot a pilisi apátnak utalványozott, utóbbinak ezzel az udvari használatra átadott bora árát ellentételezték (**2634–2637**). Az utalványok összege 95,5 forint.

2065. A Pilis megyei királyi birtokokba az előző évi jegyzék alapján (→**372–373**) már a királynétől lefoglalt óbudai uradalmat is beleszámították. A lefoglalást 1494 őszén hajtották végre (→**26–27**).

2066. Somi Józsa temesi ispán Pilis megyei birtoka: Horhi falu (→**375**).

2067. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Pilis megyei birtokai: az előző évben még Corvin János kezén szereplő (→**374**) zsámbéki uradalom (vagy annak egy része), amelyet a herceg 1495 márciusában adott el Bakócnak (Erdődy lt. D 935–936., vö. Kandra: Bakócs-codex 449.), igaz, az adásvételi oklevélben a három település (Zsámbék, Tök, Perbál) Pest megyeiként szerepel, egy évvel később viszont Fejér és Pilis megyeiként (Erdődy lt. D 958.).

2068. Szentlászlói (Túz) Osvát zágrábi püspök esetében a kezén lévő budafelhévízi prépostság felhévízi birtokaira utaltak (→**377**).

2069. A Nyulak szigeti (Margit-szigeti) Szűz Mária domonkos apácakolostor (Romhányi: Kolostorok 15–16.) Pilis megyei birtokrészei Pomázon, (Pilis)csabán és Tinnyén terültek el (Cs. I. 18.). Ez évben Pest megyei birtokaik adójából is megtarthattak 27 forint adót (**2415**).

2072. A megye adózása 1494-ben: **409.** — Az adószedő, Zem Pál (→**1558–1559**) 1495. október 25-én már Szegeden tartózkodott a kincstartó mellett (**3055**, vö. **3076**).

2073	De quibus exacti sunt	fl.	200
2074	Comitibus et iudicibus nobilem	fl.	20

Restant inexacti

2075	Bona domini palatini faciunt	fl.	602
2076	Factores et servitores domini palatini relaxati faciunt	fl.	10
			612

Wesprimiensis

2077	Per dicatores Benedictum Bathiani et Gregorium Polyak super contributione unius floreni prefati comitatus ratio data est, cuius summa facit	fl.	3500
2078	De quibus exacti sunt	fl.	1500
2079	Comitibus et iudicibus nobilem pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
2080	Electis nobilem	fl.	26
2081	Dicatores pro expensis et sallario	fl.	163

Restant inexacti

2082	Bona domini palatini faciunt	fl.	802
2083	Item bona domini Laurentii ducis	fl.	169
2084	Venatores regie maiestatis in Zenthgal et Nemethi commorantes	fl.	83

2073. A kincstartó a Torna megyében beszedett 200 forint adó egészét Szapolyai Istvánnak utalta ki nádori fizetésére (2638).

2075–2076. Szapolyai István nádor Torna megyében fekvő birtokai: Torna és Szádvár várak és tartozékaik, valamint a Gömör megyei Krasznahorka vár itteni tartozékainak a fele (→413).

2077. A megye adózása 1494-ben: 240. — A kincstartó egyik küldönce 1495. augusztus 7-én királyi leveleket kézbesített Fejér és Veszprém megyék adószedőinek (2899), 22-én pedig már pénzért küldtek az utóbbi megyébe (2934). — A két adószedő közül Battyányi Benedek a későbbi budai várnaggyal és kincstartóval azonos (1494: DL 101192., Arch. I. 337.), míg Polyák Gergely, aki az előző évben Fejér és Solt megyék adóit szedte be (180), fehérvári sókamarás volt (2624). — A beszedett adó, a költségek és a be nem hajtott tételek összege nem 3500, hanem 3501 forintot tesz ki.

2078. A kincstartó a Veszprém megyében beszedett 1500 forint adóból 250-et Kamičaci Horvát Márknak utalt ki „segélyül” és fizetésére, 50-et testvérének, Jánosnak horvátországi vára (Kamičac) védelmére, 100-at Vitéz János veszprémi püspöknek a budai bortized előző évi bérleti díjának részleteként, 76-ot a Miksa római királyhoz küldött Sigmund Schneitpöck útiköltségének egy részére, 11-et pedig Egervári László tárnokmesteri fizetésének részletére utalványozott (2639–2643). Az utalványok együttes összege 487 forint.

2082. Szapolyai István nádor Veszprém megyében fekvő birtokai: az 1494-ben 657 portát kitevő pápai, ugodi és cseszneki uradalmak (→245) mellett a neve alatt írhatták össze a Kinizsi Páltól 1494 novemberében megörökölt somlói uradalmat is. Ez a megyében valójában két falut jelentett (1495: Szapolyai oklt. 220.), az 1488. évi adószedés adataival 48 portát (Solymosi: Veszprém 187.). Nem kizárt természetesen, hogy a somlónásárhelyi apácák birtokairól is a nádor szedte be az adót (→246).

2083. Ujlaki Lőrinc herceg Veszprém megyében fekvő birtokai: Palota vára és uradalma (→244).

2084. A királyi vadászok kezén 1488-ban Horhi, Szentgál és Némethi településeken 70 portát írtak össze (Solymosi: Veszprém 186.).

2085	Bona Emerici Therek	fl.	24
2086	Bona fratrum predicatorum de Kereky faciunt	fl.	12
2087	Bona Georgii Esseghwari	fl.	67
2088	Bona fratrum de Lwveld	fl.	52,5
2089	Bona Marci Horwath faciunt	fl.	34
2090	Bona Francisci Aladar	fl.	16
2091	De centum quinque relaxati	fl.	164
2092	Combusti faciunt	fl.	156
2093	Bona diversorum nobilium inexacti	fl.	70
2094	Nobiles unius sessionis inexacti	fl.	134,5
			1784

Newgradyensis

2095	Per Andream Ozlani et Gregorium Gywlai dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	4911
2096	Ex quibus exacti sunt	fl.	3800

2085. Enyingi Török Imre kezén 1488-ban egy Veszprém megyei falut (a névadó Enyinget) írtak össze 18 portával (Solymosi: Veszprém 188.). Török Corvin János herceg familiárisa volt (1494: DF 231902.).

2086. Jóllehet ez a sor vélhetően nem kereki domonkosokra (vö. Solymosi: Veszprém 213.), hanem a veszprémi domonkosok kereki javaira (vö. a soproni ferencesek küllői birtokrészére vonatkozó megfogalmazással: 84) utal, így is nehezen értelmezhető, mivel a környéken csak Zala és Fejér megyékben ismert Kereki nevű település.

2087. Essegvári György Veszprém megyei birtokaira →247.

2088. A lövöldi kartauziak kezén 1488-ban 5 Veszprém megyei településen 151 portát írtak össze (Solymosi: Veszprém 184.), így ezúttal csak birtokaik egy része mentesült az adófizetés alól.

2089. Kamičaci Horvát Márk királyi palotás (→726) nem sokkal Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán 1494. novemberi halála után vette feleségül ennek özvegyét, Magyar Benignát (1495: DL 20258., DL 82092.), akinek kezével hozzájutott a Veszprém megyei nagyvázsonyi uradalomhoz, amellyel rövid időre a veszprémi ispánságot is megkapta (Arch. II. 345.). Az itt szereplő 34 forint az uradalom adójából származhatott, és ezen felül értendő az az összesen 300 forint, amelyet Márknak és testvérének, Jánosnak a megye adójából utaltak ki (2639–2640).

2090. Az ez évben Komárom megye adószedőjeként tevékenykedő Várdai „Aladár” Ferenc (→2039) Veszprém megyei birtokai ismeretlenek. A régebbi szakirodalom szerint Várdait az uralkodó éppen az adókvetésről is döntő, 1495. évi országgyűlés idején nevezte ki fehérvári örkanonokká (Fraknoi: Kegy-úri jog 58–59.), ami megmagyarázná Veszprém megyei birtoklását: az örkanonoki javadalomhoz tartozó Rostás birtokon és Küngös birtokrészén 1488-ban ugyanis 13 adóköteles háztartást írtak össze (Solymosi: Veszprém 184.). Az újabb kutatások azonban igazolták, hogy a Várdait örkanonokká kinevező keltezetlen oklevél valójában 1500-ra datálandó (C. Tóth: Várdai pályája 17–19.).

2095. A megye adózása 1494-ben: 229. — A kincstartó hivatalából 1495. augusztus 12-én küldöncöt menesztettek Nógrád megye adószedőjéhez pénzért (2917). — Oszlányi András kincstartói familiáris személyére →311. Gyulai Gergely a kincstartó baranyai alispánjának, Gyulai Györgynek volt a fia, 1494–1495 fordulóján léphetett a kincstartó szolgálatába (DF 260550.).

2096. A kincstartó a Nógrád megyében beszedett 3800 forintból 575-öt Losonci Lászlónak vajdái és 235-öt Ráskai Balásznak budai várnagyi fizetésére, 225 forintot pedig Bátorai Györgynek „segélyül” utalt ki (2644–2646), ami összesen 1035 forintot tesz ki.

2094 *Prima pars numeri 134, hoc est I^c, nunc I^c legi potest, sed summis computatis recte I^c legendum est.* — *Summam 1784 corr.*

2097	Quatuor electis nobilibus	fl.	32
2098	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallario dati sunt	fl.	28
2099	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	182

Restant inexacti

2100	Bona domini palatini faciunt	fl.	241,5
2101	Bona domini regis faciunt	fl.	225
2102	Bona domini Iohannis Ernusth faciunt	fl.	63
2103	Combusti faciunt	fl.	66
2104	De centum quinque relaxati	fl.	191,5
2105	In bonis diversorum nobilium et unius sessionis faciunt	fl.	82
			869

Wngh

2106	Per Andream litteratum et Franciscum Sarkan dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	2410
2107	Ex quibus exacti sunt	fl.	1623,5
2108	Nobilibus electis	fl.	32
2109	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2110	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	150

Restant inexacti

2111	Bona domini palatini faciunt	fl.	310
2112	Bona Iohannis Ernusth faciunt	fl.	50
2113	De centum quinque relaxati	fl.	116

2100. Szapolyai István nádor Nógrád megyében fekvő birtokai: Salgó vár uradalma (→233).

2101. A király Nógrád megyében fekvő birtokai nagyrészt a királyi ajtónállók feladatát betöltő és az előző évben 170 forinttal összeírt „oroszkokkal” azonosíthatók (→234).

2102. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Nógrád megyében fekvő birtokai egyelőre nem azonosíthatók, bizonyára felesége, Pálóci Anna kezével hozzá kerülő javakról van szó. A lovászmester Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2106. A megye 1494. évi adózása: 92. — Az adószedők közül András deák személye bizonytalan, esetleg Muronyi Vér Andrással azonosítható (→690), Ákosházi/Buzádszigeti Sárkány Ferenc a szintén kincstartói szolgálatban álló Sárkány László (→83) testvére (Kubinyi: Sárkány 264–265.).

2107. A kincstartó az Ung megyében beszedett 1623,5 forintból 300-at Szapolyai István nádornak utalt ki cserébe Valkó megyei birtokainak a temesi ispán által beszedett adójáért, 40-et Pálóci Antalnak fizetésére, 50-et pedig Vémeri Zsigmond deák leleszi prépostnak „segélyül” (2648–2650). Az utalványok összege 390 forint.

2111. Szapolyai István nádor Ung megyében fekvő birtokai: a zálogjogon kezén lévő nevickei vár és uradalmának fele (→96).

2112. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Ung megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóci Anna kezével részben kezén lévő Pálóci-birtokok (Cs. I. 406., 1495: DL 2862.). A lovászmester Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2114	In bonis diversorum nobilium inexacti faciunt	fl.	59
2115	In bonis vero nobilium unius sessionis inexacti faciunt	fl.	41,5
			576,5

Strigoniensis

2116	Per Benedictum litteratum de Alsozegedi dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	1100
2117	Ex quibus exacti sunt	fl.	727
2118	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salario dati sunt	fl.	20
2119	Electis nobilibus	fl.	12
2120	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	66

Restant inexacti

2121	Bona domini Strigoniensis Somberkerez vocata faciunt	fl.	39
2122	Possessio domini Iose Been vocata facit	fl.	46
2123	Possessio regie maiestatis Tholna facit	fl.	17
2124	Nova Civitas Strigoniensis facit	fl.	57,5
2125	Naute exempti in Kakad	fl.	46,5
2126	Nobiles unius sessionis et aliorum, a quibus exigere non potuit, faciunt	fl.	23
2127	De centum quinque relaxati	fl.	46
			275

2116. A megye 1494. évi adózása: **426**. — Alsószegei (vagy Alsószigeti) Máté fia Benedek deák gyakran foglalkoztatott ügyvéd (pl. 1493: DF 283678., 53. old., 1494: DL 20186., DL 101183.) és közjegyző (1500: Reg. Imp. XIV/3/2. 14273. sz.) volt, megbízatását – a kincstartóval való, Baranya megyei származásából adódó esetleges ismeretsege mellett – az indokolta, hogy esztergomi lakos volt (1494: DF 249868., családneve *Syger*: DL 20186., 1506: DF 275502.).

2117. A kincstartó az Esztergom megyében beszedett 727 forintból 40-et Dorogházi László ítélőmesternek „segélyül”, 14-et a veszprémi püspöknek a budai tizedek bérleti díjának részleteként, 33 forintot pedig Lábatlani Gergelynek ugyancsak „segélyül” utalt ki (**2651–2653**). Az utalványok összege 87 forint.

2121. Az érsekség birtokában lévő település(ek) azonosítása egyelőre nem járt sikerrel, még a név értelmezése („Somberke-rész”) is bizonytalan.

2122. Somi Józsa temesi ispán, az Alsó részek főkapitányának Bény nevű birtoka 32 portával már előző évben is mentességet élvezett (→**435**).

2123. A királyi birtok a mai Vértestolnával azonosítható. Kovácsi Miklós királynak címzett, 1495-re keltezhető kérvénye szerint két itteni birtokrészt Butkai Péter (komáromi és tatai várnagy) törvénytelenül foglalta Tata (királyi) várhoz (DL 48326.).

2124–2125. Az esztergomi Újváros, illetve Kakat (Párkány) adómentességére →**431–432**.

2120 Dicatores habuerunt] *recte* Dicator habuit, cf. **2116**.

Tholna

2128	Per Martinum Horwath et Albertum litteratum dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 10 031,5
2129	De quibus exacti sunt	fl. 6 500
2130	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salario dati sunt	fl. 28
2131	Electis nobilibus dati sunt	fl. 62
2132	Dicatores expensas et sallarium habuerunt	fl. 193

Restant inexacti

2133	Bona domini episcopi Quinqueecclesiensis faciunt	fl. 1306
2134	Bona domini episcopi Agriensis simul cum capitulo Thituliensi	fl. 503
2135	Bona abbacie Saxardiensis faciunt	fl. 423
2136	Dominus Caspar Bodo in bonis suis retinuit	fl. 82,5
2137	Possessio domini Blasii Raskay	fl. 33
2138	Domino Paulo Dombay, Alberto Paxi, Georgio Zerechen, Moysi Bwzlay, qui etiam electi fuerunt, relaxati sunt	fl. 90
2139	Combusti faciunt	fl. 210
2140	De centum quinque relaxati	fl. 325
2141	Pauperes nobiles unius sessionis, qui non potuerunt exolvere, faciunt	fl. 276
		3248,5

2128. A megye adózása 1494-ben: **302**. — Az adószedők közül Horvát Márton pécsi polgár lehetett, aki az előző évben Trencsén megye adóját szedte be (→**110**). 1495. június 19-én még ő intézte az udvarban a királyi lovak számára a zabvásárlást (**1924**), június 29-ére már elhagyta a fővárost (**1953**), nyilván adószedői feladatköre miatt. Albert deák 1494 februárjában időlegesen sáfári feladatokat látott el a királyi udvarban (**1421**, **1428**).

2129. A kincstartó a Tolna megyében beszedett 6500 forintból 60-at a madoccai apátnak, a király miniátorának utalt ki, 200-at Buzlai Mózesnek fizetésére, 50 forintot pedig szintén neki erdélyi küldetése költségeire (**2654–2656**). Az utalványok összege 310 forintot tesz ki.

2133. Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, illetve a pécsi püspökség Tolna megyében fekvő birtokaira →**307**.

2134. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár, illetve a titeli prépostság Tolna megyei birtokaira →**306**.

2135. A Kálmáncehi Domonkos fehérvári prépost, 1495 májusától váradi püspök (C. Tóth: Arch. 111.) kezén lévő szekszárdi apátság (vö. **691**) Tolna megyében fekvő birtokai: Szekszárd mezőváros és tartozékai (Cs. III. 475.).

2136. Az 1495. évi országgyűlésre név szerint meghívott (**1284**) Györgyi Bodó Gáspár tolnai ispán (Arch. II. 271.) birtokai: Anyavár és tartozékai (Cs. III. 403., 462.).

2137. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester Tolna megyében fekvő birtoka az 1494-ben név szerint is megemlítt Izmenyvel azonosítható (→**308**).

2138. Az itt felsorolt, az adószedés ellenőrzésére választott személyek – Dombai Pál, Paksi Albert, Mesztegnyői Szercecsen György és Gergelylaki Buzlai Mózes – mindegyike előkelő nemes volt, utóbbi kettő az 1495. évi országgyűlésre név szerinti meghívót kapott (**1284**, vö. Kubinyi: Buzlaiak 274.).

Scepusiensis

2142	Per Franciscum Begani dicatorem comitatus prefati ratio est data super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl. 1501,5
2143	Ex quibus exacti sunt	fl. 576
2144	Dicator habuit expensas et sallarium	fl. 42

Restant inexacti

2145	Bona domini palatini faciunt	fl. 765,5
2146	Dominus palatinus de bonis abbacie Chernyk exegit	fl. 118
		883,5

Berek

2147	Per Christofforum Fadan dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 2567
2148	De quibus exacti sunt	fl. 1250
2149	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl. 28
2150	Electis nobilibus dati sunt	fl. 18
2151	Dicator pro expensis et sallario habuit	fl. 100

Restant inexacti

2152	Bona domini Petri Gereb faciunt	fl. 953
2153	Bona domini Iohannis Ernusth	fl. 50
2154	De centum quinque relaxati	fl. 80

2142. A megye adózása 1494-ben: 57. — A Bereg megyéből származó Bégányi Ferenc 1492-ben Bátori István országbíró jegyzője volt, de unokatestvérei között is volt ekkor egy Ferenc nevű (DF 211063.). Vö. Kubinyi: Kincstári személyzet 42., 123. jegyz.

2143. A kincstartó a Szepes megyében beszedett 576 forintból 100-at Mecskei György szepesi prépostnak utalt ki (2657).

2145. Szapolyai István szepesi gróf, nádor Szepes megyében fekvő birtokai: a szepesvári, dunajeci, richnói uradalmak, Késmárk város, Gölnic és Szomolnok bányavárosok (→60).

2146. A rontott névalakkal szereplő és bizonyára a Szapolyaiak kegyurasága alá tartozó savniki ciszterci apátság birtokaira →61.

2147. A megye adózása 1494-ben: 251. — Az előző évben szatmári, ez évben pedig beregi és ugocsaai adószedő, Toronyi Fadan Kristóf (→522) egy 1495. október 13-i kiadási tétel szerint már a kincstartó mellett tartózkodott a Dunántúlon, ekkor könyvelték el nándorfehérvári küldetése útiköltségét (3035).

2148. A kincstartó a Bereg megyében beszedett 1250 forintból 1100-at a nagybányai kamaraispánnak utalt ki a bányamunkálatokra (2658).

2152. Vingárti Gereb Péter országbíró Bereg megyében fekvő birtokai: a Corvin Jánostól ekkoriban megszerzett (vö. 759) és testvérével, Gereb László erdélyi püspökkel közösen birtokolt Munkács vár és uradalma (1495: Libri regii IV. 522–524., DL 12797., Bereg 242. sz., →255).

2153. Csáktornyai Ernusztnak János lovászmester Bereg megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóci Anna kezével részben kezén lévő Pálóci-birtokok (1493: Bereg 237. sz.). A lovászmester Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2146 Chernyk] recte Chewnyk

2155	Combusti faciunt	fl.	51
2156	Inexacti faciunt	fl.	37
			1171

Wgocha

2157	Per Christoforum Fadan dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione prefati comitatus, cuius summa facit	fl.	1271
2158	De quibus exacti sunt	fl.	1000
2159	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2160	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallario dati sunt	fl.	28
2161	Dicator pro suo sallario et expensis habuit	fl.	83

[Restant inexacti]

2162	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	85
2163	Pauperes et nobiles unius sessionis relaxati	fl.	63
			148

Zolnok Mediocris

2164	Per Iohannem Posegay et Stephanum Bibi dicatores prefati comitatus ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	2610
2165	De quibus exacti sunt	fl.	1920
2166	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	28
2167	Dicatores pro expensis eorum et sallario habuerunt	fl.	192

Restant inexacti

2168	Bona domini episcopi Transsilvanensis faciunt	fl.	470
			470

2157. A megye adózása 1494-ben: **259**. — Toronyi Fadan Kristóf beregi és ugocsai adószédőre lásd a Bereg megyénél írottakat (**2147**).

2158. A kincstartó az Ugocsa megyében beszedett 1000 forintból 950-et a nagybányai kamaraispá-noknak utalt ki a bányamunkálatokra (**2659**).

2164. A megye adózása 1494-ben: **64**. — A kincstartó 1495. augusztus 13-án elküldte egyik em-berét Közép-Szolnok megye adószédőjéhez pénzért (**2918**). — Az adószédők közül Pozsegai János ekko-riban került a nagybányai kamara élére (→**948**), Bibi István pedig királyi huszárként szerepel (→**983**). Közép-Szolnok mellett ez évben Máramaros megyében is ők szedték be az adót (**2283**).

2165. A kincstartó a Közép-Szolnok megyében beszedett 1920 forint egészét Drágfi Bertalan erdélyi vajdának utalta ki a vajda kíséretében a budai országgyűlésre felvonuló 200 lovas fizetésére. Az erről szóló tétel szerint az adót Drágfi is hajtotta be (**2662**).

2168. Vingárti Geréb László erdélyi püspök, pontosabban püspöksége Közép-Szolnok megyében fekvő birtokai: Zilah, Tasnád és tartozékai (→**68**).

Lyptho

2169	Per Benedictum Chenehazy et Leonardum Chapy dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	791
2170	Ex quibus exacti sunt	fl.	89
2171	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2172	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis	fl.	12
2173	Dicatores habuerunt expensas et sallarium in isto et in Arwa comitatibus	fl.	170

Restant inexacti

2174	Bona domini palatini faciunt	fl.	426
2175	Possessio Ladislai litterati facit	fl.	12
2176	De centum quinque relaxati	fl.	13
2177	Pauperes et inexacti remanserunt et faciunt	fl.	57
			508

Arwa

2178	Per Benedictum Chenehazy et Leonardum Chapy dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	301
2179	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	6
2180	Possessio Ladislai litterati facit	fl.	5

2169. A megye adózása 1494-ben: **458**. — Az adószedők közül Cseneházi az előző évben is zólyomi, turóci, lipthói és árvi adószedő volt (**438**, **448**, **458**, **467**). A másik adószedő azonosítása egyelőre bizonytalan: a Zólyom megyei elszámolásnál nevét ráadásul nem is Csapinak, hanem Sápinak írják. Mivel 1493 elején a kincstartó testvére, Ernuszt János beszercebányai iktatásáról szóló mandátumban kijelölt királyi emberként egy Sápi Lénárt nevű személy szerepel (DL 37677.), feltehetően az utóbbi a helyes névalak.

2170. A kincstartó Liptó megye ez évi adójából nem utalványozott.

2173. Az adószedők Árva megyében nem tudtak fizetést, illetve költségterítést elszámolni, mivel a megyei hatóság fizetésének levonása és a felmentések figyelembevétele után nem maradt bevétel (2179–2181).

2174. Szapolyai István nádor Liptó megyében fekvő birtokai: Likava vár és uradalma, amelyről 1494-ben Corvin János herceg mondott le a javára (DF 244142., vö. **463**). Mivel Likavát 1496 elején is a herceg kezén találjuk, felmerül az a lehetőség, hogy a nádor, akinek birtoklását 1495 májusában a király is megerősítette (DF 244144.), csupán a királyi adót szedhette be az uradalom területéről, de birtokba feltehetően nem került (Neumann: Gróf és a herceg 410–414.).

2175. Kubinyi László deák volt nagybányai kamaraispán, 1495-ben királyi fizetőmester (→**1982**) Liptó megyében ekkor még első birtokszerzéseinél tartott, az egy tömbben fekvő Hliniken. Jánosházán és Váralján rendeltetett részekkel (1491–1495: DF 259273–274., DL 46199., DL 46319.).

2178. A megye adózása 1494-ben: **467**. — Az adószedők személyére →**2169**. — A költségek és a be nem szedett tételek összege nem 301, hanem 299 forint.

2180. A Kubinyi László deák (→**1982**) birtokára – az előnévben szereplő felsőkubinyi részre – vonatkozó bejegyzés tévesen került ide, helyesen a „behajratlanok” között kellett volna szerepelnie.

Restant inexacti

2181	Bona domini palatini faciunt	fl.	288
			288

Thwrocz

2182	Per Benedictum Chenehazy et Leonardum dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	944,5
2183	Ex quibus exegerunt	fl.	500
2184	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2185	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	12
2186	Dicatores pro expensis et sallario eorum habuerunt	fl.	55
2187	De centum quinque relaxati	fl.	24

Restant inexacti

2188	Bona domini palatini faciunt	fl.	310
2189	In bonis nobilium et aliorum, a quibus exigere non potuerunt,	fl.	31,5
			341,5

Sáros

2190	Per Emericum Somogy dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	1995
2191	Ex quibus exacti sunt	fl.	740
2192	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	28
2193	Quatuor electis nobilibus	fl.	16
2194	Dicator pro expensis et sallario	fl.	140

2181. A Szapolyai István nádor kezén összeírt árvei uradalomra ugyanaz vonatkozik, mint Likavára (→2174): a váruradalom továbbra is Corvin János herceg embereinek kezén lehetett (vö. 469).

2182. A megye adózása 1494-ben: 448. — Az adószedők személyére →2169.

2183. A kincstartó Turóc megye ez évi adójából a számadáskönyv alapján nem utalványozott.

2187. A „centum quinque” tévesen került ide, a többi megyei adóelszámoláshoz hasonlóan a behajtatlan tételek között kellett volna szerepelnie (vö. 2244).

2188. Szapolyai István nádor Turóc megyében fekvő birtokai: a Corvin Jánostól 1494-ben megkapott (DF 244142., DF 263521.) Szklabinya vár és uradalma (→453).

2190. A megye adózása 1494-ben: 337. — Az adószedő, Endrédi Somogyi Imre személyére →189.

2191. A kincstartó a Sáros megyében beszedett 740 forintból 400-at Szapolyai István nádornak utalványozott Sáros vár őrizetére, 100-at ugyanőnek a szlavóniai birtokain a kincstár által beszedett adó ellentételezésére (2660–2661), további 100 forintot pedig Szapolyai familiárisának, Darholtz Pálnak régi kincstári adósságok kifizetésére (2663). Az utalványok összege 600 forint.

Restant inexacti

2195	Bona domini palatini faciunt	fl.	373
2196	Bona civium Cassoviensium faciunt	fl.	183
2197	Pertinentie Makawycza domini cancellarii	fl.	398
2198	Restant inexacti nimium pauperes et faciunt	fl.	79
2199	Combusti faciunt	fl.	38
			1071

Iauriensis

2200	Per Caspar Morgay et Demetrium Azthalnok dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	1973,5
2201	Ex quibus exacti sunt	fl.	1396
2202	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2203	Electis nobilibus	fl.	12
2204	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	136

Restant inexacti

2205	Bona domini episcopi Iauriensis faciunt	fl.	208,5
2206	Bona domini palatini faciunt	fl.	29
2207	Combusti faciunt	fl.	54

2195. Szapolyai István nádor Sáros megyében fekvő birtokai: Sáros és Palocsa várak uradalmai, illetve a Szepes megyei Richnó vár itteni tartozékai (→344). — Göbel Gergely szepesi várnagy 1495. augusztus 24-én, Szepesvárott kelt nyugtája szerint a sárosi alvárnagy és provizor a Sáros megyei nemesek birtokairól beszedett királyi adóból 500 forintot, míg ura Sáros várhoz tartozó birtokairól 110 forint adót adtak át neki mint urát megillető pénzt (DL 75105.). Az előbbi tétel a nádornak utalványozott összegeket (→2191), az utóbbi pedig alighanem az itt feltüntetett 373 forint sárosi uradalomra eső részét jelenti.

2196. Kassa város 1491-ben kapott 10 év adómentességet többek között Sáros megyei javaira, azaz 12 egész és 4 részbirtokra (→342).

2197. A Sáros megyei Makovica vár és uradalma a király zálogolásából 1493 és 1495 között Schellenberg János (Jan ze Šelmberka) cseh kancellár kezén volt (→341).

2200. A megye adózása 1494-ben: 325. — A Baranya megyében birtokos (1493: DL 106802.), korábban kancelláriai jegyzőként is kimutatható (1483–1484: DL 18841., DL 18948., Bónis: Jogtudó 299., 305.) Morgai Gáspár a kincstartó familiárisa volt, akit 1494 végén Corvin János herceghez menesztett (939), 1495-ben pedig a máramarosi bányák állapotának kivizsgálására (2694) küldött ki. Az 1494-ben a Somogy megyei adószedéssel megbízott Gerdei Asztalnok Demeterre →282.

2201. A kincstartó a Győr megyében beszédett 1396 forint adóból 196 forintot a római királyhoz küldött Sigmund Schneitpöcknek, a pannonhalmi bencés apátság kormányzójának utalt ki követsége útiköltségére, a maradék 1200 forintot pedig alighanem a Miksa királynak küldött 578 ökör árának egy részletére fordították (2664–2665).

2205. A győri püspökség birtokaira →331–334.

2206–2207. Szapolyai István nádor Győr megyében fekvő birtokain – a Veszprém megyei Pápa várához tartozó Mórachidán és tartozékain – egy évvel korábban 86 portát számoltak össze (329). A jelentős, 57 portányi különbség csak úgy magyarázható, ha a második sorban szereplő 54 felmentett portát a nádor birtokaihoz számítjuk, ami megmagyarázná azt is, miért nem kerültek a „combusti” háztartások a megszokott módon a felsorolás végére.

2208	Rectores altarium Iauriensium	fl.	16
2209	De centum quinque relaxati	fl.	58
2210	In bonis nobilium et aliorum restant inexacti	fl.	36
			401,5

Albensis

2211	Per Stephanum Kwncz et Nicolaum litteratum dicatores comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	3068
2212	Ex quibus exacti sunt	fl.	1195
2213	Comitibus et iudicibus nobilium dati	fl.	28
2214	Electis nobilibus dati sunt	fl.	16
2215	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	66

Restant inexacti

2216	Bona regie maiestatis cum Cumanis faciunt	fl.	174
2217	Bona capituli Albensis intra et extra muros, Ingwan, cum magna do- mo in teatro faciunt	fl.	113
2218	Item platea Sancti Nicolai canonicorum Sancti Petri faciunt	fl.	42
2219	Bona reginalis maiestatis faciunt	fl.	788
2220	Bona domini Iose comitis Wal et Wereb faciunt	fl.	86
2221	Bona Emerici Somogi combusta et per regiam maiestatem relaxata in Wal et Wereb faciunt	fl.	82
2222	Possessio Ewrsigeth domini Nicolai Banfy facit	fl.	14

2208. A győri oltárigazgatók Győrben rendelkezettek városi házakkal (→332).

2211. A megye adózása 1494-ben: **180**. — A kincstartó egyik küldönce 1495. augusztus 7-én királyi levelet kézbesített Fejér és Veszprém megyék adószedőihöz (**2899**). — Konc István az előző évben is Fejér és Solt megyék adószedője volt (**180, 193**, vö. **2229**). Az 1494-ben pilisi adószedőként feltűnő Miklós deákra →**368**. — A beszedett adó, a költségek és a behajtatlan tételek összege helyesen nem 3068, hanem 3067 forint.

2212. A kincstartó a Fejér megyében beszedett 1195 forint adóból 100-at Kenderesi András királyi palotásnak, 32-t az előző évi adószedés során megölt Csabjai Miklós édesanyjának, 10-et a tatái halastóhoz vásárolt taligákra, 189-et Egervári László tárnokmesteri, 34-et pedig Battyányi Boldizsár jajcai báni fizetésére utalt ki (**2666–2670**). Az utalványok összege 365 forint. Nem kizárt, hogy a maradékot a római királynak küldött ökrök árának egy részére fordították (**2665**, vö. **2201**).

2216. A kunok ez évi adózására →**54**.

2217. A fehérvári káptalan birtokaira, az Ingoványra és a vásártéren álló palotára →**184**.

2218. A tételben alighanem felcserélték a két szent nevét: a Szent Miklós-társaskáptalan kanonokjai rendelkeztek ugyanis házakkal a falakon belüli Szent Péter utcában (vö. 1478: Székesfehérvár okl. 113.).

2219. A királyné Fejér megyében fekvő birtokai: Csepel-sziget déli része Ráckeve várossal, valamint a Tolna megyei Simontornya vár tartozékai (→**190**).

2220–2221. Somi Józsa temesi ispán és Endrédi Somogyi Imre váli és verebi, német pusztítás miatti adómentességére →**185, 189**.

2222. Alsólendvai Bánfi Miklós udvar- és ajtónállómester Őrsziget nevű, egyedüli Fejér megyei birtokára lásd Cs. III. 341.

2221 relaxata] combusta

2223	Sokoro lectoris Albensis libertata	fl.	16
2224	Bona monachorum Sancte Crucis	fl.	38
2225	Bona Laurentii ducis faciunt	fl.	53
2226	Iwankatheleke r(everendissimi) d(omini) thesaurarii	fl.	11
2227	Factores et servitores ex centum quinque relaxati faciunt	fl.	96
2228	Inexacti propter negligentiam comitum et propter paupertatem faciunt	fl.	249
			1762

Solth

2229	Per Stephanum Kwnch et Nicolaum litteratum prefati comitatus districtores ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	2755
2230	De quibus exacti sunt	fl.	1468
2231	Electis nobilibus	fl.	12
2232	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	20
2233	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	126

Restant inexacti

2234	Bona regie maiestatis cum Cumanis faciunt	fl.	433
2235	Bona abbacie Saxardiensis	fl.	367

2223. Az Újlaki Gergely által betöltött fehérvári olvasókanonoki javadalom felmentett birtokára, Sukoróra →186.

2224. Feltehetően az 1478-ban a fehérvári Szent Margit domonkos kolostorral egyesített Fejér megyei vértesskeresztúri bencés apátság (Hervay: Repertorium 120–124., Romhányi: Kolostorok 72–73.) birtokairól van szó (Cs. III. 375.).

2225. Újlaki Lőrinc herceg Fejér megyei birtokai: a Veszprém megyei Bátorkő itteni tartozékai (vö. 188). Az előző évhez képest 204 forinttal kisebb adótétel (188) magyarázata az, hogy Lőrinc herceg az ellene folytatott királyi hadjárat lezárását követően a Fejér megyei Gerencsér várát Bakóc Tamás kancellárnak adományozta (Erdődy lt. D 10167., Fedeles: A lázadó herceg 232–234.), a Komárom megyei, de Fejér megyei tartozékokkal is rendelkező Gesztes vára pedig, amelyet a király részére 1494 decemberében elfoglaltak (DF 233483.), Somi Józsa temesi ispán kezére került zálogként (DL 88795.).

2226. Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó itteni birtoklásának jogcíme nem ismert (vö. Cs. III. 368.).

2228. A fejéri ispán, illetve az alispánok személye az adószedés hónapjai alatt pontosan nem határozható meg (Arch. II. 102.). Az adószedés idejére esett Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost és fejéri ispán távozása a váradi püspöki székre, a megyéispánságot vagy utódja, Frangepán Gergely gróf (vö. C. Tóth: Arch. 137.), vagy a később valóban fejéri ispánként kimutatható Somi Józsa temesi ispán kapta meg.

2229. A megye adózása 1494-ben: 193. — Az adószedők személyére →2211.

2230. A kincstartó a Solt megyében beszedett 1468 forint adóból 1000-et Váradi Péter kalocsabácsi érseknek utalt ki a budai országgyűlés rendezési költségei fejében, 382-t pedig Ráskai Balázsnak budai várnagyi fizetésére (2671–2672).

2234. A kunok ez évi adózására →54.

2235. A székszárdi apátságnak, illetve prediális nemeseinek Solt megyei, Kalocsa környéki birtokaira lásd Cs. III. 388. — Az apátság kormányzója ekkoriban Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost, majd váradi püspök volt (→691).

2236	Demsed capelle regie maiestatis	fl.	73
2237	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	90
2238	Restant inexacti tam pauperes, quam nobiles unius sessionis tam propter negligentiam comitis, quam etiam propter nimiam paupertatem rusticorum, qui in toto faciunt	fl.	166 1129

Crasna

2239	Per Iohannem Hwzar dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	800
2240	De quibus exacti sunt	fl.	601
2241	Electis nobilibus dati	fl.	12
2242	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum salariis dati sunt	fl.	20
2243	Dicator habuit expensas et sallarium	fl.	88
2244	De centum quinque relaxati	fl.	21

Restant inexacti

2245	In bonis nobilium unius sessionis et aliorum	fl.	48
2246	Vicecomites in bonis eorum retinuerunt	fl.	10 58

Zempleniensis

2247	Per Iohannem Banffy dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	6012
2248	De quibus exacti sunt	fl.	3040

2236. A Rozgonyi-hagyaték részét képező, 1492-ben a királynak ítélt Dömsöd (→198) adóját vélhetően a királyi kápolna fenntartására (vö. 1901) utalták ki.

2239. A megye adózása 1494-ben: 547. — Huszár János az előző évben Bereg és Ugocsa megyék egyik adószedője volt (251, 259).

2240. A kincstartó a Kraszna megyében beszedett 601 forint adó egészét – egy forint híján – a nagybányai kamaraispánoknak utalta ki a bányafelújítási munkálatokra (2673).

2244. A „centum quinque” sor a többi megyétől eltérően a működési költségek, és nem a behajtatlan tételek közé került (vö. 2187).

2246. A megye ekkori alispánjai ismeretlenek, uruk Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda volt (Arch. II. 137.).

2247. A megye adózása 1494-ben: 120. — A kincstartó hivatala 1495. szeptember 30-án küldöncöt menesztett pénzért a zempléni adószedőhöz (2975). November 24-én az adószedő már a kincstartó mellett mutatható ki Bácsott (3079). — Az adószedő azonosítása bizonytalan. Losonci Bánfi János (vö. 615) és főként Alsólendvai/Bolondóci Bánfi János (vö. 315) kizárhatónak tűnnek előkelő társadalmi rangjuk miatt. Vélhetően a Tallóci Bánfi család egyik tagjáról van szó. Az 1491. évi pozsonyi béke amnesztiarendelében két János is szerepel e rokonságból (Schwind–Dopsch 433.). Mivel a kincstárral az „ifjabbik” Bánfi János állt kapcsolatban (3079), feltehetően Frank bán unokájával, Miklós fia Jánossal kell a zempléni adószedőt azonosítani. Ezt támaszthatja alá az is, hogy e János – unokatestvéreivel, Bernáttal és Györggyel – 1495 júniusában fontos bevallást tett Ernuszt Zsigmond kincstartó részére (DL 46307.). Bánfi Györgyöt a kincstartó ugyanekkor a Hont megyei adó beszédésére rendelte (2260).

2248. A kincstartó a Zemplén megyében beszedett 3040 forint adóból 2000-et Szapolyai István-nak utalt nádori fizetésére, 200-200-at Pálóci Antalnak, Perényi Imrének és Homonnai Jánosnak

2249	Nobilibus electis dati sunt	fl.	32
2250	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2251	Dicator habuit expensas et sallarium	fl.	196

Restant inexacti

2252	Bona domini palatini faciunt	fl.	1436
2253	Bona domini episcopi Agriensis	fl.	74
2254	Bona fratrum Sancti Dominici in Pathak	fl.	47
2255	Bona domini Iohannis Ernuth faciunt	fl.	100
2256	De centum quinque relaxati	fl.	233
2257	Pauperes relaxati sunt, qui faciunt	fl.	285
2258	Combusti sunt, qui faciunt	fl.	253
2259	Comites non exegerunt	fl.	288
			2716

Hontensis

2260	Per Georgium Banfy et Bernardum Zederyesi dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	3600
2261	De quibus exacti sunt	fl.	2551
2262	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28

„szolgálatokra”, 140 forintot Rozgonyi Istvánnak ugyanilyen címen, végül Mekcei György szepesi prépostnak „segélyül” 100 forintot juttatott (2675–2677, 2679–2681). Az utalványok összege 2840 forint. A maradékot talán Kubinyi László fizetőmester (→1982) számolta el a palotások fizetésére (2678).

2252. Szapolyai István nádor Zemplén megyében fekvő birtokai: a tokaji és tállyai, illetve zálogjogon a barkói váruradalmak, valamint az Abaúj megyei Regéc itteni tartozékai (→124).

2253. Az egri püspökség Zemplén megyében fekvő birtokai: Sajóhídvég és (Bodrog)szentmária (→125). 1495-ben Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora a két faluból összesen 52 forint királyi adóbevételt könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 446.). Az eltérő összegek magyarázatára →120.

2254. A sárospataki Szent Erzsébet domonkos kolostor – bizonyára Sárospatakon és közelében fekvő – birtokai nem ismertek (→126).

2255. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Zemplén megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóci Anna kezével részben kezén lévő Pálóci-birtokok, elsősorban Újhely vár, Sárospatak és tartozékainak a részei (vö. 1495: DF 209737.). Ernusztnak a Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2259. Ispánok alatt bizonyára a megyéispánt, Szapolyai István nádort, illetve alispánját, Roskoványi Lászlót értették (Arch. II. 373.).

2260. A megye adózása 1494-ben: 149. — Az adószedők közül Bánfi György (vö. 1419) feltehetően Tallóci Frank bán unokájával, Tallóci vagy Váraljai Bánfi Ferenc fia Györggyel azonos (1491: Schwind–Dopsch 433., 1492: DL 19835.). Az azonosítást támogatja, hogy 1495 júniusában testvérével, Bernáttal és unokatestvérével, Jánossal (→2247) fontos bevállalt tett Ernuszt Zsigmond kincstartó javára (DL 46307.). Október 14-én a kincstartó vele küldött 100 forintot a Valpón időző királynak – talán éppen Hont megye adójából (3036). Szederjesi Bernát az előző évben Sopron megye adószedője volt (71).

2261. Ez évben a kincstartó nem utalványozott a Hont megyei adóból, viszont az adószedők két kiadását elkönyvelték az utalványok között: egyfelől a királynak vásároltak 18 forintért két lovat, valamint a hozzájuk a palotásoknak adandó pénzekért menesztett kincstartói küldötteknek útiköltségre adtak 4 forintot (2682–2683). Az utóbbi tétel alapján a Hont megyében beszedett adóról ez évben Kubinyi László, a palotások fizetőmestere (→1982) számolt el (vö. 2674, 2678).

2255 faciunt] facit

2263	Electis nobilibus	fl.	16
2264	Dicatores habuerunt expensas et salarium	fl.	188

Restant inexacti

2265	Bona regie maiestatis faciunt	fl.	369
2266	Palotha prepositi de Sagh combusta faciunt	fl.	37
2267	Item de centum quinque relaxati	fl.	178
2268	Pauperes et nobiles unius sessionis faciunt	fl.	182
2269	Comites pro se ipsi exegerunt	fl.	51
			817

Borsodiensis

2270	Per Blasium Zakachy dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	5000
2271	De quibus exacti sunt	fl.	2500
2272	Electis nobilibus dati sunt	fl.	34
2273	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2274	Dicator habuit expensas et salarium	fl.	123

Restant inexacti

2275	Bona domini palatini et relicte Emerici Waydafy faciunt	fl.	473
2276	Bona domini episcopi Agriensis cum capitulo suo et abbatia de Bel	fl.	800

2265. A király Hont megyei birtokai: a budai provizorátus alá tartozó damásdi váruradalom, valamint a visegrádi uradalomhoz tartozó Nagymaros (→153).

2266. A sági premontrei prépostság egyes birtokai az előző évi adószedés során is felmentésben részesültek, akkor 18 forint erejéig (→157). Nem kizárt, hogy János prépost akkor is az ezúttal név szerint – igaz, kétszer akkora adótétellel – megemlített (Vásáros)palojtára érvényesített adómentességet.

2269. Hont megye ekkori ispánjainak azonosítása bizonytalan, leginkább Losonci László jöhet szóba, az alispánokra lásd Arch. II. 125.

2270. A megye adózása 1494-ben: 216. — A kincstartói hivatal 1495. augusztus 13-án küldöncöt menesztett pénzért a borsodi adószedőhöz (2919). Az augusztus 15. utáni napokban Bakóc kancellár egri provizora Miskolcra ment a (borsodi) adószedőhöz a királyi adó ügyében (Kandra: Bakócs-codex 421.). — Az előző évben a gömöri és tornai adót beszedő Szakácsi Balázs pesti polgárra →395.

2271. A kincstartó a Borsod megyében beszedett 2500 forint adóból 50-et Hangácsi Mihály alnádornak, 60-at a budaszentlőrinci pálosoknak, 24-et a diósgyőri pálosoknak, 26-ot a kartauziaknak, 13-at pedig a néhai Farkas Bálint váradi püspök rokonainak utalt ki. A király elengedett emellett az adóból 19 forintot Báncsai András budai provizornak, továbbá Szakácsi Balázs adószedő 90 forintot megtarthatott korábbi kiadásaira tekintettel (2684–2691). A felsorolt tételek összege 282 forint.

2275. Szapolyai István nádor ekkor nemcsak saját, hanem Pelsőci Vajdafi Imre özvegye, Pálóci Veronika Borsod megyei birtokainak adóját is beszedhette. Veronikának 1492-ben már halálhírért keltették: a nádor ekkor elküldte egyik familiárisát az edelényi uradalom lefoglalására, amely Veronika halálával őrá szállt (Szapolyai oklt. 205.). A hír ugyanakkor tévesnek bizonyult, Veronika még 1498-ban is életben volt (DL 20744.). A nádor további Borsod megyei birtokai: Vámos, Rudabánya, illetve a Torna megyei Torna vár itteni tartozékai (→224).

2276. Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár egri provizora Borsod megyében a következő királyi adóbevételeket könyvelte el: az egri püspökség 10 birtoka után 214 forintot (ebből azonban egy falu 4

2269 *ante summam* 817 *del.* 767

2277	Bona domini Iohannis Ernuth	fl.	100
2278	Bona Iohannis Bebek combusta	fl.	131
2279	Bona domine regine libertate in Wyzkewcz faciunt	fl.	381
2280	Combusti in bonis nobilium	fl.	67
2281	De quolibet centum quinque	fl.	220
2282	Pauperes nobilium et unius sessionis	fl.	143
			2315

Maramorosyensis

2283	Per Iohannem Posegai et Stephanum Bibi dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	1718
2284	Ex quibus exacti sunt	fl.	1345
2285	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallariis dati sunt	fl.	20
2286	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2287	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	127

Restant inexacti

2288	In bonis reginalis maiestatis in Zygeth fl. I ^c , in Hwsth LV, in Felsebora sub castro XXXII, qui in toto faciunt	fl.	214
			214

forinttal felmentést kapott), az egri káptalan 11 birtoka után 329,5 forintot, a bélháromkúti apátság 7 birtoka után 146,5 forintot. Ha ideszámítjuk Nagylucsei Orbán egri kisprépost két faluját is, amely az 1494. évi megyei adóelszámolásban külön tételbe került (225), és 45 forintnyi adója ugyancsak az egri püspököt illette meg, akkor összesen 735 forintot kapunk (Kandra: Bakócs-codex 446–448., vö. 220). A különbség magyarázatára →120.

2277. Csáktornyai Ernusz János lovászmester Borsod megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóc Anna kezével részben kezén lévő Pálóci-birtokok, elsősorban a dédesi uradalom és Sajószentpéter mezőváros részei (vö. 1495: DL 13215.). Ernusztnak a Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2278. Pelsőci Bebek János pohárnokmester Borsod megyében fekvő, felmentéssel rendelkező birtokai: Szendrő vár uradalma (1494: DL 20172.).

2279. Beatrix királyné Borsod megyében fekvő, adófizetés alól felmentett birtokai: a diósgyőri várhoz tartozó, rontott névalakkal szereplő Miskolc város (vö. 223). Ulászló király éppen az adószedés ideje alatt, 1495. augusztus 12-én erősítette meg Mátyás király oklevelét, mellyel a miskolci zselléreket felmentette minden királyi adó alól (DL 17151.).

2283. A megye adózása 1494-ben: 546. — Az ez évben Máramaros mellett Közép-Szolnok megyében is hasonló megbízatást teljesítő adószedőkre →2164.

2284. A kincstartó a Máramaros megyében beszédett 1345 forint adóból 1323-at a nagybányai kamaraispánoknak, köztük az itt adószedőként szereplő Pozsegainak utalt ki, illetve feltehetően Pozsegai volt az, aki két alkalommal összesen 22 forintot kölcsönzött a kincstartárnak, amit az adóból kapott vissza (2692–2694).

2288. A Beatrix királyné kezén lévő birtokok felsorolt adótételei – vélhetően másolási hibából kifolyólag – nem 214, hanem 187 forintot adnak ki. Ugyancsak egyértelmű másolási hibának tekinthető a Sziget és Huszt mezővárosok után megnevezett *Felsebora sub castro* település, amely bizonyosan a Rónaszék vár alatt álló Felsőórónával azonosítható.

2279 Wyzkewcz] *lege Myzkowcz, sc. Miskolc, cf. annot. hist. supra*

2288 Felsebora] *recte Felserona, cf. annot. hist. supra*

Zolium

2289	Per Benedictum Chenehazy et Leonardum Sapi dicatores comitatus prefati ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 1421
2290	Ex quibus exacti sunt	fl. 553
2291	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl. 12
2292	Electis nobilibus dati sunt	fl. 10
2293	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl. 57

Restant inexacti

2294	In bonis Damiani fratris condam domini Urbani Agriensis	fl. 28
2295	Bona civitatis Bistriciensis faciunt	fl. 130
2296	Bersnyebannya reginalis maiestatis	fl. 59
2297	Alia bona reginalis maiestatis inexacta faciunt	fl. 484
2298	Pauperes et nobiles unius sessionis relaxati faciunt	fl. 88
		789

Hewesiensis

2299	Per Ladislaum Dagosy et Michaelem Magyar dicatores comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl. 5722
2300	Ex quibus exacti sunt	fl. 2854

2289. A megye adózása 1494-ben: **438**. — Az ez évben négy – Zólyom mellett Liptó, Árva és Turóc – megyében eljáró adószedőkre, Cseneházi Benedekre és Sági Lénártra →**2169**.

2290. A kincstartó a Zólyom megyében beszedett 553 forint adóból 200-at Turzó Jánosnak utalt ki a tőle vásárolt réz vételárára, míg 140-et Frangepán Mátyás grófnak a király utasítására (**2595–2596**).

2294. A néhai Nagylucsei Orbán egri püspök, volt kincstartó 1490-ben vásárolta meg Beatrix királynétől Zólyomlipcse várát és uradalmát (DL 19692–693.). A tételben említett Nagylucsei Damján a püspök unokaöccse volt (Engel: Genealógia, Nagylucsei).

2295. Besztercebánya királynéi város birtokaira →**445**.

2296. Az 1494. évi adóelszámolás szerint Breznóbánya – akkor 100 forinttal – királyi oklevéllel rendelkezett mentességéről (→**443**), bizonyára ezúttal is ez indokolta a többi királynéi birtoktól elkülönített szerepeltetését.

2297. Beatrix királyné Zólyom megyében fekvő birtokai: Zólyom vár uradalma (→**444**).

2299. A megye adózása 1494-ben: **381**. — Bakóc Tamás kancellár egri provizora 1495. szeptember 7. körül elküldte ura egyik familiárisát Gyöngyösre az adószedőhöz, hogy a kancellár részére kiutalt királyi adó beérkezését megvárja és a pénzt Egerbe szállítsa (Kandra: Bakócs-codex 423.). Ekkor vagy egy másik alkalommal Tákosi László adószedőnek fél hordó bort küldtek, hogy kiadja a Bakócnak utalványozott pénzeket (uo. 435.). Az adószedő egyik embere október 21-én a megyei adóhátralékokból (*de remanentiis taxe comitatus*) további 40 forintot adott át az egri provizornak (uo. 448.). — Tákosi László kincstartói familiáris, tolnai alispán 1494-ben Szatmár (→**522**), Magyar pedig Pozsega (→**534**) megyék adószedői voltak.

2300. A kincstartó a Heves megyében beszedett 2854 forint adóból 1922-t Bakóc Tamás egri püspöknek, kancellárnak utalt ki „segélyül”, 218-at Kanizsai Györgynek, 60-at Pálóci Antalnak szolgálta-

2299 Michael

2301	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2302	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	28
2303	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	186

Restant inexacti

2304	Bona Andree provisoris Budensis faciunt	fl.	114
2305	Bona domini episcopi Agriensis faciunt	fl.	1117
2306	Bona capituli eiusdem faciunt	fl.	126
2307	Bona regie maiestatis, Philistei faciunt	fl.	907
2308	Bona domini palatini faciunt	fl.	57
2309	Bona domini Iohannis Ernuth	fl.	68
2310	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	185
2311	Pauperes relaxati faciunt	fl.	68
			2642

Nittriensis

2312	Per Ladislaum litteratum dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	6751
2313	Ex quibus exacti sunt	fl.	4426
2314	Nobilibus electis dati sunt	fl.	12

taikra, végül 200-at Csulai Móré Györgynek, aki 200 lovassal vett részt a Lőrinc herceg elleni háborúban (2697–2700). Az utalványok összege 2400 forint.

2304. Báncsai András budai provizor Heves megyében fekvő birtokai: Nagyhatvan kastély és mezőváros, illetve Mezőszentgyörgy fele (→390).

2305. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora a püspökség 33 településéről 945 forint királyi adóbevételt könyvelt el, további 4 település 113 forint adóját a püspök elengedte. Mindezek összege 1058 forint (Kandra: Bakócs-codex 444–446., vö. 386).

2306. Az egri káptalan birtokaiból járó adót is Bakóc Tamás egri püspök, kancellár kapta meg: egri provizora a káptalan 7 Heves megyei birtokáról végül 103 forint bevételt könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 446–447., vö. 386).

2307. A jászok 1495. évi adózására →54 (vö. 385).

2308. Szapolyai István nádor Heves megyei birtokai egyelőre ismeretlenek (→387).

2309. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Heves megyében fekvő birtokai: a felesége, Pálóci Anna kezével részben kezén lévő Pálóci-birtokok (vö. Cs. I. 83.). A lovászmester Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →2057.

2312. A megye adózása 1494-ben: 311. — Egy 1495. augusztus 19-i oklevél szerint a megelőző napokban az esztergomi érsek jobbágysai rátámadtak a nyitrai püspök azon jobbágysaira, akik Nyitráról tartottak hazafelé, miután ott átadták az adószedőknek a király adóját (DF 205856.). — László deák azonosítása bizonytalan. Az egyik lehetőség Kubinyi László deák, a királyi palotások fizetőmestere (→1982), aki azonban ez évben feltehetően Pilis megye adóját szedte (2061). Az 1494. év adószedői között két olyan László szerepel, aki az 1495. évben nem kapott hasonló megbízatást: Mekcsei (→161) és Sztrazsemlyei (→216). A nyitrai adószedő bármelyikükkel azonos lehet.

2313. A kincstartó a Nyitra megyében beszedett 4426 forintból 800-at Ráskai Balázs kamarásmesternek budai várnegyi fizetésére, 521-et Cobor Imrének több jogcímen, Kanizsai Györgynek és Ország Zsigmondnak fizetésükre 200–200-at, végül Sánkfalvi Antal nyitrai püspöknek egy infulára 120 forintot utalt ki (2701–2706). Az utalványok összege 1841 forint. Ha az adószedő Kubinyi Lászlóval való azonosítása helyes (vö. az előző jegyzettel), a megye adójának maradékát a palotások fizetésére fordíthatták (vö. 2674).

2315	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2316	Ultra hoc comites exegerunt	fl.	8
2317	Dicator habuit expensas	fl.	80

Restant inexacti

2318	Bona domini palatini faciunt	fl.	971
2319	Bona domini Laurentii ducis	fl.	599
2320	Civitas, que est libertata	fl.	89
2321	Pauperes relaxati sunt, qui faciunt	fl.	287
2322	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	201
2323	Domino Sigismundo Orzagh sub castro Chehthe relaxati sunt, ex quo ad castrum servire tenentur	fl.	50 2197

Abawywariensis

2324	Per Iohannem Kamarczai et Georgium Magnum dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	3533,5
2325	De quibus exacti sunt	fl.	1413
2326	Electis nobilibus dati sunt	fl.	24
2327	Comitibus et iudicibus nobilium dati	fl.	28
2328	Dicatores habuerunt pro expensis et sallarium	fl.	126

2316. Sánkfalvi Antal nyitrai püspök, nyitrai örökös ispán alispánjai ekkor Emőkei Török Bertalan és Ilméri Zalai András voltak (Arch. II. 170.).

2318. Szapolyai István nádor Nyitra megyében fekvő birtokai: Bajmóc vár uradalma (→317).

2319. Újlaki Lőrinc herceg Nyitra megyében fekvő birtokai: Galgóc és Temetvény várak uradalmai Galgóc várossal (→318).

2320. A számadáskönyv a felmentéssel rendelkező *civitas* alatt egyértelműen a püspöki és megyeszékhelyre, Nyitrára utal, amely a nyitrai püspök tulajdona volt (vö. 319).

2323. Elképzelhető, hogy a számadáskönyv azokra az ún. Svehla-nemesekre utal, akik 1467-ben Mátyás királytól a Kosztolányból menekülő Jan Svehla zsoldoskapitány elfogásáért a királyi adó alól mentességet kaptak, de megmaradtak a csejte uradalom jobbágynak (Neumann: Egytelkes nemes 340.). Igaz, a magas adótétel ezt a feltételezést bizonytalanná teszi (vö. 316).

2324. A megye adózása 1494-ben: 132. — Az adószedők közül Kamarcai János 1494 őszén a kincstartó mellett mutatható ki Erdélyben (→745), Nagy György azonosítása a gyakori név miatt bizonyossággal nem oldható meg (vö. 958). — A szokatlan módon írott szám – fl. III^m IIIII^c XXX III^l – miatt bizonyos, hogy a kézirat összeállítója a százas helyi érték utolsó számjegyének szarát elfelejtette áthúzni, azaz az összeg helyesen éppen ötvennel kevesebb: 3483,5 forint. A beszedett adó, a költségek és behajtatlan tételek összege 3493,5, ami tíz forinttal több a rekonstruált összegnél, negyven forinttal kevesebb, mint a kéziratban jelzett érték.

2325. A kincstartó az Abauj megyében beszedett 1413 forint adóból 440-et Perényi Gábornak és Mihálynak utalt ki szolgálataikra, 10-et pedig domonkos szerzeteseknek posztóra (2706–2707).

2324 *Summa* 3533,5 – *in ms.* III^m IIIII^c XXX III^l – *recte forsan ad* 3483,5 – III^m IIIII^c XXX III^l – *est corrigenda, cf. annot. hist. supra.*

Restant inexacti

2329	Bona domini palatini faciunt	fl.	775
2330	Bona civium Cassoviensium	fl.	243
2331	Bona domini episcopi Agriensis	fl.	43
2332	Bona Georgii prepositi Scepusiensis	fl.	83,5
2333	Paulus Dirholcz in bonis suis retinuit	fl.	51
2334	Relicta domini Emerici de Paloch	fl.	52
2335	Dominus Emericus de Peren	fl.	35
2336	Stephanus Rathkay vicecomes	fl.	44
2337	Relicta Stephani Izbwyay in bonis suis retinuit	fl.	9
2338	Michael Hangacz in bonis suis retinuit	fl.	99
2339	Combusti et pauperes faciunt	fl.	246
2340	De centum quinque relaxati	fl.	132
2341	Bona Francisci Zemchey ad litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl.	50
2342	Bona nobilium similiter ad litteras regie maiestatis exemptionales relaxata	fl.	40
			1902,5

2329. Szapolyai István nádor Abaúj megyében fekvő birtokai: a regéci és boldogkői váruradalmak, valamint a Zemplén megyei tokaji és tállyai várak itteni tartozékai (→141).

2330. Kassa város birtokait – Abaúj megyében 11 egész és 2 részbirtokot – 1491-ben az uralkodó tíz évre felmentette a királyi adó alól (→143).

2331. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora az Abaúj megyei Hejce birtokról végül 40 forint királyi adót könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 446., vö. 140).

2332. Mekksei György szepesi prépost saját, illetve a prépostságot illető birtokaira →137.

2333. Darholtz Pál szepesi kapitány Bukóc és Hilyó nevű birtokait Ulászló király 1494. június 19-én mentette fel tíz évre az adófizetés alól. A két birtokot valójában Mekksei György szepesi préposttal közösen birtokolta (→137, 139).

2334. Pálóci Imre özvegye, Rozgonyi Dorottya feltehetően az Abaúj megyei Rozgonyi-birtokokban rendelkezhetett birtokrészekkel (1493–1494: DL 20058., vö. 1488: DL 19422.).

2335. Perényi Imre asztalnokmester Abaúj megyei birtokai: a füzéri uradalom (→649).

2336. Rátkai István alispán birtokaira →142.

2337. A 9 forint adót Zbugyai István volt borsodi és gömöri ispán özvegye, Sóvári Sós János leánya, Margit (→1979) tartotta vissza a birtokain.

2338. Hangácsi Mihály alnádor bizonyára a felé fennálló kincstári adósság (vö. 2684) fejében tartotta vissza birtokai (→136) adóját.

2341. Semsei Ferenc királyi palotásnak (→881) a kincstartó feltehetően fizetése terhére engedett el 50 forint adót.

2342. Talán e felmentett nemesi birtokok közé tartozott a két Abaúj megyei Kinizs birtok is, amelyt az uralkodó 1494-ben Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán szolgálataira tekintettel örökre felmentett minden királyi adó alól (DF 282621., fol. 69r–v).

2333 Dirholcz] *recte* Darholtz

2337 Izbwyay] *recte* Izbwgyay *vel* Zbwgyay

Trinschiniensis

2343	Per Benedictum Dobokay et Thomam Zalay dicatores prefati comitatus ratio est data super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 3608,5
2344	De quibus exacti sunt	fl. 1914,5
2345	Comitibus et iudicibus nobilium	fl. 28
2346	Electis nobilibus dati sunt	fl. 16
2347	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl. 110

Restant inexacti

2348	Bona domini palatini faciunt	fl. 1228
2349	Dominus Podmenyczky in suis bonis retinuit	fl. 26
2350	Dominus Tethawer	fl. 9
2351	Haluppa	fl. 6
2352	Nobiles, qui prius habebant iobagiones	fl. 12
2353	Dominus episcopus Nittriensis, plebanus de Solna, plebanus de Bolondoch, Marcus Horwath	fl. 31
2354	Dominus palatinus habet libertates, qui faciunt	fl. 87

2343. A megye adózása 1494-ben: **110**. — Az adószedők közül Dobokai Benedek az előző évben Somogy (282), míg Zalai Tamás Zemplén (120) megyében kapott hasonló megbízatást. — A beszedett adó, a költségek és a be nem hajtott tételek összege helyesen nem 3608,5, hanem 3609,5 forint.

2344. A kincstartó a Trencsén megyében beszedett 1914,5 forint adóból 1000-et Szapolyai István nádornak utalványozott koronaöri fizetésére, 100-at a király Pécsi Benedek budai polgár felé fennálló tartozásának rendezésére, 32-t a nádorhoz küldött Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester költségeire, míg 105-öt Alsólendvai Bánfi Jánosnak az országgyűlésen keletkezett kiadásaira (2709–2712). Az utalványok összege 1237 forint.

2348. Szapolyai István nádor a megye területén immár nemcsak Trencsén várost és a trencsényi uradalmat (→115) birtokolta, hanem 1494 novemberében Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán halálával birtokba vette ennek lietavai, lévai és kaszai váruradalmait (1495: DL 20315., →116) is.

2349. Podmanicki János (vö. 10), illetve családja Trencsén megyében fekvő birtokai: Beszterce vár és Bán kastély uradalmi (1490: Podmaniczky I. 205., Cs. V. 326–334.).

2350. Wilhelm Tettauert (Vilém Tetour z Tetova, →1080) Trencsén megyei birtokai: Hricsó vár és Biccse kastély uradalmi (1493: Podmaniczky I. 245., 1497: uo. 303., Cs. V. 385–386.).

2351. A néhai Bohunici Chalupa Máté/Mátyás szucsai várnagy, trencsényi esküdt (Arch. II. 286.) fia, György, Gáspár és Pál (1494: DL 102655.) helyi kisbirtokos nemesek voltak (Cs. V. 234–235.), feltehetően már ekkor a trencsényi ispán, Szapolyai István nádor szolgálatában álltak (DL 102655., Kubinyi: Szapolyaiak 243.).

2352. Úgy tűnik, azokat a nemeseket, akiknek nemrégiben még volt jobbágyuk, egy ideig nem sorolták az egytelkes nemesek közé, azaz a bírságoláskor az alább önálló csoportban összeírt egytelkesektől (2355) eltérő elbírálásban részesültek.

2353. A három egyházi és egy világi birtokost szokatlan módon vonták össze egy tételbe. A két nagybirtokos, a nyitrai püspökség (Cs. V. 319–320.) és a Kinizsi Pál özvegye kezével a sztrencsényi uradalmat (→116) megszerző Kamičaci Horvát Márk királyi palotás (→726) a tételben egyértelműen csak itteni birtokai töredékével szerepel. Mivel Zsolna a sztrencsényi uradalomhoz tartozott (Cs. V. 93–94.), feltehetően a plébános jobbágyságai után is Horvát Márk szedte be az adót. Bolondóc Alsólendvai Bánfi János bolondóci várához tartozott (Cs. V. 86–87.).

2354. Nem tudható, hogy Szapolyai István nádor mely uradalmára, illetve településeire (vö. 2348) vonatkozott az itt említett 87 forint adómentesség (vö. 406).

2355	Nobiles unius sessionis faciunt	fl.	51
2356	Rectificarunt	fl.	91
			1541

Gemeriensis

2357	Per Blasium Kerey dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	3907,5
2358	De quibus exegerunt	fl.	2230,5
2359	Comiti et iudicibus nobilium dati	fl.	28
2360	Electis nobilibus dati sunt	fl.	26
2361	Dicator habuit expensas et salarium	fl.	166

Restant inexacti

2362	Bona domini palatini faciunt	fl.	680,5
2363	Bona domini palatini nunc impetrata a regia maiestate, puta Palfalwa, Iwanfalwa, Ianosy, Darnya, que faciunt	fl.	29
2364	Bona Iohannis Bebek faciunt	fl.	21
2365	Bona domini Iohannis Ernusth	fl.	65,5
2366	Familiares domini palatini, puta Paulus Kalnai, Paulus Therestyeny, Stephanus Kapolnai, Iohannes Tornali, Derholcz, Demetrius Hamway, Stephanus Ieney, nobiles de Ianosy in bonis eorum retinuerunt	fl.	58

2357. A megye adózása 1494-ben: **395**. — Az adószedő feltehetően a Csanád és Torontál megyében birtokos Körei család tagja (Cs. I. 712., II. 129., Arch. II. 578.), aki bizonyára az 1519-ben szabácsi bánként szereplő Balázssal (Arch. kieg. I.) azonos (vö. **1323–1325**). 1495 végén a kincstartó saját familiárisának mondja, amikor vele küldött pénzt Zenggebe (**3123**). — A beszedett adó, a költségek és a be nem hajtott tételek összege nem 3907,5, hanem 3904,5 forintot tesz ki.

2358. A kincstartó a Gömör megyében beszedett 2230,5 forint adóból 1800-at Szapolyai Istvánnak nádori fizetésére, 40-et pedig Pinkóci László királyi palotásnak utalványozott, illetve a nádor emberei Pelsőci Bebek János birtokain további 48,5 forintot szedtek be uruk nádori fizetésére hivatkozva (**2796–2798**). Az utalványok összege 1888,5 forint.

2362–2363. Szapolyai István nádor Gömör megyei birtokai: a murányi váruradalom, Jolsva mezőváros, a krasznahorkai uradalom fele, a Torna megyei Torna vár egy faluja (→**400**). Az uralkodótól „most” – feltehetően az országgyűlés idején, 1495. május–júniusban (vö. DL 20314–315., DF 244144.) – kieszközölt adománylevél nem maradt fenn, feltehetően csupán egy-egy birtokrészre korlátozódhatott a Jánosi család Palfalva, Ivánfalva, Jánosi és Dárnya birtokain (1492: DL 90455., 1496: DL 101240.). A Jánosi nemesek a nádor szolgálatában álltak (→**2366**).

2364. Pelsőci Bebek János pohárnokmester és jajcai bán (→**2035**) Gömör megyei birtokai: Krasznahorka vár és az uradalom fele. Birtokairól Szapolyai István emberei további 48,5 forintot hajtottak be uruk nádori fizetése részeként (**2797**).

2365. Csáktornyai Ernuszt János lovászmester Gömör megyei birtokai: bizonyára a Pálóciak ajnácskői uradalmának a felesége, Pálóci Anna kezével hozzá kerülő részéről van szó (→**403**). A lovászmester Pálóci-birtokokra kapott utalványaira →**2057**.

2366. A felsorolt Szapolyai-familiárisok közül Darholtz Pál ekkoriban szepesi kapitány volt (1495: Szapolyai oklt. 218–222.), a trónharcok idején szerzett a Gicei család Gömör megyei birtokain részeket (1490: DF 269674., 1491: Szapolyai oklt. 189–191., 1493: DF 271050.). Kalnai Pál 1493–1496 között gömöri alispán (Arch. II. 107.), aki 1492-ben Teresztenyei Pállal együtt szerez zálogbirtokot (DF

2356 *Summa* 1541 *corr. ex* 1540

2363 *que*] *qui*

2367	Thobias Loranthfy in bonis suis retinuit	fl.	25,5
2368	Privilegiati in possessionibus Balassafelde, utraque Zankfalwa, Zeech, portio Felfalwys faciunt	fl.	56
2369	Bona domini Ladislai de Lossonch, scilicet Barathor, Zered, Hydegh-kwth, Obasth translata in alium comitatum faciunt	fl.	70
2370	Dominus episcopus Agriensis in bonis capituli sui levare fecit	fl.	10,5
2371	De centum quinque relaxati	fl.	123
2372	Pauperes in illo comitatu relaxati	fl.	216
2373	Restant exigendi in bonis nobilium unius sessionis	fl.	99
			1454

Zabolcz

2374	Per Ladislaum Azthalnok et Paulum Porkolab dicatores comitatus prefati super contributione unius floreni ratio data est, cuius summa facit	fl.	4308
2375	De quibus exacti sunt	fl.	3101
2376	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2377	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2378	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	125

253826., fol. 79v). Utóbbi 1491-ben még Nagylucsei Orbán egri püspök (†1491) familiárisa volt (DF 249364.), 1503-ban Gömör megye országgyűlési követe (Arch. II. 511.). Tornaljai János 1496-ban, illetve 1497–1526 között állt a megye élén alispánként, illetve ispánként (Arch. II. 107–108.), Szapolyai János egyik nevelője, majd udvarmestere (1515: Szapolyai oklt. 384–385.). A Jánosi családból Miklós volt 1486–1492 között Szapolyai Imre, majd István nádorok gömöri alispánja (Arch. II. 106–107.).

2367. A Serkei Loránthi család Gömör megyei birtokai: Gede és Serke várak, illetve uradalmak egy része (1494: DF 259283.).

2368. A felsorolt települések azonosítására →404. A kéziratban lévő vessző ellenére nem zárható ki, hogy az *utraque* jelző eredetileg nem Sankfalvára, hanem Balázsföldre vonatkozott. — A *Felfalwys* név mögött bizonyára Felfalui Lászlót kell érteni, aki 1487-ben Szapolyai Imre nádor titkára (Arch. I. 80.), 1491–1501 között pedig István nádor egyik gömöri alispánja (Arch. II. 107., vö. Kandra: Bakócs-codex 334.). Talán Rimaszécsezen rendelkezett birtokrészsel.

2369. Losonci László Gömörből Nógrád megyébe áthelyezett, a somoskői várhoz tartozó birtokaira (Baratony, Cered, Hidegkút és Óbást) változatlanul Gömör megye adószedőjévé rótták ki az adót (→401).

2370. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora az egri káptalan Gömör megyei Baraca birtokáról 11 forint adóbevételt könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 447., →402).

2374. A megye adózása 1494-ben: 510. — Az adószedők közül Asztalnok László a kincstartó familiárisa lehetett, mivel 1494. november 21-én Ernuszt rajta keresztül küldött 100 forintot az uralkodónak (897). Porkoláb Pál azonosítása a gyakori név miatt nem lehetséges.

2375. A kincstartó a Szabolcs megyében beszedett 3101 forintból 148,5-et Ráskai Balázs kamarásmesternek budai várnegyi fizetésére (2799), míg 3042 forintot a nagybányai bányamunkákra utalványozott (2871). Mivel az utalványok összege meghaladta a beszedett adót, vélelmezhető, hogy a hiányzó 89,5 forintot más megye bevételeiből pótolták, és emiatt került a két utalvány egymástól távoli helyre (vö. 645).

2368 *utraque*] *uterque*

2369 *translate*

2374 *Per Ladislaum . . . Porkolab*] *Ladislaus Azthalnok et Paulus Porkolab*

2375 *Post primam partem numeri 3101, hoc est III^m I^c, scriba incepit scribere numerum V, quo non finito numerum I scripsit.*

Restant inexacti

2379	Bona domini palatini faciunt	fl.	349
2380	Bona domini Agriensis	fl.	131
2381	Orphanis condam domini Valentini episcopi Waradyensis ad relationem domini Dominici electi Waradyensis relaxati sunt	fl.	57
2382	De centum quinque relaxati	fl.	212
2383	Pauperes et nobiles unius sessionis in toto comitatu relaxati sunt	fl.	293
			1042

Zaladyensis

2384	Per Franciscum Wysaknai dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	8979
2385	De quibus exacti sunt	fl.	6007
2386	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2387	Electis nobilibus	fl.	46
2388	Dicator habuit expensas et sallarium	fl.	224

Restant inexacti

2389	Bona domini Iohannis Ernuth	fl.	1122
2390	Dominus Iohannes de Kanisa in bonis suis retinuit	fl.	89
2391	Dominus Iohannes Banfy in bonis suis retinuit	fl.	46
2392	Dominus Georgius de Bathor	fl.	65

2379. Szapolyai István nádor Szabolcs megyei birtokai: a Zemplén megyei Tokaj vár itteni tartozékai (→514).

2380. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora ura Szabolcs megyei Polgár és Szentmargita birtokairól végül 98 forint adóbevételt könyvelt el (Kandra: Bakócs-codex 4446., →516).

2381. Farkas Bálint váradi püspök 1495 első hónapjaiban hunyt el (C. Tóth: Arch. 111.). „Árváit”, azaz atyafiai, akik ez évben Borsod megye adójából 13 forintra kaptak utalványt (2689), nem tudjuk azonosítani, miként Szabolcs megyei birtokaikat sem. Ha figyelembe vesszük Kálmáncsehi Domokos váradi püspök relációját, nem kizárt, hogy a néhai püspök rokonai a váradi püspökség Szabolcs megyei mezővárosa, Püspökladány adóját szedték be, de ez erősen kétséges.

2384. A megye adózása 1494-ben: 472. — Az adószedő, az előkelő százsz nemesi származású Vízaknai Ferenc már 1485-től kimutathatóan kapcsolatban állt a kincstárral (Kubinyi: Kincstári személyzet 42., 115. jegyz.). — A beszedett adó, a költségek és a be nem hajtott tételek összege helyesen nem 8979, hanem 8965 forint.

2385. A kincstartó a Zala megyében beszedett 6007 forintból 17 kisebb-nagyobb összeget utalványozott, összesen 2412 forint értékben (2800–2816).

2389. Csáktornyai Ernusz János lovászmester – testvérével, a kincstartóval közös – Zala megyei birtokai: Csáktornya és Sztrigó várak uradalmi (→484).

2390. Kanizsai János Zala megyei birtokai: a kanizsai váruradalom részei (→488–489).

2391. Alsólendvai Bánfi János Zala megyei birtokai: az alsólendvai és a németi (lenti) uradalom részei (→486). Ez évben a trencsényi adóból kapott 105 forintot királyi utalványra (2712, vö. 315).

2392. Ecsedi Bátori György, illetve családja Zala megyei birtokai: a szentgyörgy- vagy békavári váruradalom (→481).

2381 Orffanis

2393	Dominus Ladislaus de Egerwara	fl.	27
2394	Restant inexacti, pro quibus huzarones domini Iose iverunt ad exigendum, in diversorum nobilium bonis	fl.	426
2395	De centum quinque relaxati sunt	fl.	316
2396	Oppida et possessiones combuste	fl.	337
2397	Pauperes in rectificatione faciunt	fl.	166
2398	Vicecomites ultra sallarium eorum levarunt	fl.	66
			2660

Pesthyensis

2399	Per Petrum litteratum de Pesth dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl.	4500
2400	De quibus exacti sunt	fl.	3000
2401	Iudicibus nobilium dati	fl.	16
2402	Electis nobilibus dati sunt	fl.	26
2403	Dicator habuit expensas et sallarium	fl.	150

Restant inexacti

2404	Bona regie maiestatis faciunt	fl.	246
2405	Bona Andree provisoris faciunt	fl.	62
2406	Possessio prepositi Albensis Egzek	fl.	37
2407	Possessio domini thesaurarii Soskwith	fl.	42
2408	Bona domini Andree de Bathor	fl.	68

2393. Egervári László tárnokmester Zala megyei birtokai: a Vas megyei egervári kastély itteni tartozékai (→487). Az itt feltüntetett összesen túl a megye adójából további 50 forintot kapott királyi utalványra (2813).

2394. Nem tudjuk, hogy Somi Józsa temesi ispán huszárait mikor küldték az adótartozások behajtására. Az egyik adóutalvány szerint 200 huszár arra kapott 46 forint költségtérítést, hogy Zala, Vas és Sopron megyékben behajtsa az adókat (2854). A két tétel feltehetően összekapcsolható.

2398. Zala megye alispánjai az adó kirovása és szedése idején Cseneházi Dénes és Laki Kacor György voltak (Arch. II. 355.).

2399. A megye adózása 1494-ben: 347. — Pesti Péter deák bizonyára azonos az előző évi Pest megyei adószedővel (347), a számadáskönyvben szereplő többi Péter deákkal való azonossága ugyanakkor bizonytalan.

2400. A kincstartó a Pest megyében beszedett 3000 forintból 8 kisebb-nagyobb összeget utalványozott, összesen 1129,5 forint értékben (2817–2824).

2404. A király Pest megyében fekvő birtokainak azonosítása egyelőre nem megoldott (vö. 365).

2405. Báncai András budai udvarbíró Pest megyében fekvő birtokai: a hatvani uradalom itteni tartozékainak (Gödöllő, Kishatvan és Besnyő) fele (→361).

2406. A Pest megyei Etyeket (→353) az adószedés idején már az új fehérvári prépost, Frangepán Gergely birtokolta (C. Tóth: Arch. 137.).

2407. A Pest megyei Sósút Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, pontosabban az Ernuszt család birtoka volt (→354).

2408. Ecsedi Bátori András, illetve családja Pest megyében fekvő birtokai: (Tápió)szecső mezőváros és Boldogfalva (1474: Bátori oklt. 132., 1497: uo. 231., Cs. I. 38.).

2398 *Summa* 2660 *corr. ex* 2659

2400 fl.] *supplevi*

2406 Egzek] *recte* Egyek, *sc. Etyek*

2409	Bona domini palatini faciunt	fl.	63
2410	Bona reginalis maiestatis	fl.	134
2411	Bona beginnerum Budensium	fl.	16
2412	Bona domini episcopi Agriensis	fl.	194
2413	Bona Bornemiza faciunt	fl.	44
2414	Bona domini episcopi Waradyensis	fl.	60
2415	Bona monialium de Insula	fl.	27
2416	De centum quinque relaxati	fl.	155
2417	Restant exigendi in bonis nobilium et unius sessionis in toto comitatu	fl.	100
2418	Pauperes relaxati sunt	fl.	60
			1308

Posega

2419	Per Elyam Bosnyak et Gechew dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius florenti, cuius quidem summa facit	fl.	2827

2409. Szapolyai István nádor Pest megyei birtokai: Szentfalva (1490: Szapolyai oklt. 188–189.), amely mellett 1467-ben a család kezén voltak tárnoki és horhi részek is (DL 16509., Cs. I. 43.).

2410. Beatrix királyné Pest megyei birtokai: feltehetően a Csepel-sziget északi részét számították a megyéhez (→356).

2411. A budai Szent János ferences kolostor közelében álló begina rendház Pest megyében fekvő birtokai pontosan nem ismertek, hacsak nem a Csepel-szigeten lévő birtokaikat, Cséptelket és Bagamért számították a megyéhez (Végh: Buda I. 61–62.). A beginák ez évben Pilis megye adójából további 7,5 forintra kaptak utalványt (2635).

2412. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár egri provizora ez évben úgy nyilatkozott, hogy az egri káptalan három Pest megyei birtoka, Monor, Újfalva és Zsiger (→352) adóját ura tőle függetlenül szedte be (Kandra: Bakócs-codex 447.). Az itt jelzett összeg ugyanakkor jelentősen felülmúlja a három falu előző évi adóját, így Bakóc neve alatt bizonyosan más birtokok is szerepeltek. Nem zárható ki az olykor Pest megyéhez sorolt Zsámbék sem (→2067).

2413. Tolnai vagy Berzencei Bornemissza János királyi familiáris (→296) Pest megyei birtokai: berki és érdi birtokrészek (1494: DF 262536.), egy ház és mészárszék Szentfalván (1490: DL 19665., vö. Cs. I. 34.).

2414. Kálmáncsehi Domokos váradi püspök talán az elődje, Farkas Bálint püspök által a váradi káptalannak adományozott három Pest megyei birtok, Lőrinci, Veresegyház és Szada (→359) adójának egy részét szedhette be.

2415. A Nyulak szigeti (Margit-szigeti) Szűz Mária domonkos apácakolostor (Romhányi: Kolostorok 15–16.) számos Pest megyei birtokára lásd Cs. I. 44. — A kolostor ez évben Pilis megyében is beszedhetett a birtokain 12 forint adót (2069).

2419. A megye adózása 1494-ben: 534. — Az adószedők közül Businci Bosnyák Illés feltehetően Boszniából származó, Körös megyében birtokos nemes volt (Pálosfalvi: Noble Elite 83–86.), aki 1506-ban és 1511-ben a szlavón vicebánságot is betöltötte (Arch. I. 99.). Tekintettel arra, hogy Pozsega megye a jalcái banság mintegy „hátszágául” szolgált, Bosnyák pedig 1495 utolsó napján már bizonyosan jalcái provizor volt (a tisztséget legalább 1504-ig viselte: Arch. I. 141.), valószínű, hogy 1495 júniusában, amikor a kincstartó a pozsegai adó beszédére rendelte, már betöltötte jalcái tisztségét. Noha korábbi karrierjéből adódóan felmerült, hogy a júniusban kinevezett Kanizsai László jalcái bán familiárisaként kapta meg udvarbírói kinevezését (Pálosfalvi: Noble Elite 84.), a nándorfehérvári példa (→2030) alapján az is elképzelhető, hogy a király vagy a kincstartó kinevezettje volt, aki a bánoktól függetlenül végezte feladatait. Az előző évből nem adatolt jalcái provizori feladatkör újbóli megteremtése a két ekkoriban leváltott bán, Battyányi Boldizsár és Grabarjai Beriszló Ferenc – mások mellett anyagi természetű – viszálya (→1143–1146) következményének tűnik. A bizonyára becenevével illetett *Gechew* egyelőre nem azonosítható, Gergely nevet feltételezve az előző évi adószedők közül szóba jöhet Bagodi Gergely (→216)

2420	De quibus exacti sunt	fl.	1250
2421	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	24
2422	Electis nobilibus	fl.	25
2423	Dicatores habuerunt expensas et sallarium	fl.	173

Restant inexacti

2424	Bona domini palatini faciunt	fl.	183
2425	Bona prepositi de Posega	fl.	42
2426	Bona Kyshorwath	fl.	29
2427	Bona Ladislai Benchich	fl.	12
2428	Combusta per Turcos	fl.	508
2429	De centum quinque relaxati	fl.	133
2430	Pauperes et inexacti	fl.	445
			1352

Baranya

2431	Per Gregorium Porkolab et Stephanum Polchay dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	15 018,5
2432	Ex quibus exacti sunt	fl.	9 042,5
2433	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	28
2434	Electis nobilibus dati sunt	fl.	43
2435	Dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl.	200

és Fajsi Gergely (→110). — A beszedett adó, a költségek és a behajthatlan tételek összege nem 2827, hanem 2824 forint.

2420. A kincstartó a Pozsega megyében beszedett 1250 forint adóból 16 kisebb-nagyobb összeget utalványozott, amelyeknek 1313 forintos összege meghaladja az adóbevételt (2825–2840). Ha az utolsó, 60 forintos utalványt nem számítjuk, melynek esetében nem hangsúlyozzák a pozsegai adóhoz való kapcsolást (2840), a különbség 3 forintra csökken.

2424. Szapolyai István nádor Pozsega megyében fekvő birtokai: Kővár vár uradalma (→538).

2425. A pozsegai prépost, illetve káptalanjának birtokaira →541.

2426. Hlapčiči Kishorvát János Pozsega megyében fekvő birtokai alatt bizonyára a Garai Bánfi Lőrincsel közösen birtokolt Kisdarnóc kastélyt értették, amelynek uradalma hat birtoknak a felerészeire terjedt ki (1508: DF 265814.). Noha lázadás miatt Kishorvát és Garai Bánfi Valkó és Körös megyei birtokait 1494–1495 fordulóján a királyi seregek elfoglalták, 1495 márciusában Lőrinc herceggel együtt királyi kegyelemben részesültek (DL 70073., Fedeles: Lázadó herceg 235.).

2427. Benčič László és apja, János Lőrinc herceg familiárisaiként részesültek 1495 márciusában királyi kegyelemben (DL 70073., Fedeles: Lázadó herceg 235.), utóbbi a lázadás előtt a herceg berzőcei várnagya volt (1493: DF 255918.). Pozsega megyei birtokaik az előnevükben rendszeren szereplő Cirkvenik (1488: DL 19429., 1514: DF 232507., Arch. II. 184., 187.), illetve az 1491-ben felbukkanó Skrabutnik (DL 19713., DL 34121.) lehetett (vö. Cs. I. 435.).

2428. A pozsegai török pusztításra →544.

2431. A megye adózása 1494-ben: 267. — A király október 12. körül Valpóról küldött parancslevelet a baranyai egytelkesek és szegények mentesítéséről (→2450). — Az adószedők közül a feltehetően pécsi Porkoláb Gergely előző évben is Baranya megyében működött (→267), Pócsai István pedig Bereg és Ugocsa megyékben teljesített hasonló feladatot (→251).

2432. A kincstartó a Baranya megyében beszedett 9042,5 forint adóból 100 forintot Dengelegi Pongrác Mátyásnak utalványozott szolgálataira (2851), de feltehetően a baranyai adóból számoltak el további négy kiadást is, összesen 237,5 forint értékben (2852–2855).

Restant inexacti

2436	Bona domini Petri Gereb faciunt	fl.	1481
2437	Bona domini episcopi Quinqueecclesiensis faciunt	fl.	2962
2438	Bona abbacie Saxardyensis faciunt	fl.	190
2439	Bona domini episcopi Agriensis in Zank	fl.	103
2440	Bona hospitalis Quinqueecclesiensis faciunt	fl.	83
2441	Possessio Laurentii ducis facit	fl.	24
2442	Possessio Georgii Mekchey ad litteras regie maiestatis relaxata	fl.	20
2443	Possessiones capelle Beate Virginis in castro Quinqueecclesiensi ad litteras regie maiestatis relaxate faciunt	fl.	21
2444	Possessio medici domini episcopi Quinqueecclesiensis ad litteras regie maiestatis relaxata facit	fl.	19
2445	Andreas Labathlany in possessionibus Kysharsan et Zenththamas retinuit	fl.	27
2446	Domus combuste in Soklos faciunt	fl.	14
2447	Soklos intra muros facit	fl.	28
2448	Bona monialium Quinqueecclesiensium per litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl.	29
2449	De centum quinque relaxati	fl.	450
2450	Restantie in bonis nobilium unius sessionis et aliorum pauperum, qui litteras regie maiestatis ex Walpo dicatoribus attulerunt et sic relaxati sunt, faciunt	fl.	254
			5705

2436. Vingárti Geréb Péter országbíró Baranya megyei birtokai: Valpó vár és mezőváros, Harsány vár fele, Vörösmart részei, Bodolya mezőváros, Szombathely kastély és uradalmak (→271).

2437. A pécsi püspökség Baranya megyei birtokaira →272.

2438. A Kálmáncsehi Domokos váradi püspök, személynök kezén lévő szekszárdi apátság (→691) Baranya megyei birtokaira lásd Cs. III. 561.

2439. Szank valójában a győri káptalan birtoka volt, amelynek királyi adóját – bizonyára királyi utalvány alapján – a korábban a győri püspökséget viselő Bakóc kancellár szedte be (→274).

2440. A pécsi Szent Erzsébet-ispotály birtokai nem ismertek (→276).

2441. Újlaki Lőrinc herceg baranyai birtokai: a Körös megyei Raholca két itteni faluja (→275).

2442. Mekcsei György nádori titkár, szepesi prépost (→636) családjának Baranya megyében fekvő birtokaira lásd Cs. II. 554. (vö. 277).

2443. A pécsi püspökvárban lévő, ún. Aranyos Mária-kápolna, amely később Ernuszt Zsigmond temetkezési helye is lett (Fedele: Pécs 45.), Baranya megyei birtokai nem ismertek.

2444. A szakirodalomban felmerült, hogy Zsigmond püspök itt említett orvosa azonos lenne azzal az erfurti származású, annak idején a püspök apját, Ernuszt János bánt szolgáló Heidentrich János budai polgárral, akit a bán 1476. évi végrendeletében kifejezetten fia szolgálatába ajánlott (Fedele: Ernuszt XVII, az orvos személyére lásd Kubinyi: Budai és pesti polgárok 535.). Az orvos birtoka ismeretlen.

2445–2447. A három tétel a Corvin János herceg által 1494-ben Bajnai Bot (Lábatlani) Andrásnak adományozott siklósi uradalomra vonatkozik (→700). A Kisharsány mellett említett Szenttamást az uradalom falvainak felsorolását tartalmazó 1495. évi oklevél (DL 67581.) nem tartalmazza, feltehetően az egyik feltüntetett falu nevének párhuzamos alakjáról van szó (vö. Cs. II. 527.).

2448. A pécsi Szentlélek domonkos apácakolostor Baranya megyében fekvő birtokaira →278.

2450. Az uralkodó 1495. január 7–23. között, október 12-én, valamint 1496. január 15–18. között mutatható ki a Baranya megyei Valpón (I. függelék). Tekintettel arra, hogy itt az 1495. júniusban meg-

2450 *Summa* 5705 *corr. ex* 1705

Simigiensis

2451	Per Ladislaum Zalanchy et Georgium Horwath dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius summa facit	fl. 11 085
2452	De quibus exacti sunt	fl. 8 434,5
2453	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl. 28
2454	Electis nobilibus dati sunt	fl. 40
2455	Dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl. 200

Restant inexacti

2456	Bona domini episcopi Agriensis faciunt	fl. 356,5
2457	Bona domini episcopi Quinqueecclesiensis faciunt	fl. 311
2458	Bona domini Andree Both ad litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl. 65
2459	Bona domini Ladislai Kanisay	fl. 46
2460	Bona regie maiestatis in Remetheudwar relaxata faciunt	fl. 52
2461	Bona Iohannis Bornemiza ad litteras regie maiestatis relaxata faciunt	fl. 418
2462	Possessio Wyd cocorum relaxata facit	fl. 112
2463	De centum quinque relaxati	fl. 420
2464	Comes levavit	fl. 15
2465	In bonis nobilium unius sessionis et aliorum iuxta registrum illius comitatus restant inexacti	fl. 325

ajánlott adó beszédéről van szó, októberben küldhette az adószedőknek az egytelkesek és a szegények adójának elengedésével kapcsolatos parancslevelét (vö. **281**).

2451. A megye adózása 1494-ben: **282**. — A kincstartó hivatalából 1495. október 3-án küldtek küldöncöt a somogyi adószedőkhöz (**2996**). — Az adószedők közül Szalánci László 1495 nyarán Ernuszt Zsigmond familiárisaként hatalmaskodott Baranya megyében. Az erről szóló oklevél közli róla, hogy pécsi lakos (Pécsvárad 860. sz.). Az ugyancsak pécsi polgár Horvát György az előző évben Veszprém megye adóját szedte be (→**240**).

2452. A kincstartó a Somogy megyében beszedett 8434,5 forintból 8 kisebb-nagyobb összeget utalványozott, összesen 2263 forint értékben (**2856–2863**).

2456. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár ekkor már nem csupán a titeli prépostság falvait (→**291**) birtokolta Somogy megyében, hanem a vránai perjeltől 1495 márciusában lefoglalt (vö. DL 106679.) és a király által neki zálogosított csurgói váruradalmat is (→**289**).

2457. A pécsi püspökség, illetve Ernuszt Zsigmond püspök Somogy megyei birtokaira →**292**.

2458. Bajnai Bot András újlaki bán Somogy megyében fekvő birtokai: a Baranya megyei Siklós vár itteni tartozékai (→**700**).

2459. Kanizsai László jalcái bán Somogy megyében fekvő birtokai: részek a Zala megyei Kanizsa vár itteni tartozékain (→**286–288**).

2460. Remeteudvar királyi birtokra és tartozékaira →**290**.

2461. Tolnai vagy Berzencei Bornemissa János királyi familiáris Somogy megyében fekvő birtokai: Berzence kastély és uradalma, valamint a bati kastélynak és uradalmának a fele (→**296**). A birtokok adójának elengedése bizonyára összefüggésben állt azzal, hogy Bornemissa csapatai részt vettek Kapostújvár ostromában (Bonfini V. V. 14–15.).

2462. A Viden élő királyi szakácsok mellől ezúttal azért hiányoznak Szakácsiból való társaik (vö. **295**), mivel ők adóutalvány formájában kaptak a megye adójából 100 forintot (**2856**).

2464. Somogy megyének ekkor két ispánja volt, Korotnai János és Butkai Péter (Arch. II. 224.).

2465. A tételben említett regisztrum alatt az adószedők által a megyei adójegyzék felhasználásával készített és a kincstartónak benyújtott elszámolást érthették (vö. pl. Solymosi: Veszprém 214–215.). A

2466	Dicatores facta connumeratione rectificaverunt iudices et domos combustas, qui faciunt	fl. 262 2382,5

Posoniensis

2467	Per Sigismundum litteratum prepositum de Lelez dicatorem comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl. 4435
2468	De quibus exacti sunt	fl. 3366
2469	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl. 28
2470	Dicator habuit sallarium et expensas	fl. 185
2471	Electis nobilibus dati sunt	fl. 16

Restant inexacti

2472	Bona domini palatini in pertinentiis Tirnavie faciunt	fl. 186
2473	De centum quinque relaxati	fl. 183
2474	Pauperes relaxati et domus deserte propter pestilentiam	fl. 247
2475	Nobiles unius sessionis et alii, qui propter contumaciam exolvere noluerunt, faciunt	fl. 181
2476	Quidam famulus dicatoris in villa Gregorii Labathlani mortuus est, qui apud se habuit Quos illic ab eo abstulerunt.	fl. 43

840

kincstartói hivatal egyik alkalmazottja ebből hozta létre megadott minta szerint az itt szereplő megyei kimutatást.

2467. A megye adózása 1494-ben: **495**. — Vémeri Zsigmond leleszi prépost, volt alkincstartó (→**830**) Pozsony mellett Moson megye adószedője is volt ekkor (**2477**). 1495. szeptember 10-én a fővárosban időzött, amikor is 100 forintot küldött – nyilván a két megye adójából – az uralkodónak Visegrádra (**2841**). Az ez évi Ung megyei adóból 50 forint „segélyben” részesült (**2650**).

2468. A Pozsony és Moson megyékben beszedett 3366 és 577, együtt 3943 forint adó terhére 10 kisebb-nagyobb utalványt, illetve kiadást könyveltek el, összesen 3067 forint értékben (**2841–2850**). De – az előbbi tételben említett 100 forint mellett – bizonyosan a két megye adójához kapcsolható a Zsigmond préposton keresztül az uralkodónak szeptember végén Budáról Csákvárra küldött újabb 100 forint is (**3006**).

2472. A zálogjogon Szapolyai István nádor birtokában lévő Nagyszombat szabad királyi város jobbbágyfalvaira →**502**.

2474. Egy 1495. április 10-i levél már említi a pestis bécsi jelenlétét (RTA MR V/1/1. 319., DF 258421.). Nyár végén az uralkodó a fővárosból a pestis elől menekülve utazott az ország déli részébe (Bonfini V. V. 85–85.), az év végén viszont tervbe vette, hogy Pozsonyba utazik, mivel ott már lecsengőben volt a járvány (**3089**).

2476. Lábatlani Gergely korábbi zárandi, esztergomi, komáromi és barsi ispán (Arch. II. 579.) Pozsony megyében fekvő faluja az az Istye, más néven Osd lehetett, amelyre a Lábatlaniak 1438-ban kaptak újadományt (DF 225728–729., Csiba: Pramene 112–113.), 1513-ban pedig leányági leszármazottaik igyekeztek biztosítani itteni birtoklásukat. Nagyszombat és Sempte körzetében keresendő (DF 225731.).

2476 willa

Mosoniensis

2477	Idem Sigismundus prepositus de Lelez dicator prefati comitatus super contributione unius floreni rationem dedit, cuius summa fecit	fl.	923
2478	De quibus exacti sunt	fl.	577
2479	Comiti et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	20
2480	Dicator habuit pro expensis	fl.	28

Restant inexacti

2481	Bona Pruzink ad castra Scharfennek ac Kyzmarthon pertinentia	fl.	173
2482	De centum quinque relaxati	fl.	56
2483	Pauperes, qui secundum iuramentum iudicum sunt relaxati, faciunt	fl.	69
			298

Bars

2484	Per Michaelem Magasy et Leonardum Abakwk dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, cuius quidem summa facit	fl.	2660
2485	Ex quibus exacti sunt	fl.	2000
2486	Electis nobilibus dati sunt	fl.	16
2487	Comitibus et iudicibus nobilium pro eorum sallario dati sunt	fl.	28
2488	Dicatores habuerunt pro expensis et sallario	fl.	125

Inexacti

2489	Bona heremitarum claustrum Nazthre faciunt	fl.	40
2490	Bona Francisci Harazthy faciunt	fl.	36

2477. A megye adózása 1494-ben: **495**. — Vémeri Zsigmond leleszi prépost pozsonyi és mosoni adószedőre →**2467**.

2478. Az ez évi mosoni adó felhasználására →**2468**.

2481. E tétel értelmezése nem mentes a nehézségektől. Heinrich Prüschenk von Stettenberg báró, Miksa római király tanácsosa valóban birtokolta a Sopron megyei Kismartont (1492: DL 89254., 55–56. old., 1493: Sopron II/6. 268.), amelynek voltak a megyében tartozékai, például birtokrészek Nezsideren (Csermelyi: Óvár 34.). A Moson megyei Scharfeneck vár az 1491. évi pozsonyi békeszerződés alapján a Graffeneck árvákat illette meg (→**506**), és mindeddig nem került elő olyan forrás, amely Prüschenk itteni birtoklására utalna (vö. Lampel: Scharfeneck).

2484. A megye adózása 1494-ben: **417**. — Az adószedők közül Magasi Mihály az előző évben Komárom megyében járt el azonos feladat körben (→**100**), *Abakwk* Lénárt azonosítása nem megoldott.

2485. A kincstartó a Bars megyében beszedett 2000 forint adóból 300-at Haraszi Ferencnek utalt ki a Lőrinc herceg elleni hadjáratban felvonultatott 300 lovas fizetésére, 3 forintot pedig egy kincstartói alkalmazott útiköltségére könyveltek el (**2869–2870**).

2489. A Hont megyei (mária)nosztrai Szűz Mária pálos kolostor (Romhányi: Kolostorok 47.) Bars megyei birtokai: Gény és Csata (1471: DL 17251., 1506: DL 21570., vö. DAP II. 91–92.).

2490. Haraszi Ferenc volt szörényi és jajcai bán (Arch. I. 343.) Bars megyében fekvő birtokai: a felesége, Lévai Vajdafi János özvegye révén kezén lévő lévai vár és uradalma. Az itt feltüntetett 36 forint behajtatlan adón túl a kincstartó a megye adójából 300 forintot utalványozott a számára, mivel 300 lovassal részt vett a Lőrinc herceg elleni hadjáratban (→**2869**).

2491	Bona Kremnycensium faciunt	fl.	189
2492	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	100
2493	Nobiles unius sessionis et aliorum pauperum et propter pestem, qui mortui sunt, faciunt	fl.	126 491

Zathmariensis

2494	Per Lodovicum Zerechen dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	6184
2495	De quibus exacti sunt	fl.	4680
2496	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	28
2497	Electis nobilibus dati sunt	fl.	16
2498	Dicator habuit pro expensis et sallario	fl.	200

Restant inexacti

2499	Bona domini palatini faciunt	fl.	540
2500	Dominus wayvoda in bonis suis retinuit	fl.	132
2501	Petrus Chaholy in possessione sua Wyfalw iuxta litteras regias libertatis retinuit	fl.	11
2502	Dominus Andreas de Bathor in bonis suis retinuit	fl.	73

2491. Körmöcbánya város Bars megyei tartozékaira lásd Lex. stred. miest 218.

2493. Az ez évi pestisre →2474.

2494. A megye adózása 1494-ben: 522. — A kincstartó 1495. október 25-én levelet intézett az adószedőhöz a Csaholyiak egyik falujának adómentességéről (→2501). Drágfi Bertalan erdélyi vajdának a birtokain behajtott adóból 800 forintot át kellett adnia a nagybányai kamaraispánoknak, amit a számadáskönyvben október 4-én könyveltek el kiadásként (2999, vö. 2500). — Az adószedő, Mesztergnyői Szerecsen Lajos az előző évben a szlavóniai adó beszédését kapta feladatul (→555).

2495. A kincstartó a Szatmár megyében beszedett 4680 forint adóból a számadáskönyv szerint ez évben nem utalványozott. Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajda az általa a saját birtokain beszedett adót, 800 forintot a kincstartó rendelkezése szerint 1495 októberében a nagybányai kamaraispánoknak adta át (2999).

2499. Szapolyai István nádor Szatmár megyében fekvő birtokai: Szatmár és Németh városok, illetve tartozékaik (→526–527).

2500. Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajda maga szedette be az adót birtokain, de végül kénytelen volt 800 forintot a nagybányai kamaraispánoknak átadni (2999). A két tétel alapján ez évben Szatmár megyei birtokaira összesen 932 forint adót róttak ki. Megyében fekvő birtokai: Erdőd vár és uradalma, a meggyes-szinyéri uradalom harmada és a Közép-Szolnok megyei Kővár itteni tartozékai (→528).

2501. Zsigmond kincstartó 1495. október 25-i levelével arra utasította Szerecsen Lajos megyei adószedőt, hogy Csaholyi Bertalan váradi várnagy és udvarbíró Szatmár megyei Újfalu birtokát a király és az ő okleveleinek értelmében mentse fel a mostani adófizetés alól (DL 46327.). Az 1494. évi szatmári adóelszámolás ugyancsak Csaholyi Pétert és nem testvérét, Bertalant említi (530, vö. Engel: Genealógia, Káta nem 7. tábla: Csaholyi).

2502. Ecsedi Bátori András Szatmár megyében fekvő birtokai: Ecsed vár, (Nyír)bátor és Gyarmat mezővárosok, illetve ezek tartozékai, Meggyes mezőváros és kastély, Szinyér vár fele, valamint a meggyesi-szinyéri uradalom harmada (→529).

2494 *In numero* 6184, *hoc est* VI^m I^c LXXXIII, *nota* L *corr. ex* V.

2500 *Supra primam litteram* Dominus *littera* B *legi potest.* — fl.] *bis*

2501 *libertatis*] *recte forsan* *libertata*

2503	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	227
2504	Pauperes res ad valorem trium florenorum non habentes relaxati sunt, qui faciunt	fl.	277
			1260

Castriferrei

2505	Per Ladislaum Sarkan dicatorem comitatus prefati ratio data est super unius floreni contributione, cuius summa facit	fl.	5051
2506	Ex quibus exacti sunt	fl.	3322
2507	Comitibus et iudicibus nobilium dati sunt	fl.	28
2508	Electis nobilibus dati sunt	fl.	12
2509	Dicator habuit pro salario et expensis	fl.	120

Restant inexacti

2510	Bona domini palatini cum castro Somlyo, quod prius erat domini Pauli de Kynis, faciunt	fl.	250
2511	Bona domini episcopi Agriensis faciunt	fl.	52
2512	Possessio Petri Pogan facit	fl.	40
2513	Bona domini Nicolai Zechy	fl.	528
2514	Bona heremitarum de Monyarokerek	fl.	40
2515	Civitas Sabaria cum Wyfalw domini episcopi Agriensis–Iauriensis, qui in bonis suis retinuit	fl.	200

2505. A megye adózása 1494-ben: **161.** — A kincstartó hivatalából 1495. szeptember 30-án Baumkircher Györgyhöz és Ellerbach Jánoshoz küldtek egy futárt, hogy fizessék meg az adót (**2980**). Október 3-án Vas megye adószedőjének parancsolták ugyanezt (**2995**). 12-én Baumkirchert újra felszólították az adó átadására (**3029**), és ugyanezen a napon az adószedőhöz is menesztettek egy apródot (**3032**). A törekvés sikerrel járt, mivel a két főúr neve alatt a megyei elszámolás nem tart nyilván beszedetlen tételeket. Október 25-én a kincstartó Szegedről küldte el egyik emberét a vasi adószedőhöz (**3055**), aki november elején a kincstartó mellett időzött Csanádon (**3073**). December 11-én ismét útnak indult a kincstartó egyik apródja Sárkány Lászlóhoz (**3099**), és az ugyanekkoriban Vasvárra menesztett küldönc is bizonyára őt kereste fel (**3112**). — Az adószedőre, Ákosházi Sárkány Lászlóra →**83**.

2506. A kincstartó a Vas megyében beszedett 3322 forint adóból 540-et Újlaki Lőrinc hercegnek utalványozott a király által a hercegnek kiutalt 2000 forint részleteként, 60-at Egervári Lászlónak tárnokmesteri és 28-at Kanizsai Lászlónak jajcai báni fizetésére, végül az adószedő 6 forintot a küldöncök útiköltségére számolt el (**2713–2716**). Mindez összesen 632 forintot tesz ki.

2510. Szapolyai István nádor Vas megyében fekvő birtokai: a Veszprém megyei Pápa és a Kinizsi Páltól megörökölt Somló várak itteni tartozékai (→**170–171**). Utóbbi várat a nádor még az adószedés ideje alatt, 1495. június 23-án Bakóc Tamás egri püspöknek, kancellárnak adta el (Szapolyai oklt. 220–222.), aki szeptemberben az uradalom birtokába is került (Erdődy lt. D 10169.).

2511. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Vas megyei birtokai: Bogát és Köveskút, illetve tartozékaik, amelyekről az adót előző évben Baumkircher György szedte be (→**174**).

2512. Csebi Pogány Péter pozsonyi ispán, királyi kamarás (→**503**) és családja Vas megyében valójában öt birtokkal rendelkezett (Cs. II. 845.), de természetesen nem kizárt, hogy csak az egyik részesült mentességben.

2513. Felsőlendvai Szécsi Miklós Vas megyében fekvő birtokai: Felsőlendva vár és uradalma, amelynek előző évi adózására →**25**.

2514. A monyorókeréki Szűz Mária pálos kolostor birtokaira →**176**.

2515. Noha 1495. január 1-jén Bakóc Tamás egri püspök, kancellár testvérét, Szatmári Ferenc királyi titkárt, budai prépostot az uralkodó kinevezte győri püspökké (C. Tóth: Arch. 72.), a püspökség

2516	De centum quinque relaxati	fl.	165
2517	Pauperes et nobiles unius sessionis et qui post connumerationem ex peste mortui sunt ac combusti faciunt	fl.	266
2518	Ex quo in illo comitatu communiter dant pecunias Wyennenses, quas permutavit cum monetis Hungaricalibus, et super addidit	fl.	28 1569

Sclavonia

2519	Per magistrum Andream et Iohannem Pastoris Zowan dictum ratio est data super contributione mediū floreni prefati regni Sclavonie ex ista parte Zawe, quoniam ultra fluvium Kwppa neque connumerarunt et nec quitquam exegerunt, et ultra fluvium Zawum, ubi Turci conbusserunt, illic similiter neque connumerarunt et nec quitquam exegerunt, cuius quidem connumerationis summa facit fumos XXVIII ^m III ^c LXXX, qui faciunt	fl.	14 695
2520	De quibus exacti sunt	fl.	8 525
2521	Bona iudicum nobilium in quatuor comitatibus, puta Wereche, Criesiensi, Zagrabyensi et Warasdyensi faciunt	fl.	125
2522	Bona banorum et comitum in prefatis quatuor comitatibus regni Sclavonie	fl.	193
2523	Dicatores pro eorum salariis et expensis habuerunt	fl.	332

tulajdonát képező Szombathely város és a mellette fekvő Újfalu adóját, illetve abból 200 forintot – bizonyára királyi utalvány alapján – Bakóc szedette be (vö. a Baranya megyei Szank esetével: 2439).

2517. Az 1495. évi pestisjárványra →2474.

2518. A tétel a bécsi dénárban vagy krajcárban (→72) beszedett adó magyar pénzre való átváltásának költségét számolja el.

2519. A tartomány adózása 1494-ben: 555. — Az ez évi első félforintos adó kivetése húsvét (1495. április 19.) körül történt (DL 104045., Popisi 7.), miáltal azt a szlavón rendek nem a júniusi budai országgyűlésen, hanem minden bizonnyal a februári verőcei tartománygyűlésen ajánlották meg a jelen lévő uralkodónak. A tétel szerint a Kulpán, illetve a Száván túli területekre nem vetették ki az adót. Ez ellen szól ugyanakkor az, hogy a behajthatlan tételek között szerepel a zágrábi püspök Kulpán túl fekvő hrasztovica uradalma (2528), valamint Bakóc Tamás kancellár Száván túli Okics vára (2527, 2562), ami alapján a megjegyzést, úgy tűnik, nem szabad kizárólagosan értelmezni. — A két adószedő Kaproncai András pécsi kanonokkal, Ernuszt kincstartó szentgyörgyvári provizorával és előző évi szlavóniai adószedőjével (→555), valamint Giovanni Pastore firenzei származású zágrábi polgárral, zenggi kapitánnyal (→1168) azonosítható.

2520. A kincstartó, illetve adószedői az ez évi első szlavóniai adószedés során bevételként elkönyvelt összeg terhére 42 kiadási tételt számoltak el (2717–2758), amelyek összege a behajtottnál 3,5 forinttal több, 8528,5 forint.

2521. A szolgabírák számára és fizetésére →557, vö. 2567.

2522. A szöveg ellenére nem a bánok, hanem a vicebánok – egyben körösi és zágrábi ispánok –, Ludbregi Turóci Bernát és Petrovinai Pekri Lajos birtokait kell érteni (→558, vö. 2565). Corvin János bán az utóbbi helyére éppen az adó kivetése idején nevezte ki a szlavóniai birtokokkal még nem rendelkező familiárisát, Gyulai Jánost (Arch. I. 97.).

2518 quos — permutavit . . . addidit] *sc. dicator comitatus*

Restant inexacti

2524	Bona regie maiestatis Bela, Ternawa	fl.	266,5
2525	Bona Laurentii ducis faciunt	fl.	422,5
2526	Bona domini Petri Gereb faciunt	fl.	684
2527	Bona domini episcopi Agriensis, summi cancellarii regie maiestatis	fl.	525,5
2528	Bona domini episcopi Zagradiensis in pertinentiis Harazthowycha	fl.	191
2529	Bona domini episcopi Quinqueecclesiensis	fl.	627,5
2530	Bona domini Nicolai Banfy faciunt	fl.	235
2531	Bona domini Iose faciunt	fl.	98
2532	Possessio Georgii comitis Zagorie facit	fl.	21
2533	Bona Georgii Pankyrcher	fl.	600
2534	Bona capituli Quinqueecclesiensis combusta faciunt	fl.	60
2535	Bona magistri Anthonii Gerechy prothonotarii faciunt	fl.	36

2524. Az uralkodó kezén összeírt birtokok alatt a bélai bencés apátságnak a jajcai bánság fenntartására fordított uradalmát (→572), valamint a Berisló Bertalan vránai perjel elfogatása után királyi kézre került és e bejegyzés alapján alighanem szintén a jajcai bánok felügyelete alá helyezett Ternavát és tartozékait értették. Az 1495. évi körösi adójegyzék szerint előbbire egyháziakkal és predialistákkal együtt 487, utóbbira 85, együtt 572 füst (286 forint) adót vetettek ki (Popisi 10–11.).

2525. Újlaki Lőrinc herceg Körös és Verőce megyei birtokaira (Raholca vár, Berzőce, Kontovc és Bakva) →563, 2550.

2526. Vingárti Geréb Péter Körös megyei, a Baranya megyei Valpó várhoz tartozó aszuági uradalmára →574. Az előző évi adószedés óta Geréb, valamint papíron testvére, László erdélyi püspök és Váradi Péter kalocsa-bácsi érsek kezére került Kishorvát János és a Garai Bánfiak Körös megyei Darnóc vára és Szentmiklós kastélya (→577, 1495: DL 20269., DL 20363.).

2527. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Körös és Zágráb megyei birtokaira (Szarvaskő vár és Monoszló kastély, valamint Okics vár) →568. Az előző évi adóösszegetől való jelentős eltérés oka feltehetően az, hogy a Szávától délre fekvő Okicsra 1494-ben nem vetettek ki adót, ezúttal viszont igen (vö. 2562), vagy Bakóc csak 1494 második felében, a királyi megerősítést és iktatást követően vette ténylegesen birtokba az uradalmat (DL 32901.). 1494 végén emellett adományul kapta a közeli brezovicaai kastélyt és uradalmát is, de feltehetően itt még nem került birtokba (Erdődy lt. D 918., vö. D 11140.).

2528. Szentlászlói (Túz) Osvát zágrábi püspök Zágráb és Körös megyei birtokaira →561. Kanizsai László bán 1494. augusztus 3-i, Zágrábban kelt levele többek között arról is beszámol, hogy 1500-2000 török a Hrasztovica környékén szerzett zsákmányával visszatért otthonába (DF 258420.). Nem kizárt, hogy az adófelmentés a betörés okozta károk enyhítésére szolgált.

2529. Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, illetve testvére Körös megyei birtokaira (Szentgyörgy vár, Kapronca és Prodaviz) →567. Ezúttal feltehetően csak a szentgyörgyvári uradalom részesült adómentességben (vö. 2564).

2530. Alsólendvai Bánfi Miklós udvarmester, verőcei ispán Körös és Verőce megyei birtokaira (Szaplonca vár, Orbona, Pósahegy, Verőce vár) →570. Az ez évi második adóikvetés alapján elképzelhető, hogy az összeget a verőcei uradalom adójából utalták ki neki (2552). Ha ez így van, a két tétel közötti 10 forintos különbség talán másolási hibából adódik.

2531. Somi Józsa temesi ispán és főkapitány szlavóniai birtokai: a Berisló Bertalan vránai perjel elfogatása után a király által 1495-ben Sominak adományozott Körös megyei Csáktornya vár és uradalma (DL 71516.), amelyet a második adószedés során 10 forinttal kevesebb adóval írtak össze (2553). A különbség másolási hibából is fakadhat.

2532. Vitovec György zagorjei gróf Varasd megyei birtokaira →578.

2533. Baumkircher György Varasd megyei birtokaira (Császárvár vár) →580, vö. 2536, 2547.

2534. A pécsi káptalan szlavóniai birtokai: a Dráva partján elterülő, Körös megyei Monoszló (vö. 2566) és tartozékai (Fedeleš: Gazdálkodás 428–431.).

2535. Gereci Antal országbírói ítélmester (Bónis: Jogtudó 367., Arch. I. 90.) – 1487–1488-ban Ernuszt Zsigmond püspök familiárisa (DF 262151.) – szlavóniai birtokai: feltehetően a Körös megyei,

2536	Pertinentie castri Kistel faciunt	fl.	150
2537	Bona fratrum heremitarum Sancti Augustini in oppido Crisiensi	fl.	20
2538	Possessio Woykfy notarii cancellarie facit	fl.	16
2539	Nobiles unius sessionis in toto regno Sclavonie faciunt	fl.	286
2540	In comitatu Crisiensi sunt restantie in bonis illorum, qui propter contumaciam exolvere noluerunt, et faciunt	fl.	515,5
2541	In comitatu Wereche restant similiter	fl.	53,5
2542	In comitatu Warasdiensi restant	fl.	62,5
2543	In comitatu Zagrabiensi restant	fl.	275
2544	Combusti per Thurcos et Almanos faciunt	fl.	374,5
			5521,5

- 2545 Per eosdem magistrum Andream et Iohannem Pastoris alias Sowan ratio data est super altera contributione medii floreni eiusdem regni Sclavonie in eodem anno millesimo etc. nonagesimo quinto circa festum Nativitatis Beate Virginis, omnino tamen iuxta priorem connumerationem per eosdem dicatores factam, que fecit fumos XXVIII^m et III^c LXXXX et fl. 14 695

névadó Gerecen lévő birtokrészekre kell gondolni. Az 1495. évi körösi adójegyzék Gerecen (és tartozékain) 6 birtokos kezén összesen 90 füstöt jelez (Popisi 8.), ám Antalt nem találjuk meg az adózók között. Ha azonban összeadjuk a testvére, Márk és két közeli rokona, Péter és Miklós (vö. 1492: DL 46201.) kezén lévő adótételeket, 68 füstöt (34 forintot) számolhatunk össze, Mátyás özvegye 3 füstjével pedig fél forint híján kijön az itt jelzett 36 forintos összeg. Gereci Antal az őszi adószedés során is 35 forintnyi adófelmérésben részesült (→2556), a körösi adójegyzék készítői pedig a négy említett rokona neve mellett álló adótételek mellé „fizetett” (*solvit*) jelet tettek.

2536. A Weispriach család kezén lévő Varasd megyei Kosztel várra →580, vö. 2547.

2537. A Körös mezővárosban lévő Szűz Mária Ágoston-rendi kolostor (Romhányi: Kolostorok 39.) birtokaira az 1495. évi körösi adójegyzék szerint Körös környékén éppen 40 füst, azaz 20 forint adót róttak ki (Popisi 15.).

2538. Vojkovci Vojkfi Miklós kancelláriai jegyző (→723) szlavóniai birtokai: a névadó Körös megyei Vojkovc (Pálosfalvi: Noble Elite 301.).

2539. A szlavóniai egytelkes nemeseket 1483. évi kiváltságlevelével Mátyás király felmentette a félforintos királyi adó alól. A fogalom alatt elsősorban a váraknak, illetve egyházi intézményeknek szolgálattal tartozó, tehát teljes jogú nemességgel nem rendelkező birtokosokat értették (1483/1496: DF 231818., DF 267945., vö. Neumann: Egytelkes nemes 342.).

2544. Az itt feltüntetett adózók az állandó török betörések, valamint az 1490–1491. évi trónharcok során Zágrábot és környékét elfoglaló német csapatok károkozásai miatt kaptak felmentést. Úgy tűnik, e tételbe számították Szentléleki Kasztellánfi György birtokait is, amelyeket az uralkodó 1494. október 27-én két évre felmentett minden adó alól, mivel a törökök a minap kétszer is kifosztották (DF 231899.). — A hátralékok összege nem 5521,5, hanem 5520 forint.

2545. *festum Nativitatis Beate Virginis*] 1495. szeptember 8. — Az ez évi második, őszi adószedés Körös megyei jegyzéke fennmaradt, amelynek címe: „Registrum super taxa regie maiestatis in regno Sclavonie per Andream canonicum Quinqueecclesiensem et Gowan de Zagrabia capitaneum Segniensem circa festum Pasche dicata per eundemque (*belyesen*: idemque) registrum circa festum Nativitatis Beate Marie virginis partim per dictos dicatores exacta, partim vero per dominum Iohannem Corvinum ducem, banum regni Sclavonie anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.” (DL 104045., Popisi 7–15.). Az adóegységeket ezúttal nem számolták újra, hanem mindenhol a tavaszi adótételeket vetették ki az adózókra.

2536 Kistel] *recte* Kostel

- 2546 Item illustri domino Iohanni Corvino duci demptis combustis, demptis etiam omnibus illorum bonis, qui per litteras regie maiestatis sunt libertati et absque bonis iudicum nobilium et sine bonis Bernardi Twrochy vicebani illius regni, prout in registro, quod eidem domino duci per dicatores datum est, expresse continetur, dati sunt ad exigendum fumi XVII^m III^c LXXX, qui faciunt fl. 8695
- 2547 Preter istam summam dati sunt similiter ad exigendum domino Corvino duci fumi in pertinentiis castrorum Czarwara et Costel fumi II^m, qui faciunt fl. 750
- 2548 Ad manus domini thesaurarii de eadem contributione prefati regni Sclavonie dati sunt fl. 1000
- 2549 Ex quo dominus dux Corvinus connumerationem ipsam variis modis turbabat, dicatores ipsi hincinde currentes pro rectificatione habuerunt expensas fl. 60

Bona dominorum
per litteras regie maiestatis libertata

- 2550 Ex commissione regie maiestatis universa bona Laurentii ducis in regno Sclavonie habita sunt relaxata, que faciunt fl. 710
- 2551 Ex mandato et commissione regie maiestatis bona domini palatini in regno Sclavonie habita sunt eidem relaxata pro expensis suis Bude in congregatione generali factis, que faciunt fl. 79
- 2552 De voluntate et mandato regie maiestatis magnifico domino Nicolao Banfy de Lyndwa de bonis suis in pertinentiis Werewche deputati sunt fl. 225

2546–2547. Az őszi adószedés elsődleges célja a Corvin János herceg báni fizetésére, illetve a tartomány védelmére kiutalt 10 000 forint (2034) biztosítása lehetett. Corvin saját embereivel, az adószedők jegyzékében foglaltak alapján hajthatta be az adót, a király által adott felmentések figyelembevételével. A herceg adóztatása alól kivett, az első tételben felsorolt birtokosokat az elszámolás külön jegyzékben sorolja fel (2550–2568), kivéve a kincstartóhoz kerülő 1000 forintot. Corvin saját birtokaira →560, a Varasd megyei császárvári és koszteli uradalmakra →580, 2533, 2536.

2548. Jóllehet Giovanni Pastore adószedő királyi utasításra 1495 őszén a szlavóniai adóból 1000 forintot Velencében selyem- és posztóvásárlásra fordított (2747), a két tétel egymásnak, úgy tűnik, nem feleltethető meg: az Itáliában elkölthött összeg a tavaszi adószedésből származhatott (vö. 2717–2758). Az itt elkönyvelt 1000 forint adóbevételeből 757 forintot (1514 füst) András mester Körös megyében szedett be (Popisi 15.). Az 1000 forint terhére számolhatták el a Zágrábból Zenggbe küldött hadiszerekkel kapcsolatos, összesen 359,5 forintot kitevő kiadásokat (2785–2795).

2550. Újlaki Lőrinc herceg Körös és Verőce megyei birtokaira (Raholca vár, Berzőce, Kontovc és Bakva) →563, 2525. A körösi adójegyzékből uradalmi hiányoznak, a nővérei, Katalin (Racsá és Szenterszéb) és Fruzsina (Atyina) kezén lévő uradalmak füstszám nélkül szerepelnek (Popisi 7–8.).

2551. Szapolyai István nádor Zágráb (Zelna vár) és Körös (Bagyanovc) megyei birtokai (→564, 2661) az 1495. júniusi, budai országgyűlésen tett kiadásaira tekintettel részesültek adómentességben. A körösi adójegyzékben Bagyanovc neve (*Bagynowcz cum pertinentiis domini palatini*) áthúzva, füstszám nélkül szerepel (DL 104045., 15. fénykép).

2552. Alsólendvai Bánfi Miklós udvarmester, verőcei ispán Körös (Szaplonca, Orbona és Pósahegy) és Verőce (Verőce vár) megyei birtokaira →570, 2530. A körösi adójegyzék alapján Bánfi e megyében fekvő uradalmaira egyháziakkal együtt 456 füst adót vetettek ki (Popisi 7–9., 14–15.).

2548–2549 *Post summas 1000 et 60 in margine quoddam signum + est scriptum.*

2553	Ex mandato regie maiestatis bona domini Iose comitis Themesyensis in pertinentiis castelli Chakthornya sunt relaxata, que faciunt	fl.	88
2554	Ex commissione regie maiestatis egregio Iohanni Paxi in bonis suis in regno Slavonie habitis relaxati	fl.	9
2555	De mandato serenissimi domini regis bona magistri Nicolai Gorycza in regno Slavonie habita sunt relaxata, que faciunt	fl.	6,5
2556	Ex commissione et mandato regie maiestatis bona magistri Antho-nii de Gerech prothonotarii in Slavonia habita sunt relaxata, que faciunt	fl.	35
2557	Ex commissione regie maiestatis bona magistri Nicolai Hangach in regno Slavonie habita sunt relaxata, que faciunt	fl.	4,5
2558	De mandato regie maiestatis bona Balthasar de Bathyan bani de Iay-cza in regno Slavonie habita ad rationem sui salarii officii banatus sunt relaxata, que faciunt	fl.	294
2559	Ex voluntate et mandato regie maiestatis bona Laurentii Bradach in regno Slavonie habita sunt relaxata, que faciunt	fl.	35
2560	Ex commissione regie maiestatis bona Petri de Gwdowch propter fa-tigas, quas continue habet inter regnicolas in facto contributionis, sunt relaxata, que faciunt	fl.	100
2561	Ex mandato regie maiestatis bona Petri Bwthkay sunt relaxata, que faciunt	fl.	100
2562	Bona domini episcopi Agriensis unacum Okych faciunt	fl.	510,5

2553. Somi Józsa temesi ispán, főkapitány Körös megyei birtokaira (Csáktornya vár) →**2531** (a 10 forint különbség másolási hibából is adódhat). A körösi adójegyzékből Somi birtokai hiányoznak.

2554. A Paksi család Körös megyei birtokaira →**581**. A körösi adójegyzék alapján e megyei birtokaikra hét településen 110 füst adót vetettek ki (Popisi 10–15.).

2555. Vidovci Gorica Miklós kancelláriai jegyző (vö. Bónis: Jogtudó 400.) szlavóniai birtokai: a Verőce megyei Vidovc és Herlenovc (1495: DF 219072., vö. 1497: DL 104052.).

2556. Gereci Antal országbírói ítélőmester Körös megyei birtokaira és azok adózására →**2535**.

2557. Hangács(i) Miklós mester nevű személy, illetve szlavóniai birtokos egyelőre nem ismert, nem kizárt, hogy a nevet elírták. Hangácsi Mihály alnádor ismereteink szerint nem rendelkezett szlavóniai birtokokkal. A Miklós mester névből adódóan szóba jöhetne még Vojkovci Vojkfi Miklós (→**723**, vö. **2538**), de ő sem tűnik valószínű megoldásnak, hasonlóan a fentebb már szereplő Gorica Miklós mesterhez (**2555**).

2558. Battyányi Boldizsár jaccai bán (→**698**) Körös megyei birtokai (→**718**): Greben vár, Kristallóc, Mogor és Újudvar uradalmak (Pálosfalvi: Noble Elite 127–128.), amelyek az ekkori körösi adójegyzékből hiányoznak. Az ez évi első szlavóniai adóból Battyányi ugyancsak 294 forintra kapott utalványt, azaz birtokainak adóját utalták ki a számára (**2758**).

2559. Ladomerci Bradács Lőrinc királyi kamarás (→**753**) családjának szlavóniai birtokai: a Zágráb megyei Bisztrica vár és kerülete (1493: DF 231283.), valamint a névadó Ladomerc (1490: DL 32853., vö. 1507: Popisi 17–18.). Testvére, István az ez évi első adószedés során királyi utalványra fél forinttal több, 35,5 forint adót tarthatott meg (**2748**).

2560–2561. Az uralkodó Gudovci Péter szlavón ítélőmester-helyettest, illetve Raszyakeresztúri Bocskai Pétert (az itt szereplő névalak ellenére nem Butkai Péterről van szó), miként 1494-ben (→**725**) és az 1495. évi első adókiivetésnél (→**2739**), ezúttal is adóutalványokkal jutalmazta a szlavóniai adó rendi megajánlásával kapcsolatos fáradságaikért. Birtokaikra lásd Pálosfalvi: Noble Elite 82., 138.

2562. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár Körös (Szarvaskő vár, Monoszló kastély) és Zágráb (Okics vár) megyei birtokaira →**568**, **2527**. A körösi adójegyzékből uradalmi hiányoznak.

2561 Bwthkay] *recte* Bochkay

2563	Bona domini Petri Gereb faciunt	fl.	681
2564	Bona domini episcopi Quinqueecclesiensis in pertinentiis Zenthgerghwara faciunt	fl.	616
2565	Bona Bernardi Thwrochy vicebani faciunt	fl.	142
2566	Bona capituli Quinqueecclesiensis in Monozlo faciunt	fl.	60
2567	Bona tredecim iudicum nobilium	fl.	121
2568	Combusti in toto regno Sclavonie faciunt	fl.	373,5
			4190

Soproniensis

2569	Per Iohannem Onari et Petrum Horwath dicatores comitatus prefati ratio data est super contributione unius floreni, summa cuius:	fl.	2140
2570	De quibus exacti sunt	fl.	1206
2571	Comitibus et iudicibus nobilium	fl.	28
2572	Electis nobilibus	fl.	12
2573	Dicatores pro expensis et salario habuerunt	fl.	110

Restant inexacti

2574	Bona domini palatini faciunt	fl.	168
2575	Bona Frycz	fl.	19
2576	Bona domini Mraxi in pertinentiis castri Lanse	fl.	184

2563. Vingárti Geréb Péter országbíró Körös megyei birtokaira (aszuági uradalom, Darnóc vár, Szentmiklós) →574, 2526. A körösi adójegyzékből uradalmi hiányoznak.

2564. Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, illetve testvére Körös megyei birtokaira (Szentgyörgy vár, Kapronca és Prodaviz) →567, 2529. A tétel szövege és az előző évinél sokkal kisebb adó alapján ezúttal csak a szentgyörgyvári uradalom részesülhetett mentességben, de a körösi adójegyzékből valamennyi hiányzik.

2565. Ludbregi Turóci Bernát szlavón vicebani Varasd (Belec vár) és Körös (Ludbreg vár) megyei birtokaira →558, 579. A körösi adójegyzékből Turóci birtokai hiányoznak.

2566. A pécsi káptalan Körös megyei Monoszló birtokára →2534. A körösi adójegyzékből a birtok hiányzik.

2567. A szlavóniai szolgabírákra és adómentességükre →557, 2521.

2568. A törökök és németek pusztításaira tekintettel felmentett birtokokra →2544.

2569. A megye adózása 1494-ben: 71. — A kincstartó hivatalából 1495. szeptember 30-án Sopronba küldtek egy küldöncöt az adószedőhöz pénzért (2982). — Az adószedők közül Ónári János az előző évben Bars (417), Horvát Péter győri sókamarás pedig Győr (→325) megyében szedte be az adót.

2570. A kincstartó a Sopron megyében beszedett 1206 forint adóból 200-at Korlátkői Osvát királyi sáfárnak utalványozott, feltehetően fizetésére, 190-et Jan Mrakešnek a Sopron megyei Lánzsér vár fenntartására, 145-öt Kanizsai Lászlónak jajcai báni fizetésére, végül 12 forintot bizonyos Cséri Andrásnak, 15-öt pedig a soproni (Weissinger) Frigyesnek utalt ki (2864–2868). Az utalványok összege 562 forint.

2574. Szapolyai István nádor Sopron megyében fekvő birtokai: a pápai uradalomhoz tartozó Győr megyei Mórchida tartozékai, valamint a csornai uradalom fele (→73).

2575. Weissinger Frigyes (Fritz) soproni polgár megyében fekvő birtokai: részek a két Répcefőn és Schwendgrabenben (→79). A megye adójából utalványra további 15 forintot kapott (2868).

2576. Jan Mrakeš z Noskova királyi palotás a lánzséri uradalom (→78) adóin túl a megye adójából utalványra további 190 forintot kapott (2865).

2568 *ante summam* 4190 *del.* 5279

2576 Lanse] *recte* Lanser *vel* Landsee

2577	Bona domini Georgii Kanisay	fl.	50
2578	Bona domini episcopi Iauriensis	fl.	29
2579	Bona civium Soproniensium	fl.	12
2580	Bona Ladislai et Iohannis Kanisay	fl.	70
2581	De centum quinque relaxati faciunt	fl.	60
2582	Combusti et nimium pauperes faciunt	fl.	71
2583	Remanentie nobilium unius sessionis et aliorum, a quibus comes noluit exigere aut non potuit, faciunt	fl.	121
			784

Contributio Transsilvanensis

2584 Dicatores fuerunt Stephanus Isthwany et Nicolaus Kapolnay.

2585	Comitatus Colosiensis facit	fl.	5583
2586	Comitatus Albensis facit	fl.	6688
2587	Comitatus Zolnok facit	fl.	2756
2588	Comitatus Doboka facit	fl.	3100
2589	Comitatus Hwnyadiensis facit	fl.	5604,5
2590	Comitatus Kykellew facit	fl.	3307
2591	Comitatus Thordensis facit	fl.	4051,5
2592	Summa totalis istorum comitatum facit	fl.	31 090
2593	Ex quibus exacti sunt	fl.	19 615,5

Inexacti

2594	Oppidum regie maiestatis Offonbanya demptis pertinentiis eiusdem facit	fl.	172
2595	Oppidum Abrudbanya facit	fl.	141

2577. Kanizsai György Sopron megyében fekvő birtokai: birtokrészek a kapuvári váruradalomban, a Vas megyei Léka és Sárvár várak e megyébe eső tartozékain, illetve Csepreg mezővárosban (→74–76). Az 50 forint adó megtartását bizonyára konkrét összegre szóló kincstartói utalvány engedélyezte.

2578. Szatmári Ferenc győri püspök, illetve a győri püspökség Sopron megyei birtokai: (Fertő)rákos és további falvak (Cs. III. 647.).

2579. Sopron város jobbágyfalvaira lásd Cs. III. 661. (vö. 81).

2580. Kanizsai László és János Sopron megyében fekvő birtokaira →74–76.

2583. A megye ispánja Ludvík z Vajtmile soproni városkapitány volt (Arch. II. 235.).

2584. A tartomány adózása 1494-ben: 584. — A kincstartó 1495. október 22-én arról tájékoztatta a szebeni polgármestert, hogy utasítása szerint az egyik adószedő, Istvánfi István a városhoz tartozó birtokokat felméri, de adójukat nem szedi be (DF 245418.). A két kamarához a kincstartó 1495. december 4-én is küldöncöt menesztett, feltehetően az adó ügyében (3094). — Kisasszonyfalvi Istvánfi István és Kápolnai Miklós erdélyi sókamaraispánokra, adószedőkre →584.

2593. Az adószedők az Erdélyben beszédett 19 615,5 forint adóból 23 kiadási tételt – utalványokat és egyéb költségeket – könyveltek el, összesen 19 600 forint értékben (→2762–2784).

2594. A szebeni kamarához tartozó Torda megyei Offen- vagy Aranyosbánya királyi bányavárosra és tartozékaira →601.

2595. Az erdélyi káptalan Fehér megyei Abrudbánya mezővárosa (1491: DF 277611., vö. 601) a Mátyás királytól kapott kiváltságnak köszönhetően mentes volt az egyforintos adó fizetése alól (1508:

2596	Bona domini Petri Gereb per regiam maiestatem sibi relaxata simul cum pertinentiis castri Fogaras faciunt	fl. 1747
2597	Duo oppida domini episcopi Transsilvani Gyalw et Alba faciunt	fl. 480
2598	Bona domini ducis Corvini in pertinentiis Hwnyad faciunt	fl. 850
2599	Bona domini Stephani wayvode Moldaviensis in pertinentiis castrorum Chychew et Kykellew faciunt	fl. 1515
2600	Bona domini episcopi Waradyensis faciunt	fl. 496,5
2601	In omnibus comitatibus Transsilvanie presbiteri Walachorum sunt relaxati, qui faciunt	fl. 283
2602	Dees et Akna regie maiestatis faciunt	fl. 550
2603	Zeek et Kolos regie maiestatis faciunt	fl. 230
2604	Wyzakna regie maiestatis facit	fl. 33
2605	Pertinentie Radnawelgye	fl. 288
2606	Pertinentie Chybinienes et Chanadyenses et Kyrzcz	fl. 919
2607	Thordensibus oppidanis regie maiestatis sunt relaxati	fl. 37

DL 105924., vö. 1489: DF 277607.). Az abrudbányai kamara az offenkormányaihoz hasonlóan a szebeni kamara alá tartozott (→2621).

2596. Vingárti Geréb Péter országbíró király által felmentett birtokaira (Fogaras, Nádasd, Szentlászló, Vingárt, Mártonfalva) →598, 606.

2597. A Vingárti Geréb László püspök kezén lévő erdélyi püspökség két mezővárosának, a Kolozs megyei Gyalunak és a Fehér megyei Gyulafehérvárnak az összevont adótétele (vö. 596, 606) a két év adóelszámolásából óvatosan tehető becslés szerint a két település között körülbelül 4:1 arányban oszlott meg, az utóbbi javára. — Az uralkodó a püspöknek az erdélyi adóból további 2000 forintot utalványozott (2777).

2598. Corvin János liprói és opavai herceg, dalmát–horvát–szlávón bán erdélyi birtokaira (Hunyad megyei hunyadi uradalom) →599.

2599. III. István moldvai vajda csicsói és kükküllővári uradalmaira, illetve adómentességére →600.

2600. Kálmáncsehi Domokos váradi püspök, pontosabban püspöksége Belső-Szolnok megyei Bálványos várára és több megyében fekvő tartozékaira →597.

2601. A tétel nem a román pópák számát, hanem a kezükön lévő, adózás alá eső vagyonuk adótételét adja meg. A kérdés román szakirodalmára és értelmezésére lásd Drăgan: Despre numărul.

2602–2604. A királyi sókamaráknak helyet adó Désre és Aknára, Székre és Kolozsra, valamint Vízaknára kirótt adók összegét az előző évben – Tordával is kiegészítve – összevontan, egy adótétellel adták meg (→609).

2605. A Beszterce városhoz tartozó Radna-völgyére →602.

2606. Szeben tartozékai alatt a szebeni prépostság birtokait, az egresi apátság négy faluját, köztük Szászcsanádot, valamint a prépostsággal egyesített kerci apátság birtokait (→605) érthették. A kincstartó 1495. október 22-i levelével értesítette Csukás György szebeni polgármestert, hogy Istvánfi Istvánt (az egyik adószedőt) arra utasította: az egresi apátság négy, illetve a Szebenhez tartozó többi birtok adózóit számolja össze, de ne szedje be tőlük az adót (DF 245418.). Ugyanekkoriban a szebeniek küldöncöt menesztettek Istvánfihoz az adó kirovása ügyében a Hét (Szász) Szék tartozékaira (Rechnungen 194.). November 30. körül egy küldönc, majd a polgármester is a „tordai kamarásokhoz” ment, hogy ne fosszák ki (azaz bírságolják meg) a Hét Szék birtokait (uo. 195.). — A 919 forintos adótétel az 1494. évi értékhez képest (605) még akkor is magasnak tűnik, ha figyelembe vesszük, hogy az egresi apátság birtokairól 1494-ben a megyék behajtották az adót. Nem igazolható, de elképzelhető, hogy a tételt összevonták más szász városok birtokainak adójával (például Brassó tartozékai csak 1494-ben szerepelnek: 608).

2607. Tordát az előző évben a királyi sókamarák között írták össze, akkor adómentes volt (→609), igaz, az adószedés előtt rendkívüli adóként 600 forintot fizetett az uralkodónak (18).

2601 comitatibus] comitatus

2608	Pertinentie oppidi Zazwaros cum tribus possessionibus Walachalibus faciunt	fl.	147
2609	Possessio Felek civitatis Coloswaryensis facit	fl.	39
2610	Comitibus et iudicibus nobilium in omnibus septem comitatibus Transsilvanie pro eorum consuetis sallariis dati sunt	fl.	148
2611	In omnibus septem comitatibus de centum quinque unacum pauperum rectificatione res ad valorem trium florenorum non habentium relaxati faciunt	fl.	1039
2612	Dicatores in istis septem comitatibus pro expensis et sallario habuerunt	fl.	331
2613	Restant adhuc inexacti in his septem sedibus	fl.	2029
			10 995,5
2614	<i>Summa summarum restantiarum facit</i>	fl.	82 293,5
2615	Totalis summa contributionis facit	fl.	219 686
2616	Totalis summa exactorum in hac contributione facit	fl.	125 629
2617	Demptis sallariis et expensis dicatorum, comitum et iudicum nobilium.		

2608. Szászváros Fehér megyéhez számított tartozékaira →**604**. A három román település a várostól keletre–délekeletre fekvő Kudzsir, Romoszhely és Sebeshely (1493: Broos 55.).

2609. Kolozsvár város birtokára, Felekre →**607**.

2613. A számadáskönyv lezárásakor, 1495. december 31-én az adószedés folyamata még bizonyosan nem zárult le. — A behajthatlan tételek összege valójában 11 474,5 forintot tesz ki, ám ha nem számoljuk ebbe bele az adószedők, valamint a hét megye tisztségviselőinek a fizetését (**2610**, **2612**), amelyet nem itt, hanem feljebb, működési költségként kellett volna rögzíteni, az itt szereplő 10 995,5 forintos eredményre jutunk.

2614. A behajthatlan adótételek összegzését az írásképp alapján ugyanaz a személy végezte el, aki azokat minden megyei adóelszámolás végére kiírta arab számmal. Ezek a tételek valójában 76 064,5 forintot adnak eredményül, ennek, illetve a tételben rögzített összegnek a különbsége 6228,5 forint (igaz, az első két számolásnál mintegy tízezer forinttal kisebb összeget kapott). Ha az egy-egy megyénél elrontott összegeket javítjuk – Árva +5, Turóc +24, Kraszna +21, Szlavónia –1,5 forint –, a behajthatlan tételek összege 76 113 forintot eredményez. Az eltérés esetleges okaira →**619**.

2615. A számadáskönyv az anyaországra, Szlavóniára és Erdélyre – az Alsó részek 12 megyéje nélkül – 1495-ben kivetett adó összegét helyesen adja meg.

2616. Az 1494. évi, ténylegesen beszédett adó összege – az egyes megyéknél álló értékek összeadásával – helyesen 113 298,5 forintot tesz ki, ami 12 330,5 forinttal kevesebb az itt megadott értéknél. Ennek oka feltehetően az, hogy a számadáskönyv másolója több kiadási összeget elírt (vö. **2944**, ahol tízezer forinttal több kiadást jelzett), és ahhoz, hogy a számadási időszak végén álló mérlegadatok (**3141–3143**) rendben legyenek, a hiányzó összeggel megemelték a bevételeket is.

2613 *post summam* 10 995,5 *del.* 9883

2614 *Summa summarum* . . . 82 293,5] *add. Scriptor B* — *post summam* 82 293,5 *del.* fl. 72 996,5 *et* fl. 72 848,5

Introitus proventuum civitatum, tricesimarum, Saxonum, camerarum salium, cimenti Transsilvanensis etc. in hoc anno Domini etc. nonagesimo quinto ad manus domini thesaurarii provenientium

2619	Item cives Coloswarienses de taxa eorum extraordinaria dederunt ad manus domini thesaurarii	fl. 1000
2620	De tricesimis regni Sclavonie per Caspar Preczner tricesimatorem ad manus domini thesaurarii dati sunt	fl. 800
2621	De cemento camerarum Transsilvanensium, videlicet Offonbannya etc. ad manus domini thesaurarii dati sunt	fl. 6115
2622	Matheus litteratus et Caspar Gywlay camerarii camere Zolnok Exterioris de pretio salium illius camere dederunt ad manus meas	fl. 600
2623	A Petro Horwath camerario camere Iauriensis de pretiis salium eiusdem camere percepi	fl. 100

2618. E rövid, mindössze nyolc tételből álló fejezet az 1495 második felében – július 15. után (vö. 1985–1987) – elkönyvelt bevételeket sorolja fel. Az eddigiekhez hasonlóan ezek egy része bizonyosan nem került készpénzben a kincstárba, hanem utalványozással helyben költötték el. A szöveg elvileg különbséget tesz a kincstartóhoz, illetve a feltehetően az alkincstartóhoz (egyes szám első személyben fogalmazott tételek) került összegek között, de magától értetődően nem kizárható az sem, hogy utóbbiakat is egy kincstartó által fogalmazott jegyzékből másolták át.

2619. A kolozsváriak ez évi adójára, illetve feltételezhetően hibás, kétszeres könyvelésére →53.

2620. Pretzner Gáspár szlavóniai harmincados (→30, 732) 1494. április 6-án vette át hivatalát, és az erről szóló tétel szerint először egy teljes év után számolt el a kincstartóval (30). Mivel a számadáskönyvet 1495. december 31-én lezárták, Pretzner legfeljebb nyolc hónap bevételeiből küldhette el a kincstartónak az itt megadott 800 forintos részösszeget.

2621. A szebeni kamarának a cementezővel, illetve a hozzá tartozó offenbányai és abrudbányai kamaráknak a szokásos éves bérleti díja Mátyás király uralkodása végén 6000 forint lehetett (vö. Osvát zágrábi püspök, kincstartó jövedelemjegyzékével: Neumann: Királyi városok 106.). A Drágfi Bertalan erdélyi vajdával 1494. szeptemberben kötött megállapodás (2031) alapján ebből ultalták vajdai fizetése felét, 4500 forintot. Ennek 1495. évi megtörténtéről egy 1495. december 26-i kiadási tétel árulkodik (3133). Ugyancsak ebből az összegből ultaltak ki az erdélyi vajdának 333, illetve esetleg a korábbi kamarás Csukás Györgynek 20 forintot (3134–3135). A kamara élén álló Proll Miklós fizetését és költségeit is bizonyára e bevételből írták jóvá 1495. december 11-én (3107).

2622–2624. A számadáskönyv e három tételen kívül sehol nem tartalmaz sóeladásból származó bevételeket. A szolnoki, győri és fehérvári sókamarákból származó (rész)összegek itteni elkönyvelésének oka bizonytalan, feltehetően összefüggésben áll azzal, hogy a kamarások egyben egy-egy megye adószedői is voltak: Tolnai Máté és Gyulai Gáspár szolnoki kamarások (→206) Külső-Szolnoké (2049), Horvát Péter győri kamarás (→325) Soproné (2569), Polyák Gergely fehérvári kamarás (→180) pedig Veszprém megyéé (2077). Az összegeket a kincstartó vagy helyettese kérésére (vö. 2618) a kamarások feltehetően még a felettesükkel való elszámolásuk előtt szolgáltatták be vagy költötték el. A szolnoki kamarások esetében például a sószállítókkal való elszámolás (2632), a győri és a fehérvári kamarások esetében a háborús kártérítés gyanánt Ausztriába küldendő ökrök vételára (2665) indokolhatta azt, hogy az adópénzsekkel együtt a kamara bevételeit is felhasználják.

2624	Gregorius Polyak camerarius Albe Regalis de pretiis salium eiusdem camere dedit ad manus meas	fl. 90
2625	A Iudeis Albensibus percepit dominus thesaurarius	fl. 300
2626	Dum regia maiestas Zegedini in dieta ibidem celebrata constituebatur, tunc cives Zegedyenses dederunt nobis	fl. 2 000 11 005

2625. A fehérvári zsidók adóját a kincstartó talán 1495. október elején, a király fehérvári tartózkodása idején (vö. I. függelék) hajtotta be.

2626. Az uralkodó 1495. október 22–24. között tartózkodott Szegeden (lásd I. függelék), amikor valóban országgyűlés, illetve nyolcados törvényszék zajlott a városban (Neumann: Királyi hatalom 49–50.). A szegediek ekkor fizethették ki adójukat, amelynek zöme, 1940 forint a király kamarásához, Burian z Lichtenburkához került (3043), bizonyára udvari kiadások fedezésére.

2624 salium

2626 *post dederunt nobis add. ms. florenos — Summa 11 005 add. forsan Scriptor B. — In inferiori margine numeri 11 005 et 11 007 (corr. ex 11 006) etiam scripti deletique sunt.*

2627 **Exitus pecuniarum contributionum et aliorum proventuum regie maiestatis per manus reverendissimi domini Sigismundi episcopi Quinqueecclesiensis, thesaurarii sue maiestatis in anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto perceptarum eodemque anno, ut sequitur, expositarum**

2628	Item ex commissione regie maiestatis Petro Bwthkay, ex quo castellum Konthowcz regia maiestas sibi pro mille florenis inscripserat, in sortem redemptionis illius castelli in comitatu Komaron dati sunt	fl.	500
2629	Item in festo Sancte Trinitatis Sigismundo Kwrchboch de commissione regie maiestatis ad relationem Petri Bwthkay in eodem comitatu Komaron dati sunt	fl.	40
2630	Francisco Aladario de commissione regie maiestatis ad relationem Bradach pro antiquis servitiis suis in eodem comitatu Komaron dati sunt	fl.	100
		fl.	640
2631	Item ex quo Sigismundo Snapek ad regem Romanorum misso de commissione regie maiestatis pro expensis tricenti floreni dari debe-		

2627. Ez a fejezet – hasonlóan az előző évi utalványokat tartalmazóhoz (634–749) – az egyforintos adó és más bevételek terhére kiutalt és 1495 második felében kifizetett összegeket tartalmazza. A forrás az utalványokat követően 1495. július 19-i dátummal újrainduló „kiadási napló” elé nem tett fejezetcímet, ezt szögletes zárójelek között pótoltuk (2873), így a fejezet lezárása – noha a forrás felépítéséhez és belső logikájához illeszkedik – mesterséges. A sorrend csak nagy vonalakban követi az ez évi adóelszámolásban megfigyelhető megyesorrendet, különösen a szlavóniai és erdélyi adók felhasználásáról szóló rész előrébb kerülése a feltűnő. A fejezet forrásait elsősorban az adószedők elszámolásai képezik. A fejezetben szereplő összes kiadás a kéziratban szereplő lapalji összegek összeadásával 92 642, ezen összegek javításával 92 634 forintot tesz ki.

2628–2629. Jóllehet a két tétel szövegéből arra gondolhatunk, hogy Butkai Péter komáromi és tatai várnagynak, komáromi és somogyi ispánnak az itt szereplő 540 forintot a Komárom megyében beszedett adóból utalták ki, nem kizárt, hogy a megyében fekvő két váruradalom rendkívüli földesúri adóját hagyták a kezén (→52). Erre utalhat az is, hogy a második tétel dátuma megegyezik az egyforintos adó rendek általi felajánlásának az időpontjával: Butkai már az adószedés megindulása előtt kifizethette az itt szereplő 40 forintot Sigmund Kurzbach királyi palotásnak (→851). — Kontovc Újlaki Lőrinc herceg Körös és Verőce megyékben fekvő kastélya volt, amelyet a király seregei 1495 elején foglalhattak el, majd adtak kincstári adósságok fejében Butkai kezére. 1495 májusában már Lőrinc herceg familiárisa, Dombói Dávid kezén találjuk (DL 32799.). Butkai részt vett a herceg elleni hadjáratban, valószínűleg ő hódoltatta Lőrinc Tatahoz közeli két várát (Bonfini tévesen Battyányi Péternek nevezi: Bonfini V. IV. 171.), bizonyára Gesztet (DF 233483.) és Gerencsért, majd mint somogyi ispán Kaposújtár ostromából is tevékeny részt vállalt (DF 260406.). — *in festo Sancte Trinitatis*] 1495. június 14.

2630. Várdai „Aladár” Ferenc ez évben Komárom megye adószedője volt (→2039), következésképpen elmaradt udvari fizetését – a lőcsei királytalálkozó idején is a király kíséretéhez tartozott (1998) – az általa beszedett adóból utalványozták.

2631. Sigmund Schneipöck volt győri ispánt, pannonhalmi kormányzót (→772) a király a wormsai birodalmi gyűlésre küldte, hogy tárgyalást folytasson Miksa római királlyal. Menlevelét Ulászló király 1495. június 1-jén, Budán állította ki (RTA MR V/1/1. 321.), feladata az volt, hogy tájékoztassa Miksát a törökökkel megkötött hároméves békéről és felajánlja neki, hogy csatlakozzon a békeszerződéshez

2628 inscripserat

	bant, in sortem itaque illarum pecuniarum in comitatu Komaron dati sunt	fl. 53
2632	Item in camera Zolnok pro redemptione salium camerarii celleristis ex ipso comitatu Zolnok Exteriori solverunt	fl. 627
2633	Item Georgio More ex commissione regie maiestatis, ex quo cum ducentis equitibus contra ducem Laurentium iverat, in comitatu Zolnok Exteriori pro subsidio dati sunt	fl. 211
		fl. 891
2634	Item domino Blasio Raskay in sortem salarii sui castellanatus Budensis in comitatu Pilisiensi dati sunt	fl. 58
2635	Beginis ante claustrum Sancti Iohannis Bude degentibus de commissione regie maiestatis ad relationem Bradach in eodem comitatu dati	fl. 7,5
2636	Heremitis in Maroth degentibus ex commissione regie maiestatis ad relationem Bradach in eodem comitatu dati sunt	fl. 24
2637	Abbati Pilisiensi pro vino per Korlathkwy ab eodem regie maiestati recepto in eodem comitatu dati sunt	fl. 6
		fl. 95,5
2638	Item domino palatino in sortem sui officii palatinatus in comitatu Thorna dati sunt	fl. 200

(uo. V/2. 1785.). A követség költségeire kiutalt 300 forintból további 76-ot Veszprém (2642), 196-ot pedig Győr megye (2664) adójából kapott meg, bizonyosan hazatérését követően. A három részlet 25 forinttal meghaladja az utalvány összegét. A Schneipöck kezén lévő pannonthalmi bencés apátság e három megyében is rendelkezett birtokokkal, az utalványokat feltehetően ezek adójából kapta meg.

2632. A só megváltására és a celeristákra →654. A szolnoki sókamárások részéről ez évben nemcsak Külső-Szolnok megye adóját (2050) könyvelték el, hanem a szolnoki kamara sóeladásából származó 600 forint bevételt is (2622).

2633. Csulai Mór György nándorfehérvári bán a Németújvár elleni, 1495 februárjában zajló hadjáratban vonult fel a 200 lovassal. E címen Heves megyében további 200 forint utalványt kapott (2700). Az utóbbi tétel ugyanakkor nemcsak a németújvári, hanem az újlaki expedíciókban való részvételét is kiemeli, de mivel a nándorfehérvári bánokat csak 1495. január 13-án, jóval az újlaki vár elfoglalása után mozgósították (1069), alighanem inkább az itteni, általánosabb megfogalmazás („Lőrinc herceg ellen vonult”) a helyes. Külső-Szolnok megyei birtokaira →653.

2634. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésére (vö. 661) ez évben a Pilis megyei 58 forint mellett Nógrádban 235 (2646), Soltban 382 (2672), Nyitrában 800 (2701), Szabolcsban pedig 148,5 (2799), összesen 1623,5 forintot utaltak ki, amihez hozzászámítandó még a részben e címen, részben a király távolléte idejére felfogadott 24 gyalogos zsoldjára Pest megyében kapott 352,5 forint (2820). Pilis megyei birtokai: a solymári váruradalom (1495: Erdődy lt. D 936., 1496: DL 20501.).

2635. A budavári Szent János ferences kolostor mellett élő beginák a számukra kiutalt összeg mellett Pest megyében is mentesültek a birtokaik után fizetendő 16 forint adó alól (2411).

2636. Az összeget a visegrádi Szent András pálos kolostor felújítására utalhatták ki, amelynek szerzetesei az építési munkálatok miatt lakhattak ekkor (Pilis)maróton, a kolostor birtokán (→376).

2637. A ciszterci rendi pilisszentkereszti apátság ekkor István apát irányítása alatt állt (Hervay: Repertorium 152.). Borát Korlátkői Osvát mint királyi sáfár vehette át a király és kísérete számára az egyik – például az 1495. június 9-i – pilisi királyi vadászat során (I. függelék).

2638. Szapolyai István nádor évi fizetését – sójárándóságán felül – 4000 forintban határozták meg (2036, vö. 638), amelyet a kincstár ez évben a Torna megyei 200 forinton túl egy 2000 forintos Zemplén (2675) és egy 1800 forintos Gömör (2796) megyei utalvánnyal teljesített. A nádor Torna megyei birtokaira →413.

2639	Marco Horwath ex commissione regie maiestatis in comitatu Wesprimiensi pro subsidio et sallario dati sunt	fl.	250
2640	Iohanni fratri suo pro conservatione castri ipsorum in Croatia in eodem comitatu dati sunt	fl.	50
2641	Reverendo domino Iohanni Wesprimiensi episcopo in sortem mille florenorum, quos regia maiestas pro decimis suis Budensibus anni preteriti dare deputarat, in eodem comitatu dati sunt	fl.	100
2642	Sigismundo Snapek per regiam maiestatem ad regem Romanorum misso in sortem tricenorum florenorum pro expensis eidem deputatorum in eodem comitatu dati	fl.	76
		fl.	676
2643	Item Ladislao de Egerwara in sortem quingentorum florenorum, quos regia maiestas ad rationem officii sui tavernicatus dare iusserat, in eodem comitatu dati sunt	fl.	11
2644	Domino Ladislao de Lossonch in sortem debitorum suorum ad rationem officii sui wayvodatus in comitatu Newgradyensi dati	fl.	575
2645	Domino Georgio de Bathor ex commissione regie maiestatis in comitatu prefato pro subsidio dati sunt	fl.	225
2646	Domino Blasio Raskay in sortem sallarii sui castellanatus Budensis in eodem comitatu Newgradyensi dati sunt	fl.	235
		fl.	1046

2639–2640. Kamičaci Horvát Márk királyi palotás (→726) a felesége, Magyar Benigna révén kezén lévő nagyvázsonyi uradalom adójából kaphatta meg az itt szereplő összeget, amelyen felül további 34 forint behajtatlan adót találunk neve alatt a megyei adóelszámolásban (2089). Szintén Nagyvázsony adójából utalványozhatták testvérének, Jánosnak a család horvátországi Kamičac várának védelmére szánt 50 forintot. János Mišljenović néven 1494 elején Battyányi Boldizsár jajcai bán grebeni várnagya (Jajca oklt. 124.), 1507-ben királyi palotás (DL 66384.). Előző évben Márk 164 forintot kapott ugyanerre a célra (726).

2641. A Vitéz János veszprémi püspöknek járó 1000 forintos tizedbérleti összegből a kincstár további 14 forintot törlesztett Esztergom (2652), 401-et Zala (2811) és 176-ot Somogy (2858) megyékben, ami együttesen 691 forintot tesz ki.

2642. Sigmund Schneitpöck követtségére →2631.

2643. Egervári László tárnokmesteri fizetését a kincstartó a Veszprém megyei 11 forint mellett Fejér (189 forint, 2669), Vas (60 forint, 2714), Zala (50 forint, 2813), Pest (50 forint, 2824) és Somogy (140 forint, 2860) megyékben utalta ki. Az utalványok összege 500 forint. Egervári anyaországi birtokai – csókakői, vitányi, egervári, patai uradalmak (1493: DL 19957., vö. 701) – e megyékben terültek el. A tárnokmester 1495–1496 fordulóján hunyt el (Arch. I. 106.).

2644. Losonci László vajdai fizetésére és Nógrád megyei birtokaira →658.

2645. Ecsedi Bátori György az 1495. évi adóból a Nógrád megyei 225 forinton túl Somogy megyében 1074-re kapott utalványt (2862), amit kiegészít még az a 65 forint, amely a zalai adóelszámolásban szerepel a neve alatt mint behajtatlan adó (2392). Az utalvány oka esetleg Bátori – nem igazolható – részvétele a Lőrinc herceg elleni háborúban (vö. 1027). Apjával, Andrással együtt 1495. május 25-én Budán kaptak újadományt a királytól több uradalmukra, köztük a Nógrád megyei Buják várára (Bátori oklt. 220–221.).

2646. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester fizetésére →2634, Nógrád megyei birtokaira →655.

2647	Item domino Hannus Hwghwych aulico regie maiestatis ex commissione sue maiestatis <i>tertio die Iulii</i> dati sunt	fl.	200
2648	Domino palatino, ex quo in comitatu de Walko dominus Iosa exegit, in comitatu Wngh refuderunt	fl.	300
2649	Anthonio Palochy ex commissione regie maiestatis pro suo sallario in comitatu de Wngh dati sunt	fl.	40
2650	Sigismundo litterato ex commissione regie maiestatis pro subsidio in comitatu de Wngh dati sunt	fl.	50
2651	Ladislao Doroghazy ex commissione regie maiestatis in comitatu Strigoniensi pro subsidio dati sunt	fl.	40
			fl. 630
2652	Item domino episcopo Wesprimiensi in sortem decimarum prescriptarum, quibus regia maiestas eidem tenetur, in comitatu Strigoniensi dati sunt	fl.	14
2653	Gregorio Labathlany ex commissione regie maiestatis in comitatu Strigoniensi pro subsidio dati sunt	fl.	33
2654	Abbati de Madocza miniatori librorum regionum ex commissione regie maiestatis in comitatu Tholnensi dati sunt	fl.	60

2647. Hanuš Haugvic z Biskupic királyi kapitányra és a részére kifizetett zsoldösszegekre →1317. Nem határozható meg, melyik megye adójából utalványozták neki az itt szereplő, szokatlan módon napi dátumhoz kötött összeget. Az adó megajánlásának időpontjához (1495. június 14.) képest korai kifizetés elképzelhetővé teszi azt is, hogy más bevételi forrásból fedezték a kiadást, vagy éppen – a sorrendből adódóan – Nógrád vagy Ung megyék valamelyik adószedője előlegezte meg az összeget. Vö. az 1317. tétel szintén időrendbe nem illő 200 forintos zsoldkifizetésével.

2648. Valkó megye adóját ekkoriban az Alsó részek főkapitánya, Somi Józsa temesi ispán kezelte (vö. 9). Szapolyai István nádor Valkó megyei birtokai: a Németi kastélyhoz és mezővároshoz tartozó uradalom (Cs. II. 273.).

2649. Pálóci Antal az ez évi adóból az Ung megyei 40 forinton túl Zemlén megyében 200 (2676), Hevesben pedig 60 (2699), összesen 300 forint utalványra tett szert (vö. 644). Az utalványozás helyszínére esett a család pálóci és szerednyeji uradalma (Cs. I. 406., 1495: DL 2862.).

2650. Vémeri Zsigmond leleszi prépost, korábbi alkincstartó ekkor is a kincstartói hivatal alkalmazásában állt (vö. 830), ez évben ő szedte be Pozsony és Moson megyékben az egyforintos adót (2467, 2477). A prépostság Ung megyei birtokaira Nagykapos központtal lásd Cs. I. 386., 404.

2651. Dorogházi László személynöki ítélőmesternek (C. Tóth: Dorogházi) talán az 1495. júniusi országgyűlésen keletkeztek költségei, ítélőmester-társaihoz hasonlóan (2821, 2859). Az utalvány helyszínét az magyarázza, hogy Esztergomban ingatlanokkal rendelkezett (uo. 96.).

2652. A veszprémi püspökség király által bérbe vett budai tizedeire →2641. A kiutalt összeg talán a püspök egyedüli Esztergom megyei birtokának, Gyermelynek (1495: Erdődy lt. D 936.) az adójával azonosítható.

2653. A Lábatlani Gergelynek tett utalvány oka egyelőre ismeretlen. Mivel az Esztergom megyei, komoly udvari kapcsolatokkal rendelkező (vö. 1492: DF 260838., 1493: DF 287361.) előkelő nemes gyakran tűnik fel nagyobb összegek hitelezőjeként (Neumann: Királyi városok 98–99.), adósságtörlesztésre is gondolhatunk. Bizonytalanul felmerült, hogy a korábban az esztergomi, komáromi és barsi ispánságot viselt Lábatlani ekkoriban is Bars megye ispánja volt (Arch. II. 50.).

2654. A Tolna megyei madoccai bencés apátság kommandátora a Domonkos-rendi Giovanni (Zozan) Antonio Cattaneo de Mediolano volt (Balogh: Művészet I. 533–534.). A művészettörténeti kutatások egyik vonulata őt tartja a Cassianus-corvina könyvfestő mesterének (a kérdéskör összefoglalását lásd Farbaky: Cassianus). A „királyi könyvek miniátora” kifejezés bizonyosan nem jelenthet kancelláriai alkalmazottat (vö. Csapodi: Cattaneo), mivel a király kegyenylvántató okleveleinek kivonatait tartalmazó ún. királyi könyvek nem igényeltek igényesebb kialakítást. Tekintettel arra, hogy az apáti címen túl fontosnak tartották kihangsúlyozni Cattaneo foglalkozását, igen valószínű, hogy a Tolna megyei adó-

2655	Moysi Bwzlay ex commissione regie maiestatis ad servitia sua in eodem comitatu dati sunt	fl. 200
2656	Eidem Moysi per regiam maiestatem ad Transsilvaniam misso in comitatu Tholnensi pro expensis dati sunt	fl. 50
		fl. 357
2657	Item domino Georgio preposito Scepusiensi ex commissione regie maiestatis ibidem in comitatu Scepusiensi dati sunt	fl. 100
2658	Iohanni Zolthan et Iohanni Posegay camerariis camere Rivuli Dominarum ad labores fodinarum in comitatu de Beregh dati sunt	fl. 1100
2659	Item eidem Iohanni Zolthan et Iohanni Posegay ad labores fodinarum camere Rivuli Dominarum in comitatu Wgocha dati sunt	fl. 950
2660	Domino palatino ratione conservationis castri Saros in ipso comitatu dati sunt	fl. 400
2661	In eodem comitatu de Saros eidem domino palatino ratione bonorum suorum in Sclavonia exactorum dati sunt	fl. 100
		fl. 2650

utvány udvari fizetését vagy annak hátralékait volt hivatott részben vagy egészében rendezni, talán éppen az apátság birtokain beszédhető adó kiutalásával.

2655–2656. A Gergelylaki Buzlai Mózes későbbi udvarmester és tolnai ispán (Kubinyi: Buzlaiak) számára kiutalt 200, illetve 50 forinton túl néhány további Tolna megyei portája is mentesült az adófizetés alól (2138). 1495-ben névre szóló meghívót kapott az országgyűlésre (1284). Erdélyi küldetésének ideje és célja ismeretlen (vö. uo. 274.). Tolna megyei birtokaira lásd uo. 272.

2657. Mekcsei György szepesi prépostnak és nádori titkárnak a Szepes megyei 100 forint mellett ugyanennyit utalványoztak Zemplén megyében (2681) is, ahogyan egy évvel korábban is (636). Ezenfelül Abatúj megyében 83,5 forint adót nem szedtek be a birtokain (2332), Baranya megyében pedig királyi levélre 20 portája mentesült az adófizetés alól (2442).

2658–2659. A kincstartó ez évben a nagybányai bányák munkálataira, illetve fejlesztésére (vö. 2694) az 1100 és 950 forintos Bereg és Ugocsa megyei utalványokon túl Krasznában 600 (2673), Máramarosban 1323 (2692), Szabolcsban 3042 (2871) forintot utalt ki, de a kamarásokhoz került Kolozsvár 1000 forintos rendkívüli adója (2872), illetve a Drágfi Bertalan erdélyi vajda által Szatmár megyében beszédett adóból 800 forint (2999) is, ami összesen 8815 forintot tesz ki. — Az új nagybányai kamaraispánok ki nevezésének ideje pontosan nem határozható meg, az valamikor az év eleje (vö. 751–752) és szeptember (2968–2969) közé helyezhető. Figyelembe véve Pozsegai János (→948) közép-szolnoki (2164) és máramarosi (2283) adószedői megbízatását, az adó júniusi megajánlása idején feltehetően már ő és Zoltán álltak a nagybányai kamara élén. — Zoltán János nevét a számadáskönyv egy esetben Zoltai formában írja (2673), de bizonyosan az ötször szereplő Zoltán névalak a helyes, és így a Nagybányához közeli, Ugocsa megyei Csepe faluból származó nemessel azonosítható (Perényi *passim*, Ugocsa *passim*), aki később Szatmár megyében is rendelkezett birtokkal (1507: DL 38640.). Nem kizárt, hogy Pozsegaihoz hasonlóan korábban is a kamarában dolgozott beosztottként.

2660–2661. Göbel Gergely szepesi várnagy 1495. augusztus 24-én, Szepesvárott kelt nyugtája szerint a sárosi alvárnagy és a provizor a Sáros megyei nemesek birtokain beszédett királyi adóból 500 forintot, míg ura Sáros várhoz tartozó birtokairól 110 forint adót adtak át neki mint urát megillető pénzt (DL 75105.). Az előbbi összeg a két tételben elkönyvelt kincstári utalványok összegével azonos. — A nádor szlavóniai birtokairól, azaz a Zágráb megyei zelnavári uradalomból és a Körös megyei Baganovcból (→564) az ez évi első adókimutatást követően valóban beszédtek a félforintos adót, hiszen nem szerepelnek a behajtatlan tételek között (2519–2544), a második után azonban a nádor birtokaira kivetett 79 forintot elengedték (2551). 1494-ben 3,5 forint híján valóban 100 forint adót vetettek ki a nádor szlavóniai jószágaira (564).

2655–2656 Moysy (bis)

2661 ratione bonorum . . . exactorum] *sc. ratione taxarum in possessionibus suis ab aliis exactarum*

2662	Dominus Bartholomeus Draghy de voluntate regie maiestatis, ex quo cum ducentis equitibus in conventionem Budensi fuit, in comitatu Zolnok Mediocri pro subsidio exegit	fl. 1920
2663	Paulo Dwrholcz ex commissione regie maiestatis pro illis centum florenis, pro quibus dominus Bwrianus Cassovie fideiussor fuerat, in comitatu Saros dati sunt	fl. 100
2664	Sigismundo Snapek in sortem illorum tricentorum florenorum, quos regia maiestas eidem ad regem Romanorum eunti pro expensis dare deputarat, de commissione maiestatis regie in comitatu Iauriensi dati sunt	fl. 196 fl. 2216
2665	Item regi Romanorum in sortem debitorum regie maiestatis quingentos septuaginta octo boves, quemlibet per florenos quatuor computando, emerunt	fl. 2312
2666	Andree Kenderesy aulico regio de commissione maiestatis sue in comitatu Albensi dati floreni centum, qui sunt ascripti Ladislao litterato.	
2667	Matri Nicolai Chalai per ducem Laurentium interfecti ex commissione regie maiestatis in comitatu Albensi dati sunt	fl. 32
2668	Ex commissione regie maiestatis pro emendis talyga ad piscinam in Tatha in comitatu Albensi dati sunt	fl. 10 fl. 2354

2662. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda az 1495. júniusi országgyűlésen vett részt kétszáz lovasal (1495. június 19-én Budán bocsát ki oklevelet: DL 27982.). Az összeg túl nagy ahhoz, hogy csak e lovasok zsoldjára szolgáljon: a vajda július 14-én már a Szatmár megyei Erdőd várából írt levelet a szászoknak, amelyben hangsúlyozta, hogy amióta a királlyal (1494. szeptember végén) elhagyta Erdélyt, megszakítás nélkül királyi szolgálatban tevékenykedett (DF 245461.). Az utalvány ennek megfelelően a Lőrinc herceg elleni hadjárat zsoldköltségeire is kiterjedhetett (vö. még 739). — Az 1920 forint Közép-Szolnok megye teljes beszedett adója volt (2165), amelynek egy részét Drágfi kővári és erdődi uradalmainak adója tette ki (vö. 637).

2663. Darholtz Pál szepesi kapitány feltehetően 1494 tavaszán hitelezett a királyi udvarnak, illetve az annak kiadásait intéző Burian z Lichtenburka kamarásnak (vö. 623).

2664. Sigmund Schneitpöck követségére →2631.

2665. II. Ulászló király az 1491. novemberi pozsonyi béke egyik cikkelye szerint három év alatt százezer forint hadikárpótást volt köteles fizetni Miksa római királynak. A jelentős összeg helyett azonban csak kisebb, több esetben szarvasmarhában teljesített kifizetésekről van tudomásunk (a részletekre lásd Neumann: Békekötés II. 340–343.). Az adósságtörlesztés e formája bizonyára igen előnyös volt a magyar udvar számára, különösen ha figyelembe vesszük, hogy 1495 nyarán két évre élőállat-kiviteli tilalmat hirdettek az országban (2025, vö. 2994), és a római király szeptember 1-jei levele alapján az osztrák tartományokban hiánycikk volt a szarvasmarha (Reg. Imp. XIV/1. 2388.). Vö. 2622–2624.

2666. A Kenderesi András palotásnak, illetve királyi huszárnak (→983) kiutalt összeget Kubinyi László, a királyi palotások fizetőmestere (→1982) számlájára írták (vö. 2674).

2667. A rontott névalakkal szereplő Csabjai Miklós 1494. nyári megölésére →652.

2668. A taligák vásárlására vonatkozó utalvány talán az uralkodó 1495. július 8–17. között adatolható tatai tartózkodása idejére keltezhető (I. függelék). Az egri püspökség számadáskönyvében 1494-ben ugyancsak halastavak kialakításának munkálataihoz vásároltak 18 kis taligát 132 dénárért (Kandra:

2665 *ante fl. add. ms.* florenis

2667 Chalai] *recte forsan* Chabyai, cf. 652.

2669	Item Ladislao de Egerwara in sortem illorum quingentorum florenorum, quos regia maiestas ratione officii sui tavernicatus dare deputaverat, in comitatu Albensi eidem dati sunt	fl. 189
2670	Bona Balthasar Bathiani ratione conservationis castri Iaycza in comitatu Albensi eidem deputata faciunt	fl. 34
2671	Domino archiepiscopo Colochensi pro expensis in conventionem generali Bude per eum factis ex commissione regie maiestatis in comitatu Solth dati	fl. 1000
2672	Domino Blasio Raskay in sortem sallarii sui castellanatus Budensis in comitatu Solth dati sunt	fl. 382
		fl. 1605
2673	Iohanni Zolthay et Iohanni Posegay camerariis pro reformatione fodinarum in Rivulo Dominarum in comitatu Crasna dati	fl. 600
2674	Ladislao litterato ad solutionem aulicorum et gentium regie maiestatis in certis comitatibus, qui per dicatores pretactorum comitatum ipsis aulicis dati sunt et ad ipsum computati, faciunt Item certis aulicis per dominum t(hesaurarium) et certis per Dombai dati et similiter Ladislao litterato ascripti in toto.	fl. 4394,5
2675	Domino palatino ratione officii sui palatinatus in comitatu Zempleniensi dati sunt	fl. 2000
2676	Domino Anthonio Palochy ad sua servitia in comitatu Zempleniensi dati sunt	fl. 200
2677	Domino Emerico Pereni ad servitia sua in eodem comitatu dati sunt	fl. 200

Bakócs-codex 363., vö. uo. 425.), de talán mégis jobb párhuzam egy 1495. évi oklevélben említett eszköz: „cum una byga vulgo thalyga duobus bobus trahenda” (DL 37256.). Vö. TESz III. 829–830.

2669. Egervári László tárnokmesteri fizetésére →2643.

2670. Battyányi Boldizsár jalcái báni fizetésére →698. — Jóllehet a jelenség mindennapos lehetett, a számadáskönyvben ritkán olvashatunk egyértelmű utalást arra, hogy a kincstartó nem pontos összeget, hanem a kedvezményezett adott megyében fekvő birtokainak adóját utalványozta.

2671. A Váradi Péter kalocsa-bácsi érseknek szóló utalvány esetében is felmerülhet, hogy az 1495. júniusi budai országgyűlés rendezési költségein túl korábbi zsoldösszegeket vagy egyéb – például a királyi udvar megvendégelésével kapcsolatos, zömmel bizonyára az Alsó részek adóbevételeiből elszámolt – költségeket is ellentételezett (vö. 2662). A kiutalt összeg nagy részét alighanem az érsekség és a kalocsai káptalan birtokainak az adója tette ki (vö. 199–200).

2672. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésére →2634. Solt megyében több, korábban Corvin János herceg kezén lévő birtokkal rendelkezett (1493: DL 56250.).

2673. A nagybányai bányamunkálatokra kiutalt összegekre →2658–2659.

2674. Ez évben több megye adóbevételeit a palotások fizetésére utalták ki, amelyek könyveléséről és részben szétosztásáról Kubinyi László királyi fizetőmester gondoskodott (→1982). Hont bizonyosan e megyék közé tartozott (2683). Az adóbevételek részben a kincstartóhoz, részben az alkincstartóhoz futottak be, de a palotásoknak kifizetett összegeket mindkettőjük esetében Kubinyi könyvelte el külön jegyzékben.

2675. Szapolyai István nádori fizetésére →2638, Zemplén megyei birtokaira →124.

2676. Pálóci Antal utalványaira →2649, Zemplén megyei birtokaira →644.

2677. Perényi Imre asztalnokmester – szemben az előző évi helyzettel (643) – ez évben csak Zemplén megyében kapott utalványt, emellett Abauj megyei birtokairól 35 forint adót nem fizetett be (2335). Zemplén megyei birtokaira →643.

2673 Zolthay] *recte* Zolthan, cf. 2658–2659.

2674 Item certis aulicis . . . in toto] *minoribus litteris inserta*

2678	Ladislao litterato ad exolvendos aulicos regie maiestatis in parata pecunia Bude in diversis terminis simul cum panno dati	fl. 16 934 fl. 24 328,5
2679	Domino Iohanni Homonnay ad servitia sua in eodem comitatu dati	fl. 200
2680	Domino Stephano Rozgoni ad sua servitia in eodem comitatu dati	fl. 140
2681	Georgio Mekchey ex commissione regie maiestatis pro subsidio dati	fl. 100
2682	In comitatu Hontensi dicatores regie maiestati emerunt equos duos curriberos, quos manibus Woythkonis magistri agazonum assignaverunt	fl. 18
2683	Andree litterato dicatores comitatus Hontensis, ex quo ad eos pro pecuniis iverat, ut aulicis darent, pro expensis dederunt	fl. 4
2684	Michaeli Hangach ad illos centum florenos, quos regia maiestas eidem dare deputaverat, in comitatu Borsodiensi dati	fl. 50 fl. 512
2685	Heremitis de Sancto Laurentio Bude ex commissione regie maiestatis in comitatu Borsodiensi dati sunt	fl. 60
2686	Heremitis de Dyosger ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Borsodiensi dati sunt	fl. 24
2687	Fratribus Cartusiensibus ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati	fl. 26

2678. A Kubinyi László fizetőmester (→1982) által a palotásoknak tett kifizetésekre →2674. A tételben a posztóval kapcsolatos megjegyzés arra utal, hogy a palotásokat nemcsak készpénzben, hanem posztóval is fizették. A kincstár a posztószükségletét kétféleképpen elégítette ki: egyfelől a városoktól adójuk – illetve másoktól befizetéseik – egy részét posztóban kérte (27, 46, 50), másfelől posztót vásárolt, nagyrészt Stájerországban (1105, 1129, 2760, 3108). Utóbbi esetben a posztó vételárát természetesen nem könyvelték el külön kiadásként.

2679. Homonnai (Druget) János ez évben ugyanúgy 200 forint utalványt kapott, mint az előző évben (646). Mozgósítására és Zemplén megyei birtokaira →646.

2680. Rozgonyi István az előző évben Abaúj megyében kapott 160 forintra utalványt (→650, mozgósítására lásd ugyanitt). Zemplén megyei birtokai: Csicsva és Monyorós várak, Varannó mezőváros és uradalmak (1495: DL 20256.).

2681. Mekcsei György szepesi prépost, nádori titkár utalványaira →2657. A szepesi káptalan Zemplén megyei birtoka: Liszkaolász vagy Olaszliszka (1494: DF 264600.).

2682. A Hont megyei adószedők, Bánfi György és Szederjesi Bernát (2260) Vojtěch lovászmesternek (vö. 3140) vásárolták a két lovat, aki bizonyára azonos a király „cseh lovászmesterével” (2961).

2683. András deák személyére →690, a palotásoknak kiutalt adóra →2674.

2684. Talán szintén kincstári adósságokkal áll összefüggésben az, hogy ez évben Hangács Mihály alnádor 99 forint adót „visszatartott” Abaúj megyei birtokain (2338). Hangács 1494-ben Borsod megyei birtokain 39 forint adó alól mentesítette királyi oklevél (226).

2685. Bizonytalan, miért Borsod megye adójából kaptak utalványt a Buda melletti Szent Lőrinc pálos kolostor (Romhányi: Kolostorok 16.) szerzetesei.

2686. A diósgyőri pálosok 1494-ben 18 forint adót nem fizettek be birtokaikról (221), az 1495. évi borsodi adóelszámolásban az itteni utalvány miatt nem szerepelnek (a Krisztus Teste-kolostor Harkány birtoka, illetve miskolci és csabai malmak voltak adómentesek, lásd 1493: DL 18127.).

2687. Az utalványt alighanem a Borsod megyei Tárkány felett épült „segedelem-völgyi” Szűz Mária kartauzi kolostor (Romhányi: Kolostorok 67.) szerzetesei kapták.

2678 Ladislao litterato . . . cum panno dati] *minoribus litteris densioribusque lineis inserta*

2683 *ante* dicatores *add. ms.* per

2688	Andree litterato provisorii Budensi ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Borsodiensi relaxati sunt	fl.	19
2689	Fratribus condam domini Valentini episcopi Waradyensis ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Borsodiensi dati	fl.	13
2690	Dicator Borsodiensis comitatus ad oratorem Turcorum Zegedini prius exposuerant florenos septuaginta, quos postea in eodem comitatu Borsodiensi exceperunt	fl.	70
		fl.	212
2691	Dicator comitatus Borsodiensis ad diversa facta regie maiestatis centenarios ferri XX emit	fl.	20
2692	Iohanni Zolthan et Iohanni Posegay ad labores montanarum in comitatu Maromorosienſi dati	fl.	1323
2693	Dicator Maromorosienſis cursori, quem dominus Agriensis in urbem in negotiis regie maiestatis misit, Bude unum equum emit	fl.	12
2694	Dicator Maromorosienſis Caspar Morgay, quem pro revidendis fodiſis ad Rivulum Dominarum miseram, ibidem pro expensis dedit	fl.	10
2695	Iohanni Turzo, qui cuprum Sigismundo Curchboch dederat, ex voluntate regie maiestatis in comitatu Zolyensi eidem Turzoni pro cupro dati	fl.	200
		fl.	1565
2696	Matthie filio comitis Bernardini de Frangapanibus ex commissione regie maiestatis in comitatu Zolyensi dati sunt	fl.	140
2697	Domino Thome episcopo Agriensi ex commissione regie maiestatis in comitatu Hewesyensi pro subsidio dati	fl.	1922

2688. Báncsai András deák budai provizor neve alatt az 1494. évi Borsod megyei adóelszámolás 13 forint behajtatlan adót tüntet fel (222), ami ugyanúgy utalványként értelmezendő, mint az adóelengedésről szóló itteni tétel.

2689. A tétel az 1495 első felében elhunyt Farkas Bálint váradi püspök (C. Tóth: Arch. 111.) ismeretlen rokonaira utal, akik Szabolcs megyében további 57 adóforintra tettek szert (→2381).

2691–2692. Szakácsi Balázs, a későbbi borsodi adószedő (2270) az 1495. április 27. körüli napokban gondoskodhatott a szultán Szegeden tartózkodó követségének kiadásairól (1793). Feltehetően a 20 mázsa vasat is még adószedői megbízatása előtt vásárolta, amit később az adóból írtak számára jóvá.

2692. A nagybányai bányamunkálatokra kiutalt összegekre →2658–2659.

2693–2694. Míg az első tétel esetében biztosan nem dönthető el, melyik máramarosi adószedőre utal a szöveg, a másodikban egyértelműen Pozsegai János nagybányai kamaraispánról, és nem adószedőtársáról, Bibi István királyi huszárról tesznek említést (2283, vö. 2164). — Bakóc Tamás főkancellár, egri püspök utasítására a kincstartó hivatala 1495. június 22-én adott útiköltséget a Rómába küldött Szegedi Ferenc királyi futárnak (1933), akinek az egyik majdani adószedő a fővárosban egy lovat vásárolt. — Morgai Gáspár (→2200) nagybányai vizsgálata előzhette meg a bányák felújítására szánt összegek kiutalását (→2658–2659).

2695. A szepešségi származású Betlenfalvi Turzó János krakkói polgár és vállalkozó volt, 1494 őszétől ő bérletre előbb Corvin János hercegtől, majd az új tulajdonostól, Ernuszt Zsigmond kincstartótól beszercebányai házukat, illetve ezüst- és rézbányáikat (DL 20219., DF 276223., DF 231900., DF 276252.). Sigmund Kurzbach palotásra →851.

2696. Frangepán Mátyás gróf, illetve családja birtokában volt a Zólyom megyei dobronyai váruradalom, amely után Mátyás apja, Bernát gróf 1494-ben 160 forint adót nem fizetett be (442).

2697. Bakóc Tamás egri püspök, főkancellár egri provizorának számadáskönyve szerint az uralkodó az 1495. évi Heves megyei egyforintos adóból segélyként (*subsidium*) 2000, illetve másfél évi koronaöri

2694 dedi

2698	Georgio Kanisay ex commissione regie maiestatis ad servitia sua in eodem comitatu Hewesyensi dati	fl.	218
2699	Domino Anthonio de Palocz ex commissione regie maiestatis ad servitia sua in comitatu Hewesyensi dati	fl.	60
2700	Georgio More, ex quo ducentos equites sub castro Wylak et Nemethwywar habuit, ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati	fl.	200
		fl.	2540
2701	Domino Blasio Raskay ad rationem castellanatus castri Budensis in comitatu Nittriensi dati	fl.	800
2702	Domino Emerico Czobor pro suis servitiis in legatione ad imperatorem Turcorum misso in comitatu Nittriensi dati sunt floreni II ^c , item pro illis suis expensis, quas in conductione quingentorum peditum superioribus diebus fecerat, floreni XI, et item pro illis III ^c florenis, quos ante recessum suum in Turciam domino thesaurario in negotio regie maiestatis concesserat, in eodem comitatu Nittriensi pro istis omnibus dati sunt	fl.	461
2703	Eidem Emerico Czobor iussu regie maiestatis in bonis suis in eodem comitatu existentibus pro servitiis suis dati sunt	fl.	60
		fl.	1321
2704	Domino Georgio de Kanisa ex commissione regie maiestatis pro suis salariis in eodem comitatu Nittriensi dati sunt	fl.	200
2705	Domino Sigismundo Orzaagh pro suo salario in eodem comitatu dati sunt	fl.	200
2706	Domino episcopo Nittriensi ex voluntate et mandato regie maiestatis ad unam infulam in eodem comitatu dati sunt	fl.	120

fizetés fejében 1500 (vö. 672), azaz összesen 3500 forintot utalt ki Bakócnak. Az adószedő, Tákosi László ebből először 1878 forintot fizetett ki, majd egy embere október 21-én az adómaradványokból további 40 forintot adott át a provizornak (Kandra: Bakócs-codex 448.). A két részletet összeadva 1918 forintot kapunk: a kincstartói számadáskönyvben elkönyvelt összeghez képest megfigyelhető 4 forint különbséget talán egy „borraaló” magyarázza.

2698. A kincstartó a Heves megyei 218 forint mellett Kanizsai György pohárnokmesternek Nyitra megyében 200 (2704), Zalában 207 (2815), Pozsonyban 346 (2848), összesen 971 forintot utaltványozott. A kincstartó alighanem ezekkel az utaltványokkal számolt el – az esetleges pohárnokmesteri fizetés mellett – Kanizsaival 1494–1495 fordulójáról igazolható hadakozásával kapcsolatban (→74–76). — A Heves megyei utaltvány alighanem a Kanizsai debrői uradalmára kirótt adónak feleltethető meg, mivel az előző évben itteni birtokairól közel azonos összeg, 226,5 forint maradt behajtatlanul (389).

2699. Pálóci Antal utaltványaira →2649. A Pálóci család Heves megyei birtokai: a Gömör megyei Ajnácskő várához tartozó birtokok, Pétervására központtal (Cs. I. 83., vö. 2309).

2700. Csulai Mór György nándorfehérvári bán utaltványaira →2633, hevesi birtokaira →678.

2701. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésére →2634, nyitrai birtokaira →661.

2702–2703. Cobor Imre 1495. évi törökországi követségére →1790, az 1495 elején a Cobor testvérek által felfogadott morva gyalogosokra →1680. — A Coborok Nyitra megyei birtokai Holics várhoz és Sasvár kastélyhoz tartoztak (vö. 321).

2704. Kanizsai György pohárnokmester utaltványaira →2698, Nyitra megyei birtokaira →320.

2705. Gúti Ország Zsigmond utaltványaira és Nyitra megyei birtokaira →663.

2706. A Sánkfalvi Antal nyitrai püspöknek a püspöksége törzsterületén kiutalt összeg feltehetően diplomáciai vagy „repräsentációs” költségként értelmezendő: a díszes infulát (főpapi süveget) a diplomata püspök bizonyára gyakori követi megbízatásai (vö. 1449) során kívánta viselni. A számos alkalommal

2707	Gabrieli et Michaeli de Peren ad servitia eorum in comitatu Abawywar- riensi dati sunt	fl. 440
2708	Fratribus ordinis predicatorum ad duas pecias panni albi ex commis- sione regie maiestatis in comitatu Abawyvariensi dati sunt	fl. 10
		fl. 970
2709	Domino palatino pro conservatione castri Wyssegradiensis in comi- tatu Trinchiniensi dati sunt	fl. 1000
2710	Idem dominus palatinus in eodem comitatu a dicatoribus pro qui- busdam debitis antiquis regiis Benedicti Pechy civis Budensis abstulit	fl. 100
2711	Domino Blasio Raskay, quando per regiam maiestatem fuit missus ad dominum palatinum, ex quo Bude expensas sibi dare non potui, per dicatores ipsius comitatus Trinchiniensis dati sunt	fl. 32
2712	Domino Iohanni Banfy ex commissione regie maiestatis pro suis expensis Bude in congregatione generali per eum factis in eodem comitatu dati sunt	fl. 105
		fl. 1237
2713	Item Laurentio duci ex commissione regie maiestatis in sortem il- lorum duorum milium florenorum, quos sua maiestas eidem dare deputaverat, in comitatu Castriferrei dati sunt	fl. 540

az uralkodót Itáliában képviselő Sánkfalvi 1496 elején egy krakkói útra kapott megbízást (Bonfini V. V. 86.).

2707. Perényi Mihály és testvére, Gábor utalványaira, illetve Abaúj megyei birtokaira →**648**. Az előző évi utalvány csak Mihályt nevezte meg. Testvére, Gábor feltüntetését ezúttal az is indokolhatja, hogy Mihály 1495. június 15. (Perényi 673. sz.) után elhunyt (1496: Erdődy lt. D 946., vö. 1495: DF 224015., Perényi 676. sz.).

2708. A tétel – tekintettel Abaúj megyére – feltételelesen a kassai Szűz Mária domonkos kolostorhoz (1484: DF 267884., 1494: DF 271489., Romhányi: Kolostorok 35.) köthető.

2709. Szapolyai István nádornak a visegrádi vár és a korona őrzéséért évi 1000 forint fizetés járt (**2037**), miként társának, Bakóc Tamás kancellárnak (→**2697**), amelyet előző évben is – úgy tűnik – Trencsén megyében vett fel (**114**). Itteni birtokaira →**2348**.

2710. Szapolyai István nádor látszólag önkényesen – értsd: a kincstartó utalványa nélkül – fizettette ki Pécsi Benedek budai polgárnak a neki járó kincstári adósságot. Pécsi 1492-ben erdélyi sókamaraispán volt (Draskóczy: Kősz 367.), de a vele szembeni adósság akár az udvar által tőle vásárolt valamilyen áru, például posztó ára is lehetett (vö. **1366**).

2711. Ráskai Balázs budai várnagy, kamarásmester trencségi követségének pontos ideje nem ismert, de bizonyára az adó júliusi, augusztusi beszedése idejére tehető, amit alátámaszthat az, hogy a nádor 1495. június 24-én még Budán időzött (Szapolyai oklt. 221.), július 25-én azonban már Trencsénben (uo. 222.). Követségének költségeit a két trencségi adószedőtől, Dobokai Benedektől és Zalai Tamástól (**2343**) kapott összegből fedezte.

2712. Alsólendvai Bánfi Jánosnak – Drágfi Bertalan erdélyi vajdához és Váradai Péter kalocsa-bácsi érsekhez hasonlóan (**2662**, **2671**) – az 1495. júniusi budai országgyűlés alatt keletkeztek költségei. Az utalványon túl Zala megyei birtokain 46 forint adót „tartott vissza” (**2391**). Az utalvány helyszínére esett Bánfi Bolondóc vára (Cs. IV. 66., 1496: DF 266798.).

2713. Az uralkodó Újlaki Lőrinc 2000 forintos évjáradékáról (**2861**) a herceg 1495. márciusi behódolását követően, talán a júniusi országgyűlésen dönthetett. E címen a kincstartó a Vas megyei 540 forint mellett Zalában 75 (**2809**), Somogyban pedig 297 (**2861**) forintot utalt ki. Bizonyára hozzá kell azonban számítani ehhez a herceg birtokain be nem szedett adók egy részét is. Ezek Veszprém megyében 169 (**2083**), Fejérben 53 (**2225**), Nyitrában 599 (**2319**), Baranyában 24 (**2441**), Szlavóniában először 422,5 (**2525**), másodszorra 710 (**2550**) forintot tettek ki. Az utalványok és a be nem fizetett adóforintok összeadása így már 2889,5 forintot eredményez.

2714	Domino Ladislao de Egerwara ex commissione regie maiestatis in sortem officii sui tavernicatus in eodem comitatu Castriferrei dati sunt	fl.	60
2715	Domino Ladislao de Kanyza ex commissione regie maiestatis in sortem sallarii sui banatus de laycza in eodem comitatu Castriferrei dati sunt	fl.	28
2716	Nuntiis, qui ad dicatorem ipsius comitatus Castriferrei aliquotiens iverunt, pro expensis dati sunt	fl.	6
		fl.	634
2717	Magnifico domino Ladislao de Kanyza regnorum Dalmatie, Croatiae et Sclavonie bano posita cum eodem ratione regia maiestas in sortem sui sallarii deserviti ratione officii sui banatus regni Sclavonie tribus milibus centum et sexaginta octo florenis auri debitor remanserat, tandem ex commissione sue maiestatis in pretacto regno Sclavonie eidem dati sunt	fl.	3168
2718	Egregio Georgio de Stresemlye bano de Zrebernyk posita cum eodem ratione regia maiestas in sortem sallarii sui banatus huiusmodi septingentis et quinquaginta tribus florenis auri debitor eidem remanserat, ad quos eidem florenos quingentos in regno Sclavonie dare deputaverat, tamen propter defectum pecuniarum tantummodo dati sunt in eodem regno Sclavonie	fl.	150
		fl.	3318
2719	Egregio Caspar Perusyth in sortem illorum quinquaginta florenorum, quos sua maiestas in subsidium pro conservatione castrisui Belay dare deputaverat, dati sunt eidem in regno Sclavonie	fl.	30

2714. Az Egervári László tárnokmesteri fizetésére kiutalt összegekre →2643.

2715. Kanizsai László volt dalmát–horvát–szlavón bánt és Pelsőci Bebek János pohárnokmestert az uralkodó 1495. június 15-én nevezte ki jajcai bánokká, 10 000 forint, illetve 1000 forintnyi só évi fizetéssel (2035). A bántást ugyanakkor csak 1496 februárjában tudták átvenni (Arch. I. 141.). A Vas megyei utalványon túl Kanizsainak e címen a kincstartó további 152 forintot utalványozott Zala (2806), illetve 145 forintot Sopron megyében (2866), ami összesen 325 forintot tesz ki. Ezt egészíti ki még a saját birtokairól be nem fizetett Somogy megyei 46 (2459) és testvérével, Jánossal közös Sopron megyei 70 (2580) forint.

2716. Az Ákosvári Sárkány László vasi adószedőhöz menesztett küldöncökre →2505.

2717–2758. E 42 tételből álló részt a szlavóniai adószedők elszámolásából másolták ide. A 2748. tételig utalványra teljesített kifizetéseket, ezt követően pedig az adószedők egyéb kiadásait sorolták fel, valamennyit az ez évi első, tavaszi szlavóniai adószedésből teljesítették, összegük ugyanis 8528,5 forint, amely csupán 3,5 forinttal haladja meg az ekkor behajtott adót (2520). Bizonyára az 1495. márciusi bántástól adódó többletköltségek (2717, 2746, vö. még 2721) eredményezték azt, hogy az utalványok egy részét nem sikerült hiánytalanul teljesíteni.

2717. A Kanizsai László bánnal való elszámolásra alighanem 1495. március 1-je utáni leváltása (Arch. I. 141.) és június 15-i jajcai báni kinevezése (2035) között került sor. Báni fizetésére →715.

2718. A kincstartó Sztrazsemlyei György szreberniki bánnal első évi fizetéséről számolhatott el. Évi járandóságát 1000 forint, illetve 1000 forintnyi só képezte (2028), amiből 1494-ben – nem számítva a társával együtt kinevezésükkor kapott 120 forintot (1538) – 250 forintot utalványoztak neki (713).

2719. Perušić Gáspár 1493-ban, illetve 1497-ben dalmát–horvát vicebán volt (Arch. I. 96., Arch. I. kieg., vö. 1492: DL 38645., Firnhaber 514., 1494: DL 25282., 1495: Frangepán II. 218.). A tételben említett erősség, amelynek védelmére az utalványt kapta, Bjelaj vára (ma Bosznia-Hercegovinában), amelyet 1502-ben nevében is feltüntetett (DL 37741.).

2720	Egregio Nicolao Benkowyth in sortem illorum quinquaginta florenorum, quos regia maiestas in subsidium pro conservatione castri sui in metis Turcorum habiti dare deputaverat, dati sunt in regno Sclavonie	fl.	30
2721	Egregio Balthasar Bathyany tempore illo, quo quoddam negotium versabatur ex parte Iaycza, ex commissione regie maiestatis pro conservatione illius castri Iaycza dati in regno Sclavonie	fl.	400
		fl.	460
2722	Nobili Paulo Wk ex commissione regie maiestatis in subsidium redemptionis filii sui de manibus Turcorum in pretacto regno Sclavonie dati sunt	fl.	35
2723	Magistris Stephano lapicide ad duas personas, Matheo carpentario ad tres et Benedicto fabro similiter ad duas, quasi per biennium in castro Iaycza continue servantibus in sortem illorum centum quadraginta florenorum, quos regia maiestas eisdem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	36
2724	Nobili Wk Nynkowyth vayvode de Iaycza ex commissione regie maiestatis pro suis servitiis dati	fl.	100
2725	Civibus de Iaycza in sortem illorum centum florenorum, quos regia maiestas eisdem pro subsidio et sustentatione eorundem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	20
		fl.	191

2720. Plavnói Benkovič Miklós később bizonyosan, de valószínűleg már ekkor is Corvin János bán, illetve családja familiárisa volt, 1506-ban hunyadi ispán (Arch. II. 405., DL 37806.). A horvátországi Plavno Knin közelében fekszik (vö. DL 26244., Popisi I.).

2721. Jóllehet a jajcai bánság élére az uralkodó már 1495. június 15-én kinevezte Kanizsai Lászlót és Pelsőci Bebek Jánost (2035), az még 1496 februárjáig Battyányi Boldizsár kezén maradt (Arch. I. 140.). Fizetésére →698. A tétel alighanem a bánság átadásával kapcsolatos, 1495. június 13-án záruló tárgyalásokra utal (Jajca oklt. 130., vö. 1966), az utalványozás is ekkor történhetett.

2722. Vuk/Vok Pál nemes azonosítása bizonytalan, az 1497-ben Pozsega megyében szereplő Zapoljei (Szapolyai) Vokčić Pál (DL 59870.) is lehet: a családnévet rokonai Vok alakban is használták (1514: DL 74679., no. 84.). A Pozsega megyei török betörésekre →544, Bonfini V. IV. 63.

2723. A három Jajcán dolgozó mesterember közül Máté ács és Benedek kovács – kiegészülve János kőművessel – 1495. április 5-én Budán személyesen kérték a királytól fizetésüket, akkor 11 forintot kaptak (1269). Az utalványozásra ugyanakkor kerülhetett sor.

2724. Gnojnicai Ninković Vuk jajcai vajda Pozsega megyei nemes volt (1493: DL 94289., DL 20056., vö. Arch. II. 185.). 1495. június 30-án emberével 33 forintot küldtek neki Budáról, mivel nem kapta meg teljes egészében a részére Szlavóniában kiutalt összeget (1296). Ugyanezen embere útján négy nappal korábban egy török foglyot ajándékozott az uralkodónak (1941). A szlavóniai utalvány mellett 40 forintot kapott a Pozsega megyei adóból is (2829).

2725. Az utalványról talán a jajcaiak királyhoz küldött követeknek Budára érkezése után döntöttek (a követek 1495. május 21. és június 26. között mutathatók ki a fővárosban: 1871, 1893, 1939, vö. 2750, 2753). A jajcai polgárok a szlavóniai utalvány mellett Pozsega megye adójából is kaptak 100 forintot (2828). 1494-ben a kincstartó 150 forintot küldött a jajcaiaknak a bán útján (1498).

2721 negotium *corr.*

2722 Wk] *sc.* Vuk

2723 byennium

2724 Wk] *sc.* Vuk

2726	Nobili Georgio de Farkasyth ad rationem illorum quadraginta florenorum, quos regia maiestas eidem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	19
2727	In sortem istarum infrascriptarum pecuniarum, de quibus regia maiestas fratribus de Iaycza florenos quinquaginta, fratribus de Iezero florenos viginti, fratribus de Gereben florenos sedecim, fratribus de Zewechay florenos viginti, fratribus de Bannyalwka florenos duodecim et fratribus de Lewach florenos viginti dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	6
2728	Civibus de Lewach in sortem illorum septuaginta florenorum, quos regia maiestas pro subsidio eisdem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati sunt	fl.	19
		fl.	44
2729	Nobili Marco wayvode de Iezero in sortem illorum centum florenorum, quos regia maiestas pro servitiis ac in subsidium redemptionis filii sui a manibus Turcorum eidem dare deputaverat, propter defectum pecuniarum in regno Sclavonie tantummodo dati	fl.	16
2730	Civibus de Iezero ad rationem illorum sexaginta florenorum, quos regia maiestas pro subsidiis eisdem dare deputaverat, in regno Sclavonie eisdem dati	fl.	10
2731	Nobili Iwan Sopchyth cum universis iwnak ad castrum Iaycza pertinentibus et servantibus in sortem illorum quinquaginta florenorum, quos regia maiestas pro servitiis et subsidio eisdem dare deputarat, in regno Sclavonie dati sunt	fl.	16
		fl.	42

2726. A Jajca közelében élő Farkašić György 1495. június 8-án (1899) és 26-án (1938) mutatható ki Budán, a részére szóló utalványok – a szlavóniai mellett egy 40 forintos Pozsega megyei (2831) – ekkoriban kelhettek.

2727. A boszniai ferencesek közül a jajcaiak 1495. június 21-én már régóta várták a király követ-ségükre adandó válaszát (1930), talán a többi kolostort – Jezero, Greben (Krupa na Vrbasu), Zvečaj, Banja Luka, Levač – is ők képviselték. Az összesen 138 forintot kitevő utalványok ekkoriban kelhettek. A jajcai ferencesek Pozsega megye adójából további 132 forintot kaptak (2827), de nem kizárt, hogy ezt az összeget szétosztották az összes felsorolt boszniai kolostor között.

2728. A levači polgárok 1494-ben 90 forintot kaptak, de akkor a Banja Luka-iakkal és a bočaciakkal együtt (722). Követeik 1495. június 8-án (1899) és 26-án (1940) mutathatók ki Budán, a részükre szóló utalványok – a szlavóniai mellett 61 forint Pozsega megyében (2839) – ekkoriban kelhettek (vö. még 2750).

2729. Márk jezerói vajda a szlavóniai utalványon túl (vagy annak pótlására) Pozsega megyében is kapott 100 forintot (2826).

2730. A jezerói polgárok 1494-ben két részletben 66 forintot kaptak adóutalványból (694, 721). Követük 1495. június 8-án (1899) és 26-án (1940) mutatható ki Budán, a részükre kiállított utalványok – a szlavóniai mellett 61 forint Pozsega megyében (2837) – ekkoriban kelhettek.

2731. A jajcai Sopčič Iván egy 1495. május 18-i budai bejegyzés szerint Battyányi Boldizsár jajcai bán familiárisa volt. Bizonyára ekkoriban eszközölte ki a nevére szóló két utalványt (1837). Beosztottjai-nak szláv *junak* megnevezése 'katona, harcos, vitéz' jelentésű. A szlavóniai utalványon túl Sopčič Pozsega megye adójából 64 forintra tett szert, és az erről szóló tétel az általa irányított jajcai katonákat a hasonló jelentésű *vojnik* névvel illeti (2834).

2726 Georgio de Farkasyth] *recte* Georgio Farkasyth

2732	Nobili Martino Bwdosyth in sortem illorum quadraginta florenorum, quos regia maiestas in subsidium redemptionis capitis sui de captivitate Turcorum et pro conservatione castri Krwppa in confinibus regni Croatiae habitus, quod per certa tempora post conflictum condam Emerici Derencheny propriis suis sumptibus tenuisset, eidem dare deputaverat, propter defectum pecuniarum in regno Slavonie tantummodo dati sunt	fl.	100
2733	Nobili Iohanni Kwsyth ad rationem illorum sexaginta florenorum, quos regia maiestas in recompensam expensarum suarum, quas ad sustentationem castrorum Tininiensis et Lab fecit, eidem dare deputaverat, in regno Slavonie dati sunt	fl.	30
		fl.	130
2734	Egregio Georgio Mykwlychyth ad rationem illorum centum florenorum, quos regia maiestas ad conservationem et sustentationem castrorum suorum et ultra illos centum iterum in sortem illorum ducentorum florenorum, quos sua maiestas pro subsidio et similiter pro conservatione eorundem castrorum eidem dare deputaverat, propter defectum pecuniarum in regno Slavonie tantummodo dati sunt	fl.	151
2735	Nobili Laurentio de Gay ad conservationem castri sui Gay vocati in confinibus et metis Turcorum Croatiae siti ex commissione regie maiestatis pro subsidio in regno Slavonie dati sunt	fl.	32
		fl.	183

2732. A horvát báni honorhoz tartozó Krupa vára – a talán bihácsi illetőségű – Budišić Márton várnagy (1488: Lopašić: Bihać 299–300., vö. 1492: DL 38645.) kezén az udbinai vagy korbávmezei csata (1493. szeptember 9.) után maradt. Feltehetően nem a csatában, hanem később esett török fogságba. E tétel ellentmondásos, mivel a szövegben a király által kiutalt 40 forintról tesznek említést, de „pénzhiány miatt” csak 100 forintot tudtak e célra kifizetni. Talán másolási hibáról van szó: a számadáskönyv szerkesztője az utalvány – talán 400 forintos – összegét ronthatta el.

2733. Kučić Jánosnak (→1208) feltehetően knini várnagyként tett kiadásai fejében utalványozták az itt jelzett összeget. Kérdéses, hogy ő-e az a *Gwzyth* János nevű nemes, aki egy 1495. március 16-i tétel szerint ekkor Pécssett kereste fel a királyi udvart és kért támogatást (vö. 1208). 1495. április 27-én Horvátország egyik követe Budán (1773), utalványát ekkor is kieszközölhette. — Lab vagy Labvár (1498: DL 33224.) a knini vár egyik különálló erődjé.

2734. Buzsini Mikulišić György horvát előkelő nemes volt, komoly magyarországi családi kapcsolatokkal (1492: Mon. Vat. I/5. 17.), aki Kanizsai László bánága idején is komoly szerepet játszott – talán vicebánsként – Horvátország kormányzatában (1494: DL 25282., vö. 1492: DL 38645., 5. fénykép). 1494-ben adta el a Zágráb megyei Buzsin és a Lapac megyei Osztrovica várait Keglević Jánosnak (DF 231906.). — Nem tévesztendő össze Palicsnai Mikulašić Györggyel, aki Battyányi Boldizsár jajcai bánága idején Banja Luka-i várnagy volt (1494: Jajca oklt. 124., DL 46287., 1496: uo. 135.).

2735. Gaji Lőrinc Orbász megyében (is) birtokos nemes volt (1486: Alsó-Szlavónia 228., 1491–1492: uo. 232–233.), itt említett „horvátországi” vára azonban aligha e megye területén feküdt. Gaji bizonyára nem azonos azzal az orbászi Bán Lőrincel, aki egy 1495. március 13-i bejegyzés szerint Pécssett kért az uralkodótól támogatást (1205).

2732 quadraginta] *recte forsan* quadringentorum, *cf. summam in fine huius lineae* — capiti — *ante Croatiae del. S*

2736	Nobili Iohanni Forchyth ad rationem illorum quinquaginta florenorum, quos regia maiestas in subsidium pro conservatione castelli sui Peth eidem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	30
2737	Magistro Nicolao Woykfy ad rationem illorum vigintiquinque florenorum, quos regia maiestas pro expensis et laboribus ac servitiis suis in negotiis sue maiestatis exhibitis ex preterita taxa eidem dare deputarat, nunc in regno Sclavonie dati sunt	fl.	25
2738	Inhabitoribus Peth de Tribowo ad rationem illorum quadraginta florenorum, quos eisdem regia maiestas pro subsidio dari deputaverat, dati sunt in regno Sclavonie	fl.	21
		fl.	76
2739	Egregiis Petro Gwdowchy et altero Petro Bochkay propter compositionem, quam fecerunt cum regnicolis, ut nullum contrarium in facto taxe regie maiestati tenerent, ex commissione regie maiestatis simul cum bonis ipsorum in regno Sclavonie dati	fl.	200
2740	Nobili Symoni Mihalowyth ad rationem illorum sexaginta florenorum, quos regia maiestas pro sustentatione castris Petrowch ac subsidio fratrum et orphanorum suorum, quos alere habet, in regno Sclavonie dati pro deputatione	fl.	30
2741	Nobili Symoni Horwath de Mykolowyth in sortem illorum centum quinquaginta florenorum, quos regia maiestas in recompensam expensarum suarum dare deputaverat, dati sunt in regno Sclavonie	fl.	14
		fl.	244

2736. Butinavasi Forčić János horvát nemes 1495. március 4-én Pécssett kereste fel a királyi udvart (1180), az utalványt bizonyára ekkor kapta, ha nem másfél hónappal később, amikor a horvát rendek követeként járt Budán (1773). — A kezén lévő erősség talán nem a mai Bosznia-Hercegovina északnyugati csücskében lévő Pećigraddal (vö. Engel: Arch. I. 390.), hanem – tekintettel Knin környéki birtokaira – a Knintől keletre lévő, ma ugyancsak Boszniában fekvő Pećivel azonos (vö. Engel Pál Pécre vonatkozó megjegyzését Lázár deák térképével kapcsolatban: uo.). Egy keltezetlen, de az 1480-as, 1490-es évek fordulójára keltezhető adójegyzék szerint a török határon lévő *Peechen* 13, Kninben 5 füstöt találtak Forčić kezén (DL 32650., vö. Popisi 2.).

2737. Vojkovi Vojkfi Miklós báni jegyzőre és egy 1494. évi, 50 forintos adóutalványára →723. Az itt elkönyvelt kifizetés mellett az ez évi első szlavóniai adószedés során birtokairól 16 forint adót nem fizetett be (2538).

2738. A tétel alapján Jajcától északnyugatra, az Orbász völgyében fekvő Trijebovo (korábban Tribowo) területén vagy környékén keresendő az a Peć nevű erődítmény, amelynek lakói részére 1495. március 10-én említett, az udvart Pécssett felkereső követük eszközölhetett ki támogatást (1204). Mivel a 40 forintos szlavóniai utalványt csak részben tudták az adószedők teljesíteni, a helyiek később Pozsega megye adójából is átvettek 38 forintot (2838). Az erődítmény a jajcai bánsághoz tartozott (1496: Jajca oklt. 138–139.).

2739. Gudovci Péter és Raszinyakeresztúri Bocskai Péter az előző évben is kaptak utalványt 132 forinttra azon a címen, hogy a szlavóniai adó ügyét a király számára „elrendezték” (→725). Gudovcinak és Bocskainak az ez évi második szlavóniai adóelszámolás szerint birtokaikról további 100–100 forint adót engedtek el (2560–2561).

2740–2741. Az első tételben említett Mihalović Simon bizonyára azonos azzal a Bilćici Mihano-
vić Simonnal, aki 1495. március 16-án Pécssett kért támogatást az uralkodótól (1208, vö. 1773), és – a némileg eltérő névalak ellenére – feltehetően a következő sorban említett Horvát Simonban is őt kell látnunk. Az utalványokat pécsi útja során kaphatta. — Az előbbi tételben említett vár talán a ma Bosznia-Hercegovinában fekvő Bosanski Petrovaccal azonos.

2742	Egregio Nicolao Kende bano de Sabach in sortem sallarii officii sui banatus ad illos ducentos florenos, quos eidem regia maiestas dare deputarat, in regno Sclavonie dati sunt	fl.	4
2743	Egregiis Nicolao Kolonyth et Soan de Zagrabia, capitaneis castri Segniensis pro conservatione eiusdem castri et aliorum castrorum maritimorum in regno Sclavonie dati sunt	fl.	100
2744	Egregio Helie Horwath castellano castri Bwhegh ad rationem illorum centum florenorum, quos regia maiestas in subsidium sue redemptionis de captivitate Turcorum dare deputaverat, in regno Sclavonie dati sunt	fl.	33
		fl.	137
2745	Nobili Laczkoni de Darocz pro expensis, quas in adductione argentariorum illustris domini Iohannis ducis Corvini ad regiam maiestatem fecerat, in regno Sclavonie dati	fl.	14
2746	Illustri domino Iohanni Corvino duci ad rationem sallarii officii sui banatus regnorum Dalmatie etc. in sortem illorum quinque milium florenorum, quos regia maiestas eidem dare deputaverat, in regno Sclavonie dati	fl.	2079,5
2747	Iohanni Pastori de Zagrabia pro sericeis et aliis pannis ex voluntate regie maiestatis ad facta et negotia maiestatis sue Venetiis emptis, quas idem Soan regie maiestati Chanadini presentaverat, in regno Sclavonie dati sunt	fl.	1000
		fl.	3093,5
2748	Egregio Stephano Bradach in sortem illorum ducentorum florenorum, quos regia maiestas in subsidium et reconpensam expensarum suarum in conservatione castri Lypowcz post conflictum condam		

2742. Csulai Kende Miklós szabácsi bánra és fizetésére →660.

2743. Az uralkodó Kolonić (Horvát) Miklóst és a Zággrában élő firenzei Giovanni Pastorét 1494 novemberében nevezte ki zenggi kapitányokká (→873). Az itteni utalvány mellett 1495. február 28-án, Verőcén 200 forintot kaptak fizetésükre (1168), de az év végén is küldtek nekik pénzt, amit kiadásként a számadáskönyvben nem könyvelték el (3123). Pastore ez évben Szlavónia egyik adószedője (2519, 2545).

2744. Horvát Illés bihácsi várnagy Kanizsai László bán familiárisa volt, akit ura 1494 tavaszán Rómába küldött a pápához (Pálosfalvi: Noble Elite 84., 444. jegyzet).

2745. Daróci Lackó küldetésére és Corvin Jánosnak a kincstartónál zálogban lévő, majd a király által tőle kiváltott ezüstneműjére →686.

2746. Corvin János herceg 1495. február–márciusban mondott le a szlavón hercegi címről és kapta meg dalmát–horvát–szlavón báni kinevezését a királytól (Arch. I. 97.), évi 10 000 forint fizetéssel (2034). Az itt jelzett 2079,5 forintot az ez évi első adószedésből adhatták át Corvinnak (vö. 2520). A második adószedésből a herceg 9445 forint behajtására kapott engedélyt (2546–2547).

2747. Giovanni Pastore zenggi kapitány, az egyik szlavóniai adószedő (→1168) a velencei selyem- és posztóárut a király csanádi tartózkodása idején, 1495. október 28.–november 2. között (I. függelék) mutatta be az uralkodónak. Jóllehet az ez évi második szlavóniai adószedésből a kincstartóhoz éppen 1000 forint került, ez az itt szereplő összegnek nem feleltethető meg (→2548).

2748. Ladomerci vagy Bisztrici Bradács István – Lőrinc királyi kamarás (→753) testvére (1490: DL 32853.) – az 1493. szeptemberi udbinai vagy korbávmezei vereség idején alighanem Derencsenyi

2744 Helye

2745 Laczkony

2747 *ante sericeis add. ms. p*

	Emerici Derencheny bani factarum eidem dare deputarat, in regno Sclavonie ex bonis suis dati sunt	fl.	35,5
2749	Kystoth adolescenti domini thesaurarii in facto taxe de Buda ad dicatores regni Sclavonie misso eidem pro expensis dati	fl.	2
2750	Certis hominibus de Iaycza et de Lewach pro pecuniis eidem dare deputatis ad dicatores regni Sclavonie missis ibidem pro expensis dati	fl.	2
		fl.	39,5
2751	Magistro Stephano bombardiste, dum idem cum ingeniis et bombardis erga dominum Iosam ire festinaret, ex commissione regie maiestatis in regno Sclavonie dati	fl.	6
2752	Laczkonii familiari nostro, qui conduxit bombardas et pulveres de Prodawyz ad dominum Iosam prope castrum Nemethwywar, pro expensis dati in r(egno) S(clavonie)	fl.	17,5
2753	Cuidam Bosnyako ad petitionem Balthasar Bathiani, qui in quibusdam legationibus de Iaycza venerat, ex commissione regie maiestatis in regno Sclavonie dati	fl.	3
2754	Georgio Symonfy homini nostro, dum quasdam litteras in factis regie maiestatis domino Iose ad Pekrech destinavi, in r(egno) Sclavonie pro expensis dati	fl.	2
		fl.	28,5

Imre bán familiárisa volt, mivel a Zágráb megyei Lipovec vár Derencsényi volt Corvin János herceg 1490. évi magánadománya (DL 101109., DL 103977.) óta. 1496-ban Corvin János szlavón vicebánja (Arch. I. 97.). Az itt elkönyvelt összeg saját Zágráb megyei birtokainak adóját jelentette: testvére, Lőrinc az ez évi második szlavóniai adószedés során fél forint híján ugyanekkora adóengedményben részesült (→2559).

2749. Kistót János (1065) Ernuszt Zsigmond kincstartó familiárisa, apródja volt, aki számos esetben teljesített futári szolgálatot a kincstartói hivatal ügyeiben. Itt elszámolt küldetése a kincstartó Budára való visszatérése utánra és az ez évi első szlavóniai adószedés idejére, leginkább 1495. május–júniusra tehető (vö. I–II. függelék, 2519).

2750. A jajcai és levači polgárok utalványaira →2725, 2728.

2751–2752. A két tétel 1495 februárjára, illetve március elejére keltezhető, amikor Somi Józsa temesi ispán Nemetújvár ellen vonult (vö. Fedeles: Lázadó herceg 113., Reg. Imp. XIV/1. 3303. sz.). Mivel ezek alapján e kifizetések még az 1495. évi első szlavóniai adófizetés előtt történtek, azokat feltehetően úgy kell értelmezni, hogy a kincstartó szentgyörgyvári provizora, András mester, a későbbi adószedő meghitelezte ezeket, majd az adóelszámolásnál jóváírta a maga számára. — István tüzérral 1494. novemberben kötött a kincstartó szerződést (861–862). Részt vett a Lőrinc herceg elleni hadjáratban, így 1495. februárban Darnóc ostromában (1124). Ezt követően csatlakozhatott Somi seregéhez. A kincstartó familiárisa, Lackó (vö. 2745, 2755) megbízatása, mely során az Ernuszt család Prodaviz mezővárosából szállított hadiszereket Somihoz, talán összefügg István tüzér küldetésével.

2753. A Jajcáról érkező bosnyák küldött részére teljesített kifizetés pontosan nem keltezhető, de az uralkodó 1495. februári verőcei tartózkodása tűnik a legvalószínűbb megoldásnak, amikor a kincstartó, Battyányi Boldizsár jajcai bán (vö. 1118), és esetleg az egyik (majdani) szlavóniai adószedő is Verőcén időzött.

2754. Somi Józsa temesi ispán, főkapitány leginkább a németújvári hadjárat, illetve Beriszló Bertalan vránai perjel 1495. márciusi pécsi letartóztatása (→1273) után tartózkodhatott a perjelség Körös megyei Pekrec várában, amelyet ekkoriban foglaltatott le a király részére (serege március–április fordulóján a verőcei uradalom területén állomásozott, →1272). A vár hamarosan Drághi Bertalan erdélyi

2751 bombardiste

2752 Laczkony

2755	Laczkonifamiliari nostro cum quibusdam litteris regie maiestatis ad episcopum Zagrabyensem et Ladislaum Egerwari, ad dominum Iohannem Ernuth misso in regno Sclavonie dati pro expensis	fl.	2
2756	Thome familiari dicorum regni Sclavonie in factis castri Iaycza Quinqueecclesias ad nos misso ibidem pro expensis dati	fl.	2
2757	Dum pecunias, videlicet illos quatuor milia florenorum dicatores regni Sclavonie per ipsorum familiares Zagrabiam miserunt, pro expensis dati sunt eisdem	fl.	3
2758	Egregio Balthasar Bathiani ex commissione regie maiestatis in sortem salarii officii sui banatus de Iaycza in regno Sclavonie dati	fl.	294
		fl.	301
2759	Egregio Francisco Beryzlo ex commissione regie maiestatis in sortem salarii officii sui banatus de Iaycza in regno Sclavonie dati	fl.	241
2760	Iterum manibus Ladislai litterati ad solutionem aulicorum regie maiestatis pro pannis emendis dedimus	fl.	100
2761	Eidem pro solutione aulicorum iterum dati sunt Bude	fl.	100
2762	Dominus Bartholomeus wayvoda Transsilvanus ex contributione Transsilvana contra mandatum regium tam de pertinentiis castrorum regie maiestatis, quam de bonis aliorum nobilium pro se exegit, quas		

vajda kezére került (1496: DL 104049., DL 104051.), míg a perjelség ugyanekkor királyi kezelésbe vont másik vára, Csáktornya Somié lett (1495: DL 71516.). A mellékmondat egyes szám első személyű alanyként a kincstartó és az egyik adószedő egyaránt elképzelhető. — Simonfi György azonosítása bizonytalan: leginkább a Miletinci (DF 232042.) és Jakószerdahelyi előnévvel feltűnő nemesről (vö. DL 102354.) lehet szó, kevésbé a tehetősebb Tapolcaszentgyörgyi Simonfi Györgyről (vö. Popisi 11.).

2755–2756. A két tétel valószínűleg összekapcsolható. A kincstartó familiárisa, Lackó (vö. 2745, 2752) által kézbesített királyi levelek talán arra utasították a címzetteket, hogy sürgősen gondoskodjanak Jajca ellátásáról. Egy 1495. március 20-i tétel szerint a kincstartó egyik apródja Pécsről vitte Szlavóniába az erről szóló parancsleveleket (1216, vö. 1224). Ebben az esetben az adószedők második tételben említett embere vitte az ügyben a választ az április 18-ig Pécssett időző kincstartónak (vö. 1249–1285). Egervári László tárnokmester 1494-ben is kivette a részét Jajca ellátásából (→701), Osvát püspöknek pedig egy királyi parancslevél értelmében seregét kellett a szállítmány mellé adnia (→702). Felmerülhetne még, hogy az előbbi tételben említett királyi levelek az 1495. május 8-ra összehívott országgyűlés királyi meghívóival azonosíthatók, amelyeket a kincstartó egy április 18-i tétel szerint Pécsről küldött tovább Szlavóniába, de az itt felsoroltnál több címzettnek (1283).

2757. A tétel arra a 4000 forintra utal, amelyet a kincstartó 1495. június 30-án Istvánfi István útján küldött Budáról Szlavóniába a zenggi kapitányoknak, hogy azok tovább küldjék Itáliába, a „bankba” (1959). Az egyik adószedő, a zágrábi Giovanni Pastore egyben zenggi kapitány is volt (vö. 2747).

2758. Battyányi Boldizsár jajcai báni fizetésére →698. Az utalvány értéke éppen Battyányi szlavóniai birtokainak adójával egyezik meg (2558).

2759. Grabarjai Beriszló Ferenc jajcai bán fizetésére →711, szlavóniai birtokaira →719.

2760–2761. E két tétel sem a szlavóniai, sem az erdélyi adóbevételekhez nem köthető. Kubinyi László deákra, a palotások fizetőmesterére →1982, a kincstár posztóvásárlásaira →2678.

2762–2784. E 23 tételt – amelyet kiegészít még egy, utólag rossz helyre beszúrt utalvány (2790) – az erdélyi adószedők elszámolásából másolták át. A 2777. sorig a király és a kincstartó utalványaira kifizetett összegeket, míg ezt követően az adószedők egyéb kifizetéseit sorolják fel. A 19 615,5 forint adóbevétel (2593) terhére 19 600 forint kiadást könyveltek el.

2760 *ante pro del. in*

	pecunias regia maiestas in sortem sui salarii wayvodatus computare decrevit, qui faciunt	fl. 4198,5
		fl. 4639,5
2763	Ex commissione regie maiestatis domino Iohanni Wngor in sortem salarii sui in Transsilvania dati sunt eidem	fl. 200
2764	Ex commissione regie maiestatis Mathie Pangrach in sortem sui salarii in Transsilvania dati sunt eidem	fl. 500
2765	Ex commissione regie maiestatis potioribus nobilibus regni Transsilvanensis, videlicet Francisco Apafy centum, Nicolao Bethleem centum, Iohanni Erdely ducentos, Thome Farkas ducentos, Petro Desy ducentos, Francisco Mykola centum, Iohanni Barabasy centum quinquaginta, Nicolao Gerendi centum, Anthonio Kendi et Michaeli Almasy septuaginta, in toto faciunt	fl. 1220
		fl. 1920

2762. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda fizetését (vö. 739) 1494 szeptemberében évi 9000 forintban és 3000 forintnyi sóban állapították meg, oly módon, hogy az előbbi összeget a kincstartónak fele-felerészt az erdélyi huszad, illetve a szebeni cementező (kamara) bérleti díjából kellett kifizetnie (2031). A cementezőből származó 4500 forint Drágfinak történő átadását a kincstartói hivatal 1495. december 26-án könyvelte el (3133). A király várai alatt a vajdai honorbirtokokat kell érteni (→749).

2763. Nádasdi Ongor János 1494-ben ugyancsak 200 forint utalványt kapott, akkor Nógrád megyében (657). Erdélyben lévő birtokai: a Torda megyei vécsi uradalom (1495: DL 27982.) és számos Hunyad, Doboka, Kükküllő és Torda megyei birtok (1473: DL 16167., Cs. V. 241., 563., 805., 949.).

2764. Dengelegi Pongrác Mátyás az erdélyi utalvány mellett a Baranya megyei adóból további 100 forintot kapott (2851), azaz ugyanúgy összesen 600 forintot, mint 1494-ben (→662). Pongrác erdélyi birtokaira →610.

2765. A felsorolt erdélyi előkelő nemesek közül Harinai Farkas Tamás 85, Somkerekai Erdélyi János 68, Betleni Miklós 66, Gerendi Miklós pedig 69 forintot az 1494. évi erdélyi adóból is „visszatartott” birtokain, és vélhetően azonos címen nem fizettek be 89 forint adót a Losonci Bánfiak (→611–615). A királyi utalványok pontos oka nem ismert, de kétségtelenül az erdélyi nemesség prominens képviselőiről van szó, akikre az udvar különböző ügyekben – így az adó zavartalan beszedése terén is (vö. Kubinyi: Erdély 72–73., W. Kovács: Tax Collection 677.) – támaszkodhatott. Az uralkodó például 1494 szeptemberében Harinai Farkas Tamásra, Somkerekai Erdélyi Jánosra, Gerendi Miklósról és a listán nem szereplő Gesztrágyi Istvánra bízta a Vingárti Gerébek és a százszok közötti viszályok elrendezését (DL 20220.). A következő évben a Geréb Péter országbíró és a szebeniek közötti konfliktus kivizsgálására rendelte Farkast, Erdélyit, Désit és Barlabásit (DF 245224.). 1496-ban az erdélyi nemesség királyhoz küldött követtségét éppen Erdélyi, Dési, Betleni és Barlabási vezette két további társukkal (DF 245425.). Társadalmi státuszukra egy-egy jellemző adat: Nagyfalu (1494: DL 62942.) vagy Almakeréki (1494: DL 27900.) Apafi Ferenc sógorságban állt a Nánai Kompolt családdal (1498: DL 20669.); Harinai Farkas Tamás 1474–1476 között asztalnokmester volt (Arch. I. 115.), 1493-ban székely alispán és görgényi várnagy (DL 74243.), fia 1495 augusztusában Bakóc Tamás kancellár apródjaként hunyt el (Kandra: Bakócs-codex 397., vö. DL 27749., DL 27754.). Temeshelyi vagy Iklódi (1493: DF 261067.) Dési Péter 1473-ban tatai várnagy, 1478–1480 között máramarosi ispán (Arch. II. 151.), 1491-ben erdélyi sókamaraispán (Draskóczy: Kőso 367.), fia, Imre később királyi kamarás, majd asztalnokmester (1500: DL 20927., Arch. I. 116., vö. 3068). Csehi Almási Mihály 1492-ben erdélyi alvajdaként mutatható ki (Arch. I. 87.). Szamosfalvi Mikola Ferenc fiát, Jánost 1495. március 25-én – apja és Csesztvei Barlabási János kérésére – Dengelegi Pongrác Mátyás kolozsmonostori apáttá nevezte ki (DF 257606.) stb.

2762 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2765 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2766	Ex commissione regie maiestatis Petro Tharnok pro conservatione Segnie, quibus regia maiestas sibi obligabatur, in Transsilvania dati sunt eidem	fl. 300
2767	Regie maiestati camerarii Transsilvanenses ducentas marcas argenti pro scutellis eidem faciendis dati sunt	fl. 1200
2768	Pro preparatione earundem scutellarum dati sunt aurifabris	fl. 200
2769	Ex commissione regie maiestatis Baptiste mercatori Florentino pro pannis sericeis et aliis rebus ab ipso emptis, prout in alio registro clarius continetur, quod videlicet registrum maiestas regia in Wysegrad conspexit, in Transsilvania eidem dati sunt	fl. 1651 fl. 3351
2770	Ex commissione regie maiestatis domino Iohanni de Sellembergh cancellario Bohemie pro redemptione castri Strechen in Transsilvania dati sunt	fl. 2200
2771	Ex commissione regie maiestatis Rason mercatori Florentino pro pannis sericeis et aliis rebus ab ipso emptis, prout in alio registro clarius continetur, quod videlicet maiestas regia in Wysegrad conspexit, in Transsilvania eidem dati sunt	fl. 577
2772	Ex commissione regie maiestatis Marchepin mercatori Florentino pro pannis sericeis et aliis rebus ab ipso emptis, prout in alio registro,	

2766. Macskási Tárnok Péter szörényi bán korábbi zenggi kapitányságára és fizetésének hátralékaira →716, erdélyi birtokaira →743 (vö. 1495: DL 30936.).

2767–2768. A kéziratban hibás mondat feltehetően úgy értelmezendő, hogy Kápolnai Miklós és Kisasszonyfalvi Istvánfi István erdélyi sókamaraispánok – egyben az egyforintos adó beszedői (2584) – vásároltak 200 márka ezüstöt az erdélyi adóbevételekből, hogy abból étkészletet készíttessenek a király számára (vö. 1320).

2769. Az itt említett firenzei kereskedő feltehetően Battista di Francesco Ammannatival azonosítható (Teke: Egy firenzei 977.). Az uralkodó a tőle és a többi, alább említett firenzei kereskedőtől (2771–2773, 2790) vásárolt selyemszövetek és más áruk jegyzékét vagy jegyzékeit alighanem 1495. május 1–3. közötti visegrádi tartózkodása során (→1286) tekintette meg, és valószínűleg az utalványozásra is ugyanakkor került sor (nem zárható ki persze teljesen az 1495. augusztus 28.–szeptember 9. közötti időpont sem, amikor az uralkodó ugyancsak Visegrádon időzött: I. függelék).

2770. A Trencsén megyei Sztrecsény vára Kinizsi Pál 1494. novemberi halála után visszaszállhatott a koronára, mivel az uralkodó egy 1496. március 26-i levelében sajátjának nevezte (DL 94604.). Ennek megfelelően hiányzik a Kinizsi özvegyének, Magyar Benignának szóló 1495. novemberi adománylevélből (DL 82092.). A várat ténylegesen mégis Benigna és férje, Kamičaci Horvát Márk királyi palotás birtokolta (DF 266030., vö. DF 206368.), akinek az előbbi levél szerint a király nevében kellett visszaváltania az egykor Sztrecsényhez tartozó Varin mezővárost és tartozékait (DL 94604.). Úgy tűnik, Kinizsi halála után a királynak előbb ki kellett váltania a várat egy zálogbirtokos – esetleg az 1493-ban sztreccsényi és lietavai kapitányként szereplő Betlenfalvi Turzó Teofiltól (DL 20090., vö. DL 24780.) –, amihez Jan ze Šelmlerka cseh kancellár nyújthatott kölcsönt, amelyet aztán az erdélyi adóból utaltak neki vissza.

2771–2773. A Budán élő firenzei kereskedők – e három tételben Raggione Bontempi (→1362), Francesco di Jacopo Marsupini (→1348) és Ottaviano da Volterra (→1347) neve szerepel – részére tett erdélyi kifizetések előzményeire →2769.

2767 Regie maiestati camerarii . . . ducentas marcas . . . dati sunt] *intellige* Regie maiestati camerarii . . . ducentas marcas . . . *emerunt, pro quibus* dati sunt

2769 *ultimam notam numeri* 1651 *corr.*

2769 *Summa paginae alia manu est scripta.*

quod regia maiestas in Wysegrad conspexit, clarius continetur, in Transsilvania dati sunt		fl. 144
		fl. 2921
2773	Ex commissione regie maiestatis Octaviano mercatori Florentino pro pannis sericeis et aliis rebus ab ipso emptis, prout in alio registro, quod regia maiestas in Wysegrad conspexit, clarius continetur, in Transsilvania dati sunt eidem	fl. 242
2774	Ex commissione regie maiestatis Iulio doctori medico regie maiestatis dati sunt in Transsilvania	fl. 300
2775	Ex commissione regie maiestatis Bernardino Italico pro illis laboribus, quos regie maiestati fecit, in Transsilvania dati sunt eidem	fl. 175
2776	Camerarii salium Transsilvanensium pro excisione salium de contributione exposuerunt	fl. 2300
		fl. 3017
2777	Ex commissione regie maiestatis domino episcopo Transsilvano Ladislao Gereb ex contributione Transsilvana dati sunt	fl. 2000
2778	Stephanus Isthwanfy mutuo tricentos florenos Bude dederat, quas pecunias Balthasar Bathyani unacum aliis pecuniis eodem tempore mutuatis regia maiestas pro conservatione Iaycza dare fecerat, easdem pecunias excepit ex contributione Transsilvana, videlicet	fl. 300
2779	Iohanni Barachy familiari ipsorum camerariorum, qui bina vice venerant ad regiam maiestatem, pro expensis dati	fl. 28
2780	Pro emptione lodicum centum et sedecim, singulas lodices emerunt denariis quinquaginta, et regie maiestati dicatores Transsilvanenses miserunt, qui faciunt	fl. 58
		fl. 2386

2774. Giulio de Milio, humanista nevén Iulius Aemilius piacenai származású orvos már Mátyás király idején is az udvarban szolgált, Budán 1486 és 1497 között mutatható ki (Ábel: Humanisták 76–79.). Ulászló királyt 1494 tavaszán Lőcsére is elkísérte (2000).

2775. Az olasz Bernardino Lupo paszományosnak (→1425) az udvar számára végzett munkáiról külön jegyzéket vezethettek, amelynek végösszegét az erdélyi adóból utalták ki a számára.

2776. Kápolnai Miklós és Kisasszonyfalvi Istvánfi István erdélyi sókamaraispánok részére a számadáskönyv ezen kívül két kiadási tételt könyvel el sófejtésre (1318, 2021, vö. 624).

2777. Vingárti Geréb László erdélyi püspök 1494-ben Közép-Szolnok megyei birtokairól 550 (68), az erdélyiekről 2643 (596) forint adót nem fizetett be, amelyeket még kiegészített a püspökség Gyulafehérvár városában és a testvérével közös fogarasi uradalmakban megtartott 1393 forint (606). 1495-ben a Közép-Szolnok megyei püspöki birtokairól 470 (2168), míg Gyalu és Gyulafehérvár mezővárosokból 480 (2597) forintot tarthatott meg (a fogarasi uradalom adóját testvére, Péter szedte be: 2596), így az itteni 2000 forintos adóutalvánnyal együtt összesen 2950 adóforinthez jutott.

2778. Istvánfi István erdélyi sókamaraispán, egyben adószedő (2584) 1495. június 30-án Budán tartózkodott (1959), Battyányi Boldizsár pedig két nappal később 1000 forintot kapott jajcai báni fizetésére (1966), így a tételben említett kölcsön leginkább e napokra datálható (vö. Jajca oklt. 130.).

2780–2782. A takarók és subák vásárlásával és szállításával kapcsolatos költségek 1495 végére tehetők, mivel a Bácsott időző udvarból 1495. december 26-án küldték el Zágrábi Jánost ezek átvételére (3132). A 167 suba vételára – darabonkénti 50 dénáros ár esetén – 81,5 helyett 83,5 forintot tesz ki.

2772 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2776 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2780 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2781	Pro emptione subarum centum sexaginta septem, singulas subas ad denarios quinquaginta computando, camerarii regie maiestati dicatores in Hungariam miserunt et ex contributione exolverunt Transsilvanensi	fl.	81,5
2782	Pro eductione earundem subarum et lodicum dicatores currikeris dederunt	fl.	42,5
2783	Familiari domini thesaurarii Thome, qui cum litteris ad dicatores venerat, dederunt pro expensis	fl.	4
2784	Cursoribus, quos hincinde tam in Transsilvania, quam in Hungaria in facto taxe aliquotiens dicatores mittere debuerunt, pro expensis eisdem dati sunt	fl.	19
		fl.	147
2785	Ad Segniam centum pixides barbatas misi, quas emimus	fl.	60
2786	Ad Segniam centum pixides manuales misimus, quas emimus	fl.	57
2787	Iterum ad Segniam misimus sexdecim centenarios pulverum, quemlibet centenarium emendo fl. 8, qui faciunt	fl.	128
2788	Ad Segniam balistas triginta octo misimus, quas emimus	fl.	57
2789	Nuntio, qui ista ingenia ad Segniam introduxit, dedi pro expensis	fl.	16
2790	Ex commissione regie maiestatis Felici mercatori Florentino pro panis sericeis et aliis rebus ab ipso emptis, prout in alio registro clarius continetur, in Transsilvania dati sunt eidem	fl.	1659,5
		fl.	1985,5
2791	Vectori, qui has res ad Segniam duxit ex Zagrabia, dati sunt	fl.	18

2783. A kincstartó a familiárisát, a kisebbik Tamást 1495. december 4-én küldte el Bácsról az erdélyi sókamaraispánokhoz (3094).

2785–2795. Az utólag beszúrt 2790. sort leszámítva e tételek a Zágrábból Zenggbe küldött hadiszerekkel kapcsolatos költségeket mutatják be, amelyek összege 359,5 forint. Ide bizonyára az 1495. évi második, ősi szlavóniai adószedés elszámolásából másolták át (az egyik adószedő, a zágrábi Giovanni Pastore egyszersmind zenggi kapitány is volt), és az ott bevételként elkönyvelt 1000 forint (2548) terhére számolták el.

2790. Ezt a tételt jól láthatóan utólag zsúfolták a lap aljára, ami megmagyarázza, miért szakítja meg a zenggi hadiszerekkel kapcsolatos kiadások felsorolását (2785–2795). — A Budán élő Felicie di Stagio di Nicolo firenzei kereskedőnek (→1338) az áruért járó ellentételezést a többi honfitársával egyszerre utaltatták ki Visegrádon (→2769). — A lapalji összeg helyesen nem 1985,5, hanem 1977,5 forint. Ezúttal nem számítási hibáról van szó. A kézirat másolója a 2787. sorban szereplő 8 forintos egységenkénti árat véletlenül kiírta a sor végére, és ezt beleszámította a lapalji összegbe. Később azonban ezt a 8 forintot valaki – talán a B jelű kéz – a sor végétől kihúzta, de az összeget nem javította.

2784 quos] qui

2784 Summa paginae alia manu est scripta.

2787 fl. 8] primo in fine lineae quasi summa numero Latino scripta est, postea del. et rursum in textum numero Arabico addita, forsán a Scriptore B, quoniam summa paginae continet in se hanc summam deletam
2790 Ex commissione . . . fl. 1659,5] minoribus litteris densioribusque lineis inferiori parti paginae sunt insertae simul summa paginae.

2791 ante has res del. asseres

2792	Pixidario Iohanni, quem Segniam misimus, dedimus in sortem sui salarii	fl.	10
2793	Attractoria vulgo thekerwen ad Segniam misimus, que empta sunt	fl.	5,5
2794	Nuntio, qui pro petendis ingeniis venerat, illi pro expensis dedimus	fl.	2
2795	Plumbum pro pixidibus manualibus et aliis rebus illic necessariis misimus centenarios quatuor, pro quibus solvimus	fl.	6
		fl.	41,5
2796	Item domino palatino ratione officii sui palatinatus in comitatu Gemeryensi dati sunt	fl.	1800
2797	In bonis Iohannis Bebek homines domini palatini ratione officii sui palatinatus in eodem comitatu levaverunt	fl.	48,5
2798	Ladislao Pynkolchy ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Gemberiensi dati sunt	fl.	40
2799	Domino Blasio Raskay in sortem salarii sui castellanatus Budensis ex commissione regie maiestatis in comitatu Zabowch dati sunt	fl.	148,5
2800	Capitulo Wesprimiensi pro decimis eorum Budensibus anno preterito ab eisdem receptis ex commissione regie maiestatis in comitatu Zaladyensi dati sunt	fl.	100
		fl.	2137
2801	Petro preposito Quinqueecclesiensi, quando legatum de Ursinis ad Pethoviam ex Buda conduxit, ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Zaladyensi dati sunt pro expensis	fl.	46
2802	Huzaronibus regie maiestatis, qui ipsum legatum de Ursinis illuc conduxerant, in eodem comitatu pro expensis dati sunt	fl.	60
2803	Heremitis in Chakhthornia ad relationem Bradach ex bonis eorundem in ipso comitatu dati sunt	fl.	16

2792. Talán ugyanez a János tűzér szolgált a Lőrinc herceg elleni háborúban is. A kincstartó 1494. november elején szerződött Szalánkeménben (→**861–864**).

2796. Szapolyai István nádori fizetésére →**2638**.

2797. Mivel Szapolyai István nádor 1495-ben Torna, Zemplén és Gömör megyékben hiánytalanul megkapta 4000 forintos nádori fizetését (→**2638**), a Pelsőci Bebek János pohárnokmester birtokain familiárisai által e címen behajtott pénz talán azzal az előző évi 47 forintos hátralékkal magyarázható, amelyet akkoriban Ung megyei utalványából nem tudtak a részére kifizetni (→**93, 638**).

2798. A királyi palotásnak tekinthető Pinkóci László (→**973**) utalványát azért kapta Gömörben, mert maga is birtokokkal rendelkezett a megye területén (1496: DL 107342.).

2799. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésére →**2634**.

2800. Vö. a veszprémi püspökség budai tizedeinek hasonló bérletével (**2641**).

2801–2802. Orso Orsini pápai legátus utolsó Budán kelt oklevele 1495. május 3-án kelt (DL 103041.), így Laki Péter pécsi prépost, kapornaki kommandátor (→**731**) és a királyi huszárok (→**693**) ezt követően kísérték Budáról a stájerországi Pettauba (ma Ptuj Szlovéniában). A legátus Itáliába hazatérőben, Villachban hunyt el, és ott is temették el (Bonfini V. III. 125.). A milánói herceg július 16-án már tudta, hogy a király engedélyt adott a pápai és a nápolyi követeknek a távozásra (MTAK Kt. Ms. 4936/VI. 11. = Óváry 787. sz., Vestigia 894. sz.).

2803. A csáktornyai Szűz Mária pálos kolostor Zala megyei birtokaira lásd Cs. III. 138. (különösen DL 32815.), DAP I. 22–23.

2793 qui empti

2795 *Summa paginae alia manu est scripta.*

2804	Nicolao Pethew ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Zaladyensi dati	fl.	48
2805	Iohanni Pethew ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	46
			fl. 216
2806	Item domino Ladislao de Kanisa ad rationem salarii sui pro conservatione castris laycha in comitatu Zaladyensi dati sunt	fl.	152
2807	Nuntio, qui a domino thesaurario ex Buda ad dicatorem comitatus Zaladyensis ivit, ibidem pro expensis dati	fl.	3
2808	Domino Nicolao Banfy ex commissione regie maiestatis pro subsidio et salario suo in eodem comitatu dati sunt	fl.	940
2809	Laurentio duci in sortem duorum milium florenorum in bonis suis in comitatu Zaladyensi dati sunt	fl.	75
2810	Domino Nicolao Zechy ex commissione regie maiestatis in ipso comitatu Zaladyensi in bonis suis dati	fl.	200
			fl. 1370
2811	Domino episcopo Wesprimiensi ex commissione regie maiestatis in sortem mille florenorum, quos sua maiestas pro decimis Budensibus eidem dare iusserat, in eodem comitatu dati sunt	fl.	401
2812	Capitulo Veteri Budensi ex commissione regie maiestatis in bonis eorum in eodem comitatu dati sunt	fl.	23

2804. Gersei Pető Miklós egykori királynéi (1458), majd királyi pohárnokmester (1461) többször töltötte be Vas és Zala megyék ispánságát (Arch. I. 72., 110., II. 592.), utóljára 1493–1494-ben mutatható ki Zala élén (uo. II. 354., vö. DF 200570.).

2805. Gersei Pető János az előző sorban szereplő Miklós unokatestvére (Engel: Genealógia, Nádasd nem 3. tábla). 1490-ben királyi főkapitány (DL 93614.), 1491-ben Miklóssal, illetve saját testvérével, Györggyel együtt királyi kapitány a nyugati határszélen (DF 229924.). Későbbi karrierje – melynek végén ajtónálló- és udvarmester lett (Arch. I. 350.) – alapján elképzelhető, hogy ő az a *Petherfy* nevű palotás, akit a számadáskönyv egy 1495. augusztus 10-i tételben említ (2916, a családnév Péterfi formában való használata gyakorinak mondható, pl. 1495: Erdődy lt. D 932.). 1494-ben birtokain 20 forint adóengedményt kapott (482). Pető 1495-ben Burian z Lichtenburka királyi kamarással együtt két királyi adományban is részesült (DL 93645., DL 93649.).

2806. Kanizsai László jajcai báni fizetésére →2715.

2807. A kincstartó az itt említett küldöncöt 1495 nyarán küldte Budáról Vízaknai Ferenc zalai adószedőhöz (2384).

2808. Az Alsólendvai Bánfi Miklós ajtónálló- és udvarmester részére kiutalt összeg zömét saját – az alsólendvai és németi uradalmakhoz tartozó – birtokainak adója tehetette ki (vö. 477). Ez évben Fejér megyében 14 (2222), Szlavóniában pedig először 235 (2530), majd 225 (2552) forint adóengedményt kapott. Az utalványok okaként bizonyára udvarmesteri fizetése, illetve a Lőrinc herceg elleni háború, különösen pedig a királyi udvar verőcei vendéglátása során vállalt költségei sejthetők.

2809. Újlaki Lőrinc herceg utalványaira →2713, Zala megyei birtokaira →490.

2810. Felsőlendvai Szécsi Miklós Zala megyei birtokaira →485. A Zala megyei utalvány mellett (vö. 25) Vas megyében 528 forint adót nem fizetett be (2513).

2811. A veszprémi püspökség budai tizedeinek bérletére →2641.

2812. A budai káptalan Zala megyei birtokaira lásd Cs. III. 137.

2812 Veteris

2813	Domino Ladislao de Egerwara ad rationem quingentorum florenorum, quos regia maiestas in sortem sallarii sui dare iusserat, ex commissione sue maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	50
2814	Heremitis de Naghienew ad relationem Bradach et ex commissione regie maiestatis ex bonis eorum in eodem comitatu dati sunt	fl.	19
		fl.	493
2815	Domino Georgio de Kanisa ex commissione regie maiestatis in bonis suis in eodem comitatu dati sunt	fl.	207
2816	Filio Pethew, qui ad sororem suam ex Bachya ivit ad Croatiam, ne castra mariti sui ad manus comitis Iohannis dare debeat, pro expensis in eodem comitatu dati sunt	fl.	26
2817	Domino Georgio comiti Zagorie ex commissione regie maiestatis in comitatu Pesthyensi dati sunt	fl.	16
2818	Domino episcopo Wacyensi ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu pro subsidio dati sunt	fl.	417
		fl.	666
2819	Item Bartholomeo Pathochy ex commissione regie maiestatis in sortem servitii sui in comitatu Pesthyensi dati	fl.	214
2820	Domino Blasio Raskay in sortem sallarii sui et expensarum, quas fecit in servandis vigintiquatuor peditibus in absentia regie maiestatis, in comitatu Pesthyensi dati sunt	fl.	352,5

2813. Egervári László tárnokmesteri fizetésére →2643, Zala megyei birtokaira →487. Az utalványon felül értendő a Zala megyében kapott 27 forint adóengedmény (2393).

2814. A Veszprém megyei Nagyjenőn alapított Mária Magdolna pálos kolostor Zala megyei birtokaira lásd DAP III. 43–45.

2815. Kanizsai György pohárnokmester utalványaira →2698.

2816. A latin *soror* szó általános jelentése miatt nem dönthető el egyértelműen, Pető Miklós vagy János egyik fiát, esetleg magát Jánost menesztették-e Szlavóniába a királyi udvar 1495. novemberi–decemberi bácsi tartózkodása idején (vö. I. függelék). Az azonban bizonyos, hogy Tersáci Frangepán Miklós gróf felesége, Erzsébet (előbb Csupor István felesége) nem Pető János (Engel: Genealógia, Nádasd nem 3. tábla), hanem Miklós leánya volt (1493: Erdődy lt. D 932.). — A szövegben említett János gróf Frangepán Miklós testvére (vö. Engel: Genealógia, Frangepán 1. tábla).

2817. A György zagorjei grófnak a kincstár által adott, 10–21 forintos juttatások magyarázatára és felsorolására →988. Esetleges Pest megyei birtoklása ismeretlen.

2818. Bátori Miklós váci püspök sem 1494-ben, sem 1495-ben nem tartotta meg birtokain az adót. Az utalvány oka bizonytalan (vö. 2–3).

2819. Patócsi Bertalan 1491 és 1495 között Beatrix királyné diósgyőri várnagya és borsodi ispánja volt. Éppen ekkoriban, 1495. március 28. és augusztus 28. között vált meg tisztségétől (Arch. II. 85.), ahonnan feltehetően rögtön a királyi udvarba került, mivel 1496-ban királyi szolgálatban mutatható ki (Broos 64–66.). Pest megyében egyfelől birtokrészei voltak Jánoshidán és (Tót)kéren (1492: DF 253826., fol. 81r, DL 88787., vö. 1504: DL 59949.), másfelől bizonyára a kezén volt a gyakran a nevében is feltüntetett Kecskemét városa is.

2820. Ráskai Balázs kamarásmester budai várnagyi fizetésére és a Budán tartott gyalogosokra →2634. Ráskai Pest megyei birtokait elsősorban a Pilis megyei Solymár és a Nógrád megyei Csóvár itteni tartozékai képezték (→351).

2816 castrí

2821	Magistro Ade prothonotario ex commissione regie maiestatis pro expensis suis Bude factis in eodem comitatu dati	fl.	26
2822	Magistro capelle in possessione Gwbach in eodem comitatu dati sunt	fl.	26
2823	Petro More ex commissione regie maiestatis in comitatu Pesthyensi dati sunt	fl.	28
		fl.	646,5
2824	Ladislao de Egerwara in sortem quingentorum florenorum, quos regia maiestas eidem dare iusserat, ex bonis suis in comitatu Pesthiensi dati sunt	fl.	50
2825	Nicolao Turbelth pro equis equacialibus regie maiestati emptis ex commissione sue maiestatis in comitatu de Posega dati sunt	fl.	400
2826	Marco wayvode de Iezero ex commissione regie maiestatis pro reductione filii sui a manibus Turcorum in eodem comitatu dati sunt	fl.	100
2827	Fratribus ordinis minorum in Iaycha ex commissione regie maiestatis in comitatu de Posega dati sunt	fl.	132
		fl.	682
2828	Item civibus de Iaycza ex commissione regie maiestatis in comitatu de Posega pro subsidio dati sunt	fl.	100
2829	Wok Mynkowyth ex commissione regie maiestatis pro servitiis suis in comitatu de Posega dati sunt	fl.	40
2830	Marthalowch Radych de Iaycha ex commissione regie maiestatis in comitatu de Posega dati sunt	fl.	40

2821. Liszkai Ádám személynöki ítélmesternek bizonyára az 1495. júniusi budai országgyűlésen keletkeztek itt jelzett kiadásai, ítélmester-társaihoz hasonlóan (vö. **2651**, **2859**). 1494-ben Pest megyében saját birtokain 8 forint adót nem fizetett be (**360**).

2822. A királyi kápolna rektora a kápolna fenntartására és a káplánok fizetésére kaphatta meg a gubacsi adót, a részére kiutalt évi 200 forint részeként (**1901**). Gubacs 1492-től királyi birtok (DL 3021., DL 19214.), hasonlóan Dömsödhöz, amelynek adóját ugyancsak a kápolna fenntartására utalták ki (**2236**).

2823. Móré Péter királyi palotás, királyi követ Pest megyei birtokaira →**1250**.

2824. Egervári László tárnokmesteri fizetésére →**2643**. Pest megyei birtokai: a Vítány várához tartozó Bicske, Szentlászló és Csapol (Csabdi) birtokok. Ezeken 1493-ban összesen 52 népes, 11 épülettel rendelkező elhagyott és 21 pusztatelket írtak össze (DL 19214.).

2825–2840. E 16 tétel a Pozsega megyében beszedett 1250 forint adó terhére elkönyvelt, azt 63 forinttal meghaladó, 1313 forint összértékű kiadásokat tartalmazza. Zömében Bosznia védelmére fordított kiadásokat tartalmaz, ami megmagyarázza, miért volt az egyik adószedő a jajcai provizor (→**2419**). A tételek egy részét eredendően a szlavóniai adóból utalták ki, de ott nem tudták hiánytalanul teljesíteni.

2825. Berstyanóci Tulbert Miklós, Újlaki Lőrinc herceg bakvai várnagya (Pálosfalvi: Noble Elite 287–288.) lehetett Magyar Balázs egykori vajda, illetve bán özvegyének, Klárának név nélkül említett második férje, aki egy 1495. június 13-i budai bejegyzés szerint 600 forintért adott el az uralkodónak egy 300 lóból álló ménest. A tétel szerint akkor a kincstartó hivatala készpénzben 200 forintot fizetett ki a vételárból (→**1909**), a maradékot ezek szerint kiutalták a Pozsega megyei adóból.

2826. Márk jezerói vajda utalványaira →**2729**.

2827. A jajcai ferencesek utalványaira →**2727**.

2828. A jajcai polgárok utalványaira →**2725**.

2829. Gnojnicai Ninković Vuk jajcai vajda utalványaira →**2724**.

2830. Nem eldönthető, hogy a jajcai Radić martalóc azonos-e azzal a Radić pribékkal, aki 1495 márciusában Pécsen az uralkodó kíséretében tartózkodott (**1198**, vö. még **1209**). Egyike lehetett ugyanakkor annak a két jajcai martalócnak, akik 1495 februárjában keresték fel a királyi udvart Verőcén (**1157**). — A *martalóc* jelentésére →**1157**.

2831	Georgio Farkasych de Iaycha ex commissione regie maiestatis in comitatu de Posega dati	fl.	40
2832	Civibus de Bannyalwka ex commissione regie maiestatis in comitatu de Posega dati sunt	fl.	47
		fl.	267
2833	Item civibus de Solonkw ex regia commissione in comitatu de Posega dati sunt	fl.	40
2834	Iwan Zwbsthyth cum ceteris woynicis ad castrum Iaycza servientibus ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	64
2835	Civibus de Orbazwara ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	50
2836	Civibus de Bossach ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	40
2837	Civibus de Iezero ex commissione regie maiestatis in comitatu eodem dati sunt	fl.	61
		fl.	255
2838	Inhabitoribus fovee Peegh ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	38
2839	Civibus de Lewach de commissione regie maiestatis in eodem comitatu de Posega dati sunt	fl.	61
2840	Matthie Berowyth, qui fuit in captivitate Turcorum, ex commissione regie maiestatis pro redemptione capitis sui dati sunt	fl.	60

2831. A jajcai Farkašić György utalványaira →2726.

2832. Az 1494. évi adóból a Banja Luka-i polgárok 90 forint utalványt kaptak a bočaciakkal és a levačiakkal együtt (722). Követeik 1495. január 21-én (1082), február 3-án (1108) és március 16-án (1209) mutathatók ki az udvarban.

2833. Súlyomkő a jajcai bánshághoz tartozó Sokol várral azonos Boszniában (Engel: Arch. I. 412., Jajca oklt. CCLXXI–CCLXXII.). Az 1504. évi kincstartói előterjesztésben Súlyomfészeknek nevezték (Jajca oklt. 181.).

2834. Sopčić Iván, illetve jajcai katonái utalványaira →2731.

2835. Az orbásziak követe lehetett az az orbászi Bán Lőrinc, aki 1495. március 13-án Pécsert kért segélyt az uralkodótól (1205, vö. 946). Orbász vár elhelyezkedésére lásd Engel: Arch. I. 381.

2836. A bočaci polgárok az 1494. évi adóból 90 forintra kaptak utalványt a Banja Luka-iakkal és a levačiakkal együtt (722). Követeik 1495. január 21-én (1084) és február 3-án (1108) mutathatók ki az udvarban.

2837. A jezerói polgárok utalványaira →2730.

2838. A jajcai bánshághoz tartozó Peć lakóinak utalványaira →2738. A tételben szereplő *fovea* jelentése talán 'árok, sánc'. 1496-ban erődnek (*fortalitium*) nevezik (Jajca oklt. 138–139.).

2839. A levači polgárok utalványaira →2728.

2840. Berović Mátyás 1495. július 6-án, Budán 16 forint segélyben részesült a kincstartótól (1300), bizonyára a váltságdíjára szánt utalványt is ekkoriban kapta.

2841–2850. A 10 tételt a Pozsony és Moson megyei adóelszámolásból másolták ide. A két megye adójának beszédésére ez évben Vémeri Zsigmond deákot, leleszi prépostot (→830) rendelték (2467, 2477). Az elszámolt kiadások összértéke 3067 forint, amely kiegészíthető még további 100 forinttal: ezt az adószedő 1495. szeptember végén Budáról Csákvárra juttatta el a királynak (3006).

2841	Tertio die Nativitatis Marie Sigismundus litteratus manibus Bradach, ut regie maiestati ad Wysegrad portet, Bude dedit	fl. 100
2842	Paulo Holy ex commissione regie maiestatis pro debitis antiquis in Posoniensi et Mosoniensi comitatibus dati sunt	fl. 1000
		fl. 1259
2843	Sigismundo et Stephano Hayndhaber armiparibus de Augusta pro ar- mis regie maiestati emptis ex commissione sue maiestatis in comitatu Posoniensi dati	fl. 180
2844	Pro equo, quem regia maiestas Bachye domino Iose tempore creatio- nis in comitem Themesiensem donaverat, dati sunt	fl. 100
2845	Nuntio, quem ad me miserat dicator comitatus Posoniensis, ibidem pro expensis dedit	fl. 3
2846	Domino Petro comiti ex regia commissione in sortem servitiorum suorum in eodem comitatu Posoniensi dati sunt	fl. 750
		fl. 1033
2847	Item in oppido Zenthgergh tam ad portionem domini Petri comitis, quam ad portionem fratrum suorum ex commissione regie maiesta- tis ad rationem servitiorum suorum in eodem comitatu Posoniensi deputati sunt	fl. 159
2848	Domino Georgio de Kanisa ex commissione regie maiestatis in co- mitatu Posoniensi dati sunt	fl. 346

2841. *Tertio die Nativitatis Marie*] 1495. szeptember 10. — Az itt jelzett 100 forintot Vémeri az uralkodó 1495. augusztus 28.–szeptember 9. közötti visegrádi tartózkodása alatt küldte el Bradács Lőrinc kamarás útján a királynak (vö. 2967–2973).

2842. Hradnai vagy Nagyszombati Holi Pál 1494 őszéig pozsonyi harmincados volt (vö. 1517), aki ez év nyarán és őszén feltehetően éppen e tartozás miatt nem volt hajlandó átadni a pozsonyi harmincadhivaltat Matthes Harbernek (→2026).

2843. A két augsburgi fegyverkovács (páncélkészítő) eseti megbízást kaphatott az udvartól, a király két állandó fegyverkovácsa ugyanis, akiket a számadáskönyv gyakran említ, egyaránt János névre hallgattak (1469).

2844. Az uralkodó Somi Józstát Bácsott, 1494. november 26-án nevezte ki temesi ispánná (2027). A számadáskönyvben szerepel egy 1495. január 8-i tétel, melyben Sigmund Kurzbach palotásnak (→851) kifizetnek 200 forintot egy subáért és egy jó lóért, amelyeket az uralkodó korábban Somi Józsnak ajándékozott (1663). Bizonyos, hogy e tétel kedvezményezettje is Kurzbach volt (vö. 920).

2845. A tétel egyes szám első személyű alanya a kincstartó vagy helyettese, akihez Vémeri Zsigmond adószedő az adószedés ideje alatt küldöncöt menesztett.

2846–2847. Szentgyörgyi és Bazini Péter gróf (→1239) a Lőrinc herceg elleni hadjárat alatt mindvégig a király kíséretében tartózkodott, legalábbis 1494. november elején Nándorférváron (899), decemberben Bácsott (912), 1495. januárban Valpón (királyi oklevél referense, DL 20235.), márciusban pedig Pécssett (1239, 1241) mutatható ki (vö. I. függelék). Ugyancsak a király mellett tartózkodhatott 1495. április 9-én Fehérváron (DL 20279.), május 14-én Budán (DL 20301–20302.), illetve június 15-én, Budán ismét királyi oklevél referenseként tűnik fel (DF 233424.). A grófnak 1494-ben Pozsony és Moson megyei birtokain 434 forint adóját nem szedték be (500). Pozsony megyei birtokaira →500.

2847. A Pozsony megyei Szentgyörgy mezővárost Szentgyörgyi Péter mellett Tamás és Simon grófok birtokolták (1494: DF 250289.).

2848. Kanizsai György pohárnokmester utalványaira →2698. Pozsony megyei utalványa Sempthe vár itteni tartozékainak az adójával azonosítható, mivel 1494-ben csaknem azonos összeg, 358 forint adó maradt itteni birtokairól behajlatlan (501).

2849	Petro Pogan ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati	fl.	329
2850	Martino Czobor ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu Psoniensi dati sunt	fl.	100
2851	Domino Matthie Pangrach ex commissione regie maiestatis ad servitia sua in comitatu de Baranya dati sunt	fl.	100
		fl.	1034
2852	Waleczky aulico regio ex commissione regie maiestatis Quinqueecclesie pro una suba mardurina cum veluto dati sunt	fl.	25
2853	Pro ducentis lucernis et candelis totidem cereis Bachye regie maiestati adductis et manibus Bradach datis dati sunt	fl.	76,5
2854	Huzaronibus ducentis, qui ad exigendam contributionem regie maiestatis in comitatibus Zaladyensi, Castriferrei et Soproniensi ex voluntate regie maiestatis iverant, pro expensis dati sunt	fl.	46
2855	Thome preposito minori Quinqueecclesiensi ex commissione regie maiestatis pro expensis ad Moldaviam in festo Sancti Laurentii dati sunt	fl.	90
		fl.	237,5
2856	Item cocis regie maiestatis de Zakachy ex commissione sue maiestatis in comitatu Simigiensi dati sunt	fl.	100

2849. A kincstartó Csébi Pogány Péter pozsonyi ispánnak és királyi kamarásnak (→853) bizonyosan a kezén lévő pozsonyi uradalom adóját utalta ki, mivel azt előző évben is Pogány hajtotta be, akkor 362 forintot (503).

2850. Coborszentmihályi Cobor Márton feltehetően nándorfehérvári báni fizetésének hátralékáért kapta az utalványt. A bántól való leváltásakor, 1494. novemberben az uralkodó ugyanis 600 forinttal maradt adósa (859). A másik lehetőség, hogy a február elején felfogadott és két hónapig fegyverben tartott morva zsoldosokkal (→1666) kapcsolatos kiadásokra kapta a Pozsony megyei utalványt.

2851. Dengelegi Pongrác Mátyás utalványaira →2764. Baranya megyei birtokait Baranyavár és Szeglak tartozékai képezték (Cs. II. 559.). A királyi udvar pécsi tartózkodása idején, 1495. március 25-én Pongrác a Baranyavárhoz tartozó Karancs mezővárosban bocsátott ki oklevelet (DF 257606.), április 9-én pedig a király kíséretében lehetett, amikor Fehérváron bevallást tett (DL 20279.).

2852. A számadáskönyvben többször említett Valecký királyi palotásnak (→1338–1342) tett kifizetés a királyi udvar pécsi tartózkodása idejére, azaz 1495 márciusára keltezhető (I. függelék), és bizonyára a kincstartóhoz vagy éppen egyik alkalmazottjához köthető, aki később az összeget a baranyai adóból vette fel.

2853. E kiadási tétel a király 1495. végi bácsi tartózkodása idejére keltezhető, bár utólagos jóváírássá gondolva természetesen 1494 vége sem zárható ki (vö. I. függelék). Nem kizárt, hogy a kifizetés kedvezményezettje az a Bálint királyi patikus volt, akinek a részére december 13-án, Bácsott Bradács Lőrinc kamarás fizetési utasítására 15 forintot könyveltek el hasonló címen (3116). A feltüntetett összeget a szomszédos tételekhez hasonlóan a Baranya megyei adó terhére számolhatták el.

2854. A Zala, Vas és Sopron megyei adóhátralékok behajtására Somi Józsa temesi ispán, az Alsó részék főkapitánya huszárjait küldhették el, 1495 nyara vagy kora ősze folyamán (vö. 2394).

2855. *in festo Sancti Laurentii*] 1495. augusztus 10. — Tamás pécsi kisprépostra, István moldvai vajdával való régi kapcsolatára és előző évi hasonló, 100 forintos utalványára →704.

2856. A hagyományosan a Somogy megyei Szakácsiról és Vidről származó királyi szakácsok fizetését részben a Somogy megyei adóból utalták ki. Az előző évben a két településről a helyi kisnemesek 186 forint adót nem fizettek be (295). Ez évben a Vidre kirótt 112 forint adót a kincstartó elengedte (2462), ami ugyanolyan, fizetésükre adott utalványnak tekinthető, mint a szakácsiaknak kiutalt, de a falujukban beszédhető adónál nagyobb 100 forintos összeg. Az adó kiutalásának időpontja feltehetően egybeesett azzal a megállapodással, amelyet a kincstár 12 szakáccsal kötött 1495. augusztus 11-én másfél évi fizetésükről: ekkor további 130 forintot könyveltek el a részükre (2915).

2857	Michaeli Imreffy pro expensis Bude factis pro castro Chycho ex commissione regie maiestatis in comitatu Simigiensi dati sunt	fl.	16
2858	Domino episcopo Wesprimiensi pro Budensibus decimis in sortem mille florenorum ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati	fl.	176
2859	Magistro Iohanni Korothnai ex commissione regie maiestatis pro expensis in conventionione generali Bude factis in comitatu Simigiensi dati	fl.	300
2860	Domino Ladislao de Egerwara ad rationem officii sui tavernicatus ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	140
		fl.	732
2861	Laurentio duci in sortem duorum milium florenorum, quibus singulis annis regia maiestas sibi tenetur, ex commissione maiestatis sue in eodem comitatu dati sunt	fl.	297
2862	Georgio Bathori ex commissione regie maiestatis ad servitia sua in comitatu Simigiensi dati sunt	fl.	1074
2863	Domino Balthasar Bathyani ex commissione regie maiestatis in sortem sallarii sui in eodem comitatu Simigiensi dati sunt	fl.	160
2864	Oswaldo Korlathkwy regie maiestatis dispensatori ex commissione sue maiestatis in comitatu Soproniensi dati sunt	fl.	200
		fl.	1731
2865	Item domino Iohanni Mrakes pro conservatione castri Lonzer iuxta dispositionem, quam habet cum regia maiestate, annuatim cui regia maiestas tenetur solvere, pro quibus in comitatu Soproniensi dati	fl.	190
2866	Domino Ladislao de Kanisa pro conservatione castri Iaycha ex commissione regie maiestatis in eodem comitatu dati sunt	fl.	145
2867	Andree Chery in eodem comitatu Soproniensi dati sunt	fl.	12

2857. Szerdahelyi Imrefi Mihály királyi palotás (→881) feltehetően megkísérelte peres úton visszaszerezni az István moldvai vajda kezén lévő, de családját illető Belső-Szolnok megyei Csicsó várát (1467: DL 27916., 1495: DL 27982.).

2858. A veszprémi püspökség budai tizedeinek bérletére →2641.

2859. Korotnai János somogyi ispán (Arch. II. 223–224.) mint nádori ítélőmester (Arch. I. 80–81.) vehetett részt az 1495. júniusi országgyűlés megszervezésében és lebonyolításában (vö. 298, 697, 1107).

2860. Egervári László tárnokmesteri fizetésére →2643, Somogy megyei birtokaira →701.

2861. Újlaki Lőrinc herceg évjáradékára és utalványaira →2713, somogyi birtokaira →293.

2862. Bátori György utalványaira →2645, családjának Somogy megyei birtokaira →294.

2863. Battyányi Boldizsár jaccai báni fizetésére →698. Elképzelhető, hogy – hasonlóan Fejér megyei utalványához (2670) – Somogyban is saját birtokai (vö. Cs. II. 663.) adóját utalták ki.

2864. Korlátkői Osvát királyi sáfárnak bizonyára fizetését utalták ki a Sopron megyei adóból. Családjának ekkor nem ismertek a megyében birtokai (vö. Neumann: Korlátköviék 164.).

2865. A király és a Sopron megyei Lánzsér várat 1491 óta zálogjogon birtokló Mrakes fivérek, Jan és Petr (→78) közötti szerződés részletei nem ismertek. 1493-ban az uralkodó 200 forintban állapodott meg az utóbbiakkal (1493: Sopron I/6. 113., 115.), de hogy ez egyszeri vagy évente fizetendő összeg volt-e, nem egyértelmű. Az 1494. évi megyei adóelszámolás a Mrakes fivérek neve mellett 309 (78), az 1495. évi az itteni utalványhoz hasonló összeg, 184 forint (2576) be nem szedett adót tüntet fel.

2866. Kanizsai László jaccai báni fizetésére →2715.

2867. Talán a Sopron megyei Cséri család egyik tagja (Cs. III. 641., különösen 1471: DL 17158.). Az utalvány oka ismeretlen.

2868	Ad relationem domini cancellarii Bohemie Friderico de Sopronio in eodem comitatu dati sunt	fl. 15
		fl. 362
2869	Francisco Harazthy, ex quo fuit cum tercentis equitibus contra Laurentium ducem, ex commissione regie maiestatis in comitatu Barsyensi dati sunt	fl. 300
2870	Emerico litterato, qui ex Buda ad dicatores comitatus Barsyensis pro pecuniis iverat, ibidem eidem pro expensis dati	fl. 3
2871	Iohanni Zolthan et Iohanni Posgay camerariis de Rivulo Dominarum pro fodinis reformandis in comitatu Zabolch dati sunt	fl. 3042
2872	Iterum Iohanni Zolthan et Iohanni Posegay camerariis de Rivulo Dominarum de pecuniis civium Koloswaryensium pro reformandis eisdem fodinis dati sunt	fl. 1000
		fl. 4345

2868. A soproni Frigyes azzal a Weissinger Frigyes soproni polgárral azonos, aki 1494 elejéig a fenti utalványt elintéző Schellenberg János (Jan ze Šelmberka) cseh kancellár mailbergi (Alsó-Ausztria) kapitánya volt (→79). Fritz néven 1494-ben 14 (79), 1495-ben pedig 19 (2575) forint adót tarthatott meg Sopron megyei birtokain.

2869. Haraszi Ferenc volt szörényi és jajcai bán (Arch. I. 343.), 1496-ban királyi familiáris (DL 20504.) a Bars megyében részére kiutalt összegben túl itteni birtokairól 36 forintot nem fizetett be (2490). Az utalvány helyszíne azért Bars megye, mivel Haraszi feleségül vette Lévai Vajdafi János özvegyét, amivel kezére került gyámfia, Lévai Zsigmond lévai uradalma is (vö. 1495: DF 259587., Arch. II. 50.).

2870. A Magasi Mihály és Habakuk Lénárt barsi adószedőkhöz (2484) küldött Imre deák többször is szerepel a számadáskönyvben (2896, 3037), azonosítása azonban bizonytalan. Ernuszt Zsigmond 1487–1488-ban feltűnő szentgyörgyvári várnagya (DF 262151.) éppúgy lehet, mint Endrédi Somogyi Imre (→189), vagy a később, 1508-ban Szerecsen Lajos erdélyi sókamaraispán helyetteseként kimutatható Imre deák (Draskóczy: Kósó 368.). Talán azonos az 1494-ben Közép-Szolnok megyébe küldött adószedővel, Imre volt pécsi provizorral (→64).

2871–2872. A nagybányai bányamunkálatokra ez évben kiutalt összegekre és a kamarásokra →2658–2659, Kolozsvár ez évi adózására →53.

[Exitus pecuniarum
19. Iulii – 31. Decembris 1495]

2873	<i>Decimo nono die Iulii</i> manibus Morocz vicedispensatoris, cum regia maiestas erat exterius in villis in venatione, dati sunt ad coquinam in castrum	fl.	35
2874	Eodem die dominus thesaurarius miserat litteras regie maiestatis ad Iohannem de Korothna prothonotarium per famulum suum Kys-toth, cui dati sunt pro expensis	fl.	4
2875	Eodem die scholaribus recordantibus, Budensibus videlicet et Pesthy-ensibus ad relationem Bradach dati sunt	fl.	1,5
2876	<i>Vigesimo primo die Iulii</i> manibus Poffa ex commissione domini thesaurarii ad emendam avenam equis regie maiestatis dati sunt	fl.	33
2877	Eodem die ad emenda victualia fratribus infirmis Bude in Sancto Iohanne residentibus	fl.	1
		fl.	74,5
2878	<i>Vigesimo tertio die Iulii</i> regia maiestas reversa est Budam de Thatha, ad cenam ex commissione domini thesaurarii Moroch vicedispensa-tori ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl.	50
2879	<i>Vigesimo quinto die Iulii</i> Iane pellifici regie maiestatis ad propriam commissionem domini thesaurarii ad faciendam subam sue maiestati dati sunt	fl.	2

2873–3140. A kézirat az itt induló, 1495. július 19-től december 31-ig terjedő összeállítást nem tekinti különálló fejezetnek, bizonyára azért, mivel változatlanul az 1495. évi egyforintos adó, illetve az 1495 második felében elkönyvelt egyéb bevételek terhére végzett kiadásokat tartalmazza (vö. 2627). Az eddigiektől azonban világosan megkülönbözteti az, hogy a kiadások innentől naplószerűen, azaz kronologikus rendben követik egymást. Az 1494–1495. évi szerkesztménytől eltérően ezúttal a kincstartó, illetve az alkincstartó kiadásait nem különítették el egymástól, ami számos értelmezési nehézséget okoz, mikor a két tisztségviselő különböző helyen tartózkodott. E fejezetben hangsúlyosan jelentkezik az a már eddig is többször tapasztalt jelenség, hogy a kiadás elkönyvelése sokszor több héttel az adott tételben jelzett esemény után következett be. Ennek oka az, hogy az uralkodót gyakran nem a kincstartó, hanem alkalmazottai kísérték el vadászataira és utazásaira, akik akkor számoltak el kiadásaikról, amikor visszatértek urukhoz vagy annak helyetteséhez. A fejezetben felsorolt kiadások a lapalji összegek alapján 46 241,85, azok javításával 46 236,85 forintot tesznek ki.

2873. Az uralkodó és kísérete ekkoriban Tatán, illetve környékén tartózkodott (I. függelék).

2874. A levél címzettje, Korotnai János nádori és szlavóniai ítélőmester, somogyi ispán ekkoriban otthonában, a Somogy megyei Korotnán időzött (DF 231939.). A hozzá küldött királyi levél feltehetően a Somogy megyei adó beszédésével volt kapcsolatos (vö. 2464).

2877. A szerzetesek a budavári Szent János ferences kolostorban (Romhányi: Kolostorok 16.) be-
tegeskedtek (vö. 2016–2017). — A lapon lévő utolsó tételt mintha utólag, tömöttebb sorokban szúrták
volna be.

2874 *post* Eodem die *add. ms.* quia — Iohannem Korothna

2877 Eodem die ad emenda . . . residentibus] *minoribus litteris densioribusque lineis inserta*

2880	<i>Vigesimo sexto die Iulii</i> Matheo cursori regie maiestatis misso cum certis litteris sue maiestatis in Bohemiam ad dominum Perzthenchky, ad relationem domini Marsalk pro expensis	fl.	9
2881	Eodem die ad coquinam regie maiestatis iterum, ut dictum est, feria quinta sero manibus Moroch vicedispensatoris dati sunt	fl.	112
		fl.	173
2882	Eodem die Thome Hymffy misso per regiam maiestatem ad comitatum de Bodrogh pro acquirendo thesauro in quodam orto, de mandato regie maiestatis pro expensis dati sunt	fl.	10
2883	Eodem die Matheo Kochy, qui duxerat res regie maiestatis et reducerat bina vice ad Thatha et huc Budam, ad relationem Bradach dati sunt	fl.	4
2884	Eodem die empta sunt poma narantia ad relationem Bradach et missa regie maiestati ad castrum Budense	fl.	2
2885	<i>Vigesimo octavo die Iulii</i> Waczlaw nuntio domini Alexandri ducis Lythwanie ad relationem domini Agriensis pro expensis dati sunt	fl.	32
2886	Eodem die Gyndrych ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	5
		fl.	53
2887	Eodem die Wencheslao Hyndrak notario cancellarie Bohemorum misso per regiam maiestatem ad Wratislaviam in legationibus ad relationem Geryk secretarii dati sunt pro expensis	fl.	28
2888	<i>Penultimo die Iulii</i> Hanzl cursori regie maiestatis misso cum litteris ad Slesiam ad relationem domini Marsalk pro expensis dati sunt	fl.	10
2889	Eidem pro emendo uno equello ad relationem eiusdem Marsalk dati sunt	fl.	6
2890	Eodem die ad relationem Bradach in castrum ad capellam regie maiestatis de oleo olive pro lampadibus emerunt	fl.	0,5
2891	<i>Prima die Augusti</i> Valentino Zennyesy nuntio domini wayvode Bartholomei Draghy Transsilvanensis pro expensis	fl.	2
		fl.	46,5

2880. A futárt Csehországba a Pernstein testvérek egyikéhez, valószínűleg Vilém z Pernštejna a na Helfštejně főudvarmesterhez, vagy Vratislav morva tartományi főkapitányhoz (Ott. Slov. 508., vö. 1494: DF 287627.) küldték.

2881. A királyi könyha kiadásaira július 26-án elkönyvelt összeget a tétel szövege szerint ugyancsak a király Budára érkezése napján, július 23-án (2878) adták a sáfárhelyettes kezére. — *feria quinta sero*] 1495. július 23.

2882. Egy Bodrog megyei kertben előkerült kincslet megszerzésével és Budára szállításával megbízott Himfi Tamás (helyesen alighanem Tóbiás) királyi palotás lehetett (→881), küldetését az indokolta, hogy a szokásjog értelmében a földből előkerült kincsek a királyt illették meg (1494: DL 34939., Horváth–Neumann: Batori 114.).

2885. A király testvére, Sándor litván fejedelem követe részére már 1495. július 13-án is elkönyvelték 8 forint kiadást. A bejegyzés szerint a követ 16 napot tartózkodott Budán (1988).

2886. A Henrik (Jindřich) keresztnévű, a névalak és a referens személyéből adódóan cseh személy azonosítása egyértelmű módon nem lehetséges.

2887. A sziléziai Boroszlóba küldött Václav Hyndrák z Habrové cseh kancelláriai jegyző (→928) részére a fizetési utasítást az udvarban Gyeriknek nevezett Szatmári György királyi titkár (→1136) adta.

2891. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda ekkor már Erdélyben tartózkodott (vö. DF 245461., DF 246530.), a neve alapján Szatmárból származó emberét, Szennyesi Bálintot onnan küldhette Budára.

2892	Eodem die missi sunt per regiam maiestatem Iwan Slesak aulicus et prepositus Pragensis, necnon magister Iacobus bombardarius regie maiestatis in tribus curribus kochy in Nandoralbam et Sabach eo, quod ibi conspiciant et intelligant, quomodo et quo ordine reformari possint et deberent eadem castra Nandoralbense et Sabach, dati sunt manibus Petri Horwath familiaris domini thesaurarii pro expensis ad eosdem exponendis	fl.	60
2893	<i>Secundo die Augusti</i> ad coquinam regie maiestatis manibus dispensatoris dati	fl.	112
2894	Eodem die ad obsequias Hanzel Holy defuncti parvuli regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6
2895	Eidem de panno nigro empte sunt aliquot ulne pro sepulcro	fl.	2
		fl.	180
2896	<i>Tertio die Augusti</i> sex Rutenis regie maiestatis, puta Oswaldo, Benedicto, Paulo, Sigismundo, Gallo et Marco ad relationem Emerici litterati dati sunt	fl.	6
2897	<i>Sexto die Augusti</i> ad relationem filii Andree Wer parvuli regie maiestatis scholaribus recordantibus ad diversas scholas in festo Transfigurationis Domini dati sunt	fl.	1,5
2898	Eodem die Iohanni Sewelczky nuntio et oratori domini Alexandri ducis Lythwanie, fratris regie maiestatis ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	32
2899	<i>Septimo die Augusti</i> Mezesy parvulo domini thesaurarii misso cum litteris regiis ad dicatores Albensis et Vesprimiensis comitatuum dati sunt pro expensis	fl.	3
2900	Eodem die ad coquinam regie maiestatis dati sunt	fl.	112
		fl.	154,5

2892. A Nándorfehérvár és Szabács állapotfelmérésére kiküldött bizottság Jakab királyi tüzérmesterből (→872), Pavel Pouček z Talmberka kánonjogi doktorból, prágai prépostból, a prágai érsekség adminisztrátorából (Podlaha: Series 105–108., 1495: AC X. 399.), valamint feltehetően a sziléziai Ivan z Slaupnícból, a Nándorfehérváron állomásozó cseh palotások kapitányából (→927) állt. A végvárakban, és különösen a Nándorfehérváron és Jajcán történt visszaélések ellen az ekkoriban kibocsátott 1495. évi dekrétum 35–36. cikkelyei is felleptek (DRMH IV. 72–74.). A bizottság költségeiről a kincstartó familiárisa, Horvát Péter gondoskodott – az időbeli egybeesés miatt kérdéses, hogy az ez évben a Sopron megyei adót beszedő győri sókamarásról van-e szó (2569, vö. 785). Jakab mesternek már augusztus 26-án és 29-én fizetést könyveltek el (2945), ami talán fővárosba való visszaérkezéséről árulkodik, a prágai prépost pedig augusztus–szeptember fordulóján csatlakozott a királyhoz Visegrádon (2970).

2894–2895. Az ekkoriban elhunyt Hanzel Holy királyi apródra →850.

2896. A fizetési utasítást adó Imre deák kiléte biztonsággal nem állapítható meg (→2870).

2897. Muronyi Vér András valószínűleg János nevű fiára, királyi apródra →1920.

2898. Sándor litván fejedelem követségére →2885.

2899. A király leveleit a kincstartó apródja Konc István és Miklós deák fejéri (2211), valamint Polyák Gergely és Battyányi Benedek veszprémi (2077) adószedőknek kézbesítette.

2900. A lapon lévő utolsó tételt utólag, kisebb sorközt hagyva illesztették be.

2894 obsequias] sc. exsequias

2900 Eodem die ad coquinam ... sunt] *minoribus litteris densioribusque lineis inserta*

2901	Eodem die Gregorio Anyos de Gerenchen ad relationem Petri Bwthkay eo, quod missus est per regiam maiestatem ad Bakon ad insequendos cervos et alias feras, dati sunt	fl.	2
2902	<i>Nono die Augusti</i> ad relationem Bradach per medium eiusdem et Gezhthy missi sunt ad castrum regie maiestati	fl.	50
2903	Eodem die Ian Maly nuntio regis Polonie ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	12
2904	Eodem die Michaeli Magyar de Krempnicia cursori regie maiestatis misso cum litteris sue maiestatis ad wayvodam Transsilvanensem ad relationem domini Marsalk dati sunt pro expensis	fl.	4
		fl.	68
2905	Eodem die ad commissionem domini thesaurarii Laurentio Bradach dati sunt pro subsidio	fl.	6
2906	Eodem die ad relationem Laurentii Bradach Cerni aulico regio ad subsidium hastiludendo dati sunt	fl.	8
2907	Eodem die ad relationem eiusdem Bradach Czedlycz aulico regio similiter ad subsidium hastiludendo dati sunt	fl.	8
2908	Eodem die Rachemberger aulico regio similiter ad hastiludendum ad relationem Bradach dati sunt	fl.	8
2909	Eodem die Waleczky aulico regio similiter ad hastiludendum ad relationem Bradach dati sunt	fl.	8
2910	Eodem die Pechinger aulico regio similiter ad hastiludendum ad relationem Bradach dati sunt	fl.	8
		fl.	46

2901. Lőrinc herceg Fejér megyei Gerencsér várát az a Butkai Péter tatai és komáromi várnagy hódoltatta 1494 végén (→2628–2629), aki most utasítást adott egy itteni lakosnak, hogy a szarvasok és más vadak hajtásával előkészítse az uralkodó szeptemberi vadászatát, amelyre végül a Vértesben került sor (vö. I. függelék). Butkai 1495. szeptember 17-én, Gesztesen királyi adományban is részesült (DL 12800., DL 22517.).

2902. Geszti királyi apródra →1178.

2903. A király testvérének, János Albert lengyel királynak a követe vihette Lengyelországba Ulászló egyik ajándékát, egy poroszkát, amelynek vételárát három nappal később könyvelték el (2916).

2904. A futárt az Erdélyben, talán már Tordán tartózkodó Béltcki Drágfi Bertalan erdélyi vajdához menesztették. Az itt említett királyi levél többek között arra utasíthatta a vajdát, hogy keressesse meg és küldje el az uralkodónak azt az értékes ékköves gyűrűt, amelyet egy Töröcsvárott fogságban tartott görögötől vettek el előző évben a brassóiak emberei. A vajda erről szóló, Brassónak címzett augusztus 21-i levele ugyanis hangsúlyozta, hogy a gyűrűről már a király is értesült, és felhatalmazta őt, hogy eljárjon az ügyben (DF 246520.). Az Erdélyből visszatérő futár újabb útiköltségét augusztus 28-án könyvelték el, amikor a Pest környékén vadászó uralkodóhoz küldték a vajda válaszával (2950).

2905. A tételeből jól látható, hogy az udvar részéről a kincstár felé a legjobb fizetési utasítást adó Ladomerci Bradács Lőrinc királyi kamarás (→753) a saját fizetéséről nem referálhatott.

2906–2910. A felsorolt cseh királyi palotások, Nickel Zeidlitz (→1231), Hanuš Rachmberk (→997), Valecký (→1338–1342) és Pecingar (→1195) máskor is részt vettek bajnívásban. A kivétel *Cerni* (→1785), akiről ugyanez nem igazolható.

2901 Gerenchen] *recte* Gerencher

2906–2907 hastiludendo] haustiludendo (*bis*)

2908–2910 hastiludendum] haustiludendum (*ter*)

2911	<i>Decimo die Augusti</i> ad relationem Bradach magistro Benedicto capellano regie maiestatis, qui habuit licentiam a regia maiestate, dati sunt	fl.	6
2912	Eodem die aliis tribus capellanis regie maiestatis, videlicet Thome, Iohanni et Iacobo, cuilibet eorum per fl. III dati sunt ad relationem Bradach	fl.	9
2913	Eodem die curriparibus Budensibus pro reformatione curruum sub officio Korlathkwy dispensatoris regie maiestatis existentium pro quatuor novis rotis et aliquibus vulgo thengel et aliquibus plantis rotarum soluti sunt	fl.	3,5
2914	Eodem die pro emendis ferris datus est fl. 1, fabris vero pro reformatione eorundem curruum dati sunt fl. II, qui in toto faciunt	fl.	2,5
			fl. 21
2915	<i>Undecimo die Augusti</i> duodecim magistris cocorum regie maiestatis, puta Iohanni Gondos, Francisco Seregel, Benedicto Zalay, Michaeli Walkay, Michaeli Zabo, Martino Toth de presenti in curia serviens, item Michaeli Gede, Ladislao Palfy, Iohanni Gyerghfy, Iohanni Illyes, Iohanni Gondos et Martino Toth ad preteritum integrum annum cum medio posita cum eis ratione usque modo dati sunt	fl.	130
2916	<i>Duodecimo die Augusti</i> Petherfy aulico regio ad commissionem domini thesaurarii pro uno equo suo gradario regie maiestati empto et fratri suo, domino regi Polonie misso soluti sunt	fl.	50
2917	Eodem die Poffa misso ad dicatores comitatus Newgradyensis pro pecuniis dati sunt pro expensis	fl.	3
			fl. 183
2918	<i>Tredecimo die Augusti</i> Herczegh parvulo domini thesaurarii misso ad dicatorem comitatus Zolnok Mediocris pro pecuniis dati sunt pro expensis	fl.	2

2915. A Somogy megyei Szakácsiról és Vidről származó királyi szakácsok e kifizetés mellett adó-utalványokat is kaptak a somogyi adóból (→2856). Gondos János királyi szakácsmester, szakácsi nemes társával, Kovács Gergellyel 1495. szeptember 20-án, Gesztesen részesült egy Szakácsival kapcsolatos királyi adományban (DL 20361.). — Mivel Gondos és Tót Márton a szövegben kétszer is szerepel, valójában nem 12, hanem tíz szakácsról tesz említést a tétel.

2916. A királynak egy poroszkát eladó, *Petherfy* nevű palotás feltehetően Gersei Pető Jánossal azonosítható (→2805). Az uralkodó testvérenek, János Albert lengyel királynak ajándékozott lovat bizonyára az ekkor Budán tartózkodó lengyel követ (2903) vitte Lengyelországba.

2917. A küldöncöt pénzért Oslányi András és Gyulai Gergely nógrádi adószedőkhöz (2095) menesztették.

2918. A kincstartó apródját pénzért Közép-Szolnok megye adószedőjéhez küldték. Ezzel kapcsolatban két nehézség merül fel: egyfelől a megyének két adószedője volt, igaz, ők több megyében is eljártak (→2164), másfelől a megye adóját teljes egészében Bétkői Drágfi Bertalan erdélyi vajda szedte be magának egy királyi utalvány értelmében (2662).

2912 die] *supplevi*

2918 dicatorem] *recte* dicatores, cf. 2164 et annot. hist. supra

2919	Eodem die misse sunt littere regie maiestatis ad dicatorem comitatus Borsodyensis pro pecuniis, cum quibus Nicolao litterato eunti dati sunt pro expensis	fl.	2
2920	Eodem die ad mandatum regie maiestatis Chayka parvulo sue maiestatis pro subsidio dati sunt	fl.	2
2921	Eodem die pro oleo olive ad castrum in capellam regie maiestatis ad lampades dati sunt	fl.	0,5
2922	<i>Sedecimo die Augusti</i> ad coquinam regie maiestatis manibus dispensatoris dati sunt	fl.	112
2923	Eodem die ad babatandos equos regie maiestatis curriferos sub Korlathky existentes dati sunt	fl.	2,5
			fl. 121
2924	Eodem die manibus Zerb pro lotione mensalium et manutergiorum regie maiestatis ad relationem Bradach dati	fl.	6
2925	Eodem die duobus aucupibus regie maiestatis cum regie maiestate ad insulam Chepel euntibus ad relationem Bradach dati sunt	fl.	3
2926	<i>Decimo septimo die Augusti</i> Stephano et Georgio cursoribus Ragusiensibus dati sunt pro expensis	fl.	10
2927	<i>Decimo octavo die Augusti</i> ad relationem domini Iohannis cancellarii Bohemi Iane hostiario regie maiestatis dati sunt	fl.	10
2928	Eodem die cuidam Zybenchky Bohemo eunti in Bohemiam in certis negotiis regie maiestatis ad relationem eiusdem domini Iohannis cancellarii Bohemorum dati pro expensis	fl.	3
2929	Eodem die Marco cursori regie maiestatis misso ad Slesiam pro aliqua taxa ad relationem Marsalk dati	fl.	10
			fl. 42
2930	Eodem die David Gibboso cursori regie maiestatis misso per maiestatem suam in Slesiam interiorem similiter in negotio taxe ad relationem domini Marsalk dati sunt	fl.	10
2931	Eodem die domino Marsalk pro duobus equis suis per ipsum aucupibus regie maiestatis datis ad propriam relationem suam dati sunt	fl.	10

2919. Miklós deák (vö. 368) Szakácsi Balázs borsodi adószedőnek (2270) kézbesítette a király levelét.

2920. Čejka királyi apródra →1182.

2924. Jan Srb királyi pohárnokra →805.

2925. A király ekkoriban indult el csepei, majd Pest környéki vadászatára (I. függelék). A két solymász egy-egy lovat is kapott az indulás előtt (2931).

2926. A két raguzai futár hozta Budára városuk 1495. július 24-i, Ulászló királynak címzett levelét, amelyben beszámoltak a francia király itáliai hadjáratáról szóló hírekről (Raguza oklt. 657–658.).

2927. A bizonyára cseh János királyi ajtónállóra →924.

2929–2930. A számadáskönyvben csupán e két tétel említi a királynak a cseh korona országából származó jövedelmeit.

2931. A tétel a királlyal a csepei vadászatra induló solymászokra utal, akiknek két nappal korábban könyveltek el útiköltséget (2925).

2924 manutergium

2932	Eodem die pro pargameno pro Cronica Hungarorum scribenda dati sunt	fl.	8
2933	<i>Vigesimo primo die Augusti</i> pro oleo olive ad lampades capelle regie maiestatis dati sunt	fl.	0,5
2934	<i>Vigesimo secundo die Augusti</i> misit dominus thesaurarius Michaellem Chwry pro pecuniis ad dicatorem Wesprimiensem, cui pro expensis dati sunt	fl.	2
2935	Eodem die domino Petro preposito Quinqueecclesiensi misso ad dominum archiepiscopum Strigoniensem pro expensis dati	fl.	4
		fl.	34,5
2936	<i>Vigesimo tertio die Augusti</i> misso Iohanne cursore cum litteris regie maiestatis in Pragam ad dominos ad relationem domini Marsalk pro expensis dati sunt	fl.	7
2937	Eodem die misso Iacobo parvo cursore cum litteris regie maiestatis in Slesiam ad dominum Kachko capitaneum de Slesia ad relationem domini Marsalk pro expensis dati sunt	fl.	6
2938	Eodem die ad coquinam regie maiestatis manibus Morycz familiaris magistri coquine dati sunt	fl.	100
2939	<i>Vigesimo quinto die Augusti</i> ad mandatum regie maiestatis implete sunt certe flasce plumbee cum vino Sirimiensi in Pesth et misse sue maiestati per parvulum filium Andree Wer ad Orswazegh pro	fl.	2
		fl.	115
2940	Eodem die ad mandatum regie maiestatis empte sunt olle ferree centenarii medii pro florenis quinque et item redempte sunt similiter olle ferree ab ollipari Budensi, quas reformarunt et deplombarunt ab intra, maiores et minores, quas ex commissione dispensatoris coci reformare fecerunt pro fl. 5, qui simul faciunt	fl.	10
2941	Magistris cocorum regie maiestatis ad relationem Bradach duo cul- telli scilicet wagokees et quinque coclearia pro	fl.	1
2942	Eodem die pro craticula una ferrea, quam fecit magister Iohannes faber in Felhewyz, de commissione Korlathkwy ad coquinam regie maiestatis datus est	fl.	1

2932. Az Antonio Bonfini készülő történeti művével kapcsolatos kiadásokra →1506–1507.

2934. A kincstartó Csűri Mihályt (vö. 1496: DL 88805.) pénzért a veszprémi adószedőkhöz, Battyányi Benedekhez és Polyák Gergelyhez (2077) menesztették.

2935. Az Estei Hippolit bíboroshoz, esztergomi érsekhez küldött Laki Péter pécsi prépostra →731.

2936. A levél címzettjei Ulászló király cseh helytartótanácsának tagjai voltak.

2937. A futárt a király levelével a csehül Kazkónak is nevezett II. Kázmér tescheni herceghez, a sziléziai hercegség főkapitányához (→932) menesztették.

2939. Ekkoriban küldtek a pesti polgárok két hordó bort a királynak Isaszegre, amelynek árát jóváírták adójukból (2011). Talán egy kincstartói alkalmazott intézkedett Pesten a borszállításokról.

2934 dicatorem Wesprimiensem] recte dicatores Wesprimienses, cf. 2077.

2940 centenar. medio — olle ferre ab ollipari — infra fl. X add. ms. fl.

2941 sc. empta sunt

2942 post datus est add. ms. flor.

2943	Eodem die domino Gerezlao tavernico regie maiestatis ad purganda aliqua arma sue maiestatis, gladios, cuspides etc., que secum ad venandum detulerat, ad relationem eiusdem domini Gerezlay eidem dati	fl. 1,5 fl. 13,5
2944	Item ex quo in anno proxime preterito ad diversa negotia regie maiestatis pecunias meas et certorum dominorum et amicorum ac aliorum creditorum meorum exposueram, prout in registro ipsius anni patet, quas tandem de presenti contributione excepi, et ipsis creditoribus meis exolvi	fl. 29 625
2945	<i>Vigesimo sexto die et nono Augusti</i> , in duobus videlicet terminis magistro Iacobo pixidario regie maiestatis ad commissionem domini thesaurarii dati	fl. 300
2946	<i>Vigesimo octavo die Augusti</i> domino Engerhardo apotecario Budensi pro lucernis et candelis minoribus et maioribus ad domum regie maiestatis et ecclesiam iuxta suum registrum in diversis terminis et diebus levatis dati sunt	fl. 181 fl. 30 106
2947	Eodem die Iohanni litterato notario Alemanno cancellarii Bohemie ad Alemaniam in legationibus et negotiis regie maiestatis misso ad relationem domini cancellarii Bohemie pro expensis dati	fl. 45
2948	Eodem die misit dominus thesaurarius regie maiestati per Laurentium Bradach de mandato sue maiestatis tunc in venatione in Ors-wazegh existentis	fl. 50
2949	Eodem die domino Korlathkwy dispensatori regie maiestatis pro illis expensis suis propriis, quas novissimis diebus ad suam maiesta-	

2943. A király vadászfigyverzetének megtisztításáról Jarosław királyi kamarás és tárnok (→845) bizonyosan a király Budáról való elindulása, augusztus 16. előtt gondoskodott, amiről a kincstartó hivatalával ekkor számolhatott el.

2944. A kincstartó az 1495. júliusi elszámolások szerint az első „számadási időszakot” 19 625 forint deficitel – adósságállománnyal – zárta (2024), amely éppen 10 ezer forinttal kevesebb az itt elkönyvelt összegnél. Kérdéses, hogy sikkasztásról, vagy a számos másolási hibával és elírással terhelt szerkesztmény hibájáról van-e szó. Figyelembe véve azt, hogy az 1495. évi egyforintos adó bevételét a ténylegesnél 12 330,5 forinttal magasabb összegben állapították meg (→2616), az a valószínű, hogy e tételben másolási hiba történt, és annak érdekében, hogy a számadáskönyvben az előre meghatározott mérlegadatokhoz jussanak, a bevételi oldalt is „kiigazították” (vö. 2021).

2945. Jakab királyi tűzérmeister (→872) ekkoriban érhetett vissza a fővárosba Nándorfehérvárról és Szabácsról (→2892).

2946. Wild Engelhart budai patikus (→1582) udvari beszállításairól – más kereskedőkhöz hasonlóan – külön jegyzéket vezettek, amelyet ekkor összegeztek és egy tételben könyveltek el.

2947. A Németföldre küldött cseh kancelláriai jegyzőre, a német Jánosra →1547–1548.

2948, 2951. Az uralkodó ekkor vagy a megelőző napokban valóban Isaszeg környékén vadászott. A két tétel elkönyvelésének napján, augusztus 28-án már Visegrádon kelt a neve alatt oklevél – kérdés, hogy ez valóban jelzi-e visegrádi jelenlétét (vö. I. függelék).

2949. Korlátkői Osvát királyi sáfárnak feltehetően az uralkodó 1495. júliusi tatai vadászata alkalmából keletkezett az a többletkiadása, amelyről most elszámolt a kincstartóval. Nem zárható ki azonban az augusztusi csepeli, illetve Pest megyei vadászat sem (I. függelék). 1495. szeptember 5-én Visegrádon részesült királyi adományban (DL 58217.).

tem, dum in externis villis in venationibus constitueretur, supra illam summam, quam sibi dare ad septimanam consueverant, exposuerat, de commissione domini thesaurarii dati sunt

fl.	24
fl.	119

2950 Eodem die Michaeli de Kermechbanya cursori regie maiestatis, qui de wayvoda Transsilvanensi reversus post regiam maiestatem cum relatione ire habuit, de commissione domini thesaurarii pro expensis dati sunt

fl.	2

2951 Eodem die misso Pofa post regiam maiestatem ad Orswazeegh, aut ubi reperiri poterit, pro expensis dati sunt

fl.	0,5

2952 *Penultima die Augusti* ad coquinam regie maiestatis sua maiestate in venatione existente manibus Moricz ad castrum dati sunt

fl.	40

2953 Eodem die stabulariis et vectoribus regie maiestatis, ex quo superioribus temporibus post reversionem sue maiestatis de Quinqueecclesiis huc Budam per certas septimanas mensa et etiam pecunie ad comestibilia ipsis date non fuerunt, posita ratione per magistrum Ladislaum cum eisdem, tenebantur eisdem ad comestibilia debitorie florenos LXXXVIII, ad quos de commissione domini thesaurarii dati sunt eisdem

fl.	70

2954 Eodem die uni corrigiatori Budensi pro faciendis redis regie maiestati et strepis dati sunt pro laboribus

fl.	32

2955 *Undecima die Septembris* Osvaldo Korlathkwy ad coquinam regie maiestatis dati sunt

fl.	100

2956 Eodem die Mathie cursori regio cum certis litteris regiis Slesiam misso Wacye pro expensis dati sunt

fl.	6

2957 Eodem die ibidem Iacobo cursori regio post suam maiestatem ad Tatha misso pro expensis datus est

fl.	1

2950. A most Tördáról visszatért és Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda válaszával a király után küldött futár útiköltségét 1495. augusztus 9-én könyvelték el (2904).

2953. A tétel problematikus: a király 1495. április 9-i visszatérését követően a királyi lovászok és kocsisok étellemezésére 7 alkalommal összesen 60 forintot fizettek ki, mígnem május 24-étől a sáfár heti konyhapénzét egészítették ki 12 forinttal e célból (1850). A király vadászatai idején étellemezésük ugyanakkor valóban nem követhető nyomon. — László mester bizonyára kincstartói alkalmazott volt, leginkább Kubinyi László deákkal, a királyi palotások fizetőmesterével (→1982) azonosítható (vö. 1857–1858).

2956. Az itt említett futárt Vácról menesztették Sziléziába királyi levéllel, ami vagy az uralkodó, vagy legalább valamelyik kancellárja váci jelenlétét feltételezi (az Egerben tartózkodó Bakóc kancellár ezúttal kizárható, vö. Kandra: Bakócs-codex 410.). A legvalószínűbb megoldás az lehet, hogy az uralkodó Pest megyei vadászatát követően, Isaszeg és Mogoród után a váci révén kelt át a Dunán, hogy kíséretével Visegrádra vonuljon. Mivel augusztus 28-áról már fennmaradt egy visegrádi keltezésű királyi oklevél (I. függelék), a tétel úgy értelmezhető, hogy ekkor könyvelték el egy két héttel korábbi váci kiadást (vö. 3004). Természetesen nem zárható ki teljesen az a lehetőség sem, hogy az uralkodó megszakitotta visegrádi tartózkodását egy váci út erejéig. A következő tétel azonban arra utal, hogy Budán ekkor már úgy tudták: a király elhagyta Visegrádot Tata felé.

2951 reperiri

2953 mensam et etiam pecunias . . . dati non fuerunt — per magistrum Ladislaum] magistro Ladislao

2958	Eodem die ibidem Bernardo Italo, qui facit fransas, hoc est kesen dati sunt	fl.	2
		fl.	211
2959	Eodem die Emerico Pechethes aprodiano regie maiestatis pro expensis dati	fl.	0,5
2960	Eodem die aprodiano Chobor, qui erga regiam maiestatem ad Chakwar venerat, pro expensis dati sunt	fl.	0,5
2961	<i>Vigesimo die Septembris</i> magistro Iohanni cheharum selliparum Bundensium pro sellis et apparatibus sellarum regie maiestati per ipsum faciendarum ad relationem magistri agazonum Bohemi dati sunt	fl.	5
2962	<i>Vigesima quarta die Septembris</i> Seni Barbato corrigiatori pro certis laboribus dati sunt	fl.	2
2963	<i>Vigesimo nono die Septembris</i> uni cursori cum litteris regiis Transsilvaniam erga wayvodam misso, ut se ad terras Transalpinas disponat, pro expensis dedi	fl.	5
		fl.	13

2958. A rojtokat készítő Bernardino Lupo olasz paszományosra →1425.

2959. Palotai Pecsétes Sebestyén fia Imre királyi apród Pest és Bács megyei birtokos nemes volt (1494: DL 20123., DL 67575., vö. 1250).

2960. Ezt a tételt bizonyára rossz helyre illesztették be, hiszen az uralkodó két és fél hét múlva, szeptember 26–28. között mutatható csak ki Csákváron (I. függelék). Nem dönthető el, hogy a két Cobar testvér, Imre és Márton közül melyik apródja érkezett az uralkodóhoz. Imre ekkoriban még az Oszmán Birodalom területén tartózkodhatott követként (vö. 3095). A csákvári tárgyalásokra →3006.

2961. A nyeregkészítésre a fizetési utasítást adó cseh lovászmester Vojtěch lovász- vagy istállómes-trel azonosítható (→2682).

2963–2964. A Béltéki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának, illetve Somi Józsa temesi ispánnak küldött mozgósítás előzménye az lehetett, hogy IV. Vlad havasalföldi vajda a nyár folyamán súlyosan megbetegedhetett, majd szeptemberben el is hunyt, és a király szerette volna saját jelöltjét, III. Vlad fiát, Mihneát (→908) a vajdai székben látni. Az eseményekről lényegében csak a szebeniek számadáskönyve tartalmaz – sajnos általában datálatlan – bejegyzéseket. A szászok már augusztus 5. után küldöncöt menesztettek Karánsebesre, hogy tudakozódjon Somi és Mihnea Havasalföldre tervezett bevonulásával kapcsolatban. Somi hadjáratáról, illetve arról, hogy új vajdát akar állítani, a szászok értesítették a regnáló havasalföldi vajdát is, és közben folyamatosan figyelték a törökök esetleges felvonulásával kapcsolatos híreket (Rechnungen 190.). Augusztus 26-án küldöncükkel küldték el a havasalföldi vajda levelét Ulászló királyhoz. Közben Drágfi vajda már Szászsebesen, majd talán Szebenben időzött (uo. 191., vö. DF 245462.). Szeptember második felében a szebeniek küldöncöt menesztettek az uralkodóhoz IV. Vlad haláláról. Drágfi a Hét Szász Széktől 400 zsoldos kiállítását kérte (Rechnungen 192.). Nem világos, hogy Somi és Drágfi végül átlépték-e a havasalföldi határt; valószínűleg inkább diplomáciai megoldás született. Októberben a szászok folyamatosan figyelemmel kísérték, milyen eredményeket ér el Mihnea Havasalföldön. Gondot okozott, hogy a vajdajelölt akcióihoz a Szászföldet használta bázisként, amivel sok kárt okozott a helyieknek. Ekkortól a szászok igyekeztek elérni a királynál, hogy Mihneát utasítsa Erdély elhagyására (uo. 193–195.). Végül az uralkodó Csanádról, 1495. november 1-jén felszólította „Drakula fia Vlad vajdát”, hogy térjen vissza Somi Józsa temesi ispánhoz. Levelében kiemelte, hogy már többször erre utasította őt, ráadásul a fegyverszünet ellenére (*contra treugas pacis*) többször is betört havasalföldi területre (DF 245226., Hurmuzaki II/2. 365.). — A két tételben említett mozgósító parancsokat bizonyosan nem Budáról, hanem az uralkodó aktuális tartózkodási helyéről küldték, a fentiek alapján talán valamikor szeptember folyamán. E hónap 28-án a kincstartó már a király mellett mutatható ki Csákváron (I–II. függelék), a két kiadás feltehetően utólagos elkönyvelésre a következő nap került sor.

2958 kesen] Resen *etiam legi potest* (cf. Engel: *Gesch.* 171.)

2964	Eodem die uni alteri cursori ad Iosam pro eadem causa misso pro expensis dedi	fl.	3
2965	Eodem die curriparibus Budensibus pro novis curribus regie maiestati faciendis ad intrandum Bohemiam manibus Georgii Zekergyartho et Petri Wacy magistrorum cheharum dati sunt	fl.	30
2966	Eodem die magistris Urbano et Iohanni, magistris cheharum fabrorum Budensium pro ferratione novorum curruum regie maiestatis dati sunt Eisdem fabris ad ferrandum currus dati sunt de ferro centenarii 32.	fl.	15
2967	Eodem die ad relationem Bradach et per eundem Bradach regie maiestati ad Wysegrad bina vice missi sunt	fl.	100
2968	Eodem die ad parvos laboratores penes Mathiam camerarium Rivuli Dominarum constitutos manibus prefati Bradach dati	fl.	12
		fl.	160
2969	Eodem die Matthie Bohemo nuper camerario Rivuli Dominarum, ut fodere faciat et temptet, si reperire possunt argentum et aurum prope Wysegrad in montibus, ad relationem Bradach dati sunt	fl.	27
2970	Eodem die preposito Pragensi, qui vocatus est per regiam maiestatem ad Wysegrad, ut redimat se ab hospitio Budensi, ad relationem Bradach dati sunt	fl.	20
2971	Eodem die Bernardo Italo pro tribus grossis funibus sericeis ad collum canum ad venandum necessariis factis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6,5
2972	Eodem die ibidem Bude impleta est una tunella malvatico apud Nicolaum Malasas et per Bradach regie maiestati ad Wysegrad missa, in qua continentur pinte LII, pro	fl.	13
		fl.	66,5
2973	Eodem die ad relationem Bradach empte sunt ulne panni de panno Italico a Haller decem, singula ulna pro fl. I et uno ortone, pro una		

2965–2966. Az uralkodó már ekkoriban tervbe vehette, hogy 1490. évi magyar királlyá választása után először felkeresi másik királyságát, Csehországot. Erre végül csak 1497-ben került sor, ám 1496 elején, Pozsonyban gyűlést tartott a cseheknek és a morváknak (Bonfini V. V. 86.).

2967–2973. Mind a hét, Bradács Lőrinc kamarás utasítására kifizetett tétel a király visegrádi tartózkodásához (1495. augusztus 28.–szeptember 9.) kötődik, könyvelésüket utólag, szeptember 29-én végezték Budán, vagy a király és a kincstartó akkori tartózkodási helyén, Csákváron.

2968–2969. A Visegrád közeli hegyekben arany és ezüst után kutató cseh Máté vagy Mátyás (→629) itteni feltűnése az egyedüli biztos kronológiai támpont az új nagybányai kamaraispánok, Pozsegai János és Zoltán János kinevezési idejének meghatározására, amely az év közepe tájára tehető.

2970. A prágai prépostra →2892.

2971. A király vadászkutyaíra (vö. 1160) selyemkötélből pórásokat készítő olasz Bernardino Lupo paszományosra →1425.

2972. Malwasir vagy Malozsás Miklós budai borkereskedőre →1372.

2973, 2976–2977. A király ruházatának – csuha, felsőing, harisnya és kámsza – elkészítéséhez az alapanyagot, 10 rőf olasz posztót Ruprecht Haller (→1369–1370), a taftbélés – és talán a selymet is – Matthes Harber (→438) budai kereskedőktől vásárolták.

2969 reperire

2971 funis

	chuha, ioppa, caligis et caputio regie maiestati, et manibus sartoris sue maiestatis date pro	fl.	12,5
2974	Eodem die pro quadam cratera ferrea per dominum Korlathkwy per magistrum Iohannem fabrum de Superioribus Calidis Aquis facienda dati sunt	fl.	1,5
2975	<i>Tricesima die Septembris</i> Iankoni familiari domini thesaurarii ad dictatorem comitatus Zempleniensis per unum currum kochy pro pecuniis misso pro expensis et vectori dati	fl.	6
2976	Eodem die pro subductione unius vestis chuha de commissione regie maiestatis sortita de thafatis empte sunt ulne 5 a Harber pro	fl.	2,5
2977	Et pro sericis emendis pro prefata chuha, caligis, ioppa et caputio	fl.	0,25
		fl.	22,75
2978	Eodem die ad intimata Bradach misse sunt ad Wyssegrad regie maiestati lucerne XXIII, candeles parvas ad mensam et maiores ad noctem empte pro	fl.	7
2979	Eodem die ibidem Bude ad coquinam regie maiestatis ad castrum regia maiestate in venatione existente manibus Morocz dati sunt bina vice	fl.	60
2980	Eodem die uni cursori ad Ellerboch et Pamkyrcher misso, ut contributionem exolvant, pro expensis dati sunt	fl.	2
2981	Eodem die ad dominum Colochensem litteras regias misi, ut ad conventionem veniat, pro expensis dedi	fl.	3
2982	Eodem die ad Sopronium erga dicatores misi pro contributione, cui pro expensis dedi	fl.	2
		fl.	74
2983	Eodem die uni nuntio misso cum litteris regiis erga Laurentium ducem et Nicolaum Banfy, ut ad congregationem venire deberent, pro expensis dati	fl.	4

2975. A kincstartó emberét Bánfi János zempléni adószedőhöz (2247) küldték pénzért.

2978. Hasonlóan a 2967–2973. tételekhez, ez is a király augusztus 28.–szeptember 9. közötti visegrádi tartózkodásához kapcsolódik. A gyertyák árát ekkoriban fizették ki és/vagy könyvelték el.

2980. A futárt a Vas és Sopron megyékben birtokos Ellerbach Jánoshoz (→77, 168), valamint a Vas és Varasd megyékben uradalmakkal rendelkező Baumkircher Györgyhöz (174, 580) menesztették (vö. 2995). Noha Baumkircher esetében az adófizetésre való felszólítást később megismételték (3029), végül egyik báró neve alatt sem találunk behajtatlan adótételeket (2505), kivéve utóbbi Varasd megyei császárvári uradalmát (2533).

2981. Az uralkodó a Szent Mihály-napi nyolcados törvényszéket a fővárost elérő pestis miatt október 18-ra, Szegedre halasztotta, amikorra egyszersmind országgyűlést is meghirdetett. Meghívók ezúttal sem maradtak fenn, Váradi Péter kalocsa-bácsi érsek mellett az alábbiakban említik Lőrinc herceg, Alsólendvai Bánfi Miklós (2983) és a szerb despota (2988) meghívását (vö. Neumann: Királyi hatalom 49–50.). — Péter érsek Angelo da Licio péterváradai kormányzóhoz írott, kelet nélkül fennmaradt levelében említést tesz arról, hogy a király öt levelével Szegedre hívta (Wagner: Epistolae 132., vö. Katona XVII. 784.).

2982. A küldöncöt Ónári János és Horvát Péter adószedőkhöz (2569) küldték pénzért Sopronba.

2983. Az 1495. október 18-ra kitűzött szegedi országgyűlésre a meghívókat (→2981) Lőrinc hercegnek talán a Körös megyei Raholcán, Bánfi Miklósnak a Verőce megyei Verőcén kézbesítették.

2978 pro] bis

2984	Eodem die Anthonio Bonfyn dati sunt	fl.	8
2985	Eodem die Iacobo cursori regio misso Slesiam cum litteris regiis ad Pan Benes ex relatione domini cancellarii Bohemie dati	fl.	6
2986	<i>Secundo die Octobris</i> in Alba Regali venatoribus de commissione regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	4
2987	Eodem die de commissione regie maiestatis ad relationem Bradach orozonibus in Alba Regali dati	fl.	3
2988	Eodem die uni nuntio litteras regias ad despotum deferenti, ut ad conventionem venire debeat, pro expensis dedi	fl.	3
		fl.	28
2989	Eodem die magistro Nicolao pictori Quinqueecclesiensi ad emenda lamina aurea et argentea ad deaurandum parva vexilla decem ad tubicinas tubicinatorum regie maiestatis necessaria dati sunt	fl.	20
2990	Eodem die eidem magistro Nicolao de commissione domini thesaurarii pro expensis dati sunt	fl.	4
2991	Eodem die Bernardo Italo, qui anno elapso similes res et alia regie maiestati fecerat, ad commissionem domini thesaurarii dati	fl.	2
2992	Eodem die magistro Nicolao, qui cum diversis coloribus currum novum regie maiestatis depingere debebat, dati sunt	fl.	1,5
2993	<i>Tertio die Octobris</i> Oswaldo Korlathkwy ad coquinam regiam absente regia maiestate ad castrum manibus Morocz dati	fl.	40
		fl.	72,5
2994	Eodem die uni nuntio ad tricesimatorem regni Sclavonie, ne boves expelli permittat, misso pro expensis dedi	fl.	2

2984. Az Antonio Bonfini udvari történetíróval, illetve készülő munkájával kapcsolatos kiadásokra →1506–1507.

2985. A Sziléziában tartózkodó Beneš z Vajtmile cseh főúrra →728.

2986–2987. A király október eleji fehérvári tartózkodásáról csak a számadáskönyv számol be (vö. 2998, 3007, 3021, I. függelék). A bejegyzések feltételezik a kincstartó itteni jelenlétét is. A hónap elején Bakóc kancellár ugyancsak Fehérvárról menesztett küldöncöt Egerbe (Kandra: Bakócs-codex 425.).

2988. Az 1495. október 18-ra kitűzött szegedi országgyűlésre a királyi meghívót (→2981) Brankovics György szerb despotának feltehetően a Szerém megyei Kölpényben kézbesítették.

2989–2992. A kincstartó püspöki székvárosából, Pécsről származó Miklós festő – ha nem korábbi szolgálatait fizették most ki – bizonyára Budán dolgozott a trombitákra akasztandó kis zászlók aranyozásán és ezüstözésén, illetve a király új kocsijának kifestésén (vö. Gulyás: Ünnepek 430.). Nem biztos, hogy a kocsifestéssel kapcsolatos tétel összeköthető a csehországi utazáshoz készített új társzekerekre vonatkozó bejegyzésekkel (2965–2966). — Az olasz Bernardino Lupo paszományos (→1425) 1494 tavaszán, a lőcsei kongresszus előtt készített hasonló kis zászlókat (1490, vö. 2775).

2993. A lapalji összeg helyesen nem 72,5, hanem 67,5 forint.

2994. A küldöncöt – feltehetően a király mellett tartózkodó Ernuszt kincstartó mellől – Nedölcére menesztették, Pretzner Gáspár szlavón harmincadoshoz (→30). Az utasításnak bizonyára az az előzménye, hogy az 1495. évi dekrétum 27. cikkelye 2 évre szóló élőállat-kiviteli tilalmat rendelt el (DRMH IV. 70., vö. 2025). A Wormsban tartózkodó Miksa római király 1495. szeptember 1-jén azt kérte a magyar uralkodótól, hogy engedélyezze egy radkersburgi polgárnak 400 ökör kivitelt az országból (Reg. Imp. XIV/1. 2388. sz.).

2993 Oswado — dati] recte dandi

2995	Eodem die uni nuntio ad comitatum Castriferrei erga dicatorem misso, ut Pankyrcher et Ellerboch contributionem exolvant, pro expensis dedi	fl.	2
2996	Eodem die uni nuntio ad dicatores comitatus Simigiensis misso pro expensis dedi	fl.	2
2997	Eodem die uni nuntio ad Iayczam misso, ut labores continuent et salnitrium faciant, pro expensis dedi	fl.	4
2998	<i>Quarto die Octobris</i> Herald ad relationem domini cancellarii Bohemie in Alba Regali unum equum emi	fl.	10
		fl.	20
2999	Item dominus wayvoda in comitatu Zathmaryensi contributionem de bonis suis exegerat, tandem coactus ex illis receptis pecuniis ad Rivulum Dominarum camerariis dedit	fl.	800
3000	Prefato quarto die Octobris ad mandatum et scripta regie maiestatis misse sunt lucerne et candeles maiores et minores pro	fl.	4,25
3001	Eodem die aprodiano regie maiestatis, qui pro lucernis venerat et candelis, de commissione regie maiestatis datus	fl.	1
3002	Eodem die Hanzl cursori regie maiestatis ad relationem Marsalk erga suam maiestatem ad Gezthes cum litteris domini cancellarii Bohemie eunti pro expensis dati sunt	fl.	0,75
		fl.	806
3003	Eodem die per Andream famulum Korlathkwy ad litteras domini thesaurarii ad Tatha eidem Korlathkwy pro coquina regia missi sunt	fl.	100
3004	<i>Quinta die Octobris</i> Matthie cursori regio, qui de Wacya cum litteris regis Slesiam iverat, ex relatione Marsalk datus est	fl.	1

2995. A küldöncöt Ákosházi Sárkány László vasi adószedőhöz (2505) menesztették, Baumkircher György és Ellerbach János adózása ügyében (→2980).

2996. A küldöncöt Szalánci László és Horvát György somogyi adószedőkhöz (2451) menesztették, feltehetően pénzért.

2997. A jajcai salétromkészítésre →1146.

2999. Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajda ez évben nem kapott engedélyt a kincstártól arra, hogy Szatmár megyei birtokai adóját megtartsa. Az itt elkönyvelt 800 forintot – számos más, Szatmár körüli megye adójához hasonlóan – a nagybányai bányák felújítására utalványozták (→2658–2659). Birtokaira összesen 932 forint adót róhattak ki, amelyből 132 forintot a megyei adóelszámolás szerint megtartott (2500).

3000–3002. Az első két tételt feltehetően ugyanúgy Budán könyvelték el, mint a harmadikat. Az uralkodó a Komárom megyei Gesztesen 1495. szeptember 17–20. között mutatható ki, így Jan ze Šelmberka cseh kancellár levelét szeptember közepén küldhették el Budáról a vértesi várba. A kancellár szeptember 26-án már bizonyosan az uralkodó mellett időzött Csákváron (I. függelék).

3003. A 100 forint konyhapénzt Korlátkői Osvát királyi sáfárnak Budáról küldhették Tatára, valamikor szeptember 11–14. között (I. függelék). A tétel alapján elképzelhető, hogy a kincstártó akkoriban már nem tartózkodott Budán, hanem csatlakozott a királyhoz.

3004. Mátyás királyi futárt 1495. augusztus 28. körül meneszhették Vácról Sziléziába. Útiköltségéből 6 forintot szeptember 11-én (2956), a talán visszatérését követően kifizetett maradék 1 forintot most könyvelték el.

2995 exolvat

3000 misso

3005	Eodem die ad coquinam regiam ad castrum Budense absente regia maiestate manibus Moroch dati sunt	fl.	40
3006	<i>Sexta die Octobris</i> ad intimata domini thesaurarii per medium Sigismundi litterati ad Chakwar manibus Korlathkwy pro coquina regia missi sunt	fl.	100
		fl.	241
3007	Eodem die Georgio litterato ex Alba Regali ad Turciam misso usque ad Iosam dedi pro expensis	fl.	16
3008	<i>Septimo die Octobris</i> per familiarem Bradach regie maiestati ad Chakwar lucerne et candelae ad noctem et minores ad mensam misse ad duas septimanas pro	fl.	8
3009	Eodem die ad equos cochy, super quo curru famulus ipsius Bradach pro prefatis lucernis venerat, ad emendam avenam dati	fl.	0,25
3010	Eodem die pro duobus frenis kalynar vocatis ad relationem magistri agazonum regie maiestati emptis dati	fl.	3
3011	Eodem die regie maiestati ibidem Bude duo paria farmetring empta sunt	fl.	2,5
		fl.	29,75
3012	Eodem die manibus Morocz absente regia maiestate ad castrum Budense pro coquina regia dati	fl.	10
3013	<i>Nono die Octobris</i> ad intimata domini thesaurarii missa sunt papira et cere rubee pro litteris et sigillis regie maiestatis domino Agriensi cancellario pro	fl.	3

3006. A kincstartó utasítására Budáról küldhették el Vémeri Zsigmond deák (→**830**) útján a Korlátkői Osvát királyi sáfárnak szánt heti konyhapénzt (az „útján” kifejezés valószínűleg azt jelenti, hogy a pénz a Vémerinél lévő pozsonyi és mosoni adóból származott, vö. **2841**). A király csákvári jelenléte 1495. szeptember 26–28. között mutatható ki (I. függelék), Bonfini kiemeli, hogy az uralkodó itt tartott tanácskozást néhány főpappal (Bonfini V. V. 86.). A jelen levő országnagyok közül Ernuszt Zsigmond pécsi püspök, kincstartó, Vingárti Geréb Péter országbíró (DF 245224.), Jan ze Šelmberka cseh kancellár (DF 290806.) jelenléte igazolható. A Váradot szeptember 9. után elhagyó és szeptember 20-án Egerben királyi oklevelet kibocsátó Kálmáncsehi Domokos váradi püspök, személynök (DL 59851., DL 72926., DL 56279.) és a bizonyára vele együtt másnap Egerből útnak induló Bakóc Tamás egri püspök, kancellár (Kandra: Bakócs-códex 410.) részvétele is valószínű, utóbbi jelenléte mellett szól, hogy az ezt követő napokban Fehérvárról küldött levelet Egerbe (uo. 425.). — A tételben említett Korlátkői sáfár királyi adományt is kapott Csákváron (DL 101877.).

3007. A Fehérvárról török területre küldött, költségtérítésben csak Temesvárig részesülő György deák azonosítása bizonytalan. Érdemes megjegyezni, hogy 1495. szeptember 28-án, Csákváron Korlátkői Osvát királyi sáfárral együtt Némái György deák is királyi adományban részesült (DL 101877.), aki 1500-ban a veszprémi püspökség udvarbírája volt (DL 107123., vö. Arch. II. 587.).

3008–3009. Az itt említett mécseseket és gyertyákat Budáról küldhették el Csákvára, szeptember 26–28. körül (I. függelék).

3010. Vö. 1499: „cum frenis kalinar deauratis” (DF 256760.).

3013. Bakóc Tamás egri püspök, kancellár feltehetően Csákváron csatlakozott a királyhoz, október elején ugyanis Fehérvárról küldött levelet Egerbe (→**3006**). Abból adódóan, hogy a szeptember végén, október elején kelt kisszámú királyi oklevél gyűrűpecsét alatt kelt, nyilvánvaló, hogy csak rövid ideig tartózkodott a király mellett (vö. I. függelék). A királyi oklevelekhez szükséges papírt és vörös viaszot feltehetően e rövid időszakban küldték el Budáról a kancellárnak.

3011 empti sunt

3014	Eodem die lodices empte sunt ad Sanctum Iohannem fratribus pro	fl.	1,2
3015	Eodem die missus fuit Ianko famulus domini thesaurarii pro speciebus de Chakwar Budam, cui pro expensis dati sunt	fl.	0,5
3016	Eodem die pro cordis emendis ad currus regie maiestatis domino Gerezlauo thavernico dati	fl.	1,5
		fl.	16,2
3017	Eodem die Kwn misso erga regiam maiestatem de Zekel cum candelis et diversis speciebus dedi	fl.	1
3018	Eodem die pro Hanzl emi equum unum, ut in negotiis regie maiestatis semper equitet	fl.	4
3019	<i>Decimo die Octobris</i> viceprovisori Budensi ad quatuor septimanas sequentes ad victum stabulariorum regie maiestatis et ad aliquos familiares aulicorum exponendi dati sunt	fl.	80
3020	Eodem die vitra cristallina magna ad relationem domini Marsalk empta et per dominum Gerezlauum tavernicum regie maiestati Zegedinum missa	fl.	4
3021	Eodem die missi sunt per Iankonem Saffar ad Albam Regalem regie maiestati manibus domini thesaurarii ad duas septimanas lucerne XXVIII, parve candeles XXXVIII et magne ad noctem X empte	fl.	89
		fl.	9,14
3022	Eodem die ad emendas seras ad scrinia regie maiestatis per Gerezlauum tavernicum ad Zegedinum deferendas manibus viceprovisoris Budensis dati sunt	fl.	1,5
3023	Eodem die ad commissionem domini thesaurarii Iohanni nuntio illustri domini Iohannis Morkolab de Brandenburga pro expensis dati sunt	fl.	20

3014. A takarókat a budavári Szent János ferences kolostornak (vö. 2877) vásárolták, bizonyára Budán.

3015. A kincstartó famulusát 1495. szeptember 26–28. körül küldhették Csákvárról Budára (I. függelék), ahol később útiköltségét is elkönyvelték.

3016. Jarosław királyi kamarásnak és tárnoknak (→845) bizonyára a szegedi országgyűlésre kellett a király ingóságait, használati tárgyait elszállítani, mint azt a nagy kristályüveget is, amelyről alább esik szó (3020, vö. 3022).

3017. A tételben szereplő település a Tolna megyei Nagyszékely, a pécsi püspök birtokával azonosítható, amely Fehérvár és Szekszárd között felúton helyezkedik el (vö. Cs. III. 450.). A kincstartó vagy egy embere feltehetően hátramaradt Székelyen, és az itt említett gyertyákat és árucikkeket Szekszárdra küldte az uralkodónak, aki október 6-án bizonyosan ott időzött (I. függelék).

3018. A tételben említett, valószínűleg cseh Hanzel a király egyik futára volt (2888, 3002).

3019. A királyi istálló alkalmazottainak (vö. 2953) az ellátását négy hétre feladatul kapó budai viceprovizor – Báncsai András budai provizor helyettese – kilétéről ekkoriban nincs adatunk (vö. 3022). A megbízatás feltehetően összefüggésben áll az ekkor dúló pestisjárvánnyal, illetve a közelgő szegedi országgyűléssel, amelyen az udvar és a kincstartói hivatal alkalmazottainak zöme is részt kívánt venni.

3020, 3022. Jarosław királyi tárnok szegedi készülődésére →3016.

3021. A mécseseket és gyertyákat október első napjaiban küldhették Budáról Fehérvárra, ahol az uralkodó október 4-ig tartózkodhatott (I. függelék).

3023. I. (Cicero) János brandenburgi örgróf, választófejedelem (1486–1499) követte talán Fehérváron vagy Szekszárdon érte utol a királyt (vö. 1811). A magyar *morkoláb* szó a német *markgraf*-származéka (Szamota–Zolnai 668., vö. burggraf–porkoláb). A követség célja bizonyára az volt, hogy egyeztessenek

3022 thavernicum

3024	Eodem die Emerico Zabo pro duabus peciis Thalyth per dominum thesaurarium regie maiestati emptis per Bradach regie maiestati missis dati	fl.	36
3025	Eodem die Benedicto Borzway in sortem sallarii sui et pro subsidio de commissione domini thesaurarii dati	fl.	100
		fl.	166,64
3026	Pro decimis Sirimiensibus in pertinentiis Wylak regie maiestati per dominum thesaurarium arendatis dati	fl.	2500
3027	<i>Undecima die Octobris</i> Mezesy aprodiano domini thesaurarii ad Zegedinum misso pro expensis dati	fl.	1,5
3028	Eodem die cuidam uni nuntio ad Rivulum Dominarum misso, ut pecunie de comitatibus ad ipsam cameram deputate citius importentur, dedi	fl.	3
3029	Eodem die uni nuntio ad Pankyrcher misso, ut contributionem exolvat, pro expensis dedi	fl.	2
3030	Eodem die uni nuntio ad Andream Labathlani misso pro vinis in cultello Sirimiensi regie maiestati receptis et arendatis pro expensis dedi	fl.	2
		fl.	2508,5
3031	Eodem die Vasas cum rebus regie maiestatis ad Mohach misso pro expensis dedi	fl.	1

az 1495 júniusában Ulászló és János leánya, Anna között megkötött házassági szerződéssel kapcsolatban (→1804). A házasság Miksa római király határozott nemtetszését váltotta ki (lásd pl. Reg. Imp. XIV/1. 2368., 2402., 2514. sz.).

3024. A tételben szereplő *thalyth* alighanem elírás *thabyth* helyett, és így a tabitnak vagy tabinnak nevezett selyemszövetről (→1367) lehet szó. Noha nem kizárt, hogy a kincstartó Pécssett vásárolta a két vég szövetet és küldte Bradács Lőrinc kamarással az Eszék felé tartó király után vagy esetleg egyenesen Szegedre (vö. I. függelék), valójában a vásárlás és a Bradács általi küldés időpontja a tételből nem határozható meg.

3025. Sülyi Borsvai Benedek a király jogügyszagatója volt (→362). Nem kizárt, hogy készülve a Szegedre, 1495. október 18-ra a pestis miatt áthelyezett Mihály-napi nyolcados törvényszékre, még Budán kapta meg fizetését. — Úgy tűnik, innentől nem számolhatunk Budán elkönyvelt kiadási tételekkel. Egy-egy bizonytalan esetet leszámítva ekkortól a fővárostól távol lévő kincstartó környezetében könyvelték el a kiadásokat.

3026. Az 1494 decemberében Lőrinc hercegtől elfoglalt újlaki uradalom területén a pécsi püspökséget megillető tizedeket az előző évben is a király vette bérbe a kincstartótól (687). A szerémségi tizedeket a király helyi tisztviselője, Lábatlani (Bajnai Bot) András újlaki bán (→700) kezelte (vö. 3030).

3028. A Szatmár körüli megyék adójából ez évben legalább 8815 forintot utalványoztak a nagybányai bányák felújítására (→2658–2659). A most Nagybányára küldött küldöncnek e kiutalt összegek Nagybányára szállításával kapcsolatban kellett intézkednie.

3029. A küldönc útján immáron másodjára szólították fel Baumkircher Györgyöt, hogy Vas megyei uradalmából az adót fizesse be, amit végül a főúr meg is tett (→2505).

3030. Lábatlani (Bajnai Bot) András újlaki bánnak (→700) a király által bérbe vett szerémségi tizedek (→3026) bevételeiből kellett bort küldenie az udvarba.

3031. A király holmiját a kincstartó apródjának, Vasasnak (→1329) talán éppen a Pécssett időző kincstartótól (vö. 3024) kellett Mohácsra, illetve onnan Szegedre szállítania.

3024 Thalyth] *recte forsan* Thabyth

3032	Eodem die puero Herczegh ad dicatorem comitatus Castriferrei misso pro expensis dedi	fl.	2
3033	<i>Duodecimo die mensis Octobris</i> aprodianis regie maiestatis in Saxardia relictis pro expensis dedi	fl.	3
3034	Eodem die uni nuntio de Tholna Budam misso pro expensis dedi	fl.	1
3035	<i>Tredecima die Octobris</i> Fadan Nandoralbam misso pro expensis dedi	fl.	3
3036	<i>Quartodecimo die Octobris</i> per Georgium Banfy regie maiestati ad Walpo misi	fl.	100
3037	<i>Decimo octavo die Octobris</i> Emerico litterato ad Cremniciam in negotiis regie maiestatis misso pro expensis dedi	fl.	6
		fl.	116
3038	Eodem die Herczegh puero in negotiis regie maiestatis ad Chibinium misso pro expensis dedi	fl.	2
3039	Eodem die portariis regie maiestatis de commissione sue maiestatis ad relationem Bradach dedi	fl.	2
3040	Eodem die Matthie de Thesyn de Slesia erga regiam maiestatem misso, mortuo equo suo in via ad relationem domini cancellarii Bohemie ad emendum unum alium equum dedi	fl.	6

3032. A küldöncöt Sárkány László vasi adószédőhöz (2505) menesztették, talán Pécsről (vö. 3024).

3033. Az uralkodó 1495. október 6-án mutatható ki Szekszárdon. Kíséretének egy részét itt hagyva, ő kerülő úton jutott el Szegedre: október 13-án a Valkó megyei Eszéken időzött (I. függelék). Utazásának egyik oka a Valkó megyében parancsára október 6-tól tartott közgyűlés lehetett, ahol az előző évben váraikból kiostromolt Kishorvát Jánost és Garai Bánfi Lőrincet a helyi nemesség levelesztette. Birtokait a király ekkor újra Vingárti Geréb Péter országbírónak, észéki vendéglátójának adományozta (DL 20363.).

3034. A küldöncöt feltehetően a király Szekszárdra érkezése (lásd az előző jegyzetet) előtt küldték Budára Tolna mezővárosból.

3035. A most Nándorféhevőre küldött Toronyi Fadan Kristóf a kincstartó familiárisa volt (→522), ez évben Bereg és Ugocsa megyék adószédője (2147, 2157).

3036. Tallóci Bánfi György ez évben Hont megye egyik adószédője volt (2260), a királynak küldött összeg bizonyára e megye adójából származott. Az uralkodó hihetőleg Eszék (október 13.) előtt tartózkodott Vingárti Geréb Péter Baranya megyei Valpó várában (vö. I. függelék), azaz az összeget Bánfi útnak indítása után 2-3 nappal könyvelték csak el.

3037. A kincstartó Imre deákot (→2870) a tétel szövegéből adódóan leginkább valamilyen pénzveréssel kapcsolatos ügyben küldhette Körmöcbányára (vö. 1290). Egy héttel később újabb apródot menesztettek a bányavárosba (3056).

3038. A kincstartó a „király ügyeire” való hivatkozás alapján talán a szászokra ekkoriban kivetett rendkívüli adó ügyében menesztett küldöncöt Szebenbe. A szebeniek számadáskönyvéből tudható, hogy az uralkodó egy apród útján bemutatott királyi levéllel kért 23 000 forint adót a szászoktól (Rechnungen 181.). Később Polnar Gábor boszniai püspököt küldte a Szászföldre az adótárgyalásokra (vö. DF 245225.). A szászok 1495. október elején Medgyesen hallgatták meg a püspököt (Rechnungen 192–196.). A kincstartó október 22-én, immáron Szegedről is levelet intézett Csukás György szebeni polgármesterhez a szász város tartozékainak adómentessége ügyében, amelyben említett tett a sókamaraispánjához címzett leveléről is (DF 245418.). Ezek a levelek azonban csak akkor kapcsolhatók Herceg apród küldetéséhez, ha azt feltételezzük, hogy az október 22-i dátumot elmulasztották kiírni.

3039. A szokatlan *portarius* foglalkozásnév ellenére minden bizonnyal a király ajtónállói értendők (vö. 1495: DF 270766., 924).

3040. Az itt említett személy – neve alapján – II. Kázmér tescheni herceg, a sziléziai hercegség főkapitánya (→932) üzenetét hozhatta el Sziléziából a királynak.

3036 fl.] *bis*

3041	<i>Vigesimo quarto die Octobris</i> Benedicto Izdenchy in negotiis regie maiestatis Budam misso pro expensis dedi	fl.	4
3042	Eodem die tubicinatoribus regie maiestatis ad relationem domini Marsalk de commissione regie maiestatis ad expensas dedi	fl.	20
3043	Eodem die manibus Bwryan medio civium Zegedyensium ad facta regie maiestatis dedimus	fl.	1940
		fl.	1974
3044	<i>Vigesimo quinto die Octobris</i> de commissione regie maiestatis sartori sue maiestatis dedi	fl.	8
3045	Eodem die suttori regie maiestatis de mandato sue maiestatis dedi	fl.	6
3046	Eodem die fistulatoribus regie maiestatis unacum Floriano et Swayczar de commissione sue maiestatis dedi	fl.	10
3047	Eodem die pellifici regie maiestatis pro expensis	fl.	2
3048	Eodem die armiparibus regie maiestatis similiter ad expensas dedi	fl.	4
3049	Eodem die duobus novis tubicinatoribus iussu regie maiestatis dedi	fl.	12
3050	Eodem die organiste regie maiestatis de commissione sue maiestatis dedi	fl.	6
3051	Duobus orosonibus eodem die regiis de commissione sue maiestatis dedi	fl.	2
3052	Eodem die manibus Korlathkwy dedimus crocum ad coquinam regie maiestatis pro	fl.	50
		fl.	100
3053	Eodem die Waczlaw Bohemo divisoris panis de commissione regie maiestatis dedi	fl.	2
3054	Eodem die curriferis regie maiestatis ad relationem Bradach manibus ipsius Bradach dedi	fl.	25
3055	Eodem die Paulo Zem de Zegedino ad dicatorem comitatus Castriferrei misso pro expensis dedi	fl.	3
3056	Eodem die Vasas ad Krempniciam in negotiis regie maiestatis misso pro expensis	fl.	2

3041. A most Szegedről Budára küldött kincstartói familiárisra, Izdenci Benedekre →875.

3043. A Burian z Lichtenburka királyi kamarásnak átadott összeg Szeged város ekkoriban elkönyvelt 2000 forintos adójából származott (2626). A pénzt feltehetően udvari kiadásokra fordították.

3044–3051. A király szolgálatában álló felsorolt mesteremberek, zenészek és ajtónállók talán még Budán kaptak költségtérítést, amelyet Szegeden könyveltek el, de természetesen nem zárható ki az a lehetőség sem, hogy mindnyájan elhagyták a fővárost a pestis miatt. Közülük a Jan nevű királyi szűcsöt a számadáskönyv többször említi (vö. Balogh: Művészet I. 580.). A fuvalásokra →1034, 1396, a *Swayczar* megnevezésre lásd Kozák: Rationes 733. A király orgonistájára, Grimpekre →1991.

3055. Zem Pált (→1558–1559), aki ez évben Torna megye adószedője volt (2072), Szegedről Sárkány László Vas megyei adószedőhöz (2505) menesztették. November elején ismét a kincstartó mellett tűnik fel Temesváron (3076).

3056. A kincstartó apródját – hasonlóan az egy héttel korábbi esethez (3037) – talán pénzveréssel kapcsolatos ügyben küldték Körmöcbányára.

3043 Eodem die . . . dedimus fl. 1940] *hac sententia minoribus litteris inserta summa paginae correcta est ex fl. 34 ad fl. 1974.*

3048 armiparis

3052 Eodem die . . . pro fl. 50] *minoribus litteris inserta*

3057	Eodem die Zegedini ipso die, quo regia maiestas Chanadinum ivit, de mandato sue maiestatis de commissione domini thesaurarii manibus Bwrian dati sunt	fl.	50
3058	Eodem die Petro Wayda familiari domini Iose, qui nomine eiusdem regie maiestati presentavit pro munere aut centum cervos, dati	fl.	2
3059	Eodem die Bradach ad emendum unum equum regie maiestati dedimus	fl.	10
		fl.	94
3060	Eodem die Iane pellifici regie maiestatis, qui addidit ad subas sue maiestatis aut duas pelles sabellinas de commissione domini thesaurarii dati	fl.	1,5
3061	Eodem die Michaeli Cheh civi civitatis Zegedyensis pro duabus peciis pannorum vulgo cheh pro coperturis curruum regie maiestatis sub officio Korlathkwy existentium de commissione domini thesaurarii dati sunt	fl.	8
3062	Eodem die Iane pellifici prefato regie maiestatis in sortem solutionis pretii duarum subarum suarum anno preterito Cassovie per dominum Bwryan ad negotia regie maiestatis levatarum de commissione domini thesaurarii dati	fl.	16
3063	<i>Vigesimo sexto die Octobris</i> Gregorio Erdewdi, Laurentio Magno et Gregorio Magno currikeris regie maiestatis, qui in tribus curribus res sue maiestatis de Buda Zegedinum duxerant, et exinde ad Beren remissis de commissione d(omini) t(hesaurarii) dati	fl.	6
		fl.	31,5

3057. Az uralkodó bizonyosan nem várta meg Szegeden a Mihály-napi nyolcad, illetve a párhuzamosan tartott országgyűlés végét. Sajnos nem tudjuk, melyik napon ajánlották fel az országgyűlésen megjelent rendek az egyforintos adót. Annak a királyi oklevélnek az eredetije, amely az adó szedésének módját rögzítette, elveszett, regesztáját bizonyosan hibás – Buda, 1494. február 4. – dátum alatt közzölték (Teleki gyömrői 380. sz.). Az utolsó szegedi keltezésű bírói oklevelet 1495. október 31-én bocsátotta ki a nádor (DF 268654.).

3058. A tétel értelmezése bizonytalan. Körülményeiből és megfogalmazásából leginkább arra lehetne következtetni, hogy az uralkodónak Szegeden mutatták be a mintegy száz, Somi Józsa temesi ispán által neki ajándékozott szarvast. Ha ez így volt is, nem tudjuk, miként terelték a csordát a helyszínre, de azt sem, milyen módon használta fel azt az udvar. A kiadás jóval későbbi elkönyvelését feltételezve ugyanakkor felmerülhet, hogy a szokatlan ajándék átadására a Somi kezén lévő Gesztesen került sor, amikor az uralkodó szeptemberben több napot töltött a vértesi várban (vö. 2901, I. függelék).

3061. A Cseh Mihály nevű szegedi polgártól vásárolt „cseh posztó” a boroszlóival képez azonos árkategóriát (vö. 1995–2000).

3062. Jan királyi szűcs közel másfél évvel korábban, az udvar kassai tartózkodása idején adott át hitelt két subát Burian z Lichtenburka királyi kamarásnak (vö. I. függelék).

3063. A három fuvaros feltehetően az október 9–10-én Jarosław királyi tárnok (→845) által Budán a királynak előkészített használati tárgyakat szállította Szegedre (→3016). Feltehetően otthonukba, (Jász)berénybe küldték vissza őket.

3058 aut centum cervos] *intellige* centum admodum cervos, *translata ex lingua Hungarica*, 'vagy száz szarvast'. Cf. 3060.

3059 Eodem die . . . dedimus fl. 10] *hac sententia minoribus litteris inserta summa paginae correctae est ex fl. 84 ad fl. 94.*

3060 aut duas pelles sabellinas] cf. 3058.

3064	<i>Ultima die Octobris</i> Chanadini empte sunt rede et corde redales, sacci et strigilia ad equos regie maiestatis sub officio Korlathkwy existentes de commissione domini thesaurarii pro	fl.	2
3065	Eodem die Barabas pincerne regio vel cum vino servienti ad relationem Bradach dati sunt	fl.	4
3066	Eodem die decem Rutenis regie maiestatis, puta Sigismundo et Benedicto cum aliis octo consociis eorum similiter ad relationem Bradach ibidem Chanadini dati sunt	fl.	5
3067	Ex commissione regie maiestatis Lentharthkoni Bohemo aulico regio una suba mardurina a Fogol Bathor iuniori empta erat, pro cuius pretio Chanadini dati sunt eidem	fl.	20
		fl.	31
3068	<i>Secundo die Novembris</i> Chanadini de propria commissione domini thesaurarii manibus domini Bwrian per medium Desy et Nicolai dati sunt	fl.	500
3069	Eodem die ibidem Philippo Crichynger Alemano ad relationem domini cancellarii Bohemie et commissionem regie maiestatis pro subsidio dati sunt	fl.	8
3070	Eodem die quatuor vectoribus quatuor curruum regie maiestatis sub officio Korlathkwy existentium, puta Stephano, Matthie et alteri Stephano ac Peterkowach pro salario ipsorum dati sunt	fl.	12
3071	Eodem die ad relationem Palko Laurentio Bradach dati sunt	fl.	6
3072	Eodem die ibidem ad relationem eiusdem Palko Ladislao Oroz aulico regio ad rationem sui sallarii dati sunt	fl.	6
		fl.	532
3073	Eodem die ibidem Chanadini Anthonio, Mykycha et Iwan, hominibus domini Alexandri, fratris regie maiestatis de Thurcia reversis ad relationem Ladislai Sarkan dati sunt	fl.	8

3067. A máskor brünni előnévvel említett Linhartek z Horu királyi palotásra →1095–1096. A nyest-prém subát eladó személy – némi másolási hibát feltételezve – alighanem a budai, kassai és krakkói Vogelweider család (Kubinyi: Buda és Pest 385–386.) egyik tagja lehetett. Egy 1491. évi budai oklevélben nevüket *FogelBaidér* alakban írják (DF 208831.).

3068. A Burian z Lichtenburka királyi kamarásnak (→623) küldött 500 forint átadói bizonytalanok. A *per medium* kifejezés azt is jelentheti, hogy a két személynél lévő, általuk kezelt bevételek terhére fizették ki az összeget. Dési Péter által ekkor betöltött tisztség nem ismert, 1491-ben erdélyi sókamaraispán volt (Draskóczy: Kőso 367.), ez évben mint erdélyi előkelő 200 forint adóutalványt kapott (2765). Miklós névvel számos személy dolgozott ekkoriban a pénzügyigazgatásban. Bizonytalanul felmerülhet, hogy Proll Miklós szebeni kamaraispánra (→3107) gondoltak, és így az összeg a szebeni kamara ekkoriban elkönyvelt bevételeiből (2621) származott.

3071–3072. A két – Ladomerci Bradács Lőrinc kamarás (→753) és Orosz László palotás (→1570–1571) részére – fizetési utasítást adó Palkó kiléte bizonytalan, talán nem a király famulusának mondott Kun Palkóra (→816), hanem az 1494-ben Pozsega megye adóját behajtó kincstartói alkalmazottra (534) kell gondolni, aki bizonytalanul Zem Pállal azonosítható (→1558–1559, vö. 3055, 3076).

3073. A Sándor litván fejedelem Törökországból visszatérő követei részére fizetési utasítást adó Ákosházi Sárkány László kincstartói familiáris ezt megelőzőleg Vas megye adószedője volt (2505).

3067 Lentharthkony

3073 Mykycha] *recte forsan* Mykytha

3074	<i>Quinto die Novembris</i> per medium Mezesy regie maiestati de Themeswar missi sunt	fl.	100
3075	Eodem die eidem Mezesy pro expensis	fl.	1,5
3076	<i>Sexto die Novembris</i> Paulo Zeem de Themeswar ad camerarium de Lipa in negotiis regiis misso pro expensis dedi	fl.	1
3077	<i>Decimo quinto Novembris</i> Nandoralbe peditibus et tubicinatoribus pro bibalibus dedi	fl.	2
3078	<i>Vigesimo Novembris</i> IIII centenarios de ficubus emi in Fwthak et tandem regie maiestati Bachiam misi pro	fl.	20
		fl.	132,5
3079	<i>Vigesimo quarto die Novembris</i> Bachie ad relationem Iohannis Banfy iunioris manibus Petri litterati, familiaris Ladislai litterati ad emendum crocum regie maiestati in nundinis in Fwthak, quod tandem emptum manibus Korlathkwy presentavit, dati sunt	fl.	60
3080	<i>Vigesimo septimo die Novembris</i> Syrothynczky aprodiano regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl.	3
3081	Eodem die ibidem Bachye decem orosonibus regie maiestatis cum sua maiestate existentibus ad relationem Bradach dati sunt	fl.	6
3082	Eodem die ibidem triginta quinque vectoribus et stabulariis regie maiestatis ad relationem prefati Bradach empte sunt ocree	fl.	11
		fl.	80
3083	Eodem die manibus magistri Pauli sartoris domini thesaurarii ad emendum prefatis vectoribus et stabulariis barhanum et telam pro ioppis eisdem faciendis de commissione domini thesaurarii dati sunt	fl.	7,5
3084	Eodem die ibidem manibus prefati magistri Pauli sartoris ad redimendas ioppas et caligas a sartoribus Bachyensibus, qui fecerant ipas, dati	fl.	11,33

3074–3078. Az öt tétel alapján a kincstartó Csanádon elhagyta az udvart, és előbb Temesvárra, majd innen Nándorfehérvárra utazott, hogy aztán Futakon keresztül Bácsott csatlakozzon ismét a királyhoz. Jóllehet felmerülhetne az a lehetőség, hogy a tételek valójában a királyi udvar 1494. októberi–novemberi temesvári, illetve nándorfehérvári utazásaira vonatkoznak és szövegüket csupán rossz helyre illesztették be, a kincstartó távollétén kívül ugyanakkor semmi mással nem magyarázható az, miért hiányoznak az 1495. november 2–24. közötti időszakból az udvari, illetve kormányzati kiadások (ezeket időközben a király kamarásának Szegeden és Csanádon átadott összegekből fedezhették: **3043**, **3057**, **3068**). Utazását az Alsó részekről és a nándorfehérvári bánság területéről származó királyi jövedelmek, illetve azok kezelésének felülvizsgálata indokolhatta, noha ezt e tételeken kívül semmilyen forrás nem támasztja alá. — Meszesi alatt Györgyöt (→**426**) és a gyakran szereplő János apródot egyaránt érthették. — Zem Pál (→**1558–1559**) lippai útjával állhat összefüggésben a kincstartó december 29-i, Bácsott kelt levele, amellyel megparancsolta az erdélyi sokkamaraispánoknak, hogy a korábbi levelével kiutalt sót adják át a lippai *Thorsa* Mihálynak (Szász Nemzeti Lt., Urk. V. nr. 1195.). — A Bács megyei Futak mezőváros 1495 márciusa óta a kincstartó birtokában állt (DL 105825., vö. Bonfini V. IV. 125., 172.). — Somi Józsa temesi ispán a kincstartó utazása idején nem mutatható ki az udvarban, először november 26-án tűnik fel Bácsott (DF 233130., vö. DL 20366.).

3079. A fizetési utasítást adó ifjabbik Bánfi János Tallóci Bánfi Jánossal azonosítható, aki ezt megelőzőleg Zemplén megye adóját szedte be (**2247**).

3080. Žerotínsky királyi apródra →**1213**.

3076 camerarium] camerar. (camerarios *etiam legi potest*)

3085	Eodem die ibidem tribus vectoribus regie maiestatis, videlicet Thome Zathmari, Gregorio Zalay, Petro Santha, singulis eorum per florenos tres dando ad relationem Bradach dati sunt	fl.	9
3086	<i>Vigesimo octavo Novembris</i> Michaeli Kwkawycha, nuntio domini ducis Corvini ad relationem Bradach pro expensis dati sunt	fl.	4
		fl.	31,83
3087	Eodem die ibidem Bachie pro vestimentis, caligis et ioppis facien- dis prefatis trigintaquinque vectoribus et stabulariis ac octo oroso- nibus regie maiestatis manibus prefati magistri Pauli sartoris domini thesaurarii date sunt pecie Nerwemberger panni empte pro	fl.	22
3088	Eodem die ibidem similiter manibus prefati magistri Pauli sartoris pro emendis telis subtus iopparum orozonum dati sunt	fl.	0,6
3089	<i>Penultima die Novembris</i> Petro Pogan per regiam maiestatem Poso- nium misso, ut experiri deberet, si ibi moriuntur an non, et regie ma- iestati intimaret, de commissione domini thesaurarii ad relationem Iankonis Saffar Bachie pro expensis dati	fl.	16
3090	Eodem die Caspar cursori regio, qui cum eodem Petro Pogan usque Colochiam iverat, ut sciscitaretur, si ibi moriuntur vel non, pro ex- pensis dati	fl.	38,6
3091	Eodem die David cursori regio eunti cum prefato Petro Pogan usque Posonium, ut reportaret famam, si moriuntur an non, pro expensis dati	fl.	3
3092	<i>Ultima die Novembris</i> ad commissionem domini thesaurarii Bernardo Italo, qui cordas de serico regie maiestati fecit, dati sunt	fl.	6
3093	<i>Quarto die Decembris</i> Bachie ad commissionem propriam domini thesaurarii domino Hannus Hwghwycz in monetis craycher dati sunt	fl.	3
		fl.	1000

3086. Corvin János herceg dalmát–horvát–szlavón bán októberben Zágábban (DL 35740., DF 274998.), majd november 20-án, útban Bihács felé Topuszkón (DF 255492.) tartózkodott. Ekkoriban küldhette el familiárisát, Kukavica Mihályt, aki a szörényi bánság, illetve a miháldi kerület területéről származott, de több kelet-magyarországi megyében is rendelkezett birtokokkal (1494: DL 46254., 1495: DF 210986., 1500: Szörény 128.).

3089–3091. Az uralkodó Csébi Pogány Péter pozsonyi ispánt, királyi kamarást (→503) szolgálati helyére, Pozsonyba küldte, ahonnan meg kellett üzennie a vele menő királyi futárral, dúl-e a pestis a határ menti városban. A vele tartó másik futárnak Kalocsáról kellett visszafordulnia, hogy az ottani helyzetet jelentse. Az uralkodó a kedvező hírek hatására 1496 januárjában el is indult Pozsonyba, ahol aztán két és fél hónapot töltött, mielőtt visszatért volna a fővárosba (I. függelék). — Pogány Péter szeptember 9-én Visegrádon, november 15-én pedig Bácsott részesült királyi adományban (DF 212132., DL 105081.).

3092. Az olasz Bernardino Lupo paszományosra →1425.

3093. Hanuš Haugvic z Biskupic királyi kapitányra és a részére 1495-ben kifizetett zsoldösszegekre →1317. A tétel azon megjegyzése, miszerint az összeget krajcárban (ausztriai ezüstgarasban, →72) kapta, egyértelművé teszi, hogy valamelyik nyugat-magyarországi megye (vö. 72, 111) adóbevételeiből fizették ki. Az sem kizárt, hogy a készpénz nem Bácson, hanem a kincstartó ekkor könyvelt utalánya alapján a nyugati határszélen vette át.

3094	Eodem die Thome parvo per dominum thesaurarium in negotiis regie maiestatis ad camerarios Transsilvanenses Transsilvaniam misso pro expensis dati sunt	fl.	5
		fl.	1017
3095	Eodem die ad relationem Emerici Czobor oratoribus wayvode Transalpinarum empta sunt duo vasa vini pro	fl.	16
3096	Eodem die eisdem empti sunt pisces pro coquina eorum, ex quo carnes non manducabant, pro	fl.	6
3097	Eisdem oratoribus fenum et avene pro equis eorum empti sunt pro	fl.	12
3098	Eisdem oratoribus Transalpinis ad manus eorum pro coquina eorundem in duobus terminis dati sunt	fl.	64
3099	<i>Undecimo die Decembris</i> Fanchy parvulo domini thesaurarii misso in negotiis contributionis ad Ladislaum Sarkan dicatorem comitatus Castriferrei dati sunt pro expensis	fl.	4
3100	Eodem die empta sunt iterum duo vasa vini ipsis oratoribus wayvode Moldaviensis per Blasium Zakachy pro	fl.	17
		fl.	119
3101	Eisdem oratoribus empti et missi sunt pisces pro	fl.	6,33
3102	Eisdem oratoribus fenum et avene empte et misse sunt pro	fl.	12
3103	Eisdem oratoribus Moldaviensibus missi sunt ad emenda victualia pro coquina eorum de commissione domini thesaurarii	fl.	64
3104	Eodem die pro lucernis emendis Laurentio Bradach dati sunt	fl.	2
3105	Eodem die ad relationem Bradach Borkoni fatuo datus est	fl.	1
3106	Eodem die Philippo doctori, Nicolao Bochkay preposito Myslensi et Iohanni Brandis preposito et decano Wratislaviensi in curia Romana oratoribus regiis dati sunt	fl.	300

3094. A kincstartó Istvánfi István és Kápolnai Miklós erdélyi sókamaraispánokhoz minden bizonnyal az ekkoriban szedett erdélyi egyforintos adó ügyében (→2584) menesztett küldöncöt, aki a kamarások elszámolása szerint Erdélyben is kapott útiköltséget (2783).

3095–3098. A havasalföldi követek ellátásáról gondoskodó Cobor Imre ekkoriban térhetett vissza Törökországból, ahova nyáron utazott a török és havasalföldi követek társaságában a török–magyar békeszerződés megerősítése érdekében (1790). Egy 1496. márciusi királyi oklevél említést tesz Imre követségéről a szultánnál, illetve az érvényben lévő békéről (DF 266075.). A követek az új vajdát, IV. (Nagy) Radut (1495–1508) képviselték. A követekkel kapcsolatban felmerült kiadásokról külön jegyzéket vezettek, amelynek összesített értékeit (vö. az „in duobus terminis” megfogalmazással) könyvelték el e napon.

3099. A kincstartó Fáncsi nevű apródjának bizonytalan azonosítására →120. Sárkány László vasi adószedő (2505) november elején a kincstartó mellett időzött Csanádon (3073), ekkor talán ismét Vas megyében tartózkodott.

3100–3103. A III. (Nagy) István moldvai vajda kövei ellátásával kapcsolatos, bizonyára külön jegyzékben vezetett kiadásokat (vö. 3095–3098, illetve a felesleges *ipsis* szót az első tételben) e napon összegezték és könyvelték el. — Szakácsi Balázs pesti nagykereskedő (→395) volt ez évben Borsod megye adószedője (2270), előtte Szegeden a török követ ellátásáról is ő gondoskodott (2690).

3105. A király *Borko* nevű udvari bolondjára →1413.

3106. A Rómában működő három királyi követ, Bodrogi Fülöp egyházjogi doktor, győri őrkánok, Bacskai Miklós mislyei prépost és Brandis János boroszlói prépost és dékán előző évben is feltehe-

3107	Nicolao Prol camerario Transsilvanensi in montanis Offonbanya etc. pro sallario et mensa ac expensis suis hincinde in factis camerarum factis dati	fl. 250
		fl. 635,33
3108	Eodem die uni ex Bachya ad Ratispurgam pro emendis pannis ad expediendos aulicos regie maiestatis misso pro expensis dedi	fl. 8
3109	Eodem die nuntio, qui venerat a camerariis de Rivulo Dominarum, pro expensis dedi	fl. 2
3110	Eodem die uni nuntio ex Bachia Budam ad Mathiam Harber pro subis vulpinis misso pro expensis	fl. 2
3111	Eodem die uni nuntio post subas agnellinas Transsilvaniam misso dedi	fl. 4
3112	Eodem die uni nuntio ad Vasvar misso pro expensis dedi	fl. 1
3113	Eodem die famulo Nicolai Horwath pro expensis dedi	fl. 1
		fl. 18
3114	<i>Tredecimo die Decembris</i> portariis castri Bachiensis de commissione regie maiestatis ad relationem Bradach dati sunt	fl. 4
3115	Eodem die domino Korlathkwy dispensatori regio manibus Morych pro coquina regia dati	fl. 100

tően 300 forint fizetésben részesültek (→828–829). Bizonytalan, milyen módon juttatták el az összeget Itáliába, esetleg a zenggi kapitányokon keresztül (vö. 1959, 3113).

3107. Proll Miklós szebeni kamaraispán volt, e tisztségben Csukás György utódjaként először 1495. január 3-án fordul elő, amikor is az uralkodó a százszok 1494. évi Márton-napi censzusának beszédével kapcsolatban említi nevét (DF 245214., vö. Rechnungen 183.). Kamaraispánsága előtt, illetve azzal párhuzamosan is Szeben Szék bírása (1494: Rechnungen 162., 1495: uo. 183.). Ernuszt kincstartó bukása után, 1496 nyarától erdélyi sokamaraispán lesz (Draskóczy: Kósó 367., személyére lásd Lővei-Weisz: Katalógus 255–257.). Fizetését, ellátmányát és költségeit bizonyára a szebeni kamara ekkoriban elkönyvelt bevételeiből (2621) írták jóvá.

3108. A királyi palotásoknak már 1495 elején is vásároltak – talán itáliai – posztót Stájerországban, akkor Pettauban, ezúttal Radkersburgban (vö. 1105, 1129). A számadáskönyv a zsoldként kifizetett posztók vételárát külön nem számolja el, ezek bizonyosan a palotások összevont, részleteket nem közlő zsoldösszegében keresendő (vö. 1982).

3109. A nagybányai kamaraispáni tisztséget Pozsegai János és Zoltán János töltötte be (→2658).

3110. A küldöncöt rókaprém subákért Matthes Harber budai kereskedőhöz, pozsonyi és soproni harmincadoshoz küldték Budára (→438).

3111. A báránybőr subákért és takaróért az erdélyi sokamaraispánokhoz menesztettek küldöncöt, akik az erdélyi adó terhére végül 116 takarót és 167 subát vásároltak és küldtek el az udvarba (2780–2782). A szállításra a hónap végén került sor (3131–3132). A subák száma a Bácsott időző udvartartás minimális létszámát adja meg.

3112. A küldöncnek bizonyára Sárkány László Vas megyei adószedőt (2505) kellett felkeresnie Vasváron (vö. 2716, 3099).

3113. Kolonić (Horvát) Miklós zenggi kapitány (→873) küldöncéről lehet szó. A kincstartó minden bizonnyal a kapitány kérésére küldött néhány nap múlva pénzt Zenggebe (3123, vö. 3106).

3115. Noha Korlátközi Osvát királyi sáfár helyettese, Móroc vagy Móric eddig minden esetben Budán gondoskodott az udvar élelmezéséről (ezt megelőzően utoljára október 5-én: 3005), ezúttal bizonyos, hogy Bácsott tartózkodott, az általa átvett összegből pedig egyértelmű, hogy a pestisre tekintettel az egész udvartartás elhagyta a fővárost.

3116	Eodem die Valentino apothecario regio pro lucernis et candelis parvis per Laurentium Bradach ab eodem regie maiestati levatis ad relationem eiusdem Bradach dati	fl.	15
3117	<i>Quintodecimo die Decembris</i> cuidam lapicide de Bohemia ad Bachiam erga regiam maiestatem venienti ad relationem Bradach empti sunt de medio pernisió pro una veste et caligis pro	fl.	2,5
3118	Eodem die Laurentio Bradach ad lucernas et candelas regie maiestati necessarias dati sunt	fl.	4
		fl.	125,5
3119	Eodem die Nicolao wayvode de Iaycza in persona sua et aliorum woynicorum ad regiam maiestatem venienti ad relationem Bradach dati	fl.	20
3120	Eodem die iudici de Iaycza cum socio ad relationem Bradach pro duabus vestibus empte sunt ulne panni	fl.	4
3121	Eisdem iudici et socio dati sunt ad expensas	fl.	3
3122	Eodem die uni pauperi nobili, Matheo Feyer de Kerchenye pro emendo panno datus est	fl.	1
3123	<i>Sedecimo die Decembris</i> Blasio Kerdy, famulo domini thesaurarii Segniam cum pecuniis ad capitaneos misso de commissione domini thesaurarii pro expensis dati sunt	fl.	32
		fl.	60
3124	<i>Vigesimo quarto die Decembris</i> domino Andree episcopo Segniensi a regia maiestate Bachie relationem expectanti dati sunt	fl.	6
3125	Eodem die Stanislao Polono in Segnia residenti pro expensis dati	fl.	2
3126	Eodem die pixidario de Sabach ad relationem Bradach dati sunt	fl.	16
3127	Eodem die Rutenis regie maiestatis pro emendis claviculis ad affigenda ornamenta ecclesie et domus dati sunt	fl.	0,25

3116. Bálint királyi patikus budai német polgár volt (Kubinyi: Egészségügy 633–634.), nem kizárt, hogy az adóutalványok között szereplő, ugyancsak az uralkodó bácsi tartózkodása idejére keltezhető tétel is rá vonatkozatható (2853).

3119–3121. Miklós vajda a jajcai huszárok (vojnikok vagy junakok, vö. 2731) előjárója volt, aki bizonyára egy jajcai küldöttséggel együtt érkezett az udvarba.

3122. Neve alapján a szegénynek nevezett Fejér Máté nemes a Valkó megyei Kecsenyéről vagy Kercesenyéről (Cs. II. 322., 374.) érkezett az udvarhoz.

3123. A kincstartó bizonyára az egyik zenggi kapitány küldöncének érkezése (3113) után döntött arról, hogy familiárisa, Körei Balázs – ez évben Gömör megye adószedője (→2357) – útján pénzt küld a zenggi kapitányoknak, Kolonić Miklósnak és Giovanni Pastorének (→1168). A király december 17-én Bácsott megbízólevelet állított ki a zenggi polgárokhoz menő Körei részére (Magdić: Regesta 144.). — A Zenggbe küldött pénzt a számadáskönyvben nem könyvelték el kiadásként, ellenben az ez évi második szlavóniai adószedés bevételeiből vásárolt és ekkoriban Zágrábból a tengerparti városba küldött hadiszerek árát igen (→2785–2795).

3124–3125. Nem kizárt, hogy András zenggi püspök és a Zenggben élő lengyel Szaniszló Kolonić Miklós zenggi kapitány küldöncével (3113) együtt érkezett az udvarba. A magyar kormányzat a királyi privilégiumok méltóságsorai alapján nem a pápa által kinevezett Andrást (Andreas Campana), hanem Raguzai Mihályt ismerte el zenggi püspöknek (C. Tóth: Arch. 134.).

3123 Kerdy] *recte* Kerey — *post commissione vox domini bis scripta*

3128	Eodem die tribus capellanis regie maiestatis, Iacobo Polono, Iohanni et Laurentio de commissione domini thesaurarii dati sunt	fl.	15
3129	<i>Vigesimo quinto die Decembris</i> , hoc est in festo Natalis Domini per medium magistri agazonum domini thesaurarii regie maiestati pro offertorio missi sunt	fl.	4
		fl.	43,25
3130	Eodem die scholaribus recordantibus iussu regio de commissione domini thesaurarii dati sunt	fl.	2
3131	Eodem die Iankoni per dominum thesaurarium obviam camerariis Transsilvanensibus misso, ut subas citius deferant, pro expensis et uno pallio dati	fl.	2,5
3132	<i>Vigesimo sexto Decembris</i> Iohanni Zagrabi pro lodicibus et subis misso pro expensis dati	fl.	2
3133	Eodem die domino Bartholomeo Draghy wayvode Transsilvanensi ad sallarium officii sui wayvodatus ex pecuniis cimenti ipsius regni, anni videlicet nonagesimi quinti dati sunt	fl.	4500
		fl.	4506,5
3134	Eodem die eidem domino wayvode pro duabus fascis, quas condam dominus Paulus de Kynys sibi legaverat et regia maiestas Bachie ab eodem receperat, ex predicto cymento soluti sunt	fl.	333
3135	Eodem die Georgio Hecht pro tafatha ad tubicinas banderia facienda dati sunt	fl.	20

3129. A kincstartó lovászmestere nem ismert, 1494 elején a király lovászmesteri teendőit a kincstartó familiárisa, Csenházi Miklós látta el (→2003), nem kizárt, hogy ezúttal is róla van szó.

3131–3132. Az Erdélyből az udvartartás részére rendelt subákra és takarókra →3111. Zágrábi János bizonyára nem azonos Giovanni Pastore zágrábi polgárral, zenggi kapitánnyal (→1168). Noha Pastore 1495. október–november fordulóján a királyi udvarban időzött Csanádon (2747), a zenggi kapitányoknak december közepén egy kincstartói familiáris vitt Zenggbe pénzt (3123), ami arra utal, hogy Pastore ekkoriban a tengerparti horvát városban vagy szlavóniai adószedői teendői miatt Zágrábban (vö. 2785–2795) tartózkodott.

3133–3134. A két összeget a kincstartó a szebeni kamara 1495 második felében elkönyvelt bérleti díjából (2621) utalványozta Bélteki Drágfi Bertalan erdélyi vajdának. A kincstár vajdával kötött 1494. évi szerződésének megfelelően Drágfi éves fizetésének felét, 4500 forintot a cementező (kamara) bevételeiből kellett kifizetni (2031). Mivel az uralkodó 1494 és 1495 végén egyaránt Bácsott tartózkodott, nem eldönthető, hogy az 1494 novemberében elhunyt Kinizsi Pál országbíró, temesi ispán hagyatékából Drágfihoz került két értékes palackot az uralkodó melyik évben vette magához. Abból adódóan, hogy a vajda utolsó 1495. évi oklevele október 4-én kelt Kolozsvárott (DL 26939.), Telegdi István alvajdai kiadványai pedig novembertől indulnak (DL 26462.), valószínű, hogy a vajda részt vett a szegedi országgyűlésen, utána pedig a következő év elejéig (DL 91033., vö. DL 30939.) a királyi udvarban tartózkodott.

3135. A szebeniek 1495. december 9. körül menesztettek küldöncöt a királyhoz, hogy megüzenjék: polgármesterük, Csukás (Hecht) György (→28) hamarosan megérkezik az udvarba (Rechnungen 196.). Egy 1496. május 9-i királyi parancslevél említi az akkor már néhai polgármester azon költségeit, amelyek a szászok rendkívüli adójának az udvarba szállításával keletkeztek, és hogy az uralkodó parancsára egészen Pozsonyig az udvarral tartott (DF 245231.). Február 20-án még Pozsonyban tartózkodhatott (DF 245419–420.). — A trombitákhoz való kis zászlók elkészítéséhez a taftszövetet Csukás feltehetően Szebenből hozta magával.

3131 palio

3136	<i>Vigesimo nono Decembris</i> infrascriptis potioribus famulis magistris cocorum regie maiestatis, videlicet Michaeli Kewer fl. 2, Michaeli parvo fl. 2, Iohanni Pechy fl. 2, Mathie Zemegy fl. 2, Andree fl. 2, Georgio fl. 2, Laurentio fl. 2, Iohanni Abrakoztho fl. 2, Georgio Belwyth custodi scultellarum fl. 2, Petro et Iwanus astantibus coquine regie maiestati fl. III, duobus carnificibus fl. IIII, tribus tragar fl. III, in toto dati	fl. 28 fl. 381
3137	Eodem die ad relationem Bencze manibus Korlathkwy, ut minoribus famulis magistris cocorum distribuat, dati sunt	fl. 6
3138	Eodem die de commissione domini thesaurarii manibus magistri Pauli sartoris domini thesaurarii ad emendum pannum de granato ulnas VII et telam nigram ac sericum ad faciendam unam cappam ad sellam regie maiestatis dati sunt	fl. 17
3139	<i>Ultimo die Decembris</i> magistro Iacobo Polono, capellano regie maiestatis pro emenda una suba de ventre vulpina ad commissionem domini thesaurarii dati sunt	fl. 10 fl. 33
3140	Eodem die Bachie ad relationem Bradach stabulariis infrascriptis et aliquibus gubernatoribus equorum regie maiestatis, puta Horwath, qui providet ad currus regie maiestatis, fl. I, Luce fl. I, Iankoni fl. I, Barnabe fl. I, qui gubernant equos regie maiestatis, Stephano Deak cum socio fl. II, Marco cum socio fl. 2, Thome cum socio fl. 2, Georgio parvo cum socio fl. 2, Elye cum socio fl. 2, Matthie cum socio fl. 2, Woythkoni cum socio fl. 2, VIII kochy regie maiestatis fl. I, fabro regie maiestatis florenos 2, Georgio Zalay fl. I, Petro Lancha fl. I, Thome Zathmari fl. I, qui simul computando in toto dati faciunt	fl. 24 fl. 24

3136–3137. A konyhai alkalmazottaknak tett kifizetéseket ezúttal bizonyára Bácsott és nem a fővárosban teljesítették. A trágárok teherhordók voltak (vö. német träger, Szamota–Zolnai 1015.). Az *astantes coquine regie maiestati* kifejezés talán azokra a konyhai alkalmazottakra utal, akik étkezése alatt a király közelében álltak. A második tételben említett, fizetési utasítást adó Bence esetleg Izdenci Benedekkel azonosítható (→875).

3140. Kérdéses, hogy a tételben társával együtt szereplő *Woythko* (Vojtěch) lovász azonos-e a hasonló nevű cseh lovászmesterrel (→2682).

3136–3137 *recte forsan* famulis magistrorum (*bis*), cf. 1474, 2001.

3140 providet ad currus] sc. providet currus *vel* curribus

3141	Summa totalis introitus facit	fl. 136 634
3142	Summa totalis exitus facit	fl. 138 884
3143	Exitus excedit introitum in duobus milibus florenorum et ducen- tis et quinquaginta, quorum noningentis et quinquaginta tenetur re- gia maiestas domino palatino in sortem pecuniarum ab eodem mu- tuatarum, mille vero et tricentis tenetur sua maiestas domino priori Aurane.	

3141. A *summa* az 1495. évi egyforintos adó tényleges bevételét (2616) és az 1495 második felében elkönyvelt egyéb bevételeket (2626) összegzi, helyesen (az előbbi részösszeg ugyanakkor téves, mivel a számadáskönyvben megadott értékék összeadásával 12 330,5 forinttal kevesebbet kapunk).

3142. A *summa* a királyi adó terhére elszámolt adóutalványokat és költségeket, illetve az 1495. július 19.–december 31. közötti „kiadási naplóban” feltüntetett kiadásokat összegzi, 15 dénár kerekítéssel helyesen. Ha a lapalji összegeket adjuk össze, 138 883,85 forintot kapunk, a számítási hibák javításával 13 forinttal kevesebbet (vö. 2627, 2873).

3143. A tétel a mérleg elkészítésénél helyesen 2250 forint deficitet állapít meg, amely az összeállító magyarázata szerint abból adódik, hogy a nádortól és a vránai perjeltől kapott kölcsönöket bevételként nem könyvelték el. Szapolyai István nádor 1495 júniusában 2000 forintot adott kölcsön az uralkodónak, de a kincstár és a nádor elszámolásai – gondoljunk például a nádor birtokainak behajtatlanul maradt adóira – a számadáskönyvben pontosan nem követhetők nyomon. Beriszló Bertalan vránai perjelt az uralkodó 1495 márciusában fogságba vetette és birtokait lefoglaltatta (→1273), esetében nem tudjuk, mikor és milyen körülmények között hitelezett a kincstárnak.

Indices

Index locorum et personarum*

Abbreviationes

A. = Austria
B. = Bosnia
com. = comitatus
fam. = familia
Cr. = Croatia

Cz. = Bohemia
G. = Germania
H. = Hungaria
It. = Italia
P. = Polonia

R. = Romania
Sl. = Slovacia
Slov. = Slovenia
Sr. = Serbia
U. = Ucraina

A, Á

Abakwk, Leonardus dicator com. Bars (1495) 2484, 2870

Abauj com. 132–148, 643, 647–650, 881, 955, 1450, 2324–2342, 2657, 2677, 2680, 2684, 2707–2708

—, dicatores → Kamarcai, Iohannes; Keszői, Georgius; Magnus, Georgius; Rosdi, Sigismundus

—, vicecomes → Rátkai, Stephanus

Abaujkér → Tuzsa

abbas in comitatu Zaladiensi → Szentgott-hárd, abbas de

Ábeli Porkoláb → Porkoláb (ábeli)

Abony (Külső-Szolnok com. – Abony, H.) 212

Abrakosztó, Iohannes cocus regius 3136

Abrudbánya (Fehér com. – Abrud, R.) 28, 601, 2595

Acél, Stephanus (erdőskereki) aulicus, postea cubicularius regius, castellanus Posoniensis 881, 1944, 1997

—, Hans cursor regius 1952; cf. Hans cursor regius

Adam magister → Liszkai, Adam

— pixidarius 1113

Adony (Fejér com. – Adony, H.) 187

Adonyi Magyar → Magyar (adonyi)

Agaatha → Agatha

agasonum magister, thesaurarii 3129

— regalum magister → Ernuszt, Iohannes

— (vice)magistri 1326, 1380–1382, 1405, 1431, 1453, 1768, 1794, 1808,

1810, 1822, 1828, 1936, 1973, 1992; familiaris eiusdem 1768; *referens* 3010; → Dolhai, Petrus; Vojtěch

Agatha, Iohannes, magister civium Cibiniensis 37, 624, 768, 773

Agria (Heves com. – Eger, H.) 120, 1481, 1499–1500, 2299, 2956, 2986–2987, 3006, 3013

—, canonici Agrienses → Bárcai, Franciscus; Vémeri, Sigismundus

—, capitulum ecclesiae Agriensis 220, 352, 386, 402, 2276, 2306, 2370, 2412

—, castellanus Agriensis → Forgács, Petrus

—, episcopatus Agriensis 125, 220, 381, 386, 671, 673, 2276, 2305, 2668

—, praepositus → Szatmári, Franciscus

—, praepositus (minor) capellae Beatae Virginis → Nagylucsei, Urbanus

—, provisor episcopatus Agriensis → Ősi, Georgius

Agriensis → Agria; dominus Agriensis: Bakóc, Thomas episcopus Agriensis

Ajnácskő (Gömör com. – Hajnáčka, Sl.) 403, 2698

Akna (Désakna, Belső-Szolnok com. – Ocna Dejului, R.) 609, 2602

Ákosházi Sárkány → Sárkány (ákosházi)

Aladár, Franciscus → Várdai (Aladár), Franciscus

Alagi Bekény → Bekény (mikófalvi, alagi)

Alba Iulia vel Transsilvanensis (Gyulafehérvár, Fehér com. – Alba Iulia, R.) 596,

* Cf. Arch. I–II., C. Tóth: Arch., Engel: Helységnévtár, Macek: Jagellonský věk I. et *annotationes historicas supra*.

- 598, 606, 740, 781–782, 819–820, 1321, 1619, 2026, 2597, 2777
 (Alba Iulia), capitulum ecclesiae Albensis 584, 601, 2595
 Alba Regalis (Fehérvár, Fejér com. – Székesfehérvár, H.) 184, 185, 189, 655, 1249–1285, 1255, 1510, 1729, 1870, 1925, 1980, 2217, 2625, 2846–2847, 2851, 2986–2987, 2998, 3006, 3007, 3013, 3017, 3021
 —, camera salium Albensis 2624
 —, capitulum ecclesiae Albensis 184, 691, 2217
 —, capitulum Sancti Nicolai 2218
 —, cives Albenses 7, 42, 49–50, 1980
 —, claustrum Sanctae Margarethe ordinis praedicatorum 2224
 —, custos Albensis → Várdai (Aladár), Franciscus
 —, Iudei Albenses 2625
 —, lector Albensis → Újlaki, Gregorius
 —, praepositi Albenses → Frangepán, Gregorius; Kálmáncsehi, Dominicus
 —, theatrum 2217
 —, tricesima Albensis 2025
 —, vicus Sancti Petri 2218
 Albensis → Alba Iulia; Alba Regalis; Fehér com.; Fejér com.
 Albertus capitaneus peditum Nandoralbensium 754, 1109, 1444, 1518, 1536, 1542, 1549, 1583; cf. Magnus, Albertus
 — litteratus, dicator com. Tolna (1495) 1421, 1428, 2128
 — magnus → Magnus, Albertus
 — nauta 1517
 Aldiód → Algyógy
 Alemani, Almani 185, 189, 299, 655, 892, 1398, 1459, 1547, 1651, 1802, 1831, 1897–1898, 1927, 2544, 2568, 3069
 Alemania 727–728, 1547–1548, 1804, 1869, 1929, 2947
 Alemanus cardinalis → Peraudi, Raimundus
 Alexander dux Litvaniae (1492–1506), rex Poloniae (1501–1506) 1043, 1988, 2885, 2898, 3073; uxor eius → Helena
 — VI. papa (1492–1503) 625, 1449, 2744
 — magister → de Villa Dei, Alexander
 Alexius (Alexy) magister rotarum peditum, Bohemus 878, 984
 — auritextor Budensis 1355–1356
 Algyógy vel Aldiód (Hunyad com. – Geoagiu, R.) 610
 Ali bey de Szendrő → Mihaloğlu, Ali
 Almakeréki Apafi → Apafi (nagyfalui, almakeréki)
 Almanus 692, 1651
 Almás (Kolozs com. – Almaşu, R.) 610
 Almási, Michael (csehi) potior nobilis regni Transsilvanensis, vicevaivoda Transsilvanus (1492) 2765
 Almaşu → Almás
 Álmosdi Csire → Csire (álmosdi)
 Alsó részek → Partes inferiores
 Alsóbárca (Abaúj com. – Barca, Sl.) 144
 Alsólendva (Zala com. – Lendava, Slov.) 477, 486, 2391, 2808
 Alsólendvai Bánfi → Bánfi (alsólendvai)
 Alsónyék → Kesztlőc
 Alsószegedi vel Alsószigeti (Syger), Benedictus, notarius publicus, dicator com. Esztergom (1495) 2116
 Alsózsolca → Zsolca
 altariae 561–562, 572; cf. laurinum, rectores altarium
 Aluniş → Mentővár
 Allybek → Mihaloğlu, Ali
 Ambrosius magnus → Magnus, Ambrosius
 — nauta Pestiensis 1553
 Ammannati, Battista di Francesco (Baptista) mercator Florentinus Budae residens 2769
 Anderle, Andreas dicator com. Posoniensis (1494), aulicus (1502) 495, 496, 680, 1560, 1607
 Andornaktálya → Kistálya
 Andreas (Andras) magister rotarum 974
 — (Andris) aulicus 1997
 — aulicus 1996, 2000
 — bombardarius castris Szörény 865
 — carpentarius Budensis 990, 1185, 1629, 1640; famulus eius 990
 — — de Superioribus Calidis Aquis (Nandoralbae serviens) 1516
 — cocus regius 3136
 — episcopus Segniensis → Campana, Andreas
 — famulus cancellarii Bohemi 1913

- famulus Osvaldi Korlátkői dispensatoris regii 3003
 — litteratus 690, 800; dicator com. Ung 2106, 2683; cf. Vér (muronyi), Andreas
 — — → Báncsai, Andreas
 — magister → Kaproncai, Andreas
 — pixidarius de Jajca 695, 976
 de Andreis, Vincentius episcopus de Otočac 1156
 Angelt, Stephanus mercator Budensis 1106
 Anna filia Iohannis I. marchionis electorisque Brandenburgensis 1804, 1811, 3023
 — mater Bartholomaei Berisló prioris Auranae, vidua Georgii Etele de Süly 1273
 Antonius episcopus Nitriensis → Sánkfalvi, Antonius
 — fistulator regius 1034
 — nuntius ducis Litvaniae 3073
 — pelfifex Budensis 1877
 — vaivoda / capitaneus nasadistarum Nandorabensium 679, 1518, 1536, 1542, 1549, 1573
 Anyavár (Tolna com. – Siógárd H.) 2136
 Ányos, Gregorius (gerencséri) 2901
 Apácafölde (Baranya com.) 149
 Apácatorna → Torna II.
 Apafi, Franciscus (nagyfalui, almakeréki) potior nobilis regni Transilvanensis 2765
 Apagy (Szabolcs com. – Apagy H.) 510
 apothecarii → Engelhart, Wild; Valentinus aprodiani 930, 1041, 1044, 2960, 3027; regii → regii aprodiani
 Arad (*Orodiensis*) com. 9, 1323–1325
 — → Paulus praepositus Orodiensis
 Aragonia → Beatrix regina; Hippolitus Estensis de Aragonia cardinalis, archiepiscopus Strigoniensis
 Aranyosbánya → Offenbánya
 Ardud → Erdőd
 Aretino → Marinelli d'Arezzo, Donato
 armati, armigeri, equites armati 1712, 2027, 2031; cf. equites
 armipares 2843; → regii armipares
 Arnoldus mercator Budensis 1313; cf. Arnolt, Iohannes
 Arnolt, Iohannes mercator Budensis 692, 1313, 1367; cf. Arnoldus
 Árva (Árva com. – Oravský Podzámok, Sl.) 469, 2181
 Árva com. 100, 462, 467–471, 676–677, 1677, 2169, 2173, 2178–2181
 — —, dicatores → Cseneházi, Benedictus; Harber, Matthes; Sági, Leonardus
 Asztalnok, Demetrius (gerdei) dicator com. Somogy (1494) et Győr (1495) 282, 770, 2200
 —, Ladislaus familiaris thesaurarii, dicator com. Szabolcs (1495) 897, 2374
 Aszuág (Körös com. – circa Donji Miholjac, Cr.) 574–575, 2525, 2563
 Athavianus → da Volterra, Ottaviano
 Atkár → Tas
 Atya (Valkó com. – Šarengard, Cr.) 965, 970, 987, 1008, 1047–1048, 1086, 1620–1623, 1635, 1652
 Atyina (Körös com. – Voćin, Cr.) 2550
 aucupes → regii aucupes
 Augusta (Augsburg, G.) 2843
 Augustini, canonici ordinis Sancti Augustini → Szentgyörgy, praepositus
 —, fratres Sancti Augustini 1916
 —, heremitae Sancti Augustini → Crisium, Quinqueecclesiae, Visegrád
 aulici → regii aulici
 Aurana (Vrána – Vrana, Cr.) → Berisló, Bartholomaeus prior Auranae
 aurifabri 1187, 1222, 1278, 1766, 2768; → Bernardus; Gabriel; Harber, Matthes; Valentinus
 auritextor → Alexius
 Austria 72, 382, 502–503, 506, 670, 1080, 1188–1190, 1301, 1906, 2665
 Azalin, Hieronimo (de Venetiis), secretarius cardinalis Raimundi Peraudi 630
 Azthalnok → Asztalnok
- B**
Baan → Bán
 Babócsa (Somogy com. – Babócsa, H.) 294, 1027, 1131
 Bacarotto, Zanardo doctor utriusque iuris, gubernator abbatiae Pécsváradensis (1494), episcopus de Sutri et Nepi (1497–1503) 2–3, 21, 790–793, 793
 Bachia (Bács, Bács com. – Bač, Sr.) 643, 680, 692, 732–737, 768, 810, 877, 881–882,

- 887, 891, 897–899, 900–904, 905, 908, 912, 918, 923, 925, 928, 931, 938, 950, 955, 959–960, 965, 966–968, 969, 974, 979, 1039, 1052, 1075, 1142, 1323–1325, 1651, 2027, 2035, 2780–2783, 2816, 2844, 2846–2847, 2853, 3074–3078, 3078–3079, 3081, 3087, 3089, 3093, 3108, 3110, 3111, 3114, 3115, 3117, 3123, 3124, 3134, 3136–3137, 3140
- (Bachia), capitulum Bachiense 199–200
- , portarii castri 3114
- , sartores Bachienses 3083
- Bács → Bachia
- Bács com. 9, 161, 1250, 1281, 1526, 2033, 2959; nobiles comitatus 834
- Bacskai, Nicolaus, praepositus Mislyensis, orator regius in urbe 829, 3106
- Bad Radkersburg → Ratispurga
- Badljevinā → Bagyanovc
- Bagamér (Csepel-sziget, H.) 2411
- Bagodi (*Bagudi*), Gregorius dicator com. Borsod (1494) 216, 2419
- fam. 216
- Bagyanovc (Körös com. – Badljevinā, Cr.) 564, 2551, 2660–2661
- Baia de Arieș → Offenbánya
- Baia Mare → Rivulus Dominarum
- Baj (Komárom com. – Baj, H.) 2045; *vide etiam* Haláp
- Bajmóc (Nyitra com. – Bojnice, Sl.) 317, 2318
- Bakóc, Thomas (erdődi, *dominus Agriensis*) summus et secretarius cancellarius regni Hungariae (1490–1521), episcopus Iauriensis (1486–1494) et Agriensis (1492–1497), conservator sacrae coronae (1493–1497) 58, 120–121, 125, 140, 161, 174, 210, 220, 225, 274, 289, 291, 306, 322, 330, 331, 343, 351, 352, 374, 376, 381–382, 386, 402, 516, 568, 569, 623, 636, 666, 671, 673, 678, 699, 761, 924, 955, 970, 1009, 1175, 1288, 1417, 1615, 1685, 2037, 2054, 2067, 2134, 2225, 2253, 2276, 2299, 2300, 2305, 2306, 2331, 2370, 2380, 2412, 2439, 2456, 2510, 2511, 2515, 2519, 2527, 2562, 2693, 2697, 2765, 2956, 2986–2987, 3006, 3013; *referens* 603, 630, 636, 642, 670, 673, 706, 797, 829, 1008, 1038, 1039, 1133, 1142, 1240, 1246–1247, 1255, 1884, 1933, 2885; *familiaris eius* → Kuzol, Iohannes
- Bakony silva (H.) 2901
- Bakva (Verőce com. – Špišić-Bukovica, Cr.) 563, 1104, 2525, 2550
- , castellanus de → Turbelt, Nicolaus
- Balafelde → Balázsfölde
- Balassa, Franciscus (gyarmati) banus de Szörény (1492–1494) 2032
- Balassafelde → Balázsfölde
- Balazsentmiklós (Külső-Szolnok com. – Törökszentmiklós, H.) 653, 678
- Balázsfölde (Gömör com. – circa Martinová, Sl.) 404, 2368
- Balicki fam. → Ossolinski
- balneatores 1149, 1210, 1714, 1734, 1749, 1836, 1855, 1900, 1926, 1935, 1946, 1965; → Gregorius
- Balsa Petrus dux Sanctae Sabinae 566
- Balthasar banus → Battyányi, Balthasar
- dicator com. Szabolcs (1494) 510, 762, 1563
- Bálványos (Belső-Szolnok com. – Unguraș, R.) 597, 2600
- Bamberg (G.) 57
- , Iohannes de 57
- Bán (*Baan*), Laurentius (nuntius?) de Orbász 1205, 2735, 2835
- (Trencsén com. – Bánovce nad Bebravou, Sl.) 2349
- Báncsai, Andreas litteratus, provisor curiae castri Budensis (1492–1498) 54, 127, 222, 355, 361, 390, 517, 690, 807, 891, 1587, 2056, 2271, 2304, 2405, 2688, 3019
- Banfalw (*recte forsan Révfalu*, Győr com. – Győr: Révfalu, H.) 331
- Bánffyhunyd (Kolozs com. – Huedin, R.) 615
- Bánfi fam. (garai) 577, 2526
- , Bernardus (tallóci) 2247, 2260
- , Elisabeth (alsólendvai), Ladislai Rozgonyi, postea Georgii Kanizsai uxor 320, 389, 501, 1360
- , Franciscus (losonci) 615

- , Gabriel (*filius Perkoban*, tallóci, sc. filius Iohannis filii Perko bani) parvulus regius 1921
- , Georgius (tallóci vel váraljai, filius Francisci) dicator com. Hont (1495) 1419, 1851, 2247, 2260, 2682–2683, 3036
- , Iohannes (alsólendvai vel bolondóci) 315, 2247, 2344, 2353, 2391, 2712
- , — (losonci) 615, 2247
- , — (tallóci, filius bani Perko) 1921
- , — iunior (tallóci, filius Nicolai) dicator com. Zemplén (1495) 1851, 1921, 2247, 2260, 2975; *referens* 3079
- , Laurentius (garai) 893, 996, 1040–1041, 1044–1045, 1056, 1074, 1124, 1148, 2426, 3033
- , Michael (losonci) 615
- , Nicolaus (alsólendvai) magister curiae et ianitorum (1491–1500), comes de Verőce 172, 477, 558, 570, 1107, 1283, 1385, 1421, 1525, 1527, 2222, 2530, 2552, 2808, 2983; *commissio* eius: 1526, 1528–1529; *referens* 1323–1324; famulus eius 1421
- , Pauli (alsólendvai vel bolondóci) vidua → Bátori, Margaretha
- , sine nomine (tallóci?) 1851, 1854
- Banja Luka (*Banyalwka*, *Bannyalwka*, *Lwka-bannya*, Bosna – Banja Luka, B.) 1082, 1084, 1108, 1209
- , castellanus → Mikulašić, Georgius
- , cives 722, 2728, 2832, 2836
- , fratres ordinis Sancti Francisci 2727
- , nuntii 1082, 1108, 1209
- Bánovce nad Bebravou → Bán
- Banská Bystrica → Bistricia
- Banská Štiavnica → Semnicia
- bani → Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae bani, de Jajca, Nandoralba, Szabács, Szörény, Szrebernik bani
- Banyalwka*, *Bannyalwka* → Banja Luka
- Baptista → Ammannati, Battista
- Barabas pincerna regius 3065
- Barabási, Iohannes (csesztvei) potior nobilis regni Transsilvanensis 2765
- Baraca (*Barach*, Gömör com. – Barca, Sl.) 402, 2370
- Baracsi, Iohannes, familiaris camerariorum salium 2779
- Baranya com. 71, 149, 161, 180, 251, 267–281, 555, 584, 634, 662, 687–688, 704, 705, 706, 707–710, 740, 881, 1178, 1238, 1256–1257, 1292–1293, 1451, 1511, 1528, 1714, 1717, 1801, 1844, 1887, 2061, 2116, 2200, 2431–2450, 2451, 2657, 2713, 2764, 2851, 2853
- —, dicatores → Iohannes litteratus; Pócsai, Stephanus; Porkoláb, Gregorius
- —, vicecomites → Bika, Iohannes; Gyulai, Georgius
- Baranyavár (Baranya com. – Branjin Vrh, Cr.) 2851
- Barathor* → Baratony
- Baratony (Nógrád com. – Baratonypusztá, H.) 401, 2369
- Barbatus senex corrigiator 2962
- barbitonsor regis → Remigius
- Barca → Baraca; Alsó- et Felsőbárca; Koksó
- Bárcai, Franciscus canonicus Agriensis, archidiaconus de Pata 144
- Bárcai, Iohannes notarius personalis praesentiae regiae 144
- Barchy* → Bárcai
- Barcsai, Akatius cubicularius regius (1483) 1914
- , famulus et nuntius Iohannis Corvini ducis 1914
- , Iohannes cubicularius regius (1483) 1914
- Bardejov → Bártfa
- Barics (com. Szerém – circa Progar, Sr.) 1821
- Barkó (Zemplén com. – Brekov, Sl.) 96, 124, 646, 2252
- Barko* → Borko
- Barnabas stabularius regius 3140
- barones 1878, 1880, 1889; filii baronum 644, 646, 650, 663, 1055
- Bars com. 100, 229, 311, 417–425, 983, 1561, 1675, 2484–2493, 2569, 2869
- —, comes → Kálnai, Ladislaus
- —, dicatores → *Abakwk*, Leonardus; Magasi, Michael; Malac, Barnabas; Ónári, Iohannes
- Bártfa (Sáros com. – Bardejov, Sl.) 776, 845, 880, 1725
- , cives de 6, 44, 924
- Bartha* (Bartolo) pictor, Italus 1335
- Barthfa* → Bártfa

- Bartholomaeus pixidarius in Jajca 1261
 — vaivoda → Drágfi, Bartholomaeus
 Bartolo → *Bartha*
 Bartosfalva (Sáros com. – Bartošovce, Sl.) 344
 Bartus (*regi importavit vinum*) 1372, 1422
 Bastaji → Szaplonca
 Básti, Franciscus aulicus 877
 Bát (Hont com. – Bátorovce, Sl.) 154–155
 Bat (Somogy com. – circa Toponár, H.) 2461
 Báta (Tolna com. – Báta, H.) 1034, 1249–1285
 Bataházai, Ladislaus aulicus 877
Bathkay → *Bothkay*
Bathor → Bátori
 de *Bathyna* (Bačini?), Stephanus 1299
 Bátor → Nyírbátor
 Bátori fam. (ecsedí) 294, 1130–1131, 1914
 —, Andreas (ecsedí) 2–3, 3, 110, 235, 294, 529, 571, 685, 769, 2408, 2502, 2645
 —, — (somlyói) aulicus 877
 —, Georgius (ecsedí) 2–3, 481, 511, 685, 2096, 2392, 2645, 2862; famulus eius 1027
 —, Margaretha (ecsedí), Pauli Bánfi (alsó-lendvai) vidua 486
 —, Nicolaus (ecsedí) episcopus Vaciensis 2, 2–3, 603, 673, 790–793, 1618, 2818
 —, Stephanus (ecsedí) iudex curiae regiae (1471–1493) 2142
 Bátorkő (Veszprém com. – circa Várpalota, H.) 188, 2225
 Bátorovce → Bát
 Bányai Porkoláb → Porkoláb, Gregorius
 Battyányi, Balthasar banus de Jajca (1493–1496) 110, 207, 555, 572, 698, 702, 711, 718, 720, 731, 1072, 1145, 1171, 1188–1190, 1224, 1240, 1325, 1478, 1482, 1496–1498, 1590, 1595, 1837, 1943, 1966, 2035, 2212, 2419, 2558, 2639–2640, 2670, 2721, 2731, 2734, 2753, 2758, 2778, 2863
 —, Benedictus dicator comitatus Veszprém (1495), postea castellanus castris Budensis, thesaurarius (1506–1509, 1510–1511, 1519–1520) 2077, 2899, 2934
 —, Petrus 2628–2629, *recte* Butkai, Petrus
 Baumkircher, Georgius (*Pankyrcher, Pamkyrcher*) 174, 580, 979, 1031, 2505, 2511, 2533, 2980, 2995, 3029
 Bayezid II. imperator Turcorum (1481–1512) 1166, 1174, 1222, 1238, 1243, 1243–1247, 1250, 1265, 1417, 1714, 1717, 1766, 1790, 2702
Baysprochher → Weispriacher
Baythmiller, Baythmilner, Baythmul, Baythmulner → z Vajtmile
 Bazin (Pozsony com. – Pezinok, Sl.) 499
 Bazini fam. → Szentgyörgyi et Bazini
 Beatrix (de Aragonia) regina 26–27, 138, 190, 223, 235, 356, 373, 388, 443, 444, 546, 790–793, 813, 1290, 1449, 2038, 2065, 2219, 2279, 2294, 2296–2297, 2410
 Bebek, Iohannes (pelsőci) magister pincer-narum (1493–1497), banus de Jajca (1495–1497) 414, 1055, 1684, 1966, 2035, 2278, 2358, 2364, 2715, 2721, 2797
 —, Ursula (pelsőci), Emerici Szapolyai palatini vidua 400
Bechin, Bechynek aulicus 1228
 Beckov → Bolondóc
 Bécs → Vienna
 Becsk, Georgius (szántói) familiaris Ladislai Geréb episcopi Transsilvanensis 802
 Bégányi, Franciscus dicator com. Szepes (1495) 2142
 beginae Budenses 2411, 2635; Pestenses 1792
 Békavár → Szentgyörgyvár
 Bekény Dénes (mikófalvi, alagi) dicator com. Sáros (1494) 337
 Békés com. 9
Bel → Bélháromkút, abbatia
 Béla I. (Körös com. – Bijela, Cr.) 572, 1482–1483, 2524
 —, abbatia Sanctae Margarethae ordinis Sancti Benedicti 541, 2524
 Béla II. (Varasd com. – Bela, Cr.) 560
Belay → Bjelaj
 Belec (Varasd com. – Belec, Cr.) 558, 579, 2565
 Bélháromkút, abbatia 220, 2276
 Beli Manastir → Szederjes
Belkey, Petrus aulicus (Bellényi?) 1327

- Bellényi, Ladislaus vicecomes com. Gömör (1487–1498) 398
 —, Petrus aulicus 877, 1327, 1763
 belliductor → Belmošević, Miloš
 Belmošević, Miloš (sászvári) belliductor Pauli Kinizsi, deinde Iosae Somi comitum Temesiensium 731
Belnich, Belnycz aulicus 1251, 2000
Belsomowyth → Belmošević, Miloš
 Belső-Szolnok com. 587, 2587
 Bélteki Drágfi → Drágfi (bélteki)
Belwych, Belwyth, Georgius custos scultellarum regiarum 1475, 3136
Belyczky (z Belic?) aulicus 1996
Belýgh → Bělík z Kornic
Belyn, Stephanus 905
 Benčić, Georgius (cirkveniki) iudex nobilium com. Pozsega 543
 —, Iohannes (cirkveniki, skrabutniki) castellanus de Berzőce 2427
 —, Ladislaus (cirkveniki, skrabutniki) 2427
Benche cursor regius 941
Bencze (Benedictus Izdenci?) *referens* 3137
Bende (Burian Benda?) aulicus 1998
Benedach aulicus 1758
 Benedictus capellanus regius 1310, 2911
 — faber in Jajca 1269, 2723
 — ianitor regius (Rutenus) 1689, 2896, 3066
 — procedens 1829
Benessius → z Vajtmile, Benedictus
 Benković, Nicolaus (plavnói) comes com. Hunyad (1506) 2720
 Bény (Esztergom com. – Bíňa, Sl.) 434, 2122
 Beograd → Nandoralba
 Bereg com. 251–258, 522, 1327, 2057, 2147–2156, 2239, 2431, 2658, 3035
 — —, dicatores → Fadan, Christophorus; Huszár, Iohannes; Pócsai, Stephanus
 Berény (Jászberény?) 3063; → Jászberény
 Berger, Bernhard, orator Maximiliani regis Romanorum 1175
 Berhida → Rostás
 Beriszló, Bartholomaeus (grabarjai) prior Auranae (1475–1512) 273, 289, 562, 1273, 1325, 1960, 2456, 2524, 2531, 2754, 3143; mater eius → Anna
 —, Franciscus (grabarjai) banus de Jajca (1494–1495, 1499–1503) 535, 539, 555, 572, 698, 711, 712, 719, 794, 1072, 1143–1146, 1188–1190, 1240, 1482–1483, 1558, 1568, 1590, 1614, 2035, 2419, 2759; famuli eius: 794, 1614, → Nelepecí, Iohannes; uxor eius → Frangepán, Barbara
 —, Iohannes (grabarjai) banus de Szrebernik (1494–1504) 535, 539, 711, 712, 713, 740, 1538, 2028
 Berki (Pest com. – circa Érd, H.) 363, 2413
 Berlin (G.) 1804
 Bernardinus comes → Frangepán, Bernardus
 Bernardus aurifaber 1471
 — Italus → Lupus, Bernardus
 Berović, Matthias, Croatus 1300, 2840
Bersnebanya, Bersnyebannya → Breznóbánya
 Berstyanóci Tulbert → Tulbert (berstyanóci)
Beryzlo → Beriszló
 Berzence (Somogy com. – Berzence, H.) 296, 2461
 Berzencei Bornemissza → Bornemissza (berzencei, tolnai)
 Berzétemonostor (*Monosthor*, Valkó com. – Nuštar, Cr.) 1059
 —, civis de → *Bosyczkay*
 Berzőce (Körös com. – Brezovica, Cr.) 563, 2525, 2550
 —, castellanus → Benčić, Iohannes
 Besnyő (Pest com. – Gödöllő: Máriabesnyő, H.) 361, 2405
Besyn → Běšín
 Beszterce I. (Trencsén com. – Považské Podhradie, Sl.) 2349
 — II. (Transsilvania) → Bistricia I.
 Besztercebánya → Bistricia II.
Bethleem → Betleni
 Betlenfalvi Turzó → Turzó (betlenfalvi)
 Betleni (*Bethleem*), Nicolaus potior nobilis regni Transilvaniensis 603, 613, 2765
 Bibi, Stephanus huzaro regius, dicator com. Közép-Szolnok et Máramaros (1495) 983, 1933, 2164, 2283, 2693–2694, 2918
 Biccse (Trencsén com. – Bytča, Sl.) 1080, 2350
 Bicske (Pest com. – Bicske, H.) 2824

- Bihács (Croatia – Bihać, B.) 625, 2732, 2744, 3086
 Bihács, castellanus → Horvát, Elias
 Bihar com. 9, 56
 Bijela → Béla I.
 Bijela Stijena → Fejérkő I., Oporovc
 Bika, Iohannes (teremhegyi) vicecomes com. Baranya 707
 Bikád (Tolna com.) 1034, 1763
 Bilčici Mihanović → Mihanović (bilčici)
 Bilkei fam. 1327
 Bína → Bény
 Bistricia I. (Beszterce, Transsilvania – Bistrița, R.) 20, 22, 602, 778, 943, 2605
 — II. (Besztercebánya, Zólyom com. – Banská Bystrica, Sl.) 100, 442–445, 445, 943, 2025, 2169, 2295, 2695
 —, cives 943
 Bistriciensis civitas → Bistricia II.
 Bisztrica (Zágráb com. – Podgradje Bistričko, Cr.) 2559
 z Bítova → z Lichtenburka a z Bítova
 Bjelaj (Croatia – Bjelaj, B.) 2719
 Bélić (z Kornic) fam. 1937
 — — (*dominus Belygh*) 1937, 1990
 Běšín (*Besyn, Bessyn*) aulicus, Bohemus 1073, 1998
 — (z Běšin), Georgius familiaris regius 1073
 Blažej → *Blasko*
 Blagaj (Körös com. – circa Kutina, Cr.) 569
 Blasius litteratus provisor Nandoralbensis (1494) 689, 1523, 1575–1576, 2005
Blasko (*forsan* Blažej) famulus regis 1352; cf. Praga, Blasius de
 — —, nuntius peditum Nandoralbensium 1969
 Bočac (*Bochak, Bosach, Bossach* Bosna – Bočac, B.) 1084, 1108
 —, cives 722, 2728, 2832, 2836
 Bocskai, Petrus (rasznyakeresztúri) vicebanus Slavoniae (1475–1476, 1479–1482, 1483–1489) 555, 611–614, 725, 2561, 2739
 Bodó, Caspar (györgyi) comes com. Tolna (1459–1470, 1483–1498) 877, 1284, 1602, 1608, 2136
 —, Franciscus (györgyi) aulicus 877
 Bodolya (Baranya com. – Podolje, Cr.) 271, 2436
 Bodrog com. 9, 1526, 2882
 Bodrogi, Philippus doctor decretorum, custos ecclesiae lauriensis, orator regius in urbe 828–829, 829, 3106
 Bodrogszentmária (Zemplén com. – Svätá Mária, Sl.) 125, 2253
 Bogát (Vas com. – circa Szombathely, H.) 174, 2511
 Bohemi 805, 818, 878, 906, 914, 927, 940, 960, 962, 981, 1015–1016, 1023, 1073, 1085, 1111, 1117, 1126, 1184, 1228, 1664, 1712, 1754, 1813, 1852, 1963, 2887, 2927–2928, 2947, 2961, 2965–2966, 2969, 2998, 3018, 3053, 3067, 3117
 —, aulici Nandoralbenses 906; nuntius eorum 906
 —, aulicorum Bohemorum capitanei → Račín, Nicolaus; z Slaupníc, Ivan
 Bohemia 845, 851, 928–929, 941, 1138, 1363, 1409, 1664, 1848, 1862, 2880, 2928, 2965, 3117
 —, cancellaria regni Bohemiae → cancellaria regni Bohemiae
 —, cancellarius regni Bohemiae → ze Šelmberka, Iohannes
 —, consilium regium Pragense (*in Pragam ad dominos*) 928, 2936
 —, magister curiae regni Bohemiae → z Pernštejna, Vilém
 —, vicecancellarius regni Bohemiae 1138
 Bohunici Chalupa → Chalupa (bohunici) *Bohyn*, Iohannes (*Bechin?*) aulicus 1228
 Bojnice → Bajmóc
 Bokod → Kereki I.
 Boldogfalva (Pest com. – Boldog, H.) 2408
 Boldogkő (Abaúj com. – Boldogkőváralja, H.) 141, 2329
Bolff → Wolf
Bolfgangus → Wolfgangus
 Bolhás (Somogy com. – Bolhás, H.) 1872
 —, plebanus de → Petrus
 Bologa → Sebesvár
 Bolondóc (Trencsén com. – Beckov, Sl.) 315, 2353, 2712
 —, plebanus de 2353

- Bolsowyth* aulicus 1998
 Boltos (*Bolthos*), Benedictus mercator Quinquecclesiensis 1270
 bombardarii, pixidarii 812; Nandoralben-
 ses 1969, 2030; de Szabács 3126;
 → Andreas; Bartholomaeus; Stephanus;
 Iacobus; Iohannes; Lucas; Marienwer-
 der, Iacobus; Michael; Petrus; famuli
 eorundem 864–866, 991
 Bonfini (*Bonfyn*), Antonio (Antonius de
 Bonfinis) historicus 1506–1507, 1540,
 1993, 2932, 2984; scriptor eius →
 Iohannes scriptor
 Bontempi, Raggione (*Rason*) mercator Flo-
 rentinus Budae residens 1362, 2771
 Bonyhád (Tolna com. – Bonyhád, H.) 1211
 Borinka → Borostyánkő
Borko (*Barko*, *Burko*, *Burko*, *forsan* Bořek)
 fatuus regis 1413, 1476, 3105; *referens*
 1963
 Bornemissza, Iohannes (berzencei, tolnai) fa-
 miliaris regius 296, 478, 1308, 2413,
 2461; thesaurarius (1500–1504) 2031
 Borostyánkő (Pozsony com. – Borinka, Sl.)
 499–500
 Borovo → Kercsenye
 Borsod com. 134, 138, 216–228, 2057,
 2270–2282, 2381, 2684–2690, 2919,
 3100–3103
 —, dicatores → Bagodi, Gregorius; Sza-
 kácsi, Blasius; Sztrazsemlyei, Ladislaus
 Borsvai, Benedictus (sülyi) procurator re-
 gis/director causarum regiarum 362,
 1581, 1951, 3025
 —, Iohannes parvulus regis (1493), aulicus
 881, 1324, 1327
Borzway → Borsvai
Bosach, *Bossach* → Bočac
 Bosanska Krupa → Krupa
Bosnaci, *Bosnyaki* 1084, 2753
 Bosna (*Bozna*) 348, 349, 668, 695, 702,
 740, 881, 1059, 1082, 1084, 1108,
 1899, 2419, 2825–2840
 —, civitates de Bosna 720
 —, episcopus Bosnensis → Polnar, Gabriel
 —, fratres ordinis Sancti Francisci 1930,
 2727
 —, nuntii de Bosna 1108
 —, regina Bosnae → Szécsi, Magdalena
 Bosnyák, Elias (businci) provisor in Jaj-
 ca (1495–1504), dicator com. Pozse-
 ga (1495), vicebanus Sclavoniae (1506,
 1511) 2419, 2825–2840
Bosyczkay civis de Berzétemonostor 1059
 Bot, Andreas (bajnai, Lábatlani) aulicus, ba-
 nus de Újlak (1495–1496) 268, 560,
 623, 626, 700, 708, 1135, 1178, 1281,
 1511, 1844, 1960, 2445, 2458, 3026,
 3030
Bothkay → Butkai
 — vel *Bathkay*, Emericus, huzaro regius 983,
 1294
 Božjakovina → Bozsjákó
Bozyn → Szentgyörgyi et Bazini
 Bozsjákó (Zágráb com. – Božjakovina, Cr.)
 562
 Bőcs → Kis- et Nagybőcs
 Bög (Külső-Szolnok com. – Tiszakécske:
 Tiszabög, H.) 212
 Bradács, Laurentius (ladomerci) cubicula-
 rius regius 728, 750, 757, 838, 855,
 877, 882, 889, 992, 1026, 1123, 1237,
 1249–1285, 1258, 1270, 1289, 1291,
 1312–1313, 1315–1316, 1319, 1358–
 1359, 1367, 1392–1393, 1583, 1746,
 1807, 1820, 1842, 1975–1976, 2559,
 2748, 2841, 2853, 2905, 2948, 2967–
 2968, 2972, 3009, 3024, 3054, 3059,
 3071, 3104, 3116, 3118; familiares
 eius 3007, 3009; *referens* 753, 756,
 771, 786–789, 794, 798, 803, 805,
 810, 812–815, 817–819, 823, 825–826,
 832–835, 837, 841, 845–854, 856, 874,
 879, 888, 890–891, 894, 902, 905–906,
 909, 911, 917–918, 923–925, 927–932,
 934, 939–941, 943, 946–947, 950–
 953, 958–960, 962, 964, 970, 972,
 977, 981, 985–986, 1001–1003, 1009,
 1012–1014, 1016, 1027–1028, 1040–
 1041, 1044–1045, 1047–1049, 1053,
 1057, 1059, 1067–1068, 1072, 1074,
 1078, 1084, 1090, 1103–1104, 1108,
 1116–1117, 1122, 1125, 1128, 1134,
 1139–1140, 1147–1149, 1157–1159,
 1161–1162, 1173, 1178–1182, 1184,
 1186, 1193, 1195, 1197, 1204, 1207–
 1210, 1212–1213, 1215, 1217, 1219–
 1221, 1226, 1229, 1232, 1234, 1236,

- 1238, 1249, 1251, 1253–1254, 1256–1257, 1259, 1262, 1267, 1280, 1287–1288, 1297–1298, 1300, 1308, 1332, 1364, 1395, 1406–1407, 1419, 1423, 1440, 1452, 1461, 1464–1466, 1469–1470, 1477, 1712–1713, 1734, 1737, 1739–1741, 1743–1745, 1747, 1749, 1756–1760, 1769–1770, 1772, 1774, 1778–1781, 1783, 1791–1792, 1799, 1803, 1812, 1815, 1820, 1824–1825, 1827, 1832–1833, 1835–1836, 1838, 1840, 1842, 1845–1846, 1848–1849, 1851–1852, 1854–1855, 1865, 1872, 1874–1876, 1881–1882, 1888, 1895–1896, 1900, 1905, 1910, 1912, 1916, 1920, 1923, 1926, 1935, 1942–1946, 1948, 1957, 1962, 1964–1965, 2630, 2635–2636, 2803, 2814, 2875, 2883–2884, 2890, 2894, 2902, 2906–2912, 2924–2925, 2941, 2967, 2969–2971, 2973, 2978, 2986–2987, 3039, 3054, 3065–3066, 3080–3082, 3085–3086, 3105, 3114, 3116–3117, 3119–3120, 3126, 3140
- Bradács, Stephanus (Iadomerci) castellanus de Lipovec (1493), vicebanus Sclavoniae (1496) 2559, 2748
- Brajinska → Pósahegy
- Bran → Töröcsvár
- Brâncovenesti → Véc
- Brandenburga (G.) 1869, 1981
- , elector marchioque Brandenburgensis → Iohannes I.
- , oratores de → Iohannes; *Zprigen, Gyergh*
- Brandis, Iohannes praepositus et decanus Wratislaviensis, orator regius in urbe 828–829, 829, 3106
- Branjin Vrh → Baranyavár
- Brankovics, Georgius despotus Rasciae 1190, 1281, 1324, 2988
- , Vuk despoti Rasciae vidua → Frangepán, Barbara
- Brassovia (Brassó, Transsilvania – Braşov, R.) 20, 22, 32–33, 608, 777, 1115, 1790, 2904
- , cives 1172, 1319, 2904
- Bratislava → Posonium
- Brekov → Barkó
- Brestovac → Vojkovc
- Breznóbánya (Zólyom com. – Brezno, Sl.) 442–445, 443, 2296
- Brezovica I. (Zágráb com. – Goli Breg; Brezovica, Cr.) 2527
- II. (Körös com.) → Berzöce
- Brinje, comes de → Frangepán, Nicolaus
- Brno → Bruna
- Brodski Drenovac → Kisdarnóc
- Bruna (Brünn, Moravia – Brno, Cz.) 709, 1095–1096, 1641
- (*Brunna*), Leonardus de 1095–1096; cf. z Horu, Linhart(ek)
- Bučje → Kóvár II.
- Buda (Pilis com. – Budapest, H. [*sine annotationibus historicis*]) 626, 690, 697, 727, 755, 783–784, 807, 826, 872, 888, 891, 900, 921, 961, 963, 1003, 1010, 1021, 1025, 1051–1052, 1057, 1075, 1092, 1112; 1114, 1120, 1183, 1185, 1241, 1250, 1260, 1274–1275, 1281, 1291, 1379, 1499, 1525, 1547, 1551, 1566, 1577, 1585, 1587–1588, 1599, 1619, 1689, 1731, 1771, 1927, 1960, 1966, 1984, 2007, 2036, 2038, 2662, 2671, 2678, 2685, 2693, 2711–2712, 2749, 2760, 2778, 2801, 2807, 2821, 2841, 2857, 2859, 2870, 2877–2878, 2883, 2953, 2970, 2972, 2979, 3011, 3015, 3034, 3041, 3063, 3110
- , altare Corporis Christi → Buda, ecclesia de Beata Virgine
- , apothecarii → Engelhart, Wild; Valentinus
- , auritextor → Alexius
- , beginae 2411, 2635
- , calcaripares Budenses 1379, 1448
- , canonicus ecclesiae Budensis → Karai, Georgius
- , capella regia → regia capella
- , capitulum ecclesiae Budensis 1951, 2812
- , carpentarius Budensis → Andreas
- , castellanatus Budensis 2634, 2646, 2672, 2701, 2799
- , castellanus → Ráskai, Blasius
- , castrum regium 230, 348, 372, 656, 661, 667, 669, 1343–1344, 1347, 1357–1359, 1367, 1394, 1399, 1422,

- 1481, 1562, 1581, 1605, 1643, 1646, 1704, 1741–1742, 1747, 1755, 1769, 1781, 1807, 1815, 1817, 1820, 1826–1827, 1833, 1838–1840, 1845, 1847, 1849, 1854, 1876, 1882–1883, 1901, 1904–1905, 1912, 1920, 1922, 1964, 1984, 2004, 2016, 2873, 2884, 2890, 2902, 2921, 2952, 2979, 2993, 3005, 3012; porta eius 1755
- , cives 12, 40, 1372, 1591, 1994, 2005–2006; → Buda, mercatores; Heidentrich, Iohannes; Valentinus apothecarius regius
- , claustrum et fratres ordinis Sancti Pauli → Budaszentlőrinc
- — fratrum de monte Carmelo 1598
- — Sancti Iohannis ordinis minorum et fratres ibidem 1690, 2016–2017, 2062, 2411, 2635, 2877, 3014
- — — Nicolai ordinis praedicatorum et fratres ibidem 121, 639
- , corrigatores vel frenatores 1382, 1521, 1633, 2954, 2962; → Barbatus senex; Emericus; Franciscus; Kötélglyártó, Georgius
- , curiferi 1010, 1025, 1604, 1626, 1637, 1649, 1669, 1717; → Demetrius
- , curripares 1376, 1435, 1626, 1698, 1971, 1973, 2913, 2965; ceha eorum 2965; → Szekérgyártó, Georgius; Váci, Petrus
- , Csűr (*Chwr*) 1704, 1723, 1730
- , decimae 2078, 2117, 2641, 2652, 2800–2811, 2858
- , diversi magistri 1338–1403
- , doletores 1439, 1632; cf. 1693, 1710
- , ecclesia et plebania Beatae Virginis 1337, 1782–1783, 2045; plebanus ibidem → Bylica z Olkusz, Martinus; altare Corporis Christi 2045
- — nova Beatae Mariae → Buda, praepositura Sancti Sigismundi
- , fabri 867, 1375, 1378, 1410–1411, 1627, 1970, ceha eorum 2965; → Iohannes; Petrus; Stephanus; Urbanus
- , Friss palota (*Frisspalatha*) 1562
- , iudex civitatis → Pemfflinger, Iohannes
- , lapicida → Iohannes
- , mercatores → Arnoldus; Arnolt, Iohannes; Cotta, Martinus; Haller, Rupert; Harber, Matthes; Jungher, Petrus; Kanzler, Angelus et Iohannes; Malozsás, Nicolaus; Pécsi, Benedictus; *Peterdorff*, Petrus; Piller, Hans; Posztómető, Philippus; Sankó, Nicolaus; Seboldus; Stephanus; Szabó, Benedictus; *Thokaor*
- , — Florentini Budae residentes → Ammannati, Battista; Bontempi, Raggiogne; Fiorentino, Franco; Marsupini, Francesco; di Stagio, Felicie; da Volterra, Ottaviano
- , nautae 947, 1951
- , ollipares 1377, 2940; → Dominicus; Georgius; Matthaeus
- , palatium regium 1562, 1739
- , pellifex → Antonius
- , plebanus de Beata Virgine → Bylica z Olkusz, Martinus
- , praepositura Sancti Sigismundi (ecclesia nova Beatae Mariae) 1782; succentor eius 1782
- , praepositus ecclesiae Budensis → Szatmári, Franciscus
- , provisor curiae castri Budensis → Báncai, Andreas
- , provisoratus castri Budensis 153, 2265
- , rasores pannorum 1384, 1813, 1843
- , scolares 2875
- , sellipares 1380, 1457, 2961; ceha eorum 2961; magister ceharum eorum → Iohannes
- , suburbium 1327
- , tricesima 2025
- , tricesimator → Jungher, Petrus
- , viceprovisor curiae castri Budensis 3019, 3022
- Budafelhévíz → Superiores Calidae Aquae
- Budapest → Buda, Budaszentlőrinc, Guibacs, Káposztásmegyer, Insula Leporum, Óbuda, Pest, Szentdienes, Szentfalva
- Budaszentlőrinc, claustrum Beati Laurentii ordinis Paulinorum 783, 1320–1321, 1619, 2271, 2685,
- Budenses pedites 1667
- Budensis, Petrus magister (*senex*) 1655
- , Valentinus magister → Valentinus
- Budišić, Martinus castellanus de Krupa 2732
- Buják (Nógrád com. – Buják, H.) 2645

Bukóc (Abaúj com. – Bukovec, Sl.) 138, 2333
 Bukovina → Jánosháza
 Burian cubicularius → z Lichtenburka a z Bítova, Burian
 — tavernicus regius (*forsan* Burian z Lichtenburka) 1401; frater eius: parvulus regis 1401
 —, Albertus (Albertus, frater Burian [Albrecht z Lichtenburka a z Bítova]?) 1229; cf. Burian tavernici frater, parvulus regis
Burko → *Borko*
 Butkai iunior (*forsan* Paulus) aulicus 1997
 —, Paulus aulicus 877
 —, Petrus castellanus castrorum regionum Tata et Komárom, comes com. Komárom (1493–1497) et Somogy (1493–1505), tavernicus regius 52, 104, 297, 702, 877, 1186, 1408, 1957, 2040, 2044, 2046–2047, 2123, 2464, 2560–2561, 2628; dicator Sclavoniae (1492) 702; uxor eius → Fáncs, Margaretha; famulus eius → Thomas; *referens* 1403, 1883, 2004, 2629, 2901
 Buzádszigeti Sárkány → Sárkány (buzádszigeti, ákosházi)
 Buzlai, Moises (gergelylaki) postea magister curiae et ianitorum (1500–1519), comes com. Tolna (1498–1519) 1284, 2129, 2138, 2655–2656
 Buzsin (Zágráb com. – Bužim, B.) 2734
 Buzsini Mikuličić → Mikuličić (buzsini)
Bwdosyth → Budišić
Bwdynchky, Iakws, magister rotarum peditum, Bohemus 878
Bwhegh → Bihács
Bwlstorffer 1789
Bwrian → Burian; z Lichtenburka a z Bítova, Burian
Bwrko → *Borko*
Bwryan → z Lichtenburka a z Bítova, Burian
Bwthkay → Butkai; Bocskai
Bwzyn → Szentgyörgyi et Bazini
Bygandi, Iohannes consobrinus Dominici praepositi Albensis, scriba 1764
 Bylica (z Olkusz), Martinus (Martinus de Ilkus) professor artium liberalium et theologiae, protonotarius apostolicus, plebanus Budensis, praepositus Vacien-

1337; frater eius → Bylica z Olkusz, Stanislaus
 — —, Stanislaus 1337
 Bytča → Biccse

C

calcaripares → Buda, calcaripares
Caldi → Káldi, Iohannes
 Calidae Aquae → Superiores Calidae Aquae
 camerae → Alba Regalis, Cibinium, Iaurinum, Rivulus Dominarum, Szolnok, Transsilvania
 camerarii (sc. camerarum montanarum aut salium) → Gyulai, Caspar; Horvát, Petrus; Istvánfi, Stephanus; Kakas, Laurentius; Kápolnai, Nicolaus; Kutasi, Andreas; de Lipa; Matthaeus (Bohemus); Polyak, Gregorius; Pozsegai, Iohannes; Tolnai, Matthaeus; Zoltán, Iohannes
 Campana, Andreas episcopus Segniensis (1486–1497) 3124
 cancellaria regni Bohemiae 1547, 2887, 2947; notarii → Hyndrák (z Habrové), Venceslaus; Iohannes (Alemanus)
 cancellarius regni Bohemiae → ze Šelmberka, Iohannes
 — — Hungariae → Bakóc, Thomas
Canczlyr → Kanzler
 cantores → regii cantores
 capella → Iaurinum, capella Sanctae Trinitatis; Quinqueecclesiae, capella Beatae Virginis in castro
 — regia → regia capella
 capellani → regii capellani
 capitanei Cumanorum → Cumani
 — generales Partium inferorum → Kinizsi, Paulus; Somi, Iosa
 — regii 916; cf. rotarum magistri
 — aulicorum Bohemorum → Račín, Nicolaus; z Slaupník, Ivan
 Caransebeș → Karánsebes
 cardinales → Fridericus Jagiello; Hippolitus Estensis; Peraudi, Raimundus
 Carinthia (A.) 734
 Carmeliti fratres → Buda, claustrum fratrum de monte Carmelo
 carnifices 3136
 Carniola (A.) 734, 735
Carnomia → Carnovia

- Carnovia (Jägerndorf, Slesia – Krnov, Cz.) 1395, 1906, 1995–2000
 Carolus VIII. rex Franciae (1483–1498) 1243–1247, 2926
 carpentarii 950, 1152, 1555, 1609, 1629, 1646, 1686, 1706, 1948, 2030, 2723, → Andreas; Iohannes; Stephanus;
 — Bohemi → Georgius, Michael
 Carthusienses fratres 2271, 2687; → Lö-
 völd, Vallis Auxilii
 Casimirus (*Kachko*) II. dux Tessinensis (1477–1528), capitaneus Slesiae 932, 1252, 2937, 3040; nuntius eius → *Chethyn*, cf. Matthias
 Caspar (Caspar Morgai?) dicator com. Pest (1494) 347
 — cursor regius 1427, 3090; cf. Csonka, Caspar
 — delator litterarum 1600
 —, Alemanus (Caspar Pretzner?) 1328
 Cassovia (Kassa, Abaúj com. – Košice, Sl.) 56, 142, 230, 342, 473, 622, 625, 626, 632, 635, 641, 647, 659, 666, 717, 731, 738, 781, 1235, 1357–1361, 1373, 1449–1450, 1495, 1499–1500, 1511, 1526–1527, 1538, 1543, 1546–1547, 1558–1559, 1564, 1566, 1568, 1615, 1685, 1725, 2028, 2663, 3062, 3067
 —, cives 143, 924, 1136, 2196, 2330
 —, claustrum Beatae Virginis ordinis praedicatorum 2708
 —, nuntii ad regem 1136
 Cattaneo, Giovanni Antonio miniator librorum regiorum, abbas de Madocsa 2129, 2654
Cegle → Csegle
 Cél (Tolna com. – Lengyel: Célpuszta, H.) 306
 celeristae, celleristae 654, 2050, 2632
 Céli, Bernardus 308
 Celje → Cilli
 Cenad → Csanád I.
 Cenade → Csanád II.
 Cered (Nógrád com. – Cered, H.) 401, 2369
 Cериenses fratres (sc. fratres ordinis Sancti Francisci de observantia) 1690
 Cerna (Valkó com. – Cerna, Cr.) 1040–1042, 1044, 1056, 1104
Cerni, *Cerny* aulicus 1785, 2906
 Cetatea de Baltă → Küküllővár
 Cetin, comes de → Frangepán, Nicolaus
Chabi, *Chabaiy* → Csabjai
Chaholi → Csaholyi
Chalai → Csabjai
Chalaky → Csajági
 Chalupa fam. (*Haluppa*, bohunici) 2351
 —, Caspar (bohunici) 2351
 —, Georgius (bohunici) 2351
 —, Matthias vel Matthaeus (bohunici) castellanus de Szucsá, iuratus nobilis com. Trencsén (1488–1489) 2351
 —, Paulus (bohunici) 2351
Chames → Paulus praepositus Orodien-
 sis
 Chanadiensis episcopus → Szegedi, Lucas
Chapy → Sági
Chayka → Čejka
Cheb → Cseh
Chehthe → Csejte
Chengel, *Chenger*, *Czenger* aulicus, Alemanus 1395, 1897, 1997
Chermyn iunior → Černín iunior
Cherna → Cerna
Chernek, *Chernyk* → Savnik
Chery → Cséri
Chethnek → Csetneki
Chethyn, nuntius Casimiri ducis Tessinensis 932
Chewnek → Savnik
Chibiniensis → Szeben
Chobor → Cobor
 z Chodca vel Chodecki, Stanislaus → Halicki
Chonka → Csonka
Chorda 1866
 Christophorus (*Cristoff*) magister rotarum, Bohemus 878
 — (*ad Grech missus*) 1036; cf. Fadan, Christophorus
 — aprodianus regis 850
 — faber 1640
 z Chuděnic → Černín
Chwbor → Cobor
Chwkas → Csukás
Chwr → Buda, Csűr
Chwry → Csűri
Chybiniensis → Cibinium
Chynthius → Cynthius
 Cibak, Iohannes (gyéresi) aulicus 881

- Cibinium (Transsilvania – Sibiu, R.) 20, 32–33, 37, 584, 605, 653, 738, 741, 746, 751–752, 758–761, 764, 764–769, 771–774, 776, 782, 802, 819–820, 824, 830, 1115, 1262, 1329, 1558–1559, 1579, 1596, 1601, 1714, 1717, 1790, 2606, 2963–2964, 3038, 3135
- , camerarius Cibiniensis → Csukás, Georgius; Proll, Nicolaus
- , cementum Cibiniense et camera Cibiniensis 28, 2594–2595, 2762, 3068, 3107
- , cives Cibinienses 768, 1172, 1319, 1417, 1790, 2606, 2765, 2963–2964, 3135; famuli eorum 768, 771; → Horvát, Paulus
- , magistri civium → Agatha, Iohannes; Csukás, Georgius
- , praepositura Cibiniensis 605
- , sedes Cibiniensis 1172, 3107; iudex sedis → Proll, Nicolaus
- Ciceu-Corabia → Csicsó
- Ciesielski → Kezelicki
- Cilli (Stiria – Celje, Slov.) 980; capitaneus ibidem 980
- Cinzio → Cynthius
- Ciortea → Csörtó
- Cirkvenik (Pozsega com. – Cr.) 2427
- Cirkveniki Benčić → Benčić (cirkveniki, skrabutniki)
- Cirța → Kerc
- Cisterciensis ordinis claustra → Egres, Pilisszentkereszt, Savnik, Szentgotthárd
- Clara, vidua Blasii Magyar, uxor Nicolai Tulbert 1909, 2825
- clavigeri in castro Budensi 1838–1839, *vide etiam* Farkas; Quinqueecclesiensis 1257; praepositi minoris Quinqueecclesiensis 1256
- Cluj Napoca → Kolozsvár
- Cobor (Emericus vel Martinus) 2960; aprodianus eius 2960
- , Emericus (coborszentmihályi) orator regis in Turcia 4, 321, 859, 1225, 1243–1247, 1264, 1666, 1670, 1680–1682, 1766–1767, 1769, 1789–1790, 1811, 2026, 2313, 2702–2703; *referens* 3095
- , Martinus (coborszentmihályi) banus Nandoralbensis (1493–1494) 321, 764, 785, 803–806, 825, 859, 1054, 1163, 1272, 1309, 1324, 1529, 1539, 1550, 1588, 1593, 1666, 1680, 2026, 2029, 2702–2703, 2850; puer (sc. aprodianus) eius → *Sthary*; familiares eius 1588, → Horvát, Petrus
- coci → regii coci
- Cojocna → Kolozs
- Colochensis dominus* → Váradi, Petrus archiepiscopus Colochensis et Bachensis
- Colochia (Kalocsa, Solt com. – Kalocsa, H.) 2235, 3090
- , capitulum ecclesie Colochiensis 199–200, 200, 2671
- Colos* → Kolozs
- Colosiensis comitatus* → Kolozs com.
- Coloswar, Coloswaryensis* → Kolozsvár comitatus superiores 651; (diversi) 1771
- Conatowczyk* magister rotarum peditum, Bohemus 878
- conductores 828
- conservatores sacrae coronae → Bakóc, Thomas; Szapolyai, Stephanus
- de Corbavia, Iohannis comitis vidua → Újlaki, Catharina
- Corinthia* → Carinthia
- Cornis* → Kornis
- corrigatores vel frenatores Budenses → Buda, corrigatores vel frenatores
- Corvinus, Iohannes dux Liptoviensis (1479–1504), Opaviae (1485–1501), dux Sclavoniae (1490–1495) 30, 197, 255, 268, 317, 351, 374, 453, 463, 469, 503, 515, 558, 560, 582, 599, 655, 686, 700, 708, 715, 731, 759, 939, 943, 988, 1032, 1103, 1237, 1250, 1260, 1271, 1275–1276, 1323–1325, 1546, 1654, 1914, 1968, 2034, 2067, 2085, 2152, 2174, 2181, 2188, 2200, 2445–2447, 2545, 2546–2547, 2549, 2598, 2672, 2720, 2745–2746, 2748, 3086; nuntii eius 1103, → Barcsai; Kukavica, Michael
- Costel, Costhel* → Kosztel
- Coștiui → Rónaszék
- Cotta, Martinus (*Marthinkotha*, Martino Cotta) mercator Budensis 1383
- Cracovia (Polonia – Kraków, P.) 776, 2706, 3067
- , civis Cracoviensis → Turzó, Iohannes

- , pauper studens Cracoviensis 1874
Crasna, Crasensis com. → Kraszna com.
 creditores 2944
 Cremnicia (Körmöcbánya, com. Bars –
 Kremnica, Sl.) 57, 422, 454, 1290,
 2491, 3037, 3056
 —, comes camerae Cremniciensis 442–445
 —, Michael de → Magyar (körmöcbányai),
 Michael
Crichynger, Philippus, Alemanus 3069
Crisiensis comitatus → Körös com.
 Crisium (Körös com. – Križevci, Cr.) 555,
 2537
 —, claustrum Beatae Virginis ordinis Sancti
 Augustini 2537
Cristoff → Christophorus
 Croati 714, 726, 1107, 1158, 1180–1181,
 1208, 1300, 1773, 2736
 Croatia 30, 473, 488–489, 625, 674,
 714, 716, 730, 733, 787, 797, 1208,
 1604, 1773, 2034, 2640, 2717, 2732,
 2733–2734, 2816
 Croatiae banatus → Dalmatiae, Croatiae et
 Sclavoniae banatus
 —, nuntii regni 625; → Forčić, Iohannes;
 Kučić, Iohannes; Matičević, Simon
 Croatus (nomen) → Horvát
Cromian (Cromyan, Kromyan) aulicus, capi-
 taneus gentium regiarum 1022, 1214,
 1239, 1862
 cubicularii → regii cubicularii
 Cugir → Kudzsir
 Cumani 54, 201, 213, 2056, 2216, 2234;
 capitanei eorum 201, 213
 Cún (Baranya com. – Cún, H.) 275
Curchboch, Curczbo → Kurzbach
 curriperi vel vectores 1112, 1202, 1688,
 1711, 2782, 2791, 2975; → Emericus;
 Iohannes
 — Budenses → Buda, curriperi
 — regii → regii curriperi
 curripares Budenses → Buda, curripares
 cursores 748, 2748; → regii cursores
 custos bombardarum → Kun, Paulus (Palkó)
 — scultellarum → *Belwych*, Georgius
Gylya → Cilia
 Cynthius Italus (Cinzio), *qui Nandoralbae*
navem fecit 956, 1277
Czasarwara → Császárvára
Czedlycz → Zeidlitz
Czenger → *Chenger*
Czygłych → Zeidlitz
Cs, Č
 Csaba (Borsod com. – Miskolc: Hejőcsaba,
 H.) 221, 2686
 Csabdi → Csapol
 Csabi, Blasius dicator com. Zala (1494) 472,
 729–737, 1594
 Csabjai, Nicolaus 181, 652, 1547–1548,
 1580, 2212, 2667; mater eius 2212,
 2667; familiares eius 1580
 Čachtice → Csejte
 Csa holy (Szatmár com. – Nyírcsa holy, H.)
 530
 Csa holyi fam. 2494
 —, Bartholomaeus castellanus et provisor
 Varadiensis 2501
 —, Petrus 530, 2501
 Csajági, Benedictus dicator com. Tolna
 (1494) 302, 937, 1608
 Čakovec → Csáktornya I–II.
 Csáktornya I. (Körös com. – Čakovec, Cr.)
 562, 2531, 2553, 2754
 — II. (Zala com. – Csáktornya H., Čakovec,
 Cr.) 30, 484, 1281–1284, 2389
 — —, claustrum Beatae Mariae ordinis
 Sancti Pauli 2803
 Csáktornyai Ernusz → Ernusz (csáktor-
 nyai)
 Csákvár (Fejér com. – Csákvár, H.) 2468,
 2841–2850, 2960, 2963–2964, 2967–
 2973, 3000–3002, 3006–3007, 3013,
 3015
 Csanád I. (Csanád com. – Cenad, R.) 2505,
 2747, 3057, 3064, 3066–3068, 3073,
 3074–3078, 3099, 3131–3132
 — II. (Szászcsanád, Fehér com. – Cenade,
 R.) 605, 2606
 Csanád com. 9, 1323–1325, 2357
 Csanálos (Abaúj vel Zemplén com. – Új-
 csanálos, H.) 138
 Csapi (Zala com. – Csapi, H.) 478
 Csapol (Pest com. – Csabdi, H.) 2824
 Császárvár (Varasd com. – Klanjec, Cr.) 580,
 2533, 2547, 2980
 Csata (Bars com. – Čata, Sl.) 2489
 Csázma (Körös com. – Čazma, Cr.) 561

- Csébi Pogány → Pogány (csébi)
 Cseglei, Stephanus (*Stephanus Cegle*) 89
 Cseh, Michael civis Szegediensis 3061
 —, Georgius (pásztori) 89; cf. Pásztori, Georgius litteratus
 —, Matthaeus → Matthaeus (Bohemus) camerarius de Rivulo Dominarum
 Csehi Almási → Almási (csehi)
 Čejka (*Checa*) puer regius 1182, 2920
 —, Nicolaus aulicus 1182
 Csejte (Nyitra com. – Čachtice, Sl.) 316, 663, 1055, 1600, 2323
 Csekút (Veszprém com. – Csekút, H.) 915
 Cseneházi, Benedictus dicator com. Árva, Liptó, Turóc et Zólyom (1494–1495) 438, 448, 458, 467, 2169, 2178, 2182, 2289
 —, Dionisius vicecomes com. Zala 475, 2398
 —, Nicolaus familiaris thesaurarii 1326, 1431, 1456, 1480, 2003, 3129; famulus eius 2003
 Csengerújfalú → Újfalú II.
 Csepe (Ugocsa com. – Csepa, U.) 2658–2659
 Csepei Zoltán → Zoltán (csepei)
 Csepel-sziget (Pest et Fejér com.) 190, 357, 1315, 1866, 2010, 2219, 2410, 2925, 2949
 Csepreg (Sopron com. – Csepreg, H.) 74–76, 2577
 Cséptelke (Csepel-sziget, H.) 2411
 Cséri (*Chery*), Andreas 2570, 2867
 Černín (*Chermyn*, Černín z Chuděnic) iunior aulicus, Bohemus 940
 — aulicus, Bohemus 1785
 Červený Kameň → Vöröskő
 Cseszelicki → Kezelicki, Matthias
 Csesznek (Veszprém com. – Csesznek, H.) 245, 2082
 Csesztvei Barabási → Barabási (csesztvei)
 Csetnek (Gömör com. – Štítňnik, Sl.) 674
 Csetneki, Ladislaus 674
 Csibrád (Tolna com. – Csibrák, H.) 306
 Čič (z Nemyčevsi), Venceslaus (*Marsalk, Pan Chych Marsalk*) marescalculus curiae regiae Bohemae (1491–1504) 969, 1426, 1994, 2931; *referens* 945, 974, 1138, 1141, 1248, 1252, 1409, 1414, 1418, 1427, 1441, 1844, 1937, 1958, 1968, 1990, 1994, 2880, 2886, 2888–2889, 2898, 2903–2904, 2929, 2931, 2936–2937, 3002, 3004, 3020, 3042
 Csicséri Orosz → Orosz (csicséri)
 Csicsó (Belső-Szolnok com. – Ciceu-Corabia, R.) 600, 741, 2599, 2857
 Csicsva (Zemplén com. – Sedliská, Sl.) 2680
 Csire, Georgius (álmosdi) aulicus 877
 Csobánc (Zala com. – Gyulakeszi, H.) 480
 Csókakő (Fejér com. – Csókakő, H.) 2643
 Csongrád com. 9, 1250
 Csonka, Caspar cursor regius 1990; cf. Caspar cursor regius
 Csorna (Sopron com. – Csorna, H.) 73, 2574
 —, praepositus de → Gregorius
 Csörtó (Krassó com. – Ciortea, R.) 1865
 Csögle (Veszprém com. – Csögle, H.) 89
 Csővár (Nógrád com. – Csővár, H.) 351, 655, 2820
 Csukás, Georgius (Georg Hecht) comes camerae Cibiniensis, magister civium Cibiniensis 28, 37, 601, 605, 773, 1115, 1166, 1172, 2606, 2621, 3038, 3107, 3135; famulus eius 1172
 Csulai Kende → Kende (csulai)
 — Móré → Móré (csulai)
 Csupor, Stephani uxor → Pető, Elisabeth
 Csurgó (Somogy com. – Csurgó, H.) 289, 2456
 Csűr → Buda, Csűr
 Csűri (*Chwry*), Michael (nuntius thesaurarii) 2934
- D**
 Dachsenpeck, Ulricus 1301
Dagosy → Tákosi
 Dalmatia 735, 2717, 2746
 Dalmatiae et Croatiae vicebanus → Perušić, Caspar
 —, Croatiae et Slavoniae banatus 729–730, 733, 1103, 2034, 2717; bani → Dencsényi, Emericus; Kanizsai, Ladislaus; Corvinus, Iohannes dux
 Damásd (Hont com. – Ipolydamásd, H.) 153, 2265
Danocz → Darnóc

- Danubius fluvius (Duna) 893, 970, 1517, 1606, 1611, 1637–1640, 1666, 1680–1682, 1696, 1719, 2956
dapiferi → regii dapiferi
dapiferorum regalium magister → Perényi, Emericus
Darholtz (*Derholcz*, *Dirholcz*, *Dwrholcz*, *Dyrholcz*), Paulus capitaneus Scepusiensis, familiaris Stephani Szapolyai palatini 137–138, 139, 623, 2191, 2195, 2333, 2366, 2663
Darnóc (Körös com. – Slatinski Drenovac, Cr.) 577, 1124, 1148, 2526, 2563, 2751–2752; *vide etiam* Kisdarnóc
Darnya (Gömör com. – Drňa, Sl.) 2363
Daróci, Ladislaus (Lackó) 686, 2745
David cursor regius 1869, 1981, 3091; *Gibboso* 2930
Dávidházi, Gregorius castellanus de Temesvár (1491–1495), vicecomes com. Temes (1489) 1816; famulus eius → Petrus
Deák, Stephanus stabularius 3140
Debrecen (Bihar com. – Debrecen, H.) 515
Debrő (Heves com. – Feldebrő, H.) 389, 2698
Décsei Rohfi → Rohfi (décsei)
Dédes (Borsod com. – Dédestapolcsány, H.) 2277
Dees → Dés
Dej → Dés
Demetrius curripher Budensis 1637
— famulus Potocki 1954
— ianitor (Rutenus) 1689
— magister nautarum 1696
Demsed → Dömsöd
Dengelegi Pongrác → Pongrác (dengelegi)
Derecske (Bihar com.) 210, 2054
Derencsényi, Emericus banus Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae (1493) 714, 2732, 2748; familiares eius 714
Dés (Belső-Szolnok com. – Dej, R.) 207, 609, 654, 2602
—, celeristae de 654
Désakna → Akna
Dési (Petrus?) 3068
—, Emericus (temeshelyi, iklódi) cubicularius regius (1500), magister dapiferorum (1504–1508) 2765
—, Petrus (temeshelyi, iklódi) potior nobilis regni Transsilvaniae, castellanus de Tata (1473), comes com. Máramaros (1478–1480), comes camerarum salium Transsilvanensium (1491) 2765, 3068
despoti Rasciae → Brankovics, Vuk; Brankovics, Georgius
Detrekő (Pozsony com. – Plávecké Podhradie, Sl.) 500
Déva (Hunyad com. – Deva, R.) 2–3, 749
Dévény (Pozsony com. – Devín, Sl.) 500
Dewkchach → Brandis, Iohannes
dicatores diversi 607, 1578, 1597, 1599, 2674
Diód (Fehér com. – Stremť, R.) 610
Diósgyőr (Borsod com. – Miskolc: Diósgyőr, H.) 223, 2279
—, claustrum Corporis Christi ordinis Paulinorum 221, 2271, 2686
director causarum regiarum → Borsvai, Benedictus
Dirholcz → Darholtz
dispensatores → Korlátkői, Osvaldus; Fridericus
Divény (Nógrád com. – Divín, Sl.) 657
divi reges 2045
Divín → Divény
divisor panis → *Waczlaw*
Djurdjevac → Szentgyörgyvár I.
z Dlhé → Sudek (z Dlhé)
Doba → Somló
Doboka (Baranya com. – Göröcsöndoboka, H.) 282
Doboka com. 588, 597, 2588, 2763
Dobokai, Benedictus dicator com. Somogy (1494) et Trencsén (1495) 282, 770, 2343, 2710–2711
Dobovai (*Doboway*), Ladislaus aulicus 877, 933
Dobra → Jófő
— Kuća → Dobrakucsa
Dobrá Niva → Dobronya
— Voda → Jókő
Dobrakucsa (Körös com. – Dobra Kuća, Cr.) 576
Dobronya (Zólyom com. – Dobrá Niva, Sl.) 442–445, 1302–1303, 2696
Dóci, Franciscus (nagylocsei) cubicularius regius 810

- Dogzenpek* → Dachsenpeck
doleatores Budenses → Buda, doleatores
Dolhai, Petrus aulicus, magister agasonum
817, 877, 1051–1052, 1057, 1075,
1326, 1768, 1865, 1998
Dolné Plachtince → Paloja
— Semerovce → Szemeréd
Dombai, David familiaris ducis Laurentii de
Újlak 1169–1170, 2628–2629
—, Emericus vicethesaurarius (1494–1496),
canonicus Quinqueecclesiensis et archi-
diaconus Tolnensis (1478–1487), can-
onicus Strigoniensis et archidiaconus
Komaroniensis (?–1498) 64, 670–673,
790–794, 807, 978, 1055, 1063, 1114,
1322, 1620–1623, 1641, 1959, 1985–
1987, 1994, 2026, 2039, 2618, 2622–
2624, 2674; familiares eius 978, 1599
—, Paulus electus nobilis com. Tolna 2138
Dombóvár (Tolna com. – Dombóvár, H.)
1151–1155
Dombró (Körös com. – Dubrava, Cr.) 561
Dominicani, fratres ordinis Sancti Domi-
nici vel praedicatorum 1477, 2086,
2325, 2708; claustra → Alba Regalis,
Buda, Cassovia, Sárospatak; moniales
→ Insula Leporum, Quinqueecclesiae,
Szatmárnémeti
Dominicus nauta 1517
— ollipar Budensis 1377
— praepositus Albensis → Kálmáncsehi,
Dominicus
Donji Miholjac → Aszuág
Dorogházi, Ladislaus magister, protonota-
rius personalis praesentiae 2117, 2651
Dozmat (Vas com. – Dozmat, H.) 169
Dömsöd (Solt com. – Dömsöd, H.) 198,
2236, 2822
Dracula → Vlad III.; filius eius → Vlad
(Mihnea)
Drágfi, Bartholomaeus (bélteki) vaivoda
(*wayvoda*) Transilvanus et comes Sicu-
lorum (1493–1498), comes com. Kö-
zép-Szolnok, Kraszna, Szabolcs, Szatmár,
Ugocsa 33, 65, 68, 263, 510, 528, 573,
600, 637, 658, 707, 739, 745, 749, 758,
769, 780, 783, 803–806, 824, 884, 938,
948, 1017, 1034, 1037, 1051–1052,
1068, 1076, 1133, 1153, 1172, 1178,
1282, 1319, 1345, 1368, 1619, 1650,
1665, 1667, 1668–1669, 1888, 2031,
2165, 2246, 2494–2495, 2500, 2621,
2658–2659, 2662, 2712, 2754, 2762,
2891, 2904, 2918, 2950, 2963, 2999,
3133–3134; famulus eius → Jan; nota-
rius eius → Gregorius litteratus; nuntius
eius → Szennyesi, Valentinus; uxor eius
→ Hédervári, Dorothea
Dragić (*Dragych*) nuntius de Jajca 1893,
1939
Dráva fluvius 970, 2534
Drávamuraköze districtus (Muraköz, Zala
com. – Cr. et Slov.) 484
Drňa → Darnya
Drobeta-Turnu Severin → Szörény
Druget → Homonnai
Duae Sedes Saxonicae 22, 777–779
Dubecki (*Dwbeczky*, *Dwbezky*) Petrus aulicus
945, 1364, 1998
Dubica com. 1299
Dubrava → Dombró
Dubrovnik → Ragusium
z Dúlebenky, Iohannes Karas → Karas (z
Dúlebenky), Iohannes
Duna → Danubius
Dunaharaszti (Pest com. – Dunaharaszti,
H.) 363
Dunajec (Szepes com. – Niedzica, P.) 60,
2145
Dunavecse → *Weglee*
Dwbeczky, *Dwbezky* → *Dubecki*
Dwrholcz, *Dyrholcz* → Darholtz
- E, É**
Eberau → Monyorókerék
Éberhárd (Pozsony com. – Malinovo, Sl.)
500
Eceli Tabiási → Tabiási (eceli)
Ecsed (Szatmár com. – Nagyecsed, H.) 529,
2502
Ecsedi Bátori → Bátori (ecsedí)
Edelény (Borsod com. – Edelény, H.) 224,
2275
Eger → Agria
Egervár (Vas com. – Egervár, H.) 487, 2393,
2643
Egervári, Ladislaus magister tavernicorum
(1493–1495) 292, 433, 487, 701, 724,

- 1216, 1283, 2078, 2212, 2393, 2506, 2643, 2669, 2714, 2755, 2813, 2824, 2860
- Egres (com. Csanád – Igrış, R.), abbatia ordinis Cisterciensis 584, 605, 2606
- Egzek* → Etyek
- Eisenstadt → Kismarton
- Elder-* → Eller-
- electi nobiles → nobiles electi
- Elias stabularius regius 3140
- Ellerbach (*Elderbach, Elderboch, Elderboh*), Iohannes 77, 168, 814, 1031, 1547–1548, 2505, 2980, 2995
- Emericus alias provisor Quinqueecclesiensis, dicator com. Szolnok Mediocris (1494) 64, 2870; cf. Emericus litteratus
- castellanus de Szentgyörgyvár 64, 2870
- currifer 1711
- litteratus camerarius salium Transsilvansium 2870
- —, familiaris thesaurarii 64, 2870, 3037; *referens* 2896
- magister ceharum corrigiatorum Budensium 1521
- Emőkei Török → Török (emőkei)
- Encs (Heves com. – Gyöngyöshalász: Encspusza, H.) 388
- Endrédi Somogyi → Somogyi (endrédi)
- Engelhart, Wild (*Engerhardus*) apothecarius Budensis 1582, 2946
- Enying (Veszprém com. – Enying, H.) 2085
- Enyingi Török → Török (enyingi)
- Eperjes (Sáros com. – Prešov, Sl.) 1725, 2037
- , cives de 5, 46
- equites 651–652, 793, 1069–1070, 2027, 2029, 2035, 2165, 2485, 2490, 2633, 2662, 2700, 2869; cf. armati, armigeri, husarones
- Ercsi → Éty, Őrsziget
- , Ambrosius dicator com. Nógrád (1494) 229, 623, 659, 1561
- Érd (Pest com. – Érd, H.) 363, 2413; *vide etiam* Berki
- Erdély → Transsilvania
- Erdélyi, Iohannes (somkereki) potior nobilis regni Transsilvaniae 612, 2765
- Erdőd I. (Szatmár com. – Ardud, R.) 68, 528, 637, 2662
- II. (Valkó com. – Erdut, Cr.) 970
- Erdődi Bakóc → Bakóc (erdődi)
- , Gregorius curripher regius 3063
- Erdőskereki Acél → Acél (erdőskereki)
- Erdut → Erdőd II.
- Erfurt (G.) 2444
- Ernusz fam. 100, 251, 354, 598, 701, 745, 1087, 2407
- , Sigismundus episcopus Quinqueecclesiensis (1473–1505), thesaurarius regius (1494–1496) (*sine annotationibus historicis*) 1, 496, 511, 523, 535, 684, 686–687, 808, 814, 949, 1021, 1063, 1094, 1237, 1253, 1259, 1274, 1276, 1334, 1341–1342, 1357, 1398, 1431, 1449, 1478, 1536, 1543, 1549, 1566, 1594–1597, 1599, 1607–1608, 1628, 1654, 1656, 1665, 1797, 1801, 1807, 1894, 1953, 1959–1960, 1977, 1980, 1985, 2024, 2031, 2444, 2548, 2618–2621, 2625, 2627, 2674, 2702, 2749, 2783, 2807, 2874, 2876, 2878, 2892, 2899, 2905, 2918, 2934, 2948–2950, 2953, 2975, 2991, 3003, 3006, 3013, 3015, 3021, 3023–3027, 3057, 3060–3062, 3064, 3068, 3083, 3087–3088, 3092–3094, 3099, 3103, 3123, 3128–3131, 3138–3139
- , Sigismundi apodiani vel parvuli 1807; → Fáncsi; Herceg; Kistót; Meszesi, Iohannes; Thomas minor
- , — commissiones → index rerum: commissio thesaurarii
- , — famuli et familiares 1351; → Cseneházi, Nicolaus; Fadan, Christophorus; Horvát, Petrus; Jankó; Kamarcai, Iohannes; Kistót; Körei, Blasius; Meszesi; *Poffa*; Thomas
- , — magister agasonum 3129
- , — medicus 2444
- , — possessiones 272, 291, 292, 307, 354, 484, 522, 567, 687, 2133, 2226, 2407, 2437, 2457, 2529, 2564
- , — sartor → Paulus
- , Iohannes I. (pater Sigismundi thesaurarii et Iohannis II.) 1582, 2444
- II. (csáktornyai) magister agasonum (1493–1505) 403, 484, 567, 717, 873, 1216, 1283, 1326, 1387, 2057, 2102,

- 2112, 2153, 2169, 2255, 2277, 2309, 2365, 2389, 2755
- Essegvári, Georgius protonotarius iudicis curiae (1494), vicecomes comitatum Temesiensis (1482–1492) et Vesprimiensis (1493–1494) 247, 915, 935, 1434, 2087; nuntius eius 935
- Estensis de Aragonia, Hippolitus → Hippolitus Estensis de Aragonia
- Eszék (Valkó com. – Osijek, Cr.) 3024, 3033, 3036
- Esztergom (*Strigoniensis*) com. 426–437, 701, 1844, 2116–2127, 2641, 2651–2653
- —, dicatores → Alsószegeci, Benedictus; Meszesi, Georgius
- Esztergom → Strigonium; Újváros
- Etele, Georgii (sülyi) vidua → Anna
- Éty (Pest com. – circa Ercsi, H.) 355
- Etyek (Pest com. – Etyek, H.) 353, 2406
- Ewsigeth* → Örsziget
- excisores lapidum 1631, 1661, 1701, 1709
- exploratores 682, 858, 901, 955, 1014, 1030–1031, 1046, 1093, 1164, 1519, 2029–2030; → Török, Stephanus
- F**
- Faber, Martinus civis de Medgyes 36
- agasonis regis 1810
- regis → regius faber
- fabri 950, 993, 1154, 1609, 1672, 1700, 1704, 1723–1724, 1730, 1810, 1974, 2723, 2914, 2942, 2966, 2974, 3140; → Christophorus
- Budenses → Buda, fabri
- de Superioribus Calidis Aquis → Iohannes
- in Jajca serviens → Benedictus
- Nandoralbae servientes 1513, 1515, 2030
- factores *in registris contributionum non indicantur*; de Komárom et Tata 2047
- Fadan, Christophorus (toronyi) dicator com. Szatmár (1494), Bereg et Ugocsa (1495), provisor curiae castri Quinqueecclesiensis (1495–1496) 522, 1166, 1245, 1398, 1563, 2147, 2157, 3035
- Făgăraș → Fogaras
- Fajsz, Gregorius vicecomes com. Somogy (1475), officialis de Köröshegy (1494), dicator com. Trencsén (1494), delegatus com. Somogy ad dietam (1503) 110, 2419
- Falkenauer (*Falknaor, Falknawor, Falnkawer, Farkanawer*) aprodianus, aulicus (Iohannes aut Sigismundus fratres) 850, 1226
- , Iohannes parvulus regis 850, 1226, 1908, 1983
- , Sigismundus aprodianus, parvulus regis (1494–1495), adolescens regis (1501) 850, 1226, 1907–1908, 1910, 1942
- famuli regis → regii aulici
- Fanchy* → Fáncsi
- Fáncsi(i) fam. (gordovai) 120, 1821
- , Iohannes I. (gordovai, filius Frank) vicecomes com. Somogy (1493) 120
- — I. aut II. dicator com. Zemplén (1494) 120
- — II. (gordovai, filius Nicolai) 120, 1334
- , Margaretha (gordovai, filia Casparis) uxor Petri Butkai 297
- Fáncsi fam. 120
- , Emericus 1821
- , parvulus thesaurarii (Iohannes II. Fáncsi de Gordova?) 3099
- , Urbanus 1821
- Farkanawer* → Falkenauer
- Farkas claviger in castro Budensi 1372, 1838–1839
- , Thomas (harinai) potior nobilis regni Transsilvaniae, magister dapiferorum (1474–1476), vicecomes Siculorum et castellanus de Görgény (1493) 611, 2765
- , Valentinus episcopus Varadiensis (1490–1495) 359, 597, 738, 766–767, 1009, 1362, 1371, 2271, 2381, 2414, 2689; orphani vel fratres eius 2271, 2381, 2689
- Farkashegyi Kazk → Kazk (farkashegyi)
- Farkašić, Georgius (de Jajca, de Novi) 1899, 1938, 2726, 2831
- fatuus → *Borko*; Nicolaus Parvus; mimus aut fatuus oratorum regis Romanorum 1197
- Fayzy* → Fajsz
- Fehér com. 584, 585, 605, 2586, 2608

- Fehérgyarmat → Gyarmat
 Fehérvár → Alba Iulia, Alba Regalis
 Feiurdeni → Fejér
 Fejér com. 54, 120, 180–192, 229, 368, 650, 652, 698, 1547–1548, 1565, 1580, 1821, 2067, 2077, 2211–2228, 2643, 2666–2670, 2713, 2808, 2863, 2899
 — —, dicatores → Konc, Stephanus; Nicolaus litteratus; Polyák, Gregorius
 — —, Matthaeus (kercsenyi) pauper nobilis 3122
 Fejérd (Kolozs com. – Feiurdeni, R.) 607
 Fejérvő I. (Körös com. – Bijela Stijena, Cr.) 719
 — II. (Somogy com. – Kereki, H.) 294
 Fekete, Michael → Imrefi, Michael
 Feldebrő → Debrő
 Felek (Kolozs com. – Feleacu, R.) 607, 2609
 Felfalui (*Felfalussy*), Ladislaus secretarius palatinalis (1487), vicecomes com. Gömör (1491–1501) 398, 2368
 Felhévíz → Superiores Calidae Aquae
 Felix → di Stagio, Felicie
 Felsebora → Felsőróna
 Felsőbárca (Abaúj com. – Barca, Sl.) 144
 Felsőzidenc (Körös com. – Mali Zdenci, Cr.) 624
 Felsőkubin (Árva com. – Vyšný Kubín, Sl.) 2180
 Felsőlendva (Vas com. – Grad, Slov.) 25, 30, 2513
 Felsőlendvai Szécsi → Szécsi (felsőlendvai)
 Felsőméra (Abaúj com. – Méra, H.) 142
 Felsőróna (Máramaros com. – Rona de Sus, R.) 2288
 Felsőszentmárton → Vaskaszentmárton
 Felsőtárkány → Vallis Auxilii, Tárkány
 Felsővadász (Abaúj com. – Felsővadász, H.) 134
 Felsőzsolca → Zsolca
 Fertőrákos → Rákos II.
 Filakovo → Fülel
 filii baronum → barones
 Fiorentino, Franco mercator Florentinus Budae residens 1343–1346
 Firenze → Florentia
 fistulatores → regii fistulatores
 Flasko, Jan magister rotarum peditum, Bohemus 878
 Florentia (Firenze, It.) 1168, 2519
 Florentini mercatores Budae residentes 1286; → Ammannati, Battista; Bon-tempi, Raggione; Fiorentino, Franco; Marsupini, Jacopo; di Stagio, Felicie; da Volterra, Ottaviano
 Florianus fistulator regius 3046
 Florigar, Udalricus 1307
 Fodor, Stephanus episcopus Sirimiensis (1490–1494), personalis praesentiae regiae locumtenens (1491–1494), conservator sacrae coronae (1491–1493) 420, 1371, 1400–1401, 1505, 1591, 2030
 Fogaras (Fogaras districtus, Transsilvania – Făgăraș, R.) 598, 606, 740, 2596, 2777
 Fogol Bathor iunior → Vogelweider iunior
 Folti, Ladislaus aprodianus et cubicularius regis Matthiae, aulicus 1323
 Forčić, Iohannes (*Ivanus Frochych* [?], butinavasi), iudex nobilium com. Knin (Tininiensis), nuntius regni Croatiae 1180, 1773, 2736
 Forchtenau → Fraknó
 Forgács, Petrus (gimesi) aulicus, castellanus Agriensis, comes com. Bars (1501–1519) 322
 Fornosi (*de Fornas*), Nicolaus delator litterarum 368, 1726
 Fraknó (com. Sopron – Forchtenau, A.) 1906
 Franciae rex → Carolus VIII.
 Franciscani, fratres ordinis Sancti Francisci → Karánsebesi, Michael; claustra: Banja Luka, Buda, Greben, Jajca, Jezero, Levač, Nandoralba, Quinqueecclesiae, Sopron, Varasd, Zvečaj; cf. Cerienses fratres
 Franciscus episcopus Iauriensis → Szatmári, Franciscus
 — famulus Alberti Szakolyi 1437
 — magister ceharum corrigiatorum Budensium 1521
 — magnus → Magnus, Franciscus
 Franco → Fiorentino, Franco
 Frangepán, Barbara, vidua Vuk despotae Rasciae, uxor Francisci Beriszló bani de Jajca 719
 —, Bernardus comes 442, 442–445, 1156, 1302, 2696; famulus eius 1302

(Frangepán), Gregorius comes praepositus
Albensis (1495–1501) 2228, 2406
—, Iohannes comes 2816
—, Matthias comes (filius Bernardi) 1302–
1303, 2290, 2696
—, Nicolaus comes de Tersac 1495, 2816;
uxor eius → Petó, Elisabeth
—, — de Cetin 1495; cf. *Groff*; Nicolaus
parvus
Frank puer (sc. aprodianus) regis 832
Franko → Fiorentino, Franco
fratres (sc. de diversis ordinibus) 560, 582,
1212; cf. heremitae, monachi
frenatores → Buda, corrigiatores vel frenato-
res
Fridericus cardinalis, archiepiscopus Gnez-
nensis et episcopus Cracoviensis, frater
regis 1884; nuntius eius → Procopinus
— dispensator regius, Alemanus (Weissin-
ger, Fridericus?) 1802, 1927
— II. marchio Brandenburgensis (1486–
1536) 1811
Frisspalatha, Friss palota → Buda, Friss palota
Friuli (It.) 735
Frochych → Forčić
Frycz → Weissinger, Fridericus
Futak (Bács com. – Futog, Sr.) 875,
3074–3078, 3078–3079
Füleik (Nógrád com. – Fiľakovo, Sl.) 236
Füzér (Abaúj com. – Füzér, H.) 649, 2335

G

Gabriel aurifaber Quinqueecclesiensis 1187,
1278
Gács (Nógrád com. – Halič, Sl.) 658
Gailsam iunior (*conduxit fruges Nandoral-
bam*) 1549–1555, 1556
Gaj castrum (Croatia) 2735
Gaji, Laurentius 2735
Galgóc (Nyitra com. – Hlohovec, Sl.) 277,
318, 2319
Gallus ianitor (Rutenus) regius 2896
Galsam → Gailsam
Gara (Valkó com. – Gorjani, Cr.) 1029,
1041, 1042, 1044–1045, 1056
Garai Bánfi → Bánfi (garai)
— fam. 2045
Garda aulicus (famulus regis), Bohemus
914, 1023, 1126, 1350

Gebel, Iohannes civis de Rivulo Dominarum
1321
—, Thomas iudex et camerarius de Rivulo
Dominarum 1320–1321
Gechew (Gecő) dicator com. Pozsega (1495)
2419
Gede (Gömör com. – Hodejov, Sl.) 2367
—, Michael cocus regius 2915
Gellestheny → Gerlistyei
Gelnice → Gölñic
Gemeriensis → Gömör com.
Genova → Ianua
gentes regiae 1102, 1862, 1982, 1986–
1987, 2674; cf. regii aulici; vide indicem
rerum: gentes
Gény (Bars com. – circa Čata, Sl.) 2489
Geoagiu → Algyógy vel Aldiód
Georgius (*Gyra*) carpentarius, Bohemus
1111, 1852, 1948
— cocus regius 3136
— comes Zagoriae 578, 988, 1062, 1101,
1295, 1777, 2532, 2817
— cursor Ragusiensis 1753, 2926; vide
etiam de Ragusio, Georgius
— de Jajca (sc. civis de Jajca) 1943;
cf. Georgius famulus Vuk Ninković
vaivodae
— familiaris Pauli Kinizsi 1434
— famulus Vuk Ninković vaivodae de Jajca
1296, 1941, 1943; cf. Georgius de Jajca
— litteratus (Georgius Némai?) 3007
— magister rotarum 984
— magnus → Magnus, Georgius
— ollipar Budensis 1377
— parvus stabularius regius 3140
— praepositus Scepusiensis → Mekksei, Ge-
orgius
— sartor regius 1388–1391, 1399; vide
etiam regii, sartores
— secretarius regius → Szatmári, Georgius
Geréb fam. (vingárti) 596, 598, 606, 2765
—, Ladislaus (vingárti) episcopus Transsilva-
nensis (1476–1501) 68, 596, 598, 606,
740, 758–759, 802, 1040–1041, 1044–
1045, 1061, 1148, 1282, 2152, 2168,
2526, 2597, 2777
—, Petrus (vingárti) magister curiae et ia-
nitorum (1486–1494), supremus capi-
taneus regis (1494–1495), iudex cu-

- riae regiae (1494–1500), comes com.
 Valkó (1486–1490, 1494–1503), banus
 de Szrebernik (?) 271, 574, 598, 606,
 740, 758, 759, 847, 1029, 1040–1041,
 1041–1042, 1044, 1104, 1124, 1148,
 1281, 1361, 1569, 2028, 2152, 2436,
 2526, 2563, 2596, 2765, 3006, 3033;
referens 1087; aprodiani eius 1104, 1148
Gereben → Greben
 Gerec (Körös com. – Novi Gradac, Cr.)
 2535
Gerech → Graz
 Gereci, Antonius protonotarius iudicis cu-
 riae regiae (1494–1500) 2535, 2556
 —, Marcus 2535
 —, Matthiae vidua 2535
 —, Nicolaus 2535
 —, Petrus 2535
 Gerencsér (Fejér com. – Oroszlány, H.) 106,
 188, 1006–1007, 2225, 2628–2629,
 2901
 Gerencséri → Ányos, Gregorius
 Gerendi, Nicolaus potior nobilis Transsil-
 vaniae 614, 2765
Gerezlaus, Gerezlawus → z Wrzący Wielkiej,
 Ieroslaus
 Gergelylaki Buzlai → Buzlai (gergelylaki)
 Gerlistyei, Iacobus banus de Szörény 865,
 1189, 2032
 Gersei Pető → Pető (gersei)
Gersyk Zadlo → Sádlo, Georgius/Jiřík
Geryk → Szatmári, Georgius
Geryzlaus → z Wrzący Wielkiej, Ieroslaus
 Gesztes (Komárom com. – Várgesztes, H.)
 106, 188, 434, 1006–1007, 1211, 2014,
 2225, 2628–2629, 2901, 2915, 3002
 Geszti (*Gezthy*) puer, parvulus regis 1178,
 1857–1858, 2902
 —, Franciscus 1178
 —, Iohannes 1178
 —, Ladislaus 1178
 Gesztrágyi, Stephanus nobilis regni Transsil-
 vaniae 2765
Getryk → Jetřich
Gewbel → Gebel
Gezthes → Gesztes
Gezthy → Geszti
Gibboso, David → David cursor regius
 Gicei fam. 2366
 Gilău → Gyalu
 Gimes (Nyitra com. – Jelenec, Sl.) 322
 Gimesi Forgács → Forgács (gimesi)
 Gionco → Sankó
 Girm → Küllő
Glogoch (Körös com. – circa Kutina, Cr.) 569
 Glogonca (Körös com. – Glogovnica, Cr.),
 praepositura ibidem 562
 Glogoviensis ducatus (Slesia – Głogów, P.)
 997
 Glogovnica → Glogonca
 Głogów → Glogoviensis ducatus
 Gnojnicai Ninković → Ninković (gnojnicai)
 Goli Breg → Brezovica
 Gondos, Iohannes cocus regius 2915
 Gora (Zágráb com. – Gora, Cr.) 562
 Gorbonok (Körös com. – circa Kloštar
 Podravski, Cr.) 878, 1169
 Gorica, Nicolaus magister (vidovci) notarius
 cancellariae regiae 2555, 2557
 Gorjani → Gara
 Gornja Jelenska → Szarvaskő
 — Trnava → Ternava
 Gornji Miholjac → Szentersébet
 Gotó (com. Pozsega – Kutjevo, Cr.), abbatia
 ibidem 555
 Göbel, Gregorius castellanus Scepusiensis
 2195, 2660–2661
 Gödöllő (Pest com. – Gödöllő, H.) 361,
 2405; *vide etiam* Besnyő
 Gölnic (Szepes com. – Gelnica, Sl.) 60, 2145
 Gömör (*Gemeriensis*) com. 121, 395–408,
 412, 638, 645, 646, 658, 674, 717, 973,
 1676, 1763, 2057, 2270, 2357–2373,
 2638, 2796–2798, 3123
 — —, dicatores → Körei, Blasius; Szakácsi,
 Blasius
 — —, vicecomites → Bellényi, Ladislaus;
 Felfalui, Ladislaus; Kálnai, Paulus
 Görcsönydoboka → Doboka
 Görgény (Torda com. – Gurghiu, R.) 749
 Grad → Felsőlendva
 Graeci 1308, 2904
 Graffeneck fam. 2481
 —, Ulricus 506
 Grappler, Wolfgang (*Gropler*), orator Maxi-
 miliani regis Romanorum 1080, 1083,
 1165

- Graz (Stiria – Graz, A.) 980, 1036, 1046, 1667
 —, capitaneus de 980
 Greben I. (Bosna – Krupa na Vrbasu, B.), fratres ordinis Sancti Francisci 2727
 Greben II. (Körös com. – Madžarevo, Cr.) 718, 2558
Grech → Graz
 Gregorius balneator de Superioribus Calidis Aquis 1779; cf. balneatores
 — litteratus, notarius Bartholomaei Drágfi vaivodae Transsilvanensis 884
 — magnus → Magnus, Gregorius
 — praepositus de Csorna 82
 Grimpek organista regis 1991, 3050
Groff, Georgius → Georgius comes Zagoriae
 —, Nicolaus parvus, dominus (Nicolaus comes de Frangepanibus?) 1494, 2003; famuli eiusdem 2003
 —, Thomas → Szentgyörgyi et Bazini, Thomas comes
Gropler → Grappler
 Grubišno Polje → Kontovc
 Grünpeck organista → Grimpek
 —, Joseph, medicus Maximiliani regis Romanorum 1991
 Gubacs (Pest com. – Budapest, H.) 121, 639, 2822
 gubernatores archiepiscopatus → Strigonium; episcopatus → Iaurium; abbatiarum → Kapornak; Pannonhalma; Pécsvárad; Saxardium; Varadinum Petri
 Gudovci, Petrus viceprotonotarius regni Sclavoniae 555, 611–614, 725, 2560, 2739
 Gurcensis episcopus → Peraudi, Raimundus
 Gurghiu → Görgény
 Gusić, Iohannes (turanji) 1208, 2733
 Gúti Ország → Ország (gúti)
 Güssing → Németújvár
Gwzyth → Gusić
Gyra carpentarius → Georgius carpentarius
- Gy, Ď**
 Gyalu (Kolozs com. – Gilău, R.) 596, 2597, 2777
 Gyarmat (Szatmár com. – Fehérgyarmat, H.) 529, 2502
 Gyarmati Balassa → Balassa (gyarmati)
- Gyepusi Mór → Mór (gyepusi)
 Gyéresi Cibak → Cibak (gyéresi)
Gyerghfy → Györgyfi
 Gyermely (Esztergom com. – Gyermely, H.) 2652
Gyetryk → Jetřich
Gymer, Iohannes regius antiquus pixidarius 1119
Gyndrych → Jindřich
 Gyóni, Nicolaus husaro regius 983, 1294
Gyorfay 821
 Gyöngyös (Heves com. – Gyöngyös, H.) 381, 2299
 Gyöngyöshalász → Encs
 Gyöngyöspata → Pata I.
 Győr → Iaurinum; Pinnyéd; Révfalu; Takó
 — (*Iauriensis*) com. 100, 282, 325–336, 347, 495, 650, 664, 785, 1527, 1560, 2200–2210, 2569, 2631, 2664
 —, comes → Schneitpöck, Sigismundus
 —, dicatores → Asztalnok, Demetrius; Horvát, Petrus; Morgai, Caspar; *Swap*, Iohannes
 Györgyfi (*Gyerghfy*), Iohannes cocus regius 2915
 Györgyi Bodó → Bodó (györgyi)
 Györke (Abaúj com. – Ďurkov, Sl.) 650
 Győrsziget (Győr com. – Győrsziget, H.) 331
 Győrújbarát → Megyer II.
 Gyula (Békés com. – Gyula, H.) 939, 1032, 1103
 Gyulafehérvár → Alba Iulia vel Transsilvanensis
 Gyulafi, Stephanus (rátóti) 480
 Gyulai, Caspar camerarius de Szolnok, dicator com. Szolnok Exterioris (1494–1495) 206, 2049, 2622
 —, Georgius vicecomes comitatus Baranya (1494–1495) 267, 707, 2095
 —, Gregorius dicator com. Nógrád (1495) 2095, 2917
 —, Iohannes vicebanus Sclavoniae (1495–1496) 558, 2522
 Gyulakeszi → Csobánc
 Gyurkó (*Gyurko*) famulus Georgii Sztrazemlyei bani de Szebernik 1917
 Ďurkov → Györke

Gyümölcsény (Somogy com. – Somogyvámos, H.) 290

Gyümölcsényeddei → Zalai, Thomas

H

z Habrové → Hyndrák (z Habrové)

Hahn, Lorenz → Kakas, Laurentius

Hainburg (A.) 1442

Hajnácska → Ajnácskő

Haláp (Komárom com. – Baj, H.) 2045

Halas → Kiskunhalas

Halič → Gács

Halicki (*Halleczky*) orator regis Poloniae (Stanisław z Chodca / Chodecki capitaneus Leopoliensis?) 1802

Haller, Ruprecht mercator Budensis 1369–1370, 2973

Halmonich, Georgius (in Banja Luka residens?) 1209

Haluppa → Chalupa (bohunici)

Hampovica → Prodaviz

Hangach, Nicolaus magister 2557

Hangács (Borsod com. – Hangács, H.) 226

Hangácsi, Michael vicepalatinus (1492–1499) 136, 226, 2271, 2338, 2557, 2684

Hangony (Gömör com. – Hangony, H.) 405

— vel Hangonyvölgy, claustrum Sanctae Annae ordinis Sancti Pauli 404, 405

Hans (*Hanz*) cursor regius 1420; cf. Acél, Hans; *Hanzl*

— — magister rotarum 974

— *Hanz Marohy* → Iohannes I. marchio electorque Brandenburgensis

Hanvai, Demetrius, familiaris Stephani Szapolyai palatini 2366

Hanzel aprodianus regis 850; cf. *Holy*, *Hanzel*

— (*Hanzl*) cursor regius 2888, 3002, 3018; cf. Acél, Hans; Hans

Hanzpiller → Piller, Hans

Haraszi, Franciscus familiaris regis (1496), banus de Szörény (1479–1491), banus de Jajca (1491–1493) 348, 363, 668, 1323, 2485, 2490, 2869–2870; uxor eius 2869

Harazthowycha → Hrasztovica

Harber, Matthes (Matthaeus/Matthias Harber/Herber/Ötvös) civis Budensis, mer-

cator aurifaberque, tricesimator Soproniensis et Posoniensis (1494–1496), dictator com. Zólyom, Turóc, Liptó et Árva (1494) 6, 438, 439, 448, 449, 458, 467, 676–677, 1680, 1682, 1728, 1766, 2026, 2842, 2976, 3110; famulus eius 1728

Harinai Farkas → Farkas (harinai)

Harkanovci → Szeglak

Harkány (Borsod vel Zemplén com. – Takaharkány, H.) 221, 2686

Harsány (Baranya com. – Nagyarsány, H.) 271, 2436

hastilusores 1238; *vide indicem rerum: hastiludium*

Hathzak → Hátszeg districtus

Hátszeg districtus (*Hathzak*, Hunyad com.) 19

Hatvan → Nagyhatvan; Kishatvan

Haubycz → Haugvic

Haugvic (z Biskupic), Hanuš (Hans Haugwitz) capitaneus et consiliarius regis, aulicus 1317, 1751, 2647, 3093

Hayndhaber, Sigismundus armipar de Augusta 2843

—, Stephanus armipar de Augusta 2843

Heba (*captus sub Kaposújvár*) 1139

Hecht, Georg → Csukás, Georgius

Hédervári, Dorothea (filia Emerici) uxor Bartholomaei Drágfi vaivodae Transsilvani 1034, 1076, 1650, 1668–1669

Hédervár-kápolna → Iaurinum, capella Sanctae Trinitatis

Hegyesd (Zala com. – Hegyesd, H.) 1348–1354

Heidentrich, Iohannes civis et medicus Budensis 2444

Hejce (Abaúj com. – Hejce, H.) 140, 2331

Hejőcsaba → Csaba

Helena filia Ivan ducis Moscoviae, uxor Alexandri ducis Litvaniae 1043

Helmec (Zemplén com. – Kráľovský Chlmec, Sl.) 644

Henek (*captus sub Kaposújvár*) 1139

Heraldus (Heral?) 2998

Herber → Harber

Herceg fam. (szekcsői) 709

—, Petrus (szekcsői [?]) aulicus 268, 709, 756, 877, 1450

- (Herceg, Petrus) puer, parvulus, famulus, nuntius thesaurarii 709, 756, 807, 886, 921, 938, 1029, 1069, 1216, 1227, 1281, 1560, 1797, 2918, 3032, 3038
heremitae 176, 836, 854
Herlenovc (Verőce com. – Cr.) 2555
Herman tubicinator thesaurarii 1486–1487; famulus eius 1487
Hersbruck (G.) 1582
Herwart, Iohannes secretarius regius in cancellaria Bohemiae 1547–1548
Heves com. 54, 74–76, 235, 381–394, 522, 534, 653, 671–673, 678, 983, 1676, 2057, 2299–2311, 2633, 2649, 2697–2700
— —, dicatores → Kanzler, Angelus; Magyar, Michael; Tákosi, Ladislaus
Hidegkút (Nógrád com. – Studená, Sl.) 401, 2369
Hilyó (Abauj com. – Hyľov, Sl.) 138, 2333
Himfi, Thobias (remetei) 881, 2882
—, Thomas (*recte forsán Thobias*) 2882
Hippolitus Estensis de Aragonia cardinalis, archiepiscopus Strigoniensis (1486–1497) 26–27, 235, 430, 431–432, 790–793, 1140, 1541, 1902, 2121, 2312, 2935; familiaris eius → Tomori, Antonius; ioculator eius 1902
Hlapčiči Kishorvát → Kishorvát (hlapčiči)
Hlinik (Liptó com. – Hliník, Sl.) 2175
Hlohovec → Galgóc
Hodejov → Gede
Hole apodianus regis 850; cf. *Holy*, *Hanzel*
Holi, Paulus (hradnai, nagyszombati) tricesimator Posoniensis (1494) 1517, 2026, 2942
Holics (Nyitra com. – Holíč, Sl.) 321, 859, 1666, 2702–2703
Hollókő (Nógrád com. – Hollókő, H.) 658
Holy → Holi, Paulus
—, *Hanzel* parvulus regis 850, 2894
Holych, Iohannes 1241
Holyczky, Ladislaus aulicus 1997
Homonna (Zemplén com. – Humenné, Sl.) 646
Homonnai (Druget) fam. 96, 124
— —, Iohannes 121, 646, 1055, 1635, 1683, 2248, 2679
— Ladislaus (!) → Homonnai (Druget), Iohannes
Honbický (z Honbic) (*Honghwyczky*), Victorinus aulicus 1956
Honghwyczky → Honbický (z Honbic)
Hongon → Hangony
Hont com. 149–160, 650, 658, 663, 1676, 2260–2269, 2674, 2682–2683, 3036
— —, comites 2269; *vide etiam* Losonci, Ladislaus
— —, dicatores → Bánfi, Georgius; Porkoláb, Osvaldus; Szederjesi, Bernardus
Horhi I. (Pest com. – circa Törökbálint, H.) 375, 2066, 2409
— II. (Veszprém com. – circa Szentgál, H.) 2084
z Horu, Linhartek (*Leonardus de Brunna, Lenthartko*) aulicus, Bohemus 1095–1096, 3067
Horvát currier regius (*qui providet currus*) 3140
— *referens* 1817
—, Blasius famulus Iohannis de Lomnice 1045
—, Damianus (litvai) banus Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae (1471–1474) 881
—, Elias castellanus de Bihács 2744
—, Georgius civis Quinqueecclesiensis, dictator com. Veszprém (1494) et Somogy (1495) 240, 2451, 2996
—, Iohannes (kamičaci Mišljenović) castellanus de Greben (1494), aulicus (1507) 2078, 2089, 2640
—, Marcus (kamičaci Mišljenović) aulicus, cubicularius regius 726, 825, 877, 985, 1373, 1566, 1569, 2000, 2078, 2089, 2353, 2353, 2639, 2770; uxor eius → Magyar, Benigna
—, Martinus civis Quinqueecclesiensis, familiaris thesaurarii, dictator com. Trenčsén (1494) et Tolna (1495) 110, 1311, 1482, 1924, 1953, 2128
—, Matthaeus (Jurišić) husaro regius, aulicus 731, 1047–1048, 1304, 1546
—, Nicolaus (Kolonić) familiaris thesaurarii, capitaneus Segniensis (1494–1496), magister agasonum (1501–1503) 873, 876, 885, 1064, 1168, 1351, 1642, 1903,

1959, 2743, 2757, 3113, 3123; famulus eius → Petrus
 —, Paulus (mikeszászi) civis Cibiniensis 745
 —, Petrus aulicus 784, 881, 1604
 —, — dicator com. Győr (1494) et Sopron (1495), camerarius salium Iauriensis 325, 785, 1560, 2569, 2623, 2892, 2982
 —, — familiaris Martini Cobor bani Nandoralbensis 785, 1539, 1550–1551, 1557
 —, — — thesaurarii 2892
 —, — vicebanus de Jajca 785
 —, — (kamičaci) 881
 —, — (litvai) 881
 —, — (osztói) 881
 —, Stephanus (koranai?) aulicus 1159, 1999
 hospitalia → Quinqueecclesiae, Superiores Calidae Aquae
 hostiarius → Jan ianitor regis
 Hradnai Holí → Holí (hradnai, nagyszombati)
 Hrádok → Temetvény
 Hrasztovica (Zágráb com. – Hrastovica, Cr.) 561, 2519, 2528
 Hricsó (Trencsén com. – Hričovské Podhradie, Cr.) 1080, 2350
 Hubka (ze Staryc), Martin (*Hwppka*) aulicus 1999
 Huedin → Bánffyhunyard
 Humenné → Homonna
 Hunedoara → Hunyad
 Hungari 1397, 1458, 1460, 1993
 Hungaria 2781, 2784
 Hunyad com. 589, 743, 1914, 2589, 2763
 — I. (Hunyad com. – Hunedoara, R.) 599, 731, 759, 2598
 — II. → Bánffyhunyard
 husarones (*buzarones*) 326, 827, 840, 1899, 2394, 2854; Iose comitis Temesiensis 703, 2394; de Jajca 1143, 1145; de Karánsebes 1298; de Levač et Jezero 1940; Nandoralbenses 1969; de Szörény 795; *vide etiam* regii husarones; *Sthoyka*
 Huszár, Iohannes dicator com. Bereg et Ugocsa (1494), Kraszna (1495) 251, 259, 2239
 Huszt (Máramaros com. – Huszt, U.) 2288
 Hutka (Abauj com. – Vyšná Hutka, Sl.) 144

Hwghwych, *Hwugwycz* → Haugvic
Hwppka → Hubka
Hwsth → Huszt
 Hyľov → Hilyó
 Hyndrák (z Habrové), Venceslaus notarius cancellariae Bohemicalis 928, 1819, 1949, 2887

I

Iacobus capellanus regius 1310, 2912; Polonus 3128, 3139
 — cursor regius 1929, 2957, 2985; cf. Iacobus parvus
 — famulus Iacobi Mendel praefecti Iudeorum 888
 — magister rotarum 974
 — magister → Marienwerder, Iacobus
 — parvus cursor regius 2937; cf. Iacobus
 — pixidarius de Ianua in Jajca serviens, Italus 1143–1146, 1306, 1886
 — — vel bombardarius → Marienwerder, Iacobus
 ianitores → regii ianitores
 ianitorum regaliū magistrī → Bánfi, Nicolaus; Geréb, Petrus
Ianni → Gyóni
 Ianua (Genova, It.), pixidarius de → Iacobus
Iaroslaus, *Iarozlaus* → z Wrzący Wielkiej, Ieroslaus
 Iaurinum (Győr com. – Győr, H.) 332–334, 772
 —, camera salium Iauriensis 2623; camerarius camerae → Horvát, Petrus
 —, capella Sanctae Trinitatis 333
 —, capitulum ecclesiae Iauriensis 274, 1050, 2439
 —, cathedralis ecclesia ibidem 332
 —, custos Iauriensis → Bodrogi, Philippus
 —, episcopatus Iauriensis 330, 331, 772, 2205, 2439
 —, episcopi Iaurienses → Bakóc, Thomas; Szatmári, Franciscus
 —, gubernator episcopatus Iauriensis → Schneitpöck, Sigismundus
 —, rectores altarium in cathedrali ecclesia 332, 2208
Iaz → Jász
Iazaro → Jezero
Iegymczky → Jasenický

- Ieroslaus, Ieruslaus* → z Wrzący Wielkiej,
Ieroslaus
Iglau (Moravia – Jihlava, Cz.) 1385–1387,
1995–2000
Igriş → Egres
Iklódi Dési → Dési (temeshelyi, iklódi)
Ikrény (Győr com. – Ikrény, H.) 330
Ilava → Léva II.
Ilkus, Martinus de → Bylica z Olkusz, Mar-
tinus
Ilméri Zalai → Zalai (ilméri)
Ilok → Újlak
Illyés, Iohannes cocus regius 2915
Imrefi (Fekete), Michael (szerdahelyi) au-
licus 881, 1284, 1325, 1327, 1944,
2857
—, Michael (szerdahelyi) nuntius com. So-
mogy 951
Ineu → Jenő
Ingovány (*Inghwanwlcza, Ingwan*, Fehérvár,
Fejér com. – Székesfehérvár, H.) 184,
2217
inquinini 2068
Insula Leporum (Pilis com. – Margit-sziget,
Budapest), claustrum Beatae Virginis
monialium ordinis Sancti Dominici et
moniales ibidem 1415, 2069, 2415
ioculator Italus domini Strigoniensis 1902
Iohannes → *Hanz, Hanzel*, Jan, Jankó
— I. (Cicero) elector marchioque Branden-
burgensis (1486–1499) 1804, 1811,
1869, 3023; filia eius → Anna
— Albertus rex Poloniae (1492–1501) 665,
776, 1078, 1802, 1885, 1927, 2008,
2037, 2903, 2916; oratores vel nuntii
eius → Poloni oratores et nuntii
— (*importavit lapides*) 1695
— (Iohannes Pia?) magister rotarum 974
— bombardarius regius 863–864, 1089,
1151; cf. Iohannes pixidarius in Segnia
— cancellarius regni Bohemiae → ze Šelm-
berka, Iohannes
— capellanus regius 2912, 3128
— carpentarius Pestiensis 867, 1151–1155,
1194, 1609–1613
— cocus regius 964; Alemanus 1458; Bohe-
mus → Jan cocus regius
— comes → Frangepán, Iohannes comes
— curripher 1688
— cursor regius 929, 2936; cf. Hans, *Hanzel*
cursores regii
— dicator com. Sáros (1494) 337
— faber de Superioribus Calidis Aquis
2942, 2974
— — regis 1974; cf. 3140
— —, magister ceharum fabrorum Buden-
sium 2966
— fistulator regius 1034
— lapicida 994, 1183–1185, 1185, 1640;
Budensis 1679; in Jajca 1269
— litteratus dicator com. Baranya (1494)
267, 1292–1293; dicator com. Pilis
(1495) 1292–1293, 2061; cf. *Zaka*, Io-
hannes
— — notarius cancellariae regni Bohemiae,
Alemanus 1547, 1831, 1863, 2947; cf.
Herwart, Iohannes; Neudegger, Iohan-
nes
— magister → Korotnai, Iohannes
— magnus → Magnus, Iohannes
— mercator 692; cf. Arnolt, Hans; Piller,
Hans
— nuntius Iohannis electoris Brandenbur-
gensis 3023
— pixidarius in Segnia 2792
— praepositus de Ság 157, 2266
— — minor Quinqueecclesiensis 1761
— scriptor et famulus Antonii de Bonfinis
historici 1507, 1540
— sellipar Budensis, magister ceharum selli-
parum Budensium 1457, 2961
— vel Hans (uterque) armipares regis, pur-
gatores armorum 1452, 1469; *vide etiam*
regii armipares; politores armorum
Iosa → Somi, Iosa
Iowan → Jovan
Ipolydamásd → Damásd
Irswazegh → Isaszeg
Isaszeg (Pest com. – Isaszeg, H.) 2011, 2939,
2948, 2951, 2956
Istvánfi (*Isthwanffy*), Stephanus (kisasszony-
falvi) quinquagesimator (1494), comes
salium Transsilvanensium (1494–1496),
dicator Transsilvanensis (1494–1495)
34–35, 584, 738–749, 782, 844, 886,
1077, 1318, 1320, 1959, 1966, 1994,
2021, 2584, 2606, 2757, 2767, 2776,

- 2778, 2780–2784, 3038, 3094, 3111, 3131
 Istye vel Osd (Pozsony com. – circa Trnava, Sl.) 2476
 Iszkaszentgyörgy → Szentgyörgy I.
 Itali, Italici 956–957, 1335, 1343–1347, 1353, 1362, 1383, 1488, 1886, 1902, 2775, 2958, 2971, 2991, 3092
 Italia 1449, 2706, 2757, 2926, 3106, 3108
 Iudei 4, 51, 897, 1338–1403, 1343–1344, 1346, 1681, 2625
 —, praefectus Iudeorum → Mendel, Iacobus
 Iudeus Mendel → Mendel, Iacobus
 iudex curiae → Geréb, Petrus; Kinizsi, Paulus
 iudices (sc. possessionum) 2466, 2483
 — nobilium comitatum *in registris contributionum non indicantur*
 iudicis curiae protonotarii → Essegvári, Georgius; Gereci, Antonius
 Iulius doctor, Iulius Aemilius → de Milio, Giulio
Iunger, Iunger → Jungher
 Ivan III. dux Moscoviae (1462–1505) 1043
 — cocus regius 3136
 — inhabitator et nuntius civitatis Jajca 1871, 1939
 — nuntius ducis Litvaniae 3073
 Ivánfalva (Gömör com. – circa Rimavské Janovce, Sl.) 2363
 Ivánkateleke (Fejér com.) 2226
Iwsth → Just
Izbugyay, Izbugyay → Zbugyai
 Izdenc (Körös com. – Veliki Zdenci, Cr.) 571
 Izdenci, Benedictus comes salium Transsilvanensium (1494), familiaris thesaurarii, tricesimator de Futak (1497) 18, 28, 32, 624, 633, 875, 937, 1105, 1177, 1318, 3041, 3136–3137; famulus eius 1129
 Izmény (Tolna com. – Izmény, H.) 308, 2137
- J**
 Jägerndorf → Carnovia
 Jagiello → Alexander dux Litvaniae; Fridericus cardinalis; Iohannes Albertus rex Poloniae; Vladislaus II. rex Hungariae et Bohemiae
 Jajca (Bosna – Jajce, B.) 104, 268, 433, 534, 572, 674, 688, 695, 698, 701, 702, 705, 711, 719, 794, 1082, 1084, 1108, 1144–1146, 1158, 1171, 1189, 1204, 1216, 1224, 1240, 1269, 1306, 1478, 1482, 1497, 1503, 1546, 1558–1559, 1837, 1871, 1886, 1899, 1930, 1938, 1943, 2670, 2721, 2723, 2731, 2738, 2753, 2756, 2778, 2806, 2827, 2830, 2834, 2892, 2997
 —, banatus 207, 668, 698, 718, 1082, 1216, 1240, 1966, 2035, 2419, 2524, 2715, 2721, 2738, 2758–2759, 2866
 —, bani 2524; → Battyányi, Balthasar; Bebek, Iohannes; Beriszló, Franciscus; Kanizsai, Ladislaus; famulus banorum 1072
 —, cives 720, 1498, 1899, 1939, 2725, 2750, 2828, 3120–3121; → Dragić
 —, fratres ordinis Sancti Francisci 1930, 2727, 2827
 —, Georgius de → Georgius de Jajca
 —, husarones ibidem 1143, 1145; → *Sthoyka*
 —, inhabitator ibidem → Farkašić, Georgius
 —, iudex civitatis 3120–3121
 —, *marthalowcz* ibidem 1157, 2830; → Radić
 —, pauperes ibidem 1123
 —, pixidarii ibidem 976, 1146; → Andreas; Bartholomaeus; Iacobus
 —, provisor ibidem → Bosnyák, Elias
 —, vaivodae ibidem → Nicoalus; Ninković, Vuk
 —, vicebani et nuntius eorum 1118
 —, vojnici vel junak 2731, 2834
 Jakabhegy → Quinqueecclesiae, claustrum ordinis Sancti Pauli
 Jakopovec → Szentjakab
 Jakószerdahelyi Simonfi → Simonfi (mileitinci, jakószerdahelyi)
 Jan capitaneus aulicorum → z Slaupníc, Jan
 — cocus regius, Bohemus 1754
 — famulus Bartholomaei Drágfi vaivodae Transsilvani 1888
 — ianitor vel hostiarius regius 924, 1002, 1221, 2927

- (Jan) pellifex regis 2879, 3060, 3062
 — tubicinator regius, Bohemus 1963
 Jankó familiaris thesaurarii 1648, 1727, 2975, 3015, 3131; cf. Meszesi, Iohannes; Sáfár, Iohannes
 — stabularius 3140
 Jánosháza (Liptó com. – Bukovina, Sl.) 2175
 Jánoshida (Pest com. – Jánoshida, H.) 2819; *vide etiam* Tótkér
 Jánosi (Gömör com. – Rimavské Janovce, Sl.) 2363
 —, Nicolaus vicecomes comitatus Gömör (1486–1492) 2366
 —, nobiles de Jánosi, familiares Stephani Szapolyai palatini 2366
 Jasenický (*Jasenchky, Jasenczky, Iasnyczky, Jegynczky*) aulicus, Bohemus (Jiřík z Jesenic?) 889, 986, 1184, 1758
 Jasenov → Jeszenő
 Jastrebarsko → Jasztrebarszka
 Jász (*Iaz*), Iohannes magister (pixidarius) 1004, 1137, 1606
 Jászberény (Heves com. – Jászberény, H.) 381; *vide etiam* Berény
 Jászó, praepositus de → Móré János
 jászok → Philistei
 Jasztrebarszka (Zágráb com. – Jastrebarsko, Cr.) 560
 Jelenec → Gimes
 Jelšava → Jolsva
 Jenei, Stephanus familiaris Stephani Szapolyai palatini 2366
 Jenő (Zaránd com. – Ineu, R.) 769
 z Jesenic → Jasenický
 Jeszenő (Zemplén com. – Jasenov, Sl.) 646
 Jetřich (*Getryk, Gyetryk*) aulicus 1097, 1997
 Jezero (Bosna – Jezero, B.) 694, 1108, 1899, 1940
 —, cives ibidem 694, 721, 2730, 2837
 —, fratres ordinis Sancti Francisci 2727
 —, nuntii de Jezero 1082, 1940
 —, Paulus de (sc. civis de Jezero) 1899
 —, vaivoda ibidem → Marcus
 Jihlava → Iglau
 Jindřich (*Gyndrych*) 2886
 Jófő (Hunyad com. – Dobra, R.) 749
 Jókó (Nyitra com. – Dobrá Voda, Sl.) 316
 Jolsva (Gömör com. – Jelšava, Sl.) 2362–2363
 Jovan (*Iowan*) husaro Nandoralbensis 1305
junak (iwnak) de Jajca 2731, 3119–3121; cf. vojnici
 Jungher (Jung, Edlasperger), Petrus civis et tricesimator Budensis (1491–1495) 496, 679, 1393, 1573–1576, 1641, 2025; *referens* 1663–1664
 Jurišić, Matthaeus → Horvát, Matthaeus
 Just, Andreas (véglesi) 849
 —, Iohannes (véglesi, *Iwsth, Iustiano*) parvulus (1492), dapifer regius (1494) 849, 1997
K
Kachko → Casimirus II. dux Tessinensis
 Kacor György (laki) vicecomes com. Zala (1494–1496) 475, 2398
 Kakas, Laurentius (Lorenz Hahn) comes camerae de Rivulo Dominarum (1493–1495), iudex regius Cibiniensis (alias provisor curiae de Mohács?) 629, 751–752, 1172, 1320–1321
 Kakat (Párkány, Esztergom com. – Štúrovo, Sl.) 431, 2125
Kakay → Rátkai
 Káldi, Iohannes aulicus, postea delegatus com. Vas ad diaetam (1518), vicecomes com. Vas (1519–1521) 881, 942
 Kalinje → Zelna
 Kalinyingrád → Königsberg
 Kálmáncsehi, Dominicus praepositus Alben-sis (1474–1495), episcopus Varadien-sis (1495–1501), locumtenens personalis praesentiae regiae (1494–1501), gubernator abbatiae Saxardiensis (1494–1495) 184, 353, 691, 1211, 1238, 1386, 1588, 1764, 2135, 2228, 2235, 2414, 2438, 2600, 3006; *referens* 2381
 Kálnai, Ladislaus comes com. Bars, castellanus de Visegrád (1493–1494) 420
 —, Paulus vicecomes com. Gömör (1493–1496), familiaris Stephani Szapolyai palatini 398, 2366
 Kalnik → Nagykemlék
 Kamarcai, Iohannes magister (Vitéz?) alias notarius curiae regiae, dicator com. Abaúj (1495) 745, 759, 780, 2324
 Kamenica districtus (Varasd com.) 560, 576

- Kamičac (Croatia – Kamičak, Cr.) 726, 2078, 2640
 Kamičaci Horvát → Horvát (kamičaci)
 Kanizsa (Zala com. – Nagykanizsa, H.) 286–288, 488–489, 2390, 2459
 Kanizsai fam. 74–76, 89, 165–167, 286–288, 330, 488–489
 —, Georgius magister pincernarum (1492–1497), comes com. Zala (1494–1499) 74, 74–76, 165, 288, 320, 389, 488, 501, 1048, 1360, 1635, 2300, 2313, 2577, 2698, 2704, 2815, 2848; famuli eius 1048; uxor eius → Bánfi, Elisabeth
 —, Iohannes 71, 74–76, 76, 167, 287, 472, 489, 1594, 2390, 2580
 —, Ladislaus I. banus Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae (1493–1495), banus de Jajca (1495–1497) 30, 74–76, 75, 166, 286, 473, 488–489, 522, 542, 555, 625, 683, 715, 723, 729–730, 733, 756, 1019, 1070, 1107, 1125, 1276, 1430, 1590, 1604, 1966, 2034, 2035, 2419, 2459, 2506, 2528, 2570, 2580, 2715, 2717, 2721, 2734, 2744, 2806, 2866; familiaris eius 787
 — — II. (filius Georgii) 330
 —, Stephanus 74–76, 165–167, 286–288, 488–489
 Kanzler, Angelus (Kanzler iunior) civis Budensis, tricesimator Soproniensis (1494), dicator com. Heves (1494) 381, 670–673, 1615, 1684, 2026
 —, Iohannes tricesimator Soproniensis (1494) 2026
 Kápolnai, Nicolaus vicecomes com. Baranya (1492–1493), comes salium Transsilvanensium (1494–1496), dicator Transsilvanensis (1494–1495) 584, 738–749, 844, 886, 1077, 1318, 1320, 1994, 2021, 2584, 2767, 2776, 2780–2784, 3038, 3094, 3111, 3131
 —, Stephanus familiaris Stephani Szapolyai palatini 2366
 Kápolnásnyék → Nyék
 Kapornak, abbatia 731; gubernator eius → Laki, Petrus
 Kaposújvár (Somogy com. – Kaposvár, H.) 26–27, 293, 707, 867, 878, 892, 1017–1018, 1034, 1037, 1076, 1081, 1109, 1121, 1133, 1139–1140, 1151–1155, 1153, 1170, 1194, 1665, 1667, 1668, 1712, 2461, 2628–2629
 Káposztásmegyer (Pest com. – Budapest, H.) 363
 Kapronca (Körös com. – Koprivnica, Cr.) 567, 2529, 2564
 —, castellanus de → Verseg(d)i, Andreas
 Kaproncai, Andreas magister canonicus ecclesiae Quinqueecclesiensis, provisor curiae de Szentgyörgyvár, dicator Slavoniae (1494–1495) 555, 1216, 1572, 1579, 1590, 1595, 1930, 1938, 2519, 2545, 2749–2750, 2756–2757
 Kapthalowch (Körös com. – circa Kutina, Cr.) 569
 Kapusúyvar → Kaposújvár
 Kapuvár (Sopron com. – Kapuvár, H.) 74–76, 330, 2577
 Kapusúyvar, Kapusúyvar → Kaposújvár
 Karácsony (Solt com. – circa Szakmár, H.) 816
 Karácsonyháza → Karácsony
 Karácsonyházi, Paulus servitor regius 816; cf. Kun, Paulus
 Karai, Georgius canonicus Budensis 784
 —, Ladislaus praepositus Budensis 784
 Karancs (Baranya com. – Karanac, Cr.) 2851
 Karancsi, Georgius magister nautarum Pestiensium 1674
 Karánsebes (Karánsebes districtus – Caransebeș, R.) 2963–2964, husarones ibidem 1298
 Karánsebesi, Michael frater ordinis Sancti Francisci, suffraganeus Strigoniensis, episcopus titularis Neopolitanus (Nablus), capellanus regius 268, 710
 Karas (z Dúlebenky), Iohannes (Karaz) aulicus, Bohemus 818, 1997
 Karlštejn, castellanus de → z Vajtmile, Benedictus
 Karnabrunn (A.) 1301
 Kassa → Cassovia
 Kasza (Trencsén com. – Veľké Kosecké Podhradie, Sl.) 116, 2348
 Kasztellánfi, Georgius (szentléleki) 2544
 Kayal, Martinus delator litterarum 1725
 Kazk, Stephanus (farkashegyi) iudex nobilium com. Pozsega 543

- Kecer, Antonius (radványi) aulicus 1067, 1805
 Kecsenye → Kercsenye
 Kécske (Külső-Szolnok com. – Tiszakécske, H.) 212
 Kecskemét (Pest com. – Kecskemét, H.) 2819
 Keglević, Iohannes 2734
 Kékes, claustrum Sancti Ladislai prope Visegrád ordinis Sancti Pauli et fratres heremitae ibidem 1931
 Kemend (Zala com. – Kemendollár, H.) 482
 Kéméndi, Georgius 707
 Kemendollár → Kemend
 Kemesy → Paulus praepositus Orodienensis
 Kende, Nicolaus (csulai) banus de Szabács 660, 797, 1188–1190, 2033, 2742
 Kenderesi, Andreas husaro regius, aulicus, banus de Szabács (1519) 983, 1294, 2212, 2666
 Kendi, Antonius potior nobilis regni Transilvaniae 2765
 Kengyel (Külső-Szolnok com. – Kengyel, H.) 211, 2054
 Kerc (Fehér com. – Cîrța, R.) 2606; abbatia ibidem 605, 710, 2606
 Kercsenye (Valkó com. – circa Borovo, Cr.) 3122
 Kercsenyei Fejér → Fejér (kercsenyei)
 Kerdy → Körei
 Kerekegyház (Külső-Szolnok com. – circa Törökszentmiklós, H.) 212
 Kereki I. (Fejér com. – circa Bokod, H.) 2086
 — II. (Veszprém com. [?]) 2086
 — III. (Zala com. – circa Mindszentkál, H.) 2086
 — → Fejérkő II.
 Keresztes (Torda com. – Turda, R.) 1024
 Keresztesi Kezelicki → Kezelicki (keresztesi)
 Kerey → Körei
 Kertesszer (Győr com. – circa Győr, H.) 331
 Késmárk (Szepes com. – Kežmarok, Sl.) 60, 1450, 2145
 Kesselychky → Kezelicki
 Keszői, Georgius dicator com. Abaúj (1494) 132
 Kesztlöc (Tolna com. – circa Alsónyék, H.) 306
 Kethelgyartho → Kötélgyártó
 Kethezer → Kertesszer
 Kewer → Kövér
 Kezelicki aulicus (*Kesselychky*, *Kezelychky*, *Kezelyczky*, *Kyzyrichky*), Polonus 1024, 1235, 1338–1339, 1544, 1775, 1998
 —, Iohannes (keresztesi) aulae regiae miles (1495), comes com. Torda (1499) 1024; cf. Kezelicki aulicus
 —, Matthias (Ciesielski, szilvási Cseszelicki) aulicus (1498), orator regius ad Moscoviam (1501) 1024; cf. Kezelicki aulicus
 Kezew → Keszői
 Kežmarok → Késmárk
 Kinizs (Abaúj com. – Nagykinizs, H.) 2342
 Kinizsi, Osvaldus vicecomes com. Veszprém (1492–1493), delegatus com. Zala ad dietam (1503) 1349
 —, Paulus comes com. Temes et capitaneus generalis Partium inferiorum (1479–1494), iudex curiae regiae (1494) 9, 56, 116, 170, 187, 199–200, 212, 246, 247, 435, 452, 522, 631, 660, 683, 731, 758, 774, 803–804, 806, 811, 816, 827, 840, 842, 887, 915, 935, 952, 1051–1052, 1323, 1348, 1412, 1415, 1434, 1501, 1502, 1523, 1546, 1813, 2027, 2033, 2082, 2089, 2342, 2348, 2353, 2510, 2770, 3134; familiares eius 731, 1546, → Georgius, Stephanus; nuntius eius 1415; uxor eius → Magyar, Benigna
 Kis Tamás (laki) 731
 Kisbőcs (Borsod com. – Böcs, H.) 138
 Kisdarnóc (Pozsega com. – Brodski Drenovac, Cr.) 2426
 Kisharsány (Baranya com. – Kisharsány, H.) 2445
 Kishatvan (Pest com. – pars Hatvan, H.) 361, 2405
 Kishorvát, Iohannes (hlapčiči) 577, 893, 996, 1040–1041, 1044–1045, 1056, 1074, 1124, 1148, 2426, 2526, 3033
 Kiskemlék (Körös com. – circa Vojnovec Kalnički, Cr.) 566
 Kiskunhalas (Solt com. – Kiskunhalas, H.) 197
 Kiskunság (H.) 365, 816

- Kismarton (Sopron com. – Eisenstadt, A.) 506, 2481
 Kisperényi → Perényi
 Kispolyák, Iohannes (brogyáni) banus de Szabács (1493–1505) 660, 797, 1188–1190, 2033
 Kistálya (Borsod com. – Andornaktálya, H.) 225
Kistel → Kosztel
 Kistót, Iohannes famulus, puer, adolescens thesaurarii, nuntius 762, 793, 831, 898, 949, 966, 1020, 1056, 1065, 1114, 1276, 1281–1284, 1748, 2749, 2874
 Kisszék (Doboka com. – Săcălaia, R.) 609
 Kisszentmárton → Szigeti I.
 Kittsee → Köpcsény
 Klanjec → Császárvár
 Kloštar Podravski → Gorbonok
 Knin → Tininium
 Knin com. (Croatia) 1180
 Košice → Cassovia
Kochan → Kucsan
Kocher → Kecer
Kochych → Kučić
 Kocs (Komárom com. – Kocs, H.) 1202
 Kocsi, Matthaeus (*Kochy*, *Kwchy*) currifer 1419, 2883
 Koksó (Abaúj com. – Barca, Sl.) 144
 Kolonić (Horvát), Nicolaus → Horvát, Nicolaus (Kolonić)
 Kolozs (Kolozs com. – Cojocna, R.) 609, 2603
 Kolozs com. 585, 597, 603, 2585
 Kolozsvár (Kolozs com. – Cluj Napoca, R.) 607, 643, 745, 781, 784, 1320–1321, 1593, 2609, 2619, 2658–2659, 3133–3134
 —, cives de 17, 53, 2872
 Komárom (Komárom com. – Komárom, H. et Komárno, Sl.) 52, 104, 1972, 1975, 2044, 2047
 Komárom com. 52, 100–109, 240, 325, 495, 1560, 2039–2048, 2484, 2628–2631
 — —, comes → Butkai, Petrus
 — —, dicatores → Magasi, Michael; Sági, Leonardus; Várdai (Aladár), Franciscus
 —, archidiaconatus 2039
 —, archidiaconus de → Dombai, Emericus
 —, castellanus de → Butkai, Petrus
Komochacz → Kamičac
 Kompolt fam. (nánai) 2765
 Konc (*Konch*), Conradus 1374
 — (—, *Kunch*, *Kuncz*), Stephanus (szentmártonfalvi?) dicator com. Fejér et Solt (1494–1495) 180, 193, 1565, 2211, 2229, 2899
Konisa → Kanizsai
 Kontovc (Verőce com. – circa Grubišno Polje, Cr.) 52, 563, 2040, 2525, 2550, 2628
 Koprivnica → Kapronca
 Koranai Horvát → Horvát (koranai)
 Korbáviai → Corbavia
 Korbávmező (Krbavsko Polje, Cr.) 714, 1243–1247, 2732, 2748
 Korbok → Kurzbach
 Korlátkői (*Korlath*, *Korlathkui*, *Korlathkwi*, *Korlathky*), Osvaldus dispensator regius (*magister coquinae*, *procurator coquinae*, 1492–1497) 105, 1050, 1086, 1203, 1242, 1330, 1404, 1429, 1436, 1438, 1454–1455, 1467–1468, 1472, 1475, 1735, 1762, 1850, 1927, 1967, 1970–1971, 1841, 1880, 1891, 2000, 2570, 2637, 2864, 2893, 2913, 2922–2923, 2938, 2940, 2942, 2949, 2955, 2974, 2993, 3006, 3007, 3052, 3061, 3064, 3070, 3079, 3115, 3137; *referens* 1202; famuli eius 1203, → Andreas; Thomas; familiaris et vicedispensator eius → Móroc
 Kornis fam. (ruszkai) 355
 —, David (ruszkai) 355, 1529
 —, Michael (ruszkai) 1529
 Korom, Demetrius (koromházi) aulicus 923
 —, Valentinus (koromházi) aulicus 923; cf. Valentinus aulicus
 Korotna (Somogy com. – circa Nagybjom, H.) 2874
 Korotnai, Iohannes protonotarius palatinalis (1466–1497) et Sclavoniae (1467–1497), comes com. Somogy (1480–1490, 1493–1497) 298, 697, 1107, 2464, 2859, 2874
 Korpona (Zólyom com. – Krupina, Sl.) 57

- Koška → Szombathely I.
 Kosztajnica (Zágráb com. – Kostajnica, Cr.) 724
 Kosztel (Varasd com. – Kostel, Cr.) 580, 1302–1303, 2536, 2547
 Kosztolány (Nyitra com. – Veľké Kostoľany, Sl.) 2323
Kothennya → Kutina
Kothombergh → Kuttenberg
 Kovács, Gregorius cocus regius 2915
 —, Petrus (*Peterkowach*) curripher regius 3070
 Kovács, Nicolaus 2123
 Kozári, Demetrius notarius curiae regiae 707
 Kőkényes (Nógrád com. – Nagykőkényes, H.) 655
 Kölpény (Szerém com. – Kupinovo, Sr.) 1281–1284, 1323–1325, 2988
 Königsberg (Prussia – Kalinyingrád, Russia) 872
 Köpcsény (Moson com. – Kittsee, A.) 500
 Kőrei fam. 2357
 —, Blasius famulus thesaurarii, dicator com. Gömör (1495), banus de Szabács (1519) 2357, 3123
 —, Valentinus comes com. Csanád (1499–1501) 1323
 Körmend (Vas com. – Körmend, H.) 168
 Körmöcbánya → Cremnicia
 Körmöcbányai Magyar → Magyar (körmöcbányai)
 Körös → Crisium
 Körös (*Crisiensis*) com. 132, 325, 555, 557, 560, 584, 719, 2419, 2426, 2521–2522, 2524–2531, 2534–2535, 2538, 2540, 2545, 2550–2554, 2556, 2558, 2562, 2564–2566, 2628–2629
 Köröshegy (com. Somogy – Köröshegy, H.), officialis ibidem → Fajsi, Gregorius
 Kötélgyártó (*Kethelgyartho*, *Kwthelgyartho*), Georgius corrigiator Budensis 1381, 1424, 1522, 1638, 1972
 Kővár I. (Közép-Szolnok com.) 528, 637, 2662
 — II. (Pozsega com. – Bučje, Cr.) 538, 2424
 Kövendi Székely → Székely (kövendi)
 Kővér (*Kewer*), Michael cocus regius 3136
 Köveskút (Vas com. – Salköveskút, H.) 174, 2511
 Közép-Szolnok (*Szolnok Mediocris*) com. 64–70, 637, 739, 983, 2164–2168, 2283, 2662, 2777, 2870
 — —, dicatores → Bibi, Stephanus; Emericus alias provisor Quinqueecclesiensis; Pozsegai, Iohannes
 Krakko, Kraków → Cracovia
 Kraljeva Velika → Velike
 Kráľovský Chlmec → Helmec
 Krapina (Varasd com. – Krapina, Cr.) 560
 Krásnohorské Podhradie → Krasznahorka
 Krassó (Baranya com. – Petrijevci, Cr.) 273, 1960
 Kraszna (*Crasnensis*) com. 547–554, 2239–2246, 2658–2659, 2673
 — —, dicatores → Huszár, Iohannes; Móré, Iohannes
 — —, vicecomites 2246
 Krasznahorka (Gömör com. – Krásnohorské Podhradie, Sl.) 413–414, 2075–2076, 2362–2364
 Krbavsko Polje → Korbávmező
 Kremnica, *Kremnicia*, *Krempnicia* → Cremnicia
 Kristallóc (Körös com. – Kreštelovac, Cr.) 718, 2558
 Križevci → Crisium
Kromyan → *Cromian*
 Krupa (Zágráb com. – Bosanska Krupa, B.) 2732
 —, castellanus de → Budišić Márton
 — na Vrbasu → Greben I.
 Krupina → Korpona
 Kučić, Iohannes (*Ivanus*) castellanus Tiniensis, nuntius regni Croatiae 1208, 1773, 2733
 Kubinyi, Ladislaus litteratus, comes came-
 rae de Rivulo Dominarum (1492), di-
 stributor pecuniarum regiae maiestatis
 (1495–1497), provisor curiae Budensis
 (1500–1513) 368, 1021, 1594, 1617,
 1665, 1676, 1729, 1982, 1986–1987,
 2175, 2180, 2248, 2261, 2313, 2666,
 2674, 2678, 2760, 3079; famuli eius-
 dem 1594, 1617, 1676, 1729, → Petrus
 litteratus; cf. Ladislaus litteratus
 Kucsán (*Kochan*, Varasd com. – Cr.) 582
 Kudzsir (Fehér com. – Cugir, R.) 2608

- Kukavica (*Kwkawycha*), Michael, nuntius Iohannis Corvini ducis 3086
- Kulpa fluvius 2519
- Kun *referens* (Paulus?) 1826
- , Iacobus (rozsályi) vicecomes com. Ugo-
csa 263
- , Iohannes cursor, delator litterarum 777,
808, 891, 1565, 1572, 1579, 1826,
3017
- , Paulus (Palkó) aulicus, custos bombar-
darum regiarum (karácsonyházi?) 816,
868–869, 896, 910, 995, 1000, 1035,
1042, 1106, 1603; famulus eius 1042,
1071
- kunok → Cumani
- Kupinovo → Kölpény
- Kurzbach, Iohannes (!) → Kurzbach, Sigi-
smundus
- , Sigismundus (Zikmund Korbok z Vít-
kova) aulicus, cubicularius regius 851,
920, 999, 1663–1664, 2040, 2629,
2695, 2844
- Kutasi, Andreas comes com. Szolnok Ex-
terioris, camerarius salium de Szolnok
(1494) 206, 690, 1451, 1462
- Kutina (*Kothennya*, *Kothonnya*, Körös com.
– Kutina, Cr.) 569; *vide etiam* Blagaj,
Glogoch, *Kapthalowch*, Mogor, *Sosen*
- Kutjevo → Gotó
- Kuttenberg (*Kothombergh*, Bohemia – Kutná
Hora, Cz.) 1788
- , magister monetarum de → z Vajtmile,
Benedictus
- Kuzminc (Varasd com.) 582
- Kuzol, Iohannes familiaris Thomae Bakóc
cancellarii 382, 670
- Küküllő com. 584, 590, 603, 605, 2590,
2763
- Küküllővár (Küküllő com. – Cetatea de
Baltă, R.) 600, 741, 2599
- Küllő (Sopron com. – Girm, A.) 84, 2086
- Külső-Szolnok (*Szolnok Exterior*) com. 54,
201, 206–215, 596, 653, 1171, 2049–
2060, 2622–2624, 2632–2633
- —, camera salium (*sic*) 2622
- —, dicatores → Gyulai, Caspar; Tolnai,
Matthaeus
- Küngös (Veszprém com. – Küngös, H.)
2090
- Kürt (Külső-Szolnok com. – Tiszakürt, H.)
212
- Kwchy*, Matthaeus → Kocsi, Matthaeus
- Kwkawycha* → Kukavica
- Kwlw* → Küllő
- Kwn* → Kun
- Kwncz* → Konc
- Kwppa* → Kupa
- Kwrchboch* → Kurzbach
- Kwsnynch* → Kuzminc
- Kwsyth* → Kučić
- Kwthesoczky* nuntius 1141
- Kwthosi* → Kutasi
- Kwzel* → Kuzol
- Kykellew* → Küküllő
- Kynis* → Kinizsi
- Kyrcz* → Kerc
- Kyshorwath* → Kishorvát
- Kysperen* → Perényi
- Kyspolyak* → Kispolyák
- Kystoth* → Kistót
- Kyzmarthon* → Kismarton
- Kzyrichky* → Kezelicki
- L**
- Lab, Labvár → Tininium, Lab
- Lábatlani fam. 2476
- , Andreas → Bot, Andreas (bajnai, Lábat-
lani)
- , Gregorius alias comes com. Bars (1479–
1482, ?1494–1498), Esztergom et Ko-
márom (1476–1480), Zaránd (1459)
2117, 2476, 2653
- laboratores parvi 1633, 1643, 2968
- pulverum 1605
- Lackó (*Laczko*) familiaris thesaurarii 2752,
2755; cf. Daróci, Ladislaus (Lackó)
- Laczek* aulicus 1997
- Ladislaus (Kubinyi?) dicator com. Pilis
(1494) 368
- famulus Ladislai (!) Perényi 1432
- litteratus (Ladislaus Kubinyi?) 1665; de-
lator litterarum 1601; dicator com. Nyit-
ra (1495) 2312; dicator com. Pilis
(1495) 2061
- magister (Ladislaus Kubinyi?) 1857,
2953
- nuntius ad regem Poloniae 1078–1079

- Ladomerc (Zágráb com. – circa Paukovec, Cr.) 2559
 Ladomerci Bradács → Bradács (ladomerci)
 Laibach (Carniola – Ljubljana, Slov.) 980;
 capitaneus ibidem 980
 Laki Kacor → Kacor (laki)
 — Kis → Kis (laki)
 —, Petrus praepositus maior Quinqueeccle-
 siensis, gubernator abbatae de Kapornak
 473, 731, 2801, 2935
Lancha, Petrus stabularius 3140
Lancher → Lánzsér
Lanchman, Leonardus 1095–1096, 1272
 Lánzsér (*Lanse*, *Lancher*, *Lonzer*, Sopron
 com. – Landsee, A.) 78, 2570, 2576,
 2865
 Lapac com. (Croatia) 2734
 lapicidae 994, 1091, 1155, 1185, 1269,
 1609, 1631, 1640, 1644, 1660, 1679,
 1691–1692, 1699, 1721, 2723; Bohe-
 mus 3117; Nandoralbae servientes 2030;
 Quinqueecclesienses 1033; Iohannes;
 Stephanus
 Lasláu Mare → Szentlászló II.
 Lasocki, Iohannes (*Lesoczky*), Polonus 1206,
 1248
 Laurentius capellanus regius 3128
 — cocus regius 3136
 — dux → Újlaki, Laurentius
 — magnus → Magnus, Laurentius
 — nuntius Iohannis de Lomnice 1418
 Lausitz 1220
 lavator (*qui lavit mensalia et camisas*) 1832,
 1846
Laynyng → Leiningen
Lazar husaro Nandoralbensis 1305
 legatus Sedis Apostolicae → Orsini, Orso
 Leiningen (*Laynyng*), comes de 894–895
 — fam. 894–895
 Léka (Vas com. – Lockenhaus, A.) 74–76,
 165–167, 2577
 Lelesz (com. Zemplén – Leles, Sl.), praepo-
 situra 2650
 —, praepositus de → Vémeri, Sigismundus
 Lendava → Alsólendva
 Lendvai → Bánfi (alsólendvai)
 Lengyel → Papd
Lentharthko → z Horu, Linhart(ek)
 Lenti → Némethi
 Lepoglava (Varasd com. – Lepoglava, Cr.)
 582
 —, claustrum Beatae Virginis ordinis Sancti
 Pauli 582
Lesoczky, Iohannes → Lasocki, Iohannes
 Leszczyński, Rafał (*Rahfal*) orator regis Po-
 loniae, marescalcus curiae regiae 1927,
 1958, 2008
 Léta (Kolozs com. – Liteni, R.) 610
 Letenye (Zala com. – Letenye, H.) 485
 Leuchovia (Lőcse, Szepes com. – Levoča, Sl.)
 382, 443, 636, 644, 645, 647, 663, 671,
 684, 685, 691, 717, 738, 767, 776, 849,
 877, 881, 924, 1250, 1251, 1323–1325,
 1342–1343, 1356, 1357–1361, 1362,
 1363–1364, 1369, 1372, 1385–1387,
 1395, 1400–1401, 1417, 1426, 1438–
 1439, 1449–1450, 1486, 1495, 1502,
 1505, 1523, 1525–1528, 1539, 1725,
 1994, 2003, 2006, 2020, 2039, 2630,
 2774, 2989–2992
 —, cives Leuchovienses 48
 Léva I. (Bars com. – Levice, Sl.) 154–155,
 2490, 2869
 — II. (Trencsén com. – Ilava, Sl.) 116, 2348
 Levač (Bosna) 1084, 1108, 1482–1483,
 1899, 1940
 —, cives de 722, 2728, 2750, 2832, 2836,
 2839
 —, fratres ordinis Sancti Francisci 2727
 —, Ivan husaro sive nuntius de 1899
 —, nuntii de 1940
 Lévai, Iohannis Vajdafi vidua, uxor Francisci
 Haraszti 2869
 —, Sigismundus 156, 2869
 Levice → Léva I.
 Levoča → Leuchovia
Lewach → Levač
Lewchoviensis (*civitas*) → Leuchovia
 Libercse (Nógrád com. – Lúbec, Sl.) 655
 z Lichtenburka (a z Bítova), Albertus →
 Burian, Albertus
 — —, Burian cubicularius regius 337, 623,
 659, 757, 846, 1011, 1337, 1366, 1481,
 2000, 2626, 2663, 2805, 3043, 3057,
 3062, 3068; *referens* 1338–1339, 1847;
vide etiam Burian tavernicus
 da Licio, Angelo doctor decretorum, archi-
 diaconus de Vaska, canonicus Zagra-

- biensis, gubernator abbatiae de Varadino Petri 790–793, 792, 1797, 2981
- von Liechtenstein, Christoph orator Maximiliani regis Romanorum 1175
- Lietava (Trencsén com. – Lietava, Sl.) 116, 2348
- , capitaneus de → Turzó, Teophilus
- Likava (Liptó com. – Likavka, Sl.) 463, 1654, 2174
- , castellani de 1654
- Lipóc (Sáros com. – Mudrovce, Sl.) 1979
- Lipova → Lippa
- Lipovec (Zágráb com. – Lipovec, Cr.) 2748
- , castellanus de → Bradács, Stephanus
- Lippa (Arad com. – Lipova, R.), camerarius de 3076
- Liptó (*Liptoviensis*) com. 100, 458–466, 676–677, 1677, 2169–2177
- —, dicatores → Cseneházi, Benedictus; Harber, Matthes; Sági, Leonardus
- Liptoviensis dux → Corvinus, Iohannes
- Liptovská Anna → Váralja
- Liszka, Adam protonotarius personalis praesentiae 360, 2821
- Liszkaolaszi → Olaszliszka
- Liteni → Léta
- Litvaniae ducis nuntii 1043; → Antonius; Ivan; Mikita; *Sewelczyk*, Iohannes; *Waczlaw*; *Wazylius*
- dux → Alexander
- Litvai Horvát → Horvát (litvai)
- Ljubljana → Laibach
- Lobor (Varasd com. – circa Zlatar, Cr.) 560
- Lockenhaus → Léka
- Lomnice, Iohannes de (*Meseryczki*, *Mezerychky*, *Mezeryczky*, *Megyerychky*, *Megyeryczky*; Jan z Lomnice a na Meziříči) capitaneus regius, camerarius marchionatus Moraviae, postea capitaneus terrae Moraviae (1496–1515) 907, 944, 996, 1004, 1029, 1045, 1074, 1241, 1418, 1752; *referens* 870, 1081, 1119, 1121; famuli eiusdem → Horvát, Blasius; Laurentius
- Lonzer → Lánzsér
- Lónyai, Albertus aulicus 565
- Lóránthi, Thobias (serkei) 2367
- Losonci, Ladislaus vaivoda Transsilvanensis (1493–1494), magister tavernicorum (1490–1493, 1496–1498) 154, 230, 401, 600, 658, 739, 744–745, 768, 769, 780, 1417, 2031, 2096, 2269, 2369, 2644
- Lőcse → Leuchovia
- Lőrinci (Pest com. – Lőrinci, H.) 359–360, 2414
- Lövöld (Veszprém com. – Városlőd, H.), fratres Carthusienses 2088
- Luborec → Libercse
- Lucas bombardarius, Alemanus 892, 989, 1133; famulus eius 989
- episcopus Chanadiensis → Szegedi, Lucas
- stabularius 3140
- Ludbreg (Körös com. – Ludbreg, Cr.) 558, 2565
- Ludbregi Turóci → Turóci (ludbregi)
- Ludovico Sforza → Sforza, Ludovico
- Ludovicus II. rex Hungariae et Bohemiae (1516–1526) 1837
- Lukavec (Zágráb com. – Lukavec, Cr.) 560
- Lupus (*de Lupo*), Venceslaus aulicus 1995; cf. Vlček
- , Bernardinus vel Bernardus (Bernardino Lupo), Italus/Italicus 1425, 1488–1490, 2775, 2958, 2971, 2991, 3092
- Lwkabannya* → Banja Luka
- Lwveld* → Lövöld
- Lybard* aulicus 1999
- Lynchhwether* apodrianus regis 850
- Lyndwa* → Bánfi (alsólendvai)
- M**
- Machkasy* → Macskási
- Maczko* (Macek) → z Tuchoře, Matěj
- Macskási Tárnok → Tárnok (macskási)
- , Nicolaus (Nandoralbae serviens) 1539, 1551, 1557
- Madocsa (com. Tolna – Madocsa, H.) abbas de → Cattaneo, Giovanni Antonio
- , abbatia ordinis Sancti Benedicti 2654
- Mađarevo → Greben
- Magas(i) (Somogy com. – circa Pogányszentpéter, H.) 100
- Magasi, Michael dicator com. Komárom (1494) et Bars (1495) 100, 1560, 2484, 2870
- magistri agasonum → agasonum magistri
- cocorum → regii coci

- magistri curiae → Bánfi, Nicolaus; Geréb, Petrus; z Pernštejna, Vilhelmus
 magnates 1599
 Magnus aulicus 1996
 —, Albertus magister rotarum 1109, 1444;
 cf. Albertus capitaneus peditum
 —, Ambrosius magister rotarum Nandoral-
 bensis 1094, 1098
 —, Franciscus (magister rotarum?) 1636
 —, Georgius (pixidarius?) 958
 —, — dicator com. Abaúj (1495) 2324
 —, Gregorius curriker regius 3063
 —, Iohannes (nobilis com. Baranya) 279
 —, — vicecomes com. Tolna (1484) 279
 —, Laurentius (kladusai) aulicus, banus de
 Szabács (1493) 355, 1529
 —, — curriker regius 3063
 —, Stephanus (szirmai) vicecomes com.
 Temes (1480) et Békés (1480–1483)
 1434
 —, Valentinus 1504
 Magyar Benigna (adonyi) uxor Pauli Kinizsi
 comitis Temesiensis, deinde Marci Hor-
 vát de Kamičac 187, 212, 246, 2089,
 2353, 2639–2640, 2770
 —, Blasius (adonyi) vaivoda Transsilvanus
 (1472–1475), banus Dalmatiae, Croa-
 tia et Sclavoniae (1482–1483) 1909;
 vidua eius → Clara
 —, Michael dicator com. Pozsega (1494) et
 Heves (1495) 534, 831, 2299
 —, — (körmöcbányai) vel Körmöcbányai,
 Michael cursor regius 534, 1333, 1446,
 1652–1653, 1844, 1968, 2904, 2950
 Magyaróvár → Óvár
 Mailberg (A.) 79, 2868; capitaneus de →
 Weissinger, Fridericus
 Maior, Thomas → Thomas maior
 Majos(sziget) (Tolna com. – Majos, H.)
 1211
 Majtényi, Zoerardus praepositus Turóciensis
 455
 Makovica (*Makawycza*, Sáros com. – Zbo-
 rov, Sl.) 341, 1772, 2197
 Malac, Barnabas (szentlőrinci) dicator com.
 Bars (1494) 417, 1561
 Malczyce → Rachów
 malefactores 1619
 Mali Zdenci → Felsőizdenc
 Malinovo → Éberhárd
 Malozsás (*Malosas*) vel Malvasier (*Malwasir*),
 Nicolaus mercator Budensis 1372, 2972
Maly, Jan nuntius regis Poloniae 2903, 2916
 Mannersdorf → Scharfeneck
 Mányok (Tolna com. – Nagymányok, H.)
 306
 Máramaros com. 26–27, 546, 629, 817,
 983, 1327, 1933, 2038, 2164, 2200,
 2283–2288, 2658–2659, 2692
 —, dicatores → Bibi, Stephanus; Pozse-
 gai, Iohannes
 —, camerarius de → Pogány, Sigismundus
 Marcelházi Pozsár → Pozsár (marcelházi)
 Marcus bacculaureatus 1769
 — cursor regius 2929
 — ianitor regius (Rutenus) 2896
 — stabularius 3140
 — vaivoda de Jezero 2729, 2826
 Margit-sziget → Insula Leporum
 Máriabesnyő → Besnyő
 Márianosztra (Hont com. – Márianosztra,
 H.), claustrum Beatae Virginis ordinis
 Sancti Pauli 2489
 Máriási, Catharina uxor Gregorii Zelena 343
 Marienwerder, Iacobus magister bombarda-
 rius vel pixidarius regius 867, 872, 900,
 921, 931, 958, 990, 994, 1004, 1033,
 1091, 1120, 1183, 1194, 1585, 1591–
 1592, 1605–1606, 1609–1613, 1624–
 1626, 1629, 1633–1634, 1639–1640,
 1645–1646, 1662, 1671, 1673, 1686,
 1696, 1700, 1702, 1719, 1722–1723,
 1800, 1830, 2892, 2945; famuli eius
 931, 1183, 1702, 1800
 Marinelli d'Arezzo vel Aretino, Donato gu-
 bernator archiepiscopatus Strigoniensis
 (1494–1495) 26–27, 430, 790, 902,
 1618
 Marót → Pilismarót
 Maróti, Magdalena vidua Ladislai Ország
 316
Marsalk → Čič (z Nemyčevsi), Venceslaus
Marsky → Mrakeš
 Marsupini, Francesco di Jacopo mercator
 Florentinus Budae residens 1348–1350,
 2772
marthalowch → Jajca, *marthalowch*
Marthinkotha → Cotta, Martinus

- Martin → Szentmárton I.
 Martinová → Balázsfölde
 Martinus cursor regius, Polonus 1440, 1443
 Márton (*Marthon*), Petrus magister rotarum 754, 954; cf. Petrus capitaneus peditum Nandoralbensium
 Martonfalva (Fehér com. – Metiş, R.) 598, 2596
 Mártonfalva (Vas com.) 172
 Matičević (*Mothyhyvich*), Simon nuntius regni Croatiae 1773
 Matthaeus carpentarius in Jajca 1269, 2723
 — cursor regius 2880; cf. Matthias cursor regius
 — delator litterarum 1526
 — litteratus (Tolnai, Matthaeus?) 1171
 — ollipar Budensis 1377
 — vel Matthias, comes camerae de Rivulo Dominarum (1494–1495), Bohemus 629, 752, 871, 948, 960, 971, 1320, 2968–2969; famuli eius 871, 971, → Pozsegai, Iohannes
 Matthias cursor regius 1934, 2956, 3004; cf. Matthaeus cursor regius
 — ianitor regius (Rutenus) 1689
 — litteratus (Matthaeus Tolnai?) *referens* 1777; cf. Matthaeus litteratus
 — nuntius Tessinensis (*de Thesyn*) 3040
 — rex Hungariae (1458–1490) 334, 404, 438, 503, 607, 772, 776, 914, 973, 988, 1080, 1250, 1317, 1323–1325, 1348–1354, 2279, 2323, 2539, 2595, 2621, 2774
 — stabularius 3140
 — vector 3070
 —, Bohemus 960; cf. Matthaeus vel Matthias, comes camerae de Rivulo Dominarum
 Maximilianus I. rex Romanorum, imperator (1486–1519) 299, 473, 506, 555, 625, 630, 732, 732–737, 772, 913, 936, 979–980, 1030–1031, 1080, 1083, 1165, 1175, 1243–1247, 1255, 1419, 1442, 1547–1548, 1869, 1981, 1991, 2040, 2078, 2201, 2481, 2631, 2642, 2664–2665, 2994, 3023; consilium eius Viennense → regentes Viennenses; oratores et nuntii eius 1419, 1442, → Berger, Bernhard; Grappler, Wolfgang; von Liechtenstein, Christoph; Rottal, Georg; Vitéz, Iohannes episcopus Vesprimiensis; Waldauf, Florian
 Maynoczky → Minocki
 Mayoszygeth → Majos(sziget)
 Mazanec (z Vesce), Markvart (*Markwark Mazanowcz, nuntius ad Pragam*) 1867
 Medgyes (Transsilvania – Mediaş, R.) 20, 36, 757, 779, 3038
 medici 2444, 2774; → Milio, Giulio de
 Medieşu Aurit → Meggyes
 Medjurić → Vasmegeyerice
 Medlynckzy (*Merlynnitzky*) 1301
 Medve (Zágráb com. – Šestinski Kraljevec, Cr.) 560, 731
 Megyer I. (Baranya com. – Pécs, H.) 278
 — II. (Győr com. – Győrújbarát, H.) 333
 Megyeryczky → Lomnice, Iohannes de
 Meggyes (Szatmár com. – Medieşu Aurit, R.) 528–529, 2502
 Mekcsei, Georgius secretarius palatinalis, praepositus ecclesiae Scepusiensis (1494–1507) 58, 121, 137, 138, 161, 277, 636, 642, 673, 2143, 2248, 2331, 2333, 2442, 2657, 2681
 —, Ladislaus dicator com. Vas (1494) 161, 2312
 —, Stephanus 277
 Mendel, Iacobus praefectus Iudeorum 4, 51, 888, 1343–1344, 1346, 1492, 1681; famulus eius → Iacobus
 Mentővár (Torda com. – Aluniş, R.) 615
 Méra → Felsőméra
 mercatores 692, 1106, 1270, 1313, 1362, 2769, 2771–2773, 2790
 Merlynnitzky → Medlynckzy
 Meseryczki → Lomnice, Iohannes de
 Meszesi fam. 426
 —, Georgius dicator comitatus Esztergom (1494) 426, 2018, 3074–3078
 —, Iohannes nuntius, puer, aprodianus, parvulus et famulus thesaurarii 790, 900, 913, 961, 1032, 1063, 1076, 1092, 1130, 1561, 1925, 1960, 1980, 2899, 3027, 3074–3075
 —, Iohannes aut Georgius 811, 840, 1510
 Mesztegnyői Szerecsen → Szerecsen (mesztegnyői)
 Metiş → Martonfalva

- Mezeryczky* → Lomnice, Iohannes de
Mezesy → Meszesi
 Mezőszentgyörgy (Heves com. – circa Tisza-
 szentimre, H.) 390, 2304
 Mezőtúr (Külső-Szolnok com. – Mezőtúr,
 H.) 547
 Mezericki → Lomnice, Iohannes de
 Michael carpentarius, Bohemus 1111, 1852,
 1948
 — cocus regius 788; cf. Michael parvus
 — cursor regius 1441, 1495, 1524; cf.
 Magyar (körmöcbányai), Michael
 — delator litterarum 1683
 — litteratus (Prodavizi?) capitaneus episco-
 patus Sirimiensis (1494) 809, 1593
 — — (Prodavizi?) provisor Nandoralbensis
 (1494–1496) 689, 827, 860, 883, 908,
 949, 1094, 1132, 1268, 1591, 2030
 — parvus cocus regius 3136; cf. Michael
 cocus regius
 — pixidarius Nandoralbae serviens 1514
 Miháld districtus (Banatus de Szörény) 3086
 Mihaloglu, Ali bey de Szendrő (*Allybek*)
 1348, 1348–1354
Mihalowyth → Mihanović
 Mihanović (*Mihanowch*, *Mihalowyth*), Si-
 mon (bilčići) 1208, 1773, 2740, 2740–
 2741; cf. *Mykolowyth*
 Mihnea → Vlad (Mihnea)
 Mikita (*Mykycha*) nuntius ducis Litvaniae
 3073
 Mikleuš → Szentmiklós
 Mikófalvi Bekény → Bekény (mikófalvi,
 alagi)
 Mikola, Franciscus (szamosfalvi) potior no-
 bilis regni Transsilvaniae 2765
 —, Iohannes (szamosfalvi) abbas de Kolozs-
 monostor 2765
 Mikulašić, Georgius (palicsnai) castellanus
 de Banja Luka 2734
 Mikuličić, Georgius (buzsini) 2734
 Milano (It.) 1008; dux de → Ludovico
 Sforza; nuntius de 1008
 Miletinci Simonfi → Simonfi (miletinci,
 jakószerdahelyi)
 de Milio, Giulio (*Iulius Aemilius*, *Iulius doc-
 tor*) medicus regius 2000, 2774
 mimus aut fatuus oratorum regis Romano-
 rum 1197
 Mindszenti, Emericus vicecomes com. Sza-
 bolcs (1494–1495) 510
 —, Moises 1066; cf. Moises
 —, Valentinus vicecomes com. Szabolcs
 (1494–1497) 510
 Mindszentkállya → Kereki III.
 miniator librorum regiorum → Cattaneo,
 Giovanni Antonio
 Minocki (*Mynuczky*) pincerna 1363; (*Mi-
 noczky*, *Maynoczky*) aulicus 1716, 2000;
 cf. Minocki, Marek
 —, Marek cubicularius regius 1363
 Minor → Thomas minor
 Miskolc (Borsod com. – Miskolc, H.) 221,
 2279, 2686; *vide etiam* Csaba, Diósgyőr
 —, inquilini ibidem 2279
 Mišljenović, Iohannes → Horvát, Iohannes
 (kamičaci Mišljenović)
 —, Marcus → Horvát, Marcus (kamičaci
 Mišljenović)
 Mislye, praepositus de → Bacsikai, Nicolaus
 Modrus (Croatia – Modruš, Cr.) 1156
 Mogor (Körös com. – circa Kutina, Cr.) 718,
 2558
 Mogyoród (Pest com. – Mogyoród, H.)
 2013, 2956
 Mohács (Baranya com. – Mohács, H.) 751–
 752, 1482–1483, 1503–1504, 1517,
 1530, 1674, 1678, 1702, 3031
 Moises delator litterarum (Mindszenti?)
 1176, 1196
 Moldava nad Bodvou → Szepsi
 Moldavia 704, 2855
 —, oratores et nuntii Moldavienses 741,
 760, 763, 3100–3103
 —, vaivoda Moldaviensis → Stephanus III.
Moldensis → Moldavia
 monachi 710, 1212, 2224; cf. fratres,
 heremitae
Monalaki, Iohannes, Philisteus 1806
 moniales (*sorores*, *zestra*) 246, 278, 527,
 1040, 1162, 1217, 2069, 2415, 2448;
 → Quinqueecclesiae, Somlóvásárhely,
 Szatmárnémeti, Veszprémvölgy
 Monor (Pest com. – Monor, H.) 352, 2412;
vide etiam Újfalú I.
Monosthor → Berzétmonostor
 Monoszló I. (Körös com. – Moslavina, Cr.)
 568, 2527, 2562

- II. (Körös com. – Moslavina Podravska), Cr. 643, 2534, 2566
Monyarod → Mogyoród
 Monyorókerék (Vas com. – Eberau, A.) 168
 —, claustrum Beatae Virginis ordinis Sancti Pauli 176, 2514
 Monyorós (Zemplén com. – Skrabské, Sl.) 2680
 Moravi 2850, 2965–2966; stipendiarii 1095–1096
 Moravia 905, 928, 1054, 1333, 1495, 1652, 1666, 1680–1682, 1918
 Moraviae camerarius Olomucensis → Lomnice, Iohannes de
 — capitaneus → z Pernštejna, Vratislav; Tovačovský (z Cimburka), Ctibor
 — iudex curiae → Šarovec z Šarova, Iacobus
 Mór é fam. (csulai) 765
 — famulus aut famulus cuiusdam Mór é (Iohannis?) 1505
 — parvus aulicus (Ladislaus Mór é?) 1784
 — *referens* 1443
 —, Georgius (csulai) banus de Szörény (1492–1494), postea Nandoralbensis (1494–1507) 207, 358, 382, 547, 653, 678, 765, 825, 898, 966–968, 1069, 1188, 1268, 2029, 2032, 2050, 2300, 2633, 2700
 —, Iohannes (csulai) 547
 —, — dicator com. Kraszna (1494) 268, 706, 828, 1443; cf. Mór é, Iohannes nuntius ad urbem
 —, — nuntius ad urbem (1494) 547; cf. Mór é, Iohannes dicator com. Kraszna
 —, — tavernicus regius, praepositus de Já szó 547
 —, Ladislaus aulicus (Mór é parvus?) 1250, 1443, 1784, 1995
 —, Petrus (gyepusi) aulicus 1250, 1714, 1717
 —, — (mutnoki) tavernicus regius 1250, 1714, 1717
 —, — (palotai) 1250
 —, — nuntius ad Turciam, aulicus (gyepusi?) 1250, 1417, 1442, 1714, 1717, 1784, 2823
 Morgai, Caspar dicator com. Győr (1495) 347, 939, 2200, 2694; cf. Caspar dicator com. Pest
 Morgondai, Michael iudex regius sedis Sink 23
 Mór ichida (Győr com. – Mór ichida, H.) 73, 329, 2206–2207, 2574
 Móroc (*Morocz*, *Morycz*) vicedispensator, familiaris Osvaldi Korlátkői dispensatoris 2881, 2938, 2952, 2979, 2993, 3005, 3012, 3115
 Moslavina → Monoszló I.
 — Podravska → Monoszló II.
 Moson com. 495–509, 680–681, 814, 830, 1607, 2467–2468, 2477–2483, 2650, 2842, 2846–2847
 — —, dicatores → Anderl, Andreas; Pósa, Blasius; Vémeri, Sigismundus
 Mosonmagyaróvár → Óvár I.
 Moszkva (Moszkva, Russia) 1024
Mořhyčyvič → Matičević
 Mrakeš (z Noskova) fam. (*Marsky*, *Mraxi*) 78, 2576
 — —, Iohannes aulicus 78, 2570, 2576, 2865
 — —, Petrus aulicus 78, 2865
 Mudrovce → Lipóc
 Mukacsevo → Munkács
 Munkács (Bereg com. – Mukacsevo, U.) 255, 759, 2152
 Murány (Gömör com. – Murán, Sl.) 2362–2363
 Muraszombat (Vas com. – Murska Sobota, Slov.), tricesima filialis ibidem 30
 Muronyi Vér → Vér (muronyi)
 Murska Sobota → Muraszombat
 Mutnoki Mór é → Mór é (mutnoki)
Myklos → Nicolaus cursor regius
Mykolowyth Horvát, Simon (Simon Miha-novič?) 2741
Mykwłychyth → Mikuličič
Mykycha → Mikita
Myndzenth → Mindszenti
Mynkowsy → Ninkovič
Mynucsky → Minocki
Myslensis → Bacska, Nicolaus Miklós
- N**
 Nablus, episcopus titularis de → Karánsebesi, Michael
 Nadap (Fejér com. – Nadap, H.) 189
 Nádas (Baranya com.) 278

- Nádasd (Küküllő com. – Nadeş, R.) 598, 2596
 Nádasdi Ongor → Ongor (nádasdi)
 Nadeş → Nádasd
 Naghwelgy → Nagyvölgyi
 Nagy → Magnus
 — Takó → Takó
 Nagybajom → Korotna
 Nagybánya → Rivulus Dominarum
 Nagyböcs (Borsod com. – Böcs, H.) 138
 Nagyecsed → Ecsed
 Nagyfalui Apafi → Apafi (nagyfalui, almakereki)
 Nagyharsány → Harsány
 Nagyhatvan (Heves com. – Hatvan, H.) 361, 390, 2304, 2405
 Nagyida (Abaúj com. – Veľká Ida, Sl.) 648
 Nagyjenő (Veszprém com. – Tüskevár, H.) 2814
 —, claustrum Mariae Magdalenae ordinis Sancti Pauli 2814
 Nagykanizsa → Kanizsa
 Nagykapos (Ung com. – Veľké Kapušany, Sl.) 2650
 Nagykemlék (Körös com. – Kalnik, Cr.) 560
 Nagykinizs → Kinizs
 Nagykökényes → Kökényes
 Nagylucsei Dóci → Dóci (nagylucsei)
 —, Clemens aulicus 877
 —, Damianus 2294
 —, Urbanus episcopus Agriensis (1486–1491) 2294
 —, — praepositus Agriensis minor (capellae Beatae Virginis) 220, 225, 2276
 Nagymányok → Mányok
 Nagymaros (Hont com. – Nagymaros, H.) 153, 2265
 Nagymihályi fam. 881
 — Tibai → Tibai (nagymihályi)
 Nagyoroszi (Nógrád com. – Nagyoroszi, H.) 234
 Nagyrákos → Rákos III.
 Nagysáp → Orsáp
 Nagyszakácsi → Szakácsi
 Nagyszank → Szank
 Nagyszékely → Székely
 Nagyszombat → Tirnavia
 Nagyszombati Holí → Holí (hradnai, nagyszombati)
 Nagytapolcsány (Nyitra com. – Topoľčany, Sl.) 316, 661
 Nagyvázsöny (Veszprém com. – Nagyvázsöny, H.) 246, 2089, 2639–2640
 Nagyvölgyi, Paulus dicator com. Vas (1494) 161
 Nánai Kompolt → Kompolt (nánai)
 Nandoralba (Nándorfehérvár, Banatus Nandoralbensis – Beograd, Sr.) 268, 357, 496, 674, 679, 680, 688, 689, 705, 803–806, 804, 809, 817, 821, 825, 827, 855, 859–860, 883, 898–899, 906, 927, 954, 956–957, 967, 982, 1058, 1094, 1132, 1227, 1228, 1268, 1277, 1309, 1444, 1504, 1508–1509, 1512–1513, 1516, 1518, 1522, 1525, 1530, 1534–1536, 1553, 1556, 1573, 1583, 1588, 1852, 1915, 1948, 2005, 2018–2019, 2030, 2147, 2846–2847, 2892, 2945, 3035, 3077
 —, Banatus Nandoralbensis 764, 839, 2029
 —, carpentarii (ibidem servientes) 2030
 —, cives Nandoralbenses 859–862, 1305, 1309
 —, fratres ordinis Sancti Francisci ibidem 1915
 —, husarones Nandoralbenses 1969; → Jovan, Lazar, Olymer, Petar, Radnyk, Stepan, Thomas
 —, magistri rotarum de → Magnus, Ambrosius; Zentai, Bartholomaeus
 —, Nandoralbenses (ibidem servientes) → Horvát, Petrus; Macskási, Nicolaus
 —, nasadistae 679, 856, 1508, 1518, 1536, 1542, 1549, 1573, 1576; capitaneus eorum → Antonius
 —, nautae Nandoralbenses 855–858
 —, pedites Nandoralbenses 754; capitanei eorum → Albertus; Petrus; nuntius eorum 1552
 —, pixidarii ibidem 1969
 —, provisor Nandoralbensis → Blasius litteratus; Michael litteratus
 —, vaivoda → Stephanus vel Stepan
 nasadiste → Nandoralba, nasadistae; Szalánkemén, nasadistae
 nautae 431, 826, 1482, 1503, 1517, 1530, 1535, 1553, 1611, 1639, 1696, 1702; Budenses 947; de Kakat 2125; Nan-

- doralbenses 855–858; Pestienses 1509, 1674; de Varadino Petri 837; de Zimony 855–858
Naydeker → Neudegger
 nazadistae → nasadistae
Nazthre → Márianosztra
 Neapolis (Napoli, It.) 29, 1449; oratores vel nuntii de 2801–2802
 Nedölce (*Nedelche*, Zala com. – Nedelišće, Slov.), tricesima filialis 30, 2994
Neidecker → Neudegger
Nekche → Mekksei
 Nelepec, Iohannes famulus et nuntius Francisci Beriszló bani de Jajca 1558, 1568
 Némai, Georgius litteratus provisor curiae episcopatus Vesprimiensis (1500) 3007
 Nemesvid → Vid
 Németi I. (Szatmárnémeti, Szatmár com. – Satu Mare, R.) 526, 2499
 —, moniales ordinis Sancti Dominici ibidem 527
 — II. (Valkó com. – Nijemci, Cr.) 2648
 — III. (Veszprém com. – circa Szentgál, H.) 2084
 — IV. (Zala com. – Lenti, H.) 477, 486, 2391, 2808
 Némétújvár (Vas com. – Güssing, A.) 25, 173, 682, 703, 878, 966–968, 1014, 1020, 1030–1031, 1066–1067, 1069–1070, 1087, 1135, 1161, 1164, 1169–1170, 1176, 1196, 1666, 1680–1682, 2029, 2633, 2700, 2752
 Nepi (It.) 21
Nernhanzer → Neuhauser
Nerumberger → index rerum: pannus *Nürnberg*
 Neudegger (*Naydeker*) 1147; famulus eius → Nicolaus
 —, Georg secretarius regius 1147
 —, Iohannes scribe/notarius cancellarii Bohemi 1147
 Neuhauser z Brantic, Jan (*Iohannes Nernhanzer de Carnomia* [!]) distributor pecuniarum regiarum (1491), inhabitator Carnoviensis et Soproniensis 43, 1906
 Neusiedl am See → Nezsider
 Nevice (Ung com. – Nevicke, U.) 96, 2111
 Nezsider (Moson com. – Neusiedl am See, A.) 2481
 Nicolaus II. dux Opuliae (1476–1497) 1788
 — VI. dux Ratiborensis (1493–1506) 1788
 — (*cuius medio pecuniae sunt datae domino Burian*) 3068; cf. Szölösi, Nicolaus
 — carpentarius in Jajca 1478
 — cocus regius 998
 — cursor regius (*Myklos*) 1406–1407
 — dux (*de Kothombergh* [!]) 1788; cf. Nicolaus II. et Nicolaus VI.
 — episcopus Vaciensis → Bátori, Nicolaus
 — famulus cuiusdam Neudegger 1147
 — litteratus (Pesti?) 978, 1183–1185, 1620–1623, 1630, 1641, 1656–1657, 1678, 1702–1703, 1839
 — (Szölösi?) dicator com. Pilis (1494), Fejér et Solt (1495) 368, 2211, 2229, 2899
 — — nuntius, delator litterarum 1578, 1593, 1595, 1607, 1616, 1618, 1670, 1684, 2919
 — magister Budensis (*fecit pulveres*) 1643
 — parvus, dominus → *Groff*, Nicolaus parvus
 — —, pigmeus 879, 1179, 1270, 1495, 1978
 — pictor Quinqueecclesiensis 2989–2990, 2992
 — vaivoda in Jajca 3119
 Niedzica → Dunajec
 niger exercitus 1317
 Ninković, Vuk (gnojnicai) vaivoda in Jajca 1296, 1941, 1943, 2724, 2829; famulus eius 1296, → Georgius
 Nitria (Nyitra, Nyitra com. – Nitra, Sl.) 2312, 2320, 2634
 —, episcopus Nitriensis 2353
 —, episcopus → Sankfalvi, Antonius
Nitriensis comitatus → Nyitra com.
 nobiles 89, 107, 119, 179, 521, 834, 1675–1677, 2093, 2105, 2114, 2126, 2189, 2210, 2280, 2342, 2394
 — electi 553, 780; *in registris contributionum anni 1495 non indicantur*
 — minores 158, 494
 — potiores 1525, 1880; regni Transsilvaniae 2765
 — Transsilvanenses 746, 780, 2762, 2765
 — unius sessionis 85, 128, 131, 148, 179, 205, 239, 250, 258, 266, 281, 301, 394,

425, 456, 464, 509, 521, 617, 2070,
2094, 2105, 2115, 2126, 2141, 2163,
2235, 2238, 2268, 2282, 2298, 2355,
2373, 2383, 2417, 2431, 2450, 2465,
2475, 2493, 2517, 2539, 2583; *nobiles*,
qui prius habebant iobagiones 2352
Nógrád com. 229–239, 311, 401, 417, 623,
655–659, 685, 877, 1561, 2057, 2095–
2105, 2369, 2634, 2644–2646, 2647,
2763
— —, dicatores Ercsi, Ambrosius; Gyulai,
Gregorius; Oszlányi, Andreas
notarii capituli Quinqueecclesiensis 1271;
Blasii Ráskai 1541; → Gregorius; Hyn-
drák (z Habrové), Venceslaus; Iohannes
(Alemanus); Vojkfi, Nicolaus
Nová Baňa → Újbánya
Nova civitas → Strigonium, Nova civitas
Novaj (Borsod com. – Novaj, H.) 225
Nové Mesto nad Váhom → Vágújhely
Novi (Bosna) 1899
Novi Gradac → Gerec
Nuštar → Berzétemonostor
nuntii sine nomine *non indicantur*; → ora-
tores; → Herceg; Kistót; Kun, Iohannes;
Meszesi, Iohannes; *Poffa*; Thomas maior;
Thomas minor; Valentinus; Vasas
Nürnberg (G.) 1385–1393, 1395, 1400–
1401, 1582, 1995–2000, 2001–2004
Nynkowyth → Ninkovič
Nyrol (mercator Budensis?) 1363

Ny

Nyék (Fejér com. – Kápolnásnyék, H.) 189
Nyírbátor (Szatmár com. – Nyírbátor, H.)
529, 2502
Nyitra (*Nitriensis*) com. 74–76, 229, 311–
324, 417, 661–663, 1561, 1635, 1675,
1680–1682, 1790, 1982, 2312–2323,
2698, 2701–2706, 2713
— —, comes perpetuus → Sánkfalvi, Anto-
nius
— —, dicatores → Ladislaus litteratus; Osz-
lányi, Andreas
— —, vicecomites → Török, Bartholomae-
us; Zalai, Andreas
Nyomár (Borsod com. – Nyomár, H.) 226
Nyulak szigete → Insula Leporum

O, Ó

Óbást (Nógrád com. – Stará Bašta, Sl.) 401,
2369
Oberrabnitz → Répcető
Obrež → Szentillye
Obrovnica → Orbona
Óbuda (Pilis com. – Budapest, H.) 26–27,
356, 373, 1873, 2065
Ocna Dejului → Akna
— Sibiului → Vízakna
Octavianus → Volterra, Ottaviano da
Offenbánya (Aranyosbánya, Torda com. –
Baia de Arieș, R.) civitas et camera
montanarum 28, 601, 2594, 2621, 3107
officialis → Segnia, capitanei Segnienses
Okics (*Okych*, Zággráb com. – Okič, Cr.)
568, 2519, 2527, 2562
Olasz, Lucas dicator com. Tolna (1494) 302,
937, 1608
Olaszliszka (Zemplén com. – Olaszliszka,
H.) 642, 2680
Olasz → Olasz
ollipares Budenses → Buda, ollipares
Olmütz (*Olomucz*, Moravia – Olomouc,
Cz.) 870, 1418, 1441, 1495
Olymer husaro Nandoralbensis 1305
Ónári, Iohannes dicator com. Bars (1494) et
Sopron (1495) 417, 1561, 2569, 2982
Ongor, Iohannes (nádasi) 230, 657, 2763
Ónod (Borsod com. – Ónod, H.) 138, 223
Opaviae ducatus (Slesia) 973
— dux → Corvinus, Iohannes
Oporovc (Körös com. – circa Bijela Stijena,
Cr.) 572
Oradea → Varadinum
Orahovica → Raholca
Orăștie → Szászváros
oratores vel nuntii → Brandenburga; Lit-
vania; Maximilianus rex Romanorum;
Moldavia; Poloni; regii oratores; Turci
Oravský Podzámok → Árva
Orbász com. 946, 2735
— fluvius 2738
— vel Orbászvár (*Orbazwara*, Orbász com.,
Bosna), cives de 946, 1205, 2835
— —, nuntius de → Bán, Laurentius
Orbona (Körös com. – Obrovnica, Cr.) 570,
2530, 2552
Organas → Orgonás

organista regis → Grimpek
 Orgonás (*Organas*), Iohannes canonicus ecclesiae Quinqueecclesiensis 1761
Orodiensis, Orodyensis → Paulus praepositus Orodiensis
 Orosz fam. (csicseri) 1570–1571
 —, Ladislaus aulicus 1570–1571, 1587, 3072
 —, Paulus 1122; cf. Paulus ianitor (Rutenus)
 Oroszlány → Gerencsér
 orozonez → regii ianitores
 Orsáp (Esztergom com. – circa Nagysáp, H.) 434
 Orsini, Orso (*Ursus de Ursinis*) episcopus Teanensis, legatus Sedis Apostolicae 781, 784, 1449, 1451, 1524, 2801–2802
Orswazeeagh, Orswazegh → Isaszeg
 Ország fam. (*Orzagh, Orzaagh*, gúti) 154–155, 316, 658, 663, 1600
 —, Ladislaus (gúti) 316; vidua eius → Maróti Magdolna
 —, Michael (gúti) palatinus (1458–1484) 1600
 —, Sigismundus (gúti) 155, 312, 316, 663, 1055, 1635, 2313, 2323, 2705
 Osijek → Eszék
 Ossolinski (Balicki) fam. 776
 Osvaldus ianitor regius (Rutenus) 1689, 2896
 Oszlányi, Andreas familiaris thesaurarii, dictator com. Nyitra (1494) et Nógrád (1495) 311, 623, 659, 1561, 2095, 2917
 Oszterc (Varasd com. – circa Zlatar, Cr.) 560
 Osztrói Horvát → Horvát (osztrói)
 Osztrovica (Lapac com., Croatia) 2734
 Otočac, episcopus de → Andreis, Vincentius de
 Óvár I. (Moson com. – Mosonmagyaróvár, H.) 80, 500, 505
 — II. (Pozsega com. – Varoš, Cr.) 539
Ozlani, Ozlány → Oszlányi
 Ozora (Tolna com. – Ozora, H.) 1034, 1068, 1076, 1650, 1665, 1668–1669

Ö, Ő

Őrség districtus (Vas com.) 173
 Őrsziget (Fejér com. – circa Ercsi, H.) 2222

Ősi, Georgius provisor episcopatus Agriensis 125, 140, 161, 174, 210, 220, 225, 274, 306, 352, 381, 386, 402, 516, 522, 670–673, 755, 924, 955, 1175, 2038, 2253, 2270, 2276, 2299, 2305–2306, 2331, 2370, 2380, 2412, 2697
 Ötvös, Matthias vel Matthaeus → Harber, Matthes

P

Pacoltowski (*Paczathowyczky*), Andreas (cubicularius regis?) 848
 Pakrac → Pekrec
 Paksi (*Paxi*), Albertus 2138
 —, Iohannes 581, 2554
 —, Michael 581
 Paládics (Külső-Szolnok com. – circa Tószeg, H.) 212
 palatinus → Szapolyai, Stephanus
 Pálfalva (Gömör com. – Pavlovce, Sl.) 2363
 Pálfi, Ladislaus cocus regius 2915
 Palicsnai Mikulašić → Mikulašić (palicsnai)
 Palkó dicator com. Pozsega (Paulus Zem?) 534, 831, 1558–1559; *referens* 3071–3072
 Pálóc (Ung com. – Pavlovce nad Uhom, Sl.) 2649
 Pálóci fam. 403, 2057, 2102, 2112, 2153, 2255, 2277, 2309, 2365
 —, Anna uxor Iohannis Ernuszt magistri agasonum 403, 717, 2056, 2102, 2112, 2153, 2255, 2277, 2309, 2365
 —, Antonius 121, 644, 646, 650, 1055, 1683, 2107, 2248, 2300, 2649, 2676, 2699
 —, Emerici vidua → Rozgonyi, Dorothea
 —, Veronica vidua Emerici Vajdafi de Pelsőc 2275
 Palocsa (Sáros com. – Plaveč, Sl.) 344, 2195
 Palojta (Vásárospalojta, Hont com. – Dolné Plachtince, Sl.) 157, 2266
 Palota (Veszprém com. – Várpalota, H.) 987, 1006–1007, 2083
Pamkyrcher → Baumkircher
Pan Benes → z Vajtmile, Benedictus
 — *Chych Marsalk* → Čič (z Nemyčevsi), Venceslaus
Pankyrcher → Baumkircher

- Pannonhalma, gubernator abbatiae Sancti Martini → Schneitpöck, Sigismundus
- Pap, Iohannes (nagybesenyői) iuratus com. Bars (1488), husaro regius 983, 1294
- Pápa (Veszprém com. – Pápa, H.) 73, 171, 245, 329, 2082, 2206–2207, 2510, 2574
- papa → Alexander VI.
- Papd (Tolna com. – circa Lengyel, H.) 1153
- Parhida → Pelbárthida
- Párkány → Kakat
- Partes inferiores (Alsó részek) 9, 199–200, 368, 685, 750, 898, 908, 1051–1052, 1286, 1297–1298, 1511, 1525–1528, 1543, 1619, 1637–1640, 1658–1662, 1667, 1748, 1969, 2029, 2032–2033, 2038, 2854, 3074–3078
- superiores (Felső részek) 955, 973; cf. comitatus superiores
- parvi laboratores → laboratores parvi
- parvuli → regii aprodiani
- Parvus, Thomas → Thomas minor
- Pasijan → Újudvar
- Pastore, Giovanni (Iohannes Pastor[is] de Zagrabia, *Soan, Sowan, Zowan*) civis Zagrabienensis, capitaneus Segniensis (1494–1496), dicator Sclavoniae (1495), tricesimator Zagrabienensis (1503) 873, 1064, 1168, 1930, 1938, 1959, 2519, 2545, 2548, 2743, 2747, 2749–2750, 2756–2757, 2785–2795, 3123, 3131–3132
- Pásztó (Heves com. – Pásztó, H.) 391
- Pásztói, Iohannes capitaneus reginae Beatrix 235
- Pásztori Cseh → Cseh (pásztori)
- , Georgius litteratus castellanus de Sárvár 89
- Pata I. (Heves com. – Gyöngyöspata, H.), archidiaconus de → Bárcai, Franciscus
- II. (Somogy com. – Patapoklosi, H.) 292, 701, 2643
- Patacs (Baranya com. – Pécs, H.) 278
- Patapoklosi → Pata II.
- Patócsi, Bartholomaeus castellanus de Diósgyőr, comes com. Borsod (1491–1495) 2819
- Paukovec → Ladomerc
- Paulini, claustra ordinis Sancti Pauli → Budaszentlőrinc, Csáktornya II., Diósgyőr, Hangony, Kékes, Lepoglava, Márianosztra, Monyorókerék, Nagyjenő, Quinqueecclesiae, Visegrád
- Paulus aulicus 1997
- ianitor regius (Rutenus) 2896
- praepositus Orodienensis (*de Chames vel Kemesy*) 9, 496, 683, 774, 1412, 1502; *referens* 1519
- sartor thesaurarii 3083–3084, 3087–3088, 3138
- scriptor (*scribit unum graduale in castro*) 1826
- , caecus Croatus 1158, 1181
- pauper nobilis → Fejér, Matthaeus
- sacerdos 1791
- pauperculae 1287, 1780; de *Chorda* 1866; de Alba regali 1870; de insula Csepel 1866; Szegediensis 1870; de Veteri Buda 1873
- pauperes 1280, 1756, 1829, 1874; *in registris contributionum non indicantur*
- Pavlovce → Pálfalva
- nad Uhom → Pálóc
- Paxi → Paksi
- Peć (*Peech, Peth de Tribowo, fovea Peegh*, Bosna) 1204, 2738, 2838
- , inhabitatores de 2838
- Peći (*Peth*, Croatia – Peći, B.) 1180, 2736
- Pećigrad (B.) 2736
- Pecingar z Bydžína (Nicolaus?) aulicus (*Pechinger, Pechynger, Peczynger*) 1195, 1770, 1932, 2910
- Pécs → Megyer I., Quinqueecclesiae, Patacs Pecsétes fam. (palotai) 1250
- , Emericus (filius Sebastiani, palotai) aprodianus regius 2959
- Pécsi, Benedictus civis et mercator Budensis, comes salium Transsilvanensium (1492) 1366, 2344, 2710
- , Iohannes cocus regius 3136
- Pécsvár (Baranya com. – Pécsvár, H.), abbatia ordinis Sancti Benedicti et conventus 21, 709
- , gubernator abbatiae → Bacarotto, Zarnardo
- Péder (Abaúj com. – Peder, Sl.) 134
- pedites 321, 348, 369, 656, 661, 680, 716, 732, 734, 736–737, 754, 786, 859–862, 878, 893, 936, 954, 973, 980, 1013,

- 1029, 1036, 1056, 1094, 1161, 1163, 1254, 1272, 1636, 1666, 1667, 1670, 1680, 1755, 1767, 2030, 2035, 2634, 2702, 2820, 2850; capitaneus eorum 1225, 1767, → Albertus, Petrus, cf. magistri rotarum; Budenses 1667; Maximiliani regis Romanorum 913; Nandoralbenses 860, 883, 1109, 1444, 1518, 1536, 1542, 1549, 1552, 1583, 3077; Pestienses 1667; regii 922; de Zimony 856, 883
 — pixidarii 1588, 1667
Peech → *Peč*
Pekrec (Körös com. – Pakrac, Cr.) 562, 2754
Pekri, Ludovicus (petrovina) vicebanus Slavoniae, comes com. Körös et Zágráb (1493–1495) 55, 2522
Pelbárthida (Bihar com. – Parhida, R.) 210, 2054
pellifices 1812, 1877; → *Iohannes pellifex regis*
Pelsőci Bebek → *Bebek (pelsőci)*
 — *Vajdafi* → *Vajdafi (pelsőci)*
Pemfflinger, *Iohannes (Penflinger, Penflynger)* iudex Budensis 357, 2005
Peraudi, *Raimundus* cardinalis, episcopus Gurkensis 630; secretarius eius (*Hieronymo Azalin?*) 630
Perbál (Pilis com. – Perbál, H.) 374, 2067
Pere (Abaúj com. – Pere, H.) 144
Perényi fam. de Ugocsa ('Kisperényi') 648
 —, *Emericus* magister dapiferorum (1492–1504) 121, 133–134, 643, 649, 1432, 2248, 2335, 2677
 —, *Gabriel* 648, 1432, 2325, 2707
 —, *Iohannes* 648
 —, *Ladislaus* (!) 1432; famulus eius → *Ladislaus*
 —, *Michael* 133, 648, 1432, 2325, 2707
Pereszlény (Hont com. – Preseľany nad Ipľom, Sl.) 154–155
Perkoban parvulus regis → *Bánfi, Gabriel*
z Pernštejna (a na Helfštejně, *Perzthenczky*), *Vilhelmus* magister curiae regni Bohemiae (1490–1514) 2880
 — —, *Vratislav* capitaneus terrae Moraviae (1494–1496) 2880
personalis praesentiae locumtenens → *Fodor, Stephanus*; *Kálmáncsehi, Dominicus*
 — — *notarius* → *Bárcai, Iohannes*
 — — *protonotarii* → *Dorogházi, Ladislaus*; *Liszkai, Adam*
Perušić, Caspar vicebanus Dalmatiae et Croatiae (1493, 1497) 2719
Perzthenchky → *z Pernštejna*
Pest (Pesth, Pest com. – Budapest, H.) 1792, 1851, 2011, 2643, 2904, 2925, 2939
 —, *beginna Pestiensis* 1792
 —, *carpentarii Pestienses* 950, 1646; → *Stephanus*; *Iohannes*
 —, *cives Pestienses* 13, 41, 1643–1649, 1645, 1994, 2006–2018, 2020; → *Szákácsi, Blasius*; *Wolf, Iohannes*; cf. *nomen 'Pesti'*
 —, *nautae Pestienses* 1509, 1674, 1951; → *Ambrosius*; *Karancsi, Georgius*
 —, *scholares Pestienses* 2875
 —, *vadum* 1951
Pest com. 229, 347–367, 369, 653, 661, 667–669, 983, 1250, 1581, 1598, 2399–2418, 2634–2635, 2817–2824, 2949, 2956, 2959
 — —, *dicatores* → *Caspar*; *Pesti, Petrus* litteratus; *Petrus* litteratus
Pestheny → *Pestyéni*
Pesthiensis → *pesti*
Pesti, Leonardus litteratus delator litterarum 1523
 —, *Nicolaus* litteratus 368, 1525, 1534, 1590, 1608, 1620–1623, 1641
 —, *Petrus* litteratus dicator com. Pest (1495) 347, 1598, 2399; cf. *Petrus* litteratus
 —, *Thomas* cursor regius 755; cf. *Thomas maior*
Pestyéni, Ladislaus aulicus 881, 1215
Pesyngher → *Pecingar*
Petar husaro Nandoralbensis 1305
Peterdorff, *Petrus* mercator Budensis (?) 1364
Péterfi (Petherfy) aulicus (*Iohannes* Pető?) 2805, 2916
Peterkowach → *Kovács, Petrus*
Pétervására (Heves com. – Pétervására, H.) 2698
Petherfy → *Péterfi*

- Pethovia (Pettau, Stiria – Ptuj, Slov.) 797,
875, 1105, 1129, 2801, 3108
- Pető fam. (gersei) 482
- , 'filius Pető' (gersei, Iohannes Pető?)
2816; cf. Péterfi aulicus
- , Elisabeth (gersei), uxor Stephani Csupor,
postea Nicolai comitis de Frangepanibus
2816
- , Georgius (gersei) capitaneus regius
(1491) 2805
- , Iohannes supremus capitaneus regius
(1490–1491), magister curiae (1516–
1521) 482, 2805; cf. Pető, 'filius Pető';
Péterfi aulicus
- , Nicolaus (gersei) magister pincernarum
regalium (1458), regalium (1461), ca-
pitaneus regius (1491), comes com. Zala
(1493–1494) 2804
- Petrijevci → Krassó, Szank
- Petrovac (Croatia – Bosanski Petrovac, B.)
1208, 2740
- Petrovaradin → Varadinum Petri
- Petrovina (Körös com. – circa Sredjani, Cr.)
558
- Petrovinai Pekri → Pekri (petrovinai)
- Petrowch → Petrovac
- Petrus capitaneus peditum Nandoralbensi-
um 754, 954, 1583; cf. Márton, Petrus
- cocus regius 3136
- delator litterarum 1527, 1578
- faber Budensis 867, 993, 1185, 1672
- familiaris Nicolai Kolonić capitanei Se-
gniensis 1903
- famulus Gregorii Dávidházi castellani
Temesiensis 1816
- litteratus (Petrus Prodavizi?) 1058
- — dicator com. Pest (1494) 347; cf.
Pesti, Petrus litteratus
- — et magister 1605, 1654; famulus eius
1654
- — familiaris Ladislai litterati 3079
- magister (Petrus Söptei?) 1598
- — (*senex Budensis*) 1655
- nuntius regis Poloniae 1885
- pixidarius (Nandoralbae serviens) 1514
- plebanus de Bolhás 1872
- praepositus Quinqueecclesiensis → Laki,
Petrus
- Pettau → Pethovia
- Pezinok → Bazin
- Philippus doctor → Bodrogi, Philippus
- Philistei 54, 385, 1732, 1806, 2307
- Pia, Iohannes magister rotarum 974
- Piacenza (It.) 2774
- pictores → *Bartha*; Nicolaus
- pigmeus → Nicolaus parvus
- Pilis com. 267, 348, 368–380, 661, 667,
1982, 2061–2071, 2211, 2312, 2411,
2415, 2634, 2636–2637
- —, dicatores → Iohannes litteratus; La-
dislaus; Ladislaus litteratus; Nicolaus
litteratus
- Piliscsaba (Pilis com. – Piliscsaba, H.) 2069
- Pilisium 1292; abbas Pilisiensis → Stepha-
nus
- Pilismarót (*Maroth*, Pilis com. – Pilismarót,
H.) 376
- , heremitae ibidem degentes 2636; cf.
Visegrád, claustrum Sancti Andreae
- Pilisszentkereszt (Pilis com. – Pilisszentke-
reszt, H.) abbatia ordinis Cisterciensis
2637
- Piller, Hans (*Hanzpiller*) mercator Budensis
692, 1368
- pincernae → regii pincernae
- pincernarum regalium magistri → Bebek,
Iohannes; Kanizsai, Georgius
- Pinkóci, Ladislaus (vice)magister agaso-
num (1479–1483), capitaneus ducatus
Opaviensis (1490), aulicus 973, 2358,
2798
- Pinnyéd (Győr com. – Győr: Pinnyéd, H.)
331
- piscatores (*ad castrum Tata servientes*) 2046
- pixidarii → bombardarii; pedites pixidarii
- Planar*, Venceslaus vel *Ploner*, Vladislaus cur-
sor regius 1958, 1848; cf. Venceslaus
cursor regius
- Planina (Zágráb com. – Planina, Cr.) 566
- Plaveč → Palocsa
- Plávecké Podhradie → Detrekő
- Plavnói Benkovič → Benkovič (plavnói)
- plebani 560–562, 572, 1337, 1872, 2353;
cf. presbiteri
- Ploner* → *Planar*
- Pócsa (Baranya com. – Pócsa, H.) 251

- Pócsai, Stephanus dicator com. Bereg et Ugocsa (1494), com. Baranya (1495) 251, 259, 2431, 2450
 Podgradje Bistričko → Bisztrica
 Podmanicki fam. 10, 2349
 —, Iohannes 10, 2349
 Podolje → Bodolya
 Podravska Slatina → Szalatnok
Poffa (Pofa) nuntius, famulus thesaurarii 758, 792, 804, 814, 844, 903, 927, 982, 1019, 1060, 1311, 1449, 1501, 1953, 1977, 2876, 2917, 2951
 Pogány fam. (csébi) 629
 —, Petrus (csébi) comes com. Posonien-sis (1491–1501), cubicularius regius 503, 629, 853, 1616, 2512, 2849, 3089–3091; famulus eius 1161
 —, Sigismundus (csébi) camerarius de Máramaros 629
 Pogányszentpéter → Magasi
Polchay → Pócsai
 Polgár (Szabolcs com. – Polgár, H.) 516, 2380
 politores armorum 833; cf. purgatores armorum, regii armipares
 Polnar, Gabriel episcopus Bosnensis (1493–1501) 1329, 3038
Polo, Georgius, Graecus 1308
 Poloni 128, 236, 911, 945, 975, 977, 1024, 1212, 1440, 3125, 3139
 — oratores et nuntii 776; → Halicki; Lasocki, Iohannes; Leszczyński, Rafał; *Maly*, Jan; Petrus; Trnka, Jan
 Polonia 1078, 1406, 1440, 1443, 1446, 1937, 1958, 2037, 2916
 Poloniae rex → Iohannes Albertus
 Polyák, Gregorius (tarcsai) notarius cancellariae 180
 —, — (tarcsai?) camerarius salium Alben-sis, dicator com. Fejér et Solt (1494), Veszprém (1495) 180, 193, 1565, 2077, 2624, 2899, 2934
 —, Petrus aulicus 945, 977
 Pomáz (Pilis com. – Pomáz, H.) 2069
 Pongrácz, Matthias (dengelegi) 312, 610, 662, 742, 2432, 2764, 2765, 2851
 Porkoláb, Andreas magister rotarum 1110; famulus eius 1110
 —, Gregorius inhabitator Quinqueeccle-siensis, dicator com. Baranya (1494–1495) 267, 1292–1293, 1887, 2431, 2450
 —, Osvaldus (ábeli?) dicator com. Hont (1494) 149
 —, Paulus dicator com. Szabolcs (1495) 2374
 portarii Bachienses 3114; de Varadino Pe-tri 890; superioris castri Visegradiensis 1288; regii → regii portarii
 Pósa, Blasius (nagyabonyi) dicator com. Po-zsony et Moson (1494), camerarius sa-lium Posoniensis, vicecomes com. Po-zsony (1496–1499) 495, 496, 681, 1560, 1607, 1616, 1670
 Pósahegy (Körös com. – circa Brajinska, Cr.) 570, 2530, 2552
Posegai, Posegay, Posgay → Pozsegai, Iohannes
Posoniensis comitatus → Pozsony com.
 Posonium (Pozsony, Pozsony com. – Brati-slava, Sl.) 506, 853, 973, 988, 1030–1031, 1121, 1161, 1317, 1442, 1517, 1556, 1573–1576, 1641, 1666, 1680–1682, 1728, 1906, 1954, 2039, 2474, 2665, 2965–2966, 3089, 3091, 3135
 —, castrum 503, 1616, 2849; capitaneus castri 495, 1616
 —, cives de 15, 45, 1147, 1666, 1670, 2026
 —, tricesima Posoniensis 16, 2026, 2842
 —, tricesimatores → Harber, Matthes; Holi, Paulus
 Posztómető, Philippus mercator Budensis 1371, 1740
 potiores nobiles → nobiles potiores
 Potocki (*Potozky*) 1954; famulus eius → Demetrius
 —, Ladislaus capitaneus stipendiariorum re-giorum 1954
 —, Stanislaus capitaneus stipendiariorum regiorum 1954
 Pouček (z Talmberka), Pavel praepositus Pragensis (1484–1498) 2892, 2970
 Považské Podhradie → Beszterce I.
Pozthomethw → Posztómető
 Pozsár, Caspar (marcelházi) dicator com. Veszprém (1494) 240
 Pozsega (Pozsega com. – Slavonska Požega, Cr.) 1017–1018, 1899

- (Pozsega), capitulum de 2425
 —, praepositus de 541, 2425
 Pozsega com. 216, 534–545, 624, 702, 707, 711–713, 946, 1198, 1204–1205, 1209, 1283, 1296, 1837, 1930, 1938–1941, 2299, 2419–2430, 2722, 2724–2731, 2738, 2825–2840
 — —, dicatores → Bosnyák, Elias; *Gechew*; Magyar, Michael; Palkó
 — —, iudices nobilium 543; → Benčić, Georgius; Kazk, Stephanus
 — —, vicecomites 542
 Pozsegai (*Posegai*, *Posegay*, *Posgay*), Iohannes sollicitator laborum montanarum de Rivulo Dominarum (1492), famulus Matthaei comitis camerae de Rivulo Dominarum (1494), comes camerae de Rivulo Dominarum (1495), dicator com. Máramaros et Közép-Szolnok (1495) 53, 629, 948, 971, 1933, 2164, 2283, 2284, 2658–2659, 2673, 2692–2694, 2871–2872, 2918, 2968–2969, 2999, 3109
 Pozsony → Posonium
 Pozsony (*Posoniensis*) com. 74–76, 100, 325, 495–509, 679–682, 683–684, 814, 830, 1527, 1560, 1607, 2467–2476, 2478, 2650, 2698, 2841–2850
 — —, comes → Pogány, Petrus
 — —, dicatores → Anderle, Andreas; Pósa, Blasius; Vémeri, Sigismundus litteratus Praga (Bohemia – Praha, Cz.) 881, 1414, 1420, 1426, 1524, 1867, 1869, 1949, 1981, 2936
 —, Blasius de, familiaris regis (1499) 1348–1354
 —, cives Pragenses 1524
 —, praepositus Pragensis → Pouček z Talmberka, Pavel
 prediales, prediales nobiles 446, 456, 479, 522
 prelati 1383, 1880
 presbiteri vel sacerdotes 1757, 1791; Valachi 2601; cf. plebani
 Preseľany nad Ipľom → Pereszleny
 presentatores equorum 834, 1068, 1125; munera 943; cupparum 952
 Prešov → Eperjes
 Prestoff aulicus 1996
 Pretzner, Caspar tricesimator Sclavoniae (1494–1495), dicator com. Zala (1494) 30, 472, 482, 729–737, 732, 735, 913, 936, 980, 1099, 1594, 2620, 2994; cf. Caspar, Alemanus
 pribék (*pribech*, *prybech*) 815, 972
 Přibík (*Pribich*) aulicus 1090
 prior Auranae → Beriszló, Bartholomaeus
 Procopinus, nuntius Friderici cardinalis, fratris Vladislai regis 1884
 procurator coquine → Korlátkői, Osvaldus dispensator
 — regis → Borsvai, Benedictus
 procuratores canum regionum 1160
 — falconum → regii aucupes
 Prodaviz (Körös com. – Hampovica, Cr.) 567, 809, 1087, 2529, 2564, 2752
 Prodavizi, Michael litteratus 809, 1512–1513, 1516; cf. Michael litteratus
 —, Petrus 1087; cf. Petrus litteratus
 Progar → Barics
 Proll, Nicolaus comes camerae Cibiniensis (1494–1496), iudex Sedis Cibi-niense, comes salium Transsilvanensium (1496–1499) 22, 2621, 3068, 3107
 protonotarii → Dorogházi, Ladislaus; Es-segvári, Georgius; Gereci, Antonius; Korotnai, Iohannes; Liszkai, Adam
 provisores → Blasius litteratus Nandoralben-sis; Báncai, Andreas litteratus Budensis; Bosnyák, Elias de Jajca; Emericus litte-ratus alias Quinqueecclesiensis; Kapron-cai, Andreas de Szentgyörgyvár; Michael litteratus Nandoralbensis; Ősi, Georgius Agriensis
 Prüschenk (*Pruzink*) von Stettenberg, Hein-rich, consiliarius regis Romanorum 506, 2481
 prybech → pribék
 Ptuj → Pettau
 pueri → regii aprodiani et cantores (pueri)
 Pula (*Pywl* – Pula, Cr.) 735
 purgatores armorum → Iohannes (uterque); regii armipares
 Püspökladány (Szabolcs com. – Püspökla-dány, H.) 2381
 Pynkolchi → Pinkóci, Ladislaus
 Pymnyed → Pinnyéd
 Pywl → Pula

Q

quinquagesimatores → Istvánfi, Stephanus;
Kápolnai, Nicolaus

Quinqueecclesiae (Baranya com. – Pécs, H.)

650, 686–687, 688, 696, 698, 704,
706, 735, 750, 828, 875, 990, 1006,
1033, 1130–1131, 1166, 1174–1175,
1177, 1192, 1198–1199, 1204, 1207,
1208, 1210, 1211, 1216, 1222, 1224,
1226, 1228, 1235–1243, 1245–1246,
1248, 1249–1285, 1252, 1253, 1255,
1258–1259, 1260, 1262, 1264–1265,
1267, 1275, 1281–1284, 1285, 1517,
1678, 1712–1713, 1717–1718, 1748,
1761, 1773, 1790, 1801, 2007, 2733,
2735–2736, 2738, 2740–2741, 2756,
2830, 2835, 2846–2847, 2852, 2953,
3031–3032

—, aurifabri ibidem 1278, 1285; → Gabriel;
Valentinus

—, canonici → Dombai, Emericus; Kapron-
cai, Andreas; Orgonás, Iohannes

—, capella (deaurata) Beatae Virginis in ca-
stro 2443

—, capitulum ecclesiae Quinqueecclesiensis
2534, 2566; notarius capituli 1271

—, cives et inhabitatores → Horvát, Geor-
gius; Horvát, Martinus; Porkoláb, Gre-
gorius; Szalánci, Ladislaus

—, castrum 1210, 1254, 2443

—, claustrum Sancti Francisci ordinis Sancti
Francisci 1236

—, — — Iacobi ordinis Sancti Pauli (Jakab-
hegy) 1262

—, — — Nicolai extra muros civitatis (*for-
san* ordinis heremitarum Sancti Augusti-
ni) 1267

—, — — Spiritus monialium ordinis Sancti
Dominici 278, 1217, 2448

—, claviger ibidem (episcopatus?) 1257

—, ecclesia Beati Bartholomaei 276, 2440

—, — — Iohannis Baptistae 704

—, episcopatus Quinqueecclesiensis 2133,
2437, 2457, 3025

—, episcopus Quinqueecclesiensis → Er-
nuszt, Sigismundus

—, hospitalis Sanctae Elisabeth et magister
hospitalis 276, 2440

—, mercator ibidem → Boltos, Benedictus

—, pictor Quinqueecclesiensis → Nicolaus

—, praepositus Quinqueecclesiensis → La-
ki, Petrus

—, — minor → Iohannes; Thomas

—, provisor Quinqueecclesiensis → Emeri-
cus; Fadan, Christophorus; Thomas

—, Schola maior et scolares ibidem 1173

quintatores (potiores et iuvenes) 1402–1403

R

Rábaszentmihály (Győr com. – Rábaszent-
mihály, H.) 330

Rachemberger, Rachenberger → Rachmberk z
Boru, Hanuš

Rachendorf (Slesia – Rachów, Malczyce, P.)
870

Rachendorfer (*Rakondorfer, Rakwundorffer*),
Iohannes magister rotarum, Bohemus
870, 878

Rachin → Račín

Rachmberk z Boru, Hanuš vel Hans Rechen-
berg (*Rachemberger, Rachenberger Sles-
kus, Rahembergh*) aulicus 997, 1825,
2908

Rachów → Rachendorf

Rachyn → Račín

Ráckeresztúr → Szentlászló III.

Ráckeve (Fejér com., Insula Csepel –
Ráckeve, H.) 190, 2219

Racsa (Körös com. – Stara Rača, Cr.) 563,
2550

Račín z Račina, Nicolaus (*Rachin, Rachyn*)
aulicus, capitaneus aulicorum 1088,
1995

Radić (nuntius) de Banja Luka 1209

— martalóc de Jajca 1198, 2830

— pribék 1198, 2830

Radkersburg → Ratispurga

Radna-völgye (*Radnawelge, -welgye*, Transsil-
vania) 602, 2605

Radnyk husaro Nandoralbensis 1305

Radu IV. vaivoda Transalpinensis (1495–
1508) 3095

Radványi Kecser → Kecser (radványi)

Ragusium (Raguza, Dalmatia – Dubrovnik,
Cr.) 1564, 2926

—, cives de → Sankó, Martinus; Sankó,
Nicolaus

—, cursores civitatis → Georgius; Stephanus

- (Ragusium), Georgius de Ragusio nuntius civitatis Ragusiensis 1564; cf. Georgius cursor
- , Michael de Ragusio episcopus Segniensis (1487–1501) 3124–3125
- Ragyolci (*Rayochy*), Michael aulicus 877, 1348–1354
- Rahenburger* → von Reichenburg
- Rahfal* → Leszczyński, Rafał
- Raholca (Körös com. – Orahovica, Cr.) 275, 563, 1014, 1047–1048, 1281–1284, 2441, 2525, 2550, 2983
- Rakondorfer* → Rachendorfer
- Rakonok (Körös com. – Rakovec, Cr.) 560, 731, 1546
- Rákos I. (sc. locus congregationis nobilium, Pest com.) 1851
- II. (Sopron com. – Fertőrákos, H.) 2578
- III. (Vas com. – Nagyrákos, H.) 1030–1031
- Rákosdi, Georgius aulicus 71, 181, 326, 651, 664, 1547–1548, 2000
- Rakovec → Rakonok
- Rakundorffer* → Rachendorfer
- Rasci vel Raciani (*Rachyani*) 879, 1416
- Rascia (*Raschia*, *Rasya*) 803–806, 811, 816, 825, 827, 840, 842, 855–858, 906, 1348, 2027
- Rasciae despoti → Brankovics, Georgius; Brankovics, Vuk
- Ráskai (*Raskay*) parvulus regis (Andreas [?]) 1832
- , Blasius provisor curiae castri Budensis (1484–1492), castellanus Budensis et magister cubiculariorum (1492–1498) 230, 308, 312, 348, 351, 369, 430, 655–656, 661, 667, 891, 1400–1401, 1541, 1577, 1588, 2062, 2096, 2137, 2230, 2313, 2344, 2375, 2634, 2646, 2672, 2701, 2711, 2799, 2820; familiares eius 430; notarius eius 1541
- Rason* → Bontempi, Raggione
- rasores pannorum Budenses → Buda, rasores pannorum
- Rasti* → Básti
- Rasya* → Rascia
- Ratispurga (Stiria – Bad Radkersburg, A.) 1188–1190, 2994, 3108
- Rátka (Abaúj com.) 142
- Rátkai, Stephanus vicecomes com. Abaúj 142, 1450, 2336
- Rátóti Gyulafi → Gyulafi (rátóti)
- Rayochy* → Ragyolci
- Rechenberg → Rachmberk
- Rechnitz → Rohonc
- rector capellae → regia capella, rector vel magister capellae
- rectores altarium → Iaurinum, rectores altarium
- referentes → Bakóc, Thomas; Bánfi, Iohannes iunior; Bánfi, Nicolaus; Bence; *Borko*; Bradács, Laurentius; Butkai, Petrus; Cobor, Emericus; Čič, Venceslaus; Emericus litteratus; Fodor, Stephanus; Geréb, Petrus; Horvát; Jungher, Petrus; Kálmáncsehi, Dominicus; Kun (Paulus?); z Lichtenburka, Burian; z Lomnice, Iohannes; Matthias litteratus; Móré; Palkó; Paulus praepositus Orodienensis; Sáfár, Jankó; ze Šelmberka, Iohannes; Sárkány, Ladislaus; Somogyi, Emericus; Szatmári, Georgius; Szentgyörgyi et Bazini, Petrus comes; Szerecsen, Ludovicus; Vér, Iohannes; Vojtěch magister agasonum; z Wrzący Wielkiej, Jarosław
- Regéc (Abaúj com. – Regéc, H.) 124, 141, 2252, 2329
- Régen (Torda com. – Reghin, R.) 615
- regentes → Vienna, consilium regis Romanorum
- Reghin → Régen
- regia capella (in castro Budensi) 198, 669, 1394, 1739, 1742, 1901, 2236, 2822, 2890, 2921, 2933; rector vel magister capellae 1901, 2822
- domus 1741; cf. palatium
- regiae possessiones 153, 198, 234, 290, 365, 372, 385, 572, 2044, 2056, 2065, 2101, 2123, 2216, 2234, 2265, 2307, 2404, 2460, 2524, 2594, 2607, 2762
- regiarum causarum director → Borsvai, Benedictus
- regii aprodiani (pueri, parvuli) 850, 965, 1388, 1399, 1492, 1664, 1813, 1843, 3001, 3033; → Bánfi, Gabriel; Christophorus; Čejka; Falkenauer, Iohannes; Falkenauer, Sigismundus; Folti, Ladislaus; Frank; Geszti; *Hanzel*; *Ho-*

- le; z Lichtenburka; *Lynchwether*; Pecsétes, Emericus; Ráskai; Sigismundus; ze Žerotína; Wolfgangus
- armipares 1001, 1232, 3048; *vide etiam* Iohannes vel Hans (uterque)
- aucupes (*qui falcones tenent*) 823, 847, 953, 1134, 1470, 1803, 2925, 2931
- aulici 693, 709, 803, 881, 923, 927, 1105, 1129, 1233, 1348, 1383, 1390, 1733, 1758, 1843, 1865, 1879, 1994, 2674, 2678, 2683, 2760–2761, 3108; familiares eorum 3019; capitanei eorum → Račín, Nicolaus; z Slaupníc, Ivan; regii aulici → Acél, Stephanus; Andreas (Andris); Básti, Franciscus; Bataházi, Ladislaus; Bátori, Andreas (somyói); *Bechin*, *Bechynek*; Bellényi, Petrus; *Belnich*; Běšín; *Blasko*; Bodó, Franciscus; *Bohyn*, Iohannes; Borsvai, Iohannes; Butkai, Paulus; *Cerni*; *Chenger*; Cibak, Iohannes; Černín iunior; Csire, Georgius; *Dobovai*, Ladislaus; Dolhai, Petrus; Falkenauer; Garda; Haugvic, Hanuš; Herceg, Petrus; Himfi, Tobias; Honbický, Victorinus; z Horu, Linhart(ek); Horvát, Marcus; Horvát, Matthaeus; Horvát, Petrus; Horvát, Stephanus; Imrefi (Fekete), Michael; Jasenický; Jetřich; Káldi, Iohannes; Karas, Jan; Kecer, Antonius; Kenderesi, Andreas; Kezelicki; Korom, Demetrius; Korom, Valentinus; Kurzbach, Sigismundus; Magnus, Laurentius; Móré, Ladislaus; Móré parvus; Móré, Petrus; Nagylucsei, Clemens; Orosz, Ladislaus; Pecingar; Pestyéní, Ladislaus; Péterfi; Polyák, Petrus; Příbík; z Rachmberk, Hanuš; Ragyolci, Michael; Richvaldský, Paulus; *Roychy*; Sádlo, Jiřík; ze Sekeřic, Iohannes; Semsei, Franciscus; z Slaupníc, Ivan; Srb, Iohannes; Stutterheim; Světlovsky z Lantšejna, Ieroslaus; Székely, Ladislaus; Székely, Nicolaus; Szemere(i), Michael; Talmberk; Tibai, Leonardus; Tým; Valecký; Valentinus; Zeidlitz, Nicolaus; Zelena, Gregorius; *Zerbach*; Žarnocki; *Zelenczki*, Ladislaus
- cantores 959, 819–820, 909, 1193, 1207, 1230, 1782; pueri 1782–1783, 1799
- capellani 348, 669, 1016, 1150, 1394, 1713, 2822; → Benedictus; Iacobus; Iacobus (Polonus); Iohannes; Karánsebesi, Michael; Laurentius; Thomas
- capitanei 916; cf. rotarum magistri
- coci 295, 628, 1053, 1279, 1397–1398, 1474, 1760, 1787, 1853, 2001, 2462, 2856, 2940–2941, 3136–3137; Hungari 1458, 1460; familiares eorum 2001; → Abrakosztó, Iohannes; Albertus; Andreas; Gede, Michael; Georgius; Gondos, Iohannes; Györgyi, Iohannes; Illyés, Iohannes; Ivan; Iacobus; Iohannes; Iohannes (Alemanus); Jan (Bohemus); Kis, Michael; Kovács, Gregorius; Kövér, Michael; Laurentius; Michael; Michael parvus; Nicolaus; Pálfi, Ladislaus; Pécsi, Iohannes; Petrus; Seregély, Franciscus; Szabó, Michael; Tót, Martinus; Valkai, Michael; Zalai, Benedictus; *Zemegy*, Matthias; *Zyrothka*
- cubicularii 1388; → Bradács, Laurentius; Folti, Ladislaus; Horvát, Marcus; Kurzbach, Sigismundus; z Lichtenburka, Burian; Pacoltowski, Andreas; Pogány, Petrus; Sokołowski, Iohannes; z Tuchoře, Matthaeus; z Wrzący Wielkiej, Ieroslaus
- curriperi, vectores 970, 1006, 1153, 1380, 1448, 1462, 1472, 1719, 1746, 1768, 1794, 1808, 1818, 1822, 1828, 1841, 2923, 2953, 3054, 3063, 3070, 3082–3083, 3085, 3087; → Horvát; Kocsi, Matthaeus; Kovács, Petrus; Matthias; Santa, Petrus; Stephanus; Szatmári, Thomas; Zalai, Gregorius
- cursores 1499, 2963–2964, 2980; → Acél, Hans; Bence; Caspar; Csonka, Caspar; David; *Gibboso*, David; Hans; *Hanzel*; Iacobus; Iacobus parvus; Iohannes; Magyar (körmöcbányai), Michael; Marcus; Martinus (Polonus), Matthaeus; Matthias; Michael; Pesti, Thomas; Planar, Venceslaus; Szegedi, Franciscus
- dapiferi → Just, Iohannes; *Semelthei*, Franciscus

- (regii) dispensatores → Korlátkői, Osvaldus;
Fridericus; vicedispensator → Móroc
— familiares → Bornemissza, Iohannes;
Haraszi, Franciscus; Praga, Blasius de
— fistulatores 1396; → Antonius; Florianus;
Iohannes; *Swayczar*
— husarones (*buzarones*) 693, 768, 983,
1007, 1051, 1294, 2666, 2802; → Bi-
bi, Stephanus; *Bothkay*, Emericus; Gyó-
ni, Nicolaus; Horvát, Matthaeus; Ken-
deresi, Andreas; Pap, Iohannes; Szé-
kely, Gregorius; *Thwz*, Albertus; Zelena,
Gregorius
— ianitores (*orozones*, *Ruteni*) 234, 768,
879, 918, 924, 1051–1052, 1075, 1219,
1461, 1464–1465, 1689, 1718, 1760,
1824, 1875, 1881, 1883, 1957, 2002–
2003, 2101, 2896, 2987, 3039, 3051,
3066, 3081, 3087–3088, 3127; famuli
eorum 2003; → Benedictus; Demetrius;
Gallus; Jan; Marcus; Matthias; Osvaldus;
Paulus; Sigismundus
— oratores in Alemania → Schneitpöck, Si-
gismundus; z Vajtmile, Benedictus; in
urbe → Bacska, Nicolaus; Bodrogi,
Philippus; Brandis, Iohannes
— pincernae, vicepincernae → Barabas;
Minocki, Srb, *Zerbach*
— portarii 3039; cf. regii ianitores
— secretarii → Herwart, Iohannes; Szatmá-
ri, Georgius
— stabularii 1380, 1382, 1448, 1462, 1746,
1768, 1794, 1808, 1818, 1822, 1828,
1850, 2953, 3019, 3082–3083, 3087,
3140; → Barnabas; Deák, Stephanus;
Elias; Georgius parvus; Jankó; Lucas;
Marcus; Matthias; Thomas; Vojtěch
— tavernici → Burian; Butkai, Petrus; z
Wrzący Wielkiej, Ieroslaus
— tubicinatores 806, 1009, 1049, 1249,
1335, 1396, 1490, 1856, 1864, 2989,
3042, 3049; → Jan; Trupka, *Gyerygh*
— venatores 2084
regina, reginalis maiestas → Beatrix
reginalis aulicus → Zelena, Gregorius
regius apothecarius → Valentinus
— barbitonsor → Remigius
— faber 3140; cf. Iohannes faber regius
— medicus → de Milio, Giulio
— organista → Grimpek
— pellifex 1835, 3047; → Jan pellifex regis
— sartor 822, 1003, 1127, 1423, 1651,
1743, 2973, 3044; Alemanus 1950; →
Georgius
— sutor 3045
— timpanista 1398
regnicolae 2739, 2560; in *registris contribu-
tionum non indicantur*
Reibnitz (*Reybnycz*) aulicus 1996
von Reichenburg, Reinprecht capitaneus su-
premus Stiriae 980
Remetei Himfi → Himfi (remetei)
Remeteudvar (Somogy com. – circa So-
mogvámos, H.) 290, 2460
—, oficiales de 290
Remigius barbitonsor regius 1401
Répcefő (Sopron com. – Ober-, Unter-
rabnitz, Schwendgraben, A.) 77, 79,
2575
Révfü (Győr com. – Győr: Révfü) 331
Reybnycz → Reibnitz
Rezi (Zala com. – Rezi, H.) 482
Richnava → Richnó
Richnó (Szepes com. – Richnava, Sl.) 60,
344, 2145, 2195
Richvaldský (*Ryqualczky*), Paulus aulicus
1745, 1999
Rimaszécs (Gömör com. – Rimavská Seč,
Sl.) 404, 2368
Rimaszombat (Hont com. – Rimavská
Sobota, Sl.) 154–155
Rimavská Seč → Rimaszécs
— Sobota → Rimaszombat
Rimavské Janovce → Jánosi; Ivánfalva
Rimetea → Torockó
Rivoli (Piemont, It.) 735
Rivulus Dominarum (Nagybánya, Szatmár
com. – Baia Mare, R.) 629, 747, 751–
752, 783, 1320–1321, 1334, 1726,
2375, 2658–2659, 2673, 2694, 2999,
3028
—, camera et montanae 31, 52, 1172,
2658–2659, 2673, 2999, 3028
—, camerarii 2148, 2158, 2240, 2284,
2494–2495; → *Gebel*, Thomas; Ka-
kas, Laurentius; Matthaeus (Bohemus);
Pozsegai, Iohannes; Zoltán, Iohannes
—, cives civitatis 31; → *Gebel*, Iohannes

- Rohfi, Bernardus (décsei) vicebanus Sclavoniae (1493) 569, 1243–1247
 —, Matthias (décsei) 569
 Rohodi fam. 1320–1321
 —, Ambrosius 1321
 Rohonc (Vas com. – Rechnitz, A.) 174
 Roma (It.) 29, 268, 625, 706, 781, 828–829, 1959, 2693, 2744; curia Romana 1933, 3106
 Romanorum rex → Maximilianus
 Romosz hely (Fehér com. – Romošel, R.) 2608
 Rona de Sus → Felsőróna
 Rónaszék (Máramaros com. – Coștiui, R.) 2288
 Rosdi, Sigismundus dicator com. Abaúj (1494) 132
 Roskoványi, Ladislaus vicecomes com. Zemplén (1492–1495) 2259
 Rosner, Petrus magister civium de Segesvár 773
 Rostás (Veszprém com. – circa Berhida, H.) 2090
Rosumbergh → Rózsahegy
 rotarum magistri 1056; Bohemi 878; Vinnenses 1121; → Alexius; Andreas; *Bwdynchky*, Jakus; Christophorus; *Conatowczky*; *Flasko*, Jan; Georgius; Hans; Iacobus; Iohannes; Magnus, Albertus; Magnus, Ambrosius; Márton, Petrus; Pia, Iohannes; Rachendorfer, Iohannes; Simon; Slovák; *Symegh*; Thobias; Tót, Matthaeus; Uhar, Jan; Vajda; *Wndrachel*; *Wolyak*; Zentai, Bartholomaeus
 Rotenturm an der Pinka → Vörösvár
 Rottal, Georg, orator Maximiliani regis Romanorum 1175
 Roubík z Hlavatec (*Rwbyk*) aulicus 1996
Roythy aulicus 1353
 Rozgony (Abaúj com. – Rozhanovce, Sl.) 650
 Rozgonyi fam. 198, 359, 2236, 2334
 —, Dorothea vidua Emerici Pálóci 2334
 —, Ladislaus 389; vidua eius → Bánfi, Elisabeth
 —, Stephanus 133, 650, 1055, 1684, 2248, 2680
 Rozhanovce → Rozgony
 Rózsahegy (*Rosumbergh*, Liptó com. – Ružomberok, Sl.) 1654
 Rozsályi Kun → Kun (rozsályi)
 Rudabánya (Borsod com. – Rudabánya, H.) 224, 406, 2275
 rustici 2238
 Ruskai Kornis → Kornis (ruszkai)
 Ruszt (Sopron com. – Rust, A.) 80
 Ruteni 234; ioculatores 1859; → regii ianitores
 Ružomberok → Rózsahegy
Rwbyk → Roubík z Hlavatec
Ryqualczky → Richvaldský
- S, Š**
Saag → Sági, sági
Sabach → Szabács
Săcălaia → Kisszék
 sacerdotes → plebani, presbiteri
 Sádlo, Georgius/Jiřík (*Gersyk Zadlo*) aulicus 1201
 Sáfár (*Saffar*), Jankó 3021; *referens* 3089; cf. Jankó
 Ság, praepositura ordinis Praemonstratensis 2266
 —, praepositus → Iohannes
 Sági → Sági
 Sajóhídvég (Zemplén com. – Sajóhídvég, H.) 125, 2253
 Sajószentpéter (Borsod com. – Sajószentpéter, H.) 2277
 Sajóvámos → Vámos
Salemburgh → ze Šelmberka, Iohannes
 Salgó (Nógrád com. – Salgóbánya, H.) 233, 387, 2100
 Salköveskút → Köveskút
 Sámolykeszi (Zaránd com. – Šomoščeš, R.) 1032
 Sancta Sabina, dux de → Balsa Petrus dux Sanctae Sabinae
 Sancti Georgii castrum → Szentgyörgyvár (Körös com.)
 Sánkfalva (Gömör com. – Šankovce, Sl.) 404, 2368
 Sánkfalvi, Antonius episcopus Nitriensis (1492–1500), praepositus Posoniensis (1486–1500), comes perpetuus com. Nyitra (1492–1500) 29, 319, 1449, 2312–2313, 2316, 2320, 2353, 2706

- Sankó (Gionco), Martinus (*Swnk senex, Sw[n]ko antiquus* [?]), civis de Ragusa, capitaneus Segniensis (1480–1484) 926, 1314, 1989
- Sankó (Gionco, *Swnko*), Nicolaus civis et mercator Ragusiensis Budensisque 926, 1314
- Sánta, Petrus curriker (vector) regius 3085
- Sápi (*Chapy, de Saag* [!], *Sapi*), Leonardus dictator com. Komárom (1494), Árva, Lip-tó, Turóc et Zólyom (1495) 100, 1560, 2169, 2178, 2289
- Šarengrad → Atya
- Sárkány, Franciscus (ákosházi, buzádszigeti) dictator com. Ung (1495) 2106
- , Ladislaus (ákosházi, buzádszigeti) dica-tor com. Vas (1495) 83, 169, 1211, 2106, 2505, 2716, 2995, 3032, 3055, 3099; *referens* 3073
- Sarnoczky* → Żarnowski
- Sáros (Sáros com. – Veľký Šariš, Sl.) 338, 344, 665, 2037, 2191, 2195, 2660
- , provisor ibidem 2195, 2660–2661
- , vicecastellanus ibidem 2195, 2660–2661
- Sáros com. 189, 251, 337–346, 665–666, 881, 955, 2037, 2660–2661, 2663
- —, dicatores → Bekény, Dionisius; Io-hannes; Somogyi, Emericus; Stephanus
- Sárospatak (Zemplén com. – Sárospatak, H.) 126, 644, 2254–2255
- , claustrum Beatae Elisabeth ordinis prae-dicatorum 126, 2254
- Šarovec (z Šarova) (*Sarwchky*) 981
- —, Iacobus iudex curiae Moraviae 981
- Sárszeg (Zala com. – Zalasárszeg, H.) 478
- sartores 1193, 1336, 3083, 3087–3088; → regius sartor
- Sárvár (Vas com. – Sárvár, H.) 74–76, 165–167, 2577
- , castellanus ibidem → Pásztori, Georgius litteratus
- Sarwchky* → Šarovec z Šarova
- Sas (Külső-Szolnok com. – Tiszasas, H.) 212
- Šaštín → Sasvár
- Sasvár (Nyitra com. – Šaštín, Sl.) 321, 2702–2703
- Sásvári Belmošević → Belmošević (sásvári)
- Sátoraljaújhely → Újhely
- Sattler, Sigismundus 84
- Satu Mare → Németi, Szatmár
- Sau(e)r, Erhardus camerarius de Szomolnok 57
- , Iohannes dicator com. Szepes (1494) 57; cf. Bambergi, Iohannes
- Savnik (*Chernek, Chernyk* – Spišský Štiav-nik, Sl.) abbatia ordinis Cisterciensis 61, 2146
- Sawksten* (Schauenstein [?], A.) 670
- Saur* → Sau(e)r
- Saxardia (Tolna com. – Szekszárd, H.) 1211, 1238, 2135, 3017, 3023, 3033, 3034
- , abbas et abbatia Saxardiensis 691, 2135, 2235, 2438; gubernator abbatiae → Kál-máncsehi, Dominicus; prediales abbatiae 2235
- Saxones (Transsilvania) 20, 22, 32–33, 37, 710, 738, 745, 764–769, 773, 777–779, 780, 782, 800, 830, 1172, 1263, 1319, 2384, 2606, 2618, 2662, 2765, 2963–2964, 3038, 3107; → Duae Sedes Saxonicales; Septem Sedes Saxonicales
- Saylester*, Sigismundus, Alemanus 1898
- Scepusium (Szepešség, Spiš) 1450, 2695
- , capitaneus Scepusiensis → Darholtz, Paulus
- , capitulum ecclesiae Scepusiensis 137, 636
- , castellanus Scepusiensis → Göbel, Gre-gorius
- , praepositura Scepusiensis 2332
- , *Scepusiensis* comitatus → Szepes com.
- Scharfeneck (*Scharfennek, Sorffrnyk*, Moson com. – Mannersdorf am Leithagebirge, A.) 506, 2481
- Schellenberg → ze Šelmberka, Iohannes
- Schneitpöck, Sigismundus (*Snapék*) guber-nator episcopatus Iauriensis (1494) et abbatiae de Pannonhalma (1493–1497), orator regis Vladislai II. in Alemania 495, 772, 796, 1601, 1616, 2040, 2078, 2201, 2631, 2642, 2664
- schola maior → Quinqueecclesiae, Schola maior
- scholares, scolares, studentes 1332, 1589, 1860, 1887, 1923, 1962, 2897, 3130; Budenses 2875; Cracoviensis 1874;

- Quinqueecclesienses 1173; Pestienses 2875
 Schönkirchen (A.) 772
 Schwabach (G.) 2001
 Schwendgraben → Répcefő
 Slavonia 24, 56, 555–583, 634, 694, 698, 701, 702, 711, 713, 714–725, 727–728, 731, 733, 739–740, 750, 797, 983, 1017–1018, 1021, 1082, 1084, 1099, 1107, 1180, 1204, 1208, 1216, 1269, 1281–1284, 1296, 1328, 1546, 1572, 1604, 1665, 1748, 1837, 1899, 1930, 1938–1941, 1959, 1969, 2191, 2494, 2519–2568, 2620, 2627, 2661, 2713, 2717–2723, 2724, 2725–2749, 2751–2753, 2755, 2758–2759, 2808, 2816, 2825–2840, 2994
 Slavoniae banatus → Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae banatus
 — bani notarius → Vojkfi, Nicolaus
 — banus → Kanizsai, Ladislaus; Corvinus, Iohannes; nuntius bani 787
 — comites 2522
 — dicatores → Kaproncai, Andreas; Pastore, Giovanni; Szerecsen, Ludovicus; familiares eorum 2756, → Thomas
 — dux → Corvinus, Iohannes; ducatus 1103
 — iudices nobilium 2521, 2546, 2567
 — protonotarius → Korotnai, Iohannes
 — tricesimae maiores et filiales 30, 715, 733
 — tricesimator → Pretzner, Caspar
 — vicebani 2522; → Pekri, Ludovicus; Turóci, Bernardus
 — viceprotonotarius → Gudovci, Petrus
 scolares → scholares
Scriptor B 19, 35, 38, 56, 121, 619, 633, 640, 708, 732, 732–737, 1319, 2626
 scriptores → Iohannes; Paulus; *Scriptor B*
 Sebeş → Szászsebes
 Sebeshely (Fehér com. – Sebeşel, R.) 2608
 Sebesvár (Kolozs com. – Bologa, R.) 615
 Seboldus delator litterarum 1414
 — mercator Budensis 1414
 secretarius cardinalis Alemani → Peraudi, Raimundus
 — regis Romanorum → Waldauf, Florian
 — Vladislai II. regis → regii secretarii
 Sedliská → Csicsva
 Segedinum (*Zegedinum*, Csongrád com. – Szeged, H.) 1264–1266, 1790, 1793, 1870, 1894, 2072, 2505, 2626, 2690, 2981, 2988, 3019, 3020, 3022, 3024–3025, 3027, 3031, 3038, 3041, 3044–3051, 3055, 3057, 3058, 3063, 3074–3078, 3100–3103, 3133–3134
 —, cives Segedienses 952, 2626, 3043; → Cseh, Michael
 Segesd (Somogy com. – Segesd, H.) 1872
 Segesvár (Transsilvania – Sighişoara, R.) 773
 —, magister civium → Rosner, Petrus
 Segnia (Zengg, Croatia – Senj, Cr.) 861–864, 873, 881, 1064, 1168, 1325, 1327, 1959, 2357, 2548, 2743, 2766, 2785–2789, 2791–2793, 3113, 3123, 3125, 3131–3132
 —, capitaneatus Segniensis 873, 1168, 1642
 —, capitanei Segnienses → Kolonić (Horvát), Nicolaus; Pastore, Giovanni; Tárnok, Petrus
 —, cives Segnienses et nuntii eorum 841, 874, 3123
 —, episcopus Segniensis → Campana, Andreas
 —, inhabitator Segniensis → Stanislaus, Polonus
 —, officialis ibidem → capitanei Segnienses
Segnicia → Semnicia
 Segniensis → Segnia
 Seini → Szinyér
 ze Sekerčic, Iohannes (*Zekerchky*, *Zekerychky*) aulicus 1199, 1354
Sellenbergh → ze Šelmberka, Iohannes
 sellipares Budenses → Buda, sellipares
 ze Šelmberka (Schellenberg), Iohannes cancellarius regni Bohemiae 79, 341, 1772, 1802, 1913, 2197, 2770, 3002, 3006; *referens* 1317, 1956, 2868, 2927–2928, 2947, 2985, 2998, 3040, 3069; famulus eius 1409
 Selyeb (Abaúj com. – Selyeb, H.) 134
Semelthei, Franciscus (Franciscus Semsei?) dapifer regius 852, 1995; cf. *Truxath*, Franciscus
Semlen → Zimony
 Semnicia (*Segnicia*, Selmecbánya, Bars com. – Banská Štiavnica, Sl.) 422

- Sempte (Nyitra et Pozsony com. – Šintava, Sl.) 320, 501, 2476, 2848
 Semsei (*Zemchey*), Franciscus aulicus 852, 881, 1995, 2341; cf. *Semelthei*
 Seňa → Szina
 Senj → Segnia
 Senta → Zenta
 Sepsiszek (Terra Siculorum) 824
 Septem Sedes Saxonicales 22, 764–769, 2963–2964
 Serb → Srb
 Seregély, Franciscus cocus regius 2915
Seretinczky → ze Žerotína
 Serke (Gömör com. – Širkovce, Sl.) 2367
Sernowczyk → Żarnowski
 servitores 2047; in *registris contributionum non indicantur*
 Šestinski Kraljevec → Medve
Sewelczyk, Iohannes nuntius et orator ducis Litvaniae 2898
 Sforza, Ascanio cardinalis, vicecancellarius Sanctae Romanae Ecclesiae 21, 1008
 —, Ludovico dux Mediolanensis (1494–1499) 1008, 2801–2802
 Šiatorská Bukovinka → Somoskő
 Sibiu → Cibirium
 Sic → Szék
 Sicuti 38, 55, 824, 839
 Sighetu Marmăiei → Sziget II.
 Sighişoara → Segesvár
 Sigismundus apodrianus regis 850; cf. Falkenauer, Sigismundus
 — dux Glogoviensis, rex Poloniae (1506–1548) 776, 997, 1991
 — episcopus Quinqueecclesiensis → Ernuszt, Sigismundus
 — ianitor regius (Rutenus) 2896, 3066
 — litteratus → Vémeri, Sigismundus
 Siklós (Baranya com. – Siklós, H.) 700, 708, 1281–1284, 1844, 2446–2447, 2458
 Simon magister rotarum, Bohemus 878
 Simon vel Simeon comes → Szentgyörgyi et Bazini, Simon comes
 Simonfi, Georgius (miletinci, jakószzerdahe-lyi) 2754
 —, — (tapolcaszentgyörgyi) 2754
 Simontornya (Tolna com. – Simontornya, H.) 190, 2219
 singulares personae 1525, 1748, 1771
 Sink sedis iudex regius → Morgondai, Michael
 Šintava → Sempte
 Sióagárd → Anyavár
 Sirimiensis episcopus → Fodor, Stephanus
 Sirimium (Szerémség, sc. Valkó et Szerém com.) 687, 1323–1325, 1593, 2939
 —, decimae Sirimienses 3026, 3030; cultellus Sirimiensis 3030
 —, episcopatus Sirimiensis 809, 1505, 1591, 2030; capitaneus eiusdem → Michael litteratus; castra eiusdem 1591
 —, episcopus Sirimiensis → Fodor, Stephanus
 Širkovce → Serke
 Sjeniĉak → Sztencsnyák
 Sklabiňa → Szklabinya
 Skrabské → Monyorós
 Skrabutnik (Pozsega com. – Škrabutnik, Cr.) 2427
 Skrabutniki Benĉić → Benĉić (cirkveniki, skrabutniki)
 Slakovci → Szlakovc
 Slankamen → Szalánkemén
 Slatinski Drenovac → Darnóc
 Slaupníc, Ivan z (*Iano, Iwan Slesak*) aulicus, capitaneus aulicorum Bohemorum 927, 2892
 Slavonska Požega → Pozsega
Slesak, Slesakus (sc. Slesita) → Rachmberk, Hanuš; z Slaupníc, Ivan
 Slesia 914, 1141, 1819, 1934, 1995–2000, 2888, 2929–2930, 2937, 2956, 2985, 3004, 3040; capitaneus Slesiae → Casimirus II
 Slovák (*Slowak*) magister rotarum, Bohemus 878, 974, 1169
 Slovenská Ľupča → Zólyomlipcse
 Smederevo → Szendrő II.
 Smolník → Szomolnok
Snapek → Schneitpöck, Sigismundus
Soan → Pastore, Giovanni
 Šof (z Helfenburka), Georgius/Jiřík (*Swff*) aulicus 1758
 Sokol (Sólyomkő vel Sólyomfészek, Bosna) 2833
 Sokołowski, Jan cubicularius regis 845
Soldos → Zsoldos
Solita → Solt

- Solna* → Zsolna
Solonkw → Sokol
Solt com. 54, 180, 193–205, 213, 368, 1641, 2077, 2211, 2229–2238, 2634, 2671–2672
— —, dicatores → Konc, Stephanus; Nicolaus litteratus; Polyák, Gregorius
Solymár (Pilis com. – Solymár, H.) 351, 374, 2634, 2820
Sólyomfészek, *Sólyomkő* → Sokol
Somberkerez (Esztergom com.) 2121
Sombori → Zsombori
Somi, *Iosa* vicecomes com. Temes (1494), comes Temesiensis et capitaneus generalis Partium inferiorum (1494–1508), comes com. Fejér (1495?–1508) 25, 185, 189, 282, 374, 375, 435, 703, 731, 887, 898, 908, 915, 919, 966, 1038, 1066, 1067, 1095–1096, 1102, 1169, 1176, 1196, 1211, 1228, 1272, 1282, 1297–1298, 1348–1349, 1547–1548, 1663, 1666, 1680–1682, 1761, 1772, 1813, 1821, 1959, 2027, 2029, 2038, 2066, 2107, 2122, 2219, 2225, 2228, 2394, 2531, 2553, 2648, 2751–2752, 2754, 2844, 2964, 3007, 3058, 3074–3078; familiaris eius → Vajda, Petrus; husarones eius 703, 2394
Somkerek Erdélyi → Erdélyi (somkerek) i
Somló (Veszprém com. – Doba, H.) 170, 246–247, 2082, 2510
Somlósárhely (Veszprém com. – Somlósárhely, H.) 246
—, moniales de 246, 2082
Somlyói Bátor → Bátor (somlyói)
Somogy com. 74–76, 110, 120, 282–301, 311, 555, 634, 685, 687, 697–698, 698, 700, 701–702, 703, 708, 715, 881, 983, 1274, 1511, 1547–1548, 1801, 2200, 2343, 2451–2466, 2641, 2643, 2645, 2713, 2715, 2856–2863, 2874, 2915
— —, comites → Butkai, Petrus; Korotnai, Iohannes
— —, dicatores → Asztalnok, Demetrius; Dobokai, Benedictus; Horvát, Georgius; Szalánci, Ladislaus
— —, nuntii comitatus ad regem 951; → Imrefi, Michael
Somogyi fam. (endrédi) 185, 189
—, Emericus (endrédi) dicator com. Sáros (1495) 64, 189, 2190, 2221, 2870; referens 1934
Somogyvámos → Gyümölcsény; Remetevár
Şomoşçeş → Sámolykeszi
Somoskő (Nógrád com. – Šiatorská Bukovinka, Sl.) 658, 2369
Sopčič (*Sopchyth*, *Zwbsthyth*, *Zwoychych*), Iohannes vel Ivan (jajcai) familiaris Balthasaris Battyányi bani de Jajca, nobilis, *junak* vel *vojnícus* in Jajca 1837, 1869, 2731, 2834
—, Gregorius dapifer Ludovici II. regis 1837
Sopron com. 71–91, 169, 181, 325, 417, 472, 651, 715, 814, 1020, 1527, 1547–1548, 1594, 1675–1677, 2035, 2260, 2394, 2569–2583, 2622–2624, 2715, 2854, 2864–1868, 2892, 2980
— —, comes Soproniensis → z Vajtmile, Ludovicus
— —, dicatores → Horvát, Petrus; Ónári, Iohannes; Szederjesi, Bernardus
Sopronium (Sopron com. – Sopron, H.) 81, 1030–1031, 1161, 1442, 1525–1528, 1728, 1906, 2026, 2569, 2982
—, capitaneus Soproniensis → z Vajtmile, Ludovicus
—, cives Sopronienses 14, 43, 1670, 2579; cf. Neuhauser, Iohannes; Weissinger, Fridericus
—, fratres ordinis Sancti Francisci 84, 2086
—, Fridericus de Sopronio → Weissinger, Fridericus
—, tricesima Soproniensis 2026
—, tricesimatores → Harber, Matthes; Kanzler, Angelus; Kanzler, Iohannes
Sorffrnyk → Scharfeneck
Soroksár → Szentdienes
sorores → moniales
Sós, Margaretha (sóvári), Stephani Zbugyai vidua 1979, 2337
Sosen (Körös com. – circa Kutina, Cr.) 569
Sóskút (Pest com. – Sóskút, H.) 354, 2407
Sotin → Szata
Sowan → Pastore, Giovanni
Söptei, Petrus notarius cancellariae 1598
Spiš → Scepusium
Spišský Štiavnik → Savnik

- Spielberg vel Špilberg (Brünn, Moravia – Brno, Cz.) 709
 Špišić-Bukovica → Bakva
 Spišské Podhradie → Szepesvár
 Srb, Iohannes (*Serb, Zerb*) vicepincerna regius, aulicus, Bohemus 805, 889, 925, 962, 1085, 1544, 1733, 1979, 1998, 2924; cf. *Zerbach*
 Srebrenik → Szrebernik
 Sredjani → Petrovina
 St. Trond (Flandria) 1388–1391
 stabularii regii → regii stabularii
 Stadtschlaining → Szalónak
 di Stagio, Felicie mercator Florentinus residens Budae 1338–1342, 1353, 1650, 2790
 Stanislaus, Polonus, Segniae residens 3125
 Stará Bašta → Óbást
 Stara Rača → Racsa
 Stek, Iohannes organista 1761
 Stepan et alter *Stepan* husarones Nandoralbenses 1305
 — vaivoda Nandoralbensis → Stephanus vel *Stepan*
 Stephanus III. vaivoda Moldaviensis (1457–1504) 600, 704, 741, 760, 763, 2599, 2855, 2857, 3100
 — abbas Pilisiensis 2062, 2637
 — bombardarius, bombardista 861–862, 864, 1124, 2751
 — carpentarius Pestiensis 867, 1183–1185, 1185, 1609–1613
 — Croatus 1159; cf. Horvát, Stephanus
 — cursor Ragusiensis 1753, 2926
 — dicator com. Sáros (1494) 337
 — et alter S. curriperi, vectores 1841, 3070
 — faber Budensis 867, 993
 — famulus Pauli Kinizsi comitis Temesiensis 1434
 — lapicida in Jajca 2723
 — mercator Budensis 1106; cf. Angelt, Stephanus
 — orator vaivodae Transalpinensis 1039, 1142
 — vel *Stepan* vaivoda Nandoralbensis 1305, 1945
Sterembergh → ze Šelmberka, Iohannes
Sthary puer (sc. parvulus) Martini Cobor 1163
Sthoyka husaro de Jajca 1143
Sthutherheym → Stutterheim
 stipendiarii 473, 1054, 1100, 1426, 2030, 2963–2964
 Stiria 734, 1188–1190, 1982, 3108
 —, capitaneus Stiriae → von Reichenburg, Reinprecht
 Štítník → Csetnek
 Stoš z Kounic (*Sthos*), Conradus aulicus 1996
Straka (*captus sub Kaposújvár*) 1139
 Stražeman → Sztrazsemlye
 Strečno → Sztrecsény
 Stremť → Diód
Stresemley, Stresemlye → Sztrazsemlyei
 Strigoniensis dominus → Hippolitus Estensis
 — com. → Esztergom com.
 Strigonium (Esztergom com. – Esztergom, H.) 790–793, 1449, 1727, 2116, 2651
 —, archiepiscopatus Strigoniensis 235, 790–793
 —, archiepiscopus Strigoniensis → Hippolitus Estensis
 —, canonicus Strigoniensis et archidiaconus de Komárom → Dombai, Emericus
 —, cives Strigonienses 8, 47
 —, gubernator Strigoniensis → Marinelli d'Arezzo, Donato
 —, Nova civitas (*Wjwaras*) 432, 2124
 —, suffraganeus Strigoniensis → Karánsebesi, Michael
 Štrigova → Sztrigó
 Stropkov → Sztropkó
 Studená → Hidegkút
 Štúrovo → Kakat
Stutorham → Stutterheim
 Stutterheim (*Sthutherheym, Stutorham, Zthutorham*) aulicus 1220, 1758, 1996
 Sučany → Szucsány
 Sudek (*Zwdek*), Bohemus 1117
 — fam. (z Dluhé) 1117
suffraganeus monachus regie maiestatis → Karánsebesi, Michael
 Sukoró (Fejér com. – Sukoró, H.) 186, 2223
 Superiores Calidae Aquae (Budafelhévíz, Pilis com. – Budapest, H.) 377, 438, 1581, 1734, 1749, 1779, 1836, 1855, 1900,

- 1926, 1935, 1946, 1965, 2068, 2941, 2974
 —, balneator 1734, 1749, 1836, 1855, 1900, 1926, 1935, 1946, 1965, → Gregorius
 —, carpentarius → Andreas
 —, faber → Iohannes
 —, hospitalis Sancti Spiritus 438
 —, praepositura 377, 2068
 Surány (Nyitra com. – Šurany, Sl.) 316
Susper, Bohemus 1015
 Sutri (It.) 21
 suttor → regius sutor
 Sülyi Etele → Etele (sülyi)
 Sülysáp → Tápiósüly
 Světlowsky (*Zlethkwyčsky*, z Lantšejna), Ieroslaus aulicus 1759
 Svätá Mária → Bodrogszentmária
 Svätý Jur → Szentgyörgy III.
 Svehla, Jan capitaneus stipendiariorum 2323
 Sveti Djurdj → Szentgyörgy II.
Swap fam. 325
 —, Iohannes dicator com. Győr (1494) 325, 1560
Swayczar fistulator regius 3046
Swaymugraler (*qui conduxit nuntium regis per silvas Werthes*) 1548
Swff → Šof (z Helfenburka), Georgius
Swnk senex, *Sw(n)ko antiquus* → Sankó, Martinus
Swnko → Sankó, Nicolaus
Syger → Alsószegeci
Symegh magister rotarum, Bohemus 878
Syrothynczky → ze Žerotína
- Sz**
 Szabács (*Sabach*, *Sabacz*, Banatus de Szabács – Šabac, Sr.) 855–858, 857, 968, 1190, 2892, 2945, 3126
 —, banatus 2033
 —, bani de 241, 1593, → Kende, Nicolaus; Kispolyák, Iohannes; famulus bani 798
 —, pixidarius de 3126
 Szabó (*Zabo*), Benedictus civis et mercator Budensis 1357–1361, 1583
 — —, Emericus (mercator?) 3024
 — —, Michael cocus regius 2915
 Szabolcs com. 510–521, 522, 683–684, 685, 762, 897, 1563, 2374–2383, 2634, 2658–2659, 2799, 2871
 — —, dicatores → Asztalnok, Ladislaus; Balthasar; Porkoláb, Paulus; Vér, Andreas
 — —, vicecomites → Mindszenti, Emericus; Mindszenti, Valentinus
 Szada (Pest com. – Szada, H.) 359, 2414
 Szádvár (Torna com. – Szögliget, H.) 413, 2075–2076
 Szák (Komárom com. – Szák, H.) 105
 Szakácsi (Somogy com. – Nagyszakácsi, H.) 295, 2462, 2856, 2915
 —, Blasius civis et mercator Pestiensis, dicator com. Gömör et Torna (1494), Bor-sod (1495) 395, 409, 1245, 2270, 2271, 2690–2691, 2919, 3100
 Szakály → Szentlőrinc
 Szakmár → Karácsony
 Szakolyi, Albertus banus Nandoralbensis (1494–1497) 825, 898, 1069, 1188, 1268, 1323, 1437, 2029; famulus eius → Franciscus
 Szalánci, Ladislaus Quinqueecclesiae residens, dicator com. Somogy (1495) 2451, 2996
 Szalánkemén (Szerém com. – Slankamen, Sr.) 809, 855–864, 861, 1894, 2792
 —, nasadistae de 804
 Szalatnok (Körös com. – Podravska Slatina, Cr.) 562
 Szalkai, Ladislaus 1432, 1982
 Szalónak (Vas com. – Stadtschlaining, A.) 174
 Szamosfalvi Mikola → Mikola (szamosfalvi)
 Szanda (Nógrád com. – Szanda, H.) 235, 388
 Szank (Nagyszank, Baranya com. – circa Petrijevci, Cr.) 274, 1050, 2439
 Szántói Becsk → Becsk (szántói)
 Szaplónca (Körös com. – Bastaji, Cr.) 570, 2530, 2552
 Szapolyai fam. 57, 61, 96, 138
 — Vokčić → Vokčić (szapolyai)
 —, Emerici vidua → Bebek Orsolya
 —, Iohannes 2366
 —, Stephanus comes Scepusiensis, palatinus (1492–1499), conservator Sacrae Coro-

- nae (1493–1499) 58, 60–61, 73, 93, 96, 114–115, 116–117, 119, 121, 124, 133, 138, 141, 142, 170, 171, 211, 224, 233, 245, 246, 317, 329, 338, 344, 387, 400, 406, 410, 413, 496, 502, 514, 526–527, 538, 564, 623, 635, 638, 640–641, 645, 647, 665–666, 672, 675, 682–683, 709, 813, 955, 1060–1061, 1164, 1288, 1450, 1670, 1675–1677, 1951, 1959, 2036, 2055, 2073, 2075–2076, 2082, 2100, 2107, 2111, 2145–2146, 2174, 2181, 2188, 2191, 2195, 2206, 2236, 2248, 2252, 2259, 2275, 2308, 2318, 2329, 2344, 2348, 2351, 2354, 2358, 2362–2363, 2364, 2379, 2409, 2424, 2472, 2499, 2510, 2551, 2574, 2638, 2648, 2660–2661, 2675, 2709–2711, 2796–2797, 3057, 3143; familiares eius 2797, → Darholtz, Paulus; Hanvai, Demetrius; Jánosi, nobiles de; Jenei, Stephanus; Kálnói, Paulus; Kápolnai, Stephanus; Teresztenyei, Paulus; Tornaljai, Iohannes
- Szarvaskő (Körös com. – Gornja Jelenska, Cr.) 568, 2527, 2562
- Szászcsanád → Csanád II.
- Szászsebes (Transsilvania – Sebeş, R.) 2963–2964
- Szászváros (Transsilvania – Orăştie, R.) 604, 780, 2608
- Szata (Valkó com. – Sotin, Cr.) 893, 996, 1004, 1010, 1025, 1029, 1040–1041, 1042, 1045, 1056, 1066, 1071, 1074
- Szatmár (Szatmár com. – Satu Mare, R.) 526, 2499
- com. 510, 522–533, 555, 739, 1563, 2147, 2299, 2494–2504, 2658–2659, 2891, 2999, 3028
- —, dicatores → Fadan, Christophorus; Szerecsen, Ludovicus; Tákosi, Ladislaus
- Szatmári, Franciscus praepositus Budensis et Agriensis, secretarius regius, episcopus Iauriensis (1495–1508) 391, 699, 1951, 2205, 2515, 2578
- , Georgius (*Geryk*) secretarius regius 1136; *referens* 1136, 2887
- , Thomas curifer et stabularius regius 3084, 3140
- Szatmárnémeti → Németi, Szatmár
- Száva (*Zawa*) fluvius 555, 560–561, 562, 568, 724, 946, 2519, 2527
- Százhalom (Pest com. – Százhalombatta, H.) 363
- Szeben → Cibinium
- Szécs → Rimaszécs
- Szécsény (Nógrád com. – Szécsény, H.) 658
- Szécsi fam. (felsőlendvai) 30
- , Dorothea (felsőlendvai), vidua Nicolai Újlaki regis Bosnae 302, 987, 1006–1007
- , Nicolaus (felsőlendvai) 25, 168, 485, 1031, 1284, 1547–1548, 2513, 2810
- , Thomas (felsőlendvai) aulicus (?) 889
- Szécsisziget (Zala com. – Szécsisziget, H.) 485
- Szecső → Tápiószecső
- Szederjes (Baranya com. – circa Beli Manastir, Cr.) 71
- Szederjesi, Bernardus dicator com. Sopron (1494) et Hont (1495) 71, 808, 1594, 2260, 2682–2683
- Szeged → Segedinum
- Szegedi, Franciscus cursor regius 1933, 2693
- , Lucas episcopus Chanadiensis (1492–1500), thesaurarius (1492–1494) 11, 28, 32, 37, 1959
- Szeglak (Baranya com. – circa Harkanovci, Cr.) 2851
- Szék (Doboka com. – Sic, R.) 609, 2603
- Szekcsői Herceg → Herceg (szekcsői)
- Székely (Tolna com. – Nagyszékely, H.) 3017
- Székely fam. (in com. Pozsega) 946
- , Gregorius (Gregorius Zelena?) husaro regius 983
- , Iacobus (kövendi) 24, 30, 168, 175, 483, 560, 576, 731, 1028, 1031, 1547–1548, 1594
- , Iohannes (kövendi) abbas de Szentgottárd 24, 71, 472, 483, 1594
- , — (orbázi) 946
- , Ladislaus (*recte* Nicolaus?) aulicus 917
- , Nicolaus (kövendi) aulicus 175, 877, 917, 1028, 1200
- , Paulus castellanus Quinqueecclesiensis 92
- — dicator com. Ung (1494) 92
- székelyek → Siculi

- Szekérgyártó (*Zekergyartho*), Georgius magister ceharum curriparum Budensium 2965
- Székesfehérvár → Alba Regalis; Ingovány
- Szekszárd → Saxardia
- Szekulaj → Kisszék
- Szemeréd (Hont com. – Dolné Semerovce, Sl.) 154–155
- Szemerei (*Zemere*), Michael aulicus 877
- , Clemens aulicus et banus Bosnensis (1503–1505) 877
- Szencsei, Franciscus 881
- Szendrő I. (Borsod com. – Szendrő, H.) 2277
- II. (Rascia – Smederevo, Sr.) 803–806, 855–858, 858
- szendrői bég → Mihaloğlu, Ali bey
- Szentdienes (Pest com. – circa Budapest: Soroksár) 363
- Szenterzsébet (Körös com. – circa Gornji Miholjac, Cr.) 563, 2550
- Szentfalva (Pest com. – Budapest, H.) 2409, 2413
- Szentgál (Veszprém com. – Szentgál, H.) 2084; *vide etiam* Horhi
- Szentgotthárd (Vas com. – Szentgotthárd, H.), abbatia ordinis Cisterciensis 24, 175, 483; abbas → Székely, Iohannes
- Szentgyörgy I. (Fejér com. – Iszkaszentgyörgy, H.) 185
- II. (*Zenthgergh*, Körös com. – Sveti Djuradj, Cr.) 575
- — praepositus (ordinis canonicorum Sancti Augustini) de 575
- III. (*Zenthgergh*, Pozsony com. – Svätý Jur, Sl.) 499–500, 2847
- Szentgyörgyi et Bazini comites 495, 500, 2847
- —, Petrus comes vaivoda Transsilvanus (1498–1510), iudex curiae regiae (1500–1517) 500, 899, 912, 1024, 1241, 2846–2847; *referens* 1239, 1241
- —, Simon (Simeon) comes 499, 2847
- —, Thomas comes (*Thomas Groff*) 80, 495, 500, 504, 505, 814, 1616, 2847
- Szentgyörgyvár I. (*castrum Sancti Georgii*, Körös com. – Djurdjevac, Cr.) 64, 567, 686, 1260, 1328, 2529, 2564
- , castellanus → Emericus
- , provisor de → Kaproncai, Andreas
- II. vel Békavár (Zala com. – Szentgyörgyvár, H.) 481, 2392
- Szentillye (Varasd com. – Obrež, Cr.) 578
- Szentjakab (Varasd com. – Jakopovec, Cr.) 578
- Szentlászló I. (Körös com. – Vlajislav, Cr.) 561
- II. (Küküllő com. – Laslău Mare, R.) 598, 2596
- III. (Pest com. – circa Ráckeresztúr, H.) 355, 2824
- Szentlászlói (Túz), Osvaldus episcopus Zagradiensis (1466–1499), gubernator praepositurae de Superioribus Calidis Aquis 376–377, 496, 561, 683, 702, 731, 1060, 1216, 1283, 1546, 1968, 2068, 2528, 2621, 2755
- Szentléleki fam. 565
- Kasztelláni → Kasztelláni (szentléleki)
- Szentlőrinc (Baranya com. – circa Szakály, H.) 273
- Szentlőrinci Malac → Malac (szentlőrinci)
- Szentmargita (Szabolcs com. – Újszentmargita, H.) 516, 2380
- Szentmárton I. (Baranya com. – Martin, Cr.) 273
- II. (*Zenthmarthon*, ?) 875
- Szentmártonfalvi Konc → Konc (szentmártonfalvi)
- Szentmihálykő (Fehér com. – Tăuti, R.) 596
- Szentmiklós (Körös com. – Mikleuš, Cr.) 577, 1148, 2526, 2563
- Szentszáva → Sancta Sabina
- Szenttamás (*Zenththamas*, Baranya com.) 2445
- Szenyesi (*Zennyesy*), Valentinus nuntius Bartholomaei Drágfi vaivodae 2891
- Szepes (*Scepusiensis*) com. 57–63, 635–636, 2142–2146, 2657
- —, dicatores → Bégányi, Franciscus; Sau(e)r, Iohannes
- Szepesség → Scepusium
- Szepesvár (Szepes com. – Spišské Podhradie, Sl.) 60, 2145, 2195, 2660–2661
- Szepsi (Abauj com. – Moldava nad Bodvou, Sl.) 650
- Szerdahelyi Imrefi → Imrefi (szerdahelyi)

- Szerecsen, Georgius (mesztegnyői) 555, 1284, 2138
 —, Ludovicus (mesztegnyői) dicator Sclavoniae (1494) et com. Szatmár (1495) 555, 1572, 1579, 1590, 2494, 2870; *referens* 1763, 1793, 1805
 Szerednye (Ung com. – Szeredne, U.) 2649
 Szerém com. 9, 1281, 1526
 Sziget I. (Baranya com. – circa Kisszentmárton, H.) 275
 — II. (Máramaros com. – Sighetu Marmației, R.) 2288
 Szigliget (Zala com. – Szigliget, H.) 490
 Szikszó (Abaúj com. – Szikszó, H.) 343
 Szilvási Cseszelicki → Kezelicki, Matthias
 Szina (Abaúj com. – Seňa, Sl.) 650
 Szinyér (Szatmár com. – Seini, R.) 528–529, 2502
 Szirmai Nagy → Nagy (szirmai)
 Szklabinia (Turóc com. – Sklabiňa, Sl.) 453, 2188
 Szlakovc (Valkó com. – Slakovci, Cr.) 1040–1041, 1044–1045, 1056, 1074
 Szolnok (Külső-Szolnok com. – Szolnok, H.) 207, 654, 2057
 —, camera salium 2622, 2632
 —, camerarii ibidem 2632; → Gyulai, Caspar; Kutasi, Andreas; Tolnai, Matthaeus
 Szolnok com. → Külső-, Közép- et Belső-Szolnok com.
 Szombathely I. (Baranya com. – circa Koška, Cr.) 271, 2436
 — II. (*Sabaria*, Vas com. – Szombathely, H.) 2515; *vide etiam* Bogát, Újfalú III.
 Szomolnok (Szepes com. – Smolník, Sl.) 57, 60, 2145
 Szögliget → Szádvár
 Szőlősi, Nicolaus litteratus 368, 1597, 1675; famulus eius 1675; cf. Nicolaus litteratus
 Szörény (Banatus de Szörény – Drobeta-Turnu Severin, R.) 865, 934, 1189
 —, banatus 207, 382, 653, 678, 765, 865, 2032, 3086
 —, bani de → Balassa, Franciscus; Gerlityei, Iacobus; Móré, Georgius; Tárnok, Petrus
 —, husarones de 795; capitaneus eorum 795
 Szrebernik (Banatus de Szrebernik, Bosna – Srebrenik, B.) 740
 —, banatus 712, 740, 1059, 2028
 —, bani de → Beriszló, Iohannes; Geréb, Petrus; Sztrazsemlyei, Georgius
 Sztenicsnyák (Zágráb com. – Sjeničak, Cr.) 724
 Sztrazsemlye (Pozsega com. – Stražeman, Cr.) 713
 Sztrazsemlyei, Georgius banus de Szrebernik (1494–1506) 216, 535, 712, 713, 740, 1538, 1917, 2028, 2718; famulus eius → Gyurkó
 —, Ladislaus dicator com. Borsod (1494) 216, 2312
 Sztrecsény (Trencsén com. – Strečno, Sl.) 116, 1772, 2353, 2770
 —, capitaneus de → Turzó, Teophilus
 Sztrigó (Zala com. – Štrigova, Cr.) 484, 2389
 Sztropkó (Zemplén com. – Stropkov, Sl.) 643
 Szucsány (Turóc com. – Sučany, Sl.) 452
- T**
 Tabajd (Pest vel Fejér com. – Tabajd, H.) 355
 Tabiási fam. (eceli) 23
 Tábor (Varasd com. – Veliki Tabor, Cr.) 560
 Takó (Győr com. – Győr, H.) 331
 Tákosi (*Dagosa*), Ladislaus dicator com. Szatmár (1494) et Heves (1495), vicecomes com. Tolna (1493–1495) 522, 631, 1430, 1563, 2299, 2697
 Taktaharkány → Harkány
 Tallóci Bánfi → Bánfi (tallóci)
 — Frank banus 2247, 2260
 Talmberk aulicus 1409; z Talmberka → Pouček (z Talmberka), Pavel
 Tállya (Zemplén com. – Tállya, H.) 124, 141, 2252, 2329
 Tangermünde (G.) 1804
 Tápióság (Pest com. – Tápióság, H.) 362; *vide etiam* Zsiger
 Tápiószőlő (Pest com. – circa Süllyás, H.) 362
 Tápiószecső (Pest com. – Tápiószecső, H.) 2408
 Tapolcaszentgyörgyi Simonfi → Simonfi (tapolcaszentgyörgyi)
 Tarcsai Polyák → Polyák (tarcsai)

- Târgoviște (Valachia – Târgoviște, R.) 908
 Tarján (Esztergom com. – Tarján, H.) 433
 Tárkány (Borsod com. – Felsőtárkány, H.) 2687
 Tárnok (Pest com. – Tárnok, H.) 2409
 Tárnok, Petrus (macskási) capitaneus Se-gniensis (1487–1494), banus de Szörény (1494–1503) 714, 716, 743, 841, 865, 934, 1189, 1238, 1325, 1642, 1714, 1793, 2007, 2032, 2766; famuli eius 789, 873
 Tas (Heves com. – circa Atkár, H.) 388
 Tasnád (Közép-Szolnok com. – Tășnad, R.) 68, 2168
 —, officialis de 68
 Tata (Komárom com. – Tata, H.) 52, 104, 847, 1301, 1957, 1967, 1972, 1975, 1981, 2012, 2014–2015, 2044, 2046–2047, 2123, 2212, 2628–2629, 2668, 2873, 2878, 2883, 2949, 2956, 2957, 3003
 —, castellanus de → Butkai, Petrus
 Tátika (Zala com. – Zalaszentő, H.) 482
 Tăuti → Szentmihálykő
 tavernici → regii tavernici
 tavernicorum magister → Egervári, Ladislaus
 Teanensis episcopus → Orsini, Orso
 Tejedi Catharina, filia Emerici, uxor Ladislai Sárkány 83, 169
 telarum mercatores → Váci Nicolai vidua; Vászónárus, Margaretha
 Telegdi, Stephanus vicevaivoda Transsilvanus (1487–1493, 1495–1498), thesaurarius (1504–1506) 673, 3133–3134
 Telekesi → Zalai, Thomas
 Telkibánya (Abaúj com. – Telkibánya, H.) 138
Temelycz aulicus 1996; cf. *Themelyczian*
 Temes com. 9, 731, 2027
 — —, vicecomes → Somi, Iosa
 — —, comites → Kinizsi, Paulus; Somi, Iosa
 Temeshelyi Dési → Dési (temeshelyi, iklódi)
 Temesvár (Temes com. – Timișoara, R.) 643, 758, 774, 784, 786, 887, 898, 903, 906, 966, 1067, 1102, 1228, 1501, 1511, 1604, 1614, 1617–1618, 1761, 1821, 2038, 3007, 3055, 3074, 3076
 —, castellanus de → Dávidházi, Gregorius
 —, vaivoda de 1297
 Temetvény (Nyitra com. – Hrádok, Sl.) 318, 2319
 Tenyő (Külső-Szolnok com. – Tiszatenyő, H.) 653
 Terebes (Zemplén com. – Trebišov, Sl.) 643
 Teresztenyei, Paulus familiaris Urbani episcopi Agriensis, postea Stephani Szapolyai palatini, delegatus com. Gömör ad diaetam (1503) 2366
 Ternava (Körös com. – Gornja Trnava, Cr.) 2524
 Tessinum (*Thesyn*, Teschen, Slesia – Cieszyn, P. et Český Těšín, Cz.) 3040; cf. Matthias
 —, dux Tessinensis → Casimirus II.
 Tettauer (*Tethawer*, *Tethawor*), Vilhelmus (Vilém Tetour z Tetova) 1080, 2350
Thako → Takó
Thakosy, *Thakossy* → Tákosi
Thatha → Tata
Thawasoczky → Tovačovský
Thellemerbergi → ze Šelmberka; Talmberk
Themelycz Ian aulicus 1999; cf. *Temelycz*
Themeswar → Temesvár
Therestyeny → Teresztenyei
 thesaurarii → Ernuszt, Sigismundus; Szegedi, Lucas
Thesyn → Tessinum
Thewrek → Török
 Thobias (Thobias Himfi?) 1419
 — (*Tobyasse*) magister rotarum, Bohemus 878, 974
Thokaor filia (mercatrix Budensis?) 1365
 Thomas capellanus regius 2912
 — comes → Szentgyörgyi et Bazini, Thomas
 — comes
 — delator litterarum 1224; cf. Thomas minor
 — familiaris dicatorum Sclavoniae 2756
 — famulus Osvaldi Korlátkői dispensatoris 1438
 — — Petri Butkai 1186
 — husaro Nandoralbensis 1305
 — maior nuntius, puer, delator litterarum 755, 791, 813, 1006, 1077, 1174; cf. Pesti, Thomas
 — minor vel parvus familiaris thesaurarii, nuntius 779, 824, 902, 1021, 1102,

- 1135, 1801, 1894, 2783, 3094; cf. Thomas delator litterarum, Thomas parvulus
(Thomas) parvulus (thesaurarii) 1275; cf. Thomas minor
— praepositus minor Quinqueecclesiensis 268, 704, 781, 855–858, 857, 887, 1191, 1256, 1537, 2855; claviger eius 1256
— provisor Quinqueecclesiensis 281
— stabularius 3140
Thorda → Torda
Thordensis comitatus, *Thordensis* → Torda com., Torda
Thorsa, Michael civis de Lipa 3074–3078
Thwkorocz → z Tuchoře, Matthaeus
Thwz, Albertus husaro regius 1294
Thym → Tým
Tibai, Leonardus (nagyimihályi) aulicus 881, 1979, 1998
Timișoara → Temesvár
timpanista → regius timpanista
Tininium (Croatia – Knin, Cr.) 2720, 2733, 2736
—, castellanus Tininiensis → Kučić, Iohannes
—, Lab 2733
Tinnye (Pilis com. – Tinnye, H.) 2069
Tirnavia (*Tirnaviensis civitas*, Nagyszombat, Pozsony com. – Trnava, Sl.) 502, 897, 2472
Tiszakécske → Kécske, Bög
Tiszkürt → Kürt
Tiszasas → Sas
Tiszaszentimre → Mezőszentgyörgy
Tiszatenyő → Tenyő
Tiszavárkony → Várkony
Titel (Bács com. – Titel, Sr.) 643
—, praepositura ibidem 210, 291, 306, 970, 2054, 2134, 2456
Tokaj (Zemplén com. – Tokaj, H.) 124, 141, 406, 514, 2252, 2329, 2379
Tolna I. (Esztergom com. – Vérttestolna, H.) 2123
— II. (Tolna com. – Tolna, H.) 923, 1249–1285, 1517, 1525, 1530, 1534, 3034
—, archidiaconus de → Dombai, Emericus
Tolna com. 110, 149, 302–310, 555, 584, 634, 687, 691, 875, 1284, 1525, 1801, 1924, 1953, 2128–2141, 2654–2656
—, comes → Bodó, Caspar
—, comites et vicecomites 1602
—, dicatores → Albertus litteratus; Csajági, Benedictus; Horvát, Martinus; Olasz, Lucas
—, potiores singulares personae 1525
—, vicecomites 1602; → Magnus, Iohannes; Tákos, Ladislaus
Tolnai Bornemissa → Bornemissa (berzencei, tolnai)
—, Matthaeus magister/litteratus, camerarius de Szolnok, dicator com. Szolnok Exterioris (1494–1495) 206, 584, 601, 605, 1169–1170, 2049, 2622; cf. Matthias litteratus
Tomori fam. 1139–1140
—, Antonius famulus archiepiscopi Strigoniensis 1140
—, Bernardus familiaris archiepiscopi Strigoniensis 1139–1140
Topolčany → Nagytapolcsány
Toponár → Bat
Topuszkó (Zágráb com. – Topusko, Cr.) 3086
Torda (Torda com. – Turda, R.) 584, 609, 768, 1318, 1865, 2606, 2607, 2904, 2950
—, cives de 18, 1318
Torda com. 591, 603, 2591, 2763
Torna I. (Torna com. – Turnianske Podhradie, Sl.) 124, 224, 413, 2075–2076, 2275, 2362–2363
— II. (Veszprém com. – Apácatorna, H.) 247
Torna com. 409–416, 666, 675, 1558–1559, 1676, 2072–2076, 2270, 2638, 2797, 3055
—, dicatores → Szakácsi, Blasius; Zem, Paulus
Tornaljai, Iohannes (vice)comes com. Gömör (1496–1526), familiaris Stephani Szapolyai palatini 2366
Torockó (Torda com. – Rimetea, R.) 610
Torontál com. 9, 1323–1325, 2357
Torony (Vas com. – Torony, H.) 169
Toronyi Fadan → Fadan (toronyi)

- di Torti (*Tortus*), Tristano familiaris cardinalis Sforza 1008
- Tószeg (Külső-Szolnok com. – Tószeg, H.) 212; *vide etiam* Paládics
- Tót (*Toth*), Martinus cocus regius 2915
- —, Matthaeus magister rotarum 1169
- Tótkér (Pest com. – circa Jánoshida, H.) 2819
- Tovačovský (*Thawasoczky*, z Cimburka), Ctibor capitaneus terrae Moraviae (1469–1494) 1333
- Tök (Pest et Pilis com. – Tök, H.) 374, 2067
- Töröcsvár (Transsilvania – Bran, R.) 749, 2904
- Török, Bartholomaeus (emőkei) vicecomes com. Nyitra 2316
- , Emericus (enyingi) 2085
- , Stephanus explorator 1519
- Törökbálint → Horhi
- Törökszentmiklós → Balaszentmiklós; Ke-rekegyház
- tragar* (träger) 3136
- Trakostyán (Varasd com. – Trakošćan, Cr.) 560, 576
- Transalpinenses vaivodae → Radu IV., Vlad IV., Vlad (Mihnea)
- , oratores vel nuntii 761, 775, 1245–1247, 1786, 3095–3098; → Stephanus
- Transalpinum*, *Transalpiniae terrae* → Valachia
- Transsilvania 20, 23, 32–33, 56, 555, 584–618, 634, 657–658, 662, 690, 716, 738–749, 750, 768, 772, 776, 800, 821, 824, 830, 886, 908, 948, 1051–1052, 1263, 1286, 1318–1321, 1319, 1329, 1579, 1596, 1599, 1601, 1748, 1771, 1994, 2021, 2031, 2129, 2584–2613, 2618, 2627, 2656, 2662, 2762–2784, 2790, 2891, 2904, 2963, 3094, 3111
- , camerae Transsilvanenses 1329, 2621
- , capitulum → Alba Iulia, capitulum ecclesiae Albensis
- , comites camerarum Transsilvaniensium → Csukás, Georgius; Proll, Nicolaus
- — comitatum Transsilvaniensium 2610
- — salium Transsilvaniensium 34, 605, 618, 800, 3074–3075, → Istvánfi, Stephanus; Izdenci, Benedictus; Kápolnai, Nicolaus; familiaris eorum → Baracsi, Iohannes
- , dicatores → Istvánfi, Stephanus; Kápolnai, Nicolaus
- , episcopatus Transsilvanensis 68, 2168
- , episcopus Transsilvanensis → Geréb, Ladislaus
- , nobiles Transsilvanenses → nobiles Transsilvanenses
- , potiores nobiles → nobiles potiores
- , vaivoda Transsilvanus → Drágfi, Bartholomaeus; Losonci, Ladislaus
- , vaivodatus Transsilvanensis 637, 658, 739, 769, 1319, 2031
- , Valachi Transsilvanenses 34–35
- , vicevaivoda Transsilvanus 605; *vide etiam* Telegdi, Stephanus
- , vigesima 32–33, 739, 1115, 1172, 1178, 1319, 2031, 2762
- Trautenau (Bohemia – Trutnov, Cz.) 1388–1391
- Trebišov → Terebes
- Trenčín → Trencsén
- Trencsén (Trencsén com. – Trenčín, Sl.) 115, 682, 813, 955, 1164, 1450, 2348, 2711
- Trencsén com. 110–119, 282, 1675, 1924, 2037, 2128, 2343–2356, 2391, 2709–2712
- —, dicatores → Dobokai, Benedictus; Fajsi, Gregorius; Horvát, Martinus; Zalai, Thomas
- Trenka* → Trnka
- Tribovo (Bosna – Trijebovo, B.) 2738
- tricesimae → Albensis, Budensis, de Muraszombat, Nandoralbensis, de Nedölce, Psoniensis, Soproniensis, Varasdiensis, Zagradiensis
- Trijebovo → Tribovo
- Trnava → Tirnavia; Istye vel Osd
- Trnka (z Ratibořan), Iohannes (*Trenka*) orator regis Poloniae 1927, 1958, 2008
- Trupka, *Gyerygh* tubicinator regius 1918
- Trutnov → Trautenau
- Truxath* (*Truksas* hoc est dapifer?), Franciscus aulicus 1995; cf. *Semelthei*, Franciscus
- tubicinatores → regii tubicinatores; aliorum dominorum 1009, 1486, 3077, → Herman

- z Tuchoře, Matthaeus (*Maczko*, Tukorovszki) aulicus, cubicularius regius 629, 889, 891, 960, 1758
- Tulbert, Nicolaus (berstyánóci) castellanus de Bakva 1909, 2825
- Turanji Gusić → Gusić (turanji)
- Turci 544, 583, 625, 630, 701, 714, 726, 728, 751–752, 758, 760–761, 797, 803–806, 1047, 1189, 1265, 1299, 1523, 1525–1528, 1558, 1577, 1619, 2030, 2428, 2519, 2528, 2544, 2568, 2631, 2690, 2702, 2720, 2722, 2724, 2729, 2732, 2735, 2744, 2826, 2840, 2963–2964, 3095–3098
- oratores 1166, 1172, 1174, 1211, 1238, 1243–1246, 1250, 1265–1266, 1417, 1714, 1717, 1790, 1793, 2007, 2690, 3095–3098, 3100–3103
- , captivus Turcus 1577, 1941
- Turcia 724, 815, 972, 1198, 1264, 1299, 1417, 1519, 1529, 1564, 1577, 1730, 1789, 1811, 2702, 2960, 3007, 3073, 3095–3098
- Turda → Torda; Keresztes
- Turnianske Podhradie → Torna I.
- Turóc com. 100, 448–457, 677, 1677, 2169, 2182–2189
- —, dicatores → Cseneházi, Benedictus; Harber, Matthes; Sági, Leonardus
- , praepositus de → Majtényi, Zorardus
- Turóci, Bernardus (ludbregi) vicebanus Slavoniae, comes com. Körös et Zágráb 555, 579, 2522, 2546, 2565
- Turzó, Iohannes (betlenfalvi) civis Cracoviensis 2290, 2695
- , Teophilus (betlenfalvi) capitaneus de Sztrecsény et Lietava 2770
- Túz → Szentlászlói (Túz), Osvaldus
- Tuzsa (Abaúj com. – circa Abaújkér, H.) 144
- Tüskevár → Nagyjenő
- Tyban → Tibai
- Tým (*Thym*, *Tym*) aulicus 1005, 1223
- U, Ú**
- Udbina (Croatia – Udbina, Cr.) 568, 714, 1243–1247, 2732, 2748
- Ugocsa com. 251, 259–266, 522, 1667, 2147, 2157–2163, 2239, 2431, 2659, 3035
- —, dicatores → Fadan, Christophorus; Huszár, Iohannes; Pócsai, Stephanus
- —, vicecomes → Kun, Iacobus
- Ugod (Veszprém com. – Ugod, H.) 245, 2082
- Uhar (*Whar*), Iohannes (*Wharyan*) magister rotarum, Bohemus 878, 1081, 1109, 1170
- Újbánya (Bars com. – Nová Baňa, Sl.) 422
- Újcsanáros → Csanáros
- Újfalu I. (Pest com. – circa Monor, H.) 352, 2412
- II. (Szatmár com. – Csengerújfalu, H.) 2501
- III. (Vas com. – Szombathely, H.) 2515
- Újhely (Zemplén com. – Sátoraljaújhely, H.) 644, 2255
- Újhelyi, Christophorus 1036, 1667
- Újlak (Valkó com. – Ilok, Cr.) 687, 707, 810, 892–893, 901, 906, 907, 908, 910, 914, 927, 931, 933, 938, 942, 944, 947, 950, 955, 966–968, 973, 987, 989, 990, 991, 996, 999, 1006, 1009–1011, 1014, 1017–1018, 1033–1034, 1039–1040, 1047–1048, 1056, 1142, 1281–1284, 1636, 1639, 1641, 1645, 1647, 1655, 1657, 1658–1662, 1844, 2029, 2633, 2700, 3026
- , banus de → Bot, Andreas
- Újlaki, Catharina vidua Iohannis comitis de Corbavia 563, 2550
- , Eufrosina 2550
- , Gregorius lector Albensis 186, 2223
- , Laurentius dux Bosnensis 24–27, 92, 106, 168, 173, 188, 244, 275, 277, 293, 318, 434, 490, 496, 563, 652, 662, 682, 707, 731, 732–737, 867, 870, 900–904, 913, 955, 966–968, 979, 980, 987, 990, 994, 1006, 1014, 1017, 1020, 1027–1028, 1030, 1046, 1047, 1054, 1060–1061, 1067, 1080, 1093, 1104, 1135, 1161, 1164, 1169–1170, 1175, 1194, 1211, 1271, 1283, 1317, 1324, 1463, 1523, 1547–1548, 1580, 1636, 1643–1649, 1670, 1675–1677, 1691–1711, 1730, 1761, 2050, 2082, 2225, 2300, 2319, 2426–2427, 2441, 2485, 2490, 2506, 2525, 2550, 2628–2629, 2633, 2662, 2713, 2751–2752, 2792,

2808, 2809, 2825, 2846–2847, 2861, 2869, 2983, 3025; familiares eius 1580; famulus eius 1463; → Dombói, David
 —, Nicolaus rex Bosnae 302; vidua eius → Szécsi, Dorothea
 Újszentmargita → Szentmargita
 Újudvar (Körös com. – Pasijan, Cr.) 718, 2558
 Újvár (Pozsega com.) 1017; castellanus ibidem 1017–1018
 Újváros (Esztergom com. – Esztergom, H.) → Strigonium, Nova civitas
 Ung com. 92–99, 638, 690, 881, 973, 2057, 2106–2115, 2467, 2647, 2648–2650, 2797
 — —, dicatores → Andreas litteratus; Sárkány, Franciscus; Székely, Paulus
 Ungari → Hungari
 Ungor → Ongor
 Unguraş → Bálványos
 Unterrabnitz → Répceő
 Urbanus magister ceharum fabrorum Budensium 2966
urbs → Roma
 Uzai, Caspar vicecomes com. Zala (1493–1494, 1501–1508) 475

V

Vacia (*Wacya*, Nógrád com. – Vác, H.) 2956, 3004
 —, capitulum ecclesiae Vaciensis 1951
 —, episcopus Vaciensis → Bátori, Nicolaus
 Váci, Nicolai vidua mercatrix telarum 1484, 1493
 —, Petrus magister ceharum curriparum Budensium 2965
 Václav → *Wacław*
 Vágújhely (Nyitra com. – Nové Mesto nad Váhom, Sl.) 315
 vaivodae Transsilvanenses → Drágfi, Bartholomaeus; Losonci, Ladislaus; Moldaviensis → Stephanus III.; Transalpinienses → Radu IV.; Vlad IV.; Vlad (Mihnea); *vide etiam* vaivodae de Jajca, Jezero, Nandoralbenses, nazadistarum, Temesvár
 Vajda (*Wayda*) magister rotarum 1109
 — —, Petrus familiaris Iosae Somi comitis Temesiensis 3058

Vajdafi, Emerici (pelsőci) vidua → Pálóci, Veronica
 —, Iohannis (lévai) vidua 2490
 z Vajtmile *iunior* 1804
 —, Benedictus (*Benessius*, *Pan Benes*, *Beněš*) magister monetarum de Kutteneberg (1471–1496), castellanus de Karlštejn, orator regius 81, 728, 930, 1312, 1804, 1869, 1929, 1981, 2009, 2985
 —, Iohannes (Jan) 1804
 —, Ludovicus (Ludvík, Ludwig von Weitmühl/Weitmüllner) comes com. Sopron et capitaneus civitatis Soproniensis (1493–1495) 43, 81, 2583
 —, Michael (Michal) 1804
 —, Sebastianus (Šebastián) 1804
 Vál (Fejér com. – Vál, H.) 185, 189, 2220–2221
 Valachi 19, 34–35, 617, 908, 2601
 —, possessiones Valachorum 2608
 —, presbyteri Valachorum 2601
 Valachia 908, 1142, 1245, 2963–2964; *vide etiam* Transalpinensis
 Valecký (z Mírova) fam. 1338–1342
 — (*Walczky*, *Waleczky*, *Walyczky*) aulicus 1340, 1758, 1823, 2852, 2909
 Valentinus apothecarius regius, civis Budensis 2853, 3116
 — aulicus 923; cf. Korom, Valentinus
 — aurifaber de Quinqueecclesiis 1222, 1278, 1766
 — famulus Iohannis episcopi Vesprimiensis 1955
 — litteratus nuntius, delator litterarum 770, 783, 1602
 — magister Budensis (*pulveres laboravit, fudit mordaria*) 1643, 1671
 — magnus → Magnus, Valentinus
 Valkai, Michael cocus regius 2915
 Valkó com. 9, 740, 1059, 1281, 1526, 2107, 2426, 2648, 3033
 — —, comites 1059
 Vallis Auxilii (Borsod com. – Felsőtárkány, H.), claustrum Beatae Virginis ordinis Carthusiensis 2687
 Valpó (Baranya com. – Valpovo, Cr.) 271, 279, 574, 575, 650, 1021, 1033, 1043, 1050, 1052, 1056, 1066–1068, 1071, 1081, 1082–1083, 1085, 1088, 1165,

- 1281–1284, 1665, 1666, 1670, 1680–1682, 1689, 2260, 2431, 2436, 2450, 2525, 2846–2847, 3036
Vámos (Borsod com. – Sajóvamos, H.) 224, 2275
Várad → Varadinum
Várad, Petrus archiepiscopus Colochensis et Bachiensis (1480–1501) 199–200, 810, 893, 996, 1040–1041, 1044–1045, 1065, 1074, 1147–1148, 1821, 2230, 2526, 2671, 2712, 2981
Varadinum (Várad, Bihar com. – Oradea, R.) 16, 750, 753, 755, 776, 781, 845, 880, 1417, 1566–1567, 1583, 1587, 2026, 3006
—, capitulum ecclesiae Varadiensis 2414
—, episcopatus Varadiensis 2381
—, episcopi Varadienses → Farkas, Valentinus; Kálmáncsehi, Dominicus
—, provisor et castellanus ibidem → Csaholyi, Bartholomaeus
Varadinum Petri (Pétervárad, Bács com. – Petrovaradin, Sr.) 802–806, 803, 807–808, 812, 815, 824, 837–839, 846, 847, 850, 853, 855, 877, 889–890, 1609–1613, 1620, 1622, 1624, 1628, 1630, 1642, 2026
—, gubernator abbatiae → da Licio, Angelo
Váralja (Liptó com. – circa Liptovská Anna, Sl.) 2175
Váraljai Bánfi → Bánfi (tallóci, váraljai)
Varannó (Zemplén com. – Vranov nad Topľou, Sl.) 2680
Varasd (Varasd com. – Varaždin, Cr.) 560, 582
—, claustrum Sancti Iohannis ordinis Sancti Francisci 560, 582
—, tricesima ibidem 30
Varasd com. 557–558, 560, 988, 1777, 1968, 2521–2522, 2533, 2536, 2542, 2565, 2980
— —, nobiles de 1968
Varasdi, Georgius *Groff* → Georgius comes Zagoriae
Varaždin → Varasd
Várdai (Aladár), Franciscus aulicus, dicator com. Komárom (1495), postea custos Albensis, episcopus Vaciensis (1509–1513), episcopus Transsilvanus (1513–1524), thesaurarius (1509–1510) 1950, 1998, 2039, 2040, 2090, 2630
Várgesztes → Gesztes
Varin (Trencsén com. – Varín, Sl.) 2770
Varjasi, Stephanus officialis in Várkony 210, 2054
Várkony (Külső-Szolnok com. – Tiszavárkony, H.) 210, 2054
—, officialis ibidem → Varjasi, Stephanus
Varoš → Óvár II.
Városlőd → Lövöld
Várpalota (Veszprém com. – Várpalota, H.) 244; *vide etiam* Bátorkő
Vas com. 24–25, 74–76, 83, 120, 161–179, 483, 650, 715, 735, 814, 881, 1020, 1675–1677, 2035, 2394, 2505–2518, 2643, 2713–2716, 2854, 2980, 2995, 3029, 3032, 3099
— —, dicatores → Mekcsei, Ladislaus; Nagyvölgyi, Paulus; Sárkány, Ladislaus
vas tractores 1562
Vásárospalojta → Palojta
Vasas (*Wasas*) puer, nuntius, famulus thesaurarii 626, 778, 893, 936, 963, 1064, 1094, 1268, 1329, 1511, 1543, 1563, 1648, 3031, 3056
Vaska, archidiaconus de → da Licio, Angelo
Vaskaszentmárton (Somogy com. – Felső-szentmárton, H.) 292
Vasmegyericse (Körös com. – Medjurić, Cr.) 573
Vasvár (Vas com. – Vasvár, H.) 2505, 3112
Vászónárus (*Wazonaros*), Margaretha mercatrix telarum 1485, 1491
vectores → currieri
Vécs (Torda com. – Brâncovenesti, R.) 2763
Végles (Solt com.) → *Weglee*
Végles (Zólyom com. – Vígľaš, Sl.) 56
Véglesi Just → Just (véglesi)
Velence (Fejér com. – Velence, H.) 189
Velike (Körös com. – Kraljeva Velika, Cr.) 724, 1281–1284
Veliki Tabor → Tábor
— Zdenci → Izdenc
Veľká Ida → Nagyida
Veľké Kapušany → Nagykapos
— Kosečké Podhradie → Kasza
— Kostoľany → Kosztolány
Veľký Šariš → Sáros

- Vémeri, Sigismundus litteratus praepositus de Lelesz, canonicus Agriensis, vicethesaurarius (1493), dicator com. Pozsony et Moson (1495), administrator proven-tuum et thesaurarius (1496–1500) 20, 777–779, 830, 2107, 2467, 2476–2477, 2650, 2841, 2841–2850, 2845, 3006
venatores 2986; *vide etiam* regii venatores
Venceslaus cursor regius 1937; cf. Planar, Venceslaus
Venetiae (Velence – Venezia, It.) 630, 1168, 1442, 2548, 2747
Vér, Andreas (muronyi) dicator com. Szabolcs (1494) 510, 690, 762, 1263, 1563, 1920, 2106
Vér, Iohannes (muronyi, filius Andreae) par-vulus regis 510, 1920, 2939; *referens* 2897
Vereb (Fejér com. – Vereb, H.) 185, 189, 2220–2221
Veresegyház (Pest com. – Veresegyháza, H.) 359, 2414
Verona (It.) 1385–1393, 1396–1398, 1400–1401
Verőce (Verőce com. – Virovitica, Cr.) 207, 570, 698, 1027, 1081–1084, 1103, 1106–1107, 1111, 1115, 1118, 1132, 1136, 1142, 1156, 1161–1162, 1167–1168, 1169–1170, 1171, 1281–1284, 1666, 1999, 2519, 2530, 2552, 2743, 2753–2754, 2808, 2830, 2983
—, balneator ibidem 1149
Verőce com. 557–558, 1121, 2521–2522, 2525, 2530, 2541, 2550, 2552, 2628–2629
Versegd (Pest com. – Verseg, H.) 364
Versegdi, Andreas castellanus de Kapronca (1487–1488) 364
—, Ladislaus 364
Vértes (*Werthes*) silvae 1548, 2901, 3000–3002
Vérteskeresztúr, abbatia ordinis Sancti Bene-dicti 2224
Vértessomló → Vitány
Vértistolna → Tolna I.
Vesprimium (*Wesprimium*, *Wesprim*, *Vesz-prém* com. – Veszprém, H.) 246, 790–793, 915, 1419
—, capitulum ecclesiae Vesprimiensis 2800
—, claustrum ordinis praedicatorum 2086
—, episcopatus Vesprimiensis 479
—, episcopus Vesprimiensis → Vitéz, Iohan-nes
Veszprém com. 180, 240–250, 302, 660, 2033, 2077–2094, 2211, 2451, 2622–2624, 2631, 2639–2643, 2713, 2899
— —, comites 915, 1130–1131, 2089
— —, dicatores → Battyányi, Benedictus; Horvát, Georgius; Polyák, Gregorius; Pozsár, Caspar
— —, vicecomes → Essegvári, Georgius
Veszprém → Vesprimium
Veszprémvölgy, moniales de 246
Vezseny (Külső-Szolnok com. – Vezseny, H.) 212
vicecancellarius → Bohemia, vicecancellarius
vicedispensator → Móroc
vicepincerna → Srb, Iohannes
viceprotonotarius → Gudovci, Petrus
Vid (Somogy com. – Nemesvid, H.) 295, 2462, 2856, 2915
Vidovc (Verőce com.) 2555
Vidovci Gorica → Gorica (vidovci)
Vienna (Bécs – Wien, A.) 630, 979, 1030–1031, 1046, 1100, 1121, 1147, 1547–1548, 1831, 1863, 2474
—, administrator episcopatus → Vitéz, Io-hannes
—, consilium regis Romanorum (*regentes*) 979, 1116, 1175, 1255, 1547–1548; nuntius eorum 1116, 1255
—, rector capellae Sanctae Dorotheae 1175
—, universitas 1726
Vigánt (Zala com. – Vigántpetend, H.) 1763
vigilatores 2030
Víglaš → Végles
Villa Dei, Alexander de 1799
Villach (A.) 2801–2802
Vilnius (Litvania) 1043
Vingárt (Fehér com. – Vingard, R.) 598, 2596
Vingárti Geréb → Geréb (vingárti)
Vinica (Varasd com. – Vinica, Cr.) 560, 576
Virovitica → Verőce
Visegrád (Pilis com. – Visegrád, H.) 114, 153, 372, 376, 382, 629, 672, 1249–

- 1285, 1286, 1287, 1289, 1732, 1787, 1795–1797, 1804, 1887, 1975, 2265, 2467, 2709, 2769, 2771–2773, 2790, 2841, 2892, 2948–2949, 2951, 2956, 2967, 2969–2970, 2972, 2978, 3089–3091
- (Visegrád), claustrum Sancti Andreae ordinis Sancti Pauli 376, 1931, 2062, 2636
- , — Sancti Ladislai prope Visegrád → Kékes
- , heremitae ordinis Sancti Augustini 1931
- , superius castrum 1931, 1288, 2037
- Visk (Hont com. – Vyškovce nad Ipľom, Sl.) 154–155
- Vitány (Fejér com. – Vértessomló, H.) 433, 2643, 2824
- Vitéz, Iohannes (kamarcai) episcopus Vespri-
miensis (1489–1499), administrator epi-
scopatus Viennensis (1490–1499), ora-
tor Maximiliani regis Romanorum 472, 479, 790–793, 791, 1030–1031, 1130–1131, 1243–1247, 1419, 1442, 1617, 1955, 2078, 2117, 2641, 2652, 2811, 2858
- , — → Kamarcai, Iohannes
- z Vítkova → Kurzbach
- Vitovec, Georgius → Georgius comes Zago-
riae
- , Iohannes 988
- Vízakna (Fehér com. – Ocna Sibiului, R.) 609, 2604
- Vízaknai, Franciscus dicor com. Zala (1495) 2384, 2807
- Vízvár (*Wyzwar*, Nandoralba) 2030
- Vlad III. vaivoda Transalpinensis (1448, 1456–1462, 1476) 908, 2963–2964
- IV. vaivoda Transalpinensis (1481, 1482–1495) 761, 775, 908, 1039, 1142, 1417, 1786, 1790, 2963–2964; oratores vel nuntii eius → Transalpinenses oratores; Stephanus
- vaivoda (sc. Mihnea filius Vlad III. vai-
voda, vaivoda Transalpinensis 1508–1509) 761, 908, 1038, 1433, 1786, 1868, 2963–2964
- Vladislaus II. rex Bohemiae (1471–1516) et Hungariae (1490–1516) *non indica-
tur*; eius oratores → Cobor, Emericus; Móré, Petrus; Schneitpöck, Sigismun-
dus; z Vajtmile, Benedictus; cf. regia,
regii, regius
- Vlajislav → Szentlászló I.
- Vlček (z Čenova), Venceslaus capitaneus sti-
pendiariorum 1995; cf. Lupus, Vence-
slaus
- (*Welchek*) aulicus (Venceslaus Vlček z
Čenova?) 1999
- Vočín → Atyina
- Vogelweider fam. 3067
- iunior (*Fogol Bathor*) 3067
- Vojkfí, Nicolaus magister (vojkovci) notarius
cancellariae et bani Sclavoniae 723, 787,
2538, 2557, 2737
- Vojkovec (Körös com. – circa Brestovac, Cr.)
2538
- vojníci* de Jajca 1837, 2731, 3119; cf. *junak*
- Vojnovec Kalnički → Kiskemlék
- Vojtěch (*Woythko*) magister agasonum, Bo-
hemus 1326, 1768, 2682, 3140; *referens*
2961
- Vokčić, Paulus (szapolyai) 2722
- da Volterra, Ottaviano mercator Florentinus
Budae residens 1347, 1354, 2773
- Vöröskő (Pozsony com. – Červený Kameň,
Sl.) 500, 505, 814
- Vörösmart (Baranya com. – Zmajevac, Cr.)
271, 2436
- Vörösvár (Vas com. – Rotenturm an der
Pinka, A.) 168
- Vrana → Aurana
- Vrance, Jaroslav z → z Wrzący Wielkiej,
Ieroslaus
- Vranov nad Topľou → Varannó
- Vuk, Paulus (Paulus Vokčić?) 2722
- Vyškovce nad Ipľom → Visk
- Vyšná Hutka → Hutka
- Vyšný Kubín → Felsőkubin

W

- Wacyensis* → Vacia
- Waczlaw* divisor panis, Bohemus 3053
- nuntius ducis Litvaniae 2885; cf. *Wazylii*
- Waczy* → Váci
- Wal* → Vál
- Walczyk* → Valecký
- Waldauf, Florianus orator et secretarius
Maximiliani regis Romanorum 630,
1442

- Waleczky* → Valecký
Walko → Valkó
Walpo → Valpó
Walyczky → Valecký
Waradiensis, Waradyensis (episcopus) → Varadiensis; Farkas, Valentinus; Kálmáncsehi, Dominicus
Waradinum Petri → Varadinum Petri
Warasd → Varasd
Warasdiensis comitatus → Varasd com.
Warsanhel, Wasarhel → Somlóvásárhely
Wasas → Vasas
Wayda → Vajda
wayvoda → Drágfi, Bartholomaeus
Wazonaros → Vászónárus
Wazylii, Wazylius nuntius ducis Litvaniae 1988; cf. *Waczlaw*
Wechee → Weglee
Weglee (Solt com., Dunavecse?) 202
Weispriach(er) fam. 580, 1303, 2536
 —, Andreas 1302–1303
Weissinger, Fridericus (Fritz, Fridericus de Sopronio) capitaneus de Mailberg, civis Soproniensis 79, 1802, 2570, 2575, 2868; cf. *Fridericus dispensator regius*
Weitmühl, Weitmüllner → z Vajtmile
Welchek → Vlček
Wer → Vér
Wereb → Vereb
Wereche → Verőce
Wereskw → Vöröskő
Werthes → Vértes
Whar, Wharyan → Uhar, Iohannes
Wk → Vuk
Wlad → Vlad
Wladislaus → Vladislaus
Wndrachel magister rotarum, Bohemus 878
Wngh → Ung com.
Wngor → Ungor
Wolachi → Valachi
Wolf (Bolff), Iohannes civis Pestiensis 1100
Wolfgangus puer (sc. aprodianus) regis 832
Wolyak magister rotarum 974
Worms (G.) 727–728, 1804, 1869, 1981, 2631, 2994
Woykffy, Woykfý → Vojkfi
Woykonyth, Stephanus 1204
wojnici → vojníci
Woythko → Vojtěch
Wratislavia (Boroszló, Slesia – Wrocław, P.) 679, 1012, 1147, 1252, 1388–1391, 1952, 1990, 1995–2000, 2887, 3061
 —, decanus Wratislaviensis → Brandis, Iohannes
 —, pannus Wratislaviensis *vide indicem rerum*
 —, praepositus → Brandis, Iohannes
 —, *senex* barbatus Wratislaviensis 1575
Wrzący Wielkiej, Ieroslaus (Jarosław) (*Gerezlau, Gerezlauus, Geryzlau, Iaroslaus, Iarozlaus, Ieroslaus, Ieruslaus*, Jaroslav z Vrance) tavernicus et cubicularius regius 768, 845, 1052, 1075, 1715, 1775, 1878, 1995, 2943, 3016, 3020, 3022; *referens* 1689, 1877, 1889, 2943
Wybanya, Wybamy → Újbánya
Wyenna, Wyennensis → Bécs, bécsi
Wylak → Újlak
Wynkwych → Ninković
Wysaknai → Vízaknai
Wywar → Újvár
Wyzakna → Vízakna
Wyzkewcz → Miskolc
Wyzwar → Vízvár (Nándorfehérvár)

Z

- Zabo* → Szabó
Zagoria districtus (Varasd com.) 1777
Zágráb com. 557–558, 560, 670, 719, 2521–2522, 2527–2528, 2543, 2551, 2559, 2562
Zágrábi, Iohannes 2780–2782, 3132; cf. Pastore, Giovanni
Zagrabia (Zágráb com. – Zagreb, Cr.) 473, 561, 828, 1168, 1281–1284, 1604, 1968, 2528, 2548, 2757, 2785–2795, 2791, 3086, 3123, 3131–3132
 —, canonicus Zagrabienensis → da Licio, Angelo
 —, cives Zagrabienenses → Pastore, Giovanni
 —, Civitas Grecensis 560, 1968
 —, episcopatus Zagrabienensis 731
 —, episcopus Zagrabienensis → Szentlászlói (Túz), Osvaldus
 —, tricesima 30
Zagrabienensis → Zagrabia
Zaka, Iohannes familiaris thesaurarii 1292
Zakachy → Szakácsi

- Zala com.* 24–25, 30, 71, 74–76, 175, 438, 472–494, 634, 685, 715, 717, 727–737, 729–731, 1020, 1274, 1594, 1675–1677, 2003, 2035, 2384–2398, 2641, 2643, 2645, 2698, 2712–2713, 2715, 2800–2806, 2808–2816, 2854
 — —, comites → Pető, Nicolaus; Kanizsai, Georgius
 — —, dicatores → Csabi, Blasius; Pretzner, Caspar; Vízaknai, Franciscus
 — —, vicecomites 475; → Cseneházi, Dionisius; Kacor, Georgius; Uzsai, Caspar
Zalasárszeg → Sárszeg
Zalai, Andreas (ilméri) vicecomes com. Nyitra 2316
 —, Benedictus cocus regius 2915
 —, Georgius stabularius 3140
 —, Gregorius curripher (vector) regius 3085
 —, Thomas (gyümölcsényeddei vel telekesi?) dicator com. Zemplén (1494) et Trencsén (1495) 120, 2343, 2710–2711
Zalasántó → Tátika
Zalāu → Zilah
Zalonkemen → Szalánkemén
Zank → Szank
Zankfalwa → Sankfalva
Zaránd com. 9
Zatha → Szata
Zathmari → Szatmári
Zawa → Száva
Zazwaros → Szászváros
Zborov → Makovica
Zbugya (Zemplén com. – Zbudza, Sl.) 127
Zbugyai (*Izbuyay*, *Zbugyan*), Stephanus comes com. Borsod et Gömör (1472–1474) 1979, 2337; vidua eius → Sós, Margaretha
Zdenci fam. 624
Zebernyk → Szrebernik
Zechy → Szécsi
Zederyesy → Szederjesi
Zeech → Rimaszécs
Zeem → Zem
Zegedi → Szegedi
Zegedinum → Segedinum
Zeidlitz, Nicolaus (*Czedlych*, *Czyglych*, *Nichel Zeydlych*) aulicus 1231, 1932, 2907
Zek → Szék
Zekel → Székely
Zekelagh → Szekulaj
Zekerchky, Zekerychky → ze Sekeřic, Iohannes
Zelena, Gregorius (bélcségi) aulicus regius et reginalis, capitaneus regius, husaro regius, delegatus com. Sáros ad diaetam (1503) 343, 983, 1294; uxor eius → Máriási, Catharina
Zelenczki, Ladislaus (Želeňski?) aulicus 1218
Zelew, Antonius explorator 1087
Zelewud → Cered
Zelna (Zágráb com. – circa Kalinje, Cr.) 564, 2551, 2660–2661
Zem (*Zeem*) Paulus dicator com. Torna (1495) 534, 1559, 1596, 2072, 3055, 3076; cf. Palkó dicator com. Pozsega
Zemchey → Semsei
Zemegy, Matthias cocus regius 3136
Zemplen → Zimony
Zemplén com. 120–131, 635–636, 638–639, 640–644, 645, 646, 650, 881, 955, 1635, 1676, 2057, 2247–2259, 2343, 2638, 2649, 2657, 2675–2680, 2797
 — —, comes → Szapolyai, Stephanus
 — —, dicatores → Bánfi, Iohannes; Fáncsi, Iohannes; Zalai, Thomas
 — —, vicecomes → Roskoványi, Ladislaus
Zemun → Zimony
Zenderew → Szendrő II.
Zengg → Segnia
Zenta (*Zyntha*, Csongrád com. – Senta, Sr.) 799
Zentai (*Zynthay*), Bartholomaeus magister rotarum Nandoralbensis 1094, 1098
Zenthgergh → Szentgyörgy
Zennyesy → Szennyesi
Zerb, Iohannes → Srb, Iohannes
Zerbach pincerna regius, aulicus 805, 1744, 1758, 1778; cf. Srb, Iohannes
Zerechen → Szerecsen
Zered → Cered
Zereniensia castra → Szörény, banatus
zestra → moniales
Zewch → Rimaszécs
Zewlews → Szőlősi
Zewreny → Szörény
Zewriniensis → szörényi
Zeydlych → Zeidlitz

- Zilah (Közép-Szolnok com. – Zaláu, R.) 68, 2168
 Zimony (*Semlen, Zemplen*, Szerém com. – Zemun, Sr.) 839, 856, 855–862, 883, 2030
Zlakoch → Szlakovc
Zlatar → Lobor, Oszterc
Zlethkwyczky → Světlovsky (z Lantštejna), Ieroslaus
Zmajevac → Vörösmart
Zokoli → Szakolyi
Zolnok → Belső-Szolnok com., Szolnok
 — *Exterior* → Külső-Szolnok com.
 — *Mediocris* → Közép-Szolnok com.
 Zoltán, Iohannes (csepei) comes camerae de Rivulo Dominarum 2658–2659, 2673, 2692, 2871–2872, 2968–2969, 2999, 3109
 Zólyom (Zólyom com. – Zvolen, Sl.) 444, 2297
 Zólyom com. 100, 438–447, 676, 1302–1303, 2169, 2289–2298, 2695–2696
 — —, dicatores → Cseneházi, Benedictus; Harber, Matthes; Sági, Leonardus
 Zólyomlipcse (Zólyom com. – Slovenská Ľupča, Sl.) 251, 2294
Zondfálwa → Sánkfalva
Zowan → Pastore, Giovanni
Zprigen, Gyerygh famulus marchionis electorisque Brandenburgensis 1811
Zthutorham → Stutterheim
 Zvečaj (Bosna – Zvečaj, B.) 668, 2727
 —, fratres ordinis Sancti Francisci ibidem 2727
 Zvolen → Zólyom
Zwbsthyth → Sopčič
Zwdek Bohemus → Sudek
Zwoychych → Sopčič
Zybenchky, Bohemus 2928
Zygeth → Sziget
Zyma aulicus 1997
Zyntha, Zynthay → Zenta, Zentai
Zyrothynchky → ze Žerotína
Zs, Ž, Ź
 Zsámbék (Pest et Pilis com. – Zsámbék, H.) 351, 374, 2067, 2412
 Żarnowski (*Sernowczky, Sarnoczky*) aulicus, Polonus 911, 975
 Żeleński → *Zelenczki*
 ze Žerotína (*Seretinczky, Syrothynczky, Zyrothynchky*) aprodianus, parvulus, puer regis 1213, 1857–1858, 3080
 — a Fulneka, Iohannes (Jan) 1213
 Zsiger (Pest com. – circa Tápióság, H.) 352, 2412
 Žilina → Zsolna
 Zsolca (Borsod com. – Alsó- et Felsőzsolca, H.) 1641
 Zsoldos (*Soldos*) 1099
 Zsolna (*Solna*, Trencsén com. – Žilina, Sl.) 2353; plebanus de 2353
 Zsombori (*Sombori*), Petrus 658, 744

Index rerum

A

abbatia 61, 175, 483, 540, 1797, 2135,
2146, 2235, 2276, 2438
absentia 804, 825, 1857; regis 656, 2820,
2993, 3005, 3012
acus 1634
aegrotatio → infirmitas
aestimatio → estimatio
agnellina → pellis agnellina, suba agnellina
alimentum equorum 965
altare 332, 2045, 2208
anfora, anffora (amphora) 1278, 1285
animalia 2025
anullaria sigilla 1471
apparatus dietae 1369
— sellarum 2961
arcus 705; manualis 1482
arenda, arendatio 28, 687, 2025–2026,
3026, 3030
argenteria 686, 1051–1052, 1234, 1260,
1619, 2004, 2745
argentum, argenteus 19, 747, 783, 802,
1237, 1285, 1320–1321, 2767, 2969,
2989
arma 833, 1452, 1702, 2843, 2943
armatura 2029
arvina 1467
asser 1531, 1555, 1581
athlasium, athalasium, atlasium 1338, 1340,
1343, 1347, 1349–1353, 1362
attinentia bombardarum 1629
attractorium vulgo *thekerwen* 2793; cf.
tractatorium
aurum, aureus 686, 1244, 1355, 1861,
1959, 2969, 2989; → moneta, florenus
auri
avena 690, 1311, 1405, 1431, 1451, 1456,
1480, 1924, 1953, 1977, 2876, 3009,
3097, 3102

B

babatum, babatatio 1000, 1071, 1762,
1810, 1841, 1974, 2923
balista 1573, 1575, 2788

balla → mensurae, balla panni
balneum 1210, 1714, 1779, cf. indicem
personarum: balneatores
banatus 764, 2028–2029, 2032–2035,
2558, 2715, 2717–2718, 2742, 2746,
2758–2759
banderium 1335–1336, 3135
bankus (bancus) 1959
barhanum 1634, 1856, 1864, 3083
beneplacitum regium 2025–2026
bibalis (sc. pecunia) 768, 771, 786, 834,
837, 856, 890, 919–920, 943, 952, 970,
1009, 1013, 1041, 1068, 1254, 1257,
1259, 1288, 1719, 3077
birsagium, birsagiare 23, 430
boleta 1202–1203
bombarda 861, 864, 958, 970, 994–995,
1033, 1058, 1091, 1152, 1586, 1606,
1610, 1613, 1625–1626, 1629, 1631–
1633, 1637–1638, 1643–1644, 1647–
1649, 1655, 1658–1659, 1661–1662,
1665, 1669, 1671, 1674, 1678–1679,
1688, 1691, 1693–1694, 1696–1699,
1702, 1705, 1711, 1719–1721, 1730,
1800, 1830, 2751–2752
bona 25, 724, 1712, 1717, 2670; *in registris*
contributionum non indicatur
bos 35, 2025, 2665, 2994
brachium → mensurae, brachium

C

caecitas, caecus 1158, 1181, 1757
calcar 1448
calceus 1783
caldaria vel caldarium 1625
calibs (chalybs) 1573–1574
caliga 1479, 1858, 2973, 2977, 3084, 3087,
3117
calix 1267
camera montanarum, salium 609, 618,
1320, 1329, 2021, 2618, 2621–2624,
2632, 2658, 2659, 3028, 3107
— (sc. regiae maiestatis privata) 1813
camisia 1846, 1908, 1921

- cancellaria 1547, 1819, 1831, 1863, 2538, 2887
candela 1383, 1499–1500, 1582, 1796, 2853, 2946, 2978, 3000–3001, 3008, 3017, 3021, 3116, 3118
canis 1160, 2971
cantarus 1187, 1278
capella 333, 669, 1394, 1739, 1742, 1901, 2236, 2443, 2822, 2890, 2921, 2933
capisterium 1645
capitaneatus 2029
capitulum 124, 200, 220, 306, 352, 386, 402, 1271, 2134, 2217, 2276, 2306, 2370, 2534, 2566, 2800, 2812
cappa 1740, 1744, 1950, 3138
captivitas, captivatio, captus 1047, 1139–1140, 1529, 1577, 1941, 2732, 2744, 2840
caput → redemptio capitis
caputium 2973, 2977
carbo 868, 896, 910, 1375, 1592, 1625, 1659, 1673, 1687, 1697, 1707, 1723
carcer 1577
caro 3096
castellanatus 2634, 2646, 2672, 2701, 2799
castellum 1104, 1169, 2033, 2553, 2628
castra finitima 743
— maritima 2743
— regia 2762
castrum *non indicatur*; → conservatio, custodia, impignoratio, inscriptio, necessitas, redemptio, reformatio, restitutio, susceptio, sustentatio, traditio castri
cathena 1610, 1612, 1633, 2019
cedula (schedula) 889
cellarium 1838
celtis 1465, 1669; vulgo *chakan* 1033
cementum, cimentum 28, 2031, 2618, 2621, 3133–3134
cena, cenare 1372, 1428, 1436, 1851, 2878
census ordinarius Sancti Martini (Saxonum) 22, 830, 1263
centenarius → mensurae, centenarius
centum quinque *in registris contributionum, non indicatur*
cera, cerea 1690, 1951, 2853; cera rubea 3013
cervus 2901, 3058
chakan (celtis) 1033
cheha (ceha) 1457, 1521, 2961, 2965–2965
chemelothum (camelotum) 1359, 1363–1364, 1620
chuba 2973, 2976–2977
chymmer → mensurae, ligatura
cimentum → cementum
civitas 38, 55, 184, 332, 334, 443, 445, 454, 502, 608, 634, 655, 716, 757, 1267, 1309, 1327, 1379, 1497–1498, 1564, 1725–1727, 1871, 2295, 2609, 2618, 3061
claustrum 1236, 1619, 1690, 1931, 2489, 2635
claviculus 1408, 1465, 1533, 1555, 1634, 1741, 1824, 1875, 1883, 1922, 3127
clipeus 705
cochy → currus, *kocsi*
cocleare (cochleare) 1853, 2941
collum canis 2971
combusta (domus, bona), combusti 86, 99, 128, 145, 157–158, 178, 189, 236, 299, 310, 323, 333–334, 408, 491, 520, 544, 583, 2092, 2103, 2139, 2155, 2199, 2207, 2221, 2258, 2266, 2278, 2280, 2339, 2396, 2428, 2446, 2466, 2517, 2519, 2534, 2544, 2546, 2568, 2582
comestibile 1746, 1794, 1808, 1818, 1850, 1942, 2953; cf. comestio
comestio 1553; cf. comestibile
commentum 1799
commissio Blasii Ráskai castellani Budensis 1577, 1588
— magistri Iacobi bombardistae 1610, 1612, 1686, 1696
— Nicolai Bánfi magistri curiae 1525–1526, 1528–1529
— Osvaldi Korlátkői dispensatoris 2940, 2942
— praepositi Albensis et Blasii Ráskai 1588
— regiae maiestatis 625, 628, 651–653, 655, 664, 671, 691, 694, 697, 699, 704, 708–710, 716–717, 720–726, 764, 767, 769, 773, 780–781, 811, 842, 885, 887, 907–908, 912, 915, 926, 935, 944, 955, 979, 983, 987–988, 996, 999, 1005–1006, 1011, 1017, 1022–1024, 1031, 1036–1037, 1052, 1062, 1073, 1082, 1085, 1088, 1095, 1097, 1101, 1107, 1109, 1111, 1118, 1126,

- 1143–1145, 1156, 1174, 1205–1206, 1225, 1243, 1250, 1264–1266, 1273, 1299, 1302, 1305–1307, 1314, 1316, 1341, 1412, 1415–1416, 1425–1426, 1434, 1443, 1457–1458, 1463, 1468, 1488, 1496–1498, 1539, 1621, 1624, 1642, 1653, 1667, 1716, 1753, 1764, 1767, 1773, 1775, 1782, 1784, 1788, 1794, 1802, 1810–1811, 1816, 1819, 1823, 1830, 1841, 1856, 1858, 1862–1864, 1866–1867, 1870–1871, 1886, 1901, 1907, 1909, 1914–1915, 1917–1918, 1930, 1932, 1938–1941, 1949, 1978–1979, 2550–2551, 2554, 2556–2557, 2560, 2628–2631, 2633, 2635–2636, 2639, 2645, 2647, 2649–2651, 2653–2655, 2657, 2663–2664, 2666–2668, 2671, 2681, 2685–2689, 2696–2700, 2704, 2708, 2712–2715, 2717, 2721–2722, 2724, 2735, 2739, 2751, 2753, 2758–2759, 2763–2766, 2769–2775, 2777, 2790, 2798–2801, 2804–2805, 2808, 2810–2815, 2817–2819, 2821, 2823, 2825–2840, 2842–2843, 2846–2852, 2855–2864, 2866, 2869, 2976, 2986–2987, 3001, 3039, 3042, 3044, 3046, 3050–3051, 3053, 3067, 3069, 3114
- thesaurarii 1628, 2876, 2878, 2905, 2916, 2945, 2949–2950, 2953, 2990–2991, 3023, 3025, 3057, 3060–3064, 3083, 3089, 3092, 3103, 3123, 3128, 3130, 3138–3139
- thesaurarii vel vicethesaurarii 1500, 1761
- propria regiae maiestatis 969, 975, 1242, 1733, 1868, 1885
- — thesaurarii 1549, 2879, 3068, 3093
- compositio 2739
- conatus 2030
- conductio bombardarum et pulverum 2752
- frugum 1530, 1553, 1556
- huzaronum 840
- peditum 716, 732, 736, 913, 936, 1036, 1100, 1163, 1588, 1666, 1680, 2702
- personarum vel rerum 828, 1007, 1051, 1260, 1548, 2801–2802
- pixidiariorum 1588, 1667
- stipendiariorum 1054, 1100
- tricesimarum 16
- vigesimarum 32, 1319
- vinorum 2015
- confectio 1582
- confinis, confinium 1862, 2732, 2735
- conflictus 2732, 2748
- confoederatio 1547
- congregatio generalis 2551, 2712, 2983; cf. conventio, dieta
- connumeratio *in registris contributionum, non indicatur*
- consensus 1719
- conservatio castelli 2033, 2736
- castri vel castrorum 653, 661, 665, 668, 672, 678, 698, 711–713, 718, 726, 729–730, 733, 740, 743, 765, 859, 1168, 1171, 1240, 1966, 2028, 2037, 2640, 2660, 2670, 2709, 2719–2721, 2732, 2734–2735, 2743, 2748, 2766, 2778, 2806, 2865–2866
- coronae 2037
- exploratorum 2029–2030
- peditum 667
- stipendiariorum 2030
- consobrinus 1764
- contributio (*in registris contributionum non indicatur*) 9, 12, 24–27, 29, 56, 634, 651, 682, 703, 707, 725, 738–739, 741, 744–746, 748, 813–814, 1450, 1501, 1547, 1572, 1579, 1594, 1596, 1598, 1600, 2021, 2038, 2561, 2627, 2762, 2776–2778, 2781, 2854, 2944, 2980, 2982, 2995, 2999, 3029, 3099
- victualium 1526–1528
- contumacia 250, 266, 425, 494, 2475, 2540
- conventio (sc. contractus) 861, 864–865, 867, 1478, 1513–1516, 1626
- generalis 1771, 2662, 2671, 2859, 2981, 2988; cf. dieta, congregatio
- conventus (fratrum) 639
- convivium 1177
- coopertura, copertura 1389–1390, 1484–1485, 1493, 1531, 2004, 3061
- cophina 1454
- coquina 760–761, 776, 862, 965, 1043, 1083, 1175, 1242, 1245, 1330, 1404, 1421, 1429, 1447, 1473–1474, 1735, 1738, 1750, 1765, 1798, 1814, 1834, 1850, 1853, 1891, 1911, 1928, 1947, 1967, 1984, 2001, 2873, 2878, 2881,

- 2893, 2900, 2922, 2938, 2942, 2952, 2955, 2979, 2993, 3003, 3005–3006, 3012, 3052, 3096, 3098, 3103, 3115, 3136
 corda (chorda) 1381, 1424, 1554, 1634, 1638, 1668, 1883, 1922, 1972, 3016, 3064, 3092
 corona 2037
 cratera 2974
 craticula 2942
craycher → moneta, kreuzer
 creatio in comitem 2844
 — in militem 1348–1354
 — in palatinum 2036
 crocus 3052, 3079
 Cronica Hungarorum 1506, 2932; cf. Historia Hungarorum
crucifer → moneta, kreuzer
 cubulus → mensurae, cubulus
 cultellus 1177, 1853; *wagokees* 2941
 — decimarum 3030
 cumulatio frugum 1534
 cuppa 952, 1165, 1187, 1234, 1237, 1243, 1259
 cuprum 1671, 2695
 curia 1348, 2915; Romana 1933, 3106 (*provisor curie non indicatur*)
 currus 696, 1006, 1057, 1112, 1128, 1131, 1260, 1374–1375, 1381, 1384, 1389, 1390, 1410, 1424, 1435, 1448, 1454–1455, 1462, 1467–1468, 1472, 1482–1485, 1493–1494, 1649, 1689, 1719, 1841, 1970, 1972–1973, 2006, 2020, 2913–2914, 2965–2966, 2992, 3009, 3016, 3061, 3063, 3070, 3140
 — bombardarum 1610, 1613, 1638, 1662, 1698, 1704, 1730
 — *kosci* (*cochy, kochy, kwchy*) 1202, 1328, 1622, 1630, 1795–1796, 2892, 2975, 3009, 3140
 cuspis 2943
 custodia castris 827
 cymmentum → cementum
- D**
 damascus 1341, 1344, 1354, 1357, 1360; Racionorum 1416
 dampnum (damnum) 25, 737, 745, 773, 780, 1117, 1862, 2025
 deauratio 1278, 1766, 2989; deauratus 701, 724, 727–728, 1237, 1242, 1246, 1312, 1358, 1360, 1650
 debitum 377, 670, 675, 677, 708, 738, 859, 1309, 1615, 1685, 1909, 1980, 2025, 2644, 2665, 2717–2718, 2953; antiquum 766, 2710, 2842; contractum 708
 decima 687, 2641, 2652, 2800, 2811, 2858, 3026
 defalcatio 41, 1309, 2025, 2060
 defectus pecuniarum 2718, 2729, 2732, 2734
 defunctus v. mors
 delictum 1925
 denarius *non indicatur*
 deplombatio 2940
 deputatio (sc. pecuniarum) 1286, 1296, 1549–1550, 2552, 2642, 2670, 2740, 2750, 2847, 3028
 dieta 645, 647, 671, 684, 691, 717, 767, 1281, 1342–1344, 1356, 1362, 1368–1369, 1371–1372, 1385–1387, 1394, 1397, 1425, 1438, 1797, 1994, 2004, 2006, 2626; cf. congregatio, conventio
 differentia 731
 difficultas 1462
 diplois 1340
 dispensatio coquinarum 1421
 dispositio 1017, 1901, 2030, 2865
 — regnicolarum *in registris contributionum non indicatur*
 dissensio 1546
 distributio candelarum 1383
 — panni 1370, 1396, 1994
 — pecuniarum 321, 877, 973, 1426, 1962, 3137
 divisio pannorum 1397–1398
 domus (sc. castrum) 1348
 — combusta → combusta, combusti
 — deserta 380, 520, 2474
 — habitationis 1398, 1460
 — libera, libertata 41, 380
 — magna (sc. palatium) 184, 2217
 — regia/regiae maiestatis 880, 1408, 1741, 1824, 1875, 2946, 3127
 — saecularium 332
 dorsum vulpium 1641, 1651, 1656, 1712

E

ecclesia 186, 2946, 3127; kathedralis 332
 edictum regium 2025
 elemosina 1477
 equellus 2889
 equitare 1399, 3018
 equus 706, 760–761, 776, 788, 801, 816,
 828, 834, 881, 894, 899, 919–920, 965,
 971, 1000, 1006, 1042–1043, 1071,
 1079, 1083, 1117, 1125, 1131, 1153,
 1175, 1245, 1248, 1253, 1311, 1342,
 1405, 1407, 1425, 1431–1432, 1443,
 1453, 1456, 1480, 1486, 1488, 1491,
 1663–1664, 1732, 1740, 1744, 1806,
 1809–1810, 1816, 1841, 1888, 1913,
 1924, 1927, 1936, 1950, 1953, 1968,
 1974, 1977, 2003, 2025, 2693, 2844,
 2876, 2931, 2998, 3009, 3018, 3040,
 3059, 3064, 3097, 3140
 — curripher 684, 1382, 1466, 1762, 2682,
 2923, 3009
 — equacialis 1909, 2825
 — gradarius 1954–1955, 2916
 — sellatus 1380, 1382, 1466
 — Turcus/Turcorum 876, 1068, 1323–
 1325, 1434, 1437, 1463
 estimatio (aestimatio) 2025
 exactio census 830, 1263
 — contributionis (*in registris contributionum
 non indicatur*) 651, 703, 2661, 2854,
 2999
 — taxae 652, 778–779, 886
 excisio lapidum 1631, 1661, 1679, 1701,
 1709
 — salis vel salium 624, 633, 1318, 2021,
 2776
 exemptio 2045, 2125
 exequiae, obsequiae 923, 1733, 2894
 exercitatio 2–3, 10, 21, 1617–1618, 1675–
 1677
 exercitus 839, 1169, 1228
 exitus pecuniarum 496, 622, 634, 750,
 1322, 2023–2024, 2627, 3142–3143
 exolutio 769, 2025
 expensa *non indicatur*; privata regis 753
 exploratio 1087
 expugnatio 1041, 1044–1045, 1074, 1104,
 1148
 extorquere 36–37, 119, 131, 179, 301

F

falco 823, 847, 953, 1134
 fama 797, 1523, 1558–1559, 3091
 familia 1245
farmetring, *farmetringh* 1342, 3011
 fatiga 2560
 fenum 3097, 3102
 fera 2901
 ferramentum 1000
 ferratio 1374–1375, 1410, 1586, 1627,
 1723, 1730, 1830, 2966
 ferrea instrumenta → instrumenta ferrea
 ferrum, ferreus 674, 896, 910, 1374, 1455,
 1586, 1610, 1612, 1633, 1672, 1700,
 1830, 2018–2019, 2691, 2914, 2940,
 2942, 2966, 2974
ferthal → mensurae, *ferthal*
 ficus 3078
 fideiussio 1299, 2663
 filum 1127, 1355, 1423, 1634, 1922
 fimbria → phymbria
 fiscus regius 2025–2026
 flasca 2939, 3134
 florenus *non indicatur*
 — auri → moneta, florenus auri
 flos 1737
 fodere 2969
 fodina lapidum 1637
 — metallorum 2658–2659, 2673, 2694,
 2871–2872
 fortalitium 1074
 fossorium 1669
 fransa *kese*n 2958
 frenum 1342, 1382, 1432, 1434, 1437,
 1463, 1732, 1806, 1816, 1888, 1913,
 1955; *kalynar* 3010; cf. redemptio freni
 fruges 688–689, 1503–1504, 1525, 1530–
 1531, 1534, 1553, 1555–1556
 fumus 555, 2519, 2545–2547
 funis 1424, 1522, 2971
 furatus 37
 fusio bombardarum 1800
 — mordariorum 1671
fustan → navis, *fustan*

G

gentes 25, 625, 793, 980, 1055, 1060–1061,
 1065, 1067, 1069–1070, 1102, 1144,
 1863, 1982, 1986–1987, 2674

(gentes) licentiae 1862

gladius 2943

globulus pixidum vel bombardarum 674,
736, 1482, 1604, 1633, 1637, 1644,
1660, 1669, 1678, 1688, 1691, 1695,
1699, 1701–1702, 1711, 1721

gradarius → equus gradarius

graduale 1826

granatum → pomum granatum

granatus vel granatum 1365–1366, 3138

gyapoth 1950

gywplw 1638

H

hacheka (hacuka) 1246

hasiludium 1184, 1199–1201, 1220, 1238,
1702, 1825, 1865, 1932, 2906–2910

hathlakothew 1638

hermellina pellis → pellis hermellina

hiems 1674

Historia Hungarorum 1993; cf. Cronica
Hungarorum

honor comitatus 2027

hordeum → ordeum

hortus → ortus

hospes 1436

hospitalis 276, 2440

hospitalitas 1166, 1175

hospitare 1372, 1436, 1802, 1878, 1880,
1889, 1988

hospitium 1327, 2970

I

ianitoratus 740

ianua 880

impignoratio argenteriorum 686

— castri 859

— rerum 769

importatura lapidum 1711

impositio taxae 1334, 1725–1729

inductio regiae maiestatis 766

inexacti 2613, *in registris contributionum non
indicatur*

infirmas (infirmus, aegrotans) 850, 911,
960, 975, 1226, 1745, 1778, 1907,
1910, 1942, 2877

infula 2706

ingenia (bellica) 812, 864, 867, 947,
995, 1035, 1144, 1482–1483, 1512,

1530, 1534, 1611, 1633, 1639, 1665,
1668–1669, 2751, 2789, 2794

inscriptio castelli 2628

— castri 670

instrumentum ferreum 674, 1700; vulgo
therew 1672

insula 1315, 1606, 2010, 2069, 2415, 2925

insurgere 1020

interfectio, interfectus 652, 1529, 1580,
2667

interitus → mors

intimatio, intimatum 1373, 1505, 1842,
2978, 3006, 3013, 3089

introitus contributionis, pecuniarum 39, 56,
2022, 2024, 2038, 2618, 3141, 3143

— regis in regnum 738

involvere 1234

ioppa 1856, 1858, 1864, 2973, 2977,
3083–3084, 3087–3088

istrangh 1381, 1522, 1613; *strangh* 1638

iudicium 1309

iuramentum 2483

iussus regius 878, 1046, 2017, 2703, 3049,
3130

K

kalynar (frenum) 3010

kathedralis ecclesia → ecclesia cathedralis

kesen (fransa) 2958

kochy → currus, *kocsi*

kraycher, kreuzer → moneta, *kreuzer*

kwchy → currus, *kocsi*

kwth 1700

L

labor, laborare 1187, 1194, 1222, 1378,
1435, 1457, 1471, 1497, 1521, 1591,
1605, 1626–1627, 1643, 1686, 1724,
1796, 2030, 2737, 2775, 2954, 2962,
2968, 2997

labores fodinarum 2658–2659; montana-
rum 751, 2692

lagentia → mensurae, lagentia

laminam (lamina) 1374, 2989

lampas 1742, 2890, 2921, 2933

lapis (bombardarum) 1025, 1033, 1058,
1631, 1637, 1661, 1679, 1688, 1695,
1701, 1709, 1711

lardum 1535

- lavatorium 1222, 1766
 lectus bombardarum 1606, 1696, 1705, 1830
 legatio 723, 760, 1138, 1417, 1761, 1819, 1831, 1863, 1867, 2702, 2753, 2887, 2947, 3134
 liber 1799; libri regii 2654; cf. *graduale*
 libertas, libertatio 380, 406, 1059, 2223, 2279, 2320, 2354, 2501, 2546, 2550
 libra → *mensurae*, libra
 licentia 913, 1272, 1862, 2911
 ligare 1381, 1638
 ligatura → *mensurae*, ligatura
 lignum 1376, 1532, 1662, 1705–1706, 1719
 ligo 1645, 1668
 litterae diversorum 906, 915, 971, 1116, 1271, 1449, 1529, 1598, 1764, 2754, 3002
 — regiae 755–756, 762, 770, 772, 777, 790–793, 796, 803–804, 807, 813–814, 817, 824, 831, 844, 886, 891, 898, 900, 902–904, 916, 927–929, 937–939, 941, 961, 979–980, 982, 1012, 1019–1020, 1032, 1054–1055, 1065, 1067, 1069–1070, 1076–1078, 1080, 1102, 1115, 1120, 1132, 1176, 1188–1190, 1196, 1211, 1216, 1224, 1227, 1263, 1275, 1281–1284, 1301, 1329, 1333, 1406, 1414, 1420, 1427, 1440–1441, 1445–1446, 1492, 1523, 1525–1528, 1534, 1570, 1587, 1593–1596, 1598–1602, 1607–1608, 1616–1618, 1635, 1652, 1654, 1670, 1675–1677, 1683–1684, 1725–1729, 1748, 1761, 1764, 1771, 1797, 1844, 1848, 1869, 1919, 1929, 1933–1934, 1937, 1951–1952, 1960, 1968, 1990, 2450, 2755, 2783, 2874, 2880, 2888, 2899, 2904, 2919, 2936–2937, 2956, 2963, 2981, 2983, 2985, 2988, 3004, 3013; *modum contributionis exigendae describentes non indicantur*
 — exemptionales 331, 334, 569, 2045, 2341–2342, 2546, 2550–2568; ad litteras regias relaxati 176, 226, 277, 279, 322, 334, 443, 530, 565, 581, 2341, 2442–2444, 2448, 2450, 2458, 2461, 2501, 2550–2568
 — thesaurarii 808, 949, 1021, 1063, 1094, 1276, 1543, 1572, 1594–1596, 1598–1599, 1607–1608, 1654, 1801, 2783, 3003
 loca camerarum 609, 1329
 lodix 2030, 2780, 2782, 3014, 3132
 longitudo 1668
 lotio (sc. *mensalium*, *manutergiorum* et *camisiarum*) 1832, 1846, 2924
 lucerna 1499–1500, 1582, 1587, 1690, 1796, 1910, 2853, 2946, 2978, 3000–3001, 3007–3009, 3021, 3104, 3116, 3118
- M**
malvaticum → *vinum*, *malvaticum*
 mandatum regium 703, 706, 749, 795, 876, 1244, 1349, 1360–1364, 1369, 1371, 1385, 1431, 1433, 1436, 1442, 1444, 1446, 1450–1451, 1453–1454, 1459, 1462, 1472, 1478–1479, 1481–1482, 1486–1487, 1489, 1506, 1537–1538, 1544–1546, 1557, 1567, 1569, 1583, 1590–1591, 1596, 1603–1604, 1614, 1619–1620, 1641, 1650, 1652, 1654, 1666, 1680, 1685, 1715, 1722, 1751, 1755, 1766, 1772, 1776, 1785–1787, 1789, 1795, 1800, 1804, 1829, 1831, 1837, 1841, 1859–1860, 1893, 1899, 1902–1903, 1943, 1952, 1989, 2551–2553, 2555–2556, 2558–2559, 2561, 2706, 2762, 2882, 2920, 2939–2940, 2948, 3000, 3045, 3057
 — thesaurarii 1959
 manica 1877
 manus fidelis 2025
 manutergium 1177, 2924
 marca → *mensurae*, marca argenti
 mardurinus → *suba*; *pellis*
 massa → *mensurae*, massa
 matta 1468
 mensa 2953, 2978, 3008, 3107; *aulicorum* 1233, 1879; *pincernalis* 1889
 mensale 962, 1177, 1233, 1832, 1846, 1878–1879, 2924
 mensura (de cantu) 1782
 mensurae, balla panni 679, 1573
 —, *brachium cordae* 1638, 1668

- (mensurae), centenarius ferrei laminis 1374;
ferri 1700, 2018, 2691, 2940, 2966; ficus 3078; plumbi 2795; pulverum 736, 1604, 1647, 1649, 1655, 2787; salnitrii et sulfuris 1562
—, cubulus 689; Quinqueecclesiensis 688
—, *ferthal* Budensis 690
—, lagena 1372–1373; *negel* 1372
—, libra *gyapoth* 1950
—, ligatura papiri 1919; pellium 1348, 1355–1356, 1650; *chymmer* 1348, 1355
—, marca argenti 19, 802, 1237, 1285, 1321, 2767
—, massa calibum 1573–1574; ferri 1586; pulverum 1591
—, pecia barhani 1634; chemelothi 1359, 1363, 1364, 1620; damasci 1416; de *Thaby* 1367; panni 696, 1018, 1368–1371, 1384–1387, 1389–1392, 1395, 1400, 1403, 1995–2002, 2004, 2708, 3061, 3087; pernisii 1368–1369, 1371, 1385–1388, 1394, 1396–1399, 1401–1402, 1567, 1666; sindonis 962, 1177, 1878, 1889; *thalyth* 3024; veluti 701, 724, 728, 1242
—, pinta malvatici 1372–1373, 1895, 2972
—, tunella malvatici 1839, 1976, 2972; vini 735
—, ulna atlasii 1338, 1340, 1343, 1347, 1349–1353, 1362; damasci 1341, 1344, 1354, 1357, 1360; granati 1365–1366, 3138; panni 1337, 1339, 1345–1346, 1359, 1567, 1569, 1983, 2003, 2895, 2973, 3120, 3138; pernisii 1393, 1398, 1520, 1571; purpuris 1342, 1348, 1358–1359, 1650; scarlati 1361, 1537, 1620; sindonis 1950; tafatarum 1490, 1890, 2976; telarum 1484–1485, 1491, 1493–1494; veluti 727, 1313, 1362
—, uncia serici 1739
meta Turcorum 2720, 2735
molendinum 1111, 1852, 1948
moneta Hungaricalis 2518
— mala 1290
—, denarius *non indicatur*
—, florenus *non indicatur*; florenus auri 1244, 1861, 1959, 2025–2026, 2029, 2031–2032, 2717–2718
—, kreuzer (*craycher*, *kraycher*, *kraycz*) 72, 111, 3093
—, pecunia Viennensis 2518
mons 2969
montana 751–752, 2692, 3107
mordarium 1625, 1671–1672
mors (mortuus, interitus, obitus, defunctus) 714, 971, 1505, 1580, 1591, 1733, 2027, 2476, 2493, 2517, 2894, 3040, 3089–3091
munus 768, 943, 1432, 1437, 1451, 1663, 1732, 1806, 1816, 1913, 1941, 1955, 3058
murus 184, 1033, 1267, 1497, 2217, 2447
mutuum 635, 641, 647, 659, 666, 673, 700, 738, 744, 1026, 1412, 1511, 1615, 1685, 1906, 1959, 2778, 3143
- N**
narantium → pomum narantium
navis 357, 812, 1277, 1482, 1503–1504, 1508–1509, 1512, 1517, 1525, 1530–1531, 1535, 1553–1556, 1562, 1573, 1576, 1610–1612, 1633, 1639, 1674, 1678, 1705; *fustan* 956
necessitas castrorum 809
negel → mensurae, lagena
negligentia comitum 430, 494, 2228, 2238
negotium *non indicatur*
novitates 2030
novum annum 1049, 1053
nox 1327, 2978, 3008, 3021
nundinae 875, 1581, 3079
nuptiae 1034, 1650
nutritio equorum 1006, 1153
- O**
obitus → mors
oblato contributionis 56, 2038
obsequiae → exsequiae
obsidio 655, 907, 914, 933, 950, 996, 1000, 1010, 1029, 1037, 1124, 1133, 1153, 1169–1170, 1194, 1558–1559, 1636, 1668
occupatio 30, 875, 1538, 1581, 1642
ocrea 3082
octavae 697, 1107
offertorium 627, 1026, 1191–1192, 1331, 1736, 1861, 1892, 1961, 3129
officium 2913, 3061, 3064, 3070

- banatus → banatus
- palatinatus → palatinatus
- tavernicatus → tavernicatus
- wayvodatus → wayvodatus
- offnycza, offnycza, offnycza* 1644, 1704, 1723
- oleum 676, 1217, 1742, 2890, 2921, 2933
- oliva 2890, 2921, 2933
- olla 1377, 2940
- opertura 1384; cf. coopertura
- oppidum 1482–1483, 1525, 1604, 1654, 2396, 2537, 2594–2595, 2597, 2607–2608, 2847
- ordeum (hordeum) 1311
- ornamenta (domus, ecclesiae) 1408, 1741, 1824, 1875, 3127
- ortus (hortus) 2882
- ovis 35

- P**
- pabulatorium 1491
- palatinatus 638, 640, 2036, 2638, 2675, 2796–2797
- pallium (pallium) 3131
- pallatium (palatium) 1739; cf. domus magna, domus regia
- pannus 27, 50, 676, 679, 696, 875, 1018, 1105, 1129, 1234, 1270, 1322, 1339, 1384, 1567, 1636, 1682, 1780, 1791–1792, 1813, 1829, 1838, 1843, 1925, 1983, 1994, 2678, 2708, 2747, 2760, 2769, 2771–2773, 2790, 2895, 3108, 3120, 3122
- *cheh* 3061
- *Chengel, Chenger, Czenger* 1395, 1998–2000, 2002
- de granato → granatus
- *de Thaby* 1367
- Iglér 1387, 2000
- Italicus 838, 1337, 1345–1346, 1569, 2973
- Karnover (*Hosszú*–) 1995–1999
- Nürnberger (*Neremberger*) 1368–1369, 1371, 1385–1387, 1389, 1392, 1395, 1400, 1403, 1995, 1998, 2000, 3087
- pernisii → pernisium
- Rosa sicca 1359
- Schwabacher 2001
- simplex 2030
- *Trothnar* 1391
- Wratislaviensis 1370, 1390, 1573, 1996–2000, 2004
- papirum 1445, 1919, 3013
- parata pecunia → pecunia
- pargamentum 1506, 1993, 2932
- pathkovere* 1881
- paupertas 148, 2228; rusticorum 2238
- pax 1189, 1243
- pecia → mensurae, pecia
- pecora 2025
- pecunia 11, 35, 39, 67, 72, 111, 175, 634, 654, 659, 666, 682, 733, 744, 754, 782, 800, 877, 1098, 1110, 1264, 1293, 1301, 1303, 1309, 1322, 1328, 1412, 1436, 1539, 1552, 1557, 1560–1561, 1563, 1578, 1675–1677, 1801, 1850, 1925, 2024–2025, 2627, 2631, 2683, 2718, 2727, 2729, 2732, 2734, 2750, 2757, 2762, 2778, 2870, 2872, 2917–2919, 2934, 2944, 2953, 2975, 2999, 3123, 3133, 3143
- deputata 1296, 1549, 1550, 3028
- imposita 778–779
- numerata 2027–2028, 2033
- parata 1, 114, 859, 2025, 2029, 2031–2032, 2034, 2678
- Viennensis → moneta, pecunia Viennensis
- pelles meliores 1356
- pellis agnellina 918
- hermellina 1348, 1355, 1650, 1663; *vulgo hewlgh* 1355
- mardurina 1651
- sabellina 1356, 3060
- variolina/variolum 763, 775, 1877
- pelvis 1222, 1278, 1285, 1766
- permutatio equi 1968; ovium 35; pecuniarum 2518
- pernisium 1368–1369, 1371, 1385–1388, 1393–1394, 1396–1399, 1401–1402, 1479, 1520, 1567, 1571, 1666, 1740, 3117
- perscrutatio damnorum 773
- pertinentia castrorum et civitatum 19, 52, 78, 104, 274, 502–503, 505, 572, 575, 579–580, 601–602, 604–608, 1082,

2044, 2197, 2472, 2481, 2528, 2536,
2547, 2552–2553, 2564, 2576, 2594,
2596, 2598–2599, 2605–2606, 2608,
2762, 3026
pestilentia 2474
pestis 2493, 2517
phymbria (fimbria) 1877
pileus de straminibus 1847
pincernalis mensa 1889
pinta → mensurae, tinta
piscina 2668
piscis 1451, 3096, 3101
pixis 279, 785, 826, 896, 910, 931, 933,
947, 1000, 1066, 1137, 1588, 1604
— barbata 674, 1482, 1604, 2005, 2785
— *felwethe* 1058
— manualis 1482, 2786, 2795
planta rotarum 2913
plombum → plumbum
plumbum, plumbeus 736, 1654, 1668,
2795, 2939
pluvia 1531
pokroch 1488–1489
pomum granatum 1621, 1628
— narantium 1621, 1628, 1630, 1774,
1781, 1795, 1807, 1815, 1820, 1827,
1840, 1842, 1845, 1849, 1851, 1854,
1876, 1882, 1896, 1904–1905, 1912,
1920, 1964, 2884
porcus 433, 701, 724
porta castris 1755
prandium 1372, 1428, 1895–1896
pretium 676, 681, 1954, 2006, 2622–2624,
3062, 3067
primitiae 959, 1191, 1769
proventus (regales) 1, 38, 55, 2025, 2618,
2627
provisio 828
pulver (bombardarum, pixidum) 736, 966–
968, 978, 1010, 1021, 1025, 1114,
1588, 1591–1592, 1604–1605, 1625,
1632, 1643, 1647–1649, 1655, 1658–
1659, 1665, 1669, 1671, 1674, 1678,
1687, 1693–1694, 1697, 1702, 1707–
1708, 1720, 2752, 2787
purgatio armorum 1452, 2943
purpur (purpura), purpurea 1342, 1348,
1358–1359, 1650, 1663

Q

quartale anni 732, 861, 863–865, 989–990,
1089
quingagesima 19, 34–35, 2021
quinum (lectio incerta) 1634

R

rasura panni 1394, 1813, 1843, 1983
ratio (rationem dare, ponere) 708, 732, 859,
2025, 2030, 2717–2718, 2915, 2953; *in*
registris contributionum non indicatur
recordatio, recordare 1589, 1860, 1874,
1887, 1923, 1962, 2875, 2897, 3130
rectificatio 2060, 2356, 2397, 2466, 2549,
2611
reda, redalis 1633, 1972, 2954, 3064
redemptio argenti 19; argenteriorum 686
— capitis 36, 2732, 2744, 2840
— castelli 2628
— castris vel castrorum 714, 1906, 2770
— filii de captivitate 2722, 2729, 2826
— freni 1432, 1434, 1437, 1463, 1732,
1806, 1816, 1888, 1913, 1955
— rerum impignoratarum 769
— salium 654, 2632
reductio filii → redemptio filii
reformatio castrorum 2892
— cupparum 1187
— curruum 1970–1971, 1973, 2913–2914
— fodinarum vel montanarum 752, 2673,
2871–2872
— vasculorum 1710
—, renovatio ollarum 1377, 2940
registrum 1, 35, 38, 55, 640, 676–677,
705, 752, 1445, 1582, 1584, 1590,
1669, 1919, 2024, 2465, 2546, 2769,
2771–2773, 2790, 2944, 2946
relatio (sc. responsio) 951, 1082, 1579,
1930, 2950, 3124
— *vide 'referentes' in indice locorum et*
personarum
relaxatio 724, 2688; *in registris contributio-*
num non indicatur
religio 1838
remanentia 11, 89, 529, 583, 2068, 2583
renovatio → reformatio ollarum
repletio, repletura vinorum 1439, 2011,
2013

- res (sc. diversa clenodia regia) 1010, 1130, 1584, 1630, 1717, 1927, 1943, 2025, 2769, 2771–2773, 2790, 2795, 2883, 2991, 3031, 3063, *in registris contributionum non indicatur*
- restantia 205, 239, 250, 258, 266, 281, 394, 494, 521, 619, 2198, 2210, 2238, 2373, 2394, 2417, 2450, 2465, 2540–2543, 2613–2614
- restitutio castrorum 873, 1064, 1276, 1966, 2035
- revisio damnorum 745
- fodinarum 2694
- rota bombardarum 1586, 1626–1627, 1662, 1698, 1719, 1723
- curruum 1374, 1376, 1971, 2913
- , rotha peditum vel stipendiariorum 878, 954, 974, 984, 1056, 1081, 1098, 1109–1110, 1121, 1169–1170
- royth 1425, 1488
- S**
- saccus 3064
- sagitta manualis 1482
- sal 618, 624, 633, 654, 1318, 1894, 2021, 2027–2029, 2031–2033, 2035–2036, 2618, 2622–2624, 2632, 2776
- sallarum 33, 637, 643–644, 646, 648–650, 657–658, 660, 662–663, 667, 685, 715, 719, 739–740, 884, 892, 954, 976, 1005, 1015, 1261, 1319, 1478, 1487, 1496, 1513–1514, 1516, 1614, 1715–1716, 1751–1752, 1754, 1758–1759, 1775–1776, 1785, 1886, 1956, 1974, 1985, 2028, 2030–2033, 2558, 2617, 2634, 2639, 2646, 2649, 2672, 2704, 2705, 2715, 2717–2718, 2742, 2746, 2758–2759, 2762, 2763–2764, 2792, 2799, 2806, 2808, 2813, 2820, 2863, 3025, 3070, 3072, 3107, 3133; *in registris contributionum non indicatur*
- annuum 2027, 2032, 2036–2037
- deputatum 1286
- salnitrium 1146, 1482, 1562, 1591, 1710, 2997
- scarlatum, scarlathum 1361, 1537, 1620
- schola 1173, 1332, 1589, 1860, 1923, 1962, 2897
- scrinium 1500, 3022
- scriptum (sc. ad scripta alicuius) 1668, 3000
- scultella 747, 1321, 1475, 1774, 2001, 2767–2768, 3136
- sebum 2020
- securis 1465, 1668, 1881
- sedes bombardarum 1696, 1705
- sella 1380, 2961, 3138; cf. equus sellatus
- sententia 49–50
- sepulcrum 2895
- sepultura 998, 1090, 1207
- sera 3022
- sericum, sericeus 822, 997, 1336, 1423, 1425, 1488, 1739, 1812, 1835, 1950–1951, 2747, 2769, 2771–2773, 2790, 2971, 2977, 3092, 3138
- servitia 742, 848, 865, 880, 1022, 1028, 1038, 1073, 1095, 1097, 1100, 1109, 1121, 1151, 1185, 1214, 1218, 1223, 1230, 1269, 1277, 1306, 1553, 1555, 1583, 1767, 1956, 2027, 2029, 2031, 2323, 2630, 2655, 2676–2677, 2679–2680, 2698–2699, 2702–2703, 2707, 2717, 2724, 2729, 2731, 2737, 2819, 2829, 2846–2847, 2851, 2862
- sigillum iudicis curiae 935
- regium 3013; annullare 1471
- silva 1548
- sindo 962, 1177, 1878–1879, 1889, 1950
- species 963, 1499–1500, 1587, 1678, 3015, 3017
- spoliatio 783
- stola aulicorum 1090
- stramen 1453, 1809, 1847, 1936
- strangh* → *istrangh*
- strepia 1448, 2954
- strigilis 1466, 3064
- strubnicha, strubnicza, ztrubnicha* 947, 1633, 1644
- suba 763, 775, 820, 918, 953, 956, 991, 1242, 1348, 1630, 1653, 1770, 1812, 1835, 1877, 2781–2782, 2879, 3060, 3062, 3131–3132, 3139
- agnellina 3111
- mardurina 1096, 1651, 2852, 3067
- purpurea 1663
- vulpina 692, 1106, 1641, 1651, 1712, 3110, 3139

- subductio vestis 2976
subductura 763, 775, 1348, 1399, 1484–1485, 1494, 1650, 1663, 1744
subsidium 625, 636, 671, 693–694, 699, 709–710, 720–722, 742, 805, 880, 895, 946, 1037, 1059, 1084, 1158, 1204–1205, 1208, 1298–1300, 1304–1305, 1498, 1570, 1767, 1772, 1938, 1981, 1988–1989, 1992, 2029, 2633, 2639, 2645, 2650–2651, 2653, 2662, 2681, 2697, 2719–2720, 2722, 2725, 2728–2732, 2734–2736, 2738, 2740, 2744, 2748, 2808, 2818, 2828, 2905–2907, 2920, 3025, 3069
suburbium 1327
succisio lignorum 1662, 1706; troncorum 1606
sulfur 1482, 1562, 1591
summa 686, 1424, 1660, 1771, 1880, 2949;
in registris contributionum non indicatur
— summarum 619, 2614
— totalis 38, 55, 592, 620–621, 2022–2023, 2592, 2621–2616, 3141–3142
superpelliciatu 575
susceptio castrorum 2035
sustentatio castris 2725, 2733–2734, 2740
- T**
tabernaculum 1922
tafata, tafatha, thafata 1490, 1890, 2976, 3135
talya 2668
targh, thargh 1629, 1646, 1686
tavernicatus 2643, 2669, 2714, 2860
taxa extraordinaria civitatibus imposita 5–8, 12–15, 17–18, 31, 38, 40–48, 53, 55, 1334, 1510, 1725–1729, 1906, 2005–2016, 2018–2020, 2619, 2626
— — Cumanis et Philisteis imposita 54
— — possessionibus regiis imposita 52
— — Saxonibus imposita 20; cf. pecunia imposita
— Iudeis imposita 4, 51
— regno imposita (unius vel medii floreni) 148, 652, 886, 1077, 1590, 2737, 2739, 2749, 2784; *in registris contributionum non indicatur*
— Siculorum 38, 55
— Slesiae 2929–2930
- teatrum (civitatis) 2217
tectura 1468, 1555
tela 1128, 1233, 1484–1485, 1489, 1493–1494, 1744, 1864, 3083, 3088, 3138
telum igneum 1634
tentorium 1131
terpentinum 1634
thafata → *tafata*
thalyth 3024
thargh → *targh*
thekerwen (attractorium) 2793
thengel 2913
therew (instrumentum ferreum) 1672
thesaurus 2882
tigra 1532, 1555
tilia 1634
tractatorium balistarum 1573, 1575; cf. attractorium
traditio castris 1017–1018
tragea 1582
translatio ad alium comitatum 401, 2369
tricesima 16, 30, 2025–2026, 2618, 2620
— filialis 30, 2025–2026
triticum 1931
triumphus 1348
truncus (truncus) 1606
tubicen, tubicina 1335, 1490, 1963, 2989, 3135
tunella → mensurae, tunella
tunica 1399, 2030
- U**
ulna → mensurae, ulna
uncia → mensurae, uncia
ursus 1859
- V**
vadum 1951
vaivodatus (wayvodatus) 33, 637, 658, 739, 769, 1296, 1319, 2031, 2644, 2762, 3133
variolis, variolinus → pellis variolina
vas aureum 686
— pulverum 1562
— vini 681, 1086, 1167, 1309, 2006–2014, 2016–2017, 3095, 3100
vasculum 1439, 1632, 1658, 1693–1694, 1708, 1710, 1720
vectigal 733

- vectura 1010, 1112, 1260, 2006
 velutum 701, 724, 727–728, 1242, 1246,
 1312–1313, 1362, 1739, 2852
 venatio 1315, 1967, 1975, 1984, 2010,
 2873, 2943, 2948–2949, 2952, 2971,
 2979
 venter vulpium 1641, 1651, 1656, 3139
 vestimentum 1343, 1403, 1664, 1872, 3087
 vestis 629, 842, 1040, 1193, 1277, 1280,
 1337, 1343, 1345, 1347–1348, 1388,
 1416, 1423, 1479, 1515, 1520, 1571,
 1756–1757, 1791, 2030, 3117, 3120;
 vestis *chuba* 2976
 vestitura 1384, 1402, 2030
 vexillum 1490, 2989, 2991
 via 747, 784, 828, 1166, 1321, 1465, 1491,
 1499, 1810, 1975–1976, 3040
 victima 1800
 victualia 702, 771, 1144, 1216, 1442, 1451,
 1526–1528, 1768, 2877, 3103
 victus 862–863, 2030, 3019
 vigesima 32–33, 1268, 1319, 2031
 vinum 681, 760–761, 1043, 1050, 1083,
 1086, 1167, 1175, 1309, 1439, 1451,
 1927, 2006–2017, 2637, 2939, 3030,
 3065, 3095, 3100
 — de Pula 735
 — de Rivolio 735
 — Sirimiense 1438, 2939
 —, malvaticum 735, 1372–1373, 1422,
 1438, 1817, 1833, 1839, 1895, 1976,
 2972
 vitrum cristallinum 3020
 vitta 1492, 1857
 voluntas alicuius (cf. *mandatum*) 420, 1606
 — regia 2026, 2552, 2559, 2662, 2695,
 2706, 2747, 2854
 vulneratio, vulneratus 973, 1580
 vulnus letale 1327
 vulpes, vulpinus 692, 1106, 1641, 1651,
 1656, 1712, 3110, 3139

W

- wayvodatus → vaivodatus
wereches 406

Z

- zkaba* 1576
 zona 1922
ztrubnicha → *strubnicha*

Függelék / Appendices

I.

II. Ulászló király itineráriuma (1494–1496)

Az alábbi összeállítás a király tartózkodási helyeit mutatja be Ernusz Zsigmond kincstartósága idején, azaz 1494 elejétől 1496 júniusáig. Teljességre törekszik abban, hogy az uralkodó utazásainak összes, források által megismerhető állomását felsorolja, de a jegyzetapparátus az egyszerűsítés jegyében az egyes helyszíneknél csak a feltétlenül szükséges – általában az első és utolsó – forrásadatokat tünteti fel. Az itinerárium elsődleges forráscsoportját a királyi (ok)levelek alkotják. Az ezekből nyerhető adatokat azonban meg kell rostálni: a király bírói pecsétjét például az uralkodó távollétében is használták, ami miatt az ezzel megerősített királyi oklevelek keltezési helyeit csak akkor szükséges figyelembe venni, ha az adott oklevél kormányzati intézkedést vagy kegygyakorlást foglalt írásba (ilyenkor a rajta lévő királyi aláírás vagy kancelláriai jegyzet is valószínűsítheti a király tényleges jelenlétét). Elsősorban mégis a magyar és cseh kancellárok által kezelt magyar és cseh titkospecsétekkel, valamint a királyi titkár kezelésében lévő gyűrűspecséttel ellátott iratok mutatják meg a király aktuális tartózkodási helyét, noha olykor előfordul, hogy e pecsétek kezelői az uralkodó távollétében is kiállítottak igazságszolgáltatással kapcsolatos, illetve magánjogi rendelkezéseket. A pecsételést mellett további információt biztosítanak a királyi (ok)leveleken olvasható kancelláriai jegyzetek: az alábbiakban, ha az uralkodó saját kezű aláírásával látta el az adott (ok)levelet, ezt W (*Wladislaus rex manu propria scripsit*) jelzi; ha az adott pecsét kezelője vállalta a felelősséget az (ok)levél kibocsátásáért, CP (*Commissio propria domini regis*), ha ezt a felelősséget másra – egy úgynevezett referensre – hárította, R (*Relatio* vagy *Ad relationem*) rövidítésekkel egészítettem ki a dátumot és a levéltári jelzettel tartalmazó hivatkozásokat. A legfeljebb *lecta* jegyzettel ellátott rutinszerű parancslevelekre, mandátumokra (iktatás, vizsgálat, idézés stb.) a *mand.* rövidítés utal. Ezeket a királyi írószervek természetesen az uralkodó tudomása nélkül állították ki, de ha ezt olyan településen tették, ahol a megelőző vagy éppen elkövetkező napokban a király jelenléte igazolható, fel lehet használni információikat az itinerárium készítése során.¹ Jeleztem, ha a felhasznált forrás csak átírásban vagy másolatban maradt fenn, hiszen ilyenkor nem dönthető el, melyik pecséttel erősítették meg az eredetit, illetve azon milyen jegyzetek álltak. A királyi (ok)levelek mellett felhasználtam az elbeszélő forrásokban, számadásokban, köztük a most kiadott királyi számadáskönyvben található említéseket, de szükség esetén a király kíséretében időző személyek tartózkodási helyeire vonatkozó okleveles adatokat is. A dátummal vagy a helyszínnel kapcsolatos bizonytalanságokat a dőlt szedés jelzi és minden más, ellentmondásosnak tűnő forrásadattal együtt a jegyzetek szolgálnak magyarázatukra.²

¹ Az 1490-es évek királyi oklevél-kibocsátással kapcsolatos jelenségeire, az itineráriumkészítésre vonatkozóan ezekből adódó következtetésekre lásd Neumann: Királyi aláírás. Vö. a korábbi időszakok modern királyi és királynéi itineráriumai: Engel–C. Tóth: Itineraria, Horváth: Itineraria.

² A vizsgált időszakra vonatkozóan az elmúlt két évtizedben már megjelentek itineráriumközlések: Horváth Richárd és Fedeles Tamás a Lőrinc herceg elleni háború néhány hónapjára vonatkozóan közöltek egy-egy listát (Horváth: Veszprémi várak 123., Fedeles: Lázadó herceg 35–36.), e sorok szerzője pedig két térképen ábrázolta Ulászló király 1494–1496 közötti itineráriumát (Neumann: Délvidéki utazások 50–51.).

1494

Jan. 1. – márc. 10.	Buda (Pilis m.) ³
Márc. 10–12.	Pest (Pest m.) ⁴
Márc. 17–20.	Eger (Heves m.) ⁵
Márc. 23. – ápr. 1.	Kassa (Abaúj m.) ⁶
[Ápr. 1–6. között]	Eperjes, Sáros vára, Kiszseben (Sáros m.), Szepes vára (Szepes m.) ⁷
Ápr. 6. – máj. 7.	Lőcse (Szepes m.) ⁸
Máj. 10. – júl. 3.	Kassa (Abaúj m.) ⁹
Júl. 7.	Gönc (Abaúj m.) ¹⁰
Júl. 12–13.	Tokaj (Zemplén m.) ¹¹
[Júl. 13–27. között]	Nagybánya (Szatmár m.) ¹²
Júl. 19/27. – aug. 6.	Várad (Bihar m.) ¹³

³ Bonfini helyesen III. 10-re teszi az uralkodó elindulását Lőcsére (Bonfini V. III. 144.).

⁴ III. 10. DF 288423. (cseh királyi, R: Schellenberg kancellár) – III. 11. DF 204021. (W, bírói pecsét) – III. 12. DL 20184. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó, átírás). – Közben Bakóc kancellár a titkospecséttel még Budán maradt, III. 10. DF 206582., III. 11. DF 204020. (CP), DF 240767. (CP), DF 268119. (CP), DF 269253. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó). – Azt a III. 13-án kelt titkospecsétes budai keltezésű oklevelet (DF 265831.), amelyet az uralkodó is aláírt, vélhetően később mutatták be neki, és nem arról árulkodik, hogy Ulászló visszatért Budára.

⁵ III. 17. DF 270751. (CP) – III. 18. DL 20164. (CP), DF 288574. (cseh királyi, CP) – III. 20. DF 240768. (CP). – III. 19. „Item feria quarta ante dominicam Ramispalmarum tempore discussus domini reverendissimi [sc. episcopi Agriensis] cum regia maiestate ab Agria...” Kandra: Bakócs-codex 346., vö. uo. 348. – Vö. Bonfini V. IV. 1.

⁶ III. 23. DF 229067. (CP) – IV. 1. DF 204023. (CP), DF 240769. (CP). – Vö. Bonfini V. IV. 2.

⁷ Bonfini V. IV. 4.

⁸ IV. 6. DL 69080. (mand., átírás) – IV. 7. DF 287627. (cseh királyi, R: Schellenberg kancellár) – V. 6. DL 64486. (CP), Privilegia 845. – V. 7. Divéky: Fejedelmi kongresszus 5. – Vö. Bonfini V. IV. 5–48.

⁹ V. 10. DF 290345. (átírás, missilis). – V. 13. DF 244651. (W) – VII. 3. Erdődy lt. D 11128. (W). – Budán VII. 13-án könyveltek el egy kiadást egy királyi palotás részére, akit az uralkodó Kassáról a város elhagyásakor küldött a kincstartóhoz (1566). – A DL 25240. jelzetű, átírásban fennmaradt mandátumnak ugyan V. 9-i a dátuma, de csak azért, mert a keltezési sorból kimaradt az *octavas* szó. Vö. eredetijével, amelynek V. 16. a dátuma (DF 262913.).

¹⁰ Göncről keltezett VII. 7-én az Ulászló királyhoz Kassán csatlakozó Orso Orsini pápai legátus (DF 229076.), de korántsem biztos, hogy ezúttal is a király kíséretében tartózkodott a településen.

¹¹ VII. 12. DF 231895. (CP) – VII. 13. DL 17867. (CP).

¹² Losonci László erdélyi vajda 1494. VI. 6-án, Tordán kelt levelében arról értesítette a szebeni polgármestert, hogy a király Kassa után (Nagy)Bánya felé veszi az útját, onnan pedig Váradra utazik majd (DF 245406.). A forrásokból nem állapítható meg, felkereste-e végül a bányavárost. Az viszont feltűnő, hogy a tokaji tartózkodás után két hétig, VII. 27-ig hiányoznak a király által kibocsátott oklevelek (a két kivétel pedig csak Bakóc kancellár váradi jelenlétét igazolja egyértelműen, lásd a következő jegyzetet), következésképpen „volt idő” a mintegy 200 km-es nagybányai kitérőre.

¹³ Az első két forrás egyértelműen csak Bakóc kancellár váradi jelenlétét igazolja (vö. az előző jegyzettel). VII. 19. DF 223997. (mand., titkospecsét) – VII. 21. (DF 278834., mand., titkospecsét) – VII. 27. DF 245205. (CP) – VII. 31. DF 204026. (CP) – VIII. 3. Keresztúri: Descriptio 251–253. (titkospecsételési záradék) – VIII. 6. 755 (Váradról küldenek királyi levelet Budára). – Bizonyára rontott, VII. 25-i kassai keltezés: DF 263215. (átírás). – VIII. 1-jén Losonci László erdélyi vajda bocsátott ki oklevelet Váradon (DL 94582.).

Aug. 11–15.	Kolozsvár (Kolozs m.) ¹⁴
Aug. 16–17.	Torda (Torda m.) ¹⁵
Aug. 20.	Medgyes (Szászföld) ¹⁶
Aug. 22. – szept. 16.	Szeben (Szászföld) ¹⁷
Szept. 12.	Vöröstorony (Szászföld) ¹⁸
Szept. 18–21.	Gyulafehérvár (Fehér m.) ¹⁹
Szept. 24.	Jófő (Dobra, Hunyad m.) ²⁰
Szept. 30. – okt. 7.	Temesvár (Temes m.) ²¹
Okt. 10–12.	Zenta (Csongrád m.) ²²
Okt. 16–31.	Pétervárad (Szerém m.) ²³
Nov. 5.	Nándorfehérvár (Nándorfehérvári bánság) ²⁴
Nov. 7–8.	Szalánkemén (Szerém m.) ²⁵
Nov. 13–17.	Pétervárad (Szerém m.) ²⁶
Nov. 17. – dec. 9.	Bács (Bács m.) ²⁷

¹⁴ VIII. 11. DF 204027. (CP) – VIII. 15. ANM Nagybánya város lt. no. 22. (CP).

¹⁵ VIII. 16. DF 288576. (cseh királyi, CP). – VIII. 17-én a bizonyára a király kíséretében tartózkodó (vö. DL 94582., DF 275384.) erdélyi vajda, Losonci László bocsátott ki oklevelet Tordán (DF 253528.).

¹⁶ VIII. 20. 757. (A kincstartó kifizetése Burian z Lichtenburka kamarásnak.) – A király korábbi medgyesi tartózkodását említi egy 1494. X. 17-i királyi oklevél: DF 245210.

¹⁷ VIII. 22. „a dicta sexta feria, dummodo regia maiestas intravit, pro panibus usque ad festum Egidii...” Rechnungen 139. – VIII. 24. (W, R: Ernuszt Zsigmond kincstartó). – IX. 15. DF 286603. (CP). – IX. 16. „feria tertia post recessum regie maiestatis...” Rechnungen 151. (A király ezen a napon, az udvar egy része azonban csak másnap hagyta el a várost.) – A király közben IX. 12-én meglátogatta Vöröstoronyt, lásd a következő jegyzetet.

¹⁸ IX. 12. Rechnungen 149.

¹⁹ IX. 18. 781 (követet küldenek Gyulafehérvárról Kolozsvárra a pápai legátushoz). – IX. 20. DF 240774. (titkospecsét) – IX. 21. DL 20220. (CP).

²⁰ A Gyulafehérvár és Temesvár közötti Maros menti út egyik állomása, ahol Drágfi Bertalan erdélyi vajda bocsátott ki oklevelet (DL 29565.), aki a király kíséretében tartózkodott ekkoriban (Bonfini V. IV. 82.). Drágfi IX. 29-én egy kelethegyi nélküli, a Hunyad megyei Déva részére szóló királyi privilégium referense (DF 257697.). – A számadáskönyv IX. 24-i, temesvári bejegyzése bizonyosan téves adatot őrzött meg (784).

²¹ IX. 30. 786 (Temesváron borralalót adnak gyalogosoknak). – X. 4. DF 244510. (W). – X. 7. DF 240778. (W).

²² X. 10. DF 240797. (mand., tartalmi átirás) – X. 11. DF 215930. (CP) – X. 12. DF 288577. (cseh királyi, R: Jan z Lomnice morva főkamrás).

²³ X. 16. DF 237685. (CP) – X. 31. DF 233314. (CP). – Október–november fordulóján Bakóc Tamás kancellár – és talán vele együtt az uralkodó is – a Pétervárad és Bács között elhelyezkedő Futakon tartózkodott (Kandra: Bakócs-codex 372., 444.).

²⁴ XI. 5. AČ X. 71–72. (CP), 2029.

²⁵ XI. 7-én a király kíséretében tartózkodó Perényi Imre asztalnokmester a Szalánkeménhez közeli titeli káptalan előtt tett bevallást: DL 20227. – XI. 8. DF 266072. (W), Erdődy lt. D 917. (W).

²⁶ XI. 13. DL 99163. (R: Drágfi Bertalan erdélyi vajda) – XI. 16. DL 64489. (W). – XI. 17. 877.

²⁷ XI. 17. 881–882. – XI. 19-én a király kíséretében tartózkodó Perényi Imre asztalnokmester már a bácsi káptalan előtt tett bevallásokat: DL 20230., DL 20232. – XI. 21. DL 59844. (CP) – XII. 8. DL 32901. (W, átirás) – XII. 9. DF 223982. (titkospecsétes mand.). – Valószínűleg XII. 9-én hagyta el Bácsot: 965, vö. 969.

Dec. 10–18. Atya (Valkó m.)²⁸
Dec. 21–31. Újlak (Valkó m.)²⁹

1495

Jan. 3–4. Újlak (Valkó m.)³⁰
Jan. 7–23. Valpó (Baranya m.)³¹
Jan. 26. Szentmihály (Körös m.)³²
Jan. 26. Monoszló (Körös m.)³³
Jan. 29. – febr. 14. Verőce (Verőce m.)³⁴
Febr. 15–18. Babócsa (Somogy m.)³⁵
Febr. 18–26. Verőce (Verőce m.)³⁶
Márc. 1. – ápr. 1. Pécs (Baranya m.)³⁷
[Ápr. 1–5. között] Bába, Szekszárd (Tolna m.)³⁸
Ápr. 5. Tolna (Tolna m.)³⁹

- ²⁸ XII. 10-én már Atyán teljesítettek egy kifizetést: **970**. – XII. 13-án Geréb Péter országbíró Atyán bocsát ki oklevelet Kanizsai György pohárnokmester bevallására Bakóc Tamás kancellár részére: DF 210103–104. – XII. 15. Erdődy lt. D 918. (R: Szatmári Ferenc budai prépost, másolat) – XII. 16. DF 252620. (W) – XII. 18. DF 288578. (CP).
- ²⁹ XII. 21. Bonfini V. IV. 159–160. (a vár elfoglalása és a király bevonulása) – XII. 22. DF 233483. (adományt követő mand., átírás) – XII. 26. DF 276252. (CP) – XII. 27. DL 72065. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó).
- ³⁰ 1495. I. 3. DF 245214. (W). – I. 4. **1011, 1013**.
- ³¹ I. 7. DF 245215. (CP), DF 245217. (CP), DF 288579. (cseh királyi, CP) – I. 18. DF 240784. (CP) – I. 20. DF 219073. (titkospecsétes mand.) – I. 21–23. **1082–1085**.
- ³² I. 26. DF 204029. (CP), DF 240785. (CP).
- ³³ I. 26. DF 250896. (adományt követő mand.).
- ³⁴ I. 29. DF 260408. (CP) – II. 14. DF 231925. (R: Ferenc győri püspök, budai prépost).
- ³⁵ II. 15. DF 200567. (CP). – II. 18. **1131** (a tétel lehet utólagos elkönyvelés is, ezért az ekkori babócsai jelenlét bizonytalan).
- ³⁶ II. 18. DF 240787. (CP, cseh kancellária kiadványa) – II. 19. DF 231921–923. (CP) – II. 26. DF 252111. (W, CP). – Vö. II. 28. **1161–1168** (Verőcén kifizetett tételek elkönyvelésének dátuma, a kifizetésekre természetesen korábban is sor kerülhetett).
- ³⁷ Bonfini szerint a király III. 1. körül érkezett Pécsre (Bonfini V. V. 25.). A Pécsre utazás előkészületei már II. 18-án megkezdődtek (**1130–1131**). – III. 2. **1173** (az első biztosan Pécsen elkönyvelt kiadás) – III. 8. DF 210105. (mand., átírás) – III. 9. DL 20271. (CP) – III. 30. DL 67580. (R: Corvin János herceg, Vingárti Geréb Péter országbíró) – III. 31. DF 255928. (bírói pecsétes bevallás) – IV. 1. DL 34081–34082. (mand., átírás). – Fennmaradt egy eredeti, Pécsre, 1495. február 20-ára keltezett királyi oklevél (DF 233129. [W], másolata: DL 20269.), amelynek azonban bizonyosan elrontották a dátumát: az uralkodó ekkori verőcei tartózkodása jól adatolt (II. 20. DL 36037. [CP]), ráadásul első számú kedvezményezettje, Vingárti Geréb Péter országbíró két nappal korábban még Darnóc ostrománál keltezett (DL 39179.). Arról lehet szó, hogy az oklevélben olvasható döntést Verőcén, II. 20-án hozták meg, de már Pécsen foglalták írásba. (Az oklevél kivonatát egyébként a hátlapján lévő regisztrációs jegyzet szerint legalább fél évvel később iktatták a királyi könyvbe.)
- ³⁸ Bonfini V. V. 56.
- ³⁹ IV. 5. DF 285441. (átírás, tartalmából sem dönthető el, milyen pecsét volt eredetijén).

Ápr. 8–9.	Fehérvár (Fejér m.) ⁴⁰
Ápr. 9–30.	Buda (Pilis m.) ⁴¹
Máj. 1–4.	Visegrád (Pilis m.) ⁴²
Máj. 5. – júl. 6.	Buda (Pilis m.) ⁴³
Máj. 24.	Pest (Pest m.) ⁴⁴
Jún. 9.	Pilis (Pilis m.) ⁴⁵
Júl. 8–17.	Tata (Komárom m.) ⁴⁶
Júl. 23. – aug. 16.	Buda (Pilis m.) ⁴⁷
Aug. 16.	Csepel (Csepel-sziget) ⁴⁸
Aug. 20.	Ráckeve (Csepel-sziget) ⁴⁹
Aug. 25–28.	Isaszeg (Pest m.) ⁵⁰

⁴⁰ IV. 8. DL 106679. (W) – IV. 8-án Bakóc kancellár egri provizora Fehérvárra menesztett küldöncöt urához (Kandra: Bakócs-codex 417.). – IX. 9-én a király kíséretében lévő Dengelegi Pongrácz Mátyás és Szentgyörgyi Péter gróf bevallást tesznek a fehérvári káptalan előtt (DL 20279.).

⁴¹ A király IV. 9-én vonult be Budára (1731). Bonfini szerint április 5. *Nonaej*án érkezett a fővárosba (Bonfini V. V. 56.), ami téves, de ha 5. *Idusa* javítjuk, helyessé válik. – IV. 11–24. között csak átírásban lévő vagy bírói pecséttel ellátott mandátumok maradtak fenn. – IV. 24. DF 227284. (R: sérült részen), DL 39017. (R: Kálmáncsehi Domokos fehérvári prépost, személynök) – IV. 26. DF 283016. (R: ugyanő) – IV. 29. DF 290648. (cseh királyi, W), DF 246350. (CP). – IV. 30. RTA MR V/1/2. 929–930. (a király levele Frigyes brandenburgi őgrófnak).

⁴² V. 1. DF 204031. (W), 1795–1797. – V. 2. DF 245219. (CP). – V. 3. 1287–1290. – V. 4. RTA MR V/1/2. 770. (követi megbízólevél). – Vö. még 1787.

⁴³ V. 4. DL 74542. (átírás, vélhetően a személyes jelenlét kiadványa, tehát nem bizonyítja a király jelenlétét) – V. 5. DL 46301. (R: Bradács Lőrinc kamarás) – VII. 6. DF 268945. (CP). – Az uralkodó VII. 6-án indult el vadászni „Visegrádra, Tatára és Komáromba” (1975), de valószínűbb, hogy egyenesen Tatára utazott (1967), és a másik két települést végül nem kereste fel. – VII. 9-én budai kelettel a titkospecsét alatt bizonyára Bakóc kancellár bocsátott ki rutinszerű tartalommal királyi oklevelet: DL 93645.

⁴⁴ V. 24. 1851 (az uralkodó az országgyűlés idején Pesten ebédel; a dátum a kiadás elkönyvelésének időpontja).

⁴⁵ VI. 9. 1292–1293 (elkönyvelik kiadásként az uralkodónak a Pilisbe küldött pénzt). – A királyi oklevelek sora az ezt megelőző és követő napokban lényegében folyamatos, egyedül június 7-ről nem maradt fenn egy sem (8-án kelt Ulászló király II. dekrétuma). Feltehetően csupán egy rövidebb kirándulásról, vadászatról volt szó.

⁴⁶ A király VII. 6-án indult el Budáról Tatára, lásd a 43. jegyzetet. – VII. 8. 1301. – VII. 15. Justh 473. sz. (átírás, tartalmából sem eldönthető, melyik pecsét volt az eredetin). – VII. 18. (kelethely nélkül): DL 14975. (átírás, privilégium, R: Szatmári György titkár). – VII. 17-én Vingárti Geréb Péter országbíró bocsát ki Tatán okleveleket, amelyek feltételezik az uralkodó jelenlétét (Justh 474–476.). – VII. 19-én a király vadászaton volt „kint, a falvakban” (2873). – Egy VII. 18-án Budán kelt oklevél egyértelműen személynöki kiadvány (DL 86021.), a VII. 22-i budai oklevél (DL 20343.) pedig átírásban maradt fenn, így nem eldönthető, eredetijét milyen pecséttel látták el.

⁴⁷ A király VII. 23-án tért vissza Tatáról Budára: 2878. – VII. 28. DL 104041. (CP) – VIII. 5. DF 269252. (W) – VIII. 12. DF 245225. (CP) – VIII. 16. DL 20348., DF 251329., DF 251345., DF 264040–041. (titkospecsétes oklevelek). – A király távollétében, VIII. 21-én is kelt Budán egy külföldi sóval kapcsolatos parancslevél, amely bizonyára a kincstartóhoz, illetve hivatalához köthető, és elveszett eredetijét valamelyik királyi pecséttel erősítették meg: DF 204034. (másolat). – VIII. 24-én a cseh kancellária állított ki budai keltezésű oklevelet: Privilegia 850–851.

⁴⁸ A király és kísérete VIII. 16-án indult el a Csepel-szigeti vadászatra (1315, 2925, vö. 2010).

⁴⁹ VIII. 20. „Dán v Kyvu, ve čtvrtek před sv. Thymokem”. AČ XVII. 12. (cseh királyi, átírás).

⁵⁰ VIII. 25-én Pestről küldtek Isaszegre a királynak bort (2939). – VIII. 28-án még úgy tudták Budán, hogy a vadászaton lévő király vagy Isaszegen érhető el (2948), vagy már továbbindult onnan

Aug. 28.	Mogyoród (Pest m.) ⁵¹
Aug. 28.	Vác (Nógrád m.) ⁵²
Aug. 28–30.	Visegrád (Pilis m.) ⁵³
Szept. 5–9.	Visegrád (Pilis m.) ⁵⁴
Szept. 14.	Tata (Komárom m.) ⁵⁵
Szept. 17–20.	Gesztes (Komárom m.) ⁵⁶
Szept. 26–28.	Csákvár (Fejér m.) ⁵⁷
Okt. 2–4.	Fehérvár (Fejér m.) ⁵⁸
Okt. 6.	Szekszárd (Tolna m.) ⁵⁹
Okt. 12.	Valpó (Baranya m.) ⁶⁰
Okt. 13.	Eszék (Valkó m.) ⁶¹
Okt. 22–25.	Szeged (Csongrád m.) ⁶²

(2951). Magától értetődően ezeket a tételeket a bennük foglalt eseménynél egy-két nappal később is elkönnyvelhették, ami azt jelenti, hogy a király isaszegi vadászatára hamarabb is sor kerülhetett.

⁵¹ Csak valószínűsíthető, hogy Mogyoródon (2013) az uralkodó Isaszeget követően tartózkodott.

⁵² A számadáskönyvben egy-egy IX. 11-én és X. 5-én elkönnyvelt tétel említi az uralkodó ugyanazon váci tartózkodását (2956, 3004). A király és kísérete bizonyára Vácnál kelt át a Duna jobb oldalára.

⁵³ VIII. 28. DF 206756. (mand., pecsétje bizonytalan) – VIII. 30. DF 281311. (adományt követő mand., átírás). – VIII. 28-án Geréb Péter országbíró is Visegrádon bocsát ki oklevelet (DL 20351.), aki négy nappal korábban még Budán keltez (DF 238559.). Ekkortól egészen október végéig – egy kis megszakítással október elején – a király kíséretében tartózkodik.

⁵⁴ IX. 5. DL 58217. (W, átírás, gyűrűspeciálési záradék) – IX. 9. DF 212132. (adományt követő mand., gyűrűspeciál.). – A királyi titkospecséttel Egerben tartózkodó Bakóc Tamás kancellár is kibocsátott visegrádi keltezésű rutinszerű okleveleket: IX. 9. DF 224015., DF 224035. Ezek keltezési sorában végül Visegrádot Egerre, a napi dátumot pedig IX. 2-re javították. – IX. 9-éről és 13-ról fennmaradt egy-egy budai keltezésű királyi oklevél is, de nem valószínű, hogy az uralkodó visszatért Budára (DF 224032., Erdődy lt. D 10169.). Ezek szintén az Egerben időző Bakóchoz köthetők: az elsőn feltehetően titkospecsét, illetve Bakóc *lectája* látható, az utóbbi pedig az ő családjának az iktatását rendeli el.

⁵⁵ Egy IX. 11-én könyvelt kiadási tétel szerint Budáról már Tatára vagy Tata felé küldtek egy futárt a király után (2957). – IX. 14-én az uralkodó környezetében tartózkodó Geréb Péter országbíró bocsátott ki oklevelet Tatán (DF 200569., DF 200575.), aki IX. 5–7. között Visegrádon keltezett (DL 67864., DL 20355., DL 68460.). – Ugyancsak IX. 14-én a pestiek Tatára, illetve Gesztesre küldtek a királynak két hordó bort (2014).

⁵⁶ IX. 17. DL 20360. (R: Bradács Lőrinc kamarás), DL 22518. (átírás, R: Szatmári György királyi titkár, lásd DL 12800.). – IX. 20. DL 20361. (adomány, gyűrűspeciál.).

⁵⁷ IX. 26. MZD II/1. 110. (cseh királyi, átírás). – IX. 27-én az uralkodó kíséretében tartózkodó Geréb Péter országbíró bocsát ki itt oklevelet (DL 49520.). – IX. 28. DF 245224. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó, gyűrűspeciál.), DF 290806. (cseh királyi, R: Schellenberg János kancellár). – Vö. Bonfini V. V. 86.

⁵⁸ X. 2. 2986–2987. – X. 4. 2998. – Bakóc kancellár október elején Fehérvárról küldött levelet Egerbe (Kandra: Bakócs-codex 425.).

⁵⁹ X. 6. DL 107946. (W, gyűrűspeciálési záradék, másolat).

⁶⁰ X. 12-én Vingárti Geréb Péter országbíró keltez innen (DL 72066.). Geréb neve alatt X. 5-én és 9-én a Valkó megyei Borón bocsátanak ki okleveleket (DF 233240., DF 255930.), úgy tűnik, kis időre, a valkói közgyűlés idejére (vö. DL 20363.) elszakadt a király kíséretétől. – A X. 14. előtti napokban Valpóra küldtek pénzt a királynak: 3036.

⁶¹ X. 13. DL 20363. (W, gyűrűspeciálési záradék).

⁶² X. 22. DL 64491. (R: Szatmári György királyi titkár), DF 252621. (R: Kálmáncsehi Domokos váradai püspök, személynök). – X. 24. DL 27566. (R: Szatmári), DL 20298. (R: Kálmáncsehi). – X.

Okt. 25. – nov. 2.	Csanád (Csanád m.) ⁶³
Nov. 3.	Zenta (Csongrád m.) ⁶⁴
Nov. 7.	Telek (Bács m.) ⁶⁵
Nov. 12. – dec. 31.	Bács (Bács m.) ⁶⁶

1496

Jan. 1–4.	Bács (Bács m.) ⁶⁷
Jan. 14.	<i>Valkóvár (Valkó m.)</i> ⁶⁸
Jan. 15–18.	Valpó (Baranya m.) ⁶⁹
[Jan. 18–20. között]	Szentmihály (Körös m.) ⁷⁰
Jan. 20.	Verőce (Verőce m.) ⁷¹
Jan. 22.	Babócsa (Somogy m.) ⁷²
Jan. 24.	Csurgó (Somogy m.) ⁷³
[Jan. 24. – febr. 2. között]	Szombathely (Vas m.) ⁷⁴
Febr. 2–5.	Sopron (Sopron m.) ⁷⁵
Febr. 8. – ápr. 26.	Pozsony (Pozsony m.) ⁷⁶
Ápr. 28. – máj. 1.	Győr (Győr m.) ⁷⁷
Máj. 8–	Buda (Pilis m.) ⁷⁸

25-én utazott Csanádra (3057), a X. 26-án Szegeden kelt királyi oklevelek a személynökhöz köthetők (Justh 481. sz., DF 205267.).

⁶³ X. 25-én érkezhetett Csanádra (3057). – X. 28. DF 224038. (mand., titkospecsét), DF 273282. (adományt követő mand., titkospecsét). – XI. 2. Erdődy lt. D 934. (CP).

⁶⁴ XI. 3. DL 58191. (adományt követő mand., átírás).

⁶⁵ XI. 7. DL 20365. (CP, gyűrűspecsét).

⁶⁶ XI. 12. DL 63402. (R: Burian z Lichtenburka kamarás, gyűrűspecsét) – XII. 31. DL 101787. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó, titkospecsét).

⁶⁷ I. 1. DL 91033. (adományt követő mand.) – I. 4. DF 247077–078. (R: Ernuszt Zsigmond kincstartó).

⁶⁸ I. 14. „Dán na Malkově, ve čtvrtek před svatým Antonínem”, MZD II/1. 111. (cseh királyi, átírás). A kiadásban a kezdőbetűt alighanem elírták (W helyett M), további hiba esetén természetesen Valpó is elképzelhető.

⁶⁹ I. 15. Erdődy lt. D 963. (W) – I. 18. DF 216026., 229091. (CP).

⁷⁰ Bonfini V. V. 86.

⁷¹ I. 20. Erdődy lt. D 11134. (W). – Vö. Bonfini V. V. 86.

⁷² I. 22. DL 20384. (CP) – Vö. Bonfini V. V. 86.

⁷³ I. 24. DF 282626. (átírás) – Vö. Bonfini V. V. 86. (Babócsa után Somogy megyét említi.)

⁷⁴ Bonfini V. V. 86.

⁷⁵ II. 2. Erdődy lt. D 10164. (CP) – II. 5. DF 204035. (W).

⁷⁶ II. 8. DF 216034. (CP; a király a levélben közli, hogy aznap megérkezett Pozsonyba) – IV. 18. DF 226527. (R: Szatmári György királyi titkár) – IV. 26. Erdődy lt. D 10178. (adományt követő mand., átírás).

⁷⁷ IV. 28. DF 225702., DF 226118. (mindkettő mand., titkospecsét) – IV. 29. DL 102660. (CP), DL 93656. (R: Szatmári György királyi titkár) – V. 1. DF 283625. (privilegium, átírás).

⁷⁸ V. 8. DF 245231. (CP).

II.

Ernuszt Zsigmond kincstartó itineráriuma (1494–1496)

Az összeállítás elsődleges célja nem az, hogy a királyéhoz hasonló módon (I. függelék) rekonstruálja Ernuszt Zsigmond itineráriumát kincstartósága alatt, hanem az, hogy felsorolja, milyen további forrásokkal rendelkezünk a kincstartó aktuális tartózkodási helyeiről a *számadáskönyv számos említésén túl*, miközben bemutatja, mikor tartózkodott a kincstartó az uralkodó kíséretében és mikor nem. Ez a kérdés nemcsak kormányzattörténeti szempontból érdekes, hanem hozzájárul a számadáskönyv egyes adatainak jobb értelmezéséhez, illetve ellenőrzésre is lehetőséget enged. Az alábbi lista csak abban az esetben tünteti fel a számadáskönyv e téren sokszor bizonytalan adatait, ha a kincstartó adott tartózkodási helyére nem maradt más, forrásunktól független információ. Magától értetődően ez csak azon időszakokban érdekes, amikor Ernuszt nem a király kíséretében időzött. A kincstartó kizárólag a számadáskönyvből megismerhető állomásait dőlt szedéssel jelöltem. A listára felvettem a pécsi püspök–kincstartó saját okleveleit, azokat a királyi kiadványokat, amelyek esetében ő volt az ügy referense (ezek rövidítése: *rel.*), azokat a királyi és nem királyi okleveleket, amelyeknek ő a kedvezményezettje vagy éppen ő rendelkezett valamilyen ügyben. Két vagy több napi dátumot akkor vontam össze, ha nem telt el köztük két napnál több. A jegyzetek ugyanakkor összevonás esetében is minden egyes forrást felsorolnak.

1494

Az uralkodó kíséretében (1494. január–március)

Febr. 14., 18–20., 24–26.	Buda (Pilis m.) ¹
Márc. 6., 11.	Buda (Pilis m.) ²
Márc. 12.	Pest (Pest m.) ³

Az uralkodótól távol (1494. március–május)

Márc. 13., 24.	Buda (Pilis m.) ⁴
Ápr. 17.	Buda (Pilis m.) ⁵
[Ápr. 20. – máj. 2. között]	Kassa felé Tállya, Eger (Heves m.) ⁶
Máj. 2.	Kassa (Abaúj m.) ⁷

¹ II. 14. DF 229065. (saját) – II. 18. DF 260146. (saját) – II. 20. DL 19940. (rel.) – II. 24. DF 215905. (saját) – II. 26. DF 265831. (bevallása).

² III. 6. DL 20158. (adományt kap) – III. 11. DF 269253. (rel.).

³ III. 12. DL 20184. (rel.).

⁴ Bonfini említi, hogy a március 10-én Lőcsére induló király a fővárost többek között Zsigmond püspökre hagyta (Bonfini V. III. 144.) – III. 13. DF 265831. (consensust kap) – III. 24. DL 105825. (birtokok visszaadása neki).

⁵ IV. 17. DF 243025. (saját).

⁶ Kandra: Bakócs-codex 363.

⁷ V. 2. DF 215908. (saját).

Az uralkodó kíséretében (1494. május)

Máj. 22. Kassa (Abaúj m.)⁸

Az uralkodótól távol (1494. május–július)

[Máj. 22. u.] Kassáról visszafelé Eger, Kompolt (Heves m.)⁹
 Jún. 8. Buda (Pilis m.)¹⁰

Az uralkodó kíséretében (1494. július–1495. április)

Júl. 29. Várad (Bihar m.)¹¹
 Aug. 24. Szeben (Szászföld)¹²
 Szept. 3., 8–11., 14–17. Szeben (Szászföld)¹³
 Okt. 5. Temesvár (Temes m.)¹⁴
 Okt. 28. Pétervárad (Szerém m.)¹⁵
 Nov. 14. Pétervárad (Szerém m.)¹⁶
 Dec. 1. Bács (Bács m.)¹⁷
 Dec. 27., 30. Újlak (Valkó m.)¹⁸

1495

Jan. 2. Újlak (Valkó m.)¹⁹
 Jan. 11. Valpó (Baranya m.)²⁰
 Febr. 19. Verőce (Verőce m.)²¹
 Márc. 24., 29–30. Pécs (Baranya m.)²²

⁸ V. 22. DF 281187. (rel.). – Vö. V. 15–18. 622–633.

⁹ Kandra: Bakócs-codex 364.

¹⁰ VI. 8. DF 260150. (saját). – V. 26-án még nem tartózkodott Budán: 1536. – VII. 13-án még a fővárosban éri el a király küldötte (1566).

¹¹ VII. 29. DF 269423. (saját, *manu propria*). – A kincstartó VII. 28-án csatlakozott a királyhoz Váradon: 750.

¹² VIII. 24. DF 253364. (rel.).

¹³ IX. 3. Sólyom-Fekete: Vázlatok 36–37. (rel.) – IX. 8. DL 30051., DF 277619. (rel.) – IX. 9. DF 247426. (rel.) – IX. 11. DL 20212. (rel.) – IX. 14. DF 267986. (rel.) – IX. 16–17. Rechnungen 151.

¹⁴ X. 5. Erdődy lt. D 11129. (részére tett bevallás).

¹⁵ X. 28. DF 260524. (saját), DF 260147. (rel.).

¹⁶ XI. 14. DF 240780. (rel.).

¹⁷ XII. 1. DL 202323. (részére tett bevallás).

¹⁸ XII. 27. DL 72065. (rel.) – XII. 30. DF 260525. (saját).

¹⁹ I. 2. DF 260542. (saját).

²⁰ I. 11. DF 260539. (saját).

²¹ II. 19. DF 260540. (saját).

²² III. 24. DL 105825. (részére tett bevallás) – III. 29. DF 268120. (rel.) – III. 30. DL 37689. (rel.).

Az uralkodótól távol (1495. április)

Ápr. 2–18. Pécs (Baranya m.)²³

Az uralkodó kíséretében (1495. május–augusztus)

Máj. 1–3. Visegrád (Pilis m.)²⁴
 Máj. 6., 9–11., 14–15. Buda (Pilis m.)²⁵
 Jún. 5., 12–14., 23. Buda (Pilis m.)²⁶
 Júl. 6. Buda (Pilis m.)²⁷

Az uralkodótól távol (1495. augusztus–szeptember)

Aug. 21–22., 28. Buda (Pilis m.)²⁸

Az uralkodó kíséretében (1495. szeptember–október)

Szept. 28. Csákvár (Fejér m.)²⁹
 Okt. 2–4. Fehérvár (Fejér m.)³⁰

Az uralkodótól távol (1495. október)

[Okt. 4–7. között] Nagyszékely, Tolna, Szekszárd (Tolna m.)³¹
 [Okt. 7–18. között] Pécs (Baranya m.)³²

²³ IV. 2–18. 1249–1285.

²⁴ V. 1. 1797 – V. 3. 1287–1290, 1797. – Vö. 1801.

²⁵ V. 6. DF 245222. (rel.) – V. 9. DF 245417. (saját) – V. 11. DF 245220. (rel.) – V. 14. DF 215875. (saját) – V. 15. DF 229084. (saját).

²⁶ VI. 5. DF 204032. (saját) – VI. 12. DF 285614. (rel.) – VI. 13. DL 101786., Jajca 130. (rel.) – VI. 14. DF 259307. (részére kibocsátott privilégium) – VI. 23. DL 20332. (rel.).

²⁷ VII. 6. DF 270781. (saját). – A kincstartó feltehetően nem kísérte el a királyt júliusi tatái vadászatára.

²⁸ VIII. 21. Budán, a király távollétében kelt királyi oklevél, egyértelműen kincstartói hatáskörbe eső ügyben: DF 204034. (másolat), 2934 – VIII. 28. 2948.

²⁹ IX. 28. DF 245224. (rel.). – Lehetséges, hogy Ernuszt már szeptember közepén Tatán csatlakozott a királyhoz, vö. 3003.

³⁰ X. 2–4. 2986–2987, 2998, vö. 3007.

³¹ Vö. 3017, 3033–3034.

³² A kincstartó tartózkodása püspöki székvárosában csak valószínűsíthető, annyi bizonyos csak, hogy nem kísérte el az uralkodót Valpóra és Eszékre (3026–3036, különösen az utolsó tétel).

Az uralkodó kíséretében (1495. október–november)

Okt. 22., 25.	Szeged (Csongrád m.) ³³
Okt. 31. – nov. 2.	Csanád (Csanád m.) ³⁴

Az uralkodótól távol (1495. november)

Nov. 5–6.	Temesvár (Temes m.) ³⁵
Nov. 15.	Nándorfehérvár (Nándorfehérvári bánság) ³⁶
Nov. 20.	Futak (Bács m.) ³⁷

Az uralkodó kíséretében (1495. november–1496. június)

Nov. 24.	Bács (Bács m.) ³⁸
Dec. 18., 29., 31.	Bács (Bács m.) ³⁹

1496

Jan. 4.	Bács (Bács m.) ⁴⁰
Febr. 20., 24.	Pozsony (Pozsony m.) ⁴¹
Ápr. 7.	Pozsony (Pozsony m.) ⁴²
Jún. 7., 11.	Buda (Pilis m.) ⁴³

³³ X. 22. DF 245418. (saját) – X. 25. DL 46327. (saját, S Q szignó). – Vagy a kincstartó, vagy helyettese már X. 18-án a király kíséretében időzött, talán Szegeden (3037–3040).

³⁴ Vö. X. 31.–XI. 2. 3064–3073.

³⁵ XI. 5–6. 3074–3076.

³⁶ XI. 15. 3077.

³⁷ XI. 20. 3078.

³⁸ XI. 24. 3079 (első Bácsott elkönyvelt kiadási tétel).

³⁹ XII. 18. DL 24861. (saját) – XII. 29. Szász Nemzeti Lt. Urk. V. nr. 1195. (saját, S Q szignó) – XII. 31. DL 101787. (rel.).

⁴⁰ I. 4. DF 247077–078. (rel.).

⁴¹ II. 20. DF 245419., DF 245420. (saját) – II. 24. Erdődy Lt. D 944., DF 231955. (részére tett bevallás).

⁴² IV. 7. Erdődy Lt. D 971. (királyi adományban részestül).

⁴³ VI. 7. DF 245233. (rel.) – VI. 11. DL 20449. (rel.), DF 208566. (királyi oklevél a részére).

III.

Konkordancia a kiadás tétel- és a kézirat oldalszámaihoz

1–2: 1 ^r	305–311: 26 ^r	646–650: 53 ^v	868–873: 82 ^v
3–7: 1 ^v	312–320: 26 ^v	651–654: 54 ^r	874–877: 83 ^r
8–12: 2 ^r	320–326: 27 ^r	654–658: 54 ^v	877–878: 83 ^v
13–17: 2 ^v	327–333: 27 ^v	659–663: 55 ^r	879–881: 84 ^r
18–22: 3 ^r	334–339: 28 ^r	664–668: 55 ^v	882–886: 84 ^v
23–27: 3 ^v	340–346: 28 ^v	669–673: 56 ^r	887–890: 85 ^r
28–30: 4 ^r	347–353: 29 ^r	674–678: 56 ^v	891–896: 85 ^v
31–35: 4 ^v	354–363: 29 ^v	679–683: 57 ^r	897–901: 86 ^r
36–37: 5 ^r	364–371: 30 ^r	684–687: 57 ^v	902–906: 86 ^v
38: 5 ^v	372–380: 30 ^v	688–692: 58 ^r	907–912: 87 ^r
39–43: 6 ^r	381–387: 31 ^r	693–699: 58 ^v	913–917: 87 ^v
44–49: 6 ^v	388–395: 31 ^v	700–704: 59 ^r	918–922: 88 ^r
50–54: 7 ^r	396–403: 32 ^r	705–709: 59 ^v	923–928: 88 ^v
55: 7 ^v	404–409: 32 ^v	710–714: 60 ^r	929–933: 88 ^{*r}
56–59: 8 ^r	410–416: 33 ^r	714–719: 60 ^v	934–938: 88 ^{*v}
60–64: 8 ^v	417–422: 33 ^v	720–723: 61 ^r	939–944: 89 ^r
64–69: 9 ^r	423–428: 34 ^r	724–727: 61 ^v	945–949: 89 ^v
70–75: 9 ^v	429–436: 34 ^v	728–731: 62 ^r	950–954: 90 ^r
76–86: 10 ^r	437–443: 35 ^r	732–735: 62 ^v	955–960: 90 ^v
87–92: 10 ^v	444–451: 35 ^v	736–739: 63 ^r	961–966: 91 ^r
93–100: 11 ^r	452–459: 36 ^r	740–744: 63 ^v	967–972: 91 ^v
100–107: 11 ^v	460–467: 36 ^v	745–749: 64 ^r	973–978: 92 ^r
108–114: 12 ^r	468–473: 37 ^r	64 ^v –68 ^v : <i>üres</i>	979–983: 92 ^v
115–120: 12 ^v	474–483: 37 ^v	750–751: 69 ^r	984–990: 93 ^r
121–128: 13 ^r	484–493: 38 ^r	752–755: 69 ^v	991–996: 93 ^v
129–133: 13 ^v	494–498: 38 ^v	756–759: 70 ^r	997–1002: 94 ^r
134–142: 14 ^r	499–507: 39 ^r	760–763: 70 ^v	1003–1007: 94 ^v
143–149: 14 ^v	508–513: 39 ^v	764–768: 71 ^r	1008–1012: 95 ^r
149–157: 15 ^r	514–522: 40 ^r	769–772: 71 ^v	1013–1018: 95 ^v
158–163: 15 ^v	522–529: 40 ^v	773–777: 72 ^r	1019–1023: 96 ^r
164–173: 16 ^r	530–535: 41 ^r	778–781: 72 ^v	1024–1028: 96 ^v
174–179: 16 ^v	536–545: 41 ^v	782–786: 73 ^r	1029–1033: 97 ^r
180–185: 17 ^r	546–548: 42 ^r	787–791: 73 ^v	1034–1038: 97 ^v
186–193: 17 ^v	549–554: 42 ^v	792–796: 74 ^r	1039–1042: 98 ^r
193–200: 18 ^r	555–557: 43 ^r	797–801: 74 ^v	1043–1046: 98 ^v
201–206: 18 ^v	558–564: 43 ^v	802–805: 75 ^r	1047–1051: 99 ^r
206–214: 19 ^r	565–572: 44 ^r	806–809: 75 ^v	1052–1055: 99 ^v
215–219: 19 ^v	573–581: 44 ^v	810–813: 76 ^r	1056–1059: 100 ^r
220–228: 20 ^r	582–583: 45 ^r	814–817: 76 ^v	1060–1065: 100 ^v
229–235: 20 ^v	584–591: 45 ^v	818–823: 77 ^r	1066–1070: 101 ^r
236–241: 21 ^r	592–599: 46 ^r	824–827: 77 ^v	1071–1076: 101 ^v
242–249: 21 ^v	600–609: 46 ^v	828–831: 78 ^r	1077–1081: 102 ^r
250–254: 22 ^r	610–619: 47 ^r	832–837: 78 ^v	1082–1085: 102 ^v
255–259: 22 ^v	620–621: 47 ^v	838–842: 79 ^r	1086–1090: 103 ^r
260–266: 23 ^r	48 ^r –50 ^v : <i>üres</i>	843–848: 79 ^v	1091–1096: 103 ^v
267–274: 23 ^v	622–627: 51 ^r	849–853: 80 ^r	1097–1100: 104 ^r
275–281: 24 ^r	628–633: 51 ^v	854–857: 80 ^v	1101–1105: 104 ^v
282–288: 24 ^v	634–635: 52 ^r	858–860: 81 ^r	1106–1109: 105 ^r
289–298: 25 ^r	636–640: 52 ^v	861–864: 81 ^v	1110–1116: 105 ^v
299–304: 25 ^v	641–645: 53 ^r	865–867: 82 ^r	1117–1121: 106 ^r

1122–1127: 106^v	1385–1388: 134^y	1620–1623: 162^v	1858–1862: 190^v
1128–1132: 107^r	1389–1393: 135^r	1624–1627: 163^r	1863–1866: 191^r
1133–1138: 107^v	1394–1398: 135^v	1628–1631: 163^v	1867–1870: 191^v
1139–1143: 108^r	1399–1401: 136^r	1532–1634: 164^r	1871–1875: 192^r
1144–1148: 108^v	1402–1407: 136^v	1635–1638: 164^v	1876–1879: 192^v
1149–1153: 109^r	1408–1413: 137^r	1639–1641: 165^r	1880–1883: 193^r
1154–1160: 109^v	1414–1418: 137^v	1642–1644: 165^v	1884–1887: 193^v
1161–1166: 110^r	1419–1422: 138^r	1645–1649: 166^r	1888–1892: 194^r
1167–1171: 110^v	1423–1426: 138^v	1650–1652: 166^v	1893–1897: 194^v
1172–1175: 111^r	1427–1430: 139^r	1653–1657: 167^r	1898–1901: 195^r
1176–1180: 111^v	1431–1434: 139^v	1657–1662: 167^v	1902–1905: 195^v
1181–1186: 112^r	1435–1438: 140^r	1663–1665: 168^r	1906–1909: 196^r
1187–1192: 112^v	1439–1443: 140^v	1666–1668: 168^v	1910–1913: 196^v
1192–1199: 113^r	1444–1448: 141^r	1669–1672: 169^r	1914–1918: 197^r
1200–1205: 113^v	1449–1453: 141^v	1673–1676: 169^v	1919–1923: 197^v
1206–1210: 114^r	1454–1458: 142^r	1677–1680: 170^r	1924–1927: 198^r
1211–1216: 114^v	1459–1462: 142^v	1681–1685: 170^v	1928–1930: 198^v
1217–1223: 115^r	1463–1467: 143^r	1686–1689: 171^r	1931–1934: 199^r
1224–1229: 115^v	1468–1472: 143^v	1690–1694: 171^v	1935–1938: 199^v
1230–1235: 116^r	1473–1477: 144^r	1695–1699: 172^r	1939–1942: 200^r
1236–1240: 116^v	1478–1481: 144^v	1700–1704: 172^v	1943–1946: 200^v
1241–1245: 117^r	1482–1483: 145^r	1705–1711: 173^r	1947–1950: 201^r
1246–1248: 117^v	1484–1487: 145^v	1712–1715: 173^v	1951–1954: 201^v
1248–1253: 118^r	1488–1491: 146^r	1716–1719: 174^r	1955–1958: 202^r
1254–1258: 118^v	1492–1495: 146^v	1720–1724: 174^v	1959–1961: 202^v
1259–1263: 119^r	1496–1499: 147^r	1725–1728: 175^r	1962–1966: 203^r
1264–1267: 119^v	1500–1504: 147^v	1729–1733: 175^v	1967–1969: 203^v
1268–1271: 120^r	1505–1509: 148^r	1734–1738: 176^r	1970–1973: 204^r
1272–1276: 120^v	1510–1513: 148^v	1739–1742: 176^v	1974–1977: 204^v
1277–1281: 121^r	1514–1517: 149^r	1743–1747: 177^r	1978–1982: 205^r
1282–1284: 121^v	1518–1522: 149^v	1748–1752: 177^v	1983–1987: 205^v
1285–1289: 122^r	1523–1525: 150^r	1753–1757: 178^r	1988–1992: 206^r
1290–1295: 122^v	1526–1528: 150^v	1758–1761: 178^v	1993: 206^v
1296–1300: 123^r	1529–1533: 151^r	1762–1765: 179^r	1994–1995: 207^r
1301–1305: 123^v	1534–1537: 151^v	1766–1669: 179^v	1996: 207^v
1306–1309: 124^r	1538–1541: 152^r	1770–1773: 180^r	1997: 208^r
1310–1314: 124^v	1542–1546: 152^v	1774–1778: 180^v	1998: 208^v
1315–1319: 125^r	1547–1550: 153^r	1779–1782: 181^r	1999: 209^r
1320–1321: 125^v	1550–1555: 153^v	1783–1787: 181^v	2000: 209^v
1322–1324: 126^r	1556–1559: 154^r	1788–1792: 182^r	2001–2003: 210^r
1325–1327: 126^v	1560–1563: 154^v	1793–1796: 182^v	2004–2006: 210^v
1328–1332: 127^r	1564–1567: 155^r	1797–1800: 183^r	2007–2010: 211^r
1333–1337: 127^v	1568–1572: 155^v	1801–1804: 183^v	2011–2014: 211^v
1338–1341: 128^r	1573–1577: 156^r	1805–1808: 184^r	2015–2019: 212^r
1342–1344: 128^v	1578–1580: 156^v	1809–1812: 184^v	2020–2021: 212^v
1345–1348: 129^r	1581–1583: 157^r	1813–1816: 185^r	2022–2024: 213^r
1349–1350: 129^v	1584–1587: 157^v	1817–1820: 185^v	213^v–219^v: üres
1351–1354: 130^r	1588–1590: 158^r	1821–1824: 186^r	2025: 220^r–221^r
1355–1357: 130^v	1591–1593: 158^v	1825–1829: 186^v	2026: 221^v–222^r
1358–1360: 131^r	1594–1596: 159^r	1830–1833: 187^r	222^v: üres
1361–1364: 131^v	1597–1599: 159^v	1834–1836: 187^v	2027: 223^r
1365–1368: 132^r	1600–1603: 160^r	1837–1840: 188^r	2028: 223^v
1369–1371: 132^v	1604–1606: 160^v	1841–1844: 188^v	2029: 224^r–225^r
1372–1374: 133^r	1607–1610: 161^r	1845–1849: 189^r	2030: 225^v–226^v
1375–1380: 133^v	1611–1615: 161^v	1850–1852: 189^v	2031: 227^{r–v}
1381–1384: 134^r	1616–1619: 162^r	1853–1857: 190^r	2032: 228^r

2033: 228^v	2386–2394: 255^f	2679–2684: 281^v	2896–2900: 308^f
2034: 229^f	2395–2402: 255^v	2685–2690: 282^f	2901–2904: 308^v
2035: 229^v	2403–2415: 256^f	2691–2695: 282^v	2905–2910: 309^f
2036–2037: 230^f	2416–2420: 256^v	2696–2700: 283^f	2911–2914: 309^v
230^v : <i>üres</i>	2421–2430: 257^f	2701–2703: 283^v	2915–2917: 310^f
2038–2041: 231^f	2431–2436: 257^v	2704–2708: 284^f	2918–2923: 310^v
2042–2048: 231^v	2437–2445: 258^f	2709–2712: 284^v	2924–2929: 311^f
2049–2054: 232^f	2446–2451: 258^v	2713–2716: 285^f	2930–2935: 311^v
2055–2062: 232^v	2452–2461: 259^f	2717–2718: 285^v	2936–2939: 312^f
2063–2071: 233^f	2462–2467: 259^v	2719–2721: 286^f	2940–2943: 312^v
2072–2076: 233^v	2467–2474: 260^f	2722–2725: 286^v	2944–2946: 313^f
2077–2082: 234^f	2475–2478: 260^v	2726–2728: 287^f	2947–2949: 313^v
2083–2094: 234^v	2479–2483: 261^f	2729–2731: 287^v	2950–2953: 314^f
2095–2100: 235^f	2484–2489: 261^v	2732–2733: 288^f	2953–2958: 314^v
2101–2107: 235^v	2490–2496: 262^f	2734–2735: 288^v	2959–2963: 315^f
2108–2115: 236^f	2497–2504: 262^v	2736–2738: 289^f	2964–2968: 315^v
2116–2121: 236^v	2505–2510: 263^f	2739–2741: 289^v	2969–2972: 316^f
2122–2128: 237^f	2511–2518: 263^v	2742–2744: 290^f	2973–2977: 316^v
2129–2137: 237^v	2519: 264^f	2745–2747: 290^v	2978–2982: 317^f
2138–2143: 238^f	2520–2527: 264^v	2748–2750: 291^f	2983–2988: 317^v
2143–2149: 238^v	2528–2538: 265^f	2751–2754: 291^v	2989–2993: 318^f
2150–2157: 239^f	2539–2544: 265^v	2755–2758: 292^f	2994–2998: 318^v
2158–2164: 239^v	2545–2547: 266^f	2759–2762: 292^v	2999–3002: 319^f
2165–2170: 240^f	266^v : <i>üres</i>	2763–2765: 293^f	3003–3006: 319^v
2171–2176: 240^v	2548–2550: 267^f	2766–2769: 293^v	3007–3011: 320^f
2177–2182: 241^f	2551–2554: 267^v	2770–2772: 294^f	3012–3016: 320^v
2182–2189: 241^v	2555–2558: 268^f	2773–2776: 294^v	3017–3021: 321^f
2190–2197: 242^f	2559–2563: 268^v	2777–2780: 295^f	3021–3025: 321^v
2198–2204: 242^v	2564–2569: 269^f	2781–2784: 295^v	3026–3030: 322^f
2205–2212: 243^f	2570–2580: 269^v	2785–2790: 296^f	3031–3037: 322^v
2213–2221: 243^v	2581–2587: 270^f	2791–2795: 296^v	3038–3043: 323^f
2222–2228: 244^f	2588–2595: 270^v	2796–2800: 297^f	3044–3052: 323^v
2229–2237: 244^v	2596–2603: 271^f	2801–2805: 297^v	3053–3059: 324^f
2238–2243: 245^f	2604–2610: 271^v	2806–2810: 298^f	3060–3063: 324^v
2244–2250: 245^v	2611–2614: 272^f	2811–2814: 298^v	3064–3067: 325^f
2251–2258: 246^f	2615–2617: 272^v	2815–2818: 299^f	3068–3072: 325^v
2259–2266: 246^v	273^f : <i>üres</i>	2819–2823: 299^v	3073–3078: 326^f
2267–2274: 247^f	2618–2621: 273^v	2824–2827: 300^f	3079–3082: 326^v
2275–2282: 247^v	2622–2626: 274^f	2828–2832: 300^v	3083–3086: 327^f
2283–2288: 248^f	274^v : <i>üres</i>	2833–2837: 301^f	3087–3090: 327^v
2289–2295: 248^v	2627: 275^f	2838–2842: 301^v	3091–3094: 328^f
2296–2302: 249^f	2628–2630: 275^v	2843–2846: 302^f	3095–3100: 328^v
2303–2311: 249^v	2531–2633: 276^f	2847–2851: 302^v	3101–3107: 329^f
2312–2319: 250^f	2634–2637: 276^v	2852–2855: 303^f	3108–3113: 329^v
2320–2325: 250^v	2638–2642: 277^f	2856–2860: 303^v	3114–3118: 330^f
2326–2336: 251^f	2643–2646: 277^v	2861–2864: 304^f	3119–3123: 330^v
2337–2343: 251^v	2647–2651: 278^f	2865–2868: 304^v	3124–3129: 331^f
2344–2353: 252^f	2652–2656: 278^v	2869–2872: 305^f	3130–3133: 331^v
2354–2361: 252^v	2657–2661: 279^f	2873–2877: 305^v	3134–3136: 332^f
2362–2373: 253^f	2662–2664: 279^v	2878–2881: 306^f	3137–3139: 332^v
253^v : <i>üres</i>	2665–2668: 280^f	2882–2886: 306^v	3140: 333^f
2374–2379: 254^f	2669–2672: 280^v	2887–2891: 307^f	3141–3143: 333^v
2380–2385: 254^v	2673–2678: 281^f	2892–2895: 307^v	

Neumann Tibor 1978-ban született Budapesten. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán 2003-ban történelem–latin–medievalisztika szakos diplomát szerzett, 2006-ban pedig ugyanitt védte meg PhD-disszertációját. 2007-től három éven át az MTA–Szegedi Tudományegyetem–Magyar Országos Levéltár Magyar Medievalisztikai Kutatócsoportban tudományos segédmunkatárs, 2010-től az MTA Történettudományi Intézetének (2012-től: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet) tudományos munkatársa, 2014-től főmunkatársa. 2015-től az MTA BTK „Lendület” Középkori Magyar Gazdaságtörténet Kutatócsoport tagja. 2008-ban Akadémiai Ifjúsági Díjban, 2010-ben Kubinyi András-, 2013-ban Kristó Gyula-díjban részesült. Főbb kutatási területei: a Jagelló-kor története, középkori társadalomtörténet, középlelatin forráskiadás. Eddig megjelent önálló kötetei: Bereg megye hatóságának oklevelei 1299–1526. Nyíregyháza, 2006; A Korlátköviek. Egy előkelő család története és politikai szereplése a 15–16. században. Győr, 2007; A Szapolyai család oklevéltára I. Levelek és oklevelek (1458–1526). Budapest, 2012.

Ára: 3490 Ft

